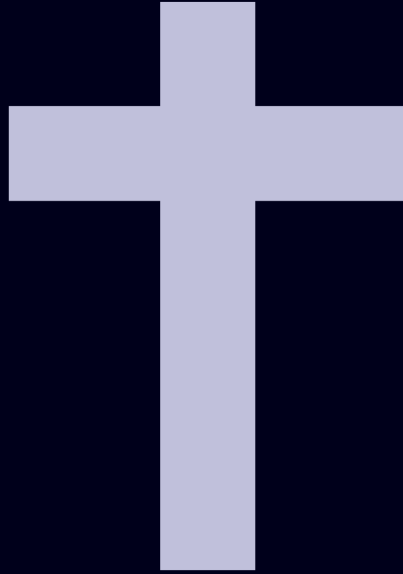

Bali -le 'fluba 'tre Zozi blamin pli Bali man 'e

pee

New Testament in Yaouré

**Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee
New Testament in Yaouré**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc

Contents

Matie	1
Mark	47
Luk	74
Zan	121
Drɛwɪ (Actes)	154
Rɔmɛn	195
1 Korɛnti	218
2 Korɛnti	240
Galatɪ	254
Efɛz	262
Filipɒ	269
Kolɔs	274
1 Tesalonik	279
2 Tesalonik	283
1 Timote	286
2 Timote	292
Tit	296
Filemɔn	299
Ebre	301
Zaji	317
1 Pɪɛri	322
2 Pɪɛri	328
1 Zan	332
2 Zan	337
3 Zan	338
Zud	339
Apokalis	341

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nɛn Matie -a crɛn -tɛ

*Zozi Crizi tranun 'tə nɛn 'gʊ
(Lk 3.23-38)*

¹ Zozi Crizi a David kluda min -a, en e ya "nyian Abraam kluda min -a. Zozi tranun 'tə nɛn 'gʊ.

² Abraam Izak -ya.

En Izak Zago 'ya.

En Zago Zuda 'lee 'e "bɔɪnɪn yaa.

³ En Zuda 'lee Tama bɛ, o Faras 'lee Zara -ya.

En Faras Esrəm -ya.

En Esrəm Aram -ya.

⁴ En Aram Aminada -ya.

En Aminada Naashən -ya.

En Naashən Salmən -ya.

⁵ En Salmən 'lee 'e nan Rab bɛ, o Boazɪ -ya.

En Boazɪ 'lee 'e nan Rut bɛ, o Yobedi -ya.

En Yobedi Jese -ya.

⁶ En Jese David nɛn e drɛ mingənnən -a bɛ, -a -ya.

En David Salomən -ya 'o 'vale Uri -le -cale -a.

⁷ En Salomən Robəam -ya.

En Robəam Abia -ya.

En Abia Asa -ya.

⁸ En Asa Zozafa -ya.

En Zozafa Zoram -ya.

En Zoram Ozia -ya.

⁹ En Ozia Zoatan -ya.

En Zoatan Akaz -ya.

En Akaz Ezekia -ya.

¹⁰ En Ezekia Manase -ya.

En Manase Amən -ya.

En Amən Zozia -ya.

¹¹ En Zozia Zekonia 'lee 'e "bɔɪnɪn yaa. E o yaa tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən bɛ -a man.

¹² Zɪ o -kʊ Babilən "bɛ -sru "bɛ, en Zekonia Salatɪel -ya.

En Salatɪel Zorobabel -ya.

¹³ En Zorobabel Abiudi -ya.

En Abiudi Eliakim -ya.

En Eliakim Azo -ya.

¹⁴ En Azo Sadoci -ya.

En Sadoci Akim -ya.

En Akim Eliu -ya.

¹⁵ En Eliu Eleaza -ya.

En Eleaza Matan -ya.

En Matan Zago -ya.

¹⁶ En Zago Zozɛfʊ nɛn e cɪ Mari -sran -a bɛ, -a -ya.

Mari Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi bɛ -a -ya.

¹⁷ Klu pɛɛnən zɪɛ -a "nɛn "nɛn 'gʊ:

-E e "sia Abraam da -trilii, -e 'e bɔ David man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia David da -trilii, -e 'e bɔ tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən bɛ -a man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

-E e "sia tʊ nɛn o -ko Izraɛl 'nən 'a Babilən -trilii, -e 'e bɔ min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man bɛ, e ya klu -fuda sinjɛn.

*Bali 'e 'nan, o "ta -daa Zozi 'yale
(Lk 2.1-7)*

¹⁸ Zɪ Zozi 'yanan wɪ cɪ 'gʊ: Mari a Zozɛfʊ 'tə da 'nan -e 'e 'pa. Wa'a tian 'o cin -tələ lɪ 'lee -kənnɛn -a dɪ, en Mari 'e 'pən 'si Bali lei man.

¹⁹ Zozɛfʊ nɛn, e "ta -daa Mari 'palɛ bɛ, e ya min tɪgɪ 'a. E 'ka "vale 'nan 'e Mari 'ci bɔala dɪ -le "wɛan, yaa nrən 'e 'ji 'nan e "cɛan "man 'e yɔɔdɪ. ²⁰ E -fʊ 'e 'ci "nrənnan 'wɪ zɪɛ -a da, en Bali -le 'pasianən nɛn laji bɛ -a -tʊ -ta "va "nyrinvla. E -yrɛ 'nan: «David kluda min Zozɛfʊ, te Mari 'padɪ "klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Nɛn nɛn -a -pən cɪ "man "bɛ, e "sia Bali lei va. ²¹ Mari "ta -daa 'nɛn 'klɔnmən -yalɛ. 'Nɛn zɪɛ 'i 'tə 'pa Zozi. -Yɛɛ "ta -daa 'yee minnɪn 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "ji.»

²² 'Wɪ pɛɛnən zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

²³ «"I 'yɪɔ! Nənbe "nɛn, ya'a tian 'kənnɛn -tələ dɪɛ, 'e 'pən "sia,

-e 'e 'nɛn 'klɔnmən -ya, waa 'tə "paa Emanuel.»

Emanuel -ci nɛn 'nan, Bali a -kaa 'va.

²⁴ Zɪ Zozɛfʊ fuɔ bɛ, 'wɪ nɛn Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ bɛ yaa drɛ, e -kʊ Mari -a 'yee "kənnɛn, en yaa 'pa. ²⁵ 'Pian wa'a 'o cin -tələ lɪ 'lee 'kənnɛn -a "fo 'lɔɔ en Mari Zozi 'ya dɪ.

2

'Wɪ 'tɔnɔn 'si-kɔbli ɛn o-ta Zozi bɔle

1 O Zozi 'ya Betelem 'fla Zude 'leɣlɔn 'ji, te Erodi 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn -le mingɔnnɛn -a.

Zɪ waa -ya bɛ, ɛn 'wɪ 'tɔnɔn nɛn o mɛn crɛnnun -kɔnnɛn "paala bɛ, o 'si yidɛ wluan "nan 'zia, ɛn o -ta Zeruzalɛm. Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, 2 ɛn waa laabɔ minnun lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn, o "sia -a -yanan 'gɔɛ, e ya nyin zia? Kɔ -yee mɛn crɛn 'yɪ yidɛ wluan "nan zia, ɛn kɔ -ta -a bɔle.»

3 Zɪ mingɔnnɛn Erodi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a ci srɛ. ɛn Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn "le 'ci srɛ "nyian. 4 Tɔɔn e Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn laabɔ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Nyin zia nɛn, o min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -yaa?» 5 O -yrɛ 'nan: «Waa -yaa Betelem, Zude 'leɣlɔn 'ji. Kɔ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a crɛn -tɛ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn 'gɔ:

6 «Betelem 'nɔn, 'ka fla a Zude 'leɣlɔn 'ji 'fla "wɛnnɛn 'a, 'pian e ya 'fla nɛn -a 'tɔ -taa vɪɛ bɛ -a. Kɔ 'ka 'va nɛn o -taa Minsan -yalɛ, -yɛɛ si -kɔnnɛn 'mɛn minnun Izraɛl 'nɔn lɛ.» »

7 "Bɛ -sru ɛn Erodi 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ o laabɔ 'e yɔɔdɪ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Tɔ "kɔ "man 'sɛzɛ nɛn, ka mɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ?» ɛn waa 'vɪ -yrɛ. 8 -A -nan nɛn e 'o 'pa 'sia Betelem, yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'nan nun bɛ, 'ka 'nɛn zɪɛ -a -wɛɛ tɪɣlɪ! ɛn -te kaa 'yɪ bɛ, 'ka 'ta "mɛn "vɪ, -e "an -kɔv -a bɔ.»

9 Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man -wɛ "bɛ, ɛn o -kɔdɪ "sia. "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn o mɛn crɛn -tɔwɪ "nɛn, waa 'yɪ yidɛ wluan "nan 'zia bɛ -a 'yɪ "nyian. E -trɔa o 'lɛ, ɛn e -kɔ -tɔɛ 'kɔn nɛn 'nɛn 'bɔ cɪ -ji bɛ -a ta lou. 10 Zɪ o mɛn crɛn zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn o 'ci nran 'sia 'kpa tɪɣlɪ. 11 O wɪa 'kɔn zɪɛ -a -ji, ɛn o 'nɛn 'lee 'e "bɔ Mari 'yɪ. O "pɔ sɔɔn, ɛn o 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ. O 'wee -trɔ flu, ɛn o fɛnun -nɔn -yrɛ. -Siganun 'lee -lazɪɣlɔnun 'lee fɛnun nɛn waa laabɔ mire bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔn -yrɛ.

12 "Bɛ -sru "bɛ, ɛn Bali 'wɪ tin 'ba 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ -wɛ "nyrinvɪa. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Te 'ka li "nyian 'ka da Erodi -va dɪ.» Zɪ o fuɔ bɛ, o -si pee 'sia, ɛn o -kɔ 'wee 'leɣlɔn 'ji.

Zozɛfv 'lee Mari-ta Zozi 'a min tiidii 'trɛda

13 Zɪ 'wɪ 'tɔnɔn "o -kɔv bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan -ta Zozɛfv -va nyrinvɪa. E -yrɛ 'nan: «Erodi a "va 'nan 'e 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa. -Yee "wɛan 'i 'wluan, 'i 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka 'kɔ tada min tiidii "trɛda Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 'Ka 'fv -nan nun -trilii, -te mɛin laabɔ 'vaa -e 'ka 'ta.»

14 ɛn Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee e "bɔ 'sia, ɛn o Ezipti 'leɣlɔn 'ji si 'sia 'pei -man. 15 Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, o -fv -nan nun -trilii, ɛn Erodi -ka.

'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'e 'cɛn 'e 'lewei vɪzan lɛ bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ezipti 'leɣlɔn 'ji nɛn 'an 'pɪ cɪ, ɛn maan laabɔ.»

O nannannun -tɛɛ Betelem

16 Zɪ Erodi -a 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tɔnɔn 'e see paa bɛ, 'bli 'fɔ 'ji -wɪdɪ. ɛn e minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ Betelem 'lee 'e "srɔn 'flanun pɛɛnɔn da, -e nannannun pɛɛnɔn nɛn o lɛ 'bɔ "fli 'lee o nɛn o lɛ 'ka tian bɔɛ "fli "dɪɛ, 'o o -tɛɛ. Tɔ nɛn 'wɪ 'tɔnɔn 'a 'vɪ Erodi lɛ bɛ -a da nɛn 'e 'ci nɔn ɛn e lɛ "fli 'wɪ 'vɪ.

17 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔ yaa 'vɪ 'nan:

18 «O -paandɪ 'lee wu maan Rama 'fla. Rashɛl 'bɛ 'yee 'nɛnnun -wua.

'Yee 'nɛnnun kaa, e 'ka "vale 'wee "sii dɪ, kɔ o 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozɛfv 'lee Mari 'si Zozi 'a Ezipti 'leɣlɔn 'ji

19 Zɪ Erodi -ka bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan 'wɪ tin 'ba "nyian Zozɛfv lɛ nyrinvɪa Ezipti 'leɣlɔn 'ji. 20 E 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'wluan! 'I 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka li waa 'ka da Izraɛl 'leɣlɔn 'ji! Kɔ minnun nɛn waa -wɛɛman 'nan 'o 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa "bɛ, o pɛɛnɔn kaa.»

21 Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia, ɛn o Izraɛl 'leɣlɔn 'ji si 'sia. 22 'Pian zɪ yaa 'man 'nan Akelausi 'bɛ 'tɔ mingɔnnɛn -a Zude 'leɣlɔn da 'e "tɪ

Erodi "pa 'ji bε, tɔɔn Zude 'lɛglɔn 'bɔ 'ji -nyrandi "klan -a -tɛ "nyian. -A -nan nɛn Bali 'wɪ tin 'ba -yrɛ "nyrinvla, ɛn e Galile 'lɛglɔn 'ji si 'sia. ²³ Zɪ o 'bɔla 'nan nun bε, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'fla nɛn waa laabo Nazareti bε -a da.

'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bε, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ waa 'vɪ 'nan: «Waa laabo Nazareti min.»

3

Zan minnun -batize drɛ (Mk 1.2-6; Lk 3.1-9; Zan 1.19-23)

¹ Tɔ zɪɛ -a man nɛn min -batize drɛzan Zan 'bɔla Zude "bui "da ɛn yaa vɪdɪ 'sia minnun lɛ 'nan: ² «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo.»

³ Zan -le 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li. Yaa 'vɪ 'nan:

«Min -tɔ wei 'bɛ "we "bui "da.

Min zɪɛ yaa ve 'nan:

«'Ka Minsan -le -si ta drɛ!

'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!» »

⁴ -Wi nɛn waa laabo Shamo bε, -a "cɛsɔ nɛn Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nɛn 'e 'tɔdɪ "da -a -tɪɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nɛn yaa -ble fɛ -a. ⁵ Min "kaga "kɔ "va. O -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bε -a "srɔn 'lɛglɔn 'ji. ⁶ O pɛɛnɔn 'ta ɛn o 'wee 'wɪ 'wɪdɪnɔn 'vɪ Bali lɛ 'wein minnun pɛɛnɔn yiɛ man, te Zan o -batize dra Zudan -va.

⁷ 'Pian zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn a -tanan 'e 'va "kaga -e 'e o -batize drɛ bε, ɛn yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Min -wɪdɪnɔn! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɛ -a wɪlɔ? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. ⁹ 'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka "tra -a -le "wɛan dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -kɔlɛnɔn nɛn 'lagɔɛ, Bali -kɔlamɔn o drɛdɪ -a Abraam kludanɔn 'a.

¹⁰ 'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn 'gɔɛ -yrɛ: 'Bɛ nɛn 'gɔɛ yibanun 'cɛndɪ -le "wɛan bε, -saanɛn lɛ a 'e "trandɪ 'va. Yiba "nɛn e baa, te -a 'blɔ 'ka 'yi "dɪɛ, waa "cɛan, -e 'o tɔv 'tɛ 'va.

¹¹ 'An 'ka -batize drɛ 'yi 'a, -a -kɔɔndɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Pian min -tɔ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn

-a 'pleblɛ "mlɪan 'an da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. Min zɪɛ -yrɛ 'ka -batize dra Bali lei 'lee 'tɛ 'a. ¹² -Yee -kɪu "a 'e 'lɔ -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wɪɛ -sɛan 'trɛbɔ -ji. 'Pian yaa -flu 'tɛ 'ble 'tɛ nɛn ya 'a 'driman 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va.»

Zan Zozi -batize drɛ (Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zan 1.29-34)

¹³ "Bɛ -sru Zozi 'si Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -ta Zan va 'yi nɛn waa laabo Zudan bε -a man. E -ta 'nan -e 'yee -batize drɛ. ¹⁴ Zan "e -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ! 'I 'bɔ nɛn yiɛ 'an -batize dra bε, yiɛ ve 'pian 'mɛn 'nan, 'mɛin -batize drɛ?»

¹⁵ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ "man -e 'i drɛ, kɔɔ e ya 'wɪ "yi "a -e 'wɪ nɛn e cɪ Bali ci 'sɔa bε 'kɔ drɛ.» ɛn Zan 'ka 'wɪ 'pee vɪɛ "nyian dɪ.

¹⁶ Zɪ Zan Zozi -batize drɛ bε, Zozi "ɛ 'si 'yia, tɔɔn labli 'lɛ 'sɔ, ɛn e Bali lei 'yɪ -sɔɔnlanɔn 'e da "le -plablo -le 'wɪ 'zɔ.

¹⁷ ɛn wei -tɔ wɪ laji. E 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bε -a.»

4

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ (Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

¹ "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kɔ Zozi 'a "bui "da, -e Satan 'e man -tan -le "wɛan. ² Zɪ e fɛ 'sɔn yi -fuba sinjɛn bodrun funnin bε, ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia. ³ -A -nan nɛn Satan nɛn min man -tanzan -a bε e pli "man, ɛn e -yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e -kɔlɛnɔn 'labɛ 'o lɪla -blɪfɛ -a!» ⁴ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Blɪfɛ 'saza 'man "cɛɛ min "belia dɪ.

'Pian weinun pɛɛnɔn nɛn

e "sia Bali 'le bε,

-a da 'ta wɔdɪ man nɛn min "belia.» »

⁵ "Bɛ -sru Satan -kɔ Zozi 'a Zeruzalɛm, ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou. ⁶ -A -nan nɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'sɔ -e 'i -sɔɔnla, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Bali -a ve 'yee 'pasianɔn nɛn laji bε -wɪɛ 'nan,

'wei 'kun 'o 'lɔ lou,

"tɔgɔ 'i 'cɛin 'e 'lɛ wɔ

-kɔlɛ -mie ji -le "wɛan.» »

⁷ Zozi 'e -yre 'nan: «-Ceje, ma'an dra di. Koo e ya 'nyian 'e 'cɛn -tɛdi 'nan: <Te blamin 'e Bali nen Minsan -a be -a man -tan di!> »

⁸ "Be -sru, en Satan -ku Zozi 'a 'nyian pɔn loulou "tu -win -ji. -A -nan nen e mingɔnnen trenun pɛɛnɔn nen 'trɛda be -a kɔɔn -yre 'o 'vale 'wee fɛnyian -a. ⁹ En "e -yre 'nan: «-Te i "po sɔɔnla 'an 'wlu -e 'yan bɔ be, mingɔnnen trenun pɛɛnɔn 'labɛ, maan -nɔan 'yiɛ.»

¹⁰ Tɔɔn Zozi 'e -yre 'nan: «Satan, 'i -pli 'i -sru! E ya 'e 'cɛn -tɛdi 'nan: <Bali nen Minsan -a be, -a 'bɔ nen min 'e bɔ, en -a -tɔwli "ce "nen min 'e 'su!> »

¹¹ -A -nan nen Satan 'si -a "srɔn, tɔɔn Bali -le 'pasianɔn nen laji be, o pli "man, en waa 'su.

*Zozi 'le 'nyranman pou sianan
(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)*

¹² Zi Zozi 'a 'man 'nan o Zan -fɔ -pu 'kuin be, en e 'li 'e da Galile. ¹³ Ya'a 'fulɛ Nazaretɪ di, 'pian e -ku -nyɛnɛa Kapanamo. 'Fla zɪɛ e ya Galile 'yi -dan "srɔn. E ya Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji. ¹⁴ 'Wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn be, zi e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Koo yaa 'vɪ 'nan:

¹⁵ «Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji 'nɔn! Ka ya 'trɛ nen e ya Galile 'yi -dan "srɔn "be -a da 'nɔn 'a. En ka ya 'lɛglɔn nen e ya Zudan 'yi -sru "be -a -ji 'nɔn 'a. Galile nen minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a diɛ o -nyɛanla 'nan be -a -nan 'nɔn nen kaa! 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yre!

¹⁶ Minnun nen 'o -nyrandɪ klun tiidii 'va be, o 'tɛ 'san -dan 'yi. En minnun nen o cɪ -ka -lɔ be, 'tɛ 'san -sɛn o da.»

¹⁷ Tu zɪɛ -a man nen Zozi Bali -le 'wɪ vɪdi 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdi "drɛdi man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ! Bali -le mingɔnnen -blɪdi 'bɔ 'kogo.»

*Zozi -srunɔn tɛde
(Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

¹⁸ Yi -tu da nen Zozi a cinan Galile 'yi 'plo da, en e min "fli 'yi, te o ya 'wee pɔ -tɛ "se 'wɛɛnnan 'yi 'va. Pɔ -tɛnɔn

nen waa. Simɔn nen waa laabo Pieri be 'lee 'e "bɔi Andre nen. ¹⁹ En e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛɛ minnun nen o min laabo 'an -sru "be waa.» ²⁰ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun 'tɔi, en o sɔɔnla Zozi -sru.

²¹ "Yɛɛ -ku "nyian 'e 'lɛ be, te e min "fli "pee ye. Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔi Zan nen, o ya 'o 'fɔdi -klɔ -ji 'o 'vale 'o "tɪ Zebede -a, te o 'wee "senun -peeman. Zozi o laabɔ. ²² 'Nun tɔɔn min "fli zɪɛ o 'si 'wee -klɔ -ji, o 'si 'o "tɪ -sru, en o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi cɪ Bali -le 'wɪ vɪdi -a Galile 'lɛglɔn 'ji

(Mk 1.39; Lk 4.44)

²³ Zozi cɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E 'wɪ paa minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔnnun -ji. E Bali 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yee mingɔnnen -blɪdi da. Minnun pɛɛnɔn nen -ce cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nen o man "yaaman be e 'o beli. ²⁴ -A -nan nen waa 'tɔ 'wɪdi 'man Siri 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji, en minnun -ta o pɛɛnɔn nen o cɪ see -blɪnan -ce 'tɔ 'tɔɔ pɛɛnɔn 'lɔ be waa -yre. Min -mienun man 'be "yaaman, en -yɔ -wɪdi 'be cɪ min -mienun -sru, en -tɔwli "ce 'be cɪ min -mienun man, en min -mienun a 'o -srandɪ "tra, o pɛɛnɔn zɪɛ o -ta waa -yre, en e o beli. ²⁵ -A -nan nen min "kaga 'kpa -sɔɔnla -a -sru. O -mienun "sia Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, en o -mienun "sia 'lɛglɔn 'tu nen waa laabo 'Fla 'fu be -a -ji, en o -mienun "sia Zeruzalem, en o -mienun "sia Zude, en o -mienun "sia 'yi nen waa laabo Zudan be -a -sru 'flanun da.

5

*Zozi Bali -le 'wɪ vɪ pɔn da
(Lk 6.20-26)*

¹ Zi Zozi min "kaga zɪɛ o 'yi be, -a -nan nen e pɔn tri, e -nyran, en -a -srunɔn pli "man. ² En e 'wɪ "paadi 'sia o ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan:

-Tɪ man nen Bali -le -fɛa cɪ?

³ «Minnun nen waa -tɔa 'o 'fli 'lɔ 'nan, -te Bali 'ka 'palɛ 'o 'va diɛ, wa'a 'kolaman fɛ -tu drɛdi -a diɛ, Bali -le -fɛa a o man, koo -wɛɛ cɪ Bali -le mingɔnnen tredanɔn 'a.

⁴ Minnun nen o ci -trunna 'o 'man winun lo be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o "siiman.

⁵ Minnun nen o ci min -troo -a be, Bali -le -fea a o man, koo 'tre nen Bali -a 'vi be -wee ci -a da 'non 'a.

⁶ Minnun nen Bali -le 'wi tigli dredi dra o -tea "be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o ci -taa "tra 'wi zie -a dredi -a.

⁷ Minnun nen min nyrinda -sean "o da be, Bali -le -fea a o man, koo Bali o nyrinda "sia.

⁸ Minnun nen o 'wi dra 'o 'ci 'fidaa 'a be, Bali -le -fea a o man, koo o -taa Bali yle.

⁹ Minnun nen waa -weeman 'nan minnun yei 'e 'fu -troo be, Bali -le -fea a o man, koo Bali -taa "o laabule 'yee 'nennun.

¹⁰ Minnun nen o ci 'te 'panan o da Bali ci 'so wi dredi -le "wean be, Bali -le -fea a o man, koo -wee ci Bali -le mingonnen tredan 'a.

¹¹ -Te o 'ka 'srannan 'men "wean oo, -te o 'te "paa 'ka da 'men "wean oo, -te o 'wi 'wli 'to 'tudu pennen ve 'ka man 'wlu 'a 'men "wean oo, Bali -le -fea a 'ka man! ¹² 'Ka 'ci 'e "nran 'e 'ciula "da, koo 'ka 'kopa -koo -dan laji. Bali 'lewei vinnon nen 'ka 'lo 'e 'flin be, 'wi 'twli zie minnun -wee dre.»

Zozi -srannan a 'trada "le -we -le 'wi 'zv
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

¹³ «Ka ya 'trada "le -we -le 'wi 'zv. -Te -we 'nannan 'si "man "be, -me "a nen waa dra 'nannan? E 'ka fe -tu drev -a "nyian "fo "di. Waa weenman, -e minnun 'o "taanla "da.»

Zozi -srannan a 'trada "le 'te 'san -le 'wi 'zv
(Mk 4.21; Lk 8.16)

¹⁴ «Ka ya 'trada "le 'te 'san -le 'wi 'zv. 'Fla nen pan da lou "be, e 'ka 'e yoo di, -a -twli "nen "nyian 'cee ve -a. ¹⁵ En wa'a -kannen -foa "nen -e 'o yoo -pawlu di. 'Pian waa -tala fennan 'wein da, -e 'e min pennen nen 'kuin be o va dre 'wein. ¹⁶ 'Wi 'twli zie -a 'bo nen 'cee ve -a, minnun pennen 'o 'ka 'san yi! En 'wi "yi "nen kaa dra be 'o yi, -e 'o 'ka "ti "nen laji be -a 'to dre -dan.»

Zozi 'ta Bali -le -pei 'le soole
(Lk 16.17)

¹⁷ «Te -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, an -ta Moizi -le -pei klu -senlea ji di! Te -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji "nyian 'nan, an -ta Bali 'lewei vinnon wei klu -senlea ji di! Ma'an 'tale 'winun zie -a klu -senlea ji di, an -ta 'nan -e 'an o 'le soo 'pian.

¹⁸ Maan ve 'cee 'wi tigli 'a 'nan, -te labli 'lee 'tre 'ka tian 'nyanle die, te -pei -le 'wi "wennen 'twli "ce 'ka 'sia "da "di -trilii, -e 'wi pennen nen -pei -a 'vi be 'e 'le soo. ¹⁹ -Yee "wean min nen e Bali -le -pei "wennen 'twli sre be, en e 'wi paa minnun ji 'nan, 'o dre "le 'yee 'wi 'zv be, Bali -le mingonnen treda be, min zie -yee -koo min "wennen 'a. 'Pian min nen e 'ta 'wola Bali -le -pei da, en yaa "paaman minnun ji 'nan 'o 'ta wola "da "be, Bali -le mingonnen treda be, min zie -yee -koo min -dan a. ²⁰ -Yee "wean maan ve 'cee 'nan, -te 'ka dre wi "yinnun 'ka 'mlinle 'fluba 'ci vinnon 'lee Farizen 'non 'le ve da die, ka'a -ko Bali -le mingonnen 'trada "fo "di.»

'Wi 'wli pennen a -twli
(Lk 12.57-59)

²¹ «Kaa 'man 'nan, waa 'vi -kaa tranun le 'nan:

<Te blamin 'e dre min -tezan -a di!

Min nen e min -te be,

o -ko -a tin 'banon 'cein -da.»

²² 'Pian 'an 'bo, "an "ve 'cee 'nan, min nen 'bli 'fo "ji 'e "bu man be, o -ko -a tin 'banon 'cein -da. En min nen yaa 'vi 'e "bu le -blazan be, o -ko -a tin 'banon -dandan cein -da. En min nen yaa 'vi 'e "bu le klinzan be, e ya "le 'o -fo 'te nen -a va yra yidi 'leda "ka "die, -a va.

²³ -Te i -ku Bali -panve -a Bali -pannan, en -a -cin -troa 'i 'ji 'nan, 'wi a 'ka 'vale 'i "bu -tu -a 'ka yei "be, ²⁴ 'i Bali -panve zie -a 'wola Bali -pannan be, -e 'i 'ku 'i "bu zie -a va. 'I 'ka yei "sen 'e cin va 'vaa -e 'i 'ta 'yie 'sraga bu Bali le.

²⁵ -Te min -tu 'i 'sanman dre, en ka "ta -ko -a tin 'bal be, 'i 'fo 'e 'flin 'i 'ka yei "sen 'e cin va, "togo 'yei 'non tin 'bazan le, -e tin 'bazan 'e 'i 'fo -pu 'kuin.

²⁶ Maan ve 'yie 'wi tigli 'a 'nan, 'yie vinnan i bola -pu 'kon zie -a -ji be, te i cee -yee "lala pennen boladi man.»

*Wa'a min nan 'lee min -sran -
wεεman dı*

(Mk 9.43-48)

²⁷ «Kaa 'man 'nan, Bali "e 'nan:
<Te blamin 'e min nan -wεε "dı,
εn te 'e min -sran -wεε "dı!»

²⁸ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, min
nen e min nan -nanjεεn, εn -a 'bli bu
"man "bε, te yaa wεε 'va.

²⁹ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te
'i 'pε "yi "da yiε 'bε -maan i 'wı 'wlıdı
"dra bε, 'i 'si "ji -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -
te 'i 'man 'mεn -tɔwlı "cε srε bε, -a "yi
"mlian 'i 'bɔ po -fɔdı 'tε nen -a va yra
yıdı 'leda "ka "dıε, -a va da. ³⁰ εn -te
'i 'pε "yi 'bε -maan i 'wı 'wlıdı "dra bε,
'i 'cεn -e 'i tuv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man
'mεn -tɔwlı "cε srε bε, -a "yi "mlian 'i
'bɔ po -fɔdı 'tε nen -a va yra yıdı 'leda
"ka "dıε, -a va da.»

*Min nan bɔladı da wı
(Lk 16.18)*

³¹ «Bali -a 'vı "nyian 'nan:
<Te min "ta 'e nan bɔala bε,
'fluba nen yaa -kɔɔnman 'nan yaa
'bɔla bε,
'e 'nɔn -yrε 'vaa -e 'e bɔla.»

³² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, min
nen e nan 'bɔla, te -kɔnnεn -wεεdı
man "cεε dıε, te min zıε -yεε vınan 'e
-kɔnnεn -wεε -kɔnnεn pee 'padı -a. εn
min nen e lı zıε -a 'pa bε, te Bali 'le zıa
bε e min nan wεε.»

*Zozi-srunɔn 'ka 'wı 'ji -pε wuanla
Bali 'tɔ da dı*

³³ «Kaa 'man 'nan, waa 'vı -kaa tra-
nun lε 'nan:

<Te blamin 'e 'wlu man -pε wluan Bali
'tɔ da dı!

'Pian 'wı ɔɔ 'wı nen
'e 'pε wluan 'ji Minsan Bali 'tɔ bε,
yaa 'le sɔɔman -kpɔ.»

³⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, te
'ka fε -tɔ -ji -pε wluan "fo "dı! εn te
'ka lablı drε 'cee 'wı nan yızan -a "fo
"dı, kɔɔ e ya Bali -le mingɔnnεn pεin -
a. ³⁵ Te 'ka 'trε drε 'cee 'wı nan yızan
-a "fo "dı, kɔɔ e ya Bali cεin -trɔanan
"a. Te 'ka Zeruzalεm 'trε drε 'cee 'wı
nan yızan -a "fo "dı, kɔɔ e ya Bali nen
mingɔnnεn -dan a bε -a 'fla -a. ³⁶ εn
te 'ka vınan 'wı 'e 'bɔ 'ka man 'wı 'tɔ
-ji, -e 'ka 'wulo 'e 'kɔ -ji dı, kɔɔ ka'a
'kɔlaman 'ka 'wulo "jε pou -tɔwlı "cε

liladı -a 'fuvu dı, εn ka'a 'kɔlaman -a
liladı -a tiidii "dı. ³⁷ -Te e ya -inyan -a
bε, 'ka vı -inyan! -Te e ya -cεjε -a bε, 'ka
vı -cεjε! 'Wı pεεnɔn nen cεε ve -a -sru
"bε, 'e "sia Satan nen e 'wı 'wlıdı "paa
'nyranman -a bε -a va.»

*Zozi-srunɔn 'ka 'wı 'leji tɔa dı
(Lk 6.29-30)*

³⁸ «Kaa 'man 'nan waa 'vı 'nan:
<Te min 'i yiε -wı bε,

'i -yee vε -wı!

εn -te min 'i 'shε 'sɔ bε,

'i -yee vε 'sɔ!»

³⁹ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, te 'ka
'wı 'leji -tɔ 'wı 'wlıdı "drεzan lε dı. -Te
min 'pa 'fɔ 'i 'pε "yi "da 'klanbo "da bε,
'i 'pε bu davε -kɔɔn "nyian -yrε! ⁴⁰ -Te
min a "va 'nan 'e 'ko 'yia tin 'bazan
cεin -da, 'yie -tralε 'sıdı -le "wεan bε, 'i
'ta sɔ nen -a 'wı cı 'i man bε, 'i 'nɔn -yrε
"nyian! ⁴¹ -Te min -tɔ -trɔ -tɔ 'i 'win -ji
-sa -a, 'nan 'i 'kɔ -a kilo -tɔ da bε, 'i 'pa
"da "nyian -tɔ! ⁴² -Te min fε laabı 'i 'lɔ
bε, 'i 'nɔn -yrε. εn te 'i koda -tɔ min nen
e -ta fε 'fεlε 'i 'lɔ bε -yrε "dı!»

*Zozi-srunɔn 'o 'nanmannɔn ye 'yi
(Lk 6.27-28, 32-36)*

⁴³ «Kaa 'man 'nan waa 'vı 'nan:

<Blamin 'e bɔεzan -tɔ yı "yi,

'pian 'e 'nan 'e 'nanmanzan man!»

⁴⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cεε 'nan, 'ka
'ka 'nanmannɔn yı "yi, εn "nyian bε
'ka Bali trɔ 'ba minnun nen o 'te "paa
'ka da bε, -wee 'wı man! ⁴⁵ 'Wınun
zıε -a 'bɔ nen 'ka drε, -e 'ka 'kɔn 'ka "tı
nen laji bε -yee 'nennun tıglı 'a. Kɔɔ
e yıdε wuanla 'wı 'wlıdı "drεnɔn 'lee
'wı "yi "drεnɔn da, εn e laa -fεan min
-wlıdınun 'lee min tıglınnun da. ⁴⁶ -Te
minnun nen o 'ka ye "yi "bε, o 'saza
nen ka o ye "yi "bε, te -a -cin 'e 'kɔn
'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cεε dı!
'Sukɔlε 'sınɔn nen 'wı 'wlıdı "drεnɔn 'a
bε, 'wı 'bɔ zıε -nyrεn "o "dra. ⁴⁷ εn -te
'ka "bɔnnun 'saza nen ka 'o 'tɔ bo bε,
ka'a 'wı -dan drεlε "fo "dı. Kɔɔ minnun
nen wa'a Bali tɔa dıε, 'wı 'tɔwlı zıε -a
'bɔ nen "o "dra. ⁴⁸ 'Ka 'kɔn tıglı "le zı
'ka "tı Bali nen laji bε e cı tıglı bε -yee
'wı 'zɔ.»

6

O fe -nɔan seenɔn le 'kɔ?

¹ «Fε oo fε nɛn ka "ta -a dra Bali lε bε, te 'ka -wεε 'nan 'ka dra minnun yie lε 'nan -e 'o 'ka 'tɔ "yi "vɪ dɪ! Kɔɔ -te 'wɪ zɪε -a -cin a 'ka 'ji bε 'ka "tɪ "nɛn laji bε ya'a man "yi 'dra 'cεε "fo "dɪ.

² -Yee "wεan fε oo fε nɛn yia -nɔan seezan lε bε, te 'i 'nan wɪ fuila "man "dɪ! 'Wɪ zɪε -a 'bɔ nɛn minnun nɛn o 'wɪ dra min yie lε bε, waa dra cin yɪ 'kuin, εn waa dra "nyian -guada. Waa -nan wɪ ve 'nan -e minnun 'e 'o 'tɔ "yi "vɪ -le "wεan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'o -kopa 'yɪ 'va. ³ 'Pian 'yie vε bε, -te "yie "lala -nɔn seezan lε bε, te min pee 'e 'nan yɪ dɪ! ⁴ 'I drε zɪε 'dɔ -e -a 'wɪ 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ, -e 'i "tɪ "nɛn e fε yɔɔdɪ -tɔa "bε, 'yei -ko 'pa.»

Bali trɔv 'badɪ da wɪ

⁵ «En -te ka ya Bali trɔv 'banan bε, te 'ka drε "le minnun nɛn o 'wɪ dra min yie lε bε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! O Bali trɔv 'badɪ ye "yi 'o 'tɔdɪ lou cin yɪ 'kuin 'lee -guada, 'nan -e minnun 'e 'o yɪ -le "wεan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. ⁶ 'Pian 'yie vε bε, -te i ya "va 'nan i Bali trɔv "baa bε, 'i wla 'yie 'kɔn "bɔ "ji, 'i 'lε wɔ, -e 'i "tɪ "nɛn e cɪ fε yɔɔdɪ 'bɔ zɪε -a -nan bε, 'i trɔv 'ba. -Te i ya -a drɛnan zɪε, 'i "tɪ "nɛn e 'wɪ yɔɔdɪ ye bε, yei -ko "paa.

⁷ -Te ka ya Bali trɔv 'banan bε, te 'ka 'wɪ "kaga "vɪ "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. E ya 'o 'ji "le 'nan 'wee tin "kaga 'padɪ man nɛn Bali 'e "trɔɛn -tɔa 'wɪε. ⁸ Te 'ka drε "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ 'ka "tɪ "nɛn laji bε, "cεε vɪnan 'ka fɛnun laabɔ -yrɔ "bε, te e 'ka 'man wɪnun 'bɔ -tɔa 'va.»

*Bali trɔv 'badɪ**(Lk 11.2-4)*

⁹ «Zɪ kɔ 'ka Bali trɔv 'ba bε -nyrɛn 'gɔ, 'ka vɪ 'nan:

'Kɔ "tɪ Bali nɛn laji bε,

'i drε -e minnun 'o 'i 'tɔ drε -dan.

¹⁰ 'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta.

En 'i drε -e minnun 'o 'i 'ci 'sɔ wɪ drε 'trɛda,

"le zɪ e dra laji bε, -yee 'wɪ 'zɔ.

¹¹ 'I 'kɔε cεεgɔ -blɪfɛ nɛn kɔ cɪ "va "bε, -a -nɔn 'kɔε.

¹² 'Wɪnun nɛn kɔa dra 'yie -wɪdɪ "bε 'i 'cε 'kɔε,

"le zɪ minnun 'wɪ dra 'kɔε -wɪdɪ kɔa "cεa -wɪε "bε -yee 'wɪ 'zɔ.

¹³ Te 'i 'kɔ 'tɔvɪ -e Satan 'e 'kɔ 'man yɪ dɪ. 'Pian 'i 'kɔ 'si -yrɔ.

[Mingɔnnɛn -blɪdɪ, 'lee 'plɛblɛ, 'lee 'tɔ -dan a 'li 'e 'cɛn 'yie vε -a, -trilii. Amen!]

¹⁴ 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn minnun -a dra 'cεε bε, -te kaa "cεa -wɪε "bε, 'ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪnun nɛn kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, e "cεa "nyian 'cεε. ¹⁵ 'Pian -te minnun 'wɪ drε 'cεε, εn ka'a 'cεε -wɪε "dɪε, 'ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪnun nɛn kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, ya'a "nyian 'e cεa 'cεε dɪ.»

Fε 'sɔndɪ

¹⁶ «-Te ka ya fε 'sɔnnan bε, te 'ka 'fli ta drε -trɔdrɔ "le minnun nɛn o 'wɪ dra min yie lε bε, -wee 'wɪ 'zɔ dɪ. 'O 'fli ta dra -trɔdrɔ, -e 'o -kɔɔn "minnun lε 'nan, 'o ya fε 'sɔnnan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va. ¹⁷ -Te i ya fε 'sɔnnan bε, 'i yra "foe, εn 'i -laziglɔ -sɛn 'i da, ¹⁸ -e minnun 'o vɪε o -kɔnnɛn "yɪ 'nan i ya fε 'sɔnnan dɪ. 'I "tɪ "nɛn e cɪ fε yɔɔdɪ 'bɔ zɪε -a -nan bε, -yεε -nan ye 'i 'lɔ, -e 'yei -ko 'pa.»

*Zozi -srɔnɔn 'o -wεε 'nan 'o yɪfɛnun 'e 'kɔn Bali "srɔn**(Lk 12.33-34; 11.34-36; 16.13)*

¹⁹ «Te 'ka fɛnun tre 'ka yɪfɛ -a 'trɛ 'gɔvɛ -a da dɪ! Fadrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnun o srɛman, εn crinnɔn 'kɔn "fɔan, -e 'o 'koola. ²⁰ 'Pian 'ka fɛnun tre 'ka yɪfɛ -a laji. Fadrɔnɛn 'lee mɔnnɛnnun 'ka 'nan nun -e 'o fε srɛ dɪ, εn crinnɔn 'ka 'nan nun -e 'o crin wɔ dɪ. ²¹ Fε nɛn yaa -maan 'lɔɔ 'an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, -yεε cɪ 'nan, fɛnan nɛn min yɪfɛ cɪ 'e pladɪ bε, -a -nan nɛn min -le cɪ "nrɔndɪ pɛɛnɔn -kɔan.

²² Min yie 'bε -maan min fɛnan ye. -Te 'i yie a "ji 'kpa bε, 'te 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. ²³ 'Pian -te 'i yie 'ka fɛnan ye dɪε, 'te 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tɔ pɛɛnɔn man klun va. -Te fε -tɔ -si -tɔ 'te 'san -lɔ εn i -fɔ klun va bε, te i ya klun tiidii -dan 'va!

²⁴ Min -tɔwɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e drε min "fli 'suzan 'a dɪ. Kɔɔ -te yaa 'vɪ 'nan 'e dra bε, e "naan -a -tɔ man -e 'e -tɔ yɪ "yi. En -te 'bε "cεε dɪε, e kɔamlan

-a -tu man, -e 'e -tu dre 'e 'pela koda. -A -towli "nen "nyian 'cee ve -a, ka'a 'kolaman -e 'ka Bali 'lee "lala yi "yi 'e cin -a di.»

Zozi-srunon yi-tɛala Bali da
(Lk 12.22-31)

²⁵ «-Yee "wean nen maan ve 'cee 'nan, te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrōnnan 'cee 'trɛda da di! -Yee ci "le: <-Mɛ "nen kva -ble? -Mɛ "nen kva -mlian? Kva dra 'kɔ, -e 'kɔ 'man sōnun yi?> 'Pian -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, 'belidi nen 'ka 'lɔ bɛ -a "yi "mlian -blifɛ da, ɛn 'ka 'kɔlɛ nen 'ka da bɛ, -a 'kpa "mlian sōnun da.

²⁶ 'Ka 'ci "nrōn "lomannun da! Wa'a 'saa 'fɔa di, ɛn wa'a 'saa 'tɛa di, ɛn wa'a 'saa 'sɛan 'trɛbōnun -ji di. 'Pian 'ka "ti "nen laji bɛ e -blifɛ -nōan -wlɛ. -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ 'ka "yi "mlian o da! ²⁷ 'Cee ci "nrōndi 'cee 'trɛda da bɛ, ya'a 'kolaman -e 'e yi -towli "cɛ 'pa 'cee 'belidi da "fo "di.

²⁸ Sōnun nen 'kɔ ka 'wɔ 'ka man bɛ te 'ka 'ci "nrōn -a 'wɔ 'a di! Lunun nen 'o -fui -tɛa "lua bɛ, 'ka 'ci "nrōn o da! Wa'a 'nyranman paa di, ɛn wa'a 'nanwlɛ 'taan di. ²⁹ 'Pian maan ve 'cee 'nan, Salomōn nen e ya mingōnne -dan tu a 'li bɛ, -yee sɔ -tu fɛnyian 'ka 'mlinlɛ lu -fuinun zɛ -a -towli "le fɛnyian da di.

³⁰ Lu -fui "nen 'bɛ ci lua, "trɛ wɛɛ "cɛan -e 'wɛɛ 'fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man dreve wɛɛ fɛnyian zɛ bɛ, 'lɔ kaa "nun? 'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wennōn.

³¹ -Yee "wean te 'ka 'fu 'ka 'ci "nrōnnan -a laabɔdi -a 'nan: <-Mɛ "nen kva -ble? -Mɛ "nen kva -mlian? Kva dra 'kɔ, -e 'kɔ 'man sōnun yi?> ³² Ci "nrōndi nun zɛ e ya minnun nen wa'a Bali tɔa diɛ, -wee ve -a. 'Ka "ti "nen laji bɛ yaa -tɔa 'nan fɛnun zɛ -a 'wɔ a 'ka man. ³³ 'Ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan, Bali 'e mingōnne -bli 'ka da, ɛn 'ka -wɛɛ "nyian 'nan, 'ka Bali ci 'sɔ wɔ dra. "Bɛ -sru -e Bali 'e fɛ pɛɛnōn zɛ -a dre 'cɛɛ.

³⁴ "Trɛ "tu 'lee 'e 'ci wɔ, ɛn yi -tu 'lee 'yee "koe "nyan. -Yee "wean te 'ka 'ci "nrōn "trɛ "wɔ da di!»

7

Zozi-srunon 'ka min 'tɔ 'tɛa di
(Lk 6.37, 38, 41-42)

¹ «Te 'ka min 'tɔ 'tɛ di, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanōn 'le 'wɔ tin "baa bɛ, 'e tin

-tɛ 'ka da! ² Kɔɔ Bali 'cee tin "baa "le zɔ ka minnun -le ve 'pa bɛ -yee 'wɔ 'zɔ. Zɔ i 'wɔ dra 'i bɔɛzan -tu -va bɛ, -a da nen Bali "yie "dra.

³ -Mɛ "le "wean nen i yiba -flunen ye 'i bɔɛzan -tu yie -goei, te 'i 'bɔ 'le ve nen yiba -dan 'bɔ ci 'bɛ 'ji bɛ, yi'a 'bɛ 'ye di? ⁴ 'I 'bɔ nen yiba -dan ci 'i 'yie -goei "bɛ, -mɛ "le "wean nen "yie "ve 'i bɔɛzan lɛ 'nan: <'I 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> ⁵ -Blɔzan, 'i yiba -dan 'si 'i 'yie -goei 'vaa, -e 'i fɛnan yi 'wein. "Bɛ -sru i -kolaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔɛzan -tu yie -goei.

⁶ Te 'ka Bali -le fɛnun -nōn -plennun lɛ di, "tɔgɔ 'o li 'o da -e 'o 'ka 'wɔ "cɛɛn 'e cin man! ɛn te 'ka 'cee -siga -fɔla 'srunun lɛ di, "tɔgɔ 'o 'tran "da!»

Zozi-srunon Bali tru "baa 'nan 'e 'pa 'o 'va
(Lk 11.9-13)

⁷ «'Ka fɛ tru 'ba, waa -nōan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kōn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ! ⁸ Kɔɔ min nen e fɛ tru "baa bɛ, waa -nōan -yrɛ. Min nen e fɛ -wɛɛman bɛ, yaa ye. ɛn min nen e 'kōn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

⁹ Min -tu 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nen -blifɛ tru 'ba -yrɔ, -e 'e 'kɔlɛ -nōn -yrɛ "di. ¹⁰ ɛn min -tu 'ka 'ka yei, -te -yee 'nen pɔ tru 'ba -yrɔ, -e 'e -mlɛn -nōn -yrɛ "nyian di. ¹¹ Ka ya -wlidi, 'pian ka fɛ "yi -tɔa -e 'ka -nōn 'cee 'nennun lɛ. 'Ka "ti "nen laji bɛ, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wean 'ka -tɔ 'nan, e fɛ "yi -nōan minnun nen waa laabo -yrɔ "bɛ -wlɛ!

¹² 'Wɔ pɛɛnōn nen ka ya "va 'nan minnun 'o dre 'cɛɛ bɛ, -a 'wɔ 'bɔ -towli zɛ -nyrɛn 'ka -wee "drɛ! 'Wɔ zɛ -a 'bɔ nen Moizi -le -pei -a 'vɪ 'nan blamin 'e dre. ɛn -a -towli "nen "nyian Bali 'lewei vɪnōn -a 'vɪ 'nan blamin 'e dre.»

-Si nen min -a "siala -e 'e 'beli bɛ, e ya -towli
(Lk 13.23-24)

¹³ «'Kōn -yrɛ "fɛnɛn bɛ -a -ji nen 'ka -wla -e 'ka 'belidi yi! Kɔɔ 'kōn -yrɛ nen min -wlamlan 'ji, te -a 'le 'srannan "nen -kadɪ -a bɛ e ya -dan, ɛn -a -si a -gbagbla. -Si zɛ -a da ta wɔdi nen min "kaga -a ye "yi. ¹⁴ 'Pian 'kōn -yrɛ nen min -wlamlan 'ji -e 'e 'belidi yi bɛ e ya

"funon, en -a -si a "wennon. -Yee "wean min "soglo 'nen 'be 'ta wola "da.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wliđi
(Mt 12.33-35; Lk 6.43-44)

¹⁵ «'Ka yiε 'tō 'ka 'fli -va, minnun nen waa ve 'nan Bali 'lewei vinon nen waa, 'pian te o 'ka 'a diε -wee "wean. 'O 'fli dra 'ka yei "le 'blanun -le 'wı 'zv, "tōgō te plō winun nen waa. ¹⁶ O dre winun man nen ka o -kōnnen "ye. Kōō kaa -tōa 'nan wa'a -lomin naan -tein "man di, en wa'a -wen bewle 'naan "trōen 'fōn lei man di. ¹⁷ Yiba "nen e ya 'kpa be -a 'blv a "yi, en yiba "nen e ya -wliđi "be -a 'blv a -wliđi. ¹⁸ Yiba "nen e ya 'kpa be -a 'blv 'ka 'wliđi "di, en yiba "nen e ya -wliđi "be -a 'blv 'ka "yi "di. ¹⁹ Yiba "nen e baa te -a 'blv 'ka "yi "diε, waa "cean -e 'o 'fō 'tea. ²⁰ -Yee "wean minnun zıε, o dre winun man nen 'ka -taa "o -tōε.»

Zozi -srunon tıgłı
(Lk 6.46; 13.27)

²¹ «'An laabudı Minsan, Minsan be, -a 'saza 'ka 'ko min -a Bali -le mingōnnen treda di. 'Pian min nen yaan "tı "nen laji be -a ci 'sō wı dra be, -yεε ko -nan nun. ²² Yi nen an 'tredanōn 'le tin "baa be, min "kaga -taa -a vıε 'men 'nan: «Minsan, Minsan! Kō Bali 'lewei 'vı 'i 'tō da, en kō -yv -wliđi "pin minnun -sru 'i 'tō da, en kō 'lebo "fō winun dre 'i 'tō da.» ²³ 'Pian maan ve -wle 'nan: «Ma'an 'ka 'tōa "fo "di, 'ka 'si 'an 'srōn "kōōbli, ka ya 'wı 'wliđi "drenōn 'a.»

²⁴ -Yee "wean nen, 'winun nen maan ve 'cεε 'gυε, -te min nen yaa 'man, en yaa ta 'ta 'wυ be, te -a san a "le 'nan 'wı 'tōzan nen e 'yee 'kōn -klu cεen 'e trūdı, en yaa -pυ -fō 'pleble be, -yee 'wı 'zv. ²⁵ Fulō fεen, en laa 'fen, en 'yi yrv, -a pεenōn -sen 'kōn zıε -a man, en ya'a 'wıε di, e ya 'e 'tōdı -kli -le "wean. ²⁶ 'Pian min nen e 'winun nen maan ve 'gυε -a 'man, en ya'a 'ta wōε "da "diε, -a san a "le 'nan -blōzan nen e 'yee 'kōn 'tō nyren va be, -yee 'wı 'zv. ²⁷ Fulō fεen, en laa 'fen, en 'yi yrv, -a pεenōn -sen 'kōn zıε -a man, en e wiila 'nan "fo.»

²⁸ Zı Zozi cεen 'winun zıε -a vıdı man be, -yee 'wı "paadı minnun pεenōn zıε

o 'kan, ²⁹ kōō -yee 'wı "paadı 'ka "le 'fluba 'ci vinon 'le vε zv di. 'Pian yaa "paaman "le min nen Bali -kōladi -nōn -yre "be, -yee 'wı 'zv.

8

Zozi -kogobe 'tezan -tv beli
(Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

¹ Zı Zozi 'si pōn da be, en min "kaga sōōnla -a -sru. ² -A -nan nen -kogobe 'tezan -tv pli "man, e "po sōōn "wlu, en e -yre 'nan: «Minsan, maan -tōa 'nan, -te i wı "man "be, i -kōlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an dre 'saun Bali 'le.»

³ Zozi 'e 'pε 'sō "ji, e klε "man, en e -yre 'nan: «An "we "man, 'I dre 'saun Bali 'le!» 'Nun tōōn -kogobe 'bō 'si "man, en e dre 'saun Bali 'le.

⁴ -A -nan nen Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i -nan sεε wυ min -tv le 'mlōnmlōn di! 'Pian 'i 'kō Bali -panzan -tv -va, -e 'yei 'nanjen! "Be -sru -e 'i 'sraga bυ Bali le, "le zı Moizi -a cren -te Bali -le 'fluba 'ji be -yee 'wı 'zv. Tōōn -e minnun pεenōn 'o -kōnnen "yi 'nan i beli.»

Rōm min nen 'sounjanun tazan 'a be, e pli Zozi man
(Lk 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Zozi Kapanamo si 'sia. Zı e 'bōla 'fla zıε -a da be, en 'sounjanun tazan -tv pli "man. Yaa trv 'ba ⁶ -a vıdı -a 'nan: «Minsan, 'yian 'suzan 'beli! -Cε -fō "man, en e -sran "tra. E ya 'e nyinnandı "kōnnen, en e ya 'e yra ynan -wliđi.»

⁷ Zozi "e -yre 'nan: «An "ta "lo, -e 'an -cε 'si "man.»

⁸ En 'sounjanun tazan "e -yre 'nan: «Minsan, an 'ka min nen i -wlamlan -yee 'kuin be -a di, kōō Zuif min "cεε man di. 'Pian 'i 'wı 'tv vı, -e 'an 'suzan 'e 'beli. ⁹ 'An 'bō 'gυε, 'an 'tanōn 'be 'an "paala, en 'men 'sounjanun be mēen 'o "paala. -Te maan 'vı -a -tv le 'nan: <'I 'kō>, -e 'e 'kō. En -te maan 'vı -a pee le 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. En -te maan 'vı 'men nōan le 'nan: <'I 'wı 'gυε -a dre be>, yaa dra.»

¹⁰ Zı Zozi 'winun zıε -a 'man be, 'wı -a 'kan, en minnun nen -a -sru "be, e -wle 'nan: «An 'wı tıgłı ve 'cεε! Ma'an tian min -tv yıε Izrael 'nōn 'va, te e yi -teala

'an da tigli zɪɛ dɪ. ¹¹ Maan 'lɛ "cɛan 'cɛɛ 'nan, min "kaga "sia yidɛ wluan "nan 'lee yidɛ 'fɔ -nan "va, o -taa -e 'o "fɛdi -bli Bali fla 'o 'vale Abraam 'lee Izak 'lee Zago nun -a. ¹² 'Pian minnun nɛn Bali o 'si "va 'e tɛdɛ 'yee mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, Izrael 'nɔn nɛn. Bali -taa -wee 'tu wɔlɛ klun va bei. Fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blidɪ cɪ bɛ -a -nan.»

¹³ Tɔɔn Zozi "e 'sounjanun tazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn. 'Wɪ nɛn, i 'yi -tɛra "da "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yie!» Tɔ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn 'sounjanun tazan 'suzan bɛ, e beli.

Zozi Piɛri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Piɛri -le "kɔnnɛn. Yaa nan "bɔ 'yɪ 'e nyinnandɪ 'kɔlɛ 'tɔndɔn 'lɔ. ¹⁵ E klɛ -a -pɛla man, ɛn -a 'kɔlɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. 'Nun tɔɔn lɪ zɪɛ e wluan lou, ɛn e fɛ -nɔn -yrɛ.

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -ta minnun nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn cɪ o -sru "bɛ o "kaga "a Zozi lɛ. Yaa 'vɪ -yɔ -wɪdɪnɔn lɛ 'nan, 'o 'si minnun -sru, ɛn e -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn beli. ¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«E 'kɔɛ yɪa yɪdɪ 'si 'kɔ man, ɛn e 'kɔ 'man -cɛ pɛɛnɔn 'si 'kɔ man.»

Zozi-sru 'ta wɔdɪ
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Zɪ Zozi min "kaga 'yɪ 'e "srɔn "bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «-Kaa kɔ 'yɪ -sru.» ¹⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'cɪ vɪzan -tɔ pli "man, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -kɔ bɛ, kɔɛ 'kɔ 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Canjannɛnnun nyinnan a, ɛn "loman -nun "kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ "le "fɛ -tɔ -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dɪ.»

²¹ ɛn -a -sruzan 'pee -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'kɔ 'an "tɪ "wɔ 'vaa, -e 'an 'ta.»

²² Zozi "e 'vɪ -yrɛ 'pian 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru! Minnun nɛn Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bɛ, 'i o 'tɔɪ 'o 'wee min wɔ.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ ta -tɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Zozi 'fɔ -klɔ -ji 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'a, ɛn o -kɔdɪ 'sia. ²⁴ Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia 'yɪ zɪɛ -a yɪɛ da, ɛn 'yɪ 'sɛndɪ 'sia -klɔ -ji. Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi "e "yɪ -tɛa. ²⁵ -A -nan nɛn -a -srɔnɔn pli "man, waa fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'pa 'kɔ 'va, 'kɔ 'nan "ta -nyaan!»

²⁶ ɛn Zozi "e -wɛ 'nan: «-Mɛ "klan 'bɛ 'ka -tɛa? 'Cɛe yɪ -tɛradɪ Bali da a "wɛnɔn!» -A -nan nɛn e wluan, ɛn e paan fulɔ 'lee 'yɪ da 'plɛblɛ. Tɔɔn fɛnan -tɔ flu.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e minnun pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa laabɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ, ɛn 'bɛ 'wɪ tin "baa fulɔ 'lee 'yɪ lɛ -e 'o drɛla "da.»

Zozi 'yɔ -wɪdɪ "pin min "fli -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji

(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

²⁸ Zɪ Zozi 'bɔla 'yɪ -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji bɛ, ɛn min "fli "nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn cɪ o -sru "bɛ, o -ta -a 'lɛ. Min -yrɛ nɛn waa bɔ -kɔlɛ -ji bɛ -a -mie ji nɛn o nyian. O nyran wo -wɪdɪ "le "wɛan, min -tɔ 'ka 'ciala fɛ zɪɛ -a -nan dɪ. ²⁹ Tɔɔn o -paandɪ 'sia 'nan: «Bali -pɪ! -Mɛ "nɛn 'yie 'nan 'e dra 'kɔɛ? I -ta 'tɛ 'palɛ 'kɔ da 'va? Tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ ya'a tian bɔlɛ dɪ.»

³⁰ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɔnɔn. 'Srunun 'bɔ 'ka o man -kɔɔbli dɪ. ³¹ ɛn -yɔ -wɪdɪnɔn toba -fɔ Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Tɛ i 'kɔ 'pin bɛ, 'i 'kɔ 'pa 'sia 'sru 'pa 'labɛ -a va.»

³² Zozi "e -wɛ 'nan: «'Ka 'kɔ!» Tɔɔn o 'si min "fli zɪɛ o -sru, ɛn o -fɔ 'srunun -sru. 'Sru 'pa 'tɔ zɪɛ, o flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, o -sɛn 'yia. ɛn o pɛɛnɔn kaa "fɔ. ³³ Minnun nɛn o 'srunun 'bɔ 'ta -pian "bɛ, "o "sɛn 'wɔ 'ji flan -a. O 'bɔla 'ji 'fla, ɛn 'wɪ nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e drɛ minnun nɛn -yɔ -wɪdɪnɔn "cɪ o -sru "bɛ -wɛ "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa. ³⁴ ɛn 'flanɔn pɛɛnɔn 'kɔ Zozi lɛ. Zɪ waa 'yɪ bɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji.

9

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli
(Mk 2.1-12; Lk 5.17-25)

¹ -A -nan nɛn Zozi 'fɔ -klɔ -ji "nyian, e 'yɪ cɛɛn, ɛn e 'bɔla Kapanamo. 'Fla zɪɛ -a da nɛn e -nyɛanla. ² Tɔɔn minnun -ta min -tɔ nɛn e -sran "tra "bɛ -a -yrɛ

"se 'ji. Z₁ Zozi -wee yi -teradi 'e da 'y₁ bε, εn e 'nan min -srandi "tra z₁ε -yrε 'nan: «'An bee, nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Winun nen yia dre 'w₁lidi "bε, maan fui!»

³ 'W₁ z₁ε -a da nen 'fluba 'ci v₁nōn -mienun -a 'v₁ 'o 'ji 'nan: «Min 'labε, e Bali srōn!»

⁴ Z₁ Zozi -wee ci "nrōndi 'y₁ bε, εn yaa laabv -w₁lō 'nan: «-Mε "le "wεan nen ci "nrōndi -w₁lidi z₁ε, e ya 'ka 'ji? ⁵ -Te maan 'v₁ -yrε 'nan: «'Winun nen yia dre 'w₁lidi "bε, maan fui», 'bε a -tv. En -te maan 'v₁ -yrε 'nan: «'I 'w₁luan, 'i 'tō lou, 'i 'ta wv», 'bε a -tv. 'W₁ "fli z₁ε -a "cεn "v₁di 'bε ci 'plεble? ⁶ 'Pian an "ta -a -ci -kōnman 'cεε 'nan, Bali -koladi -nōn Blamin -p₁ lε, -e 'e min -le 'w₁ -w₁lidiunun fui 'trēda.» -A -nan nen yaa 'v₁ min -srandi "tra z₁ε -yrε 'nan: «'I 'w₁luan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'k₁v 'yie "kōnnεn!»

⁷ 'Nun tōn e w₁luan lou, εn e 'yee "kōnnεn "si 'sia. ⁸ Z₁ min "kaga 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, "klan -sεn o ji, εn o Bali 'tō bōdi 'sia, kōō e -koladi z₁ε -a -nōn blamin lε.

Zozi Matie laabv
(Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

⁹ Zozi 'si fε z₁ε -a -nan. "Yεε -k₁v 'e 'le bε, εn e min -tv nen waa laabo Matie bε -a 'y₁. 'Sukōlε 'sizan nen, εn e ya 'yee 'nyranman 'bō z₁ε -a 'panan. En Zozi 'e -yrε 'nan: «'I -sōnla 'an -sru!» Matie w₁luan, εn e sōnla -a -sru.

¹⁰ "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunōn a 'o -nyrandi -blife -sru 'kuin. En 'sukōlε 'sinōn "kaga 'lee 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn 'ta, o -nyran fε -sru o va. ¹¹ Z₁ Farizen 'nōn -a -nan 'y₁ bε, εn waa laabv Zozi -srunōn lō 'nan: «-Mε "le "wεan nen 'ka 'san fε -ble 'o 'vale 'sukōlε 'sinōn 'lee 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn 'a?»

¹² Zozi 'w₁ z₁ε -a 'man, εn e 'nan Farizen 'nōn lε 'nan: «Minnun nen -cε 'ka o man d₁ε, wa'a -dōdrō -sru -wεεman d₁. 'Pian minnun nen -cε ci o man bε, -wεε -dōdrō -sru -wεεman.

¹³ 'Ka 'ci "nrōn 'w₁ nen Bali -a 'v₁ bε -a da. E 'nan:

«Min nyrinda 'e 'sεn 'ka da!»

'Bε ci 'w₁ "y₁ "a, 'pian 'sraga bōdi bε 'bε a 'e "tun. 'Ka -wεε 'nan 'ka 'w₁ z₁ε -a -ci maan 'kpa! 'W₁ 'bō z₁ε -yee "wεan nen an -ta. An -ta 'nan -e 'an 'w₁ 'w₁lidi "drēnōn laabv, -e 'o 'si 'w₁ 'ji.

Ma'an 'talε minnun nen o ci tigh bε -wee "wεan d₁.»

Zozi 'le 'w₁ "paadi a "le fε -trε -le 'w₁ 'zv
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)

¹⁴ "Bε -sru Zan -srunōn 'ta Zozi 'va, εn waa laabv -yrō 'nan: «-Mε "wεan nen 'k₁v 'vale Farizen 'nōn 'a, k₁v fε "sōan, te 'i -srunōn 'ka "o "fε sōan dōv?»

¹⁵ En Zozi 'e -w₁lε 'nan: «-Te minnun a l₁ 'pa "fēdi drēnan bε, tv nen l₁ -trε 'pazan a o yei "bε, o man 'ka 'kōan 'yuo d₁. 'Pian tv nen e 'ka "nyian o yei "d₁ε, -a -nan nen o -kōlaman o fε "sōan.

¹⁶ En "nyian bε, -a -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, wa'a sō -trε 'f₁v 'sia -e 'o 'pa sō ceje 'f₁v bōnan d₁. -Te 'bε "cεε d₁ε, sō -trε z₁ε e sō ceje 'f₁v bōnan "paa "va te e srε. ¹⁷ Wa'a 'w₁en -trε sεan -wi 'kōlε tre cejenun -ji d₁. -Te 'bε "cεε d₁ε -wi 'kōlε tre cejenun fεaman, -e -w₁en 'e 'sran, te 'o srε. 'Pian o -w₁en -trε -sεan -wi 'kōlε tre 'trēnun -ji, -e -w₁en 'lee -wi 'kōlε 'trēnun 'o v₁lε 'e srε d₁.»

'Plεble a Zozi 'lō fε pεenōn da
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)

¹⁸ Zozi a 'winun z₁ε -a v₁nan -w₁lε, tōn εn min tazan -tv -ta. E "po sōn "w₁lu, εn e -yrε 'nan: «'An 'l₁ "sia -kanan 'nun -naagv. 'Pian 'i yra 'si, 'i 'ta 'i 'pε 'pla "da, -e 'e 'f₁v!» ¹⁹ Zozi w₁luan, εn e sōnla -a -sru 'o 'vale 'e -srunōn 'a. ²⁰ Tōn l₁mōn -tv nen nyen -sεanla "man -a -nan lε -fuda "fli 'bō, te ya'a 'nyan d₁ε, e pli Zozi man 'e koda zia, εn e klε -yee sō 'lεbo "man. ²¹ Kōō yaa 'v₁ 'e 'ji 'nan: «-Te an -kōla an klε 'e "tun -yee sō man bε an "belia.»

²² Zozi 'e 'man lila, yaa 'y₁, εn e -yrε 'nan: «'An 'l₁, nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Yie yi -teradi 'an da 'i beli.» 'Nun tōn l₁mōn z₁ε e beli.

²³ Z₁ Zozi 'bōla min tazan z₁ε -yee "kōnnεn "bε, e 'bei 'fennōn 'lee min "kaga 'y₁. O -ta -w₁uōlε -cēda. ²⁴ En e -w₁lε 'nan: «'Ka bōla! Nōnbε 'labε ya'a 'kalε d₁, 'pian e ya yi -tēnan.» En waa sεε w₁ud₁ 'sia. ²⁵ Z₁ o cεεn minnun bōlad₁ man bε, εn Zozi wlala, e nōnbε z₁ε -a 'kun 'e 'pε man, εn nōnbε 'bō w₁luan lou. ²⁶ 'W₁ z₁ε e fuila "man 'lεglōn pεenōn 'ji.

Zozi yie 'winōn "fli "beli

²⁷ Zi Zozi 'si fe zɪe -a -nan be, en yie 'winən "fli sɔnla -a -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «David kluda min Zozi, 'kɔ nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

²⁸ Zi e 'bɔla "kɔnnən "be, en yie 'winən 'bɔ pli "man. Zozi 'a laabv -wɔ 'nan: «Ka yi -teala "da 'nan, an -kɔlaman 'padɪ -a 'ka 'va?»

En waa wun -fɔ -yre 'nan: «-Inyan, Minsan!»

²⁹ -A -nan nən 'e 'pɛ kle o yie man, en e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nən ka yi -tɛra "da "be, 'e 'lɛ sɔɔ 'cɛɛ.» ³⁰ En o yie 'lɛ 'sv. Zozi 'wɪ 'pla -wɛ, yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ.» ³¹ 'Pian o -kɔ, en waa 'sinan 'pa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi bobo -tv beli (Lk 11.14-15)

³² Zi min "fli zɪe o -kɔ be, en minnun -ta min -tv nən -yv -wɪdɪ -a dre bobo -a be -a Zozi lɛ. ³³ Zozi -yv -wɪdɪ zɪe -a -pin -a -sru, en e 'wɪdɪ 'sia. 'Wɪ zɪe e minnun 'lɛbo "fɔ, en waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Kɔ'a tian 'wɪ 'gɔvɛ -a tɛdɛ -nan yɪlɛ Izraɛl 'lɛglɔn 'ji 'mlɔnmlɔn dɪ.»

³⁴ 'Pian Farizen 'nɔn "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnun tazan -le 'plɛblɛ 'a nən e -yɔnun -pian "minnun -sru.»

Minnun nyrinda -sɛn Zozi da (Mk 6.34; Lk 10.2)

³⁵ Zozi ciɪ 'fla -dandannun 'lee 'fla "wɛnnɛnnun pɛɛnɔn da. E 'wɪ paa minnun ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. E 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɛ 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ -kogo. Minnun pɛɛnɔn nən -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nən o man "yaaman be, e 'o 'beli. ³⁶ Zi e minnun 'yɪ "kaga "be, en o nyrinda -sɛn "da. Kɔɔ e o 'yɪ be, o "koe 'ka 'o da dɪ, en o ya 'fogo 'fogo "le 'blanun nən o -sru "pinzan "ka -e 'e o 'lɛ bɔ tɪglɪ dɪ -wee 'wɪ 'zɔ. ³⁷ -A -nan nən yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Saa 'be tran "kaga "be, 'pian -a -tɛnɔn a "wɛnnɔn. ³⁸ -Yee "wɛan 'ka Minsan nən fei zɪe e cɪ -yee vɛ -a be -a trɔ 'ba 'nan, 'e -a -tɛnɔn 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa be -a -tɛ!»

10

Zozi minnun 'si "va yee 'pasianɔn 'a (Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "be o cin 'yɪ, en e -kɔladɪ -nɔn -wɛ 'nan, 'o -yv -wɪdɪnun -pin minnun -sru, en "nyian 'o minnun pɛɛnɔn nən -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nən o man "yaaman be o 'beli.

² Min -fuda "fli "nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a be, o 'tɔ nən 'gɔ: Simɔn nən waa laabo "nyian Pɛri be, 'lee 'e "bɔvɪ Andre, 'lee Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔvɪ Zan, ³ 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, 'lee Toma, 'lee Matie nən e ya 'e tɛdɛ 'sukɔlɛ 'sizan 'a be, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade, ⁴ 'lee Simɔn -tv nən waa laabo "nyian Zelo be, 'lee Zudazi Karioti. Min nən e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ be, -nyrɛn. Minnun zɪe o 'bɔ nən Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a.

'Wɪ nən kɔ Zozi 'le 'pasianɔn 'o dre be *Zozi -a 'vɪ -wɛ* (Mk 6.7-13; Lk 9.2-6)

⁵ Min -fuda "fli zɪe, o nən Zozi o 'pa 'sia. 'Wɪ nən yaa 'pla -wɛ 'vaa, en e o 'pa 'sia be -nyrɛn 'gɔ. E -wɛ 'nan: «Te 'ka 'kɔ minnun nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o va dɪ! En te 'ka 'kɔ Samari 'nɔn 'le 'flanun da dɪ! ⁶ 'Ka 'kɔ 'pian Izraɛl 'nɔn 'va. -Wɛɛ cɪ 'blanun nən o 'san be waa! ⁷ 'Ka 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪ -wɛ! 'Ka vɪ -wɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.» ⁸ Minnun nən 'cɛ cɪ o man be, 'ka o 'beli! Minnun nən o -ka be, 'ka o 'fuvɪ! 'Ka 'kogobe 'si minnun man -e 'o dre 'saun Bali 'lɛ! 'Ka 'yv -wɪdɪnun -pin minnun -sru! 'Ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪe -a dre minnun lɛ 'e "tun! Te 'ka fe -tv 'si "man "dɪ, kɔɔ an 'plɛblɛ zɪe -a -nɔn 'cɛɛ 'e "tun. ⁹ Te 'ka -siga 'lee "lala 'sia 'ka -tɛn "ji dɪ! ¹⁰ Te 'ka 'pada 'sia dɪ! En te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ! Te 'ka 'manwua pee 'sia dɪ! En te 'ka "tonyrin pee 'sia dɪ! Kɔɔ -a -nɔan da nən -e 'nyranman 'pazan 'e 'yee -pan yɪ.

¹¹ -Te 'fla -dan da nən ka 'bɔla oo, -te 'fla "wɛnnɛn da nən ka 'bɔla oo, min nən e ya 'fla zɪe -a da, e "we "man -e 'e 'ka 'pɛ 'kun be, -a 'bɔ nən 'ka -wɛɛ. 'Ka 'fɔ -a san va -trilii -e 'cee -kɔ yɪ 'e bɔ. ¹² -Te ka wɪa 'kɔn 'tv -ji be, 'ka 'kɔn zɪe -a -ji 'nɔn 'tɔ bɔ! ¹³ -Te 'kɔn zɪe -a -ji 'nɔn 'ka 'pɛ 'kun be, 'cee -fɛa 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛ. 'Pian -te wa'a 'ka 'pɛ

'kunjε dε, 'cee -fεa "nεn 'e 'fυ 'e "tun.
¹⁴ Minnun nεn wa'a 'ka 'pε 'kunjε dε,
 εn wa'a o "trεn "tεlε 'ka 'wei lε dε, 'ka
 'pε 'e 'si -wee 'wι 'ji -e 'ka 'si 'o fla, -te
 'bε "cεε dε, 'ka 'si 'wee "konnεn -e 'ka
 'kυ! ¹⁵ Maan ve 'cεε 'wι tiglι 'a 'nan, yi
 nεn Bali minnun -le tin "baa bε, 'fla zε
 -a da 'nεn 'o yra ye 'plεblε. E "mlian
 Sodεm 'nεn 'lee Gomεr 'nεn 'le yra yidι
 da.»

*Minnun -taa 'tε 'palε Zozi 'le
 'pasianεn da*

(Mk 13.9-13; Lk 12.11-19; 21.12-19)

¹⁶ «'Ka "trεn "tε 'wι 'gυε -yρε! An "ta
 'ka "paa -sia 'trεdanεn 'va, 'pian ka ya
 o yei "le 'nan 'blanun nεn plε winun
 yei "bε -wee 'wι 'zυ. -Yee "wεan 'wι
 'tεdι -a nεn 'ka 'ta wυ o yei, εn 'ka 'kεn
 o va -trεε. ¹⁷ 'Pian 'ka yie 'tε 'ka 'fli -
 va minnun -le "wεan! Kεε o -taa 'ka -
 nεnle tin 'banεn lε, -e 'o 'ka 'sεn -ngble -
 a Zuif 'nεn 'le cin yι 'kεnnun -ji. ¹⁸ Mεn
 "wεan o -ko 'ka 'a -kεnmandannun 'lε,
 εn o -ko 'ka 'a mingεnnεnnun 'lε. Fε
 zε -a -nan nεn ka 'mεn 'wι 'nεnnεn
 vι. Ka dra 'mεn 'wι 'nan yιnεn 'a o 'lε,
 εn ka dra "nyian 'mεn 'wι 'nan yιnεn
 'a minnun o 'ka Zuif 'nεn 'a dε o 'lε.
¹⁹ 'Pian -te o 'ka 'nεn -wλε "bε, 'wι nεn
 kε 'ka vι bε, te -a nyεn 'e 'kεn 'ka 'ji dι.
 Kεε -te -a tυ 'bε bε, 'wι zε -a -cin -tεa 'ka
 'ji. ²⁰ -Yεε cι 'nan 'ka "tι Bali lei 'bε 'wι
 "paa 'ka 'lε, -e 'ka vι. Cεε "cεε tin 'baa
 dι!

²¹ Tυ -tυ -taa "bεlε bε, "bυι -mie 'e
 'bε 'fli "bυι -nεan "minnun lε 'nan 'o -
 tε. Εn "nyian 'nεn "tι -mie 'yee 'nεn -
 nεan "minnun lε 'nan 'o -tε. Nεnnun
 -mienun wuanla 'o "tι 'lee 'o "bυ "man
 'nan minnun 'e o -tεε. ²² Mεn "wεan
 bε, minnun pεεnεn -taa 'nanlε 'ka
 man. 'Pian min nεn e -tε 'plεblε 'trilii,
 εn e 'bεla -a 'le 'sran "nan 'bε, e "sia
 'wι 'ji. ²³ -Te minnun a 'tε 'panan 'ka
 da 'fla 'tυ da bε, 'ka 'si 'bε 'nan, -e 'ka
 'kυ 'fla 'pee da. Maan ve 'cεε 'wι tiglι
 'a 'nan, ka'a 'cεan cidι man Izraεl 'fla
 pεεnεn da Bali -le 'wι vidι -a 'vaa -e 'an
 'bε Blamin -pι -tadι 'e 'bε dι.

²⁴ Maan ve "nyian 'cεε 'nan, 'wι -
 tranlazan 'ka 'mlian 'wι "paazan da
 dι. Εn min 'suzan 'ka 'mlian 'e plazan
 "da dι. ²⁵ -Yee "wεan te 'wι 'e 'ka 'kan
 dι. 'Wι nεn waa dre 'wι "paazan lε

bε, waa dra "nyian -a -tranlazan "lε.
 Εn 'wι nεn waa dre min plazan "lε
 bε waa dra "nyian -a 'suzan lε. Εn
 "nyian bε "kεnnεnzan ceje 'bε bε min-
 nun -a laabυ -yεnun tazan Belzebul,
 -yee "wεan 'wι nεn o -taa -a vιlε -yee
 "kεnnεn 'nεn man bε, e "mlianla "da!»

*Te 'ka "klan min lε dι!
 (Lk 12.2-9)*

²⁶ «'Pian minnun nεn o 'wιnun zε -a
 dra 'cεε bε, te 'ka "klan -wλε "dι! Kεε
 'wι nεn e ya tian 'e yεεdι minnun man
 bε, -a ta -taa "bεlεa. Εn 'wι pεεnεn nεn
 minnun 'ka tian -a tεa dε, -a -ci -taa
 'silε -wλε. ²⁷ -Yee "wεan 'wι nεn maan
 ve 'cεε klun tiidii 'va bε, 'ka vι yidεa,
 εn 'wι nεn maan ve 'cεε 'sure -ji bε, 'ka
 trεan -tε -guada.

²⁸ Εn te 'ka "klan minnun lε dι!
 O -kεlaman min po -tεdι -a, te wa'a
 'kεlaman -a lei -tεdι -a dι. 'Pian 'ka
 "klan Bali lε! Kεε e -kεlaman min
 po -tεdι -a, εn e -kεlaman min lei -
 tεdι -a. Yaa dra 'tε nεn ya'a 'driman
 'mlεnmlεn dε -a va. ²⁹ -A -cin 'e 'kεn
 'ka 'ji 'nan, "loman "wεnwεnnεnnun
 nεn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dε,
 'ka "tι Bali yie a o da. -A -tυ 'ka 'sia "va
 -e 'e 'tria te Bali 'bε "cεε 'vι dι. ³⁰ Εn
 'cee vε bε, 'ka 'wulo "jε pεεnεn nεn
 'ka 'win -ji bε, Bali -a pou "nεn -tεa.
³¹ -Yee "wεan te "klan -tυ 'e 'kεn 'ka
 'ji 'mlεnmlεn dι, Bali 'ka "siala e -cia
 "lomannun "da.

³² Min nεn yaa 'lε "cεan minnun 'lε
 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a bε, maan 'lε
 "cεan "nyian 'an "tι "nεn laji bε -a 'lε
 'nan, min 'gυε 'an -sruzan nεn. ³³ 'Pian
 min nεn e 'ka "vale 'e ve minnun yie
 man 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a dε, an
 'bε "nyian "an "ve 'an "tι "nεn laji bε -a
 'lε 'nan, 'an -sruzan "cεε dι.»

*Minnun "cεan 'e cin man Zozi -le
 "wεan*

(Lk 12.51-53; 14.26-27; 17.33)

³⁴ «Te 'e 'kεn 'ka 'ji 'nan, an -ta 'trεda
 'nan -e 'ka 'man 'e 'fεla -trεε dι! Ma'an
 'talε 'nan -e 'ka 'man 'e 'fεla -trεε dι,
 'pian an -ta 'wι 'fεlεa 'ka man. ³⁵ Kεε
 an -ta 'wι 'fεlεa 'nεn -kεn mεn 'lee 'e
 "tι yei, εn an -ta 'wι 'fεlεa nεnbε 'lee 'e
 "bυ yei, εn "nyian bε an -ta 'wι 'fεlεa
 'nεn "bυ 'lee 'e 'pι nan yei. ³⁶ Εn min

'bɔ 'mangulinun 'bɛ -taa 'drɛɛ -a 'nan-mannɔn 'a.

³⁷ Min nɛn e 'tɪ ye 'yi, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, 'e 'bɔ ye 'yi e 'mlian 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. En min nɛn e 'pɪ ye 'yi, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ, e 'lu ye 'yi e 'mlian 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. ³⁸ Min nɛn e ya 'vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru 'bɛ, 'e 'wɪ yɾa yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba 'plan da! -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. ³⁹ Min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da 'fo, ɛn 'e 'fli -nɔn 'mɛn bɛ, yaa ye.»

Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ Bali -a -ko 'paa

(Zan 13.20; Lk 10.16; Mk 9.41)

⁴⁰ «Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ, te yaan 'pɛ 'kun. En min nɛn yaan 'pɛ 'kun bɛ, te e min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a -pɛ 'kun. ⁴¹ Min nɛn e Bali 'lewei vɪzan -pɛ 'kun 'nan e ya Bali 'lewei vɪzan -a -le 'wɛan bɛ, Bali -a san -ko 'paa 'le Bali 'lewei vɪzan -le 'wɪ 'zɔ. En min nɛn e min tɪglɪ 'pɛ 'kun 'nan e ya min tɪglɪ 'a -le 'wɛan bɛ, Bali -a san -ko 'paa 'le min tɪglɪ 'le 'wɪ 'zɔ. ⁴² 'An -sruzan nɛn minnun 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tɔ -nɔn -yrɛ 'nan e ya 'an -sruzan 'a -le 'wɛan bɛ, maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -a -ko 'paa 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ -a man.»

11

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'winun pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man 'e -srɛnɔn 'fuda 'fli 'lɛ bɛ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan. E -kɔ 'wɪ 'paadɪ -a minnun ji 'lee Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a minnun lɛ fɛ zɪɛ -a 'srɔn 'flanun da.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Lk 7.18-35)

² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zan a -pɔ 'kuin. 'Winun nɛn Crizi -a dra bɛ yaa 'man, ɛn 'e -srɛnɔn 'pa 'sia 'va, ³ 'nan o laabɔ -yrɔ 'nan: «Yiɛ cɪ min nɛn kɔa 'man 'nan e -taa 'bɛ -a, -baa kɔa pee man -pɛan tian?»

⁴ En Zozi 'e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'kɔ! 'Winun nɛn kaa 'man bɛ, 'lee 'winun nɛn kaa -nan 'yɪ bɛ, 'ka 'sinan 'pa Zan

lɛ. ⁵ 'Winun zɪɛ -nyrɛn 'gɔ: An yiɛ 'winɔn yiɛ 'lɛ 'sɔ. Minnun nɛn o -sran 'tra 'bɛ an o wluan lou. An -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man. An 'trɔɛn 'winɔn 'trɔɛn 'lɛ 'sɔ. Minnun nɛn o -ka bɛ an o fuv. En an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. ⁶ Min nɛn e yi -tɛra an da ɛn -a -pɛ -sru 'ka tɔalɛ 'mlɔnmlɔn dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

⁷ Zɪ Zan -le 'pasianɔn zɪɛ o lidɪ 'sia 'o da bɛ, ɛn Zozi Zan -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun nɛn -nan bɛ -wɛɛ. Yaa laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ 'le 'wɛan nɛn ka -kɔ Zan -nanjɛnɛ 'bui 'da? -Cɛan nɛn fulɔ cɪ -a nyɔɔnnan bɛ, -a yɪnan 'cɛɛ ka -kɔ dɪ. ⁸ En -mɛ 'le 'wɛan nɛn ka -kɔ 'mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wɔ 'e da bɛ, -a yɪnan 'cɛɛ ka -kɔ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan sɔ fɛnyian fɛnyian bɛ, mingɔnnɛn -le 'kuin nɛn waa ye. ⁹ 'Ka 'ci nrɔn 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn, -yee 'wɛan nɛn ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan 'mlian Bali 'lewei vɪzan da. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

‘An 'bɔ Bali,
an 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'lɛ,
-yɛɛ 'i 'lɛ si dra.»

Min nɛn Bali -a 'vɪ bɛ Zan nɛn. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian min -batize drɛzan Zan da dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, o va min 'wɛnnɛn -dan 'mlian Zan da. ¹² Tɔ nɛn min -batize drɛzan Zan Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia, 'trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, minnun a 'o 'tɔdɪ lou 'nan te Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'kɔ 'e 'lɛ dɪ. En minnun 'bɔ nɛn -wee 'wɪ a 'tɔndɔn zɪɛ, o ya 'va 'nan 'e drɛ 'wee vɛ -a. ¹³ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ pou siadɪ bɛ, Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn, ɛn 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nyian Moizi -le -pei 'fluba 'ji. En Zan 'e 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'vɪ 'nyian. ¹⁴ 'Winun zɪɛ -te ka yi -tɛala 'da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'nan e -taa 'vaa -e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e pou sia bɛ -a 'bɔ nɛn Zan -a. ¹⁵ Min nɛn 'wɪ man 'trɔɛn 'cɪ -a -wulo -man bɛ 'e man.

¹⁶ -Naagɔnɔn bɛ an o -kɔɔnman -tɪnun man? O ya 'le nannannun nɛn o ya srɔan -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ

'zv. -A -mienun -a ve 'o bəenun le 'nan:
 17 <Kv -pv -te 'cεε, 'pian ka'a 'tanle di.
 "Drenun nen o min -wulo -man -taa
 "be kva -fə 'cεε, 'pian ka'a 'wuəle di).
 18 Fe nen maan 'vi zite -yεε ci 'nan, zi
 Zan -ta be, e fe 'sən, en ya'a -wen mlinle
 di, 'pian minnun -a 'vi "man 'nan: <-
 Yv -wliđi 'be ci -a -sru.> 19 'Be nen 'gve
 'an 'bə Blamin -pi -ta, "an "fe -ble, en
 "an "wen -mlian, en minnun -a 'vi 'an
 man 'nan: <Fe -bli -lagu nen 'maan,
 en -wen -tezan nen 'maan.> En "nyian
 minnun -a 'vi 'an man 'nan: <'Sukəle
 'sinən 'lee 'wi 'wliđi "drenən bee nen
 'maan.> 'Pian 'an dre winun 'be Bali -
 le 'wi 'tədi -ci -kənnman.»

*Flanun nen -a danən 'ka yi -telea
 Zozi da die, Zozi 'wi 'pla -wle
 (Lk 10.13-15)*

20 "Be -sru en Zozi 'wi 'tə 'flanun nen
 e 'lebo "fə wi "kaga dre "da "be o man,
 kəw wa'a 'wile "man -e 'o 'si 'o dre wi
 -wliđinun man di. Yaa 'vi -wle 'nan:
 21 «Koraze 'nən, 'wi -taa "bəle 'ka man!
 Bezaida 'nən, 'wi -taa "bəle 'ka man!
 'Lebo "fə winun nen o dre 'ka fla 'gve,
 "te o dre Tir 'lee Sidən 'flanun da be,
 "te o 'te 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mən, en
 "te 'o -ce bə sə cεen 'o man -a -nan 'mən.
 -A -ci -kəndi nen 'nan o 'si 'o dre wi
 -wliđinun man. 22 -Yee "wean maan
 ve 'cεε 'nan, yi nen Bali minnun -le
 tin "baa be, 'cee yra yidi 'pleble "mlian
 Tir 'nən 'lee Sidən 'nən 'le ve da. 23 En
 kaa nen ka ci Kapanamo 'nən 'a be,
 e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -
 Cεje, 'pian Bali 'ka -sənnmlan -kanən
 'va. Kəw 'lebo "fə winun nen o dre 'ka
 'va 'gve, "te o dre Sodəm 'nən fla be, "te
 'fla zite e ya -nan tian cεεgv yi -a. 24 -Yee
 "wean maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali
 minnun -le tin "baa be, 'cee yra yidi
 'pleble "mlian Sodəm 'nən 'le ve da.»

*Zozi 'e "ti 'tə 'bə
 (Lk 10.21-22)*

25 Tv zite -a man nen, Zozi Bali trv
 'ba. Yaa 'vi 'nan: «'An "ti, yie ci labli
 'san -a, en yie ci 'tre 'san -a. Mein 'tə "yi
 "ve 'nan, 'winun nen yia yəw minnun
 nen 'o 'fli "siala 'wi 'tənən -a be o man
 be, yia ta 'bəla minnun nen 'o 'fli dre
 nannannun -a be -wle. 26 'Wi 'kpa nen,
 kəw 'wi nen e ci 'i 'ci 'sə 'a be, -a 'bə nen
 yia dre.»

27 Fe pεenən 'peba a 'e wvdi 'an 'lə,
 'an "ti yie dre zi. 'An "ti 'saza 'be 'an 'bə
 nen an ci -a -pi -a be 'an -təa. En 'an 'bə
 nen an ci -a -pi -a be 'an 'saza 'be 'an "ti
 -təa. En "nyian 'an 'bə nen an ci -a -pi -a
 be, min nen an ya "va 'nan 'an ta bəala
 -yre "be, -a san 'be 'an "ti -təa.

28 'Ka pεenən, 'ka 'ta 'an 'va! 'Ka "koe
 "a 'e 'nyandi, kəw -trə nen 'ka 'win -ji be
 -a cibən a, -yee "wean 'ka 'ta 'an 'va -e
 'an 'ka 'trəa. 29 'Ka 'wi "man -e 'an dre
 'ka 'tazan -a! 'Ka -sənnla 'an -sru -e 'ka
 'wi -tranla 'an 'va! Ma'an 'te 'paa 'ka
 da di, en "nyian be, an 'ka 'tədv pεenən
 "siala min -a. 'An 'va zia be, 'ka 'ci yra
 "tra. 30 Kəw -si nen maan -kənnmlan
 'cεε -e 'ka 'sia be, e ya 'ka 'sia -si -a. En
 -trə nen maan -nən 'cεε -e 'ka 'sia be,
 e ya 'fogo 'fogo.»

12

*Zozi 'wi tin 'ba Zuif 'nən 'le 'flinla 'yi
 man*

(Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

1 "Be -sru 'flinla "yi -tv da be, en Zozi
 'lee 'e -srunən fei -tv 'cəndi 'sia 'ji. Tv
 zite -a wlu be, te dra -a -srunən -teā. Fe
 'wle nen fei zite -a da be, waa cεen, en
 waa -bliđi 'sia. 2 Zi Farizen 'nən -a -nan
 'yi be, en waa 'vi Zozi le 'nan: «"I 'yio 'i -
 srunən 'a! 'Wi nen wa'a dra -cee 'flinla
 "yi da die, -a 'bə nen o ci -a drenan be.»

3 En Zozi -a laabv -wlv 'nan: «'Wi
 nen -kaa tra David -a dre 'o 'vale 'yee
 minnun -a be, ka'a tian -a ta vle dvv?
 Te dra o -teā "be, 4 e wla Bali -le 'kuin,
 en 'kpəun nen waa 'pla Bali -le ve -a
 be, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun
 "le "nən, 'pian te -a 'kpəun 'bə zite Bali
 -pannən 'saza 'be -ble. 5 En "nyian be,
 kaa ta 'vi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, 'flinla
 "yi da be, Bali -pannən 'ko 'nyranman
 'palə Bali -pan 'kuin. 'Flinla "yi 'srəen
 nen waa sre zite, 'pian o ya Bali -pan
 'kuin -le "wean be, min -tv 'ka 'wi 'təa o
 man di. 6 Maan ve 'cεε 'nan, fe nen 'be
 -dan "mlian Bali -pan 'kən da be, 'be a
 'gv. 7 E ya 'e 'cřen -teđi Bali -le 'fluba 'ji
 'nan:

<Min nyrinda 'e 'sen 'ka da!

'Be ci 'wi "yi "a,

'pian 'sraga budi be,

'be a 'e "tun.>

"Te ka 'wɪ zɪɛ -a -ci 'man bɛ, 'mɛn minnun nɛn wa'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛlɛ 'labɛ dɪɛ, "te ka'a 'wɪ 'tɔa o man "fo "dɪ.
 8 Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn cɪ 'flinla "yi san -a.»

Min -tʊ nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli
 (Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)

9 Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ -wee cin yɪ 'kuin. 10 'Kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, min -tʊ nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ, e ya -nan. -A -nan nɛn minnun 'wɪ 'gʊɛ -a laabu Zozi 'lɔ 'nan -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man "le "wɛan. O -yrɛ 'nan: «-Cee -pei -tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?»

11 ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Min -tʊ 'ka 'ka yei, -te -yee 'bla a -tʊwɪ "cɛ, ɛn e -tɛ -kɫu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vɪɛ 'e 'si dɪ. 12 Blamin 'wɪ a e -cia 'bla da. -Yee "wɛan -a -si a min lɔ -e 'e 'wɪ "yi "drɛ min lɛ 'flinla "yi da.»

13 ɛn Zozi -a 'vɪ min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sʊ "ji!» Min zɪɛ 'e 'pɛ 'sʊ "ji, ɛn -a -pɛ zɪɛ e drɛ "plɔnblɔn "le -a -pɛ -tʊ -le 'wɪ 'zʊ. 14 Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, ɛn Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kʊ 'o cin yɪɛ. Waa 'pla "da 'nan, 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

Bali 'suzan nɛn Bali -a 'si "va "bɛ Zozi nɛn
 (Mk 3.7-12; Lk 6.17-19)

15 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ Farizen 'nɔn 'ji 'nan 'o dra bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan, e -kʊ. Min "kaga "kɔla -a -sru, ɛn minnun nɛn 'o 'man "yaaman bɛ, e -cɛ 'si o pɛɛnɔn man, 16 'pian e 'wɪ 'pla -wɛ 'kɫagla 'nan, te 'wee 'tɔ fuila "man "dɪ! 17 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: 18 «Bali "e 'nan:

«An 'suzan nɛn maan 'si "va "bɛ, -nyrɛn "bɛ.

Maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nran-man.

An 'mɛn lei 'saun -nɔan -yrɛ.

Zɪ an min "siala min tɪgɫɪ 'a 'an 'lɛ bɛ, -yɛɛ ve 'lɛgɫɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ.

19 Ya'a ve -sa -a dɪ, ɛn ya'a -paanman -a vɪdɪ -a dɪ.

ɛn "nyian bɛ,

ya'a ve -guada -trilii dɪ.

20 Maan ve 'cɛɛ 'nan,

-cɛan nɛn e ya 'e 'widɪ bɛ,

'an 'suzan zɪɛ,

ya'a sʊʊmlan "nɛn "dɪ.

ɛn 'tɛ nɛn e cɛɛn "dridɪ man bɛ,

ya'a 'driman dɪ.

Yaa dra -bleble zɪɛ -trilii,

-e zɪ an min "siala min tɪgɫɪ 'a 'an 'lɛ bɛ,

minnun pɛɛnɔn 'o -ci man.

21 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn yɪɛ 'fo -yrɛ 'nan,

-yɛɛ min "sia 'wɪ 'ji.»

Zozi 'wɪ 'pla Farizen 'nɔn lɛ
 (Mk 3.22-30; Lk 11.14-23; 12.10; 6.43-45)

22 "Bɛ -sru ɛn minnun -ta min -tʊ nɛn -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ, -a Zozi lɛ. Min zɪɛ -yʊ -wɪdɪ 'bɔ -a yɪɛ 'wɪ, ɛn yaa drɛ bobo -a. Zozi -a beli, ɛn e wɪ, ɛn e fɛnan yɪ. 23 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e minnun pɛɛnɔn 'plo 'fɔ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Min 'labɛ e -kɔan David kluda min -a 'kpagba.»

24 Zɪ Farizen 'nɔn 'wɪ nɛn minnun -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yɔnɔn tazan Belzebul -le 'plɛblɛ 'a nɛn min 'labɛ e -yʊ -wɪdɪnɔn -pian "minnun -sru.»

25 'Wɪ nɛn Farizen 'nɔn 'ji bɛ, Zozi -a -tɔ, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Te 'lɛgɫɔn 'tʊ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tanan 'o cin man bɛ, 'lɛgɫɔn zɪɛ e -wia. -Te 'fla -tʊ da 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oo, 'fla zɪɛ ya'a 'mɔan dɪ, -e 'e -wi. ɛn -te 'kɔn 'tʊwɪ 'lɛ "nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oo, "kɔnnɛn zɪɛ e -wia. 26 -A -tʊwɪ "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn.

27 Kaa 'vɪ 'an man 'nan, Belzebul 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn ɛn an -yʊ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, 'lɔɔ 'cee 'nɛnnun -le vɛ bɛ cɛɛ ve -nɔn? 'Wɪ nɛn kaa ve 'an man, -te ka'a ve 'cee 'nɛnnun man dɪɛ, yaa -kɔnman 'nan -tin a 'e 'tɛdɪ 'ka da. 28 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, Bali lei 'bɛ 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn, ɛn an -yɔnɔn -pian "minnun -sru. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnman 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔla 'ka 'va. 29 ɛn "nyian bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Satan nɛn e ya min 'plɛblɛ 'a bɛ, waa "kuan waa -yrɪman 'vaa, ɛn min

-kɔlamən 'e -wlamlan -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnun "koola.

³⁰ Min nɛn e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. ɛn min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fɛ tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man. ³¹ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlamən -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ɛn "nyian -te min Bali sɔn bɛ, Bali -kɔlamən -a 'cɛdɪ -a min lɛ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we "man -wɪdɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. ³² Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man bɛ, waa "cɛa -yrɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lei 'saun man bɛ, -te -a yɪɛ a "man 'trɛda 'gʊ oo, -te e -ka oo, wa'a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

³³ O yiba 'kpa -tɔa 'e 'blɔ man. -Te yiba "a "yi "bɛ, -a 'blɔ -kɔan "yi, ɛn -te yiba "a -wɪdɪ "bɛ, -a 'blɔ -kɔan -wɪdɪ. ³⁴ Min -wɪdɪnun! 'Wɪ "yi 'ka 'kɔlamən -e 'e 'bɔla 'ka 'le dɪ, kɔɔ 'ka 'ci wɪ a -wɪdɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn 'e fadɪ min -ji bɛ -yɛɛ bɔala min 'le. ³⁵ Min nɛn -a ci wɪ a "yi "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ "yi bɔala, ɛn min nɛn -a ci wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. ³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min a 'bɔla 'e 'le bɛ, yi zɪɛ -a da nɛn min -a -ci ve. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ -tin -tɛa "min da, ɛn -yɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn.»

Zozi 'ka 'wɪlɛ "man -e 'e 'lɛbo 'fɔ wɪ drɛ dɪ

(Mk 8.11-12; Lk 11.16, 29-32)

³⁸ "Bɛ -sru ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'lee Farizen 'nɔn -mienun 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -ci -kɔɔn 'kʊɛ 'nan i "sia Bali va!»

³⁹ ɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «-Naagʊnɔn, ka ya min -wɪdɪnun -a, ka cɛɛn Bali man, ɛn ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gʊ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bɛ -a dɪɛ.

⁴⁰ 'Wɪ nɛn e 'bɔ Zonazi man bɛ -nyrɛn 'gʊ. E yi drɛ pɔ -dan tʊ pɔn -ji yaaga. 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ e bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, an yi dra 'trɛ 'ji yaaga.

⁴¹ Yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'bɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ Ninivi 'nɔn lɛ bɛ, o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnla Bali -sru. ⁴² ɛn "nyian bɛ, lɪmɔn -tʊ nɛn 'li e ya mingʊnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yi nɛn Bali minnun -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlian Salomɔn da bɛ, e ya 'gʊ.»

-Yʊ -wɪdɪ "lɪdɪ 'e da
(Lk 11.24-26)

⁴³ «-Te -yʊ -wɪdɪ 'si min -tʊ -sru "bɛ, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadɪnun -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran nan, 'pian -te ya'a yɪlɛ dɪɛ, ⁴⁴ -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bɛ, -a -ji.» -Te e -ta, te -a -nan a e "koodɪ, te fɛnun a 'e wɔɔladɪ "da, ɛn -a -ci a 'e "tun "bɛ, ⁴⁵ tɔɔn e -ko 'e -sru, -e 'e -yʊ -wɪdɪ 'sɔravɪ "nɛn o -wɪdɪ "mlian "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yee -kɔndɪ -wɪdɪ "mlian -a tɛdɛ vɛ da "fo. 'Wɪ -tʊwɪ zɪɛ -yɛɛ dra -naagʊnɔn lɛ.»

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)

⁴⁶ Zozi 'fʊ tin 'banan minnun zɪɛ -wɪlɛ, ɛn -a "bʊ 'lee -a "bʊnun -ta. O -fʊ 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o 'nan 'o ya "vale 'o 'wɪ tin "baa -yrɛ. ⁴⁷ ɛn minnun nɛn o cɪ Zozi wei mannan bɛ, o va min -tʊ -kʊ -a vɪlɛ -yrɛ 'nan: «'I "bʊ 'lee 'i "bʊnun a bei, o ya "vale 'o tin "baa 'yɪɛ.»

⁴⁸ 'Pian Zozi "e min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bʊnun -a?» ⁴⁹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'e 'pɛ 'sʊ "ji 'e -srunɔn da, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, 'an "bʊ 'lee 'an "bʊnun nɛn 'gʊ. ⁵⁰ Fɛ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a ci 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bʊ "a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "blu -a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "bʊ -a.»

13

'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Yi -tʊwɪ zɪɛ -a da bɛ, Zozi 'si 'kuin, ɛn e -kʊ -nyɛnlɛa Galile 'yi 'plo man.

2 Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wεan e -ku -fɔle -klɔ -ji, εn e -nyran. Minnun pεεnɔn "o -fɔv 'yi 'plo da, 3 εn e 'wɪ "paadı 'sia o ji -kɔnnennun -fɔdɪ -a -wlε. E 'nan -wlε 'nan:

«Min -tv 'bε 'ku 'saa 'fɔle. 4 "Yεε -kɔn -a wεennan bε, εn -a 'wlε plɔεn 'sran si man. "Lomannun -ta, εn waa bli. 5 -A 'wlε -mie -sran "nyian puo da, fεnan nεn 'trε 'ka "kaga "dɪε, -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trε 'ka "da "kaga "dɪ. 6 'Pian zɪ yidε "ε bɔla "ji "bε, 'saa zɪε e 'tε bli, εn e -ka, -a "sεin 'ka 'kɔle -kɔbli dɪ -le "wεan. 7 εn -a 'wlε -mie -sran "nyian fεnan nεn -tεin -taa "bɔle bε -a -nan. -Tεin zɪε e 'tu, yaa -maan 'saa 'ka bɔle dɪ. 8 εn -a 'wlε -mie -sran 'trε "yi "da, e 'bɔ, e -sεn "da. 'Saa bε -tv 'wlε a "man -yaa tv, εn -a bε -tv 'wlε a "man -fuba 'shεεdɔ, εn -a bε -tv 'wlε a "man -fuba yaaga. 9 Min nεn 'wɪ man "trɔεn "ci -a -wulo -man bε, -a san 'e man!»

-Mε "le "wεan nεn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnεn "ji?

(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)

10 Zozi -srunɔn pli Zozi man, εn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nεn i 'wɪ tin 'ba minnun 'labε -wlε -kɔnnεn "ji?»

11 εn Zozi "e -wlε 'nan: «Kaa 'gɔε, 'ka lε nεn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nεn 'e min "paala 'a bε -a -ci 'si. 'Pian minnun nεn o 'ka 'an -sru "dɪε, "o 'wɪ pεεnɔn maan -kɔnnεn "ji. 12 'Wɪ 'kpa nεn, kɔɔ min nεn e ya -yrɔ "bε, -a lε nεn waa -nɔan, -e 'e -tɔ 'e 'ciɪla "da. 'Pian min nεn -yee "ka "dɪε, -a "tiennεn nεn yaa -tɔa "bε, waa "sia -yrɔ. 13 'Wɪ zɪε -yee "wεan nεn an 'wɪ tin "baa minnun 'labε -wlε -kɔnnεn "ji, kɔɔ o yɪε a "ji fεnan yɪ vε -a, 'pian wa'a fεnan ye dɪ. εn 'wɪ man "trɔεn "a o -wulo -man, 'pian wa'a 'wɪ maan dɪ, εn waa 'wɪ 'ci maan dɪ. 14 'Wɪ nεn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bε, -yεε 'bɔ o man. Yaa 'vɪ nan: <'Ka "trɔεn -tɔa 'wɪ lε 'kpa tɪglɪ, 'pian ka'a -ci maan dɪ. Ka fεnan -nanjεan 'kpa tɪglɪ, 'pian ka'a -kɔnnεn 'ye dɪ.

15 -Yεε ci 'nan minnun 'labε 'o 'bli da -tɔ 'plεblε,

'o 'fli "trɔεn drε "yuyu, εn 'o yɪε 'lε 'wɔ 'o 'bɔ 'a.

Waa drε zɪε 'nan,

-e 'o vɪlε 'o fεnan yɪ dɪ,

εn -e 'o vɪlε 'o 'wɪ man dɪ,

εn -e 'o vɪlε 'o 'wɪ 'ci man dɪ.

'Wɪ pεεnɔn zɪε waa drε 'nan,

"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru

-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.»

16 'Pian kaa nεn ka ci 'an -srunɔn 'a 'gɔε, Bali -le -fεa a 'ka man, kɔɔ 'ka yɪε fεnan ye, εn 'ka "trɔεn 'wɪ 'ci maan.

17 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga, 'lee minnun nεn o 'ta 'wɔla Bali wei da bε o "kaga -a man wεε 'nan, fε nεn kaa ye bε "o "ye, 'pian wa'a -kɔlale -a yɪdɪ -a dɪ. εn "nyian waa man wεε 'nan, 'wɪ nεn kaa maan 'gɔε "o maan, 'pian wa'a -kɔlale -a mandɪ -a dɪ.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kɔnnεn "ci 'vɪ (Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

18 «Kaa nεn ka ci 'an -srunɔn 'a bε, -kɔnnεn "nεn maan -fɔ 'saa 'fɔzan man bε, an "ta -a -ci ve 'cεε. 19 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran -si man bε -a man bε, -yεε bɔa "nyian -wee "man. 'O "trɔεn "tɔ Bali -le mingɔnnεn -bldɪ min da 'wɪ lε, 'pian o "trɔεn "yuyu 'tan. Tɔɔn εn Bali 'nan -manzan 'ta 'winun nεn -a -cin -fɔla o ji bε, -a "koolε. 20 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran puo da bε, -a man bε, -yεε bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci "nrandɪ -a. 21 'Pian o 'ka 'o 'tɔdɪ "da 'plεblε dɪ, -Te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ "sia o man, εn minnun 'tε 'padɪ 'sia o da 'nan o wɪ Bali -le 'wɪ man -le "wεan bε, tɔɔn -e 'o 'pε 'si Bali -le 'wɪ -sru. 22 Min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran fεnan nεn -tεin -taa "bɔle bε, -a -nan bε, -yεε bɔa -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'pian -wee ci "nrandɪ 'trɛda fεnun da, 'lee -wee "lala yɪdɪ "yi "bɔv "bε, e -si -tɔa Bali wei lɔ -e 'e 'nyranman 'pa o man. 23 'Pian min -mienun -le vε bε, 'wɪ nεn e 'bɔ 'saa 'wlε nεn e -sran 'trε "yi "da bε, -a man bε, -yεε bɔa "o man. O Bali -le 'wɪ maan, o "we "man, tɔɔn 'nyranman nεn Bali wei -a 'padɪ 'siala o man bε -a "nεn bɔala -dan. Te o drε "le 'nan 'saa nεn -a bε -tɔwli 'wlε a "man -yaa tv, εn -a -tɔwli 'wlε a "man -fuba 'shεεdɔ, εn

-a -tɔwli 'wɛ a "man -fuba yaaga bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-kɔnnɛn "fɔ lu 'wɛ -wɪdɪ "da

²⁴ Zozi-kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ 'yee fei 'pa, ɛn e 'saa 'fɔ "da. ²⁵ 'Pian, zɪ -pei 'tan, ɛn minnun a yi -tɛnan bɛ, min zɪɛ -a 'nanmanzan 'ta, e lu -wɪdɪ 'wɛ wɛɛn fei zɪɛ -a da, ɛn e -kɔ. ²⁶ 'Saa zɪɛ e 'bɔ, e -sɛn "da, ɛn lu -wɪdɪ "e 'bɔ 'wɔ "nyian.

²⁷ Minnun nɛn 'o yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ 'va te waa man dra bɛ, o -ta -a vɪɛ fei san lɛ 'nan: «'Kɔ 'san, 'saa 'saza nɛn yia -fɔ 'yie fei. E drɛ 'kɔ, ɛn lu -wɪdɪ 'bɔ 'ji?»

²⁸ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'nanmanzan 'bɛ drɛ.» ɛn -yee minnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ "ta -ko -a "sɔɔlɛa?»

²⁹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «-Cɛjɛ, te 'ka drɛ dɪ! "Tɔgɔ "cɛɛ vɪ 'nan ka lu -wɪdɪ 'sɔla bɛ, 'ka 'saa 'pa 'va. ³⁰ 'Ka o 'tɔvɪ 'o trɔv 'e cin va -trilii, -e 'saa 'tɛ tɔ 'e bɔ. 'Saa 'tɛ tɔ -man bɛ, maan ve 'saa 'tɛnɔn lɛ 'nan, 'o lu 'wɛ -wɪdɪ "sɔɔla 'e 'flin, 'wɛɛ -yrɪ, -e 'wɛɛ 'tɛ 'bli. ɛn 'saa bɛ, 'wɛɛ 'tɛ, -e 'wɛɛ 'sɛn 'mɛn 'trɛbɔ -ji.» »

Fei fɛ 'wɛ 'tɔ man -kɔnnɛn 'lee 'mannyan man -kɔnnɛn

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-21)

³¹ Zozi-kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tɔ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. ³² Fei fɛ 'wɛ zɪɛ -a "wɛnnɛn "mlian fei fɛ 'wɛ pɛɛnɔn nɛn min -a -fɔa "fei bɛ -a da. 'Pian -te waa -fɔ ɛn e 'bɔ bɛ, -a -dan "mlian fei 'wɛ pɛɛnɔn da. E dra "le yiba 'zɔ, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

³³ ɛn e -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le lɪmɔn -tɔ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan "wɛnnɔn 'wɔ "va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pɔv 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?

(Mk 4.33-34)

³⁴ -Kɔnnɛn "ji nɛn Zozi wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'vɪ minnun "kaga "nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɛ. Ya'a 'wɪ 'tɔ vɪɛ -wɛ te e 'ka -kɔnnɛn "ji dɪ. ³⁵ Zozi -a drɛ zɪɛ 'nan, -e 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ. Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'nan: «-Kɔnnɛn "ji nɛn an 'wɪ tin "baa minnun lɛ.

'Wɪnun nɛn o -fɔ 'e yɔɔdɪ 'trɛda pou sianan "trilii -e 'e 'bɔ cɛɛgɔv yi -a bɛ, maan ve minnun lɛ.»

Zozi lu 'wɛ -wɪdɪ "man -kɔnnɛn "ci 'vɪ

³⁶ "Bɛ -sru, Zozi minnun "kaga zɪɛ o 'tɔvɪ, ɛn e -kɔ "kɔnnɛn 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. -A -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-Kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ lu 'wɛ -wɪdɪ "da bɛ, 'i -ci vɪ 'kɔvɛ!»

³⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn, e 'saa 'fɔ bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ nɛn. ³⁸ Fei 'bɔ bɛ, 'trɛda nɛn. 'Saa 'wɛ bɛ, minnun nɛn o 'ta wɔla Bali -sru "bɛ o nɛn. Lu 'wɛ 'wɪdɪ "bɛ, minnun nɛn o 'ta wɔla Satan -sru "bɛ o nɛn. ³⁹ Min zɪɛ -a 'nanmanzan nɛn e lu 'wɛ 'wɪdɪ wɛɛn bɛ, Satan nɛn. 'Saa 'tɛ tɔ bɛ, yi nɛn Bali 'trɛdanɔn -le tin "baa bɛ -nyrɛn. ɛn 'saa -tɛnɔn bɛ, Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o nɛn. ⁴⁰ O lu 'wɛ 'wɪdɪ 'tɛ bli, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra yi nɛn Bali 'trɛdanɔn -le tin "baa bɛ -a da. ⁴¹ 'Wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ: 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "paa -sia. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn, 'lee minnun nɛn waa dra -e min 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, 'mɛn 'pasianɔn o bɔ "va minnun nɛn Bali mingɔnnɛn -ble o da bɛ o yei. ⁴² O minnun zɪɛ o -sɛan 'tɛ -dan 'va. Fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan. ⁴³ Tɔɔn -e minnun nɛn o 'ta 'wɔla Bali -sru "bɛ, o ta 'e 'sɔ 'o "tɪ "le mingɔnnɛn trɛda, te o -san a "le yidɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ. Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ -a san 'e man!»

Zozi-kɔnnɛn "fɔ -gan da

⁴⁴ Zozi "e 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ -nyrɛn 'gɔ. E ya "le 'nan -gan -tɔ nɛn 'e yɔɔdɪ fei -tɔ da. Min -tɔ -kɔ, e -gan zɪɛ -a 'yɪ, ɛn "e yɔɔ "nyian. -A ci "nranman "bɔɔ -le "wɛan, e 'yee fɛnɔn pɛɛnɔn 'tan, ɛn e -kɔ fei zɪɛ -a 'lɔlɛ -a man "lala -a.»

⁴⁵ En e -kønnen "pee -fɔ "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingønnen -blidi min da be, -nyren 'gv. E ya "le 'fle 'tanzan -tu 'be ci fe -tu nen -a 'fle a "le -siga -zɔ be -a -mie -wennan 'nan -e 'e 'lo. ⁴⁶ Fe zie yaa -tu 'yi te -a 'fle a 'kpa tigl. E -ku, e 'yee fenun peenon 'tan, en e -ta -a 'lɔle -a man "lala -a.»

Zozi-kønnen "fɔ pɔ -te "se "da

⁴⁷ Zozi-kønnen "pee -fɔ "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingønnen -blidi min da be, -nyren 'gv. E ya "le min -tu 'be 'ku 'yee "se 'wennle 'yi 'va. "Se zie pɔ 'tɔ 'tɔvɔ peenon 'sen -ji. ⁴⁸ Zi e 'fa be, minnun -a klan 'yi 'plo da, o -nyran, en waa fa bɔdi 'sia. Pɔ 'kpa nun nen "va "be, -wee -sen -pɔ -ji, en -a -wlidinun be, -wee wenen. ⁴⁹ 'Wɪ 'tɔwli zie -yee dra yi nen Bali 'tredanon 'le tin "baa be, -a da. Bali -le 'pasianon nen laji be, o -taa "min -wlidinun bɔle "va minnun nen o 'ta 'wɔla Bali -sru "be o yei. ⁵⁰ O minnun zie o -sean 'te -dan 'va. Fenan nen -wuɔdi 'lee 'she da -blidi ci be -a -nan.»

⁵¹ En Zozi -a laabv 'e -srunon 'lo 'nan: «Ka 'wɪ peenon zie -a -ci 'man?»

O -yre 'nan: «-Inyan!»

⁵² En e -wle 'nan: «Kaa 'vɪ 'kpa. Maan ve 'ceɛ 'nan, min nen e Bali -le 'fluba -tɔa en e -sɔnla 'an -sru "be, te e dre "le "kønnen san ceje -le 'wɪ 'zɔ. E 'wɪ cejenun 'lee 'wɪ 'trenun "paaman 'yee "kønnen 'non 'ji.»

*Zozi 'kv Nazareti
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

⁵³ Zi Zozi ceɛn -kønnen "nun zie -a -fɔdi man be, en e 'si 'nan, ⁵⁴ e -ku 'e fla. Zi e 'bɔla -nan nun be, e 'wɪ "paadi 'sia -wee cin yi 'kuin. Min peenon 'plo 'fɔ en o 'nan: «-Tɪe 'wɪ 'tɔdi paa "ji? En yaa dra 'kɔ 'lɔɔ en e 'lebo "fɔ winun dra? ⁵⁵ Min nen e ci -a be, kɔa -tɔa. Yiba "nyaanzan nen 'gvɛ -a -pɪ nen. En Mari 'be ci -a "bv "a. En -a "bɔinun nen Zaji 'lee Zozefv 'lee Simon 'lee Zud -a. ⁵⁶ En "nyian be, -a "blunun peenon a -kaa fla 'gv. -Yee 'wɪ 'tɔdi 'lee 'lebo "fɔ winun dredi 'labɛ nyin zia nen yee 'si?» ⁵⁷ 'Wɪ zie ya'a o ci 'sɔle di. -Yee "wean nen wa'a 'wɪle "man -e 'o yi -tera "da "di.

-A -nan nen Zozi 'e 'nan -wle 'nan: «-Te Bali 'lewei vizan a 'e fla, en -te

'be "ceɛ di 'nan e ya 'yee "kønnen "be, minnun yie 'ka "naan "man "di.»

⁵⁸ Minnun 'ka yi -telɛa Zozi da di -le "wean, ya'a 'lebo "fɔ wɪ "kaga "drelɛ fe zie -a -nan di.

14

Min -batize drezan Zan -kanan wɪ nen 'gv

(Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

¹ Tu zie -a man nen, mingønnen Erodi nen e Galile 'leɟlɔn "paala be, e Zozi 'le 'wɪ 'man. ² Yaa 'vɪ 'e 'wɪlunon le 'nan: «Min 'labɛ min -batize drezan Zan nen! E wluan -kanon 'va, -yee "wean 'pleble a -yrɔ en e 'lebo "fɔ winun dra.»

³ 'Wɪ nen e dre 'lɔɔ en Zan 'bɔ 'ka be, -nyren 'gv: Erodi 'be 'vɪ 'nan o Zan 'kun, o -yri, -e 'o -fɔ -pɔ 'kuin. Erodi 'e "bɔvɪ Filipɔ nan nen waa laabo Erodi be -a 'si 'e 'lɔ, en yaa 'pa. ⁴ 'Wɪ zie e 'nan Zan man, tu peenon man be te yaa ve Erodi le 'nan: «-A -si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔvɪ nan 'pa di.» ⁵ -Yee "wean Erodi a "va 'nan 'e Zan -tɛa. 'Pian "klan a "ji minnun "le "wean, kɔɔ min peenon Zan "siala Bali 'lewei vizan -a.

⁶ Erodi -ya yi "fɛdi dredi 'bɔ. Yi zie -a da be Erodi 'lu "dre 'tan minnun nen Erodi o laabv "fɛdi da be o 'le. -Yee "dre 'tandi Erodi ci 'sɔ "fo. ⁷ -Yee "wean e -tɔ 'e 'wei da nɔnbe zie -yre. Yaa 'vɪ -yre 'nan: «Fe oo fe nen i ya "va "be, 'i vɪ 'men, maan -nɔan 'yie.»

⁸ -A "bv 'wɪ wɔvɔ "ji, en e 'nan Erodi le 'nan: «Min -batize drezan Zan -wulo -va nen an ci. 'I -nɔn 'men -naagv "plɛdi da!» ⁹ 'Wɪ zie e trun -fɔ mingønnen Erodi man. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'va, en "nyian be minnun nen "fɛdi da be -wee "wean, ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ -ceje di. -A -nan nen e wu "man, ¹⁰ en e min 'pa 'sia 'nan 'e 'kv Zan -wulo 'cen -pɔ 'kuin. ¹¹ Yaa ceɛn, en e -ta -a "plɛdi da. Waa -nɔn nɔnbe zie -yre, en e -ku -a 'e "bv "le.

¹² "Be -sru, Zan -srunon 'ta Zan -kadɪ 'silɛa, en o -ku -a wɔle. 'Wɪ nen e 'bɔ "man "be, en o -ku -a 'sinan 'palɛ Zozi le.

*Zozi 'blɪfe -nɔn min -kpi 'soolu le
(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)*

13 Zi Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan. E ya 'vale 'e -kɔan fɛnan nɛn e ci flu bɛ -a -nan. 'Pian min "kaga -a -kɔnnɛn 'yɪ, o 'si 'fla, ɛn o -kɔla -a -sru 'o 'cɛin ji. 14 Zi e sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, e minnun 'yɪ "kaga, ɛn o nyirinda -sɛn "da. -A -nan nɛn -cɛnɔn nɛn minnun zɪɛ o yei "bɛ e o beli.

15 Zi funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn -a -srunɔn pli "man, o -yrɛ 'nan: «-Pei "ta taan, min 'ka 'nyɛanla 'gɔ dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ minnun lɛ 'nan, 'o 'kɔ 'fla -e 'o 'wee -blɪfɛnɔn 'lɔ, o -blɪ.»

16 ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «O -kɔlamɔn o -fo 'gɔ, 'ka 'blɪfɛ -nɔn -wlɛ 'ka 'bɔa!»

17 ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ 'fiili "cɛ "nɛn 'kɔ 'lɔ 'gɔ.»

18 ɛn Zozi "e 'nan: «'Ka 'ta -a 'mɛn!»
19 "Bɛ -sru ɛn yaa 'vɪ minnun "kaga zɪɛ -wlɛ 'nan, 'o -nyran lu da. E 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji, e Bali muo "fɔ. "Bɛ -sru e 'kpɔunɔn 'bɔ "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srunɔn lɛ 'nan 'o -pli "minnun 'bɔ man. 20 O pɛɛnɔn -a blɪ, o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn -fuda "fli 'fa. 21 Minnun nɛn waa blɪ bɛ, o "nɛn bɔa -kpi 'soolu, te wa'a nannannun 'lee lɪmɔnnun "nrɔnlɛ dɪ.

Zozi 'ta 'wɔ 'yɪ yɪɛ da (Mk 6.45-52; Zan 6.15-21)

22 "Bɛ -sru, ɛn e -tɔ 'e -srunɔn man 'nan, 'o 'fɔ -klɔ -ji 'o 'trɔa 'e 'lɛ 'yɪ -sru. E -fɔla "da 'nan -e 'e -si -nɔn minnun 'bɛ -wlɛ. 23 Zi minnun -nyan -nan bɛ, e pɔn -tɔ tri ɛn e -kɔ Bali trɔ 'balɛ 'e 'saza. Funninmlan 'pla te e ya fɛ zɪɛ -nan 'e 'tɔwli. 24 Tɔ zɪɛ -a man bɛ, te -klɔ -sru 'bɔ 'kɔɔbli. 'Pian te -klɔ 'bɔ a 'e yra yɛnan 'yɪ nɛn e 'blɔ -fɔa "bɛ -yrɔ, kɔɔ fulɔ "fɛɛnman o da zia.

25 Zi tɔ 'cɛn mannɛn 'wɪdɪ 'sia bɛ, ɛn Zozi 'kɔla o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da. 26 Zi -a -srunɔn -a 'yɪ, te e ya 'ta wɔnan 'yɪ yɪɛ da bɛ, o ci nrɔn 'nan: «Min lei nɛn!» "Klan o -tɛa "le "wɛan o -paandɪ 'sia 'plɛblɛ.

27 ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «'Ka 'fɔ flu. Maan nɛn, te 'ka "klan dɪ!»

28 ɛn Piɛri "e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, -te bii nɛn bɛ, 'yian laabɔ -e 'an 'lɔ 'i 'va 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da.»

29 ɛn e -yrɛ 'nan: «'I 'ta!»

Piɛri 'si -klɔ -ji, ɛn e 'ta wɔladɪ 'sia 'yɪ 'yɪɛ da te e -ko Zozi 'va. 30 'Pian zɪ yaa 'yɪ 'nan fulɔ "fɛɛnman 'plɛblɛ bɛ, "klan -sɛn "ji, ɛn e -wladɪ 'sia 'yɪ 'wlu. -A -nan nɛn e -paandɪ 'sia. E 'nan: «Minsan, 'yian 'sɔ 'yɪ 'lɔ.»

31 'Nun tɔɔn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, yaa 'kun, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie yɪ -tɛradɪ 'an da a "wɛnnɔn. -Mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'ci -fɔɔdɪ 'sia?»

32 -A -nan nɛn o -fɔ -klɔ -ji, ɛn fulɔ "fɛɛndɪ 'le 'tɔ. 33 Tɔɔn ɛn -a -srunɔn 'o "pɔ sɔɔn "wlu, waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-A -sa 'ka "fo "dɪ, Bali -pɪ nɛn yia.»

Zozi -cɛ -tɛnɔn beli Jenezaret (Mk 6.53-56)

34 O 'yɪ zɪɛ -a cɛɛn 'ji, ɛn o 'bɔla Jenezaret 'lɛglɔn 'ji. 35 Minnun nɛn o -nyɛanla fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, zɪ o Zozi 'yɪ bɛ, waa -kɔnnɛn 'yɪ. -A -nan nɛn o minnun 'pa 'sia 'o "srɔn 'flanun da, ɛn minnun -ta -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'a -yrɛ. 36 ɛn o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e 'si -nɔn 'wlɛ -e 'o klɛ -yee sɔ 'lɛbo "tun "man. Minnun pɛɛnɔn nɛn o -kɔla klɛdɪ -a -yee sɔ 'lɛbo "man bɛ, -cɛ 'si o man "fo.

15

Zuif 'nɔn tranun kluda wɪ (Mk 7.1-13)

1 "Bɛ -sru, ɛn Farizen 'nɔn -mienun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'si Zeruzalɛm, o -ta Zozi 'va, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: 2 «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'i -srunɔn 'ka 'ta 'wɔla -kaa tranun kluda wɪnɔn da dɪ? "Wɛɛ fɛnɔn -blɪ bɛ, wa'a 'o 'pɛ -man foeman "le zɪ -kaa tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.»

3 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nun, -mɛ "le "wɛan nɛn -kaa tranun kluda wɪ 'tɔ 'ji bɛ, ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn da dɪ? 4 Bali "e 'nan: «'I "tɪ 'lee 'i "bɔ "bɛ, 'i yɪɛ 'e 'nan o man.» ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan: «Min nɛn e wu -wɪlɪdɪ 'e "tɪ "lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e wu -wɪlɪdɪ 'e "bɔ "lɛ bɛ, -a san zɪɛ 'o -tɛ.» 5 'Pian 'ka 'bɔ "ka "paaman minnun ji 'nan, min nɛn yaa 'vɪ 'e "tɪ -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'e "bɔ "lɛ 'nan: «'Lala nɛn 'an 'ci nrɔn 'nan 'an "paa -a 'ka 'va bɛ, an "ta -a -nɔan Bali lɛ.» 6 -A san zɪɛ -te -a yɪɛ 'ka 'nanlɛ 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man dɪɛ, ya'a fɛ -tɔ dra

di. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman 'nan, ka Bali wei klu -sran 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a. ⁷Wei "flivli 'nɔn! 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vizan Ezai -a 'vɪ 'ka man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Yaa 'vɪ 'nan:

⁸«Bali "e 'nan:
Minnun 'labɛ,
waan 'tɔ "yi 've 'o 'le lou,
'pian o jinun bɛ,
o ya 'o 'sidi 'an man -kɔɔbli.

⁹-Wee 'an 'sudi bɛ -a "nɛn "ka "di.
Kɔɔ -peinun nɛn blamin a -tɔ bɛ,
-a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji 'nan
-yɛɛ cɪ Bali -le -si -a.» »

*-Mɛ "wɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ?
(Mk 7.14-23)*

¹⁰"Bɛ -sru ɛn Zozi minnun laabu 'e "srɔn "kogo, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "tɔ -e 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a -ci man 'kpa!

¹¹Fɛ nɛn e "sia bei -e 'e -wla "min ji bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di. 'Pian fɛ nɛn e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bɛ, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.»

¹²Tɔɔn ɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'gʊɛ, e wla Farizen 'nɔn man. Yia -tɔa zi?»

¹³ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "nɛn laji bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'wlɛ 'fɔ 'trɛ 'ji diɛ, o -taa -a "sʊlɛa.

¹⁴'Ka o 'tʊɪ zɪɛ! Yie 'winɔn nɛn waa, ɛn o ya "vale 'o -si -kɔɔnman minnun nɛn o yie a 'e 'widɪ bɛ -wlɛ. -Te yie 'wizan -tʊ a -si -kɔɔnman yie 'wizan -tʊ lɛ bɛ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji.»

¹⁵ɛn Pieri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «-Kɔnɛn "nɛn yia -fɔ 'nan min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'i -ci vɪ 'kʊɛ.»

¹⁶ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, "ka "ya wo tian minnun nɛn wa'a 'wɪ 'ci maan diɛ waa? ¹⁷-Mɛ drɛ ka'a 'wɪ 'ci maan di? Fɛ pɛɛnɔn nɛn e -wlamlan min 'le bɛ, e -ko min -pɔn -ji, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn o -fɔa "lua. ¹⁸'Pian fɛ pɛɛnɔn nɛn e bɔala min 'le bɛ, e "sia min souba ji, -yɛɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ.

¹⁹Kɔɔ min souba ji nɛn ci "nrɔndɪ -wɪldɪ pɛɛnɔn "sia: min -tɛdɪ a -tʊ, min nan -wɛɛdɪ a -tʊ, min -sran -wɛɛdɪ a -tʊ, nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ diɛ e ya -tʊ, crin wɔdɪ a -tʊ, 'wlu 'sendɪ minnun man a -tʊ, 'widɪ min man -wɪldɪ "a -tʊ. ²⁰'Winun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ min "tri -tɔa Bali 'lɛ. 'Pian -te

min fɛ -blɪ 'e 'pɛ -man "tri "a bɛ, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lɛ di.»

*-Pɛn lɪ -tʊ yi -tɛra Zozi da
(Mk 7.24-30)*

²¹Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ Tir 'lee Sidɔn 'lɛglɔn 'ji. ²²'Lɛglɔn zɪɛ -a -ji 'nɔn bɛ Zuif 'nɔn "cɛɛ waa di. -A -nan lɪmɔn -tʊ 'bɛ 'ta Zozi 'lɛ, ɛn e paan -yrɛ. E 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, David kluda min, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da. -Yʊ -wɪldɪ "a see 'panan 'an 'lu man.»

²³'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "man "di. ɛn -a -srunɔn pli "man, o toba -fɔ Zozi lɛ 'nan: «'I fɛ -tʊ drɛ -e lɪ 'gʊɛ 'e lɪ 'e da, kɔɔ -a -nan 'mɔn te e -paanman -kaa -sru.»

²⁴ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Izraɛl 'nɔn 'saza 'va nɛn Bali 'an 'pa 'sia. -Wɛɛ cɪ "le 'blanun nɛn -si 'san -wɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

²⁵'Pian lɪ zɪɛ e -ta 'e "po sɔɔnla Zozi 'wlu ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan 'i yra 'si, 'i 'pa 'an 'va!»

²⁶Zozi "e -yrɛ 'nan: «E 'ka 'wɪ "yi "a -e min 'e 'yee 'nɛnnun -blɪfɛ 'si 'e -nɔn -plɛnnun lɛ di.»

²⁷ɛn lɪ zɪɛ e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, Minsan! 'Pian -plɛnnun bɛ, o "tɪ 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -nyrɛn waa -ble.»

²⁸Tɔɔn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'Yie yi -tɛradɪ Bali da a -dan. 'Wɪ nɛn i cɪ "va "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yie!» Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn -a 'lu beli.

*Zozi min "kaga beli
(Mk 7.31-37)*

²⁹"Bɛ -sru Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan, ɛn e -kʊ Galile 'yi man. E pɔn -tʊ tri, ɛn e -nyran "da. ³⁰ɛn minnun -tadɪ 'sia "va "kaga. O -ta 'o 'lɔ le minnun nɛn o "tun "bo bɛ waa, 'lee yie 'winɔn, 'lee minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ waa, 'lee bobonun, 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga "pee "nyian. O -ta waa ɛn o o -sran -a 'lɛ, ɛn e o pɛɛnɔn beli.

³¹Bobonun wɪ, minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bɛ e drɛ "plɔnblɔn 'e "pa 'ji, minnun nɛn o "tun "bo bɛ o 'ta 'wɔ, yie 'winɔn fɛnan 'yɪ, zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o 'plo 'fɔ, ɛn o Izraɛl 'nɔn 'le Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

*Zozi 'kpɔun pli min -kpi sinjɛn man
(Mk 8.1-10)*

³² Zozi 'e -srunon laabu, en e 'nan -wle 'nan: «Min "kaga 'labε, o nyrinda -εan 'an da, koo o yi yaaga nen 'an "srøn 'gυ, en o -blife "ka "nyian dı. An 'ka "va 'nan 'an o lia 'o da 'o 'ci le dra -a dı, "togo o "koe 'e 'si 'o da -sia.»

³³ -A -srunon "e -yre 'nan: «Fenan nen -kaa cı 'gυε, min 'ka 'nyεanla 'nan dı. Nyin zia nen kv -blife "kaga "ye -e 'kv -nøn min "kaga zıε -wle o 'kanve -a?»

³⁴ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Blife "ce "nen 'ka 'lo?»

En o -yre 'nan: «'Kpoun 'sōravli 'lee pōnen "wenwennen -mie nen 'kv 'lo.»

³⁵ Tōon Zozi "e 'nan minnun le 'nan 'o -nyran "tra. ³⁶ E 'kpoun 'sōravli 'lee pōnennun zıε -a 'si, e Bali muo "fō, en yaa "nen jεen. "Bε -sru yaa -nøn 'e -srunon le, en waa pli minnun man.

³⁷ O pēenon -a bli, o 'kan. -A plōen nen e -fv bε, waa tre 'e cin man, e saannen 'sōravli 'fa. ³⁸ Minnun nen waa bli bε, o "nen bōa -kpi sinjen, te wa'a nannannun 'lee lımōnnun "nrōnle dı. ³⁹ Zi Zozi 'si -nøn minnun le o -kv bε, en e -fō -klo -ji, e Magadan 'leglon 'ji si 'sia.

16

Zuif 'nōn 'tanōn 'ka Zozi -le 'wı 'ci maan dı

(Mk 8.11-21; Lk 12.54-56)

¹ Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn pli Zozi man, en o 'tan "man 'wı 'tu laabudı -a -yrō. Waa 'vı -yre 'nan, 'e 'lebo "fō wı -tu dre laji -e 'o -tō 'nan Bali -le 'pleble a -yrō.

² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: [«-Te funninmlan 'pla te laji a 'tēnden bε, kaa ve 'nan, "tre "bε fenan -kōan 'e siadı "da. ³ En bodrun -te fenan a -suglō bε, kaa ve 'nan, cεεgυ laa -fεan. 'Wı nen e "ta dra laji bε, kaa -tōa. 'Pian 'wı nen 'bε cı drenan 'ka 'bō yie man 'gυε, ka'a 'bε 'ci maan dı.] ⁴ -Naagvōnōn, ka ya min -wlıdnun -a, ka cεen Bali man, en ka ya "va 'nan, 'an 'wı 'tu dre -e 'e -kōon 'nan Bali -le 'pleble a 'an 'lo. 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Bali 'ka "nyian 'wı 'nōan -kōon "ve pee dra 'ka 'va 'gυ dı, -te ya'a 'sileā 'wı nen e 'bō Bali 'lewei vızan Zonazi man bε -a dıε.» En e o 'tvl, e -kv.

Zozi 'wı 'pla 'e -srunon le Farizen 'nōn 'le 'wı 'paadı da

(Mk 8.14-21)

⁵ Te -a -srunon "ta -ko 'yi -sru 'zia-nun bε, o ci 'san 'kpoun siadı man. ⁶ Zi o 'bōla 'nan nun bε, en Zozi "e -wle 'nan: «'Ka yie 'tō 'ka 'fli -va 'kpa Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn 'le 'mannyan 'le "wεan.»

⁷ -A -srunon 'o 'ci nrōn, en waa 'vı 'o cin yei 'nan: «-Ka'a tale 'kpoun -a dı, -yee "wεan nen e 'wı zıε -a 'vı.»

⁸ Zozi -a -kōnnen 'yı, en e 'nan -wle 'nan: «'Cee yi -teradı Bali da a "wεnōn. -Mε "le "wεan nen 'ka 'ci nrōn 'nan, ka'a 'tale 'kpoun -a dı, -yee "wεan nen an 'wı zıε -a 'vı. ⁹ 'Wı klo 'ka 'ka 'ji dūv? -A -cin 'e 'tō 'ka 'ji 'nan, an 'kpoun 'soolu pli min -kpi 'soolu man, waa bli o 'kan. -A plōen nen e -fv bε e saannen 'fa wεa? ¹⁰ En -a cin 'e 'tō 'ka 'ji "nyian 'nan, an 'kpoun 'sōravli pli min -kpi sinjen man, waa bli o 'kan. -A plōen nen e -fv bε e saannen 'fa wεa? ¹¹ 'Cee 'wı 'ci mandı a 'pleble. Ma'an 'kpoun -le 'wı vıle 'cεε dı. 'Pian maan 'vı 'cεε 'nan, 'ka yie 'tō 'ka 'fli -va Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn 'le 'mannyan 'le "wεan.»

¹² En -a -srunon -a -ci 'man "mēn 'nan, 'mannyan nen waa -εan 'kpoun -va bε, -yee "wεan "cεε e 'nan 'o yie 'tō 'o 'fli -va dı. 'Pian Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn -le 'wı "paadı nen yaa ve.

Min nen Zozi cı -a bε Pieri -a 'vı
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)

¹³ Zi Zozi 'bōla Sezare Filipv 'leglon 'ji bε, en yaa laabu 'e -srunon 'lo 'nan: «'An 'bō Blamin -pı bε minnun "o 'nan, -tı nen 'maan?»

¹⁴ En o 'nan -yre 'nan: «Min -mienun "o 'vı 'nan, min -batize drezan Zan nen e -ka bε, -nyren 'yia. En min plōen "o 'vı 'nan, Bali 'lewei vızan Eli nen 'li bε, -nyren 'yia. En o -mienun "o 'vı 'nan Bali 'lewei vızan Zeremi nen 'li bε, -nyren 'yia. En -te 'bε "cεε dıε, Bali 'lewei vınon nen 'li bε -a -tu 'bε fuv, -nyren 'yia.»

¹⁵ En yaa laabu 'e -srunon 'lo 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vı 'nan, -tı nen 'maan?»

¹⁶ Simōn Pieri "e -yre 'nan: «I ya Crizi nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun

'si 'wɪ 'ji bɛ -a. Bali nɛn -a yie ci "man "bɛ -a -pɪ nɛn 'yia.»

¹⁷ En Zozi "e 'nan: «Zonas -pɪ Simɔn, 'yie 'wɪ a "yi. Kɔɔ blamin "cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔ 'i 'ji dɪ, 'pian 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -yɛɛ -cin -tɔ 'i 'ji. ¹⁸ Maan ve 'yie 'nan, 'i 'tɔ nɛn Pɪeri, -a -ci puo. En puo zɪɛ -a da nɛn an -taa 'mɛn -leglizi -tɔlɛa. Fɛ -tɔ 'ka 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e -leglizi zɪɛ -a -wi dɪ. ¹⁹ Bali -le mingɔnnɛn trɛ bɛ, maan -lagle 'wɛ -nɔan 'yie. Fɛ oo fɛ nɛn yia ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. En fɛ oo fɛ nɛn yia "kuan 'i 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.»

²⁰ -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn "trɔɛn nyuɔn 'kɪglɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o -nan sɛɛ wɔ min lɛ 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnɔn 'si 'wɪ 'ji bɛ -nyrɛn 'yaa dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mk 8.31-33; Lk 9.22)

²¹ -E 'e 'sia tɔ zɪɛ -a man bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ Zozi man bɛ yaa vɪdɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wɛ 'nan: «An -ko Zeruzalɛm. Min cejenun, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'tɛ "kaga "paa 'an da. Waan -tɛa, -a yi yaagazan da -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

²² -A -nan nɛn Pɪeri -a laabu 'o "fli yei, en e 'wɪ pladɪ 'sia -yrɛ 'kɪglɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'wɪ zɪɛ te 'an man 'i da "fo "dɪ, te Bali 'e -si -nɔn dɪ.»

²³ Zozi 'e yra -tɔ Pɪeri da, en e -yrɛ 'nan: «Satan! 'I 'si 'an -sru! Te 'i 'si -tɔ 'an 'lɔ dɪ! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a da "cɛɛ Bali e ci "nrɔnman dɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn 'i 'wulo -ji.»

Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)

²⁴ "Bɛ -sru en Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Min nɛn e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bɛ, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, en 'e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da, -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ²⁵ Kɔɔ min nɛn e ci 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo en yaa -nɔn 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye. ²⁶ En -te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, te 'belidɪ 'ka -yrɔ "dɪɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Fɛ -tɔ 'ka 'trɛ 'gʊɛ

-a da -e min 'e 'yee 'belidɪ ta pan wɔ -a dɪ. ²⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan -cin -tɔ 'ka 'ji, kɔɔ tɔ nɛn an -ta pee wo bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ, an -taa 'an "tɪ "le 'tɛ 'san da 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa. Tɔ zɪɛ -a man nɛn min -tɔ 'e drɛ wɪ man -kopa ye. ²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'le 'gʊɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pɪ mingɔnnɛn -blidɪ 'sia dɪ.»

17

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wlu

(Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

¹ Yi 'shɛɛdɔ, "bɛ -sru en Zozi 'kɔ pɔn loulou "tɔ da 'o 'vale Pɪeri 'lee Zaji 'lee 'e "bɔɪ Zan -a. ² Zozi 'kɔlɛ lila o yie man. -A yra 'bidɪ 'sia "le yidɛ 'le 'wɪ 'zɔ, en -yee sɔ drɛ 'fuvu 'yrɪyrɪ. ³ En o Moizi 'lee Eli 'yɪ -a "srɔn, te o -sɛɛ "wo 'o 'vale Zozi 'a.

⁴ -A -nan nɛn Pɪeri -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, e drɛ 'wɪ "yi "a en -kaa ta 'gʊ. -Te 'i wɪ "man "bɛ, an segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tɔ -kɔan 'yie vɛ, -a -tɔ -kɔan Moizi -le vɛ, en -a -tɔ -kɔan Eli -le vɛ -a.»

⁵ E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a tin 'banan, en "lolu -koei "nɛn e ya 'fuvu 'yrɪyrɪ bɛ, e -trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tɔ wɪ "lolu -koei zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi "bɛ -a. E ya 'an 'bli 'pa "da "nɛn -a. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁶ Zɪ -a -srunɔn wei zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -sɛn o ji, o tɛɛla 'o 'kɔlɛnɛn, en 'o yra blula. ⁷ 'Pian Zozi pli o man, e kle o man, en e -wɛ 'nan: «Te 'ka "klan dɪ! 'Ka 'wluan lou!» ⁸ -A -nan nɛn 'o 'wulo wluan lou, en o Zozi 'yɪ 'e 'saza.

⁹ Zɪ o ya 'sinan pɔn da -e 'o -sɔɔn "ji "bɛ, en e 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka "sia -a -nan yɪnan 'gʊɛ, te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ, -trilii -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

¹⁰ -A -nan nɛn -a -srunɔn 'wɪ laabu -yrɔ. Waa laabu 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min 'sizan 'wɪ 'ji 'e 'ta?»

¹¹ En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn. Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e

fɛnɔn pɛɛnɔn -tɔla 'e "pa 'ji. ¹² 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn wa'a 'silɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, 'an yra ye -wɔ.»
¹³ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a -ci 'man 'nan, min -batize drɛzan Zan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ.

Zozi -yɔ -wɪdɪ 'si 'nɛn 'tv -sru
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)

¹⁴ Minnɔn nɛn o cɪ Zozi 'pɛnnan bɛ, Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga 'bɔ o man, ɛn min -tv -ta 'e "po "sran Zozi 'wɪ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: ¹⁵ «Minsan, 'an 'pɪ nyirinda 'e 'sɛn 'i da! -Tɔwli "cɛ a "man, ɛn e ya 'e yra ynan -yrɔ "wɪdɪ. Tv -mie man bɛ, yaa -tɛa 'tɛ 'va, ɛn tv -mie man bɛ yaa -tɛa 'yi 'va. ¹⁶ An -ta -a 'i -srunɔn lɛ, wa'a -kɔlɛ -a 'belidɪ -a dɪ.»

¹⁷ Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ, ɛn ka 'wɪ 'wɪdɪ "dra. 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. Tv wɛa nɛn maan dra "nyian 'ka 'va? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'gɔ!» ¹⁸ ɛn Zozi 'a 'vɪ 'yɔ -wɪdɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gɔɛ -a -sru.» E 'si -a -sru ɛn 'nɛn zɪɛ e beli 'nun.

¹⁹ "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fɔ 'o 'saza bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn kɔ'a -kɔlɛ -yɔ -wɪdɪ zɪɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn, -yee "wɛan ka'a -kɔlɛ -a drɛdɪ -a dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wɛɛ "wɛnnɛn -tv -le 'wɪ 'zɔ bɛ, kaa ve pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra fɛ 'gɔɛ -a -nan 'i 'trɔa -mɛn», yaa dra. 'Wɪ 'tv 'ka 'kɔan, te ka'a 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ ['Pian -yɔ -wɪdɪ zɪɛ, min fɛ "sɔan, e Bali trɔ "baa 'vaa ɛn e -kɔlaman -a -pindɪ -a min -sru.»]

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluannan -kanɔn 'va wɪ 'vɪ "nyian
(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²² Yi -tv da te Zozi 'lee 'e -srunɔn a ciinan Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bɛ, o "ta -daa 'an -nɔnɛ minnɔn lɛ, ²³ -e 'waan 'tɛ. -A yi yaagazan da -e 'an 'wluannan -kanɔn 'va.» 'Wɪ zɪɛ yaa -srunɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'kpa.

Zozi 'lee Pieri 'sukɔɛ -pan 'wɔ

²⁴ Lɛ -tvɔv pɛɛnɔn man bɛ Zuif 'nɔn nɛn -klɔnmɔnnɔn -a bɛ, o "lala -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a. -Yee "wɛan yi -tv da, zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Kapanamo bɛ, minnɔn nɛn o "lala zɪɛ -a "sia bɛ, o pli Pieri man, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lala nɛn minnɔn -a -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'san "e -nɔan?»

²⁵ Pieri "e 'nan: «-Inyan, yaa -nɔan.»
 "Bɛ -sru ɛn e wla 'kuin. -A -nan nɛn Zozi 'fɔ 'e 'flin, e 'wɪ 'gɔɛ -a laabɔ -yrɔ. Yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Simɔn, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da. Mingɔnnɛnnɔn nɛn 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, -tnun lɔ nɛn o 'sukɔɛ "sia? 'O 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ nɛn waa "sia, -baa min peenun lɔ nɛn waa "sia?»

²⁶ ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min peenun lɔ nɛn waa "sia.»

Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, wa'a sia 'o 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ dɪ. ²⁷ 'Pian -te kɔa drɛ ɛn 'wɪ 'nan o man bɛ, e 'ka "yi "dɪ. -Yee "wɛan 'i 'kɔ 'yi man, 'i -kopa -fɔla 'yia. Pɔ tɛdɛ nɛn e -kopa zɪɛ -a "siala bɛ 'i -tɛ. 'I yie 'tɔ -a 'le! 'Lein 'wɛɛ nɛn -nan bɛ, 'i 'si -e 'i -nɔn -wɛɛ 'mɛn vɛ 'lee 'yie vɛ -a.»

18

-Tɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)

¹ Tv zɪɛ -a man nɛn, Zozi -srunɔn pli "man, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Tɛ cɪ min -dan a Bali -le mingɔnnɛn trɛda?»

² Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ laabɔ, yaa -tɔ o yei. ³ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka'a lilɛa -e 'ka 'fli drɛ "le nannannɔn -le 'wɪ 'zɔ dɪɛ, ka'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. ⁴ 'Pian min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda, e ya min -dan a.

⁵ ɛn min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ -gɔ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɪglɪ.»

'Ka drɛ "yi -e 'ka vɛɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ!
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)

⁶ «Minnɔn nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannɔn -le 'wɪ 'zɔ bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tɔwli "cɛ 'si 'an -sru

"bε, -a "yi mlin -e 'o 'kələbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va.

⁷ 'Wɪ -taa "bɔlə 'trɛdanɔn 'gʊɛ o man, kɔɔ -wɛɛ dra -e 'mɛn minnun 'o 'si 'an -sru. 'Winun nɛn waa -maan 'lɔɔ -e min 'e 'si 'an -sru "bε, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ ɛn 'mɛn min -tu 'si 'an -sru "bε, 'wɪ -taa "bɔlə -a san man. ⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin 'bε -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i 'cɛn -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ -te i -ku Bali va 'i 'pɛ ponɛn 'a, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i 'cɛin ponɛn 'a 'i man bε, -a "yi mlin 'i 'pɛ "fli 'lee 'i 'cɛin "fli 'o 'fʊ 'i man -e 'wei 'tuv 'tɛ 'va bε, -a da. ⁹ ɛn -te 'i yie 'bε -maan 'i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bε, 'i 'si 'ji, -e 'i tuv -kɔɔbli. Kɔɔ -te i -ku Bali va yie 'tɔwli "a bε, 'bε "yi mlin 'i yie "fli 'o 'fʊ 'ji, -e 'wei 'tuv 'tɛ 'va bε -a da.

¹⁰ 'Ka drɛ "yi! Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bε, te 'ka o drɛ 'ka 'pɛla koda dɪ! Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali -le 'pasianɔn nɛn o yie -tɔa "minnun zɪɛ o va bε o ya bodrun funnin 'o 'tɔdɪ 'an "tɪ "nɛn laji bε -a 'lɛ. 'Wɪ nɛn e bɔa "minnun zɪɛ o man bε -e 'o -nan 'sinan 'pa -yrɛ.»

-Te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bε, waa dra 'kɔ?

(Lk 15.3-7)

¹¹ [«'An 'bɔ Blamin -pɪ an -ta 'nan -e 'an minnun nɛn o 'san bε o 'si 'wɪ 'ji.]

¹² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min -tu -le 'bla a -yaa tu, ɛn -a -tu 'san "va. Yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'bla -fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien bε e 'o 'tʊɛ zɪɛ, -e 'e 'kʊ 'bla -tu nɛn e 'san bε -a -wɛɛ. ¹³ -Te yaa 'yɪ bε, -a ci "nranman. Ci "nran zɪɛ e -ciala 'bla -fuba 'sɔrasien 'wɛ 'sɔrasien nɛn wa'a 'sanlɛ dɪɛ, -wee ci "nran nɛn waa -nɔan min lɛ bε -a da. ¹⁴ 'Ka "tɪ "nɛn laji bε, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn yaa dra. -A ci 'sɔ "cɛɛ 'nan, minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bε, o -tɔwli "cɛ 'e 'san "va "dɪ.

¹⁵ -Te 'i bɔɛzan -tu nɛn e ya 'an -sruzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ 'nan e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie bε, 'i 'kʊ "va -e 'ka 'nan wɪ vɪ 'ka "fli yei. -Te yei wei 'man bε, te yie drɛ ɛn 'ka yei "sɛn 'e cin va. ¹⁶ 'Pian -te e 'ka "va 'nan 'yei wei maan "dɪɛ, 'i min -tu 'pa 'i 'va, -te 'bε "cɛɛ dɪ 'i min

'fli 'pa 'i 'va, -e 'ka 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a -pɛ 'pa 'e cin man o yie man. ¹⁷ -Te e 'ka "vale 'e 'o 'wei maan "dɪɛ, 'i 'wɪ zɪɛ -a 'pla -leglizinɔn lɛ. ɛn -te e 'ka "vale 'e -leglizinɔn wei maan "dɪɛ, 'i "bʊɪ zɪɛ -a 'sia 'sien "le min nɛn e 'ka Bali -le 'nɛnnun va dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛ oo fɛ nɛn kaa ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bε, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. ɛn fɛ oo fɛ nɛn kaa "kuan 'ka 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bε, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.

¹⁹ ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka ya min "fli ɛn 'ka 'ci drɛ -tɔwli, ka 'wɪ 'tu laabʊ 'an "tɪ "nɛn laji bε -yrɔ "bε, yaa -nɔan 'cɛɛ. ²⁰ Kɔɔ -te min "fli, min yaa 'o cin yɪ 'nan -e 'waan 'tɔ drɛ -dan bε, an ya o yei.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozizan 'e bɔɛzan man wɪ "cɛa?

(Lk 17.4)

²¹ ɛn Piɛri -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Min -san, min nɛn e ya 'i -sruzan 'a "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ bε, -te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'mɛn bε, maan "cɛa -yrɛ 'e 'pa -a wɛa? 'An 'cɛ -yrɛ -trilii 'e 'pa -a 'sɔravli?»

²² Zozi "e -yrɛ 'nan: «Yi'a dra 'e 'pa 'sɔravli "cɛ "dɪ, 'pian 'i drɛ -trilii -fuba 'sɔravli 'pa 'sɔravli.

²³ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bε, -nyɛn 'gʊ: Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bε, e ya "le 'nan mingɔnnɛn -tu 'bɛ 'vɪ 'e 'wlunɔn lɛ 'nan, 'yee fiɛnnun nɛn o da bε, 'o 'ta -e 'e "nrɔn! ²⁴ Zɪ yaa "nrɔndɪ 'sia bε, ɛn o -ta min -tu -a -yrɛ. 'Bɛ 'ta fiɛn bɔa -mlinyɔn (1.000.000) "kaga. ²⁵ Min zɪɛ fɛ -tu 'ka -yrɔ -e 'e -yee "lala 'bɔ bɔla dɪ. -A -nan nɛn mingɔnnɛn zɪɛ e 'nan, 'o min 'bɔ 'tan, 'o -a nan 'lee 'yee 'nɛnnɛnnun -tan. ɛn "nyian bε, o -a yɪfɛ pɛɛnɔn 'tan -e 'o 'yee "lala -mie bɔla.

²⁶ Min zɪɛ e "pɔ -sɔɔn mingɔnnɛn bε -a 'wɪ, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An 'san, 'i yra 'si! 'I tu -kɔɔn 'mɛn "nyian! An 'yie "lala -wɛɛ "man -blɛblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yie.» ²⁷ -A nyirinda -sɛn mingɔnnɛn zɪɛ -a da, ɛn e fiɛn pɛɛnɔn 'bɔ 'cɛ -yrɛ, ɛn e 'si "man.

²⁸ "Yɛɛ -kʊ bε, min -tu nɛn o 'nyran -man -tɔwli "paa 'e cin va bε yaa 'yɪ. -Yee "lala "wɛnnɛn a 'bɛ 'lɔ fiɛn -ji. Yaa

-blɔ man sɔ 'kun, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan:
<'Mɛn "lala nɛn 'i 'lɔ bɛ, 'i -nɔn 'mɛn!>

²⁹ Min zɪɛ e "po -sɔɔn "wlu, ɛn e toba
-fɔdɪ 'sia, -yrɛ. E 'nan: <'I yra 'si! 'I tɔ
-kɔɔn 'mɛn! An 'yie "lala -wɛɛ "man -
blɛblɛ -e 'an pɛɛnɔn bɔla 'yie.>

³⁰ 'Pian ya'a 'wlɛ "man "fo "dɪ. E -ku
-a -fɔlɛ -pɔ 'kuin. Min zɪɛ, e 'cɛn -yee
"lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

³¹ -A bɔɛnɔn -mienun nɛn o 'nyran-
man "paa waa 'e cin va bɛ, waa -nan
'yɪ. 'Wɪ zɪɛ e o 'kan ɛn o -ku -a 'sinan
'palɛ mingɔnnɛn lɛ.

³² -A -nan nɛn mingɔnnɛn 'e 'suzan
zɪɛ -a laabu "nyian, ɛn e 'nan -yrɛ
'nan: <'An 'suzan, i ya 'tɛɛ -wɪdɪ! I
toba -fɔ 'mɛn -yee "wɛan fiɛn nɛn 'i da
bɛ, maan pɛɛnɔn 'cɛ 'yie. ³³ I bɔɛzan
nyrinda "sia paan "le 'mɛin nyrinda
'si bɛ -yee 'wɪ -zɔ!> ³⁴ 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn
zɪɛ -a ji -wɪdɪ, ɛn yaa -nɔn minnɔn lɛ
'nan 'o 'ku 'tɛ 'pa "da -pɔ 'kuin. E cɛɛn
-yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

³⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te
ka'a cin man wɪ 'cɛlɛ 'ka 'ci 'fidaa 'a dɪɛ,
'an "tɪ "nɛn laji bɛ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -nyrɛn
yaa dra 'cɛɛ.>

19

Zozi 'wɪ tin 'ba li bɔladɪ da
(Mk 10.1-12; Lk 16.18)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a "paadɪ
man 'e -srunɔn 'ji bɛ, e 'si Galile, ɛn e
-ku Zude 'lɛglɔn 'fɔɪ nɛn Zudan 'yi -sru
'zia bɛ -a -ji. ² Min "kaga "kɔla -a -sru,
ɛn minnɔn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ e o beli.

³ -A -nan nɛn Farizen 'nɔn pli "man.
O 'wɪ laabu -yrɔ -a wei 'kundɪ -le
"wɛan. Waa laabu -yrɔ 'nan: <-Cee -pei
-tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min -kɔlaman 'e
nan bɔala 'wɪ pɛɛnɔn 'ji 'e "tun?>

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Wɪ nɛn
e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ,
ka'a ta vɪlɛ dɔv? E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'nan,
'trɛda pou sianan "bɛ, Bali -klɔnmɔn
drɛ 'o 'vale lɔmɔn -a. ⁵ ɛn Bali -a 'vɪ
"nyian 'nan:

<-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ 'srɔn,
-e 'e lɛa 'e nan man,
te o drɛ min -tɔwli "a.>

⁶ O 'ka "nyian "le min "fli "le 'wɪ 'zɔ dɪ,
'pian te o drɛ min -tɔwli "a. Min "fli zɪɛ

Bali o 'pa 'e cin man. Te min 'e o 'cɛn
'e cin man "fo "dɪ!>

⁷ ɛn Farizen 'nɔn -a laabu -yrɔ
"nyian 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn Moizi
-a cɛn -tɛ "mɛn 'nan, min -kɔlaman
'e nan bɔala, 'pian yaa 'fluba dra -e 'e
-nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla?>

⁸ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Ka "trɔɛn
"a "yuyɔ, -yee "wɛan nɛn Moizi -si -
nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka li bɔla. 'Pian 'trɛda
pou sianan "bɛ, 'wɪ zɪɛ e 'ka -nan dɪ.

⁹ 'An 'bɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, min o
min nɛn 'e nan 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ
man "cɛɛ dɪ, ɛn e li pee 'pa bɛ, te e 'wɪ
'wɪdɪ drɛ 'e nan 'tɔdɪ -a ɛn e li pee
wɛɛ.>

¹⁰ ɛn -a -srunɔn 'a 'vɪ -yrɛ 'nan: <-Te
'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ -klɔnmɔn 'lee lɔmɔn yei
"bɛ, "te e ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪlɛ 'e li
'pa dɪ!>

¹¹ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Wɪ nɛn an
"sia -a vɪnan 'gɔvɛ, min pɛɛnɔn 'ka -a -
ci maan dɪ, 'pian minnɔn nɛn Bali -a
-ci 'si -wlɛ "bɛ, -wɛɛ -ci maan. ¹² Min
-mienun a bɛ, o "bɔ "o -ya te o 'ka -
klɔnmɔn -a dɪ. ɛn min -mienun a bɛ,
min 'bɛ o "saa -e 'o 'si -klɔnmɔn -va. ɛn
min -mienun a bɛ, o 'ka "vale 'o li "paa
dɪ -e 'o Bali -le 'nyranman 'pa 'kpa.
Min nɛn e 'wɪ 'ci maan "bɛ 'e man.>

Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man
(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ Minnɔn a -tanan nannannun -a
Zozi lɛ, -e 'e 'pɛ 'pla o da, -e 'e Bali tru
'ba -wlɛ 'nan Bali 'e -fɛa vɪ o man. -A
-nan nɛn -a -srunɔn 'si -tɔ -wɔ 'nan 'o
'li 'o da.

¹⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: <'Ka
nannannun 'tɔ 'o 'ta 'an 'va, te 'ka 'si -
tɔ -wɔ "dɪ! Kɔɔ minnɔn nɛn "le -wee
'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛ a -
wee vɛ -a.> ¹⁵ 'E 'pɛ 'pla o da. "Bɛ -sru
ɛn e -ku fɛ pee -nan.

-Gobonɛn fɛzan -tv -le 'wɪ
(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

¹⁶ Yi -tɔ da bɛ, -gobonɛn 'tɔ pli Zozi
man, ɛn e 'wɪ 'gɔvɛ -a laabu -yrɔ. Yaa
laabu -yrɔ 'nan: <'Bali -le 'wɪ "paazan!
'Wɪ "yi "kɔ "nɛn maan dra, -e an 'belidɪ
nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ?>

¹⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan
nɛn yia laabo 'an 'lɔ 'nan, 'wɪ "cɛn 'bɛ
cɪ "yi -e 'i drɛ? Bali -tɔwli 'bɛ cɪ "yi. -Te
i ya "vale 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ,

-a ye bε, 'i 'ta wola -yee -pei -tə winun da.»

¹⁸ En -gobo zιε yaa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Yee -pei -tə winun 'bɔ "cɛn?»

En Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i drε min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wεε "dɪ! Te 'i crin wɔ dɪ! Te 'i 'wlu -sɛn min man dɪ! ¹⁹ 'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man! En 'i bɔezan -tɔ yɪ "yi "le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

²⁰ -Gobonɛn bε, e 'nan Zozi lε 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zιε -a da nɛn an 'ta wola. -Mε "wɪ 'bε klɪ 'an man "nyian?»

²¹ En Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «-Te i ya "vale 'yie 'wɪ 'e 'kɔn tɪglɪ Bali 'lε bε, 'i 'kɔ, fɛnun nɛn 'i 'lɔ bε, 'i -tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. E ya "le i ya 'i yifε planan "laji. "Bε -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

²² Zɪ -gobonɛn 'winun zιε -a 'man bε, -a 'ta drε -trɔdrɔ, ɛn e -kɔdɪ 'sia. -A yifɛnun a "kaga "le "wɛan.

²³ En Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛzan -le drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya 'plɛblɛ. ²⁴ En maan ve "nyian 'cɛε 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamo bε, ya'a -kɔlaman -wladɪ -a 'mɛnzrɛn -yrε ji dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a. Drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bε, e ya -wɔlɔ 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

²⁵ Zɪ -a -srunɔn 'winun zιε -a 'man bε, e wla o man -wɪdɪ, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Te 'bε a zιε, -tɪε -kɔlaman -e 'e 'si 'wɪ 'ji "mɛn?»

²⁶ Zozi o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan -wɪε 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁷ -A -nan nɛn Pieri 'e -yrε 'nan: «Kɔ 'si fɛ pɛɛnɔn -sru, ɛn kɔ sɔɔnla 'i -sru. -Mε "nɛn "kɔ "ye -ji?»

²⁸ En Zozi e 'nan -wɪε 'nan: «Maan ve 'cɛε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ nɛn fɛnun pɛɛnɔn dra 'e 'trɛ, te 'an 'bɔ Blamin -pɪ an ya 'an -nyrandɪ 'mɛn tin 'ba pɛin -dan da bε, kaa nɛn ka 'ta 'wola 'an -sru "bε, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ "nyian mingɔnnɛn pɛin -fuda "fli "da, ɛn cɛε Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin "baa.

²⁹ En min oo min nɛn 'mɛn "wɛan e 'si 'e 'fla, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "bɔunun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "blunun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ -sru, -te

'bε "cɛε dɪ e 'si 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnun -sru, -te 'bε "cɛε dɪ e 'si 'yee -yɔ -sru "bε, -a san zιε yaa pɛɛnɔn zιε -a ye 'e 'pa -a -yaa tɔ. En 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε, e dra -yee vɛ -a. ³⁰ Minnun nɛn o -trɔa 'si 'lε bε, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, ɛn minnun nɛn o -fɔla "da "bε, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnɔn 'a.»

20

'Nyrman 'panɔn 'man -kɔnnɛn

¹ Zɪ Zozi 'wɪ zιε -a 'vɪ bε, ɛn e -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -wɪε. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blidɪ min da bε, -nyrɛn 'gɔ, e ya "le fei san -tɔ 'bε 'bɔla bodrun puunɔn ɛn e minnun -wɛɛdɪ 'sia 'nan -e 'o 'kɔ 'nyranman 'pa 'yee rɛzɛn fei. ² E min -mienun 'yɪ, ɛn o wei drε waa -tɔ 'nan yi -tɔ nyranman -pan nɛn 'e -nɔan -wɪε. En o -kɔ 'yee fei zιε -a da.

³ E 'bɔla "nyian te bodrun yidε wluan loulou 'kpa. En e min -mienun 'yɪ 'o -nyrandɪ -guada, te 'nyranman 'ka -wɔlɔ -e 'o 'pa dɪ. ⁴ En "e 'nan -wɪε 'nan: «Ka 'kɔ 'nyranman 'pa 'mɛn fei! Maan man -ko "paa 'cɛε.» ⁵ -A -nan nɛn minnun zιε o -kɔ -yee rɛzɛn fei.

Fei san zιε e 'bɔla "nyian te yidε 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn e 'bɔla "nyian te funninmlan yidε tɛɛnla. Minnun nɛn e 'bɔ o man bε, 'wɪ 'tɔwli zιε -nyrɛn yaa 'vɪ -wɪε. ⁶ Zɪ yidε 'pla plɔ da bε, ɛn e 'bɔla "nyian, e 'bɔ min -mienun man -guada, ɛn yaa laabu -wɔlɔ 'nan: «-Mε "le "wɛan nɛn ka -fɔ 'ka -nyrandɪ bodrun 'trilii funninmlan, ɛn ka'a 'nyranman 'tɔ 'palɛ dɪ?»

⁷ O 'nan -yrε 'nan: «Min -tɔ 'ka 'kɔ 'silɛ 'nan 'kɔ 'yee 'nyranman 'pa dɪ.»

En fei san "e 'nan -wɪε 'nan: «Ka 'kɔ 'nyranman 'pa 'mɛn rɛzɛn fei!»

⁸ Zɪ funninmlan 'pla bε, ɛn fei san zιε e min nɛn e yie -tɔa 'yee 'nyranman 'panɔn 'va bε -a laabu. E 'nan -yrε 'nan: «'I 'nyranman 'panɔn pɛɛnɔn laabu -e 'i o -ko 'pa. 'I 'sia minnun nɛn o -fɔla "da "bε o da -e 'i 'le 'sran minnun nɛn o -trɔa -si 'lε bε o da.»

⁹ -A -nan nɛn minnun nɛn o -kɔ 'nyranman 'palɛ te yidε 'pla plɔ da bε o -ta, ɛn e yi -tɔ nyranman man "lala -nɔn o pɛɛnɔn lε. ¹⁰ Yaa drε zιε -trilii ɛn

e 'bɔ minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ o da. -A -cin a o ji 'nan 'o -kopa -taa 'ciɪɛa "da, 'pian yi -tɔ nyranman man "lala nɛn waa 'yɪ 'o pɛɛnɔn.

11 -A -nan nɛn o 'wɪ 'blɪdɪ 'sia fei san va. 12 Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minnun nɛn o -ta 'e -fɔla "da 'gʊɛ, wa'a 'mɔnɪɛ 'nyranman 'panan "fo "dɪ. 'Kv 'bɔ nɛn kv 'nyranman 'pa yi -tɔ "fo, ɛn kv -fʊ yɪdɛa "trilii bɛ, i 'kv 'pan 'bɔ waa 'e cin man. -Mɛ "le "wɛan yaa drɛ zɪ?»

13 ɛn fei san 'wɪ 'si "va o va min -tɔ lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An bee! Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ 'yɪɛ dɪ. Yi -tɔ nyranman "lala da nɛn 'kv wei -tria, -njɛɛ dʊv? 14 -Yɛɛ cɪ 'yɪɛ vɛ -a, i 'si -e i 'kv. Min nɛn e -fɔla "da "bɛ, -te maan -ko "paa "le 'yɪɛ 'wɪ 'zʊ oo, e "siala 'an 'bɔ 'a. 15 'Wɪ nɛn e 'sɔ 'an 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn maan dra 'an yɪfɛ -a. -Te an "yi drɛ min lɛ bɛ, -mɛ drɛ -a 'wɪ "naan 'i man?» »

16 ɛn Zozi 'a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «Minnun nɛn o -fɔla "da "bɛ, zɪ o -taa "drɛɛ -si 'lɛnɔn 'a zɪɛ, ɛn minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ, zɪ o -taa "fɔɛa "da zɪɛ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ (Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan Zeruzalɛm. -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabʊ 'o 'saza, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: 18 «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm 'gʊɛ, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn lɛ. O tin -tɛa 'an da -e 'an 'ka -a 'wɪ 'ji. 19 Waan -nɔan "minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. Minnun zɪɛ waan sɛɛ wo, waan -sɔan -ngble -a, ɛn waan -pɛinman yiba "plan da -e 'an 'ka. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

Zaji 'lee 'e "bvɪ Zan bɛ, o "bv "fɛ -tɔ -si laabʊ Zozi 'lɔ (Mk 10.35-45; Lk 22.24-27)

20 "Bɛ -sru ɛn Zebede nan pli Zozi man 'o 'vale -yee 'nɛnnun -a. E "po sɔɔn Zozi 'wlu 'nan -e 'e 'wɪ 'tɔ -si laabʊ -yrɔ.

21 ɛn Zozi 'a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn i cɪ?»

Lɪ zɪɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛnnun "fli 'gʊɛ, tɔ nɛn i dra

mingɔnnɛn -a bɛ, i 'wɪ "man -e 'o -nyran 'i "srɔn. -A -tɔ 'e -nyran 'i 'pɛ "yi "da, -e -a -tɔ 'e -nyran 'i 'pɛ bʊ da.»

22 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka cɪ -a laabʊnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɔɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

ɛn -yee 'nɛnnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kv 'wulo "sɔa "wlu.»

23 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔɛ 'an man 'gʊɛ e bɔa "nyian "cee "man. 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bʊ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nɛn 'an "tɪ -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

24 Zozi -srunɔn 'fu nɛn o -fʊ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o ji Zan 'lee 'e "bvɪ Zaji man. 25 -A -nan nɛn Zozi o pɛɛnɔn laabʊ, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan:

«Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. ɛn minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, o -va -ble minnun da. 26 'Pian te 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla 'ka pɛɛnɔn 'wlu o 'sudɪ -a!

27 ɛn min oo min nɛn e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnɔn 'le nɔan -a! 28 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn an 'bɔ Blamin -pɪ maan drɛ. Ma'an 'talɛ 'nan -e minnun 'waan 'su dɪ, 'pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'su. ɛn an -ta 'nan -e 'an 'ka -e min "kaga 'o 'sʊ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi yɪɛ 'winɔn "fli yɪɛ 'lɛ 'sv (Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)

29 Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeriko bɛ, min "kaga 'kpa sɔɔnla o -sru. 30 Yɪɛ 'winɔn "fli "a 'o -nyrandɪ -si man, waa 'man 'nan Zozi a cinan, ɛn o -paandɪ 'sia. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

31 ɛn minnun paan o da 'nan 'o 'lɛbo 'pla da. 'Pian yɪɛ 'winɔn zɪɛ o paan "nyian 'plɛblɛ 'kpa. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kv nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

32 Zozi 'tɔ, e o laabʊ, ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Ka ya "vale 'an drɛ 'cɛɛ 'kɔ?»

33 O 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, kv ya "vale 'i 'kv yɪɛ 'lɛ 'sʊ!»

³⁴ O nyrinda -sen Zozi da, -a -nan nen 'e 'pe kle o yie man, 'nun toun o yie 'le 'su, en o sounla -a -sru.

21

Zozi 'bala Zeruzalem
(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-19)

¹ Zozi 'lee 'e -srunon a -plinan Zeruzalem. O 'bo 'fla nen waa laabo Befaze be -a "srn. 'Fla zie e ya Olivie pon man. En Zozi 'e -srunon "fli 'pa 'sia 'o 'le. ² Yaa 'vi -wle 'nan: «'Ka 'ku 'fla nen 'ka 'le be -a da! -Te 'ka 'bala 'nan nun be, ka -aflumun "bu "tu 'lee -yee 'nen ye 'o 'baa -todi. 'Ka o baa 'su -e 'ka 'ta waa 'men! ³ -Te min -tu 'wi laabu 'ka 'lo be, 'ka vi -a san le 'nan: «Minsan "e 'nan -aflumun 'wi a 'e man.» 'Nun toun 'e 'pe sia "da -e 'ka 'ta -a.»

⁴ 'Wi pennen zie, e dre 'wi nen Bali 'lewei vizan -a 'vi 'e 'cen be -a 'le sadi -a. Koo yaa 'vi 'nan:

⁵ «'Ka vi Zeruzalem 'non le 'nan: "Ka 'yio, 'cee mingonnen a -tanen 'ka 'va!

E -taala 'e man -troo.

E ya 'e -nyrandi -aflumun da.

-Aflumun nen e -tro "siala be,
-a 'nen da nen e ya 'e -nyrandi.»

⁶ Zozi -srunon "fli zie o 'ku, en 'wi nen yaa 'vi -wle "be waa dre la "da. ⁷ O -ta -aflumun "bu 'lee -yee 'nen 'a, o 'wee sounun -sen "da, en Zozi -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sounun paala -a 'le. En min -mienun yiba "penennun ceen, en waa 'pla -a 'le. Zi "o min -dan "siala zie. ⁹ Min "kaga yra -a 'le, en min "kaga -fola "da -a koda, te o pennen plaman 'e cin va. Waa ve 'nan:

«-Favva o! -Favva o!

David kluda min -le -favva o!

Bali -le -fa 'e 'kon min nen

Minsan -a 'pa 'sia be -a man.

Bali 'to 'e dre -dan laji lou!»

¹⁰ Zi 'e 'bala Zeruzalem be, -wee pladi Zeruzalem 'si "fo, en 'flanon pennen 'man nyon -a laabudi -a 'nan: «-Ti nen min 'bo 'lab -a?»

¹¹ Minnun "kaga "nen waa si -fo be, o 'nan: «Zozi nen! Bali 'lewei vizan nen, e "sia Nazareti Galile 'leglon 'ji.»

Zozi fenun -tannon 'pin Bali -pan 'kuin

(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Zan 2.13-17)

¹² "Be -sru en Zozi 'ku Bali -pan 'kuin. Minnun nen o ya Bali -pan fenun -tannon 'lee minnun nen o ya -a 'lonan Bali -pan 'kuin be, e o -pin. E "lala ta -fannon 'le 'tablonun 'lee -plablo -tannon 'le peinnun fuila "man. ¹³ En e 'nan -wle 'nan: «E ya e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan: «'Men 'kon -kon 'an tru 'ba 'kon 'a.» 'Pian kaa dre 'cee crin wonan -a.»

¹⁴ "Be -sru en yie 'winon 'lee minnun nen o "tun "bo be, o pli Zozi man Bali -pan 'kuin, en e o beli. ¹⁵ Bali -pannon 'tanon 'lee 'fluba 'ci vinon 'wi -dandan nen Zozi ci -a dnan be -a -nan 'yi. En o nannannun 'yi "nyian te o plaman Bali -pan 'kuin -a vidi -a 'nan: «Bali David kluda min 'to dre -dan!»

-A 'wi 'nan o man, ¹⁶ en o 'wi 'pla Zozi le. Waa 'vi -yre 'nan: «'Wi nen o ci -a vnan 'lab, yi'a maan du?»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan maan. -Me "le "wean nen ka 'wi zie -a laabu 'an 'lo? 'Wi nen 'e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji be ka'a tian -a ta vle du?» Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«Yia dre en nannannun 'lee 'nyonmlin 'nennun 'i 'to "yi 'vi.» »

¹⁷ -A -nan nen e o 'tu, en e 'si Zeruzalem. E -ku 'fla nen waa laabo Betani be -a da, e 'nyin 'nan nun.

Yiba "tu nen ya'a 'baa die Zozi -a -te
(Mk 11.12-14, 20-25)

¹⁸ Tu cenen bodrun en Zozi Zeruzalem si 'sia "nyian. "Yee -kon -konan 'sia be, -a -nan nen dra -a -tedi 'sia. ¹⁹ E fijie yiba 'yi 'si man, en e pli "man 'nan -e 'e 'blu -mie 'cen 'e -bl. 'Pian -a 'la 'saza nen yaa 'yi "da, en e 'nan fijie yiba zie -yre 'nan: «Te 'i 'blu -towli 'e ba 'i man 'li "fo "di!» 'Nun toun fijie yiba 'bo 'ka.

²⁰ Zi -a -srunon 'wi zie -a -nan 'yi be, o 'lebo 'fo, en o 'nan -yre 'nan: «E dre 'ko, en fijie yiba "ka 'nun zie?»

²¹ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tighi 'a 'nan, -te ka yi -teala Bali da be, en "nyian -te ka'a 'ci -foman die, 'wi nen maan dre fijie yiba 'lab -yre "be, 'ka 'pe "sa -a dredi -a. En "nyian

-te kaa 'vɪ pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sura 'gɔ, 'i 'kɔ -trɔa jemie -va bɛ>, yaa dra.
 22 -Te ka yi -teala Bali da, ɛn ka fɛ -tu laabu -yrɔ -a trɔ 'badɪ -a bɛ, kaa ye.»

*Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?
 (Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)*

23 "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin, e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun -ji. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -ta, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'winun zɪɛ -a drɛ? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yie?»

24 Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bɛ, -kɔladɪ nɛn an 'winun zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. 25 -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

-A -nan nɛn waa vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: <Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ>, e -taa -a laabɔɛ -kaa 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -teala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da dɪ?» 26 ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan: <Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ>, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunɛa -kaa man, kɔɔ o pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.»

27 -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Kɔ'a san -tɔa dɪ.»

ɛn Zozi "e 'vɪ "nyian -wɛɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'winun zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ 'nɛn 'klɔnmɔn "fli "man

28 «'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! Min -tu a, ɛn 'yee 'nɛn 'klɔnmɔnnun a 'fili. Yi -tu da bɛ yaa 'vɪ -a ceje 'nɛnzɔn lɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn 'i 'kɔ 'nyranman 'pa cɛɛgɔ 'mɛn rɛzɛn fei.»

29 -Yee 'nɛn zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <Ma'an 'ko dɪ. 'Pian "bɛ -sru -a ci lila, ɛn e -kɔ.»

30 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ yaa 'vɪ "nyian 'yee 'nɛn 'fɔla "dazan lɛ. 'Nɛn zɪɛ e wɪ "man. Yaa 'vɪ 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An "tɪ, maan 'man>, 'pian "bɛ -sru ya'a 'kɔlɛ dɪ.

31 'Nɛnnun "fli zɪɛ o yei "bɛ, -tɪɛ 'e "tɪ "ci 'sɔ wɪ drɛ?»

Minnun tanɔn nɛn o ci 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, o -yrɛ 'nan: «'Nɛn ceje 'nɛnzɔn nɛn.»

ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn -tɔala 'ka 'lɛ -wɛladɪ -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 32 Zan -ta -si tɪglɪ -kɔnnɛn 'cɛɛ, ɛn ka'a yi -tɛɛa 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ -a da dɪ. 'Pian 'sukɔɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn yi -tɛra "da. 'Wɪ zɪɛ kaa -nan 'yɪ, 'pian ka'a 'wɛɛ "man -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da, -e 'ka 'si 'wɪ 'wɛɛdɪ "drɛdɪ man dɪ.»

*Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man
 (Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)*

33 «'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn "pɛɛ lɛ: Min -tu 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bɔ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tu drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ 'ta -pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tɔ da. 34 Zɪ rɛzɛn nan tu 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'sunɔn 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa 'yee rɛzɛn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn.

35 Fei 'panɔn zɪɛ waa 'sunɔn 'bɔ kuun. Waa -tu -sɔn, waa -tu -tɛ, ɛn waa yaagazan -tɛ -kɔɛnɔn -a. 36 Fei san zɪɛ e 'sunɔn 'pa 'sia "nyian. O "kaga "mlian minnun nɛn o -kɔ 'e tɛdɛ bɛ o da. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nɛn fei 'panɔn -a drɛ -wɛɛ.

37 "Bɛ -sru ɛn 'e 'pɪ 'pa 'sia o va. 'E 'ci nrɔn 'nan, o yie -taa 'nanlɛ 'e 'pɪ man.

38 'Pian zɪ fei 'panɔn -yee 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: <Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cɛɛ vɛ -a.» 39 -A -nan nɛn waa 'kun, o ci 'a -klɔn -sru, ɛn waa -tɛ.

40 Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, -te fei san zɪɛ e -ta bɛ, yaa dra 'yee fei 'panɔn lɛ 'kɔ?»

41 ɛn minnun tanɔn nɛn o ci 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -wɛɛnɔn zɪɛ, e o -tɛɛman "le 'nan plɔannɔn 'le 'wɪ 'zɔ. "Bɛ -sru -e 'e 'yee fei -pɛba wɔ min peenun lɔ. Yaa -pɛba wo minnun nɛn -te o 'nyranman 'pa, o -yee vɛ -nɔan 'e tɔ man bɛ -wɛɛ.»

42 ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vɪɛ dɔɔ? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kələ nen 'kən 'tənən -a tuv 'o 'pela
koda bε,
-yεε drε 'kən 'pu -fə -kələ -a.
Minsan 'bε drε,
en -kələ zιε 'e drε 'kən 'pu -fə -kələ -a.
'Wι nen Minsan -a drε bε,
e min 'plo -fəa.»

⁴³ Maan 'nan 'an ve 'cεε 'nan,
mingənnən -blidι Bali va bε Bali -taa
-a 'silε 'ka 'lə. Yaa -nəan 'lεglən 'pee -ji
'nən nen, o 'ta 'wula -a wei da bε -wlε.

⁴⁴ [Kəə e ya 'e 'crən -tədι Bali -le 'fluba
'ji 'nyian 'nan:

«Min nen e -tria -kələ zιε -a da bε, e -
wia. En -te -kələ zιε e -tria min
da bε, yaa pələ "bo.»]

⁴⁵ Zi Bali -pannən 'tanən 'lee Farizen
'nən -kənnənnun zιε -a 'man bε, waa -
tə 'nan 'wee 'wι nen Zozi -a ve. ⁴⁶ En o
ya 'vale 'nan 'o "kuan. 'Pian minnun
-le "wεan "klan a o ji, kəə minnun zιε
o Zozi "siala Bali 'lewei vιzan -a.

22

Lι 'pa "fedi man -kənnən (Lk 14.16-24)

¹ "Bε -sru en Zozi -kənnən pee -fə
'nyian -wlε. Yaa 'vι -wlε 'nan: ² «Bali -
le mingənnən -blidι min da bε, -nyren
'gυ. E ya "le mingənnən -tu 'bε "ta 'e
'pι -le lι 'pa "fedi dra. ³ Minnun nen e
"fedi zιε -a 'wι 'vι -wlε "bε, e 'e 'sunən
'pa 'sia 'nan 'o 'kυ o laabu. 'Pian wa'a
'wιlε "man -e 'o -ta "fedi da dι.

⁴ En e 'e 'sunən 'pee 'pa 'sia "nyian.
E 'nan -wlε 'nan, 'o vι minnun zιε -
wlε 'nan: «An cεεn -a drədι man. An
trinun tεε, en an 'blanun tεε. -A pεenən
'man, -yee "wεan 'ka 'ta "fedi da!»

⁵ 'Pian o 'wι zιε -a -fəla 'o "trəen -sru.
O -mie -kυ 'wee fei, en o -mie -kυ 'wee
'fle 'tanlε. ⁶ En o -mienun -a 'sunən 'bə
kuun, o o -sən, en o o tεε.

⁷ 'Bli 'fə mingənnən zιε a ji -wlidι. E
'yee 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o min -
tənən zιε o -tεε, en 'o -wee 'fla 'tε 'bli.

⁸ "Bε -sru en e 'nan 'e 'sunən lε
'nan: «An cεεn lι 'pa "fedi fεnun drədι
man. 'Pian minnun nen maan 'vι -
wlε "bε, o 'ka "fedi zιε -a da 'nən 'a
dι. ⁹ -Yee "wεan 'ka 'kυ -si -plannun
da. Minnun pεenən nen ka bəa "o
man bε, 'ka vι -wlε 'nan 'o 'ta lι 'pa
"fedi da.» ¹⁰ Mingənnən 'sunən zιε waa

drεla "da. Minnun pεenən nen o 'bə o
man bε, o -ta waa. Min -wlidι oo, min
"yi oo, o pεenən 'ta, en o 'kən zιε -a -ci
'fa.

¹¹ Mingənnən wlala o va 'nan -e 'e
minnun nen o -ta "fedi da bε o yι. E
min -tu 'yι o yei te lι 'pa "fedi da sə 'ka
"da "dι. ¹² En e 'nan -yrε 'nan: «An bee,
lι 'pa "fedi da sə 'ka 'i da dι. E drε 'kə, en
i ya 'gυ?» Min zιε ya'a -kələlε 'wι 'tu 'sidι
-a "da "dι.

¹³ -A -nan nen mingənnən -a 'vι 'e
'sunən lε 'nan: «Ka min 'labε -a 'kun,
'ka cεin 'lee -a -pε -yrι, -e 'ka tuv klun
va bei, fεnan nen -wuədι 'lee 'shε da -
blidι cι bε -a -nan.» »

¹⁴ En Zozi -a 'le 'sran -wlε 'nan: «Min-
nun nen Bali o laabu bε, o ya "kaga.
'Pian minnun nen Bali o "sia "va 'yee
vε -a bε, o ya "wεnnən.»

'Sukələ -pan wədι da wι (Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

¹⁵ "Bε -sru en Farizen 'nən 'kυ 'o cin
yιlε. Waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun
'e wei man. ¹⁶ -A -nan nen o 'wee
minnun 'lee Erodi -le minnun 'pa 'sia
'nan 'o 'wι laabu Zozi 'lə. Waa laabu -
yrə 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, kva -təa
'nan i ya 'wι tιglι vιzan -a, en i Bali -sru
'ta wədι "paaman minnun ji 'e tιglι da.
Yi'a 'klanman min lə 'wι tιglι 'ci 'sidι -a
-yrε dι. En yi'a min bo "va "dι. ¹⁷ -Yee
"wεan kva laabo 'i 'lə 'nan: «-A -si a -
kaa 'lə -e -kaa 'sukələ -pan wυ Rəm 'nən
'le mingənnən Seza lε, -baa te -ka'a drε
dι? 'Wι nen "yie 'ji bε, 'i vι 'kυε!» »

¹⁸ 'Pian 'wι nen -a -cin cι o ji bε Zozi -
a -kənnən 'yι. En e 'nan -wlε 'nan: «Wei
"flivli 'nən! Ka ya 'an 'man -wεεnan -
wlidι! ¹⁹ "Lala nen ka 'sukələ -pan wo
-a bε, 'ka 'lein 'wlε -tu 'si "va -e 'ka -kəən
'mən!» -A -nan nen o 'lein 'wlε -tu kəən
-yrε. ²⁰ En Zozi -a laabu -wlə 'nan: «-Tι
-wulo -fodo nen 'gυ? En -tι 'tə 'crən nen
'gυ?»

²¹ O 'nan -yrε 'nan: «Rəm 'nən 'le
mingənnən Seza nen.»

En Zozi 'e 'nan -wlε 'nan: «Fε nen
Seza -le vε -a bε, 'cεε 'nən Seza lε! En fε
nen Bali -le vε -a bε, 'cεε 'nən Bali lε!»

²² 'Wι zιε -a mandι o 'plo 'fə, -a -nan
nen o 'si Zozi "srən, en o -kυ.

Minnun nen o -kaa be o wuanla -kanon va

(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)

²³ Yi 'bo 'lein z1e -a da be, Saduze 'non-mie pli Zozi man. Saduze 'non "o 've 'nan -te min -ka be, ya'a 'wuanla -kanon 'va di. Zi o pli "man "be, en waa laabv -yrw 'nan: ²⁴ «Bali -le 'w1 "paazan, Moizi "e 'nan: <-Te min li 'pa, en -a san z1e e -ka, te wa'a tian 'nen 'yale 'o 'vale 'e nan 'bo 'a di, -yee -cale z1e -a "bv1 'e 'pa, -e 'e "bv1 klu bala!» ²⁵ Bali -le 'w1 "paazan, min -tv a 'li 'kv 'va be 'yee 'nen 'klonmon a 'saravli. -A tedε li 'pa. Wa'a tian 'nen 'yale 'e nan z1e -a di, en e -ka. -A klu 'ka 'folε di, -yee "wean -a -suannen 'e "bv1 -cale z1e -a 'pa. ²⁶ 'W1 'tw1 z1e -yεε 'bo "nyian -yee "man, en -yεε 'bo -a yaagazan man. E dre z1e -trilii, en o 'saravli ceen -kaadi man. ²⁷ "Be -sru en li 'bo -ka. ²⁸ Tv nen minnun wuanla -kanon 'va be, li z1e e -kwan -ti nan -a? Koo o 'saravli 'bo -a 'pa li -a.»

²⁹ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Ka'a tian 'w1 'tv -ci manle "fo "di. 'W1 nen 'e 'cnen -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, ka'a -ci maan di, en Bali -le 'pleble be, ka'a taa di. ³⁰ Koo tv nen minnun wuanla -kanon 'va be, -klonmonnun 'ka li paa di, en lumanun 'ka -kannen paa di. O -kwan "le Bali -le 'pasianon nen laji be -wee 'w1 'zv. ³¹ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nen o kaa be wa'a 'wuanla -kanon 'va di, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'W1 'nen Bali -a 'v1 'yee 'fluba 'ji be, ka'a tian -a ta v1ε duv? ³² Koo yaa 'v1 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, en an ya Izak -le Bali -a, en an ya Zago 'le Bali -a.» Tv nen Bali 'w1 z1e -a ve be, te -kaa tranun z1e o kaa -a -nan 'mon. 'Pian Bali "le 'va be, o yie a "man tian, koo Bali a minnun nen o yie ci "man "be -wee Bali -a, e 'ka minnun nen o kaa be -wee Bali -a di.»

³³ Minnun nen o ci 'w1 z1e -a mannan be, Zozi 'le 'w1 "paadi o 'plo 'fo.

-Me "w1 be ci Bali -le -pei -to w1 -dan a?

(Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

³⁴ Farizen 'non -a 'man 'nan Zozi Saduze 'non k1i 'w1 'a. -A -nan nen o -ta 'o cin y1ε Zozi man. ³⁵ En o va min -tv nen e Bali -le -pei -to winun -ta

'kpa t1gl1 be, e 'w1 laabv Zozi 'lo 'nan -e 'e wei man. ³⁶ Yaa laabv -yrw 'nan: «Bali -le 'w1 "paazan, Bali -le -pei -to w1 pεenon be, -a "cen 'be ci "va -dan?»

³⁷ En Zozi "e 'nan -yre 'nan:

«<'I Minsan 'bo nen 'yie Bali -a be, -a y1 "yi 'i 'bli pεenon 'a!

'I y1 "yi 'yie 'w1 dred1 pεenon 'a!

En 'i y1 "yi 'i 'ci "nrond1 pεenon 'a.»

³⁸ 'W1 z1e -yεε ci Bali -le -pei -to w1 tedε -a, en -yεε ci "va -a -dan a. ³⁹ En -a "flizan nen o cin 'sia 'a be, -nyren 'gv:

<'I bεzan -tv y1 "yi

"le 'yie 'w1 'zv!»

⁴⁰ 'W1 "fli z1e, -weε ci 'w1 pεenon nen Bali -le -pei -to winun -a 'v1 be -a -wulo -a, en -weε ci 'w1 pεenon nen Bali 'lewei vinon -a 'v1 be -a -wulo -a.»

-Ti -p1 nen Crizi -a?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

⁴¹ "Be -sru en Zozi -a laabv Farizen 'non pεenon nen 'o cin 'y1 be -w1 'nan:

⁴² «Crizi nen Bali -a 'si "va -e 'e min 'si 'w1 'ji be, -ti -p1 nen? "Cee 'ji min nen e ci -a be, 'ka v1 'men!»

En o 'nan -yre 'nan: «David -p1 nen!»

⁴³ En Zozi -a laabv -w1 'nan: «-Te Crizi a David -p1 -a be, -mε "le "wean nen z1 Bali lei 'saun 'ta 'to David man be, yaa laabv 'e 'san? Koo David -a 'v1 'nan:

⁴⁴ «Minsan Bali -a 'v1 'an 'san ε 'nan:

'I -nyran 'an 'pe "yi "da -trilii, -e 'an 'cen 'i 'nanmannon 'k1ud1 man.»

⁴⁵ -Te David 'bo Crizi laabo 'e 'san be, e dre 'kō en 'be -kwan David kluda min -a?»

⁴⁶ Min -tv 'ka -kolale 'w1 'tv 'sid1 -a "da -yre "di. "Be -sru min -tv 'ka "nyian 'w1 laabvε Zozi 'lo 'nan -e 'e wei 'kun di.

23

Te 'ka 'w1 dre "le Farizen 'non 'le 'w1 'zv di!

(Mk 12.38-40; Lk 20.45-46)

¹ "Be -sru en Zozi 'w1 tin 'bad1 'sia 'e -srunon 'lee minnun pεenon le. ² Yaa 'v1 -wle 'nan: «'Fluba 'ci vinon 'lee Farizen 'non 'be Moizi -le -pei -to winun "paaman 'ka 'ji. ³ -Yee "wean 'w1 pεenon nen waa ve 'cεε be, 'ka 'ta w1a "da! 'Pian te 'ka 'ta w1a o dre winun da di! Koo 'winun nen waa "paaman 'ka 'ji be, -a da "cεε 'o 'bo "o 'ta w1a di.

4 'Winun nen o ya 'pleble be, -a 'bo nen waa -tea 'e cin da -e 'o vi minnun le 'nan 'o 'ta wola "da. 'Pian o 'ka "vale o "paa o va -a drenan di. 5 -Wee 'wi pɛɛnɔn drɛdi be, e ya min yie 'le. 'Fluba nen waa cɛn -tea, -e 'o 'pa o nyɛnɔn da be, 'lee -nyɛn waa cɛn -tea -e 'o 'pa 'o 'pe -da be, 'lee sɔ 'lebo "nen 'e -plimlan be, -wee ve "mlianla "da. 6 -Te e ya "fedi da -a oo, ɛn -te e ya cin yi 'kuin -a oo, -nyɛn "nan 'kpagba nen waa 'sidi ye "yi. 7 Waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o 'tɔ bu -guada, ɛn waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o laabu 'fluba "paazan.

8 'Pian 'cee ve be, te 'ka -weɛ 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'fluba "paazan di! Kɔɔ 'ka pɛɛnɔn ka drɛ "bɔnɔn -a, ɛn Bali -tɔwli 'be ci 'wi "paazan -a 'ka 'ji. 9 ɛn "nyian be, 'tre 'gɔve -a da be, te 'ka min -tu bɔ -a laabudi -a 'nan 'ka "ti "di, kɔɔ 'ka "ti "a laji lou, Bali nen. 10 Te 'ka -weɛ 'nan min -tu 'e 'ka laabu 'e 'tazan di! Kɔɔ Crizi -tɔwli 'be ci 'ka 'tazan -a. 11 'Ka 'va min -dan 'e drɛ 'ka pɛɛnɔn 'suzan 'a. 12 Min nen 'e 'fli drɛ -dan be, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nen 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn be, Bali -a dra -dan.»

*Zozi 'wi 'pla 'fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn le
(Mk 12.40; Lk 20.47; 11.39-52)*

13 «'Fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wi dra min yie 'le! 'Wi -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ ka -si -tɔ minnun lɔ 'nan te 'o 'ku Bali va di. 'Ka 'bɔ, ka 'ka "vale 'ka -wla "wo Bali -le mingɔnɔn trɛda di, ɛn minnun nen o ya "vale "o -wlamlan 'nan be, ka -si 'le 'wɔ -wɔ.

14 ['Fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wi dra min yie 'le! 'Wi -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ ka -calenun -le fɛnɔn "sia 'o 'lɔ -dawli -a. "Be -sru -e 'ka Bali trɔ 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o 'ka "sia min tɔgli 'a. 'Winun zɛ -yee "wɛan Bali -wee tin "paa 'pleble.]

15 'Fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wi dra min yie 'le! 'Wi -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ ka -ko min -weɛle 'trɛda fɛ -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'o 'ta wola 'cee -pei -tɔ winun da. ɛn -te ka min 'yi be, 'cee 'wi "paadi a limlan min -wli di "a "fo. -Yee -kɔndi -wli di -ciala 'cee ve da 'e 'pa -a "fi.

16 'Ka yie a 'e 'widi, ɛn ka ya "vale 'ka -si -kɔnman minnun le. -Yee "wɛan

'wi -taa "bɔle 'ka man! Kaa paa minnun ji 'nan, -te min 'e 'pe wluan Bali -pan 'kɔn da be, ya'a fɛ -tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pe wluan -siga nen Bali -pan 'kuin be -a da be, -yɛɛ ci 'wi -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ. 17 -Blɔnɔn nen kaa, ɛn 'ka yie a 'e 'widi! -Siga be e ya fɛ -tu -a, 'pian Bali -pan 'kuin nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tɔa zɛ dɔv?

18 ɛn ka paa minnun ji "nyian 'nan, -te min 'e 'pe wluan Bali -pan "dave da be, ya'a fɛ 'tu dra min le di. 'Pian -te min 'e 'pe wluan 'sraga bɔve nen Bali -pan "dave da be, -a da be, e ya 'wi -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ.

19 Yie 'winɔn! 'Sraga bɔve be e ya fɛ -tu -a, 'pian Bali -pan "dave da nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tɔa zɛ dɔv?

20 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan "dave da be, te 'e 'pe wluan Bali -pan "dave 'lee 'sraga bɔve pɛɛnɔn nen "da "be -a da. 21 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan 'kɔn da be, te 'e 'pe wluan Bali nen e -nyɛnla 'ji be -a da. 22 ɛn min nen 'e 'pe wluan labli man be, te 'e 'pe wluan Bali -le mingɔnɔn pein man, ɛn "nyian te 'e 'pe wluan Bali da kɔɔ -yɛɛ ci 'e -nyrandi pein zɛ -a da.

23 'Fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wi dra min yie 'le! 'Wi -taa "bɔle 'ka man! Ka fɛ pɛɛnɔn 'fuzan -nɔan Bali le. ɛn "nyian fɛ 'finvinnun pɛɛnɔn be, kaa -fuzan -nɔan Bali le, -nyɛn "le sinwɛnɔn nen waa laabo manti 'lee anɛti 'lee -cimen be -wee 'wi 'zɔ. 'Pian -pei -tɔ winun nen o ci -dan "le 'cee drɛ be cɛɛ "tɔe. 'Wi tɔgli drɛdi a -tu, ɛn min nyɛnda 'sidi a -tu, ɛn yi -teradi Bali da a -tu, 'winun zɛ -nyɛn kaa dra 'e tɛde paan 'vaa -e 'ka pee drɛ "be -sru!

24 'Ka yie a 'e 'widi, ɛn ka ya "vale 'ka -si -kɔnman minnun le. -Te 'nyɛndru "wɛnɛn 'fo 'ka 'blɛfɛ va be, kaa "sia "va. 'Pian -wi -dandan nen waa laabo shamo be, cɛɛ "mɛan te ka'a -kɔnɛn 'ye di.

25 'Fluba 'ci vɔnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wi dra min yie 'le! 'Wi -taa "bɔle 'ka man! Kɔɔ ka 'kulenɛn 'lee -pɔ man "foeman fɛnyian, 'pian fɛnɔn nen kaa -ble -ji be, crinnan fɛnɔn 'lee fɛnɔn nen kaa "sia minnun lɔ 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ

wɪnun da bɛ -nyɾɛn. ²⁶ Farizɛn 'nɔn, 'ka yie a 'e 'widɪ! 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka 'ci 'e drɛ tɪɟɪ 'vaa -e 'ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man "foe.

²⁷ 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yɾɛnɛn nɛn o trɔɛ 'wɔ "man "bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. O man bei "a fɛnyian, 'pian te o ci a 'e fadɪ min 'wɛ 'lee fɛ fɔɪɪɪ pɛɛnɔn 'a. ²⁸ 'Ka 'bɔ "nyian, minnɛn 'ka ye min tɪɟɪnɛn -a, 'pian te ka 'ka 'bɛ 'a dɪ. Ka 'wɪ dra min yie 'le, ɛn 'ka 'ci a 'e fadɪ 'wɪ 'wɪɪɪɪ tɔ 'tɔɔ pɛɛnɔn 'a.

²⁹ 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn, ka 'wɪ dra min yie 'le! 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn -kaa tranun o tɛɛ bɛ, ka 'kɔn drɛ o -yɾɛ da. ɛn "nyian ka min tɪɟɪnɛn -yɾɛ da drɛ fɛnyian fɛnyian. ³⁰ "Cɛɛ vɪ 'nan kaa 'kɔn 'wɪnɛn zɪɛ -a drɛnan bɛ, te kaa ve 'nan: <"Te tɔ nɛn 'kɔ tranun yie a "man, kɔ ya -nan bɛ, "te kɔ 'a 'palɛ o va -e 'kɔ Bali 'lewei vɪnɔn -tɛɛ "dɪ.> ³¹ ɛn 'wɪnɛn zɪɛ -a vɪɪɪ -a -kɔnman 'nan kaa 'vɪ 'ka 'fli -a 'nan 'ka tranun 'bɛ Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ. ³² 'Wɪnɛn nɛn 'ka tranun -a drɛ 'li bɛ, -te ka ya "va, "ka "drɛ 'e 'ciɪa -wee vɛ da!

³³ Ka ya min -wɪɪɪnɛn -a! Bali -le tin -tɛa 'ka da -kpɔ. Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'tɛ nɛn ya 'a 'driman dɪɛ e 'ka "bluman dɪ! ³⁴ -Yee "wɛɛn 'ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yɾɛ 'kpa! 'An "ta -daa Bali 'lewei vɪnɔn 'lee 'wɪ 'tɔnɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'palɛ -sia 'cɛɛ. Ka o -mie -tɛa "va, ɛn ka o -mie -tɛa "o -pɛɪɪɪ -a yiba "plan da, ɛn ka o -mie -sɔan -ngble -a 'cee cin yɪ 'kɔnnɛn -ji. Ka 'tɛ "paa o -mienun da 'flanun da, te wa 'a 'o 'wulo da ye 'ka 'lɔ dɪ. ³⁵ 'Wɪnɛn zɪɛ -a drɛɪɪɪ 'bɛ -maan -e minnɛn nɛn wa 'a 'wɪ 'wɪɪɪɪ "drɛɪɪɪ dɪ, ɛn 'ka tranun o tɛɛ bɛ, o -ka wɪ 'e 'pa 'ka da zia. Abɛɪ nɛn min tɪɟɪ 'a bɛ, -a da nɛn 'ka tranun -a 'sia -trɪɪɪ, ɛn e 'bɔ Barashi -pɪ Zakari nɛn kaa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "dave yei "bɛ -a da. ³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɟɪ 'a 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛɛn bɛ, Bali -le tin -tɛa 'ka -naagɔnɔn da.»

Zozi 'wɔɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛɛn (Lk 13.34-35)

³⁷ «Zeruzalɛm 'nɔn, 'cee 'wɪ "naan 'an man -wɪɪɪɪ! Ka Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,

ɛn minnɛn nɛn Bali o 'pa 'sia 'cɛɛ bɛ, ka o tɛɛ -kɔɛnɛn -a. Maan man -wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man "le zɪ mɛɪn "bɔ 'yee 'nɛnnɛn treman 'e -pɛba wɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka 'a 'wɪɛ "man "dɪ. ³⁸ -Yee "wɛɛn an "ta 'an 'pɛ "sia 'ka -sru, -e 'cee Bali -pan 'kɔn 'e 'fɔ 'e "tun. ³⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ka 'a "nyian 'an yɪ pee wo dɪ, -trɪɪɪ -e 'ka vɪ 'nan: <Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn e -taa Minsan 'tɔ da bɛ -a man.> »

24

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ (Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)

¹ "Bɛ -sru Zozi 'bɔla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔɪɪɪ 'sia. -A -nan nɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yɾɛ 'nan: «"I 'yɪɔ, Bali -pan 'kɔn a -miɛn!» ² ɛn Zozi 'e 'nan -wɛɛ 'nan: «-A pɛɛnɔn 'labɛ 'ka -nanjɛn! Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɟɪ 'a 'nan, 'kɔn 'labɛ e -wia. -A -kɔɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bɔɛzan -tɔ da dɪ.»

'Wɪ yɪɪɪ -dandan bɔa minnɛn man 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ (Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ Zɪ Zozi 'bɔla Olivie pɔn da bɛ, e -nyɾan, ɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yɾɔ 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'gɔɛ, tɔ "cɛn "man nɛn e dra? ɛn "nyian -mɛ "wɪ 'bɛ dra 'vaa -e 'kɔ -tɔ 'nan 'i 'ta tɔ 'bɔ? ɛn -mɛ "wɪ 'bɛ dra 'vaa -e 'kɔ -tɔ 'nan 'trɛ 'nyan tɔ 'bɔ?»

⁴ ɛn Zozi 'e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪɟɪ da dɪ! ⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, min "kaga -taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'o 'fli man 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -nyɾɛn 'waa, -e min "kaga 'o -sɔnla o -sru. ⁶ Ka -kuli -tan wɪnɛn maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli da -kuli wɪnɛn maan. Te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnɛn zɪɛ -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ. ⁷ 'Lɛɟɪɪn 'tɔ -ji 'nɔn -taa 'wunlɛa 'lɛɟɪɪn 'tɔ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnɛn trɛ -tɔ -taa 'wunlɛa mingɔnɛn trɛ -tɔ man. Dra minnɛn -tɛɛman fɛ "kaga "nan, ɛn 'trɛ 'nyɔnman fɛ "kaga "nan. ⁸ -A pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'nan 'nɛn 'yadɪ -le ci -yaa pou sianan "wɛnnɛn 'zɔ.

⁹ T_v z₁ε -a man n_{en} minnun 'ka "ku-und_i "siala, te o 'tε "paa 'ka da, εn te o 'ka -tεεman. 'Lεgl_{on} p_{ee}n_{on} 'ji 'n_{on} "naan 'ka man, ka drε 'an -sr_{un}on 'a -le "wεan. ¹⁰ En "nyian min "kaga "sia 'an -sru. 'O cin man wlε -f_oa, te o "naan 'o cin man. ¹¹ Minnun n_{en} o 'wlu w₁ "sia -e 'o v₁, te waa ve 'nan o ya Bali 'lewei v₁n_{on} 'a bε, o b_oala 'trεda "kaga. En o min "kaga see "paaman. ¹² 'W₁ 'w₁l_id_i "drεd_i faa "da 'trεda -le "wεan, min "kaga "le min y_id_i "y_i 'e 'le -t_oa. ¹³ 'Pian min n_{en} e -t_o 'plεblε -trill_i, εn e 'b_o -a 'le 'srannan "bε, e "sia 'w₁ 'ji. ¹⁴ Bali -le ming_{on}n_{en} -bl_id_i min da bε, 'w₁ 'n_{on}n_{on} n_{en}. En 'w₁ z₁ε minnun -a fuimlan "man 'trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} 'va, -e 'lεgl_{on} 't_ud_v p_{ee}n_{on} 'o man. "Bε -sru 'vaa -e 'trεda -nyan t_v 'e b_o.»

*T_v n_{en} 'w₁ y_id_i "mlianla "da "bε, Zozi -a 'w₁ 'v₁
(Mk 13.14-23; Lk 21.20-24; 17.23-24)*

¹⁵ «Bali 'lewei v₁zan Daniel -a 'v₁ 'nan, 'w₁ 'w₁l_id_i "n_{on}n_{on}an -taa "drεlε Bali -le 'kuin. Min n_{en} e 'fluba 'g_vε -a ta ve bε 'e 'ci man 'kpa! T_v n_{en} 'w₁ z₁ε kaa -nan 'y₁ Bali -pan 'kuin bε, ¹⁶ minnun n_{en} o c_i Zude 'lεgl_{on} 'ji bε, 'o flan 'bli, 'o 'k_v p_{on}n_{un} yei! ¹⁷ En -te min a bei "bε, te 'e -w₁a 'yee 'kuin -e 'e 'k_v fε -t_v 'sia d_i! ¹⁸ En -te min a fei bε, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'k_v 'yee -tralε 'si 'yee 'kuin d_i! ¹⁹ L₁m_{on}n_{un} n_{en} o -p_{on} c_i 'o man t_v z₁ε -a man bε, 'lee l₁m_{on}n_{un} n_{en} 'n_{en} 'ny_{on} -mlian -w₁o t_v z₁ε -a man bε, -wee y₁ra y_id_i "mlianla "da. ²⁰ -Yee "wεan 'ka Bali tr_v 'ba 'nan, te 'w₁ z₁ε 'e 'tria laa 'fεn t_v -man d_i, εn te 'e 'tria 'cee 'flinla "y_i da d_i! ²¹ K_oo 'w₁ y_id_i -k_oan -dan 'kpa t_v z₁ε -a man. Z₁ Bali 'trε drε 'li -e 'e b_o cεεg_v y_i -a bε, -a s_uman 'w₁ y_id_i 'ka tian drεlε d_i. En 'w₁ y_id_i z₁ε -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trεda "fo "d_i. ²² Yinun n_{en} 'w₁n_{un} z₁ε o dra "da "bε, Bali -a -mie cεεn "da. -Te ya'a 'w₁ z₁ε -a drεlε d_iε, "te min -t_v -wulo 'ka -taa b_olεa "va "d_i. 'Pian minnun n_{en} e o 'si "va 'yee vε -a bε, -wee "wεan e yinun -mie cεεn "da.

²³ -Te min -t_v -a 'v₁ 'cεε 'nan, min 'sizan 'w₁ 'ji Crizi a 'g_v, -te 'bε "cεε d_i, Crizi a -miεn bε, te 'ka y_i -tεra "da "fo

"d_i! ²⁴ K_oo minnun n_{en} o 'wlu -sεan 'nan 'wεε c_i Crizi -a bε, o -taa "k_{on}lε 'trεda. En minnun n_{en} o 'wlu w₁n_{un} ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei v₁n_{on} n_{en} waa bε, o -taa "k_{on}lε "nyian. O -taa 'lεbo "f_o w₁ -dandan 'lee -cε -sr_{on} "w₁ -dandan drεlε. Waa dra 'nan -te 'o 'pε 's_o 'a bε -e 'o minnun n_{en} Bali o 'si "va 'yee vε -a bε, o 'si -si t_ugl_i da. ²⁵ 'W₁n_{un} z₁ε maan -cin -tr_oa 'ka 'ji 'nan, te 'ka y_iε a 'ka 'fli -va.

²⁶ -Yee "wεan -te min -a 'v₁ 'cεε 'nan, Crizi a "bui "da bε, te 'ka 'k_v -nan d_i. En -te waa 'v₁ 'cεε 'nan, e ya 'k_{on} 't_v -ji bε, te 'ka y_i -tεra "da "d_i. ²⁷ K_oo t_v n_{en} 'an 'b_o Blamin -p₁ 'an -taa "man "bε, e dra "le laa -paan 'z_v. Laa -paan, 'e 'wlei -wlei -f_oa, e "sia yidε wluan 'nan 'zia, -e 'e 'k_v yidε 'f_o -nan "va 'zia. 'Trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} -a -nan ye. ²⁸ -Kaa -t_oa 'wein 'nan fεnan n_{en} -wi -kad_i c_i 'e plad_i bε, -a ta lou "n_{en} -wi pεa "bli "lomannun 'o 'ble.»

Blamin -p₁ -tad_i da w₁

(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)

²⁹ «-Te 'w₁ y_id_i -dan z₁ε, e cεεn -nyand_i man bε, 'nun t_{on} yidε y₁ra klun -t_oala, mlεn 'bid_i 'e 'le -t_oa, mlεn crεnnun "sia laji, o -tεεmlan "tra, εn laji fεnun p_{ee}n_{on} n_{en} 'plεblε a -w₁o "bε, o "sia 'o 'k₁u -ji.

³⁰ T_{on} minnun p_{ee}n_{on} -a -k_{on}n_{en} ye laji 'nan 'an 'b_o Blamin -p₁ -tad_i 'b_o "mεn. "Bε -sru 'trεda 'n_{on} p_{ee}n_{on} 'an 'b_o Blamin -p₁ ye -tan_{an} "lolu -koei "da laji, -e 'o 'w₁u_od_i 'sia. 'Plεblε -dan -k_oan 'an 'l_o, εn 't_o -dan -k_oan 'an 'l_o. ³¹ Bali -le 'bei -dan "we, -e 'an 'b_o Blamin -p₁, 'an 'mεn 'pasian_{on} n_{en} laji bε o 'pa 'sia 'trεda fε p_{ee}n_{on} 'nan. Minnun p_{ee}n_{on} n_{en} an o 'si "va 'mεn vε -a bε, 'mεn 'pasian_{on} o cin ye. Fε -t_v -nan 'ka 'f_o 'trεda, te wa'a min 'silε 'bε 'nan d_i.»

'Ka 'man 'e 'k_{on} 'e w₁u_od_i t_v p_{ee}n_{on} man Blamin -p₁ -tad_i -le "wεan

(Mk 13.28-33; Lk 21.29-33)

³² «'W₁ n_{en} e dra fijie yiba "lε bε, 'e drε 'cee 'w₁ -k_oon "manvε -a! -Te -a 'la nrind_i 'sia "da "bε, kaa -t_oa 'nan 'munmun t_v a -tan_{an} b_od_i -a -kogo. ³³ -A -t_owli "n_{en} "nyian, 'an 'b_o Blamin -p₁ -tad_i -le vε -a. -Te ka 'w₁n_{un} n_{en} maan 'v₁ 'cεε bε, -a 'y₁ drεnan bε, 'ka -t_o 'nan

'an 'tadı a bənan 'kogo! ³⁴ Maan ve 'cee 'wı tıglı 'a 'nan, 'ka -naagunən 'gυe, ka'a 'cean -kaadı man 'vaa, -e 'winun zıe 'o drε dı. ³⁵ Lablı 'lee 'trε 'nyan tυ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁶ Tυ nən an -taa "man "bε, blamin -tυ 'ka -a təa "fo "dı. En Bali -le 'pasianən nən laji bε, wa'a təa "fo "dı, en 'an 'bə Blamin -pı ma'an təa "fo "dı, 'pian 'an "tı 'bε -təa 'e 'təwli.

³⁷ Tυ nən 'an 'bə Blamin -pı -taa "bε, 'winun dra "le zı e drε Noe tυ va bε -yee 'wı 'zυ. ³⁸ Kəə Noe tυ va 'li te laa -dan 'ka tian 'fεnlε 'trεda dıe, minnun fε blı, o -wεn mlin, o lı 'pa, o -kənnən 'pa. Waa drε zıe -trilii en Noe wla -klu -dan -ji, te waa dra tian. ³⁹ 'Wı 'tυ -cin 'ka o ji dı. O -fυ -a drεdı man zıe -trilii en laa -dan o -nan -nyan "fo. 'Wı 'təwli zıe -yεε dra 'an 'bə Blamin -pı -ta tυ -man. ⁴⁰ Tυ zıe -a man bε, min "fli -kəan "fei, 'mən 'pasianən nən laji bε waa -tυ "siala -e 'o -tυ 'tυ. ⁴¹ En "nyian bε, lımən "fli -kəan 'saa 'sənnan, 'mən 'pasianən nən laji bε waa -tυ "siala -e 'o -tυ 'tυ.

⁴² -Yee "wεan 'ka 'man 'e 'kən 'e wυdı tυ pεenən man! Kəə yi nən 'ka 'san -taa "da "bε, ka'a təa dı. ⁴³ 'Ka 'ci "nrən 'wı 'gυe -a da! Tυ nən crinzan -taa "min crin wəle -pei -man bε, "te 'kən san -a -təa "bε, "te -a yıe 'fo "man "trilii, en ya'a 'we "man -e crinzan 'e -yee fεnun "koola dı. ⁴⁴ 'Kən san 'ka crinzan -ta tυ təa dı. -A -təwli "nən "nyian 'cee vε -a, Blamin -pı -le -tadı bəa 'ka man kligli, -yee "wεan 'ka 'man 'e 'kən 'e wυdı tυ pεenən man!»

Min man -kəan 'e wυdı 'kə? (Lk 12.42-46)

⁴⁵ «Min 'suzan "ceən 'bε 'ta wəla 'e 'san wei da 'wı 'tədı -a? Min 'suzan nən -a tazan 'yee 'kən 'pεba 'wυ -yrə, en yaa 'vı -yrε 'nan, 'e -blıfε -nən min 'sunən -mienun lε 'e tυ -man bε, -nyren. ⁴⁶ Min 'suzan zıe -te -a tazan 'bə "man 'wı zıe -a drεnan bε -yee vε a "yi. ⁴⁷ Maan ve 'cee 'wı tıglı 'a 'nan, -a tazan -a -təa 'e yıfε pεenən da.

⁴⁸ 'Pian -te min 'suzan -wlıdı "nən bε, zı 'e 'ci "nrənman 'gυ. Yaa ve 'nan: <'An 'tazan a 'mənnan.> ⁴⁹ Təən -e 'e 'tε 'padı 'sia minnun nən 'e yıe -təa "o

va bε o da, te e ya 'e 'fədı -wεn -tεnən -sru, o fεnun -ble waa, te o -wεn -mlian "waa. ⁵⁰ Təən yi nən -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "dıe, -e 'bε bəla kligli, ⁵¹ -e -a tazan 'e "nən "jεenla 'ji -wlıdı. E 'wı "nən -kəənman -yrε "le zı o 'wı "nən -kəənman minnun nən o 'wı dra min yıe lε bε -wle "bε, -yee 'wı 'zυ fεnan nən -wυdı 'lee 'shε da -blıdı cı bε -a -nan.»

25

Nənbε "fu man -kənnən

¹ En Zozi -kənnən pee -fə "nyian -wle. E 'nan: «Bali -le mingənnən -blıdı min da bε, -nyren 'gυ. E ya "le nənbε "fu 'bε 'wee -kənnənnun 'sia, en o -kυ lımən -tυ nən e "ta -kənnən "paa bε -yee 'kuin. Min nən e "ta lı "paa bε waa -pəndı 'sia, kəə -wεε -ko o 'palε -sia o 'lə le 'wee -kənnənnun -a. ² Nənbənun zıe -a 'soolu a "va "bε -blənən nən waa, en -a 'soolu a "va "bε 'wı 'tənən nən waa. ³ -A 'soolu nən -blənən 'a bε, o 'wee -kənnənnun 'sia, 'pian wa'a 'kunlε -a 'yi man dı. ⁴ En -a 'soolu nən 'wı 'tənən 'a bε o 'wee -kənnənnun 'sia, en o 'kun -a 'yi -mie man.

⁵ Min nən e "ta lı "paa bε, zı e ya 'mənnan bε, en yi -fəla nənbənun zıe o da.

⁶ Zı bada -tə bε, en minnun pladı 'sia. O pla 'nan: <Min nən e "ta lı "paa bε, e ya -tanan. 'Ka 'kυ -a 'si 'sia.>

⁷ -A -nan nən nənbənun zıe o wluan lou, en o 'wee -kənnənnun drε 'kpa.

⁸ Nənbənun 'soolu nən -blənən 'a bε, waa 'vı 'o "luenun lε 'nan: <'Ka "kve 'cee -kənnən 'yi 'nən, kəə 'kve -kənnənnun "ta "driman!»

⁹ 'Pian nənbənun nən 'wı 'tənən 'a bε, o 'nan -wle 'nan: <-Cεje, kυ'a 'we "man "dı. Ya'a 'bəa 'kve vε 'lee 'cee vε -a dı. 'Ka 'kυ 'cee vε 'lə -kənnən 'yi -tanzan -va!»

¹⁰ En nənbənun zıe o -kυ -a 'ləle. Tυ zıe -a wlu nən min nən e "ta lı "paa bε e 'bəla. En nənbənun 'soolu nən o man cı 'e wυdı bε, o -kυ lı 'pa "fədı da. -A -nan nən minnun 'kən 'lε 'wυ o da.

¹¹ "Bε -sru en nənbənun nən -blənən 'a bε, o -ta. O 'kən -tε, te o -paanman 'nan: <'Kυ 'san, 'kυ 'san, 'i yra 'si, 'i 'kən 'lε 'sυ 'kve!»

12 'Pian li 'pazan zɪe ya'a 'wɪle "man 'di. E 'nan -wɪle 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa di.> »

13 En Zozi -a 'le 'sran -wɪle 'nan: «'Wɪ zɪe -a bɔdi 'ka man -le "wɛan bɛ, 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdi tɔ pɛɛnɔn man, kɔɔ tɔ nɛn an -taa "man "bɛ, ka'a tɔa di.»

Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ minnɔn nɛn 'o man ci 'o wɔɔdi bɛ o man (Lk 19.12-17)

14 «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdi min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ "ta -ko 'ta wɔnan. Min zɪe 'e 'sunɔn laabu, ɛn 'e yɪfɛ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ -wɔ. 15 E -siga 'wɪle 'soolu 'nɔn -a -tɔ lɛ, ɛn yaa -nɔn -a -tɔ lɛ "nyian 'wɪle "fli, ɛn yaa -nɔn -a yaagazan lɛ 'wɪle 'tɔ. Zɪ min -tɔ -kɔlaman 'e 'pɛ man liladi -a bɛ, -a da nɛn yaa -nɔn -wɪle. ɛn e -kɔ.

16 'Nun tɔɔn min nɛn e -siga 'wɪle 'soolu 'yɪ bɛ, 'e 'pɛ man lila -siga zɪe -a, ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪle 'soolu. 17 Min nɛn e -siga 'wɪle "fli 'yɪ bɛ, 'wɪ 'tɔwli zɪe -a 'bɔ nɛn "e drɛ. -Yee vɛ man 'pa -siga 'wɪle "fli. 18 Min nɛn e -siga 'wɪle -tɔwli 'yɪ bɛ, e -klu cɛɛn, ɛn yaa yɔɔ "ji.

19 -A -nan 'mɔn 'trilii, ɛn o tazan zɪe e -ta. -A -nan nɛn 'e 'sunɔn zɪe o laabu 'nan -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ. 20 Min nɛn e -siga 'wɪle 'soolu 'yɪ bɛ, e -ta 'e 'lɔ le -siga 'wɪle 'soolu -a "nyian. ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, -siga 'wɪle 'soolu nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪle 'soolu. -Nyrɛn 'gɔ.>

21 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

22 Min nɛn e -siga 'wɪle "fli 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, -siga 'wɪle "fli "nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪle "fli. -Nyrɛn 'gɔ.>

23 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo, yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee

"wɛan an fɛ -dan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin va.>

24 "Bɛ -sru min nɛn e -siga 'wɪle -tɔ 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <An 'san, maan -tɔa 'nan, i ya min nɛn -yee 'wɪ a 'tɔndɔn bɛ -a. -Te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, yia "sia -yrɔ. 25 "Klan -fɔ 'an 'ji 'nan te 'yie -siga 'e 'san 'an 'lɔ di, -yee "wɛan an -kɔ -a yɔɔlɛ 'trɛ 'ji. -Nyrɛn 'gɔ, 'i 'si.>

26 ɛn -a tazan zɪe e 'nan -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan -wɪlidi "a, ɛn kɔanzan nɛn yia. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan, min 'mɛn 'nyranman "paa, maan ta -trɔn pɛɛnɔn "sia -a san lɔ bɛ, 27 -mɛ "le "wɛan nɛn yi'a -kɔlɛ 'mɛn -siga 'palea fɛnan nɛn -a man "paa bɛ -a -nan di? Yia dra paan zɪe, -te an -ta bɛ, -e 'an 'kɔ 'mɛn -siga 'si 'o 'vale 'e 'man 'pa 'a.

28 'Ka -siga 'labɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ! 29 Kɔɔ min nɛn fɛ a -yrɔ "kaga "bɛ -a lɛ nɛn waa -nɔn, -e -yee vɛ 'e 'pa "da. 'Pian min nɛn fɛ 'ka -yrɔ "kaga "diɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia. 30 'An 'suzan 'gɔvɛ, -a -pɛ 'ka 'fɔala 'e man di, 'ka 'ta -a tɔv klun va bei, fɛnan nɛn -wɔɔdi 'lee 'shɛ da -blɪdi ci bɛ -a -nan.> »

Blamin -pɪ 'trɛdanɔn 'le tin "baa tɔ -fɔla "da "ji

31 «Tɔ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -taa 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa bɛ, an -taa 'mɛn 'tɛ 'san da, -e 'an -nyran 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da.

32 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'jinɔn 'o cin ye 'an 'lɛ, -e 'an o 'cɛn 'e cin man "fli. Maan dra "le zɪ 'bla -sru "pinzan 'yee 'blanun 'lee 'yee bonun "cɛan 'e cin man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 33 E 'blanun -sɛan 'e 'pɛ "yi "da, -e 'e bonun -sɛn 'e 'pɛ bɔ da.

34 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn maan ve 'an 'pɛ "yi "danɔn lɛ 'nan: <Kaa 'gɔvɛ, 'an "ti -fɛa 'vɪ 'ka man! 'Ka 'ta! Mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "ti -a man drɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka 'si! 35 Fɛ -le "wɛan nɛn maan -nɔn 'cɛɛ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka fɛ -nɔn 'mɛn. ɛn te 'yi dra 'an -tɛa "bɛ, ka 'yi 'nɔn 'mɛn, ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, kaan 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. 36 ɛn te sɔ 'ka 'an da diɛ, ka sɔ

'wɔ 'an man, ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'an 'va. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka 'lɔ 'an 'nanjɛnlɛ.»

³⁷ Tɔɔn -e min tɪɡlɪnɪn zɪɛ 'o laabu 'an 'lɔ 'nan: «Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa ɛn kɔ fɛ -nɔn 'yiɛ? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa ɛn kɔ 'yi 'nɔn 'yiɛ? ³⁸ Tɔ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a, ɛn kɔi 'kun 'kɔ 'pɛ "fli "a? Tɔ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ, ɛn kɔ sɔ 'wɔ 'i da? ³⁹ Tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman, ɛn 'kɔ yiɛ 'tɔ 'i 'va? Tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin ɛn kɔ 'lɔ 'i 'nanjɛnlɛ?»

⁴⁰ Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn, maan ve -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka ya 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn 'ɡʊɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ bɛ, te 'an lɛ nɛn ka cɪ -a drɛnan.»

⁴¹ "Bɛ -sru maan ve minnɪn nɛn 'an 'pɛ bɔ da bɛ -wlɛ 'nan: «Ka -pli 'ka -sru "kɔɔbli! Bali wei a 'e plɔdɪ 'ka man. 'Ka 'kɔ 'tɛ nɛn ya'a 'drɪman dɪɛ, -a va. Bali -a man drɛ Satan 'lee 'yɛɛ 'pasianɔn 'le vɛ -a. ⁴² Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a fɛ -nɔnlɛ 'mɛn dɪ. ɛn te 'yi dra 'an -tɛa "bɛ, ka'a 'yi 'nɔnlɛ 'mɛn dɪ. ⁴³ ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, ka'an 'kunlɛ 'ka 'pɛ "fli "a dɪ. ɛn te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka'a sɔ wɔlɛ 'an man dɪ. ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, ka'a yiɛ -tɔlɛ 'an 'va dɪ. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka'a 'lɔlɛ 'an 'nanjɛnlɛ dɪ.»

⁴⁴ Tɔɔn -e "o laabu 'an 'lɔ "nyian 'nan: «Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te dra 'i -tɛa? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te 'i 'man "yaaman? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔi 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔ'a 'palɛ 'i 'va dɪ?»

⁴⁵ Tɔɔn -e 'an vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka 'ka 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn 'ɡʊɛ o va min "wɛnnɛn 'tɔ lɛ dɪɛ, te 'an 'bɔ lɛ nɛn ka 'ka -a drɛnan dɪ.»

⁴⁶ Minnɪn zɪɛ, wɛɛ -ko yɪdɪ nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ -a va. 'Pian minnɪn nɛn o cɪ min tɪɡlɪnɪn -a bɛ, 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -wee vɛ -a.»

26

Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ² «Kaa -tɔa 'nan, e -fɔ yi -tɔ -a "fli -e -kaa tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'e bɔ. Yi zɪɛ -a da nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ waan -nɔan "minnɪn lɛ, -e 'waan 'tɛ 'an -pɛɪndɪ -a yiba "plan da.»

³ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun a 'o cin yɪnan Bali -pannɔn 'tazan nɛn waa laabo Kaifa bɛ -yɛɛ -klɔn -ji. ⁴ -A -nan nɛn waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ⁵ 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdɪ yi da dɪ! "Tɔɔɔ minnɪn 'o -nan yɪ -e 'o 'wluan -kaa man.»

Lɪmɔn -tɔ 'wɪ 'yi drɛ Zozi lɛ
(Mk 14.3-9; Zan 12.1-8)

⁶ Zozi a 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yɛɛ 'kuin. ⁷ O ya fɛnɪn -blɪnan, -a -nan nɛn lɪmɔn -tɔ pli Zozi man 'e 'lɔ le -lazɪɡlɔ nɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa bɛ -a -pɔnɛn 'tɔ -a. ɛn yaa -sɛndɪ 'sia Zozi 'win -ji.

⁸ Zɪ -a -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -lazɪɡlɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁹ -Lazɪɡlɔ 'labɛ yaa -taan paan 'flɛ 'plɛblɛ 'a, -e 'e man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man.»

¹⁰ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka 'wɪ -tɔa lɪ 'ɡʊɛ -a man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ¹¹ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man, 'pian "an 'ka 'wo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn man dɪ. ¹² -Lazɪɡlɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'ɡʊɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a. ¹³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnɪn Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'ɡʊɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnɪn jɪ.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)

14 "Bε -sru εν Zozi -srunon 'fuda "fli 'va min -tu nen waa laabo Zudazi Kar-ioti bε, e -ku Bali -pannon 'tanon 'va, 15 εν e 'nan -wle 'nan: «-Te an Zozi 'non 'cee bε, -me "nen kaa -non 'men?» -A -nan nen o 'lein 'wle -fuba yaaga 'non -yre. 16 Yi zιe -a da nen Zudazi -a man -wεedι 'sia 'nan, tu 'yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'non Zuif 'non 'tanon 'bo le.

Zozi 'lee 'e -srunon Zuif 'non 'le 'si nonba -ji 'fedi bl

(Mk 14.12-26; Lk 22.7-23)

17 'Kpoun nen 'mannyan 'ka "va "dιe, Zuif 'non -a "fedi -ble 'fle 'tu. Zi 'fle zιe e 'bo bε, -a yi tedε da nen Zozi -srunon -ta -a laabule -yrō 'nan: «Nyin zia nen i ya "vale 'ku 'ku -kaa tranun 'sidi nonba -ji "fedi bε -cee ve man dre?»

18 Εν Zozi min -tu 'to 'vι -wle 'nan 'o 'ku "va. Yaa 'vι -wle 'nan: «'Ka 'ku Zeruzalem, -e 'ka vι -yre 'nan: «Bali -le 'wι "paazan 'e 'nan, 'ku vι 'yie 'nan, 'yee tu 'bo 'kogo. 'Yie 'kuin nen 'e -kaa tranun 'sidi nonba -ji "fedi -ble 'o 'vale 'e -srunon 'a.» » 19 'Wι nen Zozi -a 'vι -wle "bε -a -srunon -a drela "da, εν o "fedi zιe -a man dre.

20 Zi funninmlan 'pla bε, εν Zozi 'lee 'e -srunon 'fuda "fli "nyran fenun -sru. 21 O ya fenun -blunan εν Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wι tiglι 'a 'nan, min -tu a 'ka yei 'gυ, -yεε 'an -non "minnun le.»

22 'Wι zιe e o ta dre 'trōdrō "fo, εν waa laabudι 'sia -yrō "tudv 'nan: «Minsan, 'an 'bo nen?»

23 Εν Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min nen 'ku 'vale -a 'ku 'pε wla 'pō -towli "ji 'gυε, -a san 'bε 'an -non "minnun le.

24 'Wι 'kpa nen, 'an 'bo Blamin -pι an -kaa, zi waa cren -te Bali -le 'fluba 'ji zιe. 'Pian min nen yaan 'bo Blamin -pι -non "minnun le bε, 'wι -taa "bōle -a san man. E ya paan -a san -le 'wι "yi "a -e 'o vιe o -ya dι.»

25 -A -nan nen Zudazi nen e "ta -daa -a -nonle Zuif 'non 'tanon le bε, yaa 'si "va. Yaa laabo -yrō 'nan: «Bali -le 'wι "paazan, 'an 'bo nen?»

En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «'Yie 'bε 'vι 'i 'bo 'a.»

26 O -fv fenun zιe -a -blunan, εν Zozi 'kpoun 'si, e Bali muo "fō, yaa "nen

jeen, εν yaa -non 'e -srunon le. E 'nan -wle 'nan: «'Ka 'si, 'ka -blι! -Nyren 'gυe, 'an 'kōle nen.»

27 "Bε -sru e 'kulenen nen rezen -wen cι -ji bε -a 'si, e Bali muo "fō, εν yaa -non 'e -srunon le. E 'nan -wle 'nan: «'Ka mlin 'ka pεenon! 28 -Nyren 'gυe, 'an nyen nen. -A 'bo nen Bali "ta -a "sia -e 'e blamin 'lee 'e 'bo yei "sen 'e cin va. E "ta -seanla 'nan -e Bali 'e min "kaga "le 'wι 'wli dι 'fui. 29 Maan ve 'cee 'nan, ma'an "nyian rezen -wen 'mlian dι, -trilii -e yi nen -kaa pee -mlian 'e cin va 'an "tι "le mingonnen treda bε 'e bō.»

30 Zi o cεen fenun -blidι man bε, o Bali 'to bō "dre "fō. "Bε -sru εν o -ku Olivie pōn da.

Zozi -a 'vι 'nan Pieri "sia 'e -sru

(Mk 14.26-31; Lk 22.31-34)

31 Tōon Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Cεεgv -pei 'gυe -a man bε, 'ka pεenon 'ci -taa "srēle, -e 'ka 'si 'an -sru. Kōō e ya 'e 'cren -tedι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,

e 'bla -sru "pinzan -tea

-e 'blanun 'o fuila "man.»

32 'Pian "bε -sru, -te an wluan 'kanon 'va bε, an -tōala 'ka 'le Galile 'le glon 'ji.»

33 Εν Pieri "e 'nan -yre 'nan: «-Te 'yie "wean min pεenon 'ci sremān -e 'o 'si 'i -sru "bε, 'an 'towli 'gυe, ma'an 'sia 'i -sru 'li "fo "dι.»

34 -A -nan nen Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Maan ve 'yie 'wι tiglι 'a 'nan, -pei 'bo 'gυe -a man bε, ya ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tōa dι, 'vaa -e mannen tedε 'e 'wι.»

35 Εν Pieri -a 'vι -yre 'nan: «-Te e ya 'nan kvε -kaa 'ku 'vale 'yia oo, ma'an dra zιe "fo "dι.» Εν -a -srunon pεenon "o 'wι 'towli zιe -a 'vι "nyian.

Zozi 'ku Bali trv 'balε Zezemani

(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)

36 "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunon 'ku fei nen waa laabo Zezemani bε -a da. Εν e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'nyran 'gu! An "ta 'sia 'ka "srōn -e 'an Bali trv 'ba.» 37 E Pieri 'lee Zebede -pι "fli "fō 'e -sru, εν o -ku waa. -A -nan nen Zozi 'ta dredι 'sia 'trōdrō te "klan -a -tea. 38 Εν e 'nan -wle 'nan: «'An 'ta nen e dre 'trōdrō 'gυe, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fv 'gυ, -e -kaa yi 'sōn 'e cin va!»

39 E pli 'e 'le "wennon, e blula "tra, en e Bali trv 'badı 'sia. Yaa 'vı 'nan: «'An "tı, 'i yra 'si! -Te i "we "man "be, 'kulenen nen 'wı yıdı cı -ji e -taa 'labε, 'i drε -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drε 'an 'ci 'sɔ wı -a dı, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wı nen 'e drε!»

40 "Be -sru en e 'li 'e da 'e -srunon yaaga zıε o va. E 'bɔ o man te o ya yi -tenan, e Pieri fuɔ, en yaa 'vı -yrε 'nan: «Ka'a -kɔlale 'padı -a 'an 'va -e 'ka yi 'sɔn tı "wennεn 'gɔε -a wlu dıv? 41 'Ka yi 'sɔn -e 'ka Bali trv 'ba, "tɔgɔ 'wı 'wlıdı 'e 'ka 'man yı! Blamin a "va 'nan 'e 'wı 'yi "dra, 'pian -a 'pleble 'ka -yrɔ "dı.»

42 Zozi 'li -bei "flizan 'wı 'e da, en e Bali trv 'ba "nyian. Yaa 'vı 'nan: «'An "tı, 'i yra 'si! -Te i 'ka "vale 'i "we "man -e 'kulenen nen 'wı yıdı cı -ji e -taa 'labε, e "paala 'an man dıε, 'i 'ci 'sɔ wı nen 'e drε!»

43 E 'li 'e da, en e 'bɔ o man "nyian yi -tenan, kɔɔ o "koe "nyan.

44 Zozi o 'tɔı "nyian, en e -kɔ Bali trv 'balε. -A cεin yaagazan nen te e 'wı 'tɔwlı zıε -a ve Bali lε.

45 -A -nan nen e 'li 'e da 'e -srunon 'va, en yaa laabo -wɔ 'nan: «Ka yi -tεa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? Maan ve 'cεε 'nan, -a tı 'bɔ "mεn. Tı nen, minnun 'an 'bɔ Blamin -pı -nɔan 'wı 'wlıdı "drεnɔn lε bε, e 'bɔ. 46 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kɔ! Min nen e "ta 'an -nɔan "minnun lε bε, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun
(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

47 Zozi 'fɔ 'wı zıε -a vınan, tɔɔn en Zudazi nen -a -srunon 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ -a bε, e 'bɔla. -Wεε cı 'o 'vale min "kaga "a, en sennun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'bε o 'pa 'sia. 48 Zudazi -a 'vı 'e 'cεn minnun zıε -wɔ 'nan: «Min nen an -atu -tε "man "bε, te Zozi nen. -A 'bɔ nen 'ka 'kun!» 49 -Yee "wεan zı o 'bɔla bε, tɔɔn en e pli Zozi man. E 'nan: «'An 'san, mεin 'tɔ bo.» -A -nan nen e -atu -tε "man.

50 En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'An bee, 'wı nen i -ta "man "bε, 'i drε!» Tɔɔn minnun nen e -ta waa bε, o Zozi 'kun.

51 -A -nan nen Zozi -sruzan -tɔ 'yee sɛn 'sɔ 'ji, en e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tɔ "trɔεn cεεn.

52 'Pian Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'yie sɛn wɔ 'e 'kɔlε 'ji! Maan ve 'yie 'nan, minnun pεεnɔn nen o sɛn "siala min man bε, sɛn "nen "nen o -kaala. 53 'I 'tɔ 'nan, "te an ya "va 'nan min 'e 'pa 'an va bε, maan ve 'an "tı "lε 'nan, 'e 'yee 'pasianɔn nen laji bε, o 'pa 'sia 'mεn. O 'kɔn -kuli 'pa 'tɔdɔ -fuda 'fili, -e 'waan 'ta kuli -tan. 54 'Pian -te 'wı zıε e drε bε, 'wı nen e ya 'e 'cɛn -tεdı Bali -le 'fluba 'ji bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'lε sɔɔ dı. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tεdı 'nan, zı 'e drε zıε.»

55 En Zozi 'a 'vı min "kaga zıε -wɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nen ka -ta 'an 'kunlε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? Tı pεεnɔn man an ya Bali -pan 'kuin, te an Bali -le 'wı "paaman 'ka 'ji, en ka'an 'kunlε dı.

56 'Pian 'wı pεεnɔn zıε, e drε -e 'wınnun nen Bali 'lewei vınnɔn -a cɛn -tε 'e 'cεn bε 'e 'lε sɔɔ.»

-A -nan nen Zozi -srunon pεεnɔn 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

Minnun -kɔ Zozi 'a tin 'banɔn 'lε
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.12-14, 19-24)

57 Minnun nen o Zozi 'kun bε, o -kɔ Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan nen waa laabo Kaifa bε, -yee "kɔnnεn. 'Fluba 'ci vınnɔn 'lee min cejenun 'o cin 'yı fε zıε -a -nan. 58 Pieri -fɔ -kɔɔbli, te e -kɔla Zozi -sru. E -kɔ zıε -trilii, en e 'bɔla Bali -pannɔn 'tazan -le "kɔnnεn. E wla -yee -klɔn -ji, en e -nyran -a 'sunɔn yei, 'wı nen e bɔa Zozi man bε -a -nan yıdı -le "wεan.

59 Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee tin 'banɔn pεεnɔn a "va 'nan o 'wlu wı -tɔ "paa Zozi da, -e 'o -kɔla -a -tεdı -a -le "wεan. 60 Min "kaga 'wlu 'sɛn Zozi man, 'pian 'wı pεεnɔn zıε ya'a tin -tεlε Zozi da "fo "dı.

"Be -sru min "fli "ta en "o 'vı 'nan: 61 «Min 'labε e 'nan: «'An -kɔlaman Bali -pan 'kɔn 'widı -a, -e 'an pee -tɔ yi yaaga 'wlu.» »

62 -A -nan nen Bali -pannɔn 'tazan wluan lou, en yaa 'vı Zozi lε 'nan: «'Wı nen minnun -a ve 'i man bε, yi'a sia

"va 'dɔv?» ⁶³ Zozi 'ka -a 'sile "da -yrɛ "dɪ.

En Bali -pannɔn 'tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ wluan Bali nɛn -a yie cɪ "man "bɛ -a 'lɛ! Maan laabo 'i 'lɔ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn yia? Bali -pɪ nɛn yia? 'Wɪ zɪɛ 'i -ci 'si 'kɔɛ!»

⁶⁴ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia cɛɛɣv yi 'gɔɛ -a da bɛ, kaan 'bɔ Blamin -pɪ ye 'an -nyrandɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -pɛ "yi "da. En "bɛ -sru kaan ye "nyian laji, te an ya -tanɔn "lolu -koeɪ "da.»

⁶⁵ -A vɪdɪ zɪɛ e Bali -pannɔn 'tazan ta kli, en 'e 'ta sɔnɔn 'fɔɪ bɔdɪ 'sia. -A -nan nɛn e 'nan: «E Bali srɔn! -Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. "Srɔn nɛn e "sia -a wɔnan bɛ, kaa 'man 'ka 'bɔ 'a. ⁶⁶ "Ka "ve -ji 'nɔn?»

En minnun -a 'si "va -yrɛ 'nan: «E 'sɔ -ka vɛ -a.»

⁶⁷ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o 'le 'yi 'sendɪ 'sia -a yra, en o -fɔlɛ wɔɔdɪ "va 'sia. Min -mienun 'pa -fɔa -a yra, te waa laabo -yrɔ 'nan: ⁶⁸ «'Yie 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn 'yia. -Yee "wɛan -te i ya Bali 'lewei vɪzan a bɛ, min nɛn e fɛ tuv 'yie bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔɛ.»

Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ

(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁹ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Pieri a tian 'e -nyrandɪ -klɔn -ji. -A -nan nɛn nɔan lɪmɔn -tɔ pli "man, en e 'nan -yrɛ 'nan: «Bii 'gɔɛ Galile min Zozi -sruzan 'tɔ nɛn 'yia.»

⁷⁰ 'Pian Pieri yɔɔ "da min pɛɛnɔn yie man. E 'nan: «'Wɪ nɛn i cɪ "vale 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ.»

⁷¹ En Pieri -klɔn -yrɛ "nɛn -si 'sia, -a -nan nɛn nɔan lɪmɔn pee -a 'yɪ, en yaa 'vɪ minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ -wɛɛ 'nan: «Min 'lagɔɛ, e ya Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tɔ -a.»

⁷² Pieri yɔɔ "da "nyian, yaa -ci -pɛ wluan, en e 'nan: «Min 'labɛ, ma'an tɔa "fo "dɪ.»

⁷³ "Bɛ -sru "nyian, minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o pli Pieri man en o 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn. 'I 'bɔ 'gɔɛ, -a -sruzan -tɔ nɛn 'yia. 'Yie 'wɪdɪ -a kɔɔn "man zɪɛ.»

⁷⁴ -A -nan nɛn Pieri "e 'nan: «-Te 'wlu nɛn maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

'Nun tɔɔn en manɛn wɪɪ. ⁷⁵ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ bɛ, en -a -cin -trɔa Pieri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Vaa -e manɛn tɛdɛ 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» -A -nan nɛn Pieri 'bɔla bei, en e -wuɔdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a.

27

Minnun -kɔ Zozi 'a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ

(Mk 15.1; Lk 23.1; Zan 18.28)

¹ Zɪ tɔ cɛɛn bodrun bɛ, en Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun pɛɛnɔn 'wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi 'tɛ. ² O Zozi yrɪ, "bɛ -sru en o -kɔ -a -nɔnlɛ Rɔm min -kɔnmandan Pilati lɛ. Mingɔnnennun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yɛɛ Pilati -tɔ 'nan 'e 'lɛglɔn 'bɔ 'pla.

Zudazi -ka -nan wɪ

(Drɛwɪ 1.16-20)

³ Zudazi 'bɔ nɛn, e Zozi -nɔn minnun lɛ bɛ, zɪ yaa 'yɪ 'nan minnun tanɔn tin -tɛ Zozi da 'nan 'e -ka -a 'wɪ 'ji bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'nandɪ "man 'sia, en e -kɔ 'lein 'wɛɛ 'fuba yaaga bɛ -a -nɔnlɛ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun lɛ 'e "pa 'ji. ⁴ E 'nan -wɛɛ 'nan: «An 'wɪ 'wɪdɪ drɛ min nɛn ya'a 'wɪ 'tɔ drɛɛ -wɪdɪ "dɪɛ, -a -nɔndɪ -a 'cɛɛ.»

-A -nan nɛn minnun zɪɛ o 'nan Zudazi lɛ 'nan: «"Kɔɛ 'man wɪ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ 'lɔ wɪ nɛn.»

⁵ Tɔɔn Zudazi 'lein 'wɛɛnɔn zɪɛ -a -sran Bali -pan 'kuin, en e -kɔ 'e 'blɔ wɛɛ baa -ji.

⁶ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lein 'wɛɛnɔn zɪɛ -a koola, en o 'nan: «-A -si 'ka -kaa 'lɔ -e -kaa "lala 'gɔɛ -a -sɛn Bali -pan 'kuin "lala -va dɪ, kɔɔ "lala nɛn yaa -maan blamin nyɛn -sran bɛ -nyɛn.»

⁷ 'Wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ "lala zɪɛ -a bɛ, o wei drɛ "da -tɔwɪ. -A -nan nɛn o -kɔ fei 'lɔlɛ -pɔ -tɔzan -tɔ -lɔ. Fei zɪɛ waa 'lɔ 'nan -e 'e drɛ -pɛnnɔn 'le min wɔnan -a. ⁸ 'Bɛ nɛn -kaa cɪ cɛɛɣv yi -a 'gɔɛ, minnun fei zɪɛ -a laabo nyɛn fei, kɔɔ "lala zɪɛ -yɛɛ -maan blamin nyɛn -sran.

9 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«'Lein 'wɛ 'fuba yaaga nɛn waa 'si min nɛn Izraɛl 'nɔn 'a 'flɛ 'tan bɛ -a manvɛ nɛn.

10 ɛn "lala -tɔwli zɪɛ

-a 'bɔ nɛn waa -nɔn -pɔ -tɔzan -le fei man.

Zɪ Minsan -a 'vɪ 'mɛn zɪɛ.»

Zozi a Rɔm min -kɔnmandan Pilati 'lɛ

(Mk 15.2-15; Lk 23.2-5, 13-25; Zan 18.29-19.16)

11 Zɪ minnun 'bɔla Zozi 'a -kɔnmandan 'lɛ bɛ, ɛn -kɔnmandan 'wɪ laabu -yrɔ. Yaa laabu -yrɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

12 'Wɪnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ Zozi man bɛ, Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da "fo "dɪ. 13 -A -nan nɛn Pilati 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn nɛn waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dɔv?» 14 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silɛ "da -yrɛ "fo "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e -kɔnmandan 'kan 'e 'cila "da.

15 Lɛ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, -kɔnmandan "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Pɔ 'kɔnzɔn nɛn minnun cɪ "va 'nan 'o 'si man bɛ, -a man nɛn e "sia. 16 Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, te min -tɔ nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ -dan drɛ -a 'wɪ a 'e fuiladɪ "man "bɛ e ya -pɔ 'kuin. Min zɪɛ waa laabo Barabazi. 17 -Yee "wɛan zɪ minnun a 'o cin yɪdɪ bɛ, ɛn Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «Barabazi 'lee Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si o "fli yei?» 18 Pilati -a -tɔa 'nan minnun tanɔn "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nɛn o -ta Zozi 'a 'yrɛ.

19 Pilati a 'e -nyrandɪ 'yee tin 'ba pɛin -da tin -sru, ɛn -a nan min 'pa 'sia -yrɛ. E 'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'tɔ drele -wɪdɪ "dɪ. Te 'i 'pɛ wɔ -yee 'wɪ 'ji dɪ. Kɔɔ paan 'pei -man nyɛn nɛn maan -tɛ bɛ, 'an "koe 'nyan -yee "wɛan 'kpa tɪglɪ.»

20 Tɔ zɪɛ -a wɔ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ minnun lɛ 'nan, 'o vɪ 'nan Barabazi man nɛn Pilati 'e 'si -e 'e Zozi 'tɛ.

21 -Yee "wɛan nɛn zɪ -kɔnmandan -a laabu -wɔ "nyian 'nan: «Min "fli 'gɔɛ o yei "bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ 'nan: «Barabazi man nɛn 'i 'si.»

22 Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'ji bɛ, 'an drɛ -yrɛ 'kɔ?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da.»

23 -A -nan nɛn Pilati -a laabu -wɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ -yee "wɛan 'an -pɛin yiba "plan da?»

ɛn o pɛɛnɔn paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

24 Pilati -a 'yɪ 'nan, 'e 'ka o 'klɪnan 'wɪ 'a dɪ, te minnun plaman "bɔv. -A -nan nɛn e 'yi 'si, 'e 'pɛ -man foe minnun pɛɛnɔn yɛ man, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Mɛɛn "cɛɛ vɪ 'nan o min 'lagɔɛ -a -tɛ dɪ. -Te e -ka bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ 'wɪ nɛn.»

25 ɛn minnun wɔ "man o pɛɛnɔn. Waa 'vɪ 'nan: «-A -ka wɪ 'e 'pa 'kɔ da, ɛn 'e 'pa 'kɔɛ 'nɛnnun da.»

26 -A -nan nɛn Pilati 'si Barabazi man, ɛn yaa 'vɪ 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Zozi 'sɔn -ngble -a, -e 'o 'kɔ -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mk 15.16-20; Zan 19.2-3)

27 -Kɔnmandan -le 'sounjanun -kɔ Zozi 'a -kɔnmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yɪ "man. 28 O -yee sɔnɔn 'sɔ 'e da, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tɔ 'wɔ "da. 29 O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zɔ. ɛn o -cɛan -kɔ -tɔ -nɔn -a -pɛ "yi "lɛ, "le -yee mingɔnnɛn "tonyrin -zɔ. -A -nan nɛn 'o "pɔ -sɔɔnladɪ 'sia "wɔ, te waa sɛɛ wɔ. Waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tɔ 'tɔ bo!» 30 O 'le 'yi -sɛan "da, ɛn "nyian o -cɛan -kɔ "sia -yrɔ, -e 'o 'lɛ wɔla -a -win -ji. 31 Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sɔ "da. O -yee sɔnɔn 'wɔ 'e da, ɛn o -kɔ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

³² 'Sounjanun -kudı 'sia Zozi 'a, en 'o cin 'yı Sirene min -tu nen waa laabo Simōn be -a. 'Sounjanun 'tō Simōn zıe -a -sru "sa -a, 'nan 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia.

³³ O 'bōla fēnan nen waa laabo Gōlgota be -a -nan. Gōlgota -ci nen 'nan, min -wulo klo. ³⁴ -Wēn nen waa baa fē -tu nyranrandı -a be, waa -nōn -yrē 'nan 'e mlin. 'Pian zı yaa -nanjēn 'e 'le be, ya'a 'wıle "man -e 'e mlin dı.

³⁵ Waa -pēin yiba "plan da, "be -sru en o -yee sōnun pli 'o cin yei. Waa drē 'lein 'wıle 'tuɔladı da. ['Wı nen Bali 'lewei vızan -a 'vı 'e 'cēn be, zı e 'le sō zıe. Kōɔ yaa 'vı 'nan:

«O 'mēn sōnun pli 'o cin yei,
en o 'mēn sō -gblō 'sia
'lein 'wıle 'tuɔladı da.»]

³⁶ "Be -sru en 'sounjanun -nyran, te o Zozi 'nanjēan. ³⁷ 'Wı nen -yee "wēan o Zozi -pēin yiba "plan da be, waa crēn -te en waa 'pa -a -wulo da lou. Waa crēn -te 'nan:

«Min 'gūe Zozi nen,
e ya Zuif 'nōn 'le mingōnnen -a.»

³⁸ O 'wı 'wlıdı "drēnōn "fli pēin "nyian yiba "plan da. Waa -tu pēin yiba "plan da Zozi 'pē "yi "da, en waa -tu pēin yiba "plan da -a -pē bu da.

³⁹ Minnun nen o -ciala fē zıe -a -nan be, o Zozi "srōnman, te 'o 'wulo nyōnman. ⁴⁰ Waa ve 'nan: «Yıe "cēe 'vı 'nan 'i Bali -pan 'kōn -wia -e 'i pee -tō yi yaaga 'wlu 'gū dūv? -Te i ya Bali -pı -a be, 'i 'fli 'si 'wı 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labē -a da!»

⁴¹ Bali -pannōn 'tanōn 'lee 'fluba 'ci vınōn 'lee min cejenun "o sēe 'wū "nyian. "O 'vı 'nan: ⁴² «E min peenun 'si 'wı 'ji, 'pian ya'a 'kōlaman 'e 'fli 'sidı -a 'wı 'ji dı. -Te e ya Izraēl 'nōn 'le mingōnnen -a be, 'e 'si yiba "plan da 'e -sōnla -e 'kū yi -tēra "da. ⁴³ E yi -tēra Bali da 'nan Bali "paa 'e 'va, en yaa 'vı 'nan 'e ya Bali -pı -a. -Yee "wēan -te Bali -a ye "yi "be, Bali 'e 'si 'wı "mēn!»

⁴⁴ 'Wı 'wlıdı "drēnōn nen minnun o pēin yiba "plan da Zozi "srōn "be, "o Zozi srōn "nyian 'wı 'tūwlı zıe -a vıdı -a.

Zozi 'ka -nan

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

⁴⁵ Zı yıde 'bō min -win -ji 'seze be, en klun -trōa 'lēglōn pēnōn 'ji. E -fu zıe -trilii en funninmlan yıde tēnla.

⁴⁶ Zı funninmlan yıde tēnla be, en Zozi paan 'kpa 'plēble. Yaa 'vı 'e fla wei -ji 'nan: «Eli, Eli lama sabatani?» 'Wı zıe -a -ci nen 'nan: «'Mēn Bali, 'mēn Bali, -mē "le "wēan nen 'i 'pē 'si 'an -sru?»

⁴⁷ Min -mienun nen fē zıe -a -nan be, waa 'man, en o 'nan: «E ya Eli laabōnan.»

⁴⁸ 'Nun tōn 'sounja min -tu flan bli, e -kū sō 'silē, yaa 'wū -wēn 'wıle 'cēn 'va, yaa 'wū 'cēan -kō "nen, en yaa 'pa Zozi 'lēbo "nen 'nan -e 'e 'yi flōn "ji. ⁴⁹ 'Pian 'sounja -mienun "o 'vı 'nan: «'I 'tō -e -kaa -nan yı, -te Eli -taa -a 'silē 'wı 'ji -o.»

⁵⁰ Zozi paan "nyian 'kpa 'plēble, en 'e yıe 'le 'wū.

⁵¹ 'Nun tōn sō -dan nen 'e 'tındı Bali -pan 'kuin be, e 'fū 'bū 'ji "fli. E 'fū bōdı 'sia lou, en yaa -sēn "tra. 'Trē nyōn, en puo -kōlenun 'fū bōv. ⁵² Min -yrēnun 'lē sūv, en Bali -le minnun "kaga wluan 'kanōn 'va, ⁵³ te o bōala 'yrē -ji. 'Pian zı Zozi wluan 'kanōn 'va be, -a -nan nen o -kū 'o 'fli -kōnle. 'O 'fli kōn min "kaga "lē Zeruzalem nen Bali -le 'fla 'saun -a be -a da.

⁵⁴ 'Sounjanun tazan 'lee 'yee minnun nen 'o yıe 'tō Zozi 'va be, zı 'trē nyōn waa -nan 'yı be, en 'wı pēnōn nen e drē waa -nan 'yı be, -a "klan o -tēdı 'sia. -A -nan nen waa 'vı 'nan: «'Wı 'kpa nen, min 'labē Bali -pı nen.»

⁵⁵ Fē 'bō zıe -a -nan be, lımōn "kaga "a 'o 'tōdı -kōbıli, te o yıe a -nan nun. Lımōnnun nen o sōnla Zozi -sru Galile, te o 'nyranman "paa Zozi le be o 'bō nen. ⁵⁶ Lımōnnun zıe, Madala lı Mari a o va, en Zaji 'lee Zozefv "bū Mari a o va, en Zebede -pınun "bū "a o va.

Zozi wū -nan

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁵⁷ Zı funninmlan 'pla be, en fēzan -tu nen e 'sia Arimate be e -ta. Waa laabo Zozefv. Zozi -sruzan 'tū nen. ⁵⁸ E -kū toba -fōle Pilati le 'nan 'e Zozi pa -nōn

'yre. En Pilati -a 'vɪ 'yee minnun lɛ 'nan 'o -nɔn -yre. ⁵⁹ Zozɛfɔ Zozɪ 'kadɪ zɪɛ -a 'si, e sɔ -trɛdrɛ 'pa "man, ⁶⁰ ɛn e -kɔ -a wɔlɛ. Yaa 'wɔ min -yre -trɛ nɛn waa cɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. Waa cɛɛn paan -a 'bɔ 'fli -le vɛ -a. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, yaa -tɔ -yre zɪɛ -a "nɛn, ɛn e -kɔ. ⁶¹ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Madala lɪ Mari 'lee Mari -tɔ a -nan. O -fɔ 'o -nyrandɪ -yre 'bɔ 'lɛ "nɛn.

'Sounjanun 'o yie 'tɔ Zozɪ 'yre -va

⁶² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn 'kɔ Pilati -va. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi da nɛn o -kɔ. -Yɛɛ cɪ Saba yi -a. ⁶³ O 'nan -yre 'nan: «'Kɔ 'san, 'wɪ 'tɔ -cin -trɔa 'kɔ 'ji, -yee "wɛan nɛn kɔ -ta. 'Wluzan 'labɛ, te -a yie a tian "man "bɛ, e 'nan, -te e -ka bɛ, e yi dra yaaga -e 'e 'wluan 'kanɔn 'va. ⁶⁴ -Yee "wɛan kɔi trɔ "baa 'nan 'i vɪ 'yie minnun lɛ -e 'o yie 'tɔ -a -yre -va -trilii yi yaaga. 'I drɛ zɪɛ "tɔgɔ Zozɪ -srunɔn 'o 'kɔ Zozɪ pa 'si -yre -ji, -e 'o 'wlu 'sɛn minnun lɛ 'nan e wluan -kanɔn 'va. 'Wlu zɪɛ 'bɛ 'cibɛn -taa 'mlinlɛ -a tɛdɛ da.»

⁶⁵ -A -nan nɛn Pilati "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Sounja 'pa 'tɔ 'labɛ, maan -nɔn 'cɛɛ. 'Ka 'kɔ waa, -e 'o yie 'tɔ -yre 'bɔ 'va "le zɪ ka cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.» ⁶⁶ O -kɔ, o -yre 'bɔ "kɔnnɛn 'pla, ɛn o 'sounjanun -tɔ -a 'lɛ "nɛn.

28

Zozɪ wluan -kanɔn 'va
(*Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zan 20.1-18*)

¹ 'Mɔnnɛn yi nɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mɔnnɛn yi zɪɛ, -a bodrun puunɔn nɛn Madala lɪ Mari 'lee Mari -tɔzan bɛ, o -kɔ -yre da.

² 'Nun tɔn 'trɛ nyɔn 'kpa 'plɛblɛ. Minsan -le 'pasiazan -tɔ 'bɛ 'si laji, e -kɔlɛ nɛn waa -tɔ -yre "nɛn "bɛ -a 'sinan, ɛn e -nyran "da. ³ E "bia "le zɪ laa 'e 'wlei -wlei -fɔa e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn -yee sɔ a 'fuvu, -a -kɔn "manvɛ "ka "dɪ. ⁴ Nyɛn 'sounjanun cɛɛn, ɛn o nyɔndɪ 'sia. -A -nan nɛn o tɛɛla "tra. O drɛ "le minnun nɛn o kaa bɛ -wee 'wɪ 'zɔ.

⁵ ɛn Bali -le 'pasiazan tin 'badɪ 'sia lɪmɔnnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! Maan -tɔa 'nan, ka

ya Zozɪ nɛn waa -tɛ yiba "plan da bɛ -a -wɛɛnan. ⁶ E 'ka 'gɔ dɪ. E wluan -kanɔn 'va "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Ka 'ta, -e 'ka yie 'tɔ fɛnan nɛn waa 'pla bɛ -a -nan. ⁷ "Bɛ -sru 'ka 'kɔ "nyiandɔ -a vɪ -a -srunɔn lɛ. 'Ka vɪ -wlɛ 'nan: E wluan 'kanɔn 'va, e -trɔa 'ka 'lɛ Galile, ka bɔa "man "nan nun. 'Wɪ nɛn an -ta -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, -nyɛn zɪɛ.»

⁸ Lɪmɔnnun zɪɛ o 'si "nyiandɔ -yre da. Nyɛn o cɛɛn, 'pian ci "nrandɪ -dan a -wlɔ, ɛn o -kɔ flɛn 'blidɪ -a. 'Wɪ zɪɛ o "ta -ko -a 'sinan 'panan Zozɪ -srunɔn lɛ. ⁹ 'Nun tɔn Zozɪ 'bɔla o 'lɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «An 'ka 'tɔ bɔ.» Lɪmɔnnun pli Zozɪ man, o "po sɔn "wlu, ɛn waa cɛɛn 'kun -a bɔdɪ -a. ¹⁰ -A -nan nɛn Zozɪ "e 'nan -wlɛ 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ! 'Ka 'kɔ -a vɪ 'an -srunɔn nɛn o drɛ "le 'an "bɔnɔn -zɔ bɛ -wlɛ. 'Ka vɪ -wlɛ 'nan 'o 'kɔ Galile. O bɔa 'an man -nan nun.»

Bali -pannɔn "lala -nɔn 'sounjanun lɛ 'nan -e 'o 'wlu 'sɛn

¹¹ Te lɪmɔnnun a -kɔnan -sia bɛ, -a -nan nɛn 'sounja -mienun 'bɔla Zeruzalɛm 'fla. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Bali -pannɔn 'tanɔn lɛ. ¹² Bali -pannɔn 'tanɔn zɪɛ 'o cin 'yɪ 'o 'vale min cejenun -a, ɛn o 'wɪ 'pla "da. -A -nan nɛn o "lala "kaga "nɔn 'sounjanun lɛ, ¹³ ɛn o 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka vɪ 'nan, Zozɪ -srunɔn 'ta Zozɪ pa crin wɔlɛ -pei -man, te ka ya yi -tɛnan. ¹⁴ 'Wɪ zɪɛ -te -kɔnmandan -a 'man bɛ, kɔ toba -fɔa -yre, -e 'kɔ 'wɪ 'si 'ka man.» ¹⁵ 'Sounjanun "lala zɪɛ -a 'si, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -wlɛ "bɛ, waa drɛla "da. 'Wɪ nɛn waa 'vɪ zɪɛ Zuif 'nɔn -a ve tian cɛɛgɔ yi -a.

Zozɪ 'e 'fli kɔn 'e -srunɔn lɛ
(*Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23; Drɛwɪ 1.6-8*)

¹⁶ Zozɪ -srunɔn 'fuda -tɔ -kɔ Galile, pɔn nɛn Zozɪ -a kɔn -wlɛ "bɛ -a da. ¹⁷ Zɪ o Zozɪ 'yɪ bɛ, o "po sɔn "wlu -a bɔdɪ -a. 'Pian te o va min -mienun 'o 'ci -fɔman.

¹⁸ Zozɪ pli 'e -srunɔn man, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wlɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da laji, ɛn yaa -nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da 'trɛda. ¹⁹ 'Ka 'kɔ, 'ka 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn drɛ 'an -srunɔn 'a! 'Ka o -batize drɛ -kaa

"ti Bali 'lee 'e 'pi 'lee 'yee lei 'saun 'to da. ²⁰ En 'wi pεεnɔn nɛn maan paa 'ka 'ji bε, 'ka "paa o ji, -e 'o 'ta wɔla "da "le "wεan. En-a-cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an-fo 'ka 'va yi pεεnɔn man 'li 'trilii, -e 'trε 'nyan tɔ 'e bɔ.»

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nən Mark -a crɛn -tɛ

Zan a Zozi 'lɛ drɛnan

(Mt 3.1-12; Lk 3.1-18; Zan 1.19-28)

¹ Bali -pɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən pou sianan "nən 'gʊ. ² E pou 'sia "le 'wɪ nən 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali "e 'nan:

⟨An 'mɛn min -tʊ -tɔala 'i 'lɛ,

-yɛɛ 'i 'lɛ si -tɛa.⟩

³ Min zɪɛ -a wei "we "bui "da.

Yaa ve 'nan:

⟨'Ka Minsan -le -si ta drɛ!

'Ka -yee -sinun ta -sɛn 'e cin va!⟩

⁴ Min zɪɛ Zan nən. E 'bɔla 'ji "bui "da, ɛn e Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nən Bali lɛ! 'Ka 'ta 'ka -batize drɛ, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.»

⁵ Minnun nən o -nyɛanla Zude 'lɛglɔn 'ji 'lee Zeruzalɛm bɛ, o "kaga "ta Zan wei manlɛ. O 'wee 'wɪ 'wɪdɪnun 'vɪ 'wein Bali lɛ minnun pɛɛnən yɪɛ man, te Zan o -batize dra 'yi nən waa laabo Zudan bɛ, -a va.

⁶ -Wi nən waa laabo Shamo bɛ, -a "ɛsɔ nən Zan da, ɛn -wi 'kɔlɛ nən 'e 'tɔdɪ "da -a -tɛn. Srɔ 'lee -srɔ 'nyrɔn nən yaa -ble fɛ -a. ⁷ E 'nan minnun lɛ 'nan: «Min -tʊ "ta -daa 'e 'fɔla "da, ɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da. 'An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. ⁸ An 'ka -batize dra 'yi 'a, 'pɪan -yɛɛ 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.»

Zan Zozi -batize drɛ

(Mt 3.13-17; Lk 3.21-22; Zan 1.32-34)

⁹ Tʊ zɪɛ -a wɪ bɛ, ɛn Zozi 'si Galile 'fla nən waa laabo Nazaretɪ bɛ -a da, ɛn e -ta Zan -va. -A -nan nən Zan -a -batize drɛ Zudan 'yi 'va. ¹⁰ Zozi "ɛ 'si 'yia bɛ, te e labli ye 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn e Bali lei 'yɪ e sɔɔn "da "le -plablo -le 'wɪ 'zʊ.

¹¹ -A -nan nən wei -tʊ wɪ laji. E 'nan: «I ya 'an 'pɪ nən maan ye "yi ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ

(Mt 4.1-11; Lk 4.1-13)

¹² "Bɛ -sru, ɛn Bali lei -kʊ Zozi 'a "bui "da. ¹³ E yi drɛ 'nan nun -fuba sinjɛn, te Satan -a man -taan. E ya -winun va lu -ji, te Bali -le 'pasianən -a "sua.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Lk 4.14-15)

¹⁴ Zɪ minnun Zan -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, ɛn Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji. -A -nan nən e Bali -le 'wɪ 'nənnən vɪdɪ 'sia minnun lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: ¹⁵ «Tʊ nən Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ. Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nən Bali lɛ! 'Ka yi -tera Bali -le 'wɪ 'nənnən da!»

Zozi pɔ -tɛnən sinjɛn drɛ 'e -srɛnən 'a

(Mt 4.18-22; Lk 5.1-11)

¹⁶ Zozi a cɪnan 'yi -dan nən Galile bɛ -a man, ɛn e Simɔn 'lee 'e -suannɛn Andre 'yɪ, te o ya pɔ -tɛnan "se "a. ¹⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -taa 'ka drɛlɛ minnun nən o min laabo 'an -sru "bɛ waa.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn o 'wee "senun -sran, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

¹⁹ E -kɔdɪ 'sia "nyian 'e 'lɛ, ɛn e Zebede -pɪnun 'yɪ, te o ya 'wee "senun -peenən -klʊ -ji. Zaji 'lee 'e "bʊɪ Zan nən. ²⁰ Zozi o laabʊ, -a -nan nən o 'si 'o "tɪ Zebede 'lee 'wee 'nyranman 'panən -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin min -tʊ -sru

(Lk 4.31-37)

²¹ Zozi 'lee 'e -srɛnən 'kʊ 'fla nən, waa laabo Kapanamo bɛ, -a da. Flɪnla "yi da bɛ, e wla -wee cin yɪ 'kuin, ɛn e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji. ²² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa "paaman o ji "le Bali -a -kɔladɪ -nən -yrɛ. Ya'a "paalɛ o ji "le 'nan 'fluba 'ci vɪnən 'le vɛ -zʊ dɪ.

²³ Min -tʊ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. Min zɪɛ e -paandɪ 'sia, yaa 'vɪ 'nan: ²⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wean nən i -tɔa 'kʊe 'wɪ 'ji? I -ta 'kʊ klu 'sʊlɛ. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nən 'yia.»

²⁵ Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'gʊɛ -a -sru!» ²⁶ -Yʊ -wɪdɪ "min zɪɛ -a nyɔɔndɪ 'sia 'plɛblɛ, te e -paanman, ɛn e 'si -a -sru.

27 'Wɪ zɪɛ e ciɫa min pɛɛnɔn da. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Min 'gʊɛ -yee 'wɪ "paadɪ a 'e 'trɛ, ɛn Bali -a -kɔɫadɪ -nɔn -yrɛ. E -yɔnɔn -le 'plɛblɛ yi -kaa. 'Wɪ nɛn yaa ve -wɫɛ "bɛ, waa drala "da.»
28 -A -nan nɛn minnɔn Zozi 'sɪ -fɔdɪ 'sia 'kpa tɪglɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi Simɔn 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mt 8.14-17; Lk 4.38-41)

29 Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kɔ Simɔn 'lee Andre -le "kɔnnɛn 'o 'vale Zaji 'lee Zan -a. 30 "Wɛɛ 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, te Simɔn nan "bɔ "a 'e nyinnandɪ 'kɔɫɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ. 31 Zozi pli "man, yaa 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa wɫuan. 'Nun tɔɔn -a 'kɔɫɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e fɛ -nɔn -wɫɛ.

32 Zɪ funninmlan 'pla yidɛ 'fɔ plɔ va bɛ, ɛn minnɔn -tadɪ 'sia -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn 'lee minnɔn pɛɛnɔn nɛn -yɔ -wɫidɪ "a o -sru "bɛ waa Zozi lɛ. 33 'Flanɔn "kaga "ta -sɛnɫɛ 'kɔn zɪɛ -a 'lɛ "nɛn. 34 Zozi min "kaga beli -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'sidɪ -a o man. ɛn e -yɔ -wɫidɪ 'si min "kaga -sru "nyian. Zozi 'ka -yɔ -wɫidɪnɔn 'tɔɫɛ -e 'o 'wɪ dɪ, kɔɔ min nɛn Zozi cɪ -a bɛ waa -tɔa.

Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji

(Lk 4.42-44)

35 Bodrun te klun a tian bɛ, Zozi wɫuan, ɛn e 'bɔla bei. E -kɔ Bali trɔ 'balɛ 'fla -sru fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan. 36 Simɔn 'lee Zozi -srunɔn -mienun bɛ, o -kɔ Zozi -wɛɛɫɛ. 37 Zɪ waa 'yɪ bɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minnɔn pɛɛnɔn a 'i -wɛɛnan.»

38 ɛn Zozi 'a 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Kaa kɔ fɛ pee -nan! -Kaa kɔ 'fla 'gʊɛ -a "srɔn 'flanun da, -e 'an Bali -le 'wɪ vɪ -nan nun. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man nɛn an -ta 'trɛ da.»
39 ɛn e cidɪ 'sia Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E Bali -le 'wɪ 'vɪ cin yɪ 'kɔnnɔn -ji, te e -yɔ -wɫidɪ -pian "minnɔn -sru.

Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli

(Mt 8.1-4; Lk 5.12-16)

40 Yɪ -tɔ da bɛ, -kogobe 'tɛzan -tɔ -ta Zozi 'lɛ. E "pɔ sɔɔn "wɫu, ɛn yaa trɔ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan -tɔa

'nan -te i wɫu "man "bɛ, i -kɔɫaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

41 -A nyrinda -sɛn Zozi da. 'E 'pɛ 'sɔ 'ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man! 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!»

42 'Nun tɔɔn -kogobe 'si "man, ɛn e drɛ 'saun Bali 'lɛ.

43 Zozi 'wɪ 'pla -yrɛ -a "trɔɛn nyuɔndɪ -a. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: 44 «Te 'i 'wɪ nɛn e drɛ 'gʊɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ "fɔ "dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tɔ -va -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru 'sraga nɛn Moizi -a kɔɔn bɛ 'i drɛ, -e minnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli!»

45 'Pian min zɪɛ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'padɪ 'sia min 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ. -Yee "wɛan Zozi 'ka -kɔɫalɛ "nyian -e 'e 'fli -kɔɔn 'fla dɪ. ɛn e -fɔ 'fla -sru fɛnan nɛn min "ka "dɪɛ -a -nan. 'Pian te minnɔn "sia fɛ pɛɛnɔn 'nan, o -ko "va "nun.

2

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli

(Mt 9.1-8; Lk 5.17-26)

1 Yɪ 'fli yaa "bɛ -sru, ɛn Zozi 'li 'e da Kapanamo. Minnɔn -a 'man 'nan Zozi a "kɔnnɛn, 2 ɛn o "kaga "kɔ "va. Min a "kaga "bɔɔ "le "wɛan, 'tɔnan 'ka 'fɔɫɛ "nyian 'kɔn 'lɛ "nɛn "dɪ. Zozi Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia -wɫɛ.

3 -A -nan nɛn, minnɔn -tadɪ 'sia min -srandɪ -tɔ -a Zozi lɛ. E ya min sinjɛn lɔ "se "ji. 4 'Pian wa'a -kɔɫalɛ -plidɪ -a Zozi man dɪ, min a "kaga "le "wɛan. -A -nan nɛn o 'kɔn tri, waa 'fɔn 'e 'win -ji fɛnan nɛn Zozi cɪ 'e 'tɔdɪ bɛ -a -nan. O -cɛzan zɪɛ -a sɔɔnɫa. 5 Zɪ Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'An 'pɪ, 'wɪ 'wɫidɪnɔn nɛn yia drɛ bɛ maan fui.»

6 Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -mie a min "kaga zɪɛ o yei 'o -nyrandɪ. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan: 7 «-Mɛ "wɛan nɛn, min 'labɛ, e 'wɪ zɪɛ -a ve? E Bali srɔn. -Te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɫɪ "a dɪɛ, -tɪɛ -kɔɫaman min -le 'wɪ 'wɫidɪnɔn fuidɪ -a?»

8 Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɫɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn ci "nrɔndɪ zɪɛ, e ya 'ka 'ji? 9 -Te maan 'vɪ min -srandɪ "tra 'gʊɛ -yrɛ 'nan: <'Wɪ 'wɫidɪnɔn nɛn yia drɛ bɛ maan fui>, 'bɛ a -tɔ. ɛn -te maan 'vɪ -yrɛ 'nan:

<I wluan, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wu», 'be a -tu. 'Wl 'fli zie, -a "cen "vudi 'be ci 'pleble? 10 'Pian an "ta -a -ci -koonman 'cee 'nan -koladi a 'an 'bo Blamin -pi -lo -e 'an min -le 'wl 'wliidunun fui 'trada.» -A -nan nen yaa 'vi -cezan zie -yre 'nan: 11 «'I 'wluan! 'I 'yie nyinnan "dave 'sia! 'I 'ku 'yie "konnem!» 12 'Nun toon min zie e wluan, e 'yee nyinnan "dave 'sia, en e 'ta wudi 'sia min pegenon yie man, e 'bola bei. 'Wl zie e cila 'o pegenon da. O Bali 'to 'yi 'vi, en waa 'vi 'nan: «'Wl 'gub ku'a tian 'li -a -nan yile di.»

Zozi Levi laabu
(Mt 9.9-13; Lk 5.27-32)

13 Zozi 'ku "nyian Galile 'yi man. Min "kaga "kola -a -sru, en e Bali -le 'wl 'nannon paa o ji. 14 "Yee -ku 'e 'le be, te e Alife -pi Levi ye 'e -nyrandi fenan nen o 'sukole "sia be -a -nan. E ya 'yee 'nyranman 'panan. En Zozi -a 'vi -yre 'nan: «'I -sannla 'an -sru!» Levi wluan, en e sannla -a -sru.

15 "Be -sru en Zozi 'lee 'e -srunon 'ku Levi -le "konnem fenun -blile. 'Sukole 'sinon 'lee 'wl 'wliidi "drenon -mienun yra fe zie -a -sru. Koo min "kaga 'be 'kola -a -sru. 16 'Fluba 'ci vinon nen o ya Farizen 'non 'a be, zi waa 'yi 'nan Zozi a fe -blinan 'o 'vale 'sukole 'sinon 'lee 'wl 'wliidi "drenon -mienun -a be, en waa 'vi -a -srunon le 'nan: «-Me "le "wean nen e fe bli 'o 'vale 'sukole 'sinon 'lee min -wliidi -mienun -a?»

17 Zozi 'wl zie -a 'man, en e 'nan -wle 'nan: «Minnun nen -ce 'ka o man die, wa'a -dadrō -sru -wεεman di. 'Pian minnun nen -ce ci o man be, -wεε ci -dadrō -va. En "nyian be minnun nen o ci tigli be, -wee "wean "cee an -ta di, 'pian an -ta 'wl 'wliidi "drenon 'va. An -ta o laabule -e 'an Bali -le -si -koon -wle.»

Zozi 'le 'wl 'paadi a "le fe -tre -le 'wl 'zv
(Mt 9.14-17; Lk 5.33-39)

18 Zan -srunon 'lee Farizen 'non a fe 'sannan. En minnun -ta 'wl laabule Zozi 'lo 'nan: «-Me "le "wean nen, Zan -srunon 'lee Farizen -srunon fe "soan, te "yie -srunon 'ka fe soan di?»

19 En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Te minnun -a li 'pa "fedi drenan be, tu nen li -tre 'pazan a o yei "be, minnun fe

"soan? -Ceje, tu nen li -tre 'pazan a o va be wa'a 'kolaman fe 'sandi -a di! 20 'Pian yi nen li -tre 'pazan -taa 'sile o yei "be, -a nyan nen o -taa "fe 'sandle.

21 En "nyian be, min 'ka so -tre 'fui 'sia, -e 'e 'pa so ceje 'fui bunan di. -Te 'be "cee "die, so -tre -a ceje 'fui bunan "paa "va. 22 En "nyian be min 'ka 'wen -tre sean -wi 'kole 'tre cejenun -ji di. -Te 'be "cee "die, -wen -tre -wi 'kole 'tre cejenun fεaman, te -wen 'lee 'trenun 'bo sre. 'Pian e ya "le min 'e 'wen -tre -sen -wi 'kole 'tre -trenun -ji!»

Zozi 'wl tin 'ba Zuif 'non 'le 'flinla 'yi man

(Mt 12.1-8; Lk 6.1-5)

23 'Flinla "yi da nen, Zozi 'lee 'e -srunon 'ciidi 'sia fei -tu da. Fe 'wle nen fei zie -a da be, e ya 'lee 'saa 'le 'wl 'zv. -A -srunon 'ko -a "ceendi -a, te waa -ble. 24 -A -nan nen Farizen 'non -a 'vi Zozi le 'nan: «'I 'yio 'wl nen 'i -srunon -a dra be -a. -Cee 'flinla "yi da be, wa'a 'wl 'labε -a dra di.»

25 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Wl nen -kaa tra David -a dre 'li, te dra -a -tea 'o 'vale 'yee minnun -a be, ka'a tian -a ta vile duu? 26 E wla Bali -le 'kuin, en Bali -le 'kpoun nen Bali -pannon 'saza 'be -ble be, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun "le "non. Tu zie -a va be, te Abiata 'be ci Bali -pannon 'tazan -a.»

27 En Zozi -a 'pla "da 'nan: «Bali 'flinla "yi dre minnun -le ve -a! Ya'a minnun drele 'flinla "yi -le ve -a di. 28 -Yee "wean nen 'an 'bo Blamin -pi, mεen ci 'flinla "yi san -a.»

3

Min -tu nen -a -pela 'ka 'e man be Zozi -a beli
(Mt 12.9-14; Lk 6.6-11)

1 Zozi 'ku pee 'wu "nyian cin yi 'kuin. Min -tu a 'kon zie -a -ji, -a -pela 'tu a 'e 'kadu. 2 Farizen 'non nen 'kon zie -a -ji be, o Zozi 'nanjendi 'sia -gōεen 'nan, -te e min zie -a "belia 'flinla "yi da -o. Waa dre zie 'nan -e 'o -kola 'wl 'todi -a "man. 3 Zozi -a 'vi -pe -kazan le 'nan: «'I 'wluan! 'I 'to min yei 'gu!»

4 En Zozi -a laabu -wle 'nan: «-Me "wl nen -cee -pei -a vi? -Si a 'e 'nondi min le 'nan 'e 'wl "yi "dre 'flinla "yi da, -baa

'wɪ 'wɪdɪ 'nɛn e drɛ? Ɛn 'nyian bɛ, e min 'belia, -baa e min 'tʊe -e 'e 'ka?» Min -tʊ 'ka 'wɪ 'silɛ 'da 'dɪ.

⁵ Zozi o pɛɛnɔn -nanjɛn 'tʊdʊ nyran da. -Wee 'trɔɛn 'yuyɪ nɛn waa 'taan Bali va bɛ, -yee 'wɛan -a ta drɛ 'trɔdrɔ. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -cɛzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sʊ 'ji!» E 'e 'pɛ 'sʊ 'ji, ɛn -a -pɛ drɛ 'plɔnblɔn 'e 'pa 'ji.

⁶ Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kʊ Erodɪ -le minnun 'va -a 'palɛa 'da 'nan 'o Zozi 'man -wɛɛ -e 'o -tɛ.

*Min "kaga "ta Zozi "va
(Mt 12.15-16; Lk 6.17-19)*

⁷ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kʊ Galilɛ 'yi man. Min 'kaga 'kɔla o -sru. O -mie 'si Galilɛ 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ⁸ ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm, ɛn o -mie 'si Idume 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔn nɛn Zudan 'yi -sru 'bɛ -a -ji, ɛn o -mie 'si 'lɛglɔnnun nɛn Tir 'lee Sidɔn 'srɔn 'bɛ o ji. Min 'kaga zɪɛ o -ta Zozi 'va, kɔɔ 'wɪnɪn nɛn yaa dra bɛ waa 'man. ⁹ -Yee 'wɛan Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'kʊ -tʊ man wʊʊ, 'tɔgɔ minnun 'o trun 'e man 'kaga. ¹⁰ Fɛ -le 'wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ -yɛɛ cɪ 'nan, e min 'kaga 'beli, ɛn -cɛnɔn pɛɛnɔn 'o cin -mɛandɪ 'sia 'nan -e 'o kʌ 'man. ¹¹ Minnun nɛn -yʊ -wɪdɪ 'cɪ o -sru 'bɛ, -te o Zozi 'yɪ bɛ, o -tɛɛmlan 'wɪlɪ, te o -paanman 'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yia.» ¹² Pian Zozi 'wɪ 'paala -wɛ 'kɪglɛ. Yaa ve -wɛ 'nan: «Te 'ka min nɛn 'an cɪ bɛ -a ta bɔla minnun lɛ dɪ!»

*Zozi min 'si "va -fuda "fli 'yee 'pasianɔn 'a
(Mt 10.1-4; Lk 6.12-16)*

¹³ 'Bɛ -sru ɛn Zozi pɔn -tʊ tri. Minnun nɛn Zozi cɪ 'va 'bɛ, e o laabʊ 'e 'va. Ɛn o -kʊ -a 'srɔn. ¹⁴ Zɪ e min -fuda 'fli 'si 'va zɪɛ, ɛn e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'kɔn -a 'srɔn. Ɛn yaa drɛ 'nan -e 'o 'kʊ Bali -le 'wɪ vɪ, ¹⁵ te -kɔladɪ a -wɔɔ -e 'o -yʊ -wɪdɪnɪn -pin minnun -sru. ¹⁶ Minnun nɛn e o 'si 'va 'bɛ, o 'tɔ nɛn 'gʊ: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Pieri bɛ, ¹⁷ 'lee Zebede -pinun Zajɪ 'lee 'e 'bʊɪ Zan nɛn Zozi o 'tɔ 'pa Boanɛzi bɛ, -a -ci nɛn 'nan laa -paan 'sʊ -man minnun, ¹⁸ 'lee Andre, 'lee Filipʊ, 'lee Batelemi, 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zajɪ, 'lee Tade, 'lee

Simɔn -tʊ nɛn waa laabo 'nyian Zelo bɛ, ¹⁹ 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e 'ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

*Zozi 'le 'pleblɛ "sia nyin?
(Mt 12.22-32; Lk 11.14-23)*

²⁰ 'Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ 'kɔnnɛn. Minnun 'o cin 'yɪ 'nyian 'man 'kaga 'le 'wɛan, Zozi 'lee 'e -srunɔn 'ka 'o 'wulo -da yɪɛ -e 'o fɛ -blɪ dɪ. ²¹ Zɪ Zozi 'mangulinun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o -si 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'kunlɛ. Kɔɔ -a -cin a o ji 'nan, -a -wulo srɛ 'e da.

²² Ɛn 'nyian bɛ, 'fluba 'ci vɪnɔn nɛn o 'si Zeruzalɛm bɛ, o 'nan, -yʊ -wɪdɪnɪn tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, e ya Zozi -sru. Ɛn -yee 'pleblɛ 'a nɛn e -yʊnɪn -pian 'minnun -sru.

²³ -A -nan nɛn Zozi o laabʊ, ɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia -kɔnnɛn 'ji. E 'nan: «Satan 'ka 'kɔlaman -e 'e 'bɔ 'fli -pin dɪ. ²⁴ -Te 'lɛglɔn 'tʊ -ji minnun cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ, e -wia. ²⁵ Ɛn -te 'kɔn 'tʊwɪ 'le 'nɛn 'nɔn 'bɛ cɪ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a drɛnan oʊ, 'kɔnnɛn zɪɛ e -wia. ²⁶ -A -tʊwɪ 'nɛn 'nyian Satan 'lee -yee -yʊnɪn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei 'bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. ²⁷ 'Ka -tɔ 'nan, Satan nɛn e ya min 'pleblɛ 'a bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e -wɪ -yee 'kuin -e 'e -yee fɛnɪn crin wʊ, -te ya 'a Satan 'bɔ -yrɪɛ dɪ.

²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. Ɛn 'nyian wei -wɪdɪ pɛɛnɔn min -a -fɔa Bali lɛ bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ. ²⁹ 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min nɛn e "we 'man -wɪdɪ 'bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li "fo "dɪ. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ e -fo -yrɔ 'li "fo "le vɛ -a.»

³⁰ Minnun nɛn o 'nan, -yʊ -wɪdɪ 'a Zozi -sru 'bɛ, o 'tɔ 'ji nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

*-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a?
(Mt 12.46-50; Lk 8.19-21)*

³¹ Zozi 'bʊ 'lee -a 'bʊnɪn -ta. O -fo 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o min -tʊ 'pa 'sia 'nan 'e 'kʊ Zozi laabʊ. ³² Minnun 'kaga 'a 'o -nyrandɪ Zozi 'srɔn. Waa si -fɔ. O 'nan

-yre 'nan: «'I "bv 'lee 'i "bvunun a bei. O 'nan, 'i 'lv!»

³³ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Tinun 'be ci 'an "bv "a? En -tinun 'be ci 'an "bvunun -a?»

³⁴ Zi e 'w1 z1e -a 'v1 be, e minnun nen waa si -f0 be, o -nanjeen, en e 'nan: «"Ka 'yio! 'An "bv 'lee 'an "bvunun nen 'gu. ³⁵ Fe nen maan 'v1 z1e -yee ci 'nan, min nen e Bali ci 's0 w1 dra be, -yee ci 'an "bv1 -a, en -yee ci 'an "blu "a, en -yee ci 'an "bv "a.»

4

'Saa 'f0zan man -kannen (Mt 13.1-9; Lk 8.4-8)

¹ Yi -tv da be, Zozi 'w1 "paadi 'sia minnun ji "nyian Galile 'yi man. Minnun a trenan "man "kaga, -yee "wean e -f0 -klv -ji 'yi yie da, en e -nyran. Minnun -fv 'o 'sendi 'yi 'plo da. ² -Kannen "ji nen e 'w1 "kaga paa o ji. Yaa 'v1 -wle 'nan: ³ «"Ka 'yio 'w1 'tv nen 'gu! 'Ka "tr0en "t0 -yre! Min -tv 'be 'kv 'saa 'f0le. ⁴ Zi e ya -a weennan be, -a 'wle pl0en 'sran -si man. "Lomannun -ta, waa bli. ⁵ -A 'wle -mie -sran puo da, fenan nen 'tre 'ka "kaga "di e -a -nan. E b0di 'sia tada, k00 'tre 'ka "da "kaga "di. ⁶ Zi yide 'bidi 'sia be, en e kaala 'nan, -a "sein 'ka 'k0le -k0bli d1 -le "wean. ⁷ -A 'wle pl0en 'sran fenan nen -tein -taa "b0le be -a -nan. -Tein z1e e 'tu, e blala 'saa man, wa'a -k0lale -sendi -a "da "di, en o kaa. ⁸ -A 'wle pl0en 'sran 'tre "yi "da. 'O 'b0, 'o trv, en 'o 'sen "da. -A be -tv 'wle a "man -fuba yaaga. -A be -tv 'wle a "man -fuba 'sh0edv. -A be -tv 'wle a "man -yaa tv. ⁹ Min nen 'w1 man "tr0en "ci -a -wulo -man be, -a san 'e man!»

-Me "le "wean nen Zozi 'w1 tin 'ba -kannen "ji?
(Mt 13.10-17; Lk 8.8-10)

¹⁰ "Be -sru, z1 Zozi 'fv 'e 'saza 'o 'vale 'e -srun0n 'fuda "fli 'lee min -mienun -a be, en waa laabv Zozi 'l0 'nan: «-Kannen "nen, yia -f0 'gve, -a -ci nen 'n0n?» ¹¹ -A -nan nen Zozi -a 'v1 -wle 'nan: «Kaa 'gve, 'ka le nen Bali 'yee 'w1 y00di nen 'e min "paala 'a be -a -ci 'si. 'Pian minnun nen o 'ka 'an -sru "di e, "o 'w1 p0e0n maan -kannen "ji. ¹² E dre

z1e 'nan -e 'o fenan -nanjen, te wa'a -k0nnen 'ye d1, en -e 'o 'w1 man, te wa'a -ci maan d1, "t0g0 'o 'fli -n0n Bali le -e 'be -wee 'w1 'wli d1nun fui.»

Zozi 'saa 'f0zan man -kannen "ci 'v1 (Mt 13.18-23; Lk 8.11-15)

¹³ Zozi -a laabv -wlv 'nan: «-Te ka'a -k0nnen 'gve -a -ci manle di e, kaa dra 'k0 -e 'ka peenun -ci man?»

¹⁴ -A -nan nen yaa 'v1 -wle 'nan: «'Saa 'f0zan -kv 'yee 'saa 'f0le, e ya "le 'nan, min -tv 'be 'kv Bali -le 'w1 v1e. ¹⁵ 'Saa 'wle nen e -sran -si man be, minnun nen o Bali -le 'w1 maan, 'nun t00n -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji be, -wee 'w1 nen. ¹⁶ En 'saa 'wle nen 'e 'sran puo da be, minnun nen o Bali -le 'w1 maan, 'nun t00n o "we "man ci "nrand1 -a be, -wee 'w1 nen. ¹⁷ Wa'a tve -e -a "sein 'e 'kv -k0bli d1. Wa'a 'o "tr0en 't0ala 'ji d1. -Te 'w1 yidi 'lee 'te 'pad1 o da a b0nan o man Bali -le 'w1 'le "wean be, t00n -e 'o 'pe 'si Bali -le 'w1 -sru. ¹⁸ En 'saa 'wle nen e -sran fenan nen -tein -taa "b0le be -a -nan be, minnun nen o Bali -le 'w1 maan, o "we "man "be, -wee 'w1 nen. ¹⁹ 'Pian minnun z1e, o -taa 'o 'ci "nr0nd1 'sil0a 'tr0da fenun "kaga "da. Fe yidi o see "paaman. O ya "vale fe p0e0n 'e dre 'wee ve -a. 'W1 z1e -si -t0a Bali wei l0, -e 'e v1e 'e 'nyranman 'pa o man d1. ²⁰ En 'saa 'wle nen o -sran 'tre "yi "da be, minnun nen o Bali -le 'w1 maan, o "we "man -e 'o 'ta w0la "da "be, -wee 'w1 nen. T00n 'nyranman nen Bali wei -a 'pad1 'siala o man be, -a "nen b0ala -dan. Te o dre "le 'nan 'saa nen -a be -tvwli 'wle a "man -fuba yaaga, en -a -tvwli 'wle a "man -fuba 'sh0edv, en -a -tvwli 'wle a "man -yaa tv be, -yee 'w1 'zv.»

-Kannen man -kannen (Lk 8.16-18)

²¹ "Be -sru en Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Min 'ka -kannen 'f0a "nen -e 'e y00 -p0 wlu d1. -Te 'be "c0e "di e, -e 'e y00 nyin -nan "dave wlu d1. 'Pian waa -t0ala fenan 'wein da, te minnun p0e0n -a ye. ²² Maan ve 'c0e 'nan, fe -tv 'ka 'fo 'e y00di -trilii, -e 'e v1e 'e b0la 'ji d1. En 'w1 y00di -tv "ka -e 'o v1e 'o man fenan 'wein da d1. ²³ Min nen 'w1 man "tr0en "ci -a -wulo -man be, -a san 'e man!»

24 'Ka dre 'yi 'wɪ nɛn ka cɪ -a mannan 'gʊɛ -a va! Zi ka Bali wei 'man bɛ, -a da nɛn Bali 'wɪ 'tɔdɪ "paa "da 'cɛɛ, -e 'e 'ku 'e 'lɛ. 25 Kɔɔ min nɛn e cɪ -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa "paa "da. 'Pian min nɛn e "ka -yrɔ "dɪɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, o -taa -a 'silɛ.»

Fei fɛ 'wlɛ bɔdɪ da -kɔnnɛn
(Ezai 55.10-11; 1 Ko 3.6-7)

26 ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ -nyrɛn 'gʊ. E ya "le min -tʊ 'saa -fɔ 'yee fei. 27 "Bɛ -sru e yi -tɛa "pei -man -e 'e 'fuɔ bodrun. Yaa dra zɪɛ yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man. 'Pian fɛ nɛn e dra 'lɔɔ -e 'saa nyriɛn 'e bɔ -e 'e trʊ bɛ, ya'a tɔa dɪ. 28 'Trɛ -a bɔa 'e 'fli -a. Yaa nyriɛn bɔa 'e 'flin, "bɛ -sru -e 'e 'sɛn "da, -e 'e 'yi mlin. 29 -Te -a 'wlɛ tran bɛ, te -a -tɛdɪ 'bɔ. -A -nan nɛn min zɪɛ e -ko -a -tele sɛn 'a.»

Fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man -kɔnnɛn
(Mt 13.31-35; Lk 13.18-19)

30 ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man "nɛn -kaa -kɔnnɛn? -Kɔnnɛn "cɛn "fɔdɪ -a nɛn maan -ci ve 'cɛɛ? 31 Maan -kɔnnɛn fei fɛ 'wlɛ 'tʊ man. -A 'wlɛ "wɛnnɛn "mlian 'trɛda fɛ 'wlɛ pɛɛnɔn da. 32 'Pian -te waa -fɔ bɛ, e bɔa -e 'e trʊ. -A -dan -cia fei sinwlɛ pɛɛnɔn da. 'E plan -tɔa, -e "lomannun 'o "kɔɛ "tɔ -a 'la 'va.»

33 -Kɔnnɛnnun zɪɛ -a "kaga "fɔdɪ -a bɛ, Zozi Bali -le 'wɪ paa minnun ji "le zɪ o -kɔlaman -a -ci mandɪ -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 34 -Kɔnnɛn 'saza 'ji nɛn e tin 'ba minnun lɛ. 'Pian -te 'o 'vale 'e -srunɔn 'a o -fʊ 'o 'saza bɛ, -e 'e pɛɛnɔn 'ci vɪ -wlɛ.

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ ta -tɔ
(Mt 8.23-27; Lk 8.22-25)

35 Yi -tʊwli 'bɔ zɪɛ -a funninmlan nɛn, Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa ku 'yi -sru!» 36 O -si -nɔn minnun lɛ. -A -nan nɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klɔ nɛn Zozi cɪ -ji paan bɛ, -a -ji nɛn e -fʊ ɛn o -kʊdɪ 'sia. -Klɔ -mienun yra o -sru. 37 ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ "fɛɛndɪ 'sia. 'Yi 'sɛndɪ 'sia -klɔ -ji. 'Siɛn vɛ bɛ 'yi "ta -klɔ faa. 38 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi a yi -tɛnan -klɔ pei 'ji. -A -wulo a 'e pladɪ -sunmun da. -A -srunɔn 'a fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Bali

-le 'wɪ "paazan, 'ku 'nan cɛɛn 'nyandɪ man. "Yie 'man wɪ 'ka 'ji dʊv?»

39 -A -nan nɛn Zozi wluan, e paan fulɔ da, ɛn yaa 'vɪ 'yi lɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'ta "tra!» 'Nun tɔɔn fulɔ "fɛɛndɪ 'le 'tɔ, ɛn fɛnan -tɔ flu. 40 Zozi -a laabʊ -wɔ 'nan: «-Mɛ "klan nɛn kaa wo zɪɛ? Ka'a tian yi tɛala 'an da dʊv?»

41 -A -nan nɛn "klan -sɛn o pɛɛnɔn 'ji, ɛn waa laabʊdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man min bɛ cɪ zɪɛ? Fulɔ 'lee 'yi -a wei maan "yi.»

5

Zozi min -tʊ nɛn -yʊ -wɪdɪ "cɪ -a -sru
"bɛ -a beli
(Mt 8.28-34; Lk 8.26-39)

1 Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Galile 'yi -sru Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. 2 Zi Zozi sɔɔnla -klɔ -ji bɛ, min -tʊ 'si min wɔnan zia, ɛn e -ta -a 'lɛ. -Yʊ -wɪdɪ "a min zɪɛ -a -sru. 3 Min wɔnan nɛn e -nyɛanla. Min -tʊ 'ka 'kɔlaman -a -yrɪdɪ -a dɪ. -Te -bulalɛ baa nɛn oo, wa'a 'kɔlaman dɪ. 4 Waa cɛinnun 'lee -a -pɛnun yrɪ -bulalɛ baa 'e 'pa -a "kaga, te yaa "cɛɛnman 'e man. Min -tʊ 'plɛblɛ 'ka 'cia "da 'lɔɔ -e -a -pɛ 'e 'sɔ -a pladɪ -a dɪ. 5 Bodrun funnin, e -cia "min wɔnan 'lee pɔnnun da -paandɪ -a 'plɛblɛ, te 'e 'man 'kɔlɛ bʊɔman -kɔlɛ -a.

6 Zi e Zozi 'yi 'kɔɔbli bɛ, e -ta flan -a, ɛn 'e "pɔ sɔɔnla "wlu. 7 -A -nan nɛn e paan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ, -a -pɪ nɛn yia. Bali 'tɔ 'ji bɛ, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» 8 Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'si min zɪɛ -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. 9 ɛn Zozi -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tʊ, kɔɔ ku ya min 'gʊɛ -a -sru "kaga.» 10 ɛn e toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, te 'e 'o 'pin 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji dɪ.

11 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tʊ a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tʊ da. 12 ɛn -yɔnnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si! 'I 'ku 'pa 'sia 'srunun 'labɛ o va -e 'ku 'fɔ o -sru!» 13 Zozi 'si -nɔn -wlɛ. -A -nan nɛn -yʊ -wɪdɪnun 'si min zɪɛ -a -sru, ɛn o -ku -fɔlɛ 'srunun -sru. O flan 'sia

pən 'sean man zia, te o -sean 'yia, en o pəenən kaa. O ya 'sru -kpi "fli.

¹⁴ Zı 'sru -sru "pinnən 'wı zıe -a -nan 'yı be, o -te -ji flan -a, en o -ku 'fla 'lee fei -paannun da. 'Wı nen e drε be, waa -nan 'sinan 'pa. Minnun -ku 'wı zıe -a -nan yıe. ¹⁵ Zı o 'bɔ Zozi man be, en o min nen bləgɔ -yɔ "kaga "ci -a -sru "be, -a 'yı. E ya 'e -nyrandı 'e 'ta le sɔ -a, te -a ta 'si. 'Wı zıe e o cəen nyen -a. ¹⁶ Minnun nen o ci -nan en Zozi min zıe -a beli be, 'wı nen e drε be waa -nan 'sinan 'pa -wle. En 'wı nen e 'bɔ 'srunun man be, waa -nan 'sinan 'pa "nyian. ¹⁷ -A -nan nen o toba -fɔdı 'sia Zozi le 'nan, 'e 'si 'wee 'leɣlɔn 'ji.

¹⁸ Zı Zozi "ta -fɔa "klɔ -ji be, en min nen yaa beli be, e 'nan Zozi le 'nan: «'I yra si, 'kɔvε 'ko 'yia!» ¹⁹ Zozi 'ka 'wıle "man "dı. 'Pian "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'ku 'yie "kənnən 'i 'mangulinun va! 'Wı pəenən nen Minsan -a drε 'yie be, 'i 'sinan 'pa -wle! En 'i nyrinda nen e -sən Minsan da be, 'i 'sinan 'pa -wle!» ²⁰ Min zıe e -ku, en 'wı pəenən nen Zozi -a drε -yrε "be, yaa -nan 'sinan 'padı 'sia 'leɣlɔn nen, waa laabv 'Fla 'fu be -a -ji. Minnun pəenən nen o 'wı zıe -a 'man be, o 'lebo "fɔ.

*Zozi Zairus 'lu 'lee li -tv beli
(Mt 9.18-26; Lk 8.40-56)*

²¹ Zozi 'fɔ -klɔ -ji, en e 'li 'e da Galile 'e "pa 'ji. Minnun 'o cin 'yı "man "kaga, te e ya tian 'yı 'plo da. ²² -A -nan nen cin yı 'kən 'tazan -tv nen waa laabo Zairus be, e -ta. Zı e Zozi 'yı be, e -tria "wlu, ²³ en e 'nan -yrε 'nan: «'I yra 'si! 'I 'pa 'an 'va "nyianɔv! 'An 'lu cəen 'e yie 'le wɔdı man. 'I yra 'si, 'i 'ta 'i 'pε 'pla "da, -e 'e 'beli!»

²⁴ En Zozi sɔnla -a -sru, te min -a -mεan "man -pε pəenən da.

²⁵ Min "kaga zıe o yei "be, li -tv a -nan, -cε a "man. -Cε zıe e nyen -seanla "man, -a -nan le -fuda "fli 'bɔ. ²⁶ 'E yra 'yı -kɔdı -dɔdrɔ "kaga 'va 'le "wεan, en e 'yee "lala pəenən srε. 'Pian -yee -cε fa 'ka drεle "yı "dı, te e -ko 'padı -a "da. ²⁷ 'E Zozi 'le 'wı 'man, -yee "wεan e wla min "kaga zıe o yei. E pli Zozi man 'e koda zia, en e klε -yee sɔ man. ²⁸ Yaa nrən 'e 'ji 'nan, -te 'e 'pε klε 'e "tun -yee

sɔ man be, 'e "belia. ²⁹ 'Nun tɔn nyen -srandı "man 'le 'tɔ, en yaa -kənnən 'yı 'nan 'e beli.

³⁰ Zozi -a -tɔ 'nan, 'plεblε 'tv 'bɔla 'e 'ji. -A -nan nen 'e 'man lila minnun da, en yaa laabv 'nan: «-Tıe klε 'an 'man sɔ man?»

³¹ -A -srunən -a 'vı -yrε 'nan: «"Wuo! Minnun 'i -mεan "man -pε pəenən da be, -e 'i laabv 'nan, -tıe klε 'i man?»

³² Zozi 'e yie 'tɔdı 'sia 'e man 'nan -e 'e min nen e klε 'e man be -a yı. ³³ -A -nan nen li zıe, e -ta nyɔndı -a. Nyen a cəen, kɔɔ 'wı nen e drε -yrε "be yaa -tɔa 'e 'bɔ 'a. E "po sɔn Zozi 'wlu, en e 'wı pəenən 'vı -yrε. ³⁴ Zozi 'e 'nan -yrε 'nan: «An 'lu, i yı -tera 'an da, -yee "wεan nen i beli. 'I 'ku -trɔɔ! 'Yie -cε 'si 'i man.»

³⁵ Zozi 'fɔ 'wı zıe -a tin 'banan, en Zairus -le "kənnən 'pa 'sianən 'ta -a vıle Zairus le 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wı "paazan "koe "nyan "nyian dı!»

³⁶ Zozi 'wı zıe -a 'man. E 'nan Zairus le 'nan: «Te 'i "klan dı! 'I yı -tera 'an da!»

³⁷ -Te ya 'a 'silεa Piəri 'lee Zaji 'lee 'e "bvı Zan -a dıe, Zozi 'ka 'wıle "man -e min pee 'e -sɔnla 'o -sru "dı. ³⁸ Zı o 'bɔla Zairus -le "kənnən "be, Zozi min "kaga 'yı 'baba 'fɔ o man, te o -wua. ³⁹ E wla 'kuin, en e 'nan -wle 'nan: «-Mε "le "wεan nen 'baba 'fɔ 'ka man, te ka -wua? 'Nen 'labε ya 'a 'kalε dı, 'pian e ya yı -tenan.» ⁴⁰ -A -nan nen minnun Zozi sεε wɔdı 'sia.

En e minnun pəenən 'bɔla bei. E 'nen "tı 'lee -a "bvı 'lee 'e -srunən yaaga 'sia, en o wla 'kən "bvı "nen 'nen 'bɔ ci -ji be -a -ji. ⁴¹ Yaa 'kun 'e 'pε -man, en yaa 'vı 'e wei -ji 'nan: «Talita kumu!» -A -ci nen 'nan, lımən 'nen, maan 'nan 'yie 'nan, 'i 'wluan lou. ⁴² 'Nun tɔn lımən 'nen zıe e wluan, en e 'ta wɔdı 'sia. -A le a -fuda "fli. Zı o 'wı zıe -a -nan 'yı be, o 'lebo "fɔ. ⁴³ 'Pian Zozi 'wı pla -wle o "trɔen nyuɔndı -a. Yaa 'vı -wle 'nan, te 'o -nan sεε wɔ min -tv le dı! En e 'nan: «'Ka fε -nɔn -yrε!»

6

*Nazarətı 'nən 'ka yı -tεεa Zozi da dı
(Mt 13.53-58; Lk 4.16-30)*

1 "Bε -sru Zozi 'kɔ 'e fla Nazareti 'o 'vale 'e -srunɔn 'a. 2 'Flinla "yi da bε, ɛn e 'wɪ "paadi 'sia minnun ji cin yi 'kuin. Min "kaga "nɛn o -yee 'wɪ "paadi 'man bε, o 'lɛbo "fɔ. ɛn waa laabɔdi 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn 'wɪ 'labɛ "yɛɛ tranla? -Tɪɛ 'wɪ 'tɔdi zɪɛ -a -nɔn -yrɛ? Yaa dra 'kɔ, ɛn e 'lɛbo "fɔ winun 'labɛ -a dra? 3 Yiba "nyaanzan "tun "nɛn, ɛn Mari -pɪ nɛn. Zaji 'lee Zoze 'lee Zud 'lee Simɔn nun flinzan nɛn. ɛn "nyian bε, -a -suannɛn lɪmɔnnun -nyɛanla -kaa va 'gɔ.» -Yee "wɛan wa'a wei 'silɛa 'wɪ 'a di.

4 -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Fɛ pɛɛnɔn 'nan bε, Bali 'lewei vɪzan 'tɔ a 'e wluandi. 'Pian -te e ya 'e 'flanɔn 'lee 'e drɪnun 'lee 'e 'mangulinun yei "bε, wa'a siala min -a di.» 5 -Te ya'a 'silɛa -pɛ 'pladi -a -cɛ -tɛnɔn -mie da -e 'o 'beli diɛ, Zozi 'ka -kɔlɛ 'lɛbo "fɔ wɪ pee drɛdi -a 'fla zɪɛ -a da di. 6 Yi nɛn wa'a -tɛlɛa Zozi da diɛ, -a 'wɪ -a 'kan 'e 'ciɪla "da. "Bε -sru ɛn e -kɔ 'fla peenun da, ɛn e 'wɪ paa minnun ji.

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia 'flivli

(Mt 10.5-15; Lk 9.1-6)

7 Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabɔ, ɛn e o 'pa 'sia "flivli. E -kɔladi -nɔn -wlɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪdinun -pin minnun -sru.

8 Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ya'a 'silɛa "tonyrin -a diɛ, te 'ka 'ta wɔ "man "fɛ pee 'sia di! Te 'ka 'blifɛ 'lee 'pada 'lee "lala 'sia di! 9 'Ka 'manwua "wɔ! Te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "di!» 10 ɛn yaa 'vɪ "nyian -wlɛ 'nan: «-Te 'ka 'bɔla 'fla 'tɔ da bε, 'ka 'fɔ 'kɔn nɛn, o 'ka laabɔ 'ji bε -a -ji, -trilii -e 'ka 'kɔdi 'e bɔ. 11 'Pian -te ka 'bɔla 'fla, ɛn 'fla zɪɛ -a da 'nɔn 'ka 'ka 'silɛa min -a diɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'ka wei lɛ diɛ, 'ka 'kɔ 'ka 'lɛ! "Cɛɛ -kɔ bε, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da 'wɪ pladi -a -wlɛ. -A -ci -kɔɔndi nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

12 -A -nan nɛn o -kɔ, ɛn o Bali -le 'wɪ vɪdi 'sia minnun lɛ. Waa 'vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdi "man -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ. 13 O -yɔ -wɪdi "kaga "pin minnun -sru. O 'nyrɔn ciɪ -cɛ -tɛnɔn "kaga "man, te o "belia.

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gɔ

(Mt 14.1-12; Lk 9.7-9)

14 Mingɔnnɛn Erodi Zozi 'le 'wɪ 'man, kɔɔ -a 'tɔ 'wɪdi fuɪla "man, te minnun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan 'bɛ wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan nɛn -kɔladi a -yrɔ ɛn e 'lɛbo "fɔ winun dra.»

15 ɛn min plɔɛnnun "o 'vɪ 'nan: «Eli nɛn.»

ɛn min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le Bali 'lewei vɪnɔn 'li bε -wee 'wɪ 'zɔ.»

16 Zɪ Erodi 'winun zɪɛ -a 'man bε, ɛn e 'nan: «Zan nɛn maan -wulo cɛɛn bε, -a 'bɔ nɛn. -Yɛɛ wluan -kanɔn 'va.»

17 Kɔɔ Erodi 'bɛ Zan -tɛ. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ yaa -tɛ bε, -nyrɛn 'gɔ. Erodi 'yee minnun 'pa 'sia, ɛn 'o -kɔ Zan 'kunlɛ, waa yrɪ, ɛn waa -fɔ -pɔ 'kuin. Yaa drɛ zɪɛ Erodi -le "wɛan, kɔɔ lɪ zɪɛ e ya Erodi "bɔlɪ Filipɔ nan -a, ɛn Erodi -a 'si "wlu. 18 'Wɪ zɪɛ Zan -a 'lɛ cɛɛn Erodi lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔlɪ nan 'si 'e 'wlu di.» 19 -A 'wɪ 'nan Erodi man -wɪdi. ɛn e Zan -sa 'pla 'nan 'e -tɛa. 'Pian -si nɛn kɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, ya'a tɔa di. 20 Kɔɔ -a -sran Erodi 'bɔ "e "klan wo Zan -lɔ. -Yaa -tɔa 'nan, Zan a Bali -le min tɪglɪ 'a, -yee "wɛan 'e yɪɛ -tɔa "va, "tɔgɔ 'o -tɛ. Erodi Zan wei mandɪ ye "yi, 'pian 'wɪ nɛn Erodi "e "yɪ -e "e "vɪ Zan lɛ bε, ya'a tɔa di.

21 Zɪ Erodi -ya lɛ 'lɛ sɔɔ yi 'bɔ bε, ɛn Erodi -si nɛn kɔ 'e 'ciɪla "da -e 'e Zan -tɛ bε -a 'yɪ. Yi zɪɛ -a da bε, Erodi min -dandannun 'lee 'yee 'sounjanun tanɔn 'lee Galile min cejenun laabɔ 'nan, 'o 'ta "fɛdi drɛ 'e 'va. 22 ɛn Erodi 'lu 'kɔ "dre 'tanlɛ o 'lɛ. Erodi 'lee 'yee minnun pɛɛnɔn 'ci 'sɔ 'e 'ciɪla "da.

-A -nan nɛn Erodi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Fɛ nɛn i ci "va bε, 'i laabɔ 'an 'lɔ, maan -nɔan 'yɪɛ!» 23 ɛn Erodi -tɔ 'e wei da -a vɪdi -a 'nan: «-Te 'mɛn mingɔnnɛn trɛ va nɛn i ci bε, maan 'fɔlɪ 'tɔ -nɔan 'yɪɛ.»

24 ɛn nɔnbɛ zɪɛ e 'bɔla, e -kɔ -a laabɔlɛ 'e "bɔ 'lɔ 'nan: «-Mɛ "fɛ nɛn 'an laabɔ -yrɔ?»

-A "bɔ "e -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo nɛn, 'i laabɔ -yrɔ!»

25 -A -nan nɛn e 'li 'e da "nyiandu mingɔnnɛn Erodi -va, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo

va nen an ci. 'I-nən 'mən -naagv 'plēdi da!»

²⁶ Z₁ Erod₁ w₁ z₁ε -a 'man bε, -a ta drε 'trōdrō. 'Pian e -tō 'e wei da minnun nən o -ta "fēdi da bε o y₁ε man, -yee "wεan ya'a -kōlale -a v₁d₁ -a -cεjε d₁. ²⁷ -A -nan nən e 'sounja -tv 'pa 'sia 'nan, 'e 'k_v Zan -wulo 'cēn. 'Sounja z₁ε e -k_v -p_v 'kuin, εn e Zan -wulo cεen. ²⁸ E -ta -a "plēdi da, εn yaa -nən nōnbε 'bō lε. εn nōnbε z₁ε yaa -nən 'e "b_v "lε. ²⁹ Z₁ Zan -srunən 'w₁ z₁ε -a 'man bε, εn o -k_v -a -kad₁ 'silēa. O -k_v -a w₁lε.

Zozi -blifε -nən min -kpi 'soolu lε
(Mt 14.13-21; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)

³⁰ Minnun nən Zozi o 'pa 'sia paan bε, o -ta. 'W₁ pεenən nən waa drε bε, 'lee 'w₁ nən waa paa minnun ji bε, waa 'sinan 'pa Zozi lε. ³¹ εn Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «-Kaa 'si fε 'g_vε -a -nan! -Kaa k_v fεnan nən e ci flu bε -a -nan, -e -kaa 'flinla "wennən!» Fε nən e 'w₁ z₁ε -a 'v₁ bε, -yεε ci 'nan, minnun nən o -ko 'lee minnun nən o -taa "bε, o ya "kaga "b_v -le "wεan, wa'a 'o 'wulo -da ye -e 'o fε -bli d₁.

³² -A -nan nən Zozi 'lee 'e -srunən -fō -kl_v -ji 'o 'saza, εn o -k_vd₁ 'sia fεnan nən e ci flu bε -a -nan. ³³ Minnun o -kōnan 'y₁. εn 'w₁ z₁ε min "kaga -a 'man. -Yee "wεan o 'si 'fla pεenən da, εn o -trōa o 'lε flan -a fε z₁ε -a -nan. ³⁴ Z₁ Zozi sōnla -kl_v -ji bε, e min "kaga z₁ε 'o 'y₁ o 'sēnd₁. O nyrinda -sēn "da, kōō e o 'y₁ "le 'nan 'blanun nən o -sru "pinzan "ka "d₁ε, -wee 'w₁ 'z_v. -A -nan nən e 'w₁ "kaga "paad₁ 'sia o ji.

³⁵ Z₁ funninmlan "ta "paala bε, εn Zozi -srunən pli "man. O 'nan -yrε 'nan: «-Pei "ta taan, εn min 'ka 'nyεanla 'g_v d₁. ³⁶ -Yee "wεan 'i v₁ minnun lε 'nan, 'o 'k_v fei -paannun 'lee 'flanun nən -kaa "srōn 'g_vε -a da -e 'o 'wee -blifεnun 'lō, 'o -bli!»

³⁷ εn Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «'Ka 'blifε -nən -w₁lε 'ka 'bō 'a!»

-A -nan nən waa laabv Zozi 'lō 'nan: «K_va dra kō -e 'k_v 'blifε -nən -w₁lε? I ya "vale 'nan 'k_v 'k_v minnun "kaga 'labε o -blifε 'lō y₁ yaa "fli "da 'nyranman "lala -a?»

³⁸ εn Zozi -a laabv -w₁lō 'nan: «'Kpōun wεa nən 'ka 'lō? 'Ka 'k_v -a -nanjen!»

Waa laabv 'o cin lō, εn o -yrε 'nan: «'Kpōun 'soolu 'lee pō "fli "nən 'k_v 'lō.»

³⁹ "Bε -sru εn Zozi -a 'v₁ 'e -srunən lε 'nan, 'o min pεenən 'nyran "tra 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. ⁴⁰ εn minnun -nyran 'e 'kule -a, 'e 'kule -a. -A 'kule -mie bōa min -yaa tv, εn -a 'kule -mie bōa min -fuba 'soolu.

⁴¹ -A -nan nən Zozi 'kpōun 'soolu 'lee pō "fli z₁ε -a 'si, 'e yra -tō laji, εn e Bali muo "fō. E 'kpōunnun ta cεen, εn yaa -nən 'e -srunən lε 'nan, 'o -pli "minnun man. E pō "fli pli "nyian minnun pεenən man. ⁴² Min pεenən fε bli, o 'kan. ⁴³ 'Kpōun ponennun 'lee pōnun nən o -f_v bε, -a -srunən -a -sēn saannən -fuda "fli "ji, yaa 'fa. ⁴⁴ Minnun nən o 'kpōun bli bε, -klōnmən a 'o va -kpi 'soolu.

Zozi 'ta 'w_v 'y₁ y₁ε da

(Mt 14.22-33; Zan 6.16-21)

⁴⁵ "Bε -sru εn Zozi 'tō 'e -srunən man 'nan, 'o 'fō -kl_v -ji -e 'o 'trōa 'e 'lε Bezaida fla 'y₁ -sru. E -fōla "da 'nan -e 'e 'si -nən minnun lε, te o -ko -wee "kōnnən. ⁴⁶ Z₁ o pεenən cεen 'k_vd₁ man bε, εn e -k_v Bali trv 'balε pōn -tv da.

⁴⁷ -Pei 'tan, εn -kl_v "e 'bō 'w_v 'y₁ y₁ε, te Zozi a tian 'e 'tōwli "tra. ⁴⁸ Zozi -a 'y₁ 'nan, 'e -srunən a 'o yra y₁nan -kl_v -fōd₁ -a, kōō fulō "fēenman e -taa "o da zia. -Pei -man, mannen tēdε -a bε, εn e -kōla o -sru 'ta wōd₁ -a 'y₁ y₁ε da. E "ta -cia "o da. ⁴⁹ -A -nan nən waa 'y₁, te e ya 'ta wōnan 'y₁ y₁ε da. -Wee 'ji "le 'nan min lei nən, εn o -paand₁ 'sia. ⁵⁰ Waa 'y₁ 'o pεenən, εn nyen -sēn o ji.

'Pian Zozi -a 'v₁ -w₁lε 'nan: «'Ka -pōan 'kun! Te 'ka "klan d₁! 'An 'bō nən.»

⁵¹ -A -nan nən e -fō o va -kl_v -ji. 'Nun tōōn fulō 'ta 'tō. 'W₁ z₁ε e o 'plo 'fō 'e 'ciila "da. ⁵² 'Lēbo "fō w₁ nən Zozi -a drε 'kpōun -a bε, wa'a -ci manlε d₁. -Wee -ci mand₁ a -kōōbli -le "wεan.

Zozi -cε -tēnən beli Jenezaret

(Mt 14.34-36)

⁵³ Z₁ o 'y₁ cεen bε, o 'bōla Jenezaret. ⁵⁴ O sōnla -kl_v -ji, 'nun tōōn minnun Zozi -kōnnən 'y₁. ⁵⁵ O ci₁ fε pεenən

'nan -a vidi -a minnun le. -A -nan nen minnun -tadi 'sia -ce -tenon 'a "se "ji, fenan nen waa 'man 'nan e ya be -a -nan. ⁵⁶ Fenan pēnōn nen e 'bō be, -te e ya 'fla "wennēn da -a oo, -te e ya 'fla -dan da -a oo, -te fei -paan "da "nen oo, minnun -taa "ce -tenon -a -guada. O toba -fōa Zozi le 'nan, 'e 'yee sō 'lēbo 'fēndaa 'tvi -e -ce -tenon 'o klē "man. -Ce -tenon pēnōn nen o klē "man "bē, o beli.

7

Zuif 'nōn kluda wī

(Mt 15.1-9; Lk 11.37-41)

¹ Yi -tv da be, Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'ci vīnōn -mienun 'si Zeruzalem, en o -ta Zozi 'va. ² Waa 'yi 'nan -a -srunōn plōen fē bli, te wa'a 'o 'pē -man "foelē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dī.

³ Zuif 'nōn nen Farizen 'nōn 'a be, 'lee Zuif 'nōn pēnōn be, -te wa'a 'o 'pē -man "foelē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dīe, wa'a fē ble dī. ⁴ En -te o 'si 'fleji be, -te wa'a 'o -srulē "le zī o tranun -a 'vī 'nan 'o drē be -yee 'wī 'zv dīe, wa'a fē ble dī. O kluda wī "kaga plōen a "nyian. E ya 'yi 'mlin 'kulenēnnun -ci "foedī da, en e ya -pōnūn 'lee -daganun -ci "foedī da, [en e ya nyinnan "davenun -srudī da.]

⁵ -Yee "wēan Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'ci vīnōn 'a laabu Zozi 'lō 'nan: «-Mē "le "wēan nen, 'i -srunōn 'ka 'wī nen -kaa tranun -a 'vī 'nan -kaa drē be -a dra dī? 'Pian wa'a 'o 'pē -man dra 'saun Bali 'lē 'vaa -e 'o fē -bli.»

⁶ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Wei "flivli 'nōn! 'Wī nen Bali 'lewei vīzan Ezai -a crēn -tē 'ka man be, 'wī 'kpa nen, kōō yaa 'vī 'nan:

«Bali "e 'nan:

Minnun 'labē,

waan 'tō "yi "ve 'o 'le lou,

'pian o jinun be,

o ya 'o 'sidi 'an man -kōōbli.

⁷ -Wee 'an 'sudi be -a "nen "ka "dī. Kōō -peinun nen blamin a -tō be, -a 'bō nen waa "paaman minnun ji 'nan -yēē cī Bali -le -si -a.»

⁸ En Zozi -a 'vī -wle 'nan: «'Ka "trōēn 'si Bali -le -pei -va, en ka -sōōnla 'ka tranun kluda wī -sru. ⁹ 'Ka 'ci a 'e 'cēndī. Ka Bali -le -pei tuv 'ka 'pēla

koda, en ka lēa 'ka tranun kluda wī man.

¹⁰ 'Wī nen yaa -kōōnman be -nyrēn 'gū. E ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«'I yīē 'nan 'i "tī 'lee 'i "bū "man!»

En "nyian 'nan:

«Min nen,

'e wei 'pla 'e "tī "man,

-te 'be "cēē dīe,

'e "bū "man be,

'o san -tē!»

-Pei zīē Bali 'be -nōn Moizi le, ¹¹ 'pian kaa "paaman minnun ji 'nan, -si a 'e 'nōndī min le -e 'e vī 'e "tī 'lee 'e "bū "le 'nan: «Ma'an 'kōlaman -e 'an 'pa 'ka 'va dī. "Lala nen kō "an -nōn 'cēē be, maan drē Kōrban -a. -A -ci nen 'nan, maan -nōn Bali le.» ¹² 'Cee 'wī "paadī zīē -e -si -tōa -yrō -e 'e 'pa 'e "tī 'lee 'e "bū 'va. ¹³ Zī ka Bali wei klu -sēanla 'ji 'ka tranun kluda wī -a zīē. En 'wī zīē -a -tōwli "nen kaa dra 'wī "kaga "ji.»

-Mē "fē 'be min "tri -tōa Bali 'lē?

(Mt 15.10-20)

¹⁴ "Bē -sru en Zozi min "kaga laabu "nyian, en e 'nan -wle 'nan: «'Ka "trōēn "tō 'an wei le -e 'ka 'wī 'gūē -a -ci man 'kpa. ¹⁵ Fē nen e "sia bei, -e 'e -wla "min ji be, ya'a min "tri 'tōa Bali 'lē dī. 'Pian fē nen e "sia min ji -e 'e bōla bei "be, -yēē min "tri -tōa Bali 'lē. ¹⁶ [Min nen 'wī man "trōēn "cī -a -wulo -man be, -a san 'e man!]

¹⁷ Zozi 'si min "kaga yei, en e wla 'kuin. -A -nan nen -a -srunōn 'a laabu -yrō 'nan, 'e -kōōnēn "nen yaa -fō be -a -ci vī 'wle! ¹⁸ En e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'bō "nyian, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'wī zīē -a -ci man dūv? Fē nen e -wlamlan min ji be, ya'a min "tri 'tōa Bali 'lē dī. Ka'a tōa zī dūv? ¹⁹ Kōō ya'a 'wlamlan min souba ji dī, 'pian e -ko min -pōan 'ji. "Bē -sru -e min 'e 'kū -fō -a lua.»

'Wī zīē -a vīdī -a nen Zozi -a kōōn 'nan, -blifē -tv 'ka min "tri -tōa Bali 'lē dī.

²⁰ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Fē nen, e "sia min ji be, -yēē min "tri -tōa Bali 'lē. ²¹ Kōō blamin souba 'ji nen cī "nrōndī -wlidī pēnōn "sia. -Kōōnēn -wēēdī "kaga 'lee lī -wēēdī "kaga "a -tv, en crin wūdī a -tv, en min -tēdī a -tv, ²² en min nan -wēēdī 'lee min -sran -wēēdī a -tv, en "lala yīdī "yi "būv "a -tv,

en nyannen dredi a -tu, en -dawli dredi a -tu, en fe -blidi 'lee -wen mlindi -e 'e 'ciula "da "be e ya -tu, en man budi a -tu, en 'widi min man -wliidi "a -tu, en fli dredi -dandan a -tu, en -blv 'tandi a -tu. ²³ 'Wlidi pɛɛnɔn zɪɛ, o "sia min ji, en -wɛɛ min "tri -tɔa Bali 'le.»

*-Pen li -tu yi -tera Zozi da
(Mt 15.21-24)*

²⁴ Zozi 'si fe zɪɛ -a -nan, en e -ku Tir 'fla "srɔn Fenizi 'leɣlɔn 'ji. E wla 'kɔn 'tu -ji. E 'ka "vale 'nan, minnun 'o -tɔ 'nan e ya -nan di. 'Pian ya'a -kɔlale dredi -a di. ²⁵ Lɪmɔn -tu a 'fla zɪɛ -a da. -Yv -wliidi "a -a 'lu -sru. 'Nun tɔɔn e Zozi 'le 'wlidi 'man, en e -ta "va, en 'e "po sɔɔnla "wlu. ²⁶ -A -nan nɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'yɔ -wliidi "pin 'e 'lu -sru. Lɪ 'bɔ zɪɛ Zuif li "cɛɛ di, e "sia Siri Fenizi 'leɣlɔn 'ji.

²⁷ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I nannannun 'tɔvɪ 'o fe -bli 'o 'kan 'lɔ! E 'ka 'wlidi "yi, -e min 'e nannannun -lɔ 'kpɔun 'si 'e -nɔn -plennun le di.»

²⁸ En yaa 'vɪ Zozi le 'nan: «'Wlidi tɪɣli nɛn, yia 'vɪ, 'an 'san. 'Pian nannannun 'nɛan plɛn nɛn e -sɛanla bɛ, -plennun nɛn 'tablo wlu bɛ, waa -ble.»

²⁹ En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Yia 'vɪ fɛnyian. 'I 'ku, -yɔ -wliidi 'si 'yie 'nɛn -sru!»

³⁰ -A -nan nɛn li zɪɛ e 'li 'e da 'yee "kɔnnɛn. E 'bɔ 'yee 'nɛn man 'e nyinandi -saa da, te -yɔ -wliidi 'si -a -sru.

*Zozi bobo -tu beli
(Mt 15.29-31)*

³¹ "Bɛ -sru en Zozi 'si 'leɣlɔn nɛn Tir 'fla "srɔn "bɛ -a -ji. E ciula Sidɔn, en e -ku 'leɣlɔn nɛn waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a da Galile 'yi man. ³² -A -nan nɛn minnun -ta bobo -tu -a Zozi le, en o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'pɛ 'pla "da, -e 'e 'beli.

³³ Zozi -cɛzan zɪɛ -a 'si minnun "srɔn "kogo, en e -ku -a -kɔɔbli fɔɔ. E 'pɛ 'wle 'wɔ -a "trɔɛn 'ji, en e 'le 'yi 'si, yaa kle -a nɛn man. ³⁴ -A -nan nɛn 'e 'yie -tɔ laji, e flin -vɛɛ, en yaa 'vɪ -yrɛ 'e wei -ji 'nan: «Efata!» -A -ci nɛn 'nan, 'i 'le 'sɔ!
³⁵ 'Nun tɔɔn -a "trɔɛn 'le 'sɔ, en -a nɛn flu. -A -nan nɛn e 'widi 'sia tɪɣli.

³⁶ Zozi 'wlidi 'pla minnun le 'nan, te 'o -nan wlidi vɪ minnun le di! E 'wlidi "paala

-wle te yaa "paala, 'pian 'bɛ 'nan nɛn minnun -a fuimlan "man "bɔɔ. ³⁷ Min pɛɛnɔn 'lebo "fɔ 'e 'ciula "da, te waa ve 'nan: «'Wlidi pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ, e ya "yi. Yaa dre en "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'le 'sɔ, en yaa dre en bobonun nɛn baa flu.»

8

*Zozi -blife -nɔn min -kpi sinjen le
(Mt 15.32-34)*

¹ Tɔvɪ zɪɛ -a man nɛn, min "kaga 'o cin 'yɪ "nyian Zozi man. En zɪɔ -blife "ka -e 'o -bli diɛ, -a -nan nɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn le 'nan: ² «Minnun 'labɛ, o nyrinda -sɛan 'an da. Kɔɔ yi yaaga nɛn 'gɔ, te o ya 'an "srɔn, en -blife -tu 'ka -wɔɔ "di. ³ -Te an o 'li 'o da 'o 'ci le dra -a bɛ, o man -taa tɔale -sia. En "nyian bɛ, o -mienun 'sinan a -kɔɔbli.»

⁴ -A -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Nyin zia nɛn min -blife ye -e 'e -nɔn -wle fɛnan nɛn min 'ka 'nyɛanla 'gɔ diɛ -a -nan?»

⁵ En Zozi -a laabɔ -wɔɔ 'nan: «'Kpɔun a 'ka 'lɔ wɛa?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'sɔravli.»

⁶ Tɔɔn e 'nan minnun "kaga zɪɛ -wle 'nan, 'o -nyran "tra. E 'kpɔun 'sɔravli zɪɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, en yaa "nɛn jɛɛn. Yaa -nɔn 'e -srunɔn le 'nan, 'o -pli "o man. En waa pli o man.

⁷ Pɔ "wɛn wɛnɛnɛn -mie a "nyian -wɔɔ "tiɛnɔn. Zozi Bali muo "fɔ, en yaa 'vɪ 'e -srunɔn le 'nan: «'Ka -pli "nyian o man!» ⁸ Minnun pɛɛnɔn -a bli, o 'kan. En -a ponennun nɛn o -fɔ bɛ, waa tre 'e cin man, e saannɛn 'fa 'sɔravli. ⁹ Minnun nɛn waa bli bɛ o "nɛn bɔa -kpi sinjen. "Bɛ -sru en Zozi -si -nɔn -wle 'nan 'o 'li 'o da 'o fla. ¹⁰ En Zozi 'lee 'e -srunɔn -fɔ -klɔ -ji. O -ku 'trɛ nɛn, waa laabo Damanuta bɛ -a da.

*Farizen 'nɔn 'ka Zozi 'le 'wlidi 'ci manle di
(Mt 16.1-4; Lk 12.54-56)*

¹¹ Farizen 'nɔn 'ta, en o -sa -fɔɔdi 'sia Zozi 'va. -A man -tandi -le "wɛan, waa laabɔ -yrɔ 'nan, -te -yee -kɔladɪ "sia Bali va bɛ, 'e 'lebo "fɔ wlidi -tu dre laji. ¹² Zozi flin -vɛɛ, en e 'nan -wle 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka -naagɔnɔn, 'lebo "fɔ wlidi nɛn kaa -wɛɛman? Maan ve 'cɛɛ

'wɪ tɪɡlɪ 'a 'nan, wa'a 'lɛbo "fɔ wɪ -tʊ -kɔnman 'ka -naagʊnɔn lɛ dɪ.» ¹³ -A -nan nɛn e 'si o va, e -fɔ -klʊ -ji, ɛn e -kʊ 'yi -sru.

Zozi-srunɔn 'ka Zozi 'le 'wɪ 'ci manlɛ dɪ
(Mt 16.5-12)

¹⁴ Zozi -srunɔn 'ci 'san 'kpɔun siadɪ man. 'Kpɔun -tɔwli "nɛn -wɛlɔ "klʊ -ji. ¹⁵ ɛn Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɛlɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'Ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Erodi 'lee Farizen 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan nɛn maan ve zɪɛ.»

¹⁶ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan, 'kpɔun nɛn e 'ka -kaa 'lɔ dɪɛ, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

¹⁷ Zozi 'wɪ zɪɛ -a -kɔnɛn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛlɛ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn kaa ve 'nan, 'kpɔun -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? 'Ka 'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dʊʊ? ɛn ka 'a 'wɪ 'paala 'ka 'ka 'ji dʊʊ? -Mɛ "le "wɛan 'cee 'wɪ mandɪ 'le 'wʊ? ¹⁸ 'Ka yiɛ nɛn 'ji "bɛ, fɛnan yɪvɛ "cɛɛ dʊʊ? 'Ka "trɔɛn "nɛn 'ka 'wulo -man bɛ, 'wɪ manvɛ "cɛɛ dʊʊ? 'Wɪ 'cin 'ka 'fɔala 'ka 'ji dʊʊ? ¹⁹ Tʊ nɛn an 'kpɔun 'soolu -pliman min -kpi 'soolu man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun ponɛn nɛn, e -fʊ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «-Fuda "fli.»

²⁰ ɛn Zozi 'a laabʊ "nyian 'nan: «Tʊ nɛn an 'kpɔun 'sɔravli -pliman min -kpi sinjɛn man -e 'o 'kan bɛ, 'kpɔun ponɛn nɛn, e -fʊ bɛ, e saannɛn 'fa wɛa?»

O -yrɛ 'nan: «'Sɔravli.»

²¹ Zozi 'e -wɛlɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan ka 'a tian 'wɪ 'ci manlɛ dɪ?»

Zozi yiɛ 'wizan -tʊ beli Bezaida

²² Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Bezaida, ɛn minnʊn -ta yiɛ 'wizan -tʊ -a -yrɛ. O toba -fɔ Zozi lɛ 'nan 'e klɛ "man. ²³ -A -nan nɛn Zozi yiɛ 'wizan zɪɛ, -a 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn e -kʊ -a 'fla lunɛn. E 'le 'yi 'pa -a yiɛ da, ɛn e 'e 'pɛ 'pla min zɪɛ -a da. "Bɛ -sru ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «'I fɛ -tʊ ye?»

²⁴ E fɛnan -nanjɛn, ɛn e 'nan: «An minnʊn ye. E dra "le 'nan yibanʊn 'bɛ ci 'ta wɔnan.»

²⁵ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'pla "nyian -a yiɛ da. -A -nan nɛn min zɪɛ e fɛnan 'yɪ 'wein, e beli. ²⁶ Zozi -a 'li 'e da 'e fla 'wɪ pladɪ -a -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I

'kʊ 'i 'mangulinʊn va, 'pian te 'i 'ciɪla Bezaida 'fla yei "dɪ!»

Min nɛn Zozi ci -a bɛ Piɛri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Lk 9.18-21)

²⁷ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan 'flanʊn nɛn Sezare Filipʊ "srɔn "bɛ -a da. O ya -sia, ɛn e 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ 'e -srunɔn 'lɔ. Yaa laabʊ 'nan: «Minnʊn "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

²⁸ ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -mienʊn "o 'vɪ 'nan, min -batize drezan Zan nɛn 'yia. ɛn min plɔennʊn "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ -nyrɛn 'yia. ɛn min -mienʊn "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tʊ nɛn 'yia.»

²⁹ ɛn Zozi -a laabʊ -wɛlɔ 'nan: «Kaa 'nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

Piɛri 'e -yrɛ 'nan: «'I ya Crizi nɛn Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnʊn 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

³⁰ ɛn Zozi 'o "trɔɛn nyuɔn 'wɪ pladɪ -a -wɛlɛ 'nan, te 'o 'yee 'wɪ vɪ min lɛ "fo "dɪ.

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mt 16.21-23; Lk 9.22)

³¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ 'paadɪ 'sia 'e -srunɔn 'ji. Yaa vidɪ 'sia -wɛlɛ 'nan: «Yra yidɪ "kaga "ta -daa "bɔlɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man. Min cejenʊn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn -taa 'an dreɛ 'o 'pɛla koda. Waan -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluandɪ -kanɔn 'va.»

³² E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wɛlɛ 'wein. -A -nan nɛn Piɛri Zozi laabʊ 'o "fli yei, ɛn e 'wɪ 'pla Zozi lɛ. E -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "fo "dɪ!»

³³ Zozi 'e 'man lila, 'e -srunɔn 'nanjɛn, ɛn e 'wɪ 'pla Piɛri lɛ 'kɪglɪa. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Satan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a 'bɔ "cɛɛ Bali -a nrɔn 'e 'ji dɪ. 'Pian 'yie ci "nrɔndɪ a blamin -le vɛ da.»

Zozi -sru 'ta wʊdɪ
(Mt 16.24-28; Lk 9.23-27)

³⁴ -A -nan nɛn Zozi minnʊn pɛɛnɔn 'lee 'e -srunɔn laabʊ 'e "srɔn. ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: «-Te min nɛn e ya "vale 'e 'ta wʊla 'an -sru "bɛ, 'e 'bli 'si 'e 'fli da, ɛn 'e 'wɪ yra yidɪ man, ɛn 'e 'wɪ 'kadɪ man yiba "plan da 'vaa, -e 'e -sɔnla 'an -sru. ³⁵ Min oo min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa

'sile -yrɔ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si -yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nɔn 'mɛn 'an yɪdɪ "yɪ 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn yɪdɪ "yɪ "le "wɛan bɛ, Bali -le 'belidɪ dra -a san -le vɛ -a. ³⁶ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'yɪ, ɛn 'belidɪ 'si -yrɔ "bɛ, -a -trɔn nɛn -mɛ "a? E 'ka "fo "dɪ. ³⁷ Kɔɔ ya'a 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ zɪɛ -a ta pan wɔ 'e 'lɔ fɛ -tɔ -a dɪ. ³⁸ -Naagɔnɔn 'o 'fli cɛɛn Bali man, ɛn o ya 'wɪ 'wɪdɪ "kaga "drɛnan. Min nɛn, yra -a -tɛ o 'lɛ -a vidɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vidɪ -wɪɛ yra -a -tɛ bɛ, Blamin -pɪ -yee vɛ yra -tɛa "nyian tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e "tɪ "le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ "le 'pasianɔn 'le 'tɛ 'san da.»

9

¹ ɛn Zozi -a 'le 'sran -a vidɪ -a 'nan: «Maan vɛ 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'ka pɛɛnɔn nɛn 'an 'lɛ 'gɔɛ, ka'a 'cɛɛn -kaadɪ man 'vaa -e 'ka yɪ 'nan Bali mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee 'plɛblɛ 'a dɪ.»

Zozi -srunɔn yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ 'san wɪ
(Mt 17.1-13; Lk 9.28-36)

² Yɪ 'shɛɛdɔ "bɛ -sru Zozi Pɪɛrɪ 'lee Zajɪ 'lee Zan 'saza 'sia, ɛn e -kɔ waa pɔn loulou "tɔ da. -A -nan nɛn -a 'kɔɛ lɪla o yɪɛ man. ³ -A man sɔnɔn drɛ 'fuvu 'yɪyɪ. Min -tɔ 'ka 'trɛda 'gɔ -e 'e -a sɔman fɛ 'fuvu drɛ dɪ. ⁴ ɛn o Eli 'lee Moizi 'yɪ Zozi "srɔn te o ya -sɛɛ "wɔnan waa.

⁵ -A -nan nɛn Pɪɛrɪ -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Kɔ 'san, e ya 'wɪ "yɪ "a -e -kaa -fɔ fɛ 'gɔɛ -a -nan. Kɔ segɛ pannen yaaga -tɔa. -A -tɔ a 'yɪɛ vɛ -a, -a -tɔ a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tɔ a Eli -le vɛ -a.» ⁶ Pɪɛrɪ 'wɪ zɪɛ -a vɪ 'e lei -sru, kɔɔ nyɛn o cɛɛn.

⁷ ɛn "lolu -koeɪ "trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tɔ wɪ "lolu -koeɪ zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «'An 'pɪ nɛn, e 'sɔ 'mɛn tɪgɪ bɛ, -nyɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁸ 'Nun tɔɔn "wɛɛ vɪnan 'o yɪɛ 'tɔ 'o "srɔn "bɛ, te o Zozi 'tɔwɪ "ye 'e 'tɔdɪ.

⁹ Zɪ o pɔn -sɔɔndɪ "jɪ 'sia bɛ, ɛn Zozi 'wɪ pladɪ 'sia -wɪɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «-Te Blamin -pɪ 'ka tian 'wunɛa -kanɔn 'va dɪɛ, 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'gɔɛ, te 'ka -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ "fo "dɪ!» ¹⁰ O 'wɪ zɪɛ -a 'man "yɪ. 'Pian waa laabɔdɪ 'sia 'o cin

yei 'nan: «Wɪuandɪ -kanɔn 'va bɛ, -a -ci nɛn 'nɔn?»

¹¹ ɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn -a 'vɪ 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min nɛn Bali 'si "va "bɛ 'e 'ta?»

¹² Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn drɛ 'e "pa 'jɪ. 'Pian e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ "nyian 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga, ɛn minnɔn -a dra 'o 'pɛla koda. -Mɛ "le "wɛan nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪɛ? ¹³ Maan vɪ 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn minnɔn 'ka 'a 'sɪɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ nɛn e 'bɔ "man zɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ 'e 'cɛn 'nan 'e dra.»

Zozi -yɔ -wɪdɪ "pin 'nɛn 'tɔ -sru
(Mt 17.14-21; Lk 9.37-43)

¹⁴ Zɪ Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga zɪɛ, o "ta bɔa -a -srunɔn plɔɛn nɛn o -fɔ pɔn wɪ bɛ o man bɛ, ɛn o min "kaga 'yɪ, te waa -srunɔn 'bɔ 'si -fɔ. Bali -le 'fluba 'ci vɪnɔn a o yei, te o -sa -fɔa 'o 'vale -a -srunɔn 'bɔ 'a. ¹⁵ Zɪ minnɔn zɪɛ o Zozi 'yɪ bɛ, o drɛ kɪgɪlɪ, ɛn o -kɔ "va "flan -a 'nan -e 'o 'tɔ bɔ.

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -a laabɔ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, ka cɪ -a -fɔnan 'ka 'vale waa?»

¹⁷ ɛn min -tɔ -a 'vɪ Zozi lɛ minnɔn yei 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, an -ta 'mɛn 'nɛn 'a 'yɪɛ. -Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru, ya'a 'kɔlaman 'wɪdɪ -a dɪ. ¹⁸ -Te e -ta "da "bɛ, yaa -tɪala "tra, te -a 'le -pɔɛ bɔa, te e 'shɛ ta -ble, -e 'e 'tɔ -jɛɪ. Maan 'vɪ 'i -srunɔn lɛ 'nan, 'o 'yɔ -wɪdɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian 'o 'pɛ 'ka 'sɔɛ -a drɛdɪ -a dɪ.»

¹⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cɛɛ yɪ -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. Tɔ wɛa nɛn 'an drɛ "nyian 'ka 'va, 'vaa -e 'ka yɪ -tɛra 'an da? 'An drɛ "nyian 'cɛɛ 'kɔ? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'mɛn!»

²⁰ -A -nan nɛn o -kɔ -a -yrɛ. Zɪ -yɔ -wɪdɪ Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn e 'nɛn zɪɛ -a nyɔɔn 'plɛblɛ, ɛn e -tria. E kɔɔladɪ 'sia, te -a 'le -pɔɛ bɔa.

²¹ Zozi -a laabɔ -a "tɪ 'lɔ 'nan: «Tɔ 'cɛn "man nɛn, e drɛdɪ 'sia -yrɛ?»

-A "tɪ "e -yrɛ 'nan: «E drɛdɪ 'sia -yrɛ -a "wɛnnɛn da. ²² -Yɔ -wɪdɪ -a -tria 'e 'pa -a "kaga. Tɔ -mie 'bɔ bɛ, yaa -fɔ 'tɛa, ɛn

tu -mie 'bɔ bɛ, yaa -tɛ 'yia. Yaa dra zɛ 'nan -e 'e 'ka -le "wɛan. 'I yra 'si, -te i -kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a bɛ, 'kʊ nyirinda 'e 'sɛn 'i da, -e 'i 'pa 'kʊ 'va!»

²³ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yia 'vɪ 'nan, -te an -kɔlaman? Min nɛn, e yi -tɛala Bali da bɛ, -a -pɛ "sɔa 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

²⁴ 'Nun tɔɔn ɛn 'nɛn "tɪ -a 'vɪ 'plɛblɛ 'nan: «An yi -tɛala Bali da, 'pian 'i 'pa 'an 'va -e 'mɛn yi -tɛradɪ Bali da 'e 'pa "da.»

²⁵ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, minnun a -tanann "kaga "bɛ, ɛn yaa 'vɪ -yʊ -wɪdɪ "lɛ yra 'tɔndɔn 'a 'nan: «-Yʊ -wɪdɪ "nɛn e 'nɛn 'gʊɛ -a dra bobo -a bɛ, 'i 'si -a -sru! Te 'i 'ta "nyian -a -sru "fo "dɪ!»

²⁶ -Yʊ -wɪdɪ 'bɔ -paandɪ 'sia, ɛn e 'nɛn 'bɔ nyɔɔn 'plɛblɛ, -a -nan nɛn e 'si -a -sru. 'Nɛn 'bɔ yra flu "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ. ɛn min "kaga -a vidɪ 'sia 'nan: «E -ka.» ²⁷ 'Pian Zozi -a 'kun 'e 'pɛ -man, yaa wluan, ɛn e -tɔ lou.

²⁸ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ "kɔnnɛn. -A -nan nɛn -a -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'o 'saza yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, kʊ'a -kɔlalɛ -yʊ -wɪdɪ zɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Yʊ -wɪdɪnɛn nɛn "le 'nan -yʊ -wɪdɪ 'labɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ bɛ, -te ya'a 'silɛa Bali trʊ 'badɪ -a dɛɛ, min 'ka 'kɔlaman o -pindɪ min -sru "dɪ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanɔn 'va 'wɪ 'vɪ "nyian (Mt 17.22-23; Lk 9.43-45)

³⁰ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si fɛ zɛ -a -nan, ɛn o -kʊdɪ 'sia 'nan -e 'o Galile 'cɛn. 'Pian Zozi 'ka "vale minnun 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan 'e 'bɔ nɛn dɪ. ³¹ Kɔɔ e ya 'wɪ "paanan 'e -srunɔn 'ji. -A -nan nɛn 'wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ "man "bɛ, yaa -ci 'vɪ -wɛ. E 'nan: «Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ. -A yi yaagazan da nɛn e wuanla -kanɔn 'va.» ³² 'Pian -a -srunɔn 'ka 'wɪ zɛ -a -ci manlɛ dɪ, ɛn -a -ci laabʊdɪ o -tɛa "klan -a.

-Tɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a? (Mt 18.1-5; Lk 9.46-48)

³³ Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla Ka-panamo. Zɪ o ya "kɔnnɛn "bɛ, ɛn Zozi -a laabʊ -wɛ 'nan: «-Mɛ "sa nɛn, kaa -fɔa paan 'sia?» ³⁴ 'Pian 'o 'ta -sɛn. Kɔɔ

-te o ya -sia bɛ, o -sa -fɔ 'o cin yei 'nan, -tɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a?

³⁵ -A -nan nɛn Zozi 'nyran, ɛn 'e -srunɔn 'fuda "fli laabʊ. E 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn, e cɪ "vale 'e dra 'an -sruzan -dan a bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnɔn 'wɪ 'nan -e 'e 'o 'su!»

³⁶ -A -nan nɛn Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tʊ 'si, ɛn yaa -tɔ o 'lɛ. Yaa 'si, yaa -fɔ 'e man, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: ³⁷ «Min oo min nɛn e min nɛn "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zʊ 'gʊ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn, yaan 'kun tɪglɪ. ɛn min nɛn yaan 'kun tɪglɪ bɛ, 'an 'tʊwɪ "cɛɛ yaa 'kun tɪglɪ dɪ, 'pian min nɛn, yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, te -a san nɛn yaa 'kun tɪglɪ.»

Min -tʊ -yʊ -wɪdɪ "pin minnun -sru (Lk 9.49-50)

³⁸ Zan -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊ min -tʊ 'yɪ, te e -yʊ -wɪdɪ -pian "minnun -sru 'i 'tɔ da. ɛn kʊa 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla 'i -sru "le 'kʊɛ 'wɪ 'zʊ dɪ.»

³⁹ ɛn Zozi 'e 'nan: «Te 'ka 'wɪ zɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min -tʊ "ka -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ 'an 'tɔ da, "bɛ -sru -e 'e 'wɪ 'an man -wɪdɪ "dɪ. ⁴⁰ ɛn min nɛn, -a pei 'ka 'e 'padɪ -kaa man dɛɛ, te e ya -kaa -sru. ⁴¹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tʊ -nɔn 'cɛɛ, 'nan 'ka ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan bɛ, e -taa 'yɛɛ -kopa yɪlɛ.»

'Ka drɛ "yi -e 'ka vɪlɛ 'ka 'si Zozi -sru "dɪ! (Mt 18.6-9; Lk 17.1-2)

⁴² «Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bɛ, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn -a -tʊwɪ "cɛ 'si 'an -sru "bɛ, -a "yi mlin -e 'o 'kɔlɛbu -dan -fɔ -a 'klan -e 'o -fɔ jemie -va. ⁴³ -Te 'i 'pɛ 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn 'i man! Kɔɔ -te i wɪ 'i 'pɛ -tʊwɪ "a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛɛ -a va bɛ, 'bɛ "yi mlin -kʊdɪ 'tɛ 'va te 'i 'pɛ a "fli "bɛ -a da. 'Tɛ zɛ ya'a 'driman 'li "fo "dɪ. ⁴⁴ ['Wɪ 'kpa, fɛ zɛ -a -nan 'tɛ 'ka 'driman 'li "fo "dɪ, ɛn min -le yra yɪdɪ 'leda "ka "dɪ.] ⁴⁵ -Te 'i 'cɛin 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'cɛn 'i man! Kɔɔ -te i wɪ 'i 'cɛin -tʊwɪ "a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɛɛ -a va bɛ, 'bɛ "yi mlin -kʊdɪ 'tɛ 'va te 'i 'cɛin

a "fli "bε -a da. ⁴⁶ ['W₁ 'kpa, fε z₁ε -a -nan 'tε 'ka 'driman 'li "fo "d₁, εn min -le yra y₁d₁ 'leda "ka "d₁.] ⁴⁷ Εn -te 'i y₁ε 'bε -maan i 'w₁ 'w₁l₁d₁ "dra bε, 'i 'si "ji! K₃3 -te i -w₁la 'i y₁ε -t₃w₁li "a Bali -le ming₃nnεn trε da bε, 'bε "yi m₁lin -k₃u₁d₁ 'tε 'va te 'i y₁ε a "fli "bε -a da. ⁴⁸ 'W₁ 'kpa, fε z₁ε -a -nan 'tε 'ka 'driman 'li "fo "d₁, εn min -le yra y₁d₁ 'leda "ka "d₁.

⁴⁹ Fε nεn maan 'v₁ z₁ε -yεε c₁ 'nan, Bali -pan w₁ -t₃u₁d₁ pεεn₃ bε, o -wε -f₃3a "man. -A -t₃w₁li "nεn "nyian 'cee vε -a, 'tε -taa 'ka 't₃u₁d₁ pεεn₃ 'nanjεn₁ε.

⁵⁰ 'W₁ 'kpa, -wε a fε "yi "a. 'Pian -te -wε 'n₃nn₃ 'si "man "bε, -mε "a nεn waa dra "nyian 'n₃nn₃? E "ka "fo "d₁. "Le z₁ -wε fε dra 'n₃nn₃ bε, 'ka 'b₃ "nyian 'ka 'n₃nn₃ 'e 'k₃n 'ka cin man, -e 'ka yei 'e 'f₃ -tr₃3.»

10

Zozi 'w₁ tin 'ba li b₃lad₁ da (Mt 19.1-9; Lk 16.18)

¹ "Bε -sru Zozi 'si Galile, εn e -k₃u Zude 'lεgl₃n 'f₃u nεn Zudan 'yi -sru "bε -a -ji. Εn minn₃ o cin 'y₁ "man "nyian "kaga, -a -nan nεn e 'w₁ "paad₁ 'sia o ji "le z₁ yaa dra 'e 'c₃n bε -yee 'w₁ 'z₃.

² Farizen 'n₃n -mie pli "man. O 'w₁ laab₃ -yr₃ -a wei 'kund₁ -le "wεan. Waa laab₃ -yr₃ 'nan: «-Cee -pei -t₃ w₁ -a -si -n₃n 'nan min 'e nan b₃la?»

³ Εn Zozi -a laab₃ -w₁l₃ 'nan: «-Mε "w₁ nεn Moizi -a crεn -tε -pei 'fluba 'ji 'nan 'ka dre?»

⁴ Waa 'v₁ Zozi ε 'nan: «Moizi -a -si -n₃n 'k₃uε 'nan, -te min "ta 'e nan b₃ala bε, 'e li b₃la 'fluba dre -e 'e 'n₃n -yrε 'vaa -e 'e b₃la.»

⁵ Zozi "e -w₁lε 'nan: «'Ka "tr₃3εn "a "yuyu, -yee "wεan nεn Moizi -pei z₁ε -a -t₃ 'cεε. ⁶ 'Pian z₁ Bali fε pεεn₃ dre bε, εn e -kl₃n₃m₃n dre 'o 'vale l₃m₃n -a. ⁷ -Yee "wεan -kl₃n₃m₃n "sia 'e "t₁ 'lee 'e "b₃ "sr₃n, -e 'e lεa 'e nan man. ⁸ -A -nan nεn o "fl₁n₃n dra min -t₃w₁li "a. Wa'a 'k₃3an "nyian min "fli "a d₁, 'pian o dre min -t₃w₁li "a. ⁹ -Yee "wεan -si 'ka 'e 'n₃nd₁ blamin ε 'nan fε nεn Bali -a 'pa 'e cin man bε, 'e 'c₃n 'e cin man d₁.»

¹⁰ Z₁ o 'b₃la "k₃nnεn "bε, εn -a -srun₃ "nyian "o 'w₁ laab₃ -yr₃ 'w₁ z₁ε -a da. ¹¹ Εn yaa 'v₁ -w₁lε 'nan: «Min o min nεn 'e nan 'b₃la, εn e li pee 'pa bε,

te e 'w₁ 'w₁l₁d₁ drε 'e nan 't₃u₁d₁ -a εn e li pee wεε. ¹² -A -t₃w₁li "nεn "nyian, -te l₃m₃n 'si 'e 'sran w₁u, εn e -k₃nnεn pee 'pa bε, te e 'w₁ 'w₁l₁d₁ drε 'e 'sran 't₃u₁d₁ -a εn e -k₃nnεn pee wεε.»

Zozi -fεa 'v₁ nannannun man (Mt 19.13-15; Lk 18.15-17)

¹³ Minn₃ -ta nannannun -a Zozi ε 'nan -e 'e klε o man. 'Pian Zozi -srun₃ 'si -t₃ -w₁l₃. ¹⁴ Z₁ Zozi 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, e 'nan "man, εn yaa 'v₁ 'e -srun₃ lε 'nan: «'Ka nannannun 't₃u 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -t₃ -w₁l₃ "d₁! K₃3 minn₃ nεn "le -wee 'w₁ 'z₃ bε, Bali -le ming₃nnεn trε a -wee vε -a. ¹⁵ Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, minn₃ nεn wa'a 'w₁lε "man "le z₁ nannannun -le 'w₁ 'z₃ -e Bali 'e ming₃nnεn -bl₁ o da d₁ε, wa'a 'w₁lamlan -yee ming₃nnεn trεda d₁.»

¹⁶ -A -nan nεn e o 'si, εn e -f₃ 'e man. 'E 'pε 'pla o da -t₃u₁d₁, te e -fεa ve o man.

Fεzan -t₃ -le 'w₁ (Mt 19.16-30; Lk 18.18-30)

¹⁷ Z₁ Zozi 'si 'sia bε, t₃3n min -t₃ -ta -a 'lε flan -a, εn 'e "po s₃3n "w₁u. Yaa 'v₁ Zozi ε 'nan: «Bali -le 'w₁ "paazan t₁gl₁, maan dra 'k₃, -e 'belid₁ nεn ya'a 'nyaan d₁ε, "an "y₁?»

¹⁸ Εn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Mε "le "wεan nεn, yian laabo min t₁gl₁? -Te ya'a 'silεa Bali -t₃w₁li "a d₁ε, min -t₃ 'ka t₁gl₁ d₁. ¹⁹ I Bali -le -pei -t₃ winun -t₃3a. Te 'i drε min -tεzan -a d₁! Te 'i min nan -wεε "d₁! Te 'i crin w₃ d₁! Te 'i 'w₁u 'sεn min man d₁! Te 'i min ta -bl₁ d₁! 'I y₁ε 'e 'nan 'i "t₁ 'lee 'i "b₃ "man!»

²⁰ E Zozi ε 'nan: «Bali -le 'w₁ "paazan, -pei pεεn₃ z₁ε, an 'ta w₃lad₁ 'sia "da 'an "wεnnεn da.»

²¹ Zozi -a -nanjεεn tεin, yaa 'y₁ "y₁, εn e -yrε 'nan: «'Yie 'w₁ 'f₃ -t₃w₁li -yεε kl₁ 'i man. 'I 'k₃, fenun nεn 'i 'l₃ bε, 'i 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yalε -tεn₃n man! -Te yia dre z₁ε, 'i y₁fε -taa "k₃lε laji. "Bε -sru εn 'i -s₃3nla 'an -sru!»

²² 'Pian z₁ e 'w₁ z₁ε -a 'man bε, e -si 'sia, te -a ta a -tr₃dr₃, k₃3 -a y₁fε a "kaga.

²³ -A -nan nεn Zozi 'e -srun₃ 'nanjεεn 'e "sr₃n, εn yaa 'v₁ -w₁lε 'nan: «Minn₃ nεn, 'trεda fenun c₁ -w₁l₃ "bε, e ya 'plεblε -e 'o dre Bali -le ming₃nnεn trεdave -a.»

24 'Wl zɪe yaa -srunən 'ci baa 'ji, en Zozi -a 'vɪ -wɛ "nyian 'nan: «'Mən 'nennun, e ya 'plɛblɛ -e min 'e drɛ Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a. 25 Min nən e ya fɛzan -a bɛ, -e 'e drɛ Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a bɛ, e ya "man 'plɛblɛ 'wɪdɪ. Kɔɔ 'vaa -e 'wɪ zɪe 'e drɛ bɛ, te -wi -dan nən waa laabo shamo bɛ, e ci 'mɛnzrɛn -yrɛ ji.»

26 -A -nan nən -a -srunən 'ci baa 'ji "mən 'e ciɫa "da, en waa vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪe, -tɪe -kɔlaman 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji "mən?»

27 Zozi o -nanjɛn tɛin, en e 'nan -wɛ 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali 'bɛ -kɔlaman -a drɛdɪ -a. Kɔɔ Bali -kɔlaman 'wɪ pɛɛnən drɛdɪ -a.»

28 En Piɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kuu "nun? Kɔ 'si fɛ pɛɛnən -sru, en kɔ sɔɔnla 'i -sru.»

29 Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min oo min nən e 'si 'yee 'kɔn, 'lee 'e "bɔnɪn, 'lee 'e "blunɪn, 'lee 'e "bɔ, 'lee 'e "tɪ, 'lee 'yee 'nennun, 'lee 'yee feinun -sru 'mən "wɛan 'lee Bali -le 'wɪ 'nɔnnən 'le "wɛan bɛ, 30 min zɪe, e fɛ pɛɛnən zɪe -a ye 'e 'pa -a -yaa tɔ 'trɛda. Yaa ye 'kɔnnun -a, en yaa ye "bɔnɪn -a, en yaa ye "blunɪn -a, en yaa ye "bɔnɪn -a, en yaa ye 'nennun -a, en yaa ye feinun -a. Minnun -tɛ "paa "da, 'pian yaa ye. "Bɛ -sru tɔ -fɔla "da ji bɛ, 'belidɪ nən, ya'a 'nyaan dɪe, e dra -yee vɛ -a. 31 Minnun nən o -trɔa 'si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, en minnun nən o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnən 'a.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandɪ -kanən 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ (Mt 20.17-19; Lk 18.31-34)

32 Zozi 'lee 'e -srunən a -kɔnan Zeruzalɛm, en Zozi nən 'si 'lɛ. -Kɔdɪ Zeruzalɛm "klan -a -srunən 'fuda "fli 'bɔ 'tɛdɪ 'sia, en minnun nən o -sru "bɛ, nyɛn a "nyian -wee 'ji. Zozi 'e -srunən 'fuda "fli laabɔ 'o 'saza, en 'wɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ yaa vɪdɪ 'sia -wɛ. E 'nan: 33 «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm. -Te -kaa 'bɔla 'nan nun bɛ, minnun Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən lɛ. O tin -tɛa "da 'nan 'e 'ka. Waa -nɔan "minnun nən o

'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɛ. 34 Minnun zɪe, waa sɛɛ wo, 'o 'le 'yi -sɛan -a yra, waa -sɔan -ngble -a, en waa -tɛa. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'e 'wluan -kanən 'va.»

Zaji 'lee 'e "bɔlɛ Zan fɛ -tɔ -si laabɔ Zozi 'lɔ (Mt 20.20-28)

35 Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔlɛ Zan pli Zozi man. O -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kɔ ya "vale 'wɪ nən kɔ "ta -a laabɔ 'i 'lɔ 'gɔɛ, 'i drɛ 'kɔɛ.»

36 En Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ 'va nən, ka ci?»

37 O 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i mingənnən -blɪdɪ 'sia bɛ, 'i 'wɪ "man -e 'kɔ -nyran 'i "srən! Min -tɔ -kɔan 'i 'pɛ "yi "da, -e min -tɔ 'e 'kɔn 'i 'pɛ bɔ da.»

38 Zozi "e -wɛ 'nan: «'Wɪ nən ka cɪ -a laabɔnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu? En 'tɛ nən o "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

39 O -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'kɔ 'wulo "sɔa "wlu.»

En Zozi "e -wɛ 'nan: «'Wɪ tɪglɪ nən, 'wɪ yɪdɪ nən e "ta -daa "bɔlɛ 'an man bɛ, e bɔa "nyian "cee "man. En 'tɛ nən minnun "ta -daa -a 'palɛ 'an da bɛ, waa "paa "nyian "cee "da. 40 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bɔ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nən Bali -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

41 Zozi -srunən 'fu nən o -fɔ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪe -a 'man bɛ, en 'bli 'fɔ o 'ji Zaji 'lee Zan man. 42 -A -nan nən Zozi o pɛɛnən laabɔ, en e 'nan -wɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, min tanən 'le min pladɪ 'bɛ cɪ -sa wɪ -a. En minnun nən o cɪ min -dandannun -a bɛ, -wɛɛ -va -ble minnun da. 43 'Pian te 'wɪ zɪe -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nən e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla min pɛɛnən 'wlu o 'sudɪ -a! 44 En min oo min nən e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a bɛ, 'e 'fli drɛ 'ka pɛɛnən 'le nɔan -a! 45 'Wɪ 'tɔwɪ zɪe -a 'bɔ nən Blamin -pɪ -a drɛ. Ya'a 'talɛ 'nan -e minnun 'o 'su dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e minnun 'su. En e -ta 'nan -e 'e 'ka -e min "kaga 'o 'sɔ Satan -le 'plɛblɛ 'lɔ.»

Zozi Batime yie 'le 'sv
(Mt 20.29-34; Lk 18.35-43)

⁴⁶ Zozi 'lee 'e -srunon ciula Zeriko, te o "ta -ko Zeruzalem. "Wεε 'si Zeriko bε, minnun "kaga sɔnla o -sru. Time -pɪ Batime yra 'e -nyrandɪ -si man, te e fɛnun trv "baa -a yie a 'e 'widɪ -le "wεan. ⁴⁷ Zɪ yaa 'man 'nan, Zozi nɛn 'e "sia Nazaretɪ bε, e ya cinan bε, ɛn e -paandɪ 'sia 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyirinda 'si!»

⁴⁸ ɛn minnun paan "da 'nan 'e 'lebo 'pla da. 'Pian e paan "nyian 'kpa 'pleble 'nan: «Minsan, David kluda min, 'yian nyirinda 'si!»

⁴⁹ -A -nan nɛn Zozi 'tɔ, ɛn e 'nan: «'Ka vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'ta 'gɔ!»

Waa 'vɪ Batime lɛ 'nan: «'I -pɔan 'kun! E 'nan, 'i 'lɔ!» ⁵⁰ Tɔɔn e 'yee sɔ 'si 'e da, e wluan lou -blu, ɛn e -kɔ Zozi 'va.

⁵¹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mε "nɛn i ya "vale 'nan 'an dre 'yie?»

ɛn yie 'wizan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'An 'san, an ya "vale 'yian yie 'le 'sɔ!»

⁵² ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ! 'Yie yi -teradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun tɔɔn Batime yie 'le 'sv, ɛn e -sɔnla Zozi -sru.

11

Zozi 'bɔla Zeruzalem
(Mt 21.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-16)

¹ Zozi 'lee 'e -srunon a -plinan Zeruzalem. O 'bɔ 'flanun nɛn o o laabo Befaze 'lee Betani bε -a "srɔn. 'Flanun zɪɛ o ya Olivie pɔn man. ɛn Zozi 'e -srunon "fli 'pa 'sia 'o 'le. Yaa 'vɪ -wle 'nan: ² «'Ka 'kɔ 'fla nɛn, 'ka 'le bε -a da! -Te ka 'bɔla 'nan nun bε, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min 'ka tian 'fɔle "da "dɪ. 'Ka baa 'sɔ -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gɔ! ³ -Te min -tv -a laabv 'ka 'lɔ 'nan, -mε "nɛn kaa dra -yrɛ "bε, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man. 'Pian e -taa "a -naagv.» »

⁴ O -kɔ, ɛn o 'bɔ -aflumun planɛn man 'e 'baa -tɔdɪ 'kɔn 'tv -kpɛin "man bei -si man. ɛn waa baa 'sɔ. ⁵ -A -nan nɛn minnun nɛn o cɪ -nan bε, o -mienun -a laabv -wɔ 'nan: «-Mε "nɛn kaa dra? -Mε "le "wεan nɛn kaa baa 'sɔ?» ⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wle "bε, -a 'bɔ nɛn waa 'vɪ -wle. ɛn minnun o 'tvɪ,

waa dre. ⁷ O -kɔ -aflumun planɛn zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnun paala -a koda, ɛn e -nyran "da. ⁸ Minnun "kaga 'wee sɔnun paala -a 'le. ɛn min -mienun yiba "pɛnɛnnun cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'le. ⁹ Minnun nɛn Zozi 'le bε, 'lee minnun nɛn o -sru "bε, o pladɪ 'sia -a vidɪ -a 'nan:

«-Fεavεa o! -Fεavεa o,
Bali -le -fεa 'e 'kɔn min nɛn
Minsan -a 'pa 'sia bε -a man!

¹⁰ Bali -le -fεa

'e 'kɔn mingɔnnɛn -blidɪ nɛn,
e "ta -daa "bε -a man!

'Kɔ tra David -le mingɔnnɛn -blidɪ nɛn.
Bali 'tɔ 'e dre -dan laji lou!»

¹¹ Zɪ Zozi wlala Zeruzalem zɪɛ. ɛn e -kɔ Bali -pan 'kuin 'nan -e 'e fε pɛɛnɔn -nanjɛn. Zɪ -pei "ta taan "bε, ɛn e 'bɔla, e -kɔ Betani 'o 'vale 'e -srunon 'fuda "fli "a.

Yiba "tv nɛn ya'a 'baa dɪε Zozi 'e wei 'pla "man

(Mt 21.18-19)

¹² Tv cɛɛn ɛn Zozi 'si Betani 'o 'vale 'e -srunon 'a. "Wεε -ta -sia bε, ɛn dra Zozi 'tɛdɪ 'sia. ¹³ -A -nan nɛn e fijie yiba "tv 'yɪ -kɔɔbli te -a 'la a "da. ɛn Zozi 'kɔ -a -nanjɛnle 'nan -te -a 'blv a "maan? Zɪ e 'bɔ yiba zɪɛ -a wlu bε, -a 'la 'saza nɛn yaa 'yɪ "da. Kɔɔ fijie ba tv "cɛɛ dɪ. ¹⁴ ɛn Zozi -a 'vɪ yiba zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te min -tv 'e 'i 'blv -blɪ 'li "fo "dɪ!» -A -srunon 'wɪ zɪɛ -a 'man.

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.10-17; Lk 19.45-48; Zan 2.13-16)

¹⁵ "Bε -sru o 'bɔla Zeruzalem, ɛn Zozi wla Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o cɪ Bali -pan fɛnun -tannan, 'lee minnun nɛn o cɪ -a 'lɔnan bε, e o -pindɪ 'sia. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le 'tablonun, 'lee -plablo -tannɔn 'le pɛinnun fuila "man. ¹⁶ ɛn ya'a min -tv 'tvɪɛ -e 'e 'ciɪ fε -tv -a Bali -pan 'kuin dɪ. ¹⁷ Zozi 'wɪ 'pla -wle. E 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le
Bali trv 'ba 'kɔn 'a.»

'Pian kaa dre crin wɔnan -a.»

¹⁸ Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bε, ɛn o Zozi 'man -wεɛdɪ 'sia 'nan -e 'o -tɛ. Kɔɔ

nyen o 'cændi 'sia, -yee 'wɪ "paadı nən e ya 'sɔnan minnun pɛɛnɔn lɛ bɛ, -yee "wɛan.

¹⁹ Zi funnin 'pla bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'si Zeruzalɛm.

Yiba "nɛn Zozi 'e wei 'pla "man "bɛ e -ka

(Mt 21.20-22)

²⁰ Tɔ cɛɛn ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn lidɪ 'sia 'o da "nyian Zeruzalɛm. O fijie yiba zɪɛ -a 'yɪ, te e -ka e 'bɔ 'e "sɛin "man. ²¹ Tɔɔn 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ fijie yiba zɪɛ -a man bɛ, -a -cin -tɔ Pɪɛri ji. ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "i 'yɪɔ! Fijie yiba "nɛn 'i wei 'pla "man "bɛ, e -ka.»

²² ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka yi -tɛra Bali da! ²³ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te min -tɔ -a 'vɪ pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: «'I 'sɔra 'gɔ, 'i 'kɔ -tɛ jemie -va,» ɛn min zɪɛ ya'a 'e 'ci -fɔɔlɛ dɪ, 'pian e yi -tɛra "da 'nan Bali -a 'lɛ sɔɔman 'yrɛ bɛ, e dra. ²⁴ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo Bali 'lɔ te ka ya Bali trɔ 'banan bɛ, 'ka yi -tɛra "da 'nan kaa 'yɪ 'va, tɔɔn kaa ye! ²⁵ ɛn -te ka "ta Bali trɔ "baa, te min -tɔ man wɪ a 'ka 'ji bɛ, 'ka 'cɛ -yrɛ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, 'e 'cɛ 'cɛɛ. ²⁶ ['Pian -te ka'a min man wɪ cɛa dɪɛ, 'ka "tɪ "nɛn laji lou "bɛ, 'wɪnɔn nɛn kaa drɛ -yrɛ "wɪdɪ "bɛ, ya'a "nyian "e cɛa 'cɛɛ dɪ.»]

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Lk 20.1-8)

²⁷ "Bɛ -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'bɔla "nyian Zeruzalɛm. ɛn Zozi 'ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun pli "man. ²⁸ Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yɪɛ?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwɪli "cɛ laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bɛ, -kɔladɪ nɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ 'a bɛ, maan -ci "sia 'cɛɛ. ³⁰ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

³¹ -A -nan nɛn waa vidɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: «Bali 'bɛ

'pa 'sia bɛ, e -taa -a laabɔɛ -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bɛ -a da dɪ?» ³² ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan: «Minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, minnun pɛɛnɔn -taa 'wunɛa -kaa man.» Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ, "klan a o ji, kɔɔ minnun pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

³³ -Yee "wɛan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Kɔ'a san tɔa dɪ.»

ɛn Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an 've 'cɛɛ dɪ.»

12

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mt 21.33-46; Lk 20.9-19)

¹ Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia -wɪɛ -kɔnnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Min -tɔ 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bɔ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tɔ drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ ta 'pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wɔ minnun lɔ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kɔ 'lɛglɔn 'pee -ji. ² Zi rɛzɛn nan tɔ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan 'tɔ 'pa 'sia minnun nɛn o 'nyranman "paa -yee rɛzɛn fei bɛ o va, 'nan 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ 'o 'yee vɛ -nɔn. ³ 'Pian waa 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ⁴ "Bɛ -sru ɛn e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian o va. Wɛɛ 'kun, wɛɛ 'sɔn 'e 'wulo -man, wɛɛ srɔn. ⁵ Yaa yaagazan 'pa 'sia, ɛn wɛɛ 'tɛ. "Bɛ -sru min "kaga "le vɛ drɛ "nyian zɪ, waa -mienun -sɔn, ɛn waa -mienun tɛɛ.

⁶ Min -tɔwɪli "nɛn, e -fɔ fei san zɪɛ -yrɔ "bɛ, -yɛɛ cɪ -a 'bɔ 'pɪ -tɔwɪli "nɛn, e 'sɔ -yrɛ tɪglɪ bɛ -a. Yaa 'pa 'sia fei 'panɔn zɪɛ o va 'e -fɔla "da. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan, o -taa 'yra -tɛɛ 'e 'pɪ man.

⁷ 'Pian fei 'panɔn -a 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «Min 'labɛ -yɛɛ 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tɛ, -e -zia zɪɛ 'e drɛ -cee vɛ -a.» ⁸ -A -nan nɛn waa 'kun, waa -tɛ, ɛn waa -kadɪ tuv fei lunɛn -klɔn -sru.

⁹ 'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛɛ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ. ¹⁰ 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ,

ka'a ta vɪɛ dʊv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Kɔɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔɛ -a.

¹¹ Minsan 'bɛ drɛ ɛn -kɔɛ zɪɛ 'e drɛ 'kɔn 'pʊ -fɔ -kɔɛ -a.

'Wɪ nɛn Minsan -a drɛ bɛ, e min 'plo -fɔa.»

¹² Zɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn -kɔnnɛn zɪɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɪ nɛn Zozi -a ve. -Yɛɛ "wɛan o ya "vale 'o "kuan, 'pian minnun lɔ "klandɪ -le "wɛan waa 'tʊɪ, ɛn o -kʊ.

'Sukɔɛ -pan wʊdɪ da wɪ

(Mt 22.15-22; Lk 20.20-26)

¹³ "Bɛ -sru ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn zɪɛ o Farizɛn 'nɔn -mienun 'lee Erodi -le minnun -mienun 'pa 'sia Zozi 'va -a man -wɛɛdɪ 'nan -e 'o wei 'kun 'le "wɛan. ¹⁴ O -kʊ, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊa -tɔa 'nan, i ya 'wɪ tɪɣlɪ vɪzan -a. Yi'a 'klanman min lɔ 'wɪ tɪɣlɪ ci 'sidɪ -a -yrɛ dɪ. ɛn yi'a min bo "va "dɪ. 'Pian i Bali -sru 'ta wʊdɪ "paaman minnun ji 'e tɪɣlɪ da. -Yɛɛ "wɛan kʊa laabo 'i 'lɔ 'nan, -a -si a -kaa 'lɔ -e -kaa 'sukɔɛ -pan wʊ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'I vɪ 'kʊɛ!»

¹⁵ 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, ka ya "vale kaan wei "kuan? 'Ka 'ta 'lein 'wɛɛ 'tʊ -a 'mɛn -e 'an yɪ!»

¹⁶ Waa -tʊ -nɔn -yrɛ. -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ -wɛɛ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gʊ? ɛn -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gʊ?»

O -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza -le vɛ nɛn.»

¹⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! ɛn fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ.

Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va

(Mt 22.23-33; Lk 20.27-40)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: ¹⁹ «Bali -le 'wɪ "paazan, 'wɪ nɛn Moizi -a crɛn -tɛ 'kʊɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: «-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ e -ka, te wa'a

tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yɛɛ -cale zɪɛ -a "bʊɪ 'e 'pa, -e 'e "bʊɪ klu bɔla!» ²⁰ Min -tʊ -le 'nɛn -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dɪ. ²¹ -A "flizan "e -cale -tʊwli zɪɛ -a 'pa, ɛn e -ka, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. -A yaagazan 'le vɛ drɛ "nyian zɪ. ²² O 'sɔravli "lɪ zɪɛ -a 'pa, ɛn o pɛɛnɔn kaa, te wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪ. "Bɛ -sru ɛn lɪ 'bɔ "e "ka 'wʊ "nyian. ²³ Tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e -kɔan -tɪ nan -a? 'I vɪ 'kʊɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

²⁴ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tʊ -ci manlɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ. ²⁵ Kɔɔ tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -klɔnmɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, ɛn lɪmɔnnun 'ka -kɔnnɛn paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ²⁶ -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see "paanan. 'Wɪ 'nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dʊv? Kɔɔ tʊ nɛn Bali a yiba "kpizɛnnɛn 'va ɛn e 'wɪ tin 'ba Moizi lɛ bɛ, yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, ɛn an ya Izak -le Bali -a, ɛn an ya Zago 'le Bali -a.» ²⁷ Tʊ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ. -Yɛɛ "wɛan ka'a 'wɪ 'tʊ -ci manlɛ "fo "dɪ.»

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a?

(Mt 22.34-40; Lk 10.25-28)

²⁸ 'Fluba 'ci vɪzan -tʊ -sa zɪɛ -a 'man. Zɪ yaa 'yɪ 'nan Zozi -a -ci 'vɪ Saduze 'nɔn lɛ fɛnyian bɛ, e pli Zozi man, ɛn yaa laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

²⁹ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le -peinun pɛɛnɔn 'va bɛ, -pei -dan nɛn 'gʊ:

«Izraɛl 'nɔn,

'ka "trɔɛn "tɔ!

-Kaa 'san Bali

'bɛ cɪ Minsan -a 'e 'tʊwli.

³⁰ ɛn 'i Minsan 'bɔ nɛn 'yɪɛ Bali -a bɛ, -a yɪ "yɪ 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ 'yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ 'yi 'yie ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
 'I yɪ 'yi 'yie 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!>

³¹ Ɛn -a "flizan nɛn 'gɔ:

<'I bɔɛzan -tɔ yɪ 'yi

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!>

Bali -le -pei -tɔ wɪ pee -dan 'ka 'mlian
 -pei "fli zɪɛ o da dɪ.»

³² Ɛn 'fluba 'ci vɪzan -a 'vɪ -yrɛ 'nan:
 «Bali -le 'wɪ "paazan, yia 'vɪ fɛnyian.
 'Yie tin a 'nɔnnɔn -a vɪdɪ -a 'nan, Min-
 san 'bɛ ci Bali a 'e 'tɔwli, -a pee "ka 'dɪ.

³³ -Yee "wɛan min 'e Bali yɪ 'yi 'e 'bli
 pɛɛnɔn 'a, 'lee 'yee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a,
 'lee 'yee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a! Ɛn 'e bɔɛzan
 -tɔ yɪ 'yi "le 'e 'bɔ 'le 'wɪ 'zɔ! 'Wɪ zɪɛ -
 a drɛdɪ -dan 'mlian 'sraga nɛn waa 'tɛ
 'ble Bali lɛ bɛ, -a da. Ɛn -a -dan 'mlian
 'sraga pɛɛnɔn bɔdɪ Bali lɛ da.»

³⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan, min zɪɛ yaa -sru
 'vɪ 'wɪ 'tɔdɪ -a bɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan:
 «E -fɔ "wɛnnɔn -e Bali -le mingɔnnɛn
 -blɪdɪ 'e pou 'sia 'i 'va.» "Bɛ -sru 'wɪ
 laabɔdɪ -yrɔ "cin 'ka "nyian -tɔlɛ min
 -tɔ ji dɪ.

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a

(Mt 22.41-46; Lk 20.41-44)

³⁵ Zozi a 'wɪ "paanan minnɔn ji Bali
 -pan 'kuin. Ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «E
 drɛ 'kɔ ɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, min
 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -
 a? ³⁶ Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ, tɔ nɛn Bali lei
 'saun 'ta 'tɔ "man "bɛ, -a 'nan:

<Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan:

'I 'nyran 'an 'pɛ "yi "da -trilii,

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.>

³⁷ -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ,
 e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min
 -a?»

Min "kaga "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -yrɛ ci
 "nrɔndɪ -a.

³⁸ Ɛn yaa 'vɪ "nyian 'yee 'wɪ "paadɪ
 'bɔ 'va 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! -
 Te 'ka 'wɪ drɛ "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ
 'zɔ! O -tɔdɪ ye "yi -tralɛ -gblɔnɔn nɛn
 fɛnyian bɛ -a -ji. Ɛn waa ye "yi "le 'nan
 min 'e o 'tɔ bɔ -guada. ³⁹ -Te e ya cin
 yɪ 'kuin -a oo, ɛn -te e ya "fɛdɪ da -a oo,
 -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye
 "yi. ⁴⁰ O fɛnɔn "sia -calenun lɔ -dawli
 -a. "Bɛ -sru -e 'o Bali trɔ 'ba -plɔun 'nan
 -e minnɔn 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn

zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa
 'plɛblɛ 'kpa.»

-Cale seezan -le fɛ -nɔndɪ 'wɪ

(Lk 21.1-4)

⁴¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnlɛa -
 gbogbo nɛn minnɔn "lala -sɛan "ji Bali
 -le vɛ -a bɛ -a "srɔn. Minnɔn nɛn o
 ci "lala -sɛnnan -ji bɛ, e o -nanjɛndɪ
 'sia. Fɛnɔn "kaga "ta, ɛn o "lala -sɛn -
 ji "kaga. ⁴² "Bɛ -sru ɛn -cale seezan -tɔ
 -ta, e -bablu 'wlɛ 'tɔdɔ -fɔ -ji "fli.

⁴³ -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn laabɔ
 'e "srɔn, ɛn yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve
 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labɛ,
 e fɛ -nɔn Bali lɛ e mlin minnɔn pɛɛnɔn
 nɛn waa -nɔn 'gɔɛ o da. ⁴⁴ Kɔɔ o pɛɛnɔn
 nɛn waa -nɔn 'gɔɛ, "lala a -wlɔ "kaga.
 'Pian lɪ 'labɛ, "lala pɛɛnɔn nɛn -yrɔ -yee
 fɛ -blɪ "man "vɛ -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -
 nɔn Bali lɛ.»

13

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ

(Mt 24.1-4; Lk 21.5-7)

¹ Zozi a bɔlanɔn Bali -pan 'kuin, ɛn -
 a -sruzan 'tɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ
 "paazan, "i 'yɪɔ, Bali -pan 'kɔn bɛ, waa
 -tɔ -kɔlɛ fɛnyian -a. Ɛn waa -tɔ -dandan
 'e pɛɛnɔn.»

² Ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔn -
 dandannɔn nɛn kaa -sɪ -fɔa 'labɛ, yi
 nɛn o -wiiman bɛ, e ya -tanɔn bɔdɪ -a.
 -A -tɔ -kɔlɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ
 'ka -fo 'e bɔɛzan da dɪ.»

'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnɔn man

'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ

(Mt 24.4-14; Lk 21.8-19)

³ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ -nyɛnlɛa Olivie
 pɔn da te -a yra a Bali -pan 'kɔn da zia.
 -A -nan nɛn Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan,
 'lee Andre 'wɪ laabɔ -yrɔ 'o 'saza yei.
 O 'nan: ⁴ «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnɔn 'gɔɛ,
 tɔ "cɛn "man nɛn e dra? Ɛn -mɛ "man
 nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'wɪnɔn zɪɛ
 o "ta dra? 'I vɪ 'kɔɛ!»

⁵ Zozi -a vɪdɪ 'sia -wlɛ 'nan: «'Ka yie
 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa
 -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! ⁶ Min "kaga -
 taa "talɛ 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ
 ci Crizi -a. Ɛn o -taa minnɔn "kaga see
 "paalɛ -e 'o 'si -si tɪglɪ da. ⁷ Ka -kuli -tan
 wɪnɔn maan, ɛn ka 'fla -kɔɔbli -kɔɔbli

da -kuli winun maan. 'Winun zɪe te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'winun zɪe -wɛɛ dra 'e 'flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ. ⁸ 'Lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn -taa 'wunlɛa 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn man, ɛn mingɔnnɛn trɛ -tɔ -taa 'wunlɛa mingɔnnɛn trɛ -tɔ man. 'Trɛ -taa 'nyɔɔnlɛ fɛ "kaga "nan, ɛn dra -dandan -taa "minnɔn -tɛɛlɛ. 'Wɪ yɪdɪ pou sianan "nɛn. 'Pian -a pɛɛnɔn zɪe e ya 'le 'nan 'nɛn 'yadɪ -le ci -yaa pou sianan 'zo.

⁹ 'Ka yɪe 'tɔ 'ka 'fli -va! Minnɔn 'ka "kuan -e 'o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da. Zuif 'nɔn -taa 'ka 'sɔnlɛ sɔnba "a 'wee cin yɪ 'kɔnnɔn -ji. ɛn "nyian bɛ, minnɔn -taa "kɔlɛ 'ka 'a -kɔnmandannɔn 'lee mingɔnnɛnnɔn cɛin -da 'mɛn "wɛan. -A -nan nɛn ka dra 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a o 'le. ¹⁰ Kɔɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuimlan "man 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ.

¹¹ -Te minnɔn 'ka 'kun, ɛn o -kɔ 'ka 'a tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -cin -tɔa 'ka 'ji, te -a tɔ 'bɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! Ya'a 'taa 'silɛ 'ka 'bɔ 'va dɪ, 'pian Bali lei 'saun 'bɛ "paa 'ka 'le.

¹² "Bɔɪ -mie -taa 'e 'bɔ 'fli "bɔɪ -nɔnlɛ minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛn "tɪ -mie -taa 'yee 'nɛn 'nɔnlɛ minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn 'nɛnnɔn -mie -taa 'wunlɛa 'o "tinun 'lee 'o "bɔnnɔn man 'nan minnɔn 'e o -tɛɛ. ¹³ Ka drɛ 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bɛ, min pɛɛnɔn -taa 'nanlɛ 'ka man, wa'a 'taa 'ka yɪlɛ "yɪ "dɪ. 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛblɛ, ɛn e 'bɔ -a 'le 'srannan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji.»

Tɔ nɛn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi -a 'wɪ 'vɪ (Mt 24.15-28; Lk 21.20-24)

¹⁴ «Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɔnnɔn -taa "kɔnlɛ fɛnan nɛn e 'ka "le 'e 'kɔn dɪe -a -nan. Min nɛn e 'fluba 'gɔvɛ -a ta ve bɛ, 'e 'ci man 'kpa! Tɔ nɛn 'wɪ zɪe kaa 'yɪ drɛnan Bali -pan 'kuin bɛ, minnɔn nɛn o ci Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnɔn yei! ¹⁵ ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wɪa 'yee 'kuin -e 'e 'kɔ fɛ -tɔ 'sia dɪ! ¹⁶ ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kɔ 'yee -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ! ¹⁷ Lɪmɔnnɔn nɛn o -pɔn ci 'o man tɔ zɪe -a man bɛ, 'lee

lɪmɔnnɔn nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wɪlɔ tɔ zɪe -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da. ¹⁸ 'Ka Bali trɔv 'ba 'nan, te 'wɪ zɪe 'e 'tria laa 'fɛn tɔ -man dɪ! ¹⁹ Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan 'kpa tɔ zɪe -a man. Zi Bali 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛgɔ yɪ -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka tian drɛlɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪe -a pee 'ka 'dra "nyian 'li 'trɛda "fo "dɪ. ²⁰ Yinun nɛn 'winun zɪe o dra "da "bɛ, Minsan Bali -a -mie cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪe -a drɛlɛ dɪe, "te min -tɔ -wulo 'ka -taa bɔlɛa "va "dɪ. 'Pian minnɔn nɛn e o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yinun -mie cɛɛn "da.

²¹ -Te min -tɔ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a 'gɔv, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya -miɛn bɛ, te 'ka yɪ -tɛra "da "fo "dɪ!

²² Kɔɔ minnɔn nɛn o 'wɪlɔ -sɛan 'nan 'wɛɛ ci Crizi -a bɛ, o -taa "kɔnlɛ 'trɛda. ɛn minnɔn nɛn o 'wɪlɔ winun ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa bɛ, o -taa "kɔnlɛ "nyian. O -taa 'lebo "fɔ wɪ -dandan 'lee -cɛ -srɔn "wɪ -dandan drɛlɛ. Waa dra 'nan, -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnɔn nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪglɪ da. ²³ 'Cee vɛ bɛ, 'ka yɪe 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa! An 'wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'cɛɛ 'va.»

Blamin -pɪ -tadɪ -le 'wɪ

(Mt 24.29-44; Lk 21.25-33)

²⁴ «-Te 'wɪ yɪdɪ -dan zɪe, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yidɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, ²⁵ mlɛn crɛnnɔn "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪlɔ "bɛ, o "sia 'o 'kɪlɔ -ji. ²⁶ Tɔɔn te minnɔn pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanɔn "lɔlu -koei "da. 'Plɛblɛ -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ. ²⁷ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o "paa -sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan -e 'o minnɔn nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, o o cin yɪ. Fɛ -tɔ -nan 'ka 'fo 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.

²⁸ 'Wɪ nɛn e dra fijie yiba "lɛ bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrindɪ 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. ²⁹ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ -le vɛ -a. -Te ka 'winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadɪ a bɔnan -kogo! ³⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvɛ, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'winun

zɪɛ 'o drɛ dɪ. ³¹ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tʊ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³² Tʊ nɛn an -taa "man "bɛ, blamin -tʊ 'ka -a tʊa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tʊa "fo "dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tʊa "fo "dɪ, 'pian 'an "tɪ 'bɛ -tʊa 'e 'tʊwli. ³³ -Yee "wɛan 'ka yiɛ -tʊ 'ka 'fli -va! Te 'ka yi -tɛ dɪ! Kɔɔ tʊ nɛn, 'wɪ zɪɛ e dra "man "bɛ, ka'a tʊa dɪ.

³⁴ -A -kɔɔn "man wɪ nɛn 'gʊ. Min -tʊ 'bɛ "ta -ko 'ta -kɔɔbli wʊnan. E 'yee 'kɔn 'pɛba 'wʊ 'e 'sunɔn 'lɔ. Min -tʊ 'lee 'yee 'nyranman -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn o -tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ. ɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yiɛ -tʊa -klɔn -yrɛ "nɛn "bɛ, -yrɛ 'nan, te 'e yi -tɛ dɪ.

³⁵ -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Yee "wɛan te 'ka yi -tɛ dɪ! Kɔɔ tʊ nɛn, 'kɔn san lia 'e da "man "bɛ, ka'a tʊa dɪ. -Te funninmlan nɛn oo, -te bada nɛn oo, -te mannɛn tɛdɛ -a nɛn oo, -te bodrun nɛn oo, ka'a tʊa dɪ. ³⁶ -Yee "wɛan te 'ka yi -tɛ dɪ! "Tɔgɔ e 'bɔ 'ka man kligli te ka ya yi -tɛnan. ³⁷ 'Wɪ nɛn an ci -a vɪnan 'cɛɛ 'gʊɛ, e ya min pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

14

Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
(Mt 26.1-5; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)

¹ Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wʊ nɔanba -ji bɛ, -a "fɛdi yi -fʊ "fli -e 'e bɔ. "Fɛdi zɪɛ -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan 'nan, -e 'o 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ. ² 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdi yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yi -e 'o 'wluan -kaa man.»

Lɪmɔn -tʊ 'wɪ "yi drɛ Zozi lɛ
(Mt 26.6-13; Zan 12.1-8)

³ Zozi a Betani. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bɛ -yee 'kuin 'e -nyrandɪ fɛnun -sru. -A -nan nɛn lɪmɔn -tʊ pli Zozi man 'e 'lɔ le -pɔnɛn 'tʊ -a. -Laziglɔ nɛn waa laabo nard bɛ, e ya -ji. E 'ka 'e baadɪ fɛ -tʊ -a dɪ, ɛn -a 'flɛ a 'plɛblɛ 'kpa. Yaa 'lɛ 'sʊ, ɛn yaa -sɛn Zozi 'win -ji.

⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'nan min -mienun man, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn e -laziglɔ 'kpa bɛ -a srɛ 'e "tun? ⁵ -Laziglɔ 'labɛ yaa -taan paan. -A 'flɛ bɔa yi -yaa yaaga 'nyranman "lala -a, -e 'o -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.» ɛn o 'wɪ bli lɪmɔn zɪɛ -a va.

⁶ 'Pian Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tʊɪ flɪ! -Mɛ "le "wɛan nɛn, ka 'wɪ -tʊa "man? E 'wɪ "yi drɛ 'mɛn. ⁷ 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tʊ pɛɛnɔn man. ɛn tʊ nɛn e 'sɔ 'cɛɛ bɛ, ka -kɔlaman 'wɪ "yi "drɛdɪ -a -wɪɛ. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, an 'ka 'ka 'va 'gʊ tʊ pɛɛnɔn man dɪ. ⁸ 'Wɪ nɛn e -kɔlaman -a bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa drɛ. -Laziglɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gʊɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wʊ -a. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bɛ, 'wɪ nɛn lɪ 'gʊɛ yaa drɛ bɛ, waa -nan 'sinan "paa, ɛn -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun jɪ.»

Zudazi 'e pei -fɔ Zuif'nɔn 'tanɔn 'va
(Mt 26.14-16; Lk 22.3-6)

¹⁰ 'Bɛ -sru ɛn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tʊ nɛn waa laabo Zudazi Kar -ioti bɛ, e -kʊ Bali -pannɔn 'tanɔn 'va, 'nan -e 'e Zozi 'nɔn -wɪɛ. ¹¹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wɪɛ "bɛ, e o ci nran. -A -nan nɛn o -tʊ "da 'nan, 'o -taa "lala -nɔnlɛ -yrɛ. Yi zɪɛ -a da nɛn Zudazi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan, tʊ "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lɛ.

Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi bli
(Mt 26.17-30; Lk 22.7-20; Zan 13.21-30)

¹² "Fɛdi nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ, -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. -A yi tɛdɛ da nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdi -bli. ɛn Zozi -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'nan 'kʊ 'kʊ "fɛdi fɛnun -tɔɛn 'yie?»

¹³ ɛn Zozi 'e -srunɔn "fli 'pa 'sia. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Ka 'kʊ Zeruzalɛm! Ka bɔa min -tʊ man. 'Yi 'tɔbɔ -kɔan -yrɔ. 'Ka -sɔɔnla -a -sru! ¹⁴ 'Kɔn nɛn, e wla 'ji bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kʊ laabʊ 'i 'lɔ 'nan, 'kɔn "bʊ "nɛn 'kʊ 'vale 'an -srunɔn 'a,

ku -kaa tranun 'sidı nɔanba -ji "fedi -ble -ji bε, e ya nyin zia?» ¹⁵ E -taa 'kɔn "bu -dan tu -kɔnle 'cεε 'kɔn 'ta lou, te -a -ci a 'e drɛdɛ 'va. Fε zıε -a -nan nɛn 'ka -cee fɛnun -tɔɛn!»

¹⁶ -A -nan nɛn -a -srɛnɔn zıε, o -ku 'fla. Waa 'yɪ "le zı Zozi -a 'vɪ -wlε "bε, -yee 'wɪ 'zɔ. Ɛn o 'si nɔanba -ji "fedi fɛnun man drε.

¹⁷ Zı funninmlan 'pla bε, ɛn Zozi 'ta 'o 'vale 'e -srɛnɔn 'fuda "fli "a. ¹⁸ Tu nɛn o yra fɛnun -sru "bε, ɛn Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tıglɪ 'a 'nan, -kaa nɛn -kaa cɪ fɛnun -blınan 'gɔε, 'ka 'va min -tu 'bε -taa 'an 'nɔnle minnun lε.»

¹⁹ -A -srɛnɔn 'ta drε 'trɔdrɔ, ɛn waa laabudɪ 'sia -yrɔ "tɔdɔ 'nan: «'An 'bɔ nɛn?»

²⁰ Ɛn Zozi -a 'vɪ -wlε 'nan: «'Ka min -fuda "fli "nɛn, -kaa cɪ fɛnun -blınan 'e cin va 'gɔε, 'ka 'va min -tu nɛn. ²¹ 'Wɪ tıglɪ nɛn, Blamin -pɪ "ta -daa "kalε "le zı waa crɛn -tε Bali -le 'fluba 'ji bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn, e Blamin -pɪ -nɔan "minnun lε bε, 'wɪ -taa "bɔle -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ "yi "a -e 'o vlε 'o -ya dɪ.»

²² O -fɔ fɛnun -blınan, ɛn Zozi 'kpɔun 'si. E Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wlε. E 'nan -wlε 'nan: «'Ka 'si! -Nyren 'gɔε, 'an 'kɔle nɛn!»

²³ "Bε -sru e 'kulenɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bε -a 'si. E Bali muo "fɔ, yaa -nɔn -wlε, ɛn waa mlin 'o pɛɛnɔn.

²⁴ Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «-Nyren 'gɔε, 'an nyɛn nɛn. -Yεε "ta -sɛanla -e 'e drε min "kaga -pli "vε -a "nyian Bali man 'e 'pee. ²⁵ Maan ve 'cεε 'wɪ tıglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee mlian dɪ -trilii, -e yi nɛn maan -mlian 'e 'pee Bali -le mingɔnnɛn trɛda bε 'e bɔ.»

²⁶ Zı o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bε, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. Ɛn o -ku Olivie pɔn da.

Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Lk 22.31-34; Zan 13.36-38)

²⁷ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srɛnɔn lε 'nan: «'Ka pɛɛnɔn 'ci -taa "srɛle -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan, e 'bla -sru "pinzan -tɛa

-e 'blanun 'o fuila "man.»

²⁸ 'Pian "bε -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bε, an -tɔala 'ka 'le Galile 'lɛglɔn 'ji.»

²⁹ Ɛn Pieri -a 'vɪ -yrε 'nan: «-Te 'yie "wɛan min pɛɛnɔn 'ci srɛman -e 'o 'si 'i -sru "bε, ma'an 'sia 'i -sru "fo "dɪ.»

³⁰ -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ -yrε 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tıglɪ 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gɔε -a man bε, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn "flizan 'e 'wɪ.»

³¹ Ɛn Pieri -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Te e ya 'nan kɔε -kaa 'ku 'vale 'yia oo, ma'an dra zı "fo "dɪ.» Ɛn -a -srɛnɔn pɛɛnɔn "o 'wɪ 'tɔwli zıε -a 'vɪ "nyian.

Zozi 'ku Bali trɔ 'balε Zezemani (Mt 26.36-46; Lk 22.39-46)

³² "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srɛnɔn 'bɔla fei nɛn waa laabo Zezemani bε -a da. Yaa 'vɪ 'e -srɛnɔn lε 'nan: «'Ka 'nyran 'gɔ! An "ta -ko Bali trɔ 'balε.» ³³ E Pieri, 'lee Zaji, 'lee Zan -fɔ 'e -sru, ɛn o -ku waa. -A -nan nɛn nyɛn Zozi 'cɛndɪ 'sia ɛn "klan -dan 'kpa -a -tɛdɪ 'sia. ³⁴ Ɛn yaa 'vɪ -wlε 'nan: «'An 'ta nɛn e drε 'trɔdrɔ 'gɔε, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fɔ 'gɔ! Te 'ka yi -tɛ dɪ!»

³⁵ E pli 'e 'lε "wɛnnɔn, e blula "tra, ɛn e Bali trɔ 'badɪ 'sia 'nan, -te e -kɔlaman drɛdɪ -a bε, tu -wlɪdɪ 'gɔε 'e 'si 'e man -kɔɔbli. ³⁶ Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ -baba! I -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. 'Kulenɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji 'gɔε, 'i drε -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drε 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drε!»

³⁷ Ɛn e 'li 'e da, e 'bɔ 'e -srɛnɔn yaaga 'bɔ man, te o ya yi -tɛnan. -A -nan nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lε 'nan: «Simɔn, i yi -tɛ 'va? Yi'a -kɔlale -e 'i tu "wɛnnɛn 'gɔε -a drε, te 'i yie a "man "dɔv?» ³⁸ Te 'ka yi -tɛ dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wlɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi "dra, 'pian -a 'pleble 'ka -yrɔ "dɪ.»

³⁹ "Bε -sru ɛn e -ku "nyian Bali trɔ 'balε, te e 'wɪ 'tɔwli zıε -a ve. ⁴⁰ Ɛn e 'li 'e da 'e -srɛnɔn 'va. E 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan. Kɔɔ o yie 'cibɛn -tɔ. Ɛn wa'a 'wɪ 'tɔ yɪε -e 'o vɪ -yrε "dɪ.

⁴¹ Zozi 'cɛin yaagazan da bε, ɛn yaa 'vɪ -wlε 'nan: «'Ka yi -tɛa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? E -nyan, -a tu 'bɔ "mɛn. Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnle 'wɪ 'wlɪdɪ "drɛnɔn lε. ⁴² 'Ka

'wluan lou, -e -kaa kv! Min nen e "ta 'an -nəan "minnun lε bε, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif'nəon 'tanəon Zozi 'kun
(Mt 26.47-56; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

⁴³ Zozi 'fv 'wɪ zɪε -a vɪnan, təon en Zudazi nən -a -srunəon 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tv -a bε, e 'bɔla. -Wεε ci 'o 'vale min "kaga "a, en sennun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannəon 'tanəon 'lee 'fluba 'ci vɪnəon 'lee min cejenun 'bε o 'pa 'sia.

⁴⁴ Zudazi nən e wɪε -fɔ bε, yaa 'vɪ 'e 'cən minnun zɪε -wɪε 'nan: «Min nən an -atu -tε "man "bε, te Zozi nən. -A 'bɔ nən 'ka 'kun -e 'ka 'kv -a! 'Pian 'ka 'kun "man 'kpa!» ⁴⁵ -Yee "wεan zɪ e 'bɔla bε, təon en e pli Zozi man. E 'nan -yrε 'nan: «'An 'san.» En e -atu -tε "man. ⁴⁶ -A -nan nən minnun nən o ci waa bε, o Zozi 'kun. ⁴⁷ Təon minnun nən -nan bε, -a -tv 'yee sən 'sɔ 'ji, en e Bali -pannəon 'tazan 'suzan 'tv "trəen cεen.

⁴⁸ Zozi -a 'vɪ -wɪε 'nan: «-Mε "le "wεan nən ka -ta 'an 'kun lε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? ⁴⁹ Tv pεenəon man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, te an 'wɪ "paaman minnun ji, en ka'an 'kun lε dɪ. 'Pian 'wɪ pεenəon zɪε, e drε -e 'winun nən 'e 'crən -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε 'e 'lε sɔɔ.» ⁵⁰ -A -nan nən -a -srunəon pεenəon 'wi "man -a -sru, en o flan bli.

⁵¹ -Gobonən 'tv səonla Zozi -sru 'e 'ta le sɔ -tɔwɪ "cε "a. Minnun -a 'kun, ⁵² 'pian e 'si 'yee sɔ man, en e flan bli 'e plɔdɪ.

Minnun -kv Zozi 'a tin 'banəon 'lε
(Mt 26.57-68; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.13-14, 19-24)

⁵³ Minnun -kv Zozi 'a Bali -pannəon 'tazan -dan 'va. Bali -pannəon 'tanəon, 'lee min cejenun, 'lee 'fluba 'ci vɪnəon 'o cin 'yɪ fε zɪε -a -nan. ⁵⁴ Piəri -fv -kəɔbli, en e -kɔla Zozi -sru -trilii, en e wɪa Bali -pannəon 'tazan -dan le -klən -ji. E -nyran -a 'sunəon yei, te e 'tε "klanman.

⁵⁵ Bali -pannəon 'tanəon 'lee tin 'banəon pεenəon 'wɪ 'tv -wεεdɪ 'sia 'nan -e 'o 'pa Zozi da -e 'o -kɔla -a -tɛdɪ -a -le "wεan. 'Pian wa'a 'wɪ 'tv yɪε "fo "dɪ.

⁵⁶ Min "kaga 'wɪ sən Zozi man, 'pian o wei 'ka drεε -tɔwɪ "dɪ.

⁵⁷ Min -mienun wluan en o 'wɪ 'gɔε -a -sən "man. Waa 'vɪ 'nan: ⁵⁸ «Kɔa 'yɪ -a vɪnan 'nan: «Bali -pan 'kən nən blamin -pε -a -tɔ bε, maan -wia, -e 'an pee -tɔ yɪ yaaga 'wɪ. 'Kən nən blamin "cεε -tɔ 'e 'pε -a dɪε, -a 'bɔ nən maan -tɔa.» ⁵⁹ 'Wɪ 'bɔ zɪε 'bε da oo, minnun wei 'ka "nyian drεε -tɔwɪ "dɪ.

⁶⁰ En Bali -pannəon 'tazan -dan wluan, e -tɔ minnun yei, en yaa laabo Zozi 'lɔ 'nan: «'Wɪ nən minnun -a ve 'i man bε, yɪ'a sia "va "dɔv?» ⁶¹ 'Pian Zozi 'ta -fv flu, ya'a 'wɪ 'tv 'silε "da "dɪ.

En Bali -pannəon 'tazan -dan -a laabo -yrɔ "nyian 'nan: «Min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nən 'yia? Bali -pɪ nən 'yia?»

⁶² Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-Inyan, -a 'bɔ nən 'maan. En 'ka pεenəon, ka -taa Blamin -pɪ yɪε 'e -nyrandɪ 'plεble pεenəon 'san Bali -pε "yɪ "da. En ka -taa -a yɪε 'sinan laji "lolu -koei "da.»

⁶³ -A -nan nən Bali -pannəon 'tazan -dan 'e 'ta sɔ 'fv 'bɔ, en yaa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. ⁶⁴ Bali srən nən yaa 'wɔ bε, kaa 'man. "Ka "ve -ji 'nəon?»

En minnun -a 'si "va -yrε 'nan: «E 'sɔ -ka vε -a.» ⁶⁵ En min -mienun 'le 'yɪ 'sɛndɪ 'sia Zozi da. O sɔ 'pa -a yra, en o 'pa 'fɔ -a yra, te waa laabo -yrɔ 'nan: «Bali 'lewei vɪzan, -tɪε fε tvɔ 'yɪε? 'I -kəon 'kvε!» En Bali -pannəon 'sunəon -a 'kun, te o -ko -a -səndɪ -a.

Piəri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ

(Mt 26.69-75; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)

⁶⁶ Tv zɪε -a wɪ bε, te Piəri a tian -klən -ji. En Bali -pannəon 'tazan -le nəan lɪmən -tv -ta. ⁶⁷ E Piəri 'yɪ 'tε "klannan. Yaa -nanjεen tɛin, en yaa 'vɪ -yrε 'nan: «'I 'bɔ "nyian Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tv nən 'yia.»

⁶⁸ 'Pian Piəri yɔɔ "da. E 'nan: «'Wɪ nən i ci "vale 'i ve bε, ma'an tɔa dɪ, en ma'an ci man dɪ.» Təon e 'wluan, e -kv bei -sia, en mannən -tv wɪ.

⁶⁹ "Bε -sru nəan lɪmən zɪε, e Piəri 'yɪ "nyian, en yaa vidɪ 'sia minnun nən o ci -nan bε -wɪε 'nan: «Min 'lagɔε e ya 'o 'va.» ⁷⁰ Piəri yɔɔ "da "nyian.

Fəɔnən minnun nən fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'vɪ 'nyian -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nən. 'I 'bɔ 'gʊɛ, -a -sruzan 'tʊ nən 'yia, kɔɔ Galile min nən 'yia.»

⁷¹ Tɔɔn Pɪɛri -a vɪdɪ 'sia: «-Tɛ 'wlu nən maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nən -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

⁷² 'Nun tɔɔn mannen "flizan wɪ. 'Wɪ nən Zozi -a 'vɪ Pɪɛri lɛ bɛ, -a -cin -trɔa Pɪɛri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Vaa -e mannen "flizan 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» Tɔɔn e -wuɔdɪ 'sia.

15

Minnun -kv Zozi 'a Rəm min -kənmandan Pilati 'lɛ

(Mt 27.1-2, 11-14; Lk 23.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Zɪ tʊ cɛɛn bodrun bɛ, ɛn Bali -pannən 'tanən 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnən nən o ya Zuif 'nən 'le tin 'banən 'a bɛ, o wei 'pa 'e cin man 'nan 'o Zozi yrɪ, -e 'o 'kv -a -nən Rəm min -kənmandan Pilati lɛ.

² Pilati -a laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn nən 'yia?»

Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɛn, yia 'vɪ 'i 'bɔ 'a bɛ.»

³ ɛn Bali -pannən 'tanən 'wɪ "kaga 'pa Zozi da. ⁴ -A -nan nən Pilati -a 'vɪ -yrɛ 'nyian 'nan: «Yi'a 'wɪ 'tʊ ve dʊʊ? 'Wɪnun nən, waa "paa 'i da bɛ, yi'a maan dʊʊ?»

⁵ 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tʊ 'silɛ "da "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e Pilati 'kan.

Minnun 'o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!
(Mt 27.15-26; Lk 23.13-25; Zan 18.39-19.16)

⁶ Lɛ -tʊdʊ pɛɛnən man bɛ, -te Zuif 'nən tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ bɛ, -kənmandan "sia -pʊ 'kɔnzən 'tʊ man. -Pʊ 'kɔnzən nən minnun cɪ "va 'nan 'o 'si "man "bɛ, -a man nən e "sia. ⁷ Lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ, min -tʊ nən waa laabo Barabazi bɛ, te e ya -pʊ 'kuin 'o 'vale 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən nən, o 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanən yei, ɛn o min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ waa. ⁸ Minnun "kaga "kv Pilati -va, ɛn 'wɪ nən yaa dra -wlɛ -wee "fɛdɪ da -tidɪ bɛ, waa laabʊ -yrɔ.

⁹ Pilati -a laabʊ -wɔ 'nan: «Ka ya "vale 'nan, 'an 'si Zuif 'nən 'le

mingɔnnɛn man?» ¹⁰ Kɔɔ Pilati -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, Bali -pannən 'tanən "naan Zozi man 'e "tun, -yee "wɛan nən o -ta Zozi 'a 'yrɛ. ¹¹ Bali -pannən 'tanən -tɔa minnun man, -e 'o vɪ Pilati lɛ 'nan, Barabazi man nən 'e 'si.

¹² ɛn Pilati -a laabʊ minnun "kaga zɪɛ -wɔ 'nan: «-Mɛ 'va nən ka cɪ 'nan, 'an drɛ min nən kaa laabo Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn bɛ -yrɛ?»

¹³ -A -nan nən o paan 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁴ Pilati -a laabʊ -wɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nən yaa drɛ?»

'Pian o paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

¹⁵ Minnun cɪ "nrandɪ 'sɔ Pilati lɛ, -yee "wɛan e 'si Barabazi man. ɛn e Zozi 'nən 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o -sɔn -ngble -a, -e 'o 'kv -a -pɛin yiba "plan da.

'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wɔ

(Mt 27.27-31; Zan 19.2-3)

¹⁶ 'Sounjanun -kv Zozi 'a -kənmandan -le -klɔn -ji. ɛn o 'sounjanun pɛɛnən cin 'yɪ "man. ¹⁷ O mingɔnnɛn -tralɛ -gblɔ 'tɛndɛn 'tʊ 'wɔ Zozi da. O lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zʊ. ¹⁸ -A -nan nən waa 'tɔ bʊdɪ 'sia, te waa ve 'nan: «Kvɪ 'tɔ bo, Zuif 'nən 'le mingɔnnɛn!»

¹⁹ Waa -sɔndɪ 'sia 'e 'wulo -man -cɛan -kɔ -a, te o 'le 'yi -sɛan "da. ɛn 'o "pɔ -sɔnmlan "wlu, te o "kuannan -a 'lɛ. ²⁰ Zɪ o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, ɛn o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sv "da. O -yee sɔnun 'wɔ 'e da, ɛn o -kv -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

²¹ 'Sounjanun -kvɔdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, e "sia fei. Alɛzandre 'lee Rufus "tɪ "nɛn. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a 'nan -e 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia. ²² O -kv Zozi 'a fɛnan nən waa laabʊ Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nən 'nan, min -wulo klo. ²³ -Wɛn nən waa baa 'yile nən waa laabo mire bɛ -a bɛ, o ya "vale 'nan 'o -nɔan -yrɛ. 'Pian Zozi 'ka -a mlinlɛ dɪ. ²⁴ ɛn waa pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru ɛn o -yee

sɔnun pli 'o cin yei. Waa dre 'lein 'wle 'tuɔladi da.

²⁵ Waa pɛin yiba "plan da bodrun te yidɛ wluan fɔɔ. ²⁶ 'Wɪ nɛn waa -tɛ "man "bɛ, waa crɛn -tɛ yiba 'fɔɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gɔɛ,

Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

²⁷ O 'wɪ 'wɪlidi "drɛnɔn "fli pɛin yiba "plan da. Waa -tɔ pɛin yiba "plan da Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn waa -tɔ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bɔ da. ²⁸ ['Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdi Bali -le 'fluba 'ji bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdi 'nan: «Minnun -taa -a 'silɛa 'wɪ 'wɪlidi "drɛzan -a.»]

²⁹ Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o Zozi "srɔnman, te 'o 'wulo nyɔnman. Waa ve -yrɛ 'nan: «Ee! Yiɛ "cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gɔɔ dɔɔ? ³⁰ 'I 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

³¹ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn "o sɛɛ 'wɔ "nyian. "O 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidi -a 'wɪ 'ji di. ³² -Te e ya min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn, e ci Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'e 'si yiba "plan da! -Te 'kɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, kɔ yi -tɛala "da.» ɛn min "fli "nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi "srɔn "bɛ, "o Zozi srɔn "nyian.

Zozi-ka-nan

(Mt 27.45-56; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

³³ Yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fɔ zɪɛ -trilii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ³⁴ Zɪ e 'bɔ zɪɛ, ɛn Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eloi, Eloi, lama sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

³⁵ Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, ɛn o 'nan: «'Ka "trɔɛn 'pla! E ya Eli laabɔnan.»

³⁶ 'Sounja min -tɔ flɔn bli, e -kɔ sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ 'wɛn 'wɛ 'cɛn 'va, yaa 'wɔ -cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn "ji. ɛn min zɪɛ e 'nan: «'Ka 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ yiba "plan da -o.»

³⁷ 'Pian Zozi paan 'plɛblɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

³⁸ -A -nan nɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tindi Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdi 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra.

³⁹ Zɪ 'sounjanun tazan nɛn 'e 'tɔdi Zozi 'lɛ bɛ, yaa -kanan 'yɪ bɛ, e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

⁴⁰ Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, lɪmɔn -mienun a 'o 'tɔdi -kɔɔbli, te o yɪɛ a -nan nun. Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Mari nɛn, e ci Zaji -gobonɛn 'lee Zoze "bɔ "a bɛ, o ya 'o yei. ⁴¹ Tɔ nɛn Zozi a Galile bɛ, lɪmɔnnun zɪɛ o sɔɔnla -a -sru, te o 'nyranman "paa -yrɛ. Lɪmɔn -mienun nɛn 'o 'vale Zozi nun -a, o -kɔ Zeruzalɛm bɛ, "o ya "nyian -nan.

Zozi wɔ -nan

(Mt 27.57-61; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

⁴² Yi zɪɛ, yaa yi nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "siala. -Yee "wɛan zɪ funninmlan 'pla bɛ, ⁴³ Arimate min Zozɛfɔ -kɔ Pilati -va. E -pɔan 'kun 'plɛblɛ, ɛn e toba -fɔ Pilati lɛ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ. Zozɛfɔ zɪɛ, e ya Zuif 'nɔn 'le 'wɪ tin 'banɔn 'va min -dan tɔ -a. ɛn e ya -a man -pennan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blidi 'sia 'yee minnun da. ⁴⁴ Pilati 'plo 'fɔ -a mandɪ -a 'nan Zozi 'ka 'va. ɛn e min 'pa 'sia 'sounjanun tazan laabɔnan. Zɪ e -ta bɛ, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Zozi 'ka -a -nan 'mɔn?» ⁴⁵ Zɪ Pilati 'sounjanun tazan wei 'man bɛ, ɛn e Zozi pa -nɔn Zozɛfɔ lɛ. ⁴⁶ Zozɛfɔ sɔ fɛnyian 'lɔ, e Zozi 'kadɪ 'si yiba "plan da, ɛn yaa 'pa "man. -A -nan nɛn e -kɔ -a wɔlɛ -yrɛ nɛn waa 'bɔ puo -kɔlɛ ji bɛ, -a ji. "Bɛ -sru e -kɔlɛ -dan blu, ɛn yaa -tɔ -yrɛ zɪɛ -a "nɛn. ⁴⁷ Madala lɪ Mari 'lee Zoze "bɔ Mari bɛ, fɛnan nɛn o Zozi 'wɔ bɛ, waa -nan 'yɪ.

16

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Lk 24.1-12; Zan 20.1-10)

¹ Zɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi ci bɛ, Madala lɪ Mari, 'lee Salome, 'lee Zaji "bɔ Mari -kɔ tɔɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a 'lɔlɛ. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ko -a wɔlɛ Zozi man. ² ɛn 'mɔnnɛn yi

nɛn 'flinla "yi -sru "yi "a bɛ, -a bodrun puunɔn, te yidɛ "ta wuanla bɛ, lɛmɔnnun zɪɛ o -kɔ -yrɛ da. ³ Waa vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Tɪɛ 'ta -tɔa -kɔlɛ -dan nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ -a man -cɛɛ?»

⁴ Pian "wɛɛ 'o yɪɛ 'tɔ bɛ, waa 'yɪ 'nan, -kɔlɛ -dan 'bɔ nɛn -yrɛ "nɛn "bɛ, e ya 'e "bludɪ. ⁵ -A -nan nɛn o wla 'yrɛ 'bɔ 'ji, ɛn o -gobonɛn 'tɔ 'yɪ. -Tralɛ -gblɔ 'fuvu a "da, ɛn e ya 'e -nyrandɪ 'o 'pɛ 'yɪ "da. Nyɛn o cɛɛn.

⁶ Pian min zɪɛ e 'nan -wɛɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ! Ka ya Nazaretɪ min Zozi nɛn waa pɛin yiba "plan da bɛ, -a -wɛɛnan. E 'ka fɛ 'gɔvɛ -a -nan dɪ, e wluan -kanɔn 'va. "Ka 'yɪɔ, fɛnan nɛn waa 'pla "nɛn "bɛ, -a -nan nɛn 'gɔ. ⁷ 'Ka 'kɔ -a vɪ -a -srunɔn 'lee Piɛri lɛ 'nan, e -trɔa o 'lɛ Galile. Ka bɔa "man "nan nun, "le zɪ yaa 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zv.»

⁸ O 'bɔla 'yrɛ -ji "nyandɔ flɛn -a, gligli o 'kun. ɛn wa'a -kɔlɛ -a -nan wɪ vɪdɪ -a min -tɔ lɛ dɪ, nyɛn 'pleblɛ o cɛɛn 'le "wɛan.

Zozi 'e 'fli kɔɔn Madala lɪ Mari lɛ

⁹ Zozi wluan -kanɔn 'va 'mɔnnɛn yɪ nɛn 'flinla "yi -sru "yi "a bɛ, -a bodrun puunɔn. 'E 'fli kɔɔn 'e tɛdɛ Madala lɪ Mari lɛ. Lɪ zɪɛ -a -sru "nɛn e -yɔ -wɪdɪ 'sɔravli "pin. ¹⁰ Minnun nɛn o cɪ "nɛn Zozi -sru "bɛ, trun -fɔ o pɛɛnɔn man, te o ya -a -wuɔnan, ɛn lɪ zɪɛ e -kɔ -a vɪɛ -wɛɛ. ¹¹ 'Pian zɪ yaa 'vɪ 'nan, Zozi a 'e 'belidɪ bɛ, wa'a yɪ -tɛɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli lɛ

(Lk 24.13-35)

¹² "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn "fli "lɛ, te o ya -kɔnan 'fla "wɛnnɛn 'tɔ da. 'Pian 'e 'fli kɔɔn 'e 'kɔlɛ pɛɛ -a. ¹³ O 'li 'o da, ɛn waa -nan wɪ 'vɪ -a -srunɔn -mienun lɛ, 'pian wa'a yɪ -tɛɛa "da "dɪ.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda -tɔ lɛ *(Mt 28.16-20; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23)*

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda -tɔ lɛ, te o ya fɛ -blɪnan. E 'o "trɔɛn nyuɔn, kɔɔ -wee yɪ -tɛradɪ 'wɪ da "ka "dɪ, ɛn o "trɔɛn a "yuyɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nɛn waa 'yɪ 'nan e 'beli ɛn waa 'vɪ -wɛɛ bɛ, wa'a yɪ -tɛɛa o da dɪ.

¹⁵ "Bɛ -sru e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan -e 'ka Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun pɛɛnɔn lɛ! ¹⁶ Min oo min nɛn e yɪ -tɛra "da ɛn waa -batize drɛ bɛ, e -taa 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian min oo min nɛn, ya'a yɪ -tɛɛa "da "dɪɛ, ya'a 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɛ dɪ. ¹⁷ Minnun nɛn o yɪ -tɛra "da "bɛ, o 'lɛbo "fɔ wɪnun 'gɔvɛ -a dra. O -yɔ -wɪdɪnun -pian "minnun -sru 'an 'tɔ da, ɛn o wei 'trɛ -fɔa. ¹⁸ -Te o -mlɛn 'kun 'o 'lɔ oo, -te o min -tɛ 'yɪɛ mɪn oo, ya'a fɛ -tɔ dra -wɛɛ "dɪ. 'O 'pɛ "paala -cɛ -tɛnɔn da, -e 'o 'beli.»

Zozi 'li 'e da Bali va *(Lk 24.50-53)*

¹⁹ Zɪ Minsan Zozi cɛɛn 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e wluan, e -kɔ laji, ɛn e -nyran Bali -pɛ "yɪ "da. ²⁰ -A -srunɔn 'kɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan. Minsan Zozi 'pa o -va. ɛn 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, Bali 'bɔ -a -ci kɔɔn 'nan 'wɪ tɪgli nɛn, kɔɔ e ciɪla o va, ɛn o 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn Luk -a crɛn -tɛ

1 'Tu Teofil,

'wɪnɔn nɛn o drɛ 'kɔ 'vɑ 'gʊɛ, min-
nun "kaga -a man wɛɛ ɛn waa crɛn -
tɛ. 2 Minnun nɛn 'wɪnɔn zɪɛ o drɛ o
yɪɛ man -a pou sɪanɔn "bɛ, -wɛɛ 'sɪan
'pa 'kʊɛ. ɛn 'o 'bɔ nɛn Bali o 'plɑ 'nan
'o 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn fuɪla "man. 3 -Yɛɛ
"wɛan, zɪ an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a pou
-wɛɛdɪ man 'e klɔʒɪ bɛ, 'an 'bɔ, "an 'yɪ
"nyɪan 'kpa, ɛn 'an "yɪɛ crɛn -tɛ 'e "nɛn
'e "nɛn. 4 Maan drɛ zɪɛ 'nan -e 'wɪ
pɛɛnɔn nɛn minnun -a paa 'i ʒɪ bɛ, 'i -
tɔ 'nan 'wɪ tɪʒɪ nɛn.

Bali "e 'nan o "ta-daa Zan -yale

5 Tʊ nɛn mɪngɔnnɛn Erodi Zude
'lɛʒlɔn "paala bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'gʊɛ
'e drɛ. Tʊ zɪɛ -a va bɛ, te min -tʊ a,
waa laabo Zakari. E ya Bali -panzan
-tʊ -a Abia nun va. ɛn waa nan laabo
Elizabethɪ. Bali -panzan -tʊ nɛn 'li, waa
laabo Arɔn bɛ, -a kluda lɪ nɛn. 6 Min
"fli zɪɛ o ya min tɪʒɪ 'a Bali 'lɛ. ɛn -wee
'wɪ drɛdɪ 'lee -wee 'ta wʊdɪ Minsan -le
-pei da bɛ, -a -pɛ -tʊwli 'ka "va "wliɪdɪ
"dɪ. 7 'Pian -wee 'nɛn "ka "dɪ, kɔɔ
Elizabethɪ a lɪmɔn nɛn ya'a nɛn 'yaa dɪɛ
-a, ɛn o "flɪnɔn drɛ "nyɪan ceje.

8 Yi -tʊ da bɛ, ɛn Zakari -kʊ 'yɛɛ Bali
-pan 'nyranman 'palɛ Bali -pan 'kuin.
Kɔɔ Bali -pannɔn nɛn e cɪ o va zɪa bɛ
o da nɛn e 'bɔ. 9 'Wɪ nɛn Bali -pannɔn
-a dra -tɪdɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa drɛ. ɛn
cɛɛgʊɛ, Zakari da nɛn e -tria. E wla
Bali -pan 'kuin, ɛn e -kʊ fɛ -tʊ nɛn -a -
kɔɛɪ "a 'nɔnnɔn bɛ, -a 'tɛ 'blɪɛ Bali lɛ.
10 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun "kaga
"a 'o 'sɛndɪ 'kɔn 'lɛ "nɛn bei Bali trʊ
'banan.

11 -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan nɛn
lajɪ bɛ, -a -tʊ 'e 'fli kɔɔn -yrɛ. E ya 'e 'tɔdɪ
lou, fɛnan nɛn o fɛ zɪɛ -a 'tɛ 'blɛ bɛ -a -
pɛ "yɪ "da. 12 Zɪ Zakari -a 'yɪ bɛ, nyɛn -a
cɛɛn, ɛn "klan -a -tɛdɪ 'sia. 13 ɛn Bali -le
'pasiazan 'e 'nan -yrɛ 'nan: «Zakari, te
"klan 'e 'i 'tɛ dɪ! 'Wɪ nɛn yɪa laa 'bʊ Bali
lɔ bɛ, e wɪ "man. 'I nan Elizabethɪ "ta

-daa 'yɪɛ 'nɛn 'klɔnmɔn -yale. 'I 'tɔ 'pa
Zan. 14 E -kɔan 'yɪɛ cɪ "nran wɪ -dan tʊ
-a, ɛn -a -yadɪ min "kaga 'cɪ "nranman.
15 E -kɔan min -dan tʊ -a Minsan 'lɛ.
Ya'a 'wɛn mlɪan dɪ, ɛn -wɛn nɛn e min
-tɛa "bɛ, ya'a mlɪan dɪ. -A -srandɪ man
'e "bʊ 'pɔn -ʒɪ bɛ, -e Bali lei 'saun 'e 'ta
"da. 16 -Yɛɛ dra -e Izraɛl 'nɔn 'o -sɔɔnla
"nyɪan Minsan nɛn -wee Bali -a bɛ -a
-sru 'e 'pee. 17 Min nɛn Bali -a -trɔa
Minsan 'lɛ bɛ, -nyɛn. E dra Bali 'lewei
vɪzan -a "lɛ zɪ Eli cɪ 'li Bali 'lewei vɪzan
-a bɛ, -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. 'Plɛblɛ 'lee Bali lei
'saun nɛn Eli -lɔ 'li bɛ, -yɛɛ -kɔan -yrɔ. E
'nɛn 'lee 'e "tɪ -sɛan 'e cin va. Minnun
nɛn wa'a 'yra tɛa Bali man dɪɛ, yaa
dra -e 'o -sɔɔnla -sɪ tɪʒɪ da. ɛn "nyɪan
bɛ, yaa dra -e min "kaga 'o 'man wʊ
Minsan -pɛndɪ -a.»

18 Zɪ Zakari 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e
'nan Bali -le 'pasiazan zɪɛ -yrɛ 'nan:
«Maan dra 'kɔ -e 'an -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa
nɛn yɪa ve? Kɔɔ an drɛ ceje ɛn 'an nan
drɛ "nyɪan ceje.»

19 ɛn Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yrɛ
'nan: «'An 'tɔ nɛn Gabriel, mɛɛn cɪ Bali
'lɛ. Bali 'an 'pa 'sia, 'nan -e 'an 'wɪ tin
'ba 'yɪɛ, -e 'an 'wɪ "yɪ zɪɛ -a vɪ 'yɪɛ. 20 'Wɪ
nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ 'gʊɛ e dra te -a tʊ 'bɔ.
ɛn yɪ'a yɪ -tɛlɛa 'an wei da dɪ. -Yɛɛ
"wɛan i dra bobo -a. Yɪ'a 'we 'lɔɔ -e -a
drɛ yɪ 'e bɔ dɪ.»

21 Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ te minnun "kaga
"a Zakari -pɛnnan tɪan. ɛn 'wɪ o 'kan
'nan e ya 'mɔnnan Bali -pan 'kuin
"bʊ. 22 Zɪ e 'bɔla bɛ, ya'a -kɔlale 'wɪ
tin 'badɪ -a -wɛɛ "dɪ. Tɔɔn 'o 'cɪ nrɔn
'nan Bali 'e 'fli kɔɔn Zakari lɛ Bali -pan
'kuin. -A -nan nɛn e 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e
'pɛ -a, te ya'a 'we dɪ.

23 Zɪ -yɛɛ 'nyranman 'pa yɪ -nyan bɛ,
ɛn e -kʊ 'yɛɛ "kɔnnɛn.

24 "Bɛ -sru -a -nan 'ka 'mɔnlɛ dɪ, ɛn -a
nan Elizabethɪ 'e 'pɔn 'si. E -fʊ 'e yɔɔdɪ
"kɔnnɛn mlɛn 'soolu, te yaa ve 'nan:
25 «Minsan 'pa 'an 'va. ɛn 'wɪ nɛn e 'yra
"sia 'an yɪɛ man minnun yɛɪ "bɛ yaa
drɛ 'mɛn.»

Bali "e 'nan o "ta-daa Zozi 'yale (Mt 1.18-25)

26 Zɪ Elizabethɪ -pɔn mlɛn 'shɛɛdʊ
'bɔ bɛ, ɛn Bali 'yɛɛ 'pasiazan Gabriel
'pa 'sia Galile 'flɑ 'tʊ nɛn waa laabo

Nazareti be -a da. ²⁷ Yaa 'pa 'sia nɔnbe 'nen 'tu -va. Nɔnbe zɛ, -a 'tɔ nen Mari, en ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔɛ "fo "di. 'Pian e ya Zozeɸv 'tɔ da 'nan -e 'e 'pa. Zozeɸv zɛ, David kluda min nen. ²⁸ Bali -le 'pasiazan wlala "va, en e 'nan -yɛ 'nan: «Mein 'tɔ bo. Bali "yi dre 'yie, en Minsan yie a 'i 'va.»

²⁹ 'Wɪ zɛ e Mari cɛen nyen -a, en yaa laabu 'e 'fli -lɔ 'nan, 'tɔ bɔdi "cɛn 'be ci zɛ?

³⁰ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yɛ 'nan: «Mari, te "klan 'e 'i 'tɛ di! Bali "yi dre 'yie. ³¹ I "ta -daa 'i 'pɔn 'sile, -e 'i 'nen 'klɔnmɔn -ya. 'Nɛn zɛ 'i 'tɔ 'pa Zozi! ³² E -kɔan "min -dan tu -a, en waa laabo Bali nen min ta lou "be -a -pɪ. Minsan Bali -a -nyɛanla mingɔnnɛn pɛin nen -a tra David -nyran "da "be -a da. ³³ E mingɔnnɛn -ble Zago kludanɔn da 'li 'trilii, en -yee mingɔnnɛn -blidi 'le 'ka 'tɔa di.»

³⁴ En Mari "e 'nan Bali -le 'pasiazan zɛ -yɛ 'nan: «'Wɪ zɛ 'be dra 'kɔ -e 'be dre? Kɔɔ ma'an 'kɔnnɛn tɔa di.»

³⁵ En Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yɛ 'nan: «Bali lei 'saun 'be dra. Bali nen min ta lou "be, -yee 'pleble -taa 'i 'va "le fulɔ -le 'wɪ 'zɔ. -Yee "wɛan 'nen nen i "ta -daa -a -yalɛ be, waa laabo Bali -pɪ. E ya Bali -le vɛ -a. ³⁶ En "nyian be, 'i dri lɔmɔn Elizabeti "e 'pɔn 'si 'e ceje da. E "ta -daa 'nen 'klɔnmɔn -yalɛ. Lɔmɔn nen minnun -a ve "nen 'nan, ya'a 'nen 'yaa diɛ, -a -pɔn mlɛn 'shɛɛdɔ nen 'gɔ. ³⁷ Kɔɔ 'wɪ 'tɔ 'ka 'kɔlaman Bali 'klidi -a di.»

³⁸ En Mari "e 'nan: «An ya Bali 'suzan 'a, 'wɪ nen e ci "va "be -nyren 'e dre 'mɛn.» -A -nan nen Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

Mari -kv Elizabeti -va

³⁹ "Be -sru en Mari -kv "nyiandu Zude 'leɸlɔn 'ji 'fla 'tɔ nen e ya pɔn da be -a da. ⁴⁰ E wla Zakari -le 'kuin, en e Elizabeti 'tɔ 'bɔ. ⁴¹ Zi Elizabeti Mari -le 'tɔ bɔdi 'man be, en 'nen nyɔɔn -a -pɔn -ji. -A -nan nen Bali lei 'saun 'ta Elizabeti da. ⁴² En e paan wei 'pleble 'a 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ 'i man lɔmɔn nun va. En 'nen nen 'i 'pɔn -ji be, Bali -fɛa 'vɪ "man. ⁴³ -Tɪ nen 'maan en 'mɛn Minsan "bɔ -taa 'an 'va? 'Wɪ zɛ yaan

'ci "nranman -dan. ⁴⁴ Zi an 'yie 'tɔ bɔdi 'man be, 'nen "le 'ci nran "nyian, en e nyɔɔn 'an 'pɔn -ji. ⁴⁵ Bali -le -fɛa a 'i man, kɔɔ 'wɪ nen Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ 'yie be, i yi -tɛra "da 'nan e 'le sɔɔman.»

Mari "dre "fɔ

⁴⁶ En Mari "e 'nan:

«An Minsan 'tɔ bɔa 'tandan.

⁴⁷ Bali nen yaan 'si 'wɪ 'ji be, -yee "wɛan ci "nran -dan a 'an 'lɔ.

⁴⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ nen an ci -a 'suzan "tun "a be, 'an 'cin -trɔa "ji.

-E 'e 'sia cɛɛgɔ man be, blamin pɛɛnɔn -a ve 'an man 'nan Bali -le -fɛa a 'an man.

⁴⁹ Kɔɔ 'pleble pɛɛnɔn 'san Bali 'wɪ -dandan dre 'mɛn. E ya Bali nen "tri 'ka "man "diɛ -a.

⁵⁰ En e ya "yi 'li 'trilii minnun nen waa ye "yi,

en waa bɔa "be -wɛ.

⁵¹ E -pɛ 'pleble 'ci kɔɔn

'wɪ -dandan dre di -a. Minnun nen fli dre di -dan bli a o ji be, e o fuila "man.

⁵² E mingɔnnɛnnun 'sia 'wee mingɔnnɛn pɛin -da.

En minnun nen min 'ka o siala fɛ -tɔ -a diɛ,

e o wluan lou.

⁵³ Minnun nen dra o -tɛa "be,

e man yɪfɛ "kaga "nɔn -wɛ.

En e fɛnɔn 'li 'o da 'o 'lɔ 'a 'e "tun.

⁵⁴ E -ta 'palɛ Izraɛl nen yaa 'si "va 'nan 'e 'yee 'nyranman 'pa be -a va.

"Yi "nen e 'nan 'e dra -yɛ "be, -a -cin -trɔa "ji.

⁵⁵ 'Wɪ zɛ yaa 'vɪ 'e 'cɛn -kaa tranun lɛ.

E 'nan 'e "yi dra 'kɔ tra Abraam

'lee 'e kludanɔn lɛ 'li 'trilii.»

⁵⁶ Mari -fɔ Elizabeti -va mlɛn yaaga, "be -sru en e 'li 'e da 'e fla.

Zan -ya tv "bɔ

⁵⁷ Zi Elizabeti pɔn plala be, en e 'nen 'klɔnmɔn -ya. ⁵⁸ -A "srɔnnɔn 'lee -a drɪnɔn -a 'man 'nan Minsan "yi dre Elizabeti lɛ, en o ci nran 'o 'vale waa.

⁵⁹ En -a yi 'sɔrazan da be, o -ta 'nen zɛ -a -fɔlɛ -klɔnmɔn -va. O ya "vale 'o laabu 'e "tɪ 'tɔ 'a Zakari. ⁶⁰ 'Pian -a "bɔ 'ka 'wɛlɛ "man "di. E 'nan: «'O laabu Zan.»

61 En minnun zɪe o 'nan -yre 'nan:
«Wa'a 'i drɪ 'tɔ laabo 'tɔ zɪe -a dɪ. -Mɛ "le
"wɛan nɛn yie 'nan 'o laabɔ Zan?»

62 -A -nan nɛn o 'wɪ laabɔdɪ 'sia -a "tɪ
'lɔ 'o 'pɛ -a. Waa laabɔ 'nan: «'Nɛn 'bɔ
'tɔ nɛn 'nɔn?» 63 En Zakari yiba 'fɔnɛn
'tɔ -nan laabɔ 'nan -e 'e 'crɛn -tɛ. Yaa
crɛn -tɛ "da 'nan: «-A 'tɔ nɛn Zan.» En
'wɪ o pɛɛnɔn 'kan. 64 'Nun tɔɔn -a nɛn
flu ɛn e 'wɪdɪ 'sia te e Bali 'tɔ bɔa.

65 Minnun pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla
fɛ zɪe -a -nan -kogo bɛ, nyɛn o cɛɛn.
'Wɪ zɪe -a -nan sɛɛ nɛn waa wo Zude
pɔnnun pɛɛnɔn da. 66 Min -tɔdɔ
pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪe -a maan "bɛ, 'o 'ci
"nrɔndɪ "siala 'nan: «-Mɛ "a nɛn 'nɛn
zɪe e -taa "drɛlɛ?» Kɔɔ waa -tɔa 'wein
'nan Bali -pɛ -trɔɔ a 'e 'padɪ 'nɛn 'bɔ da.

Zakari Bali muo "fɔ "dre "a

67 Zakari nɛn 'nɛn zɪe -a "tɪ "a bɛ, Bali
lei 'saun 'ta "da, ɛn e Bali 'lewei vidɪ
'sia. E 'nan:

68 «Minnun pɛɛnɔn 'o Minsan 'tɔ bɔ!

-Yɛɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le Bali -a.

E -ta 'palɛ 'yee minnun va,

ɛn e o 'si nɔnba -ji.

69 Bali -ta min 'plɛblɛ nɛn

e -kolaman e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a -cɛɛ.

-Yee 'nyranman 'pazan David kluda

min nɛn.

70 'Wɪ zɪe yaa 'pa 'e 'lewei vɪnɔn 'saun

'le 'e 'cɛn,

ɛn waa 'vɪ -a -nan lɛ 'ka lɛ va dɪ.

Yaa 'pa o 'le 'nan:

71 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
nɔnba -ji,

ɛn minnun pɛɛnɔn nɛn o "naan -kaa
man bɛ,

e -kaa "sia -wee 'plɛblɛ 'wlu.

72 'Bɛ nɛn 'gɔɛ,

e "yi drɛ -kaa tranun lɛ,

ɛn cibɔ "da "wɪ 'saun nɛn

yaa 'vɪ bɛ -a -cin -trɔa "ji.

73 'Wɪ zɪe e -tɔ 'e wei da -a -kaa tra
Abraam lɛ.

Yaa 'vɪ -yre 'nan:

74 E -kaa "sia -kaa 'nanmannɔn 'le
'plɛblɛ 'wlu,

'nan -e -kaa -kɔla 'yee 'nyranman
'padɪ -a,

te nyɛn 'ka -kaa 'ji dɪ.

75 En "nyian

te -kaa ya -yee vɛ -a,

ɛn -kaa 'ta wɔla 'e wei da

tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man -trilii,

-e -kaa ka yi 'e bɔ.

76 'Mɛn 'nɛn, minnun -taa 'i laabɔlɛ

Bali nɛn

min ta lou "bɛ -a 'lewei vɪzan.

Kɔɔ yie -tɔala Minsan 'lɛ

-e 'i -yee -si man drɛ.

77 Yiɛ ve -yee minnun lɛ 'nan,

o 'sizan 'wɪ 'ji a -tanan,

ɛn -yɛɛ -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuiman.

78 Kɔɔ -cee Bali ci a "yi,

ɛn e min ye "yi.

-Yee "wɛan e 'tɛ 'san 'si lou,

ɛn e bii -kaa da

"le yidɛ 'bɛ cɪ wluannan.

79 Yaa drɛ zɪe 'nan

-e -yee 'tɛ 'san 'bɔ 'e minnun nɛn o cɪ

klun "va,

te o "klanman -ka -lɔ bɛ,

o man drɛ 'wein.

En "nyian 'nan

-e 'e 'wɪ 'tɔdɪ nɛn

e blamin -fo -trɔɔ bɛ,

-a "paa -kaa 'ji.»

80 Zɪ Zan drɛ ceje bɛ, ɛn -yee 'wɪ 'tɔdɪ

'pa "da. "Bɛ -sru ɛn e -kɔ "bui "da, e -

fɔ -nan nun -trilii, ɛn yi nɛn e bɔala 'ji

Izraɛl 'nɔn 'lɛ bɛ, e 'bɔ.

2

Zozi 'ya tɔ 'bɔ

1 'Wɪ nɛn e drɛ Zozi 'ya tɔ man bɛ, -

nyɛn 'gɔ. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn

Rɔm bɛ, waa laabo Ogust. E 'nan,

minnun pɛɛnɔn nɛn 'e mingɔnnɛn -ble

o da bɛ, o o "nrɔn. 2 Min "nrɔndɪ tɛdɛ

nɛn. E drɛ te Cirini 'bɛ cɪ Siri 'lɛglɔn da

-kɔnmandan -a. 3 En min -tɔdɔ pɛɛnɔn

'kɔ 'o 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'ya 'trɛ -da.

4 -Yee "wɛan Zozeɔvɔ 'si Galile 'lɛglɔn

'ji, 'fla nɛn waa laabo Nazaretɪ bɛ -a

da. En e -kɔ Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nɛn

waa laabo Betelɛm bɛ -a da. 'Fla zɪe

-a da nɛn, o Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn

David -ya. Zozeɔvɔ a David kluda min

-a, -yee "wɛan nɛn e -kɔ -nan nun. 5 E

-kɔ 'e 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o 'vale Mari nɛn e

"ta -daa "drɛlɛ -a nan -a bɛ -a, te Mari

'pɔn a 'e man.

6 Zɪ o 'bɔla Betelɛm bɛ, ɛn -yee 'nɛn

'ya tɔ 'bɔ. 7 -A -nan nɛn Mari 'nɛn tɛdɛ

-ya -klɔnmɔn -a. E sɔ 'pa 'nɛn zɪe -a

man, en yaa 'nyinnan -winun -le fe -blive -ji. Koo wa'a nyinnan "nan "yile -pen 'non nyinnan di.

Bali-le 'pasianon 'wi tin 'ba 'bla-sru "pinnon le

⁸ Betelem 'fla 'bo zie -a "srōn 'be, 'bla -sru "pinnon a -nan. 'O yie -tōa 'wee 'blanun da -pei -man. ⁹ -A -nan nen Minsan -le 'pasiazan -tu 'bōla o va, en Minsan -le 'te 'san o si -fō. Nyen -dan sen o ji, ¹⁰ 'pian Bali -le 'pasiazan "e -wle 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'te di! An -ta 'wi nen e minnun pēenon 'ci "nranman tigh be -a vile 'cēē! ¹¹ 'Wi zie -nyren 'nan, min nen e "ta -daa 'ka 'sile 'wi 'ji be, waa -ya cēēgv David fla. Crizi nen Minsan -a be -nyren! ¹² 'Ka 'ku -a -nanjen! -A -kōnnen "yi ve nen 'gv: Ka bōa 'nen 'tō man, te sō a 'e -bladı "man, te e ya 'e nyinnandı -winun -le fe -blive -ji. 'Nen zie -nyren.»

¹³ 'Nun tōon Bali -le 'pasianon "kaga 'si laji, en o -ta trele 'pasiazan tēde be -a "srōn, en o Bali 'tō bōdı 'sia. Waa 'vı 'nan:

¹⁴ «'Tō -dan a Bali -le ve -a laji lou.

En e -fōdı -trōō -nōn
'tredanōn pēenōn nen
e o ye "yi "be -wee ve -a.»

¹⁵ Zi Bali -le 'pasianon 'li o da laji be, en 'bla -sru "pinnon a vıdı 'sia 'o cin le 'nan: «-Kaa kv Betelem, 'wi nen Minsan -a 'vı -cēē be -a 'yı.» -A -nan nen o -si 'sia.

¹⁶ Zi o -kv, o 'bōla 'nan nun be, o 'bō Mari 'lee Zozefv man. En o 'nen zie -a 'yi 'e nyinnandı -winun -le fe -blive -ji. ¹⁷ Zi waa 'yi be, tōon 'wi nen Bali -le 'pasiazan -a 'vı -wle 'nen zie -a man be, waa vıdı 'sia minnun pēenon le. ¹⁸ Minnun nen o 'wi zie -a 'man be, 'wi o 'plo 'fō. ¹⁹ 'Pian Mari "e 'winun pēenon zie -a klō "paala 'e 'ji, te 'e 'ci "nrōnman "da.

²⁰ "Be -sru en 'bla -sru "pinnon 'li 'o da, te o Bali 'tō bōa 'winun nen waa 'man 'lee waa -nan 'yi be -yee "wean. Koo 'wi nen Bali -le 'pasiazan -a 'vı -wle "be -a da nen e dre.

²¹ Zi 'nen zie -a yi 'sōrazaan 'bō be, en waa -fō -klōnmōn -va. -A -nan nen o Zozi 'tō 'pa "man. 'Tō zie Bali -le

'pasiazan 'be 'vı, te -a "bv 'ka tian 'e 'pōn 'sile di.

O -kv Zozi 'a Bali -pan 'kuin

²² Tv nen o Mari -sruman -e 'e dre 'saun Bali le "le zi Moizi -le -pei -a 'vı be -yee 'wi 'zv be e 'bō. -A -nan nen o -kv Zozi 'a Zeruzalem, 'nan -e 'o -kōon Minsan le, ²³ "le zi Minsan -le -pei -a 'vı be -yee 'wi 'zv. Koo e ya 'e 'cēēn -tēdı 'nan:

«Fe pēenōn 'nen flin nen,
waa -yaa te e ya 'e 'kōnnen -a be,
'o 'pla Minsan le kōnglōn -yee ve -a.»

²⁴ O -kv -nan nun, 'nan -e 'o Bali -pan "le zi e ya 'e 'cēēn -tēdı Minsan -le -pei -a be -yee 'wi 'zv. 'Yale -tēnōn -a -nōan -plablo "fli, -te 'be "cēē di, -plablo 'nen "fli. -A 'bō nen Zozi 'mangulinun "o "nōn.

²⁵ Min -tv a Zeruzalem. -A 'tō nen Simeon. Min zie e ya min tigh 'a, en e 'ta 'wōla Bali wei da. E ya min nen e "ta -daa Izrael 'nōn 'sile 'wi 'ji be -a -pēnnan. Bali lei 'saun a -yrv. ²⁶ En Bali lei 'saun 'bō -a 'vı -yve 'nan, min 'sizan 'wi 'ji nen Minsan Bali -taa "tale -a be, yaa ye 'e yie 'a 'vaa en e -kaa.

²⁷ Bali lei 'saun -a -cin -tō Simeon -ji 'nan 'e 'kv Bali -pan 'kuin, en e -kv. Nun tōon Zozi "tı 'lee -a "bv wla 'o 'lō le 'nen 'linen 'bō 'a. 'Wi nen Bali -le -pei -a 'vı be -a 'bō nen o "ta -a dra -yve.

²⁸ Simeon Zozi 'si 'e 'pe -ji. E Bali 'tō 'bō, en e 'nan:

²⁹ «'An 'san,
'i 'si "mēn 'i 'suzan man,
-e 'e 'ka -trōō,
koo 'wi nen yia 'vı be, e dre.

³⁰ -Yēē cı 'nan,
an min nen e min "sia 'wi 'ji be -a 'yı
'an yie 'a.

³¹ Min nen yia 'si "va
'tredanōn pēenōn 'le ve -a be -nyren.

³² -Yēē cı 'te 'san nen,
e 'lēglōn pēenōn 'ji dra 'wein be -a,
en -yēē 'yie minnun Izrael 'nōn 'tō dra
-dan.»

³³ 'Wi nen Simeon cı -a vınan Zozi man be, e Zozi "bv 'lee -a "tı 'plo 'fō.

³⁴ Simeon -fea 'vı 'o man, en e 'nan Zozi "bv Mari le 'nan: «'Nen 'gōe Bali -a 'si "va 'nan, Izrael 'nōn 'va be min "kaga -tiala -yee "wean, en min "kaga wuanla

-yee "wεan. En Bali -a 'si "va 'nan -e 'e 'kōn 'wī 'nōan -kōan "vε nen e 'wī "paala minnun lε bε -a. 'Pian minnun 'o 'ci "paa "man. ³⁵ 'Wī zīε -a drēdī bε, e o ci wī yōdī ta bōala 'wein. En bii nen i cī -a "bū "a bε, 'wī -taa 'nanlε 'i man "le srēn 'bε 'i 'fōn.»

³⁶ En "nyian bε Bali 'lewei vīzan lūmōn -tū -nyεanla Zeruzalēm 'bō 'nan nun. Waa laabo Anne, Panuēl -le 'nen nen Aser -le 'lēglōn 'ji. E ya ceje 'kpa. E -kōnnēn 'pa 'e nōnbε "da, en o lε drē 'e 'sran -a 'sōravli 'vaa en -a -sran 'bō 'ka. ³⁷ E -fū -cale -a -trilii, en -a lε 'bō -fuba 'sōra 'wlε sinjēn. E ya Bali -pan 'kuin, te e Bali "sua bodrun funnin fε 'sōndī 'lee Bali trū 'badī -a. ³⁸ Tū nen Simeōn a 'wī zīε -a vīnan 'nen man bε, te e ya -nan. -A -nan nen lī zīε, e Bali 'tō bōdī 'sia. E Zozi 'le 'wī vīdī "sia minnun pēēnōn nen o cī Zeruzalēm -le 'sidī nōanba -ji -pēnnan bε -wlε.

³⁹ Zī Zozi "tī 'lee -a "bū cēēn -a drēdī man "le Minsan -le -pei -a 'vī bε -yee 'wī 'zū bε, en o 'lī 'o da 'o fla Nazaretī Galilē 'lēglōn 'ji. ⁴⁰ Zozi drēdī 'sia ceje, en e -tōdī 'sia 'plēblε. E 'wī 'tōdī 'sia 'kpa tīglī, en Bali -le -fēa a 'e vīdī "man.

Zozi lε 'bō 'fuda "fli

⁴¹ Lε -tōdū pēēnōn man bε, Zozi 'mangulinun -ko Zeruzalēm Zuif 'nōn 'le 'si nōanba -ji "fēdī da. ⁴² Zī Zozi lε 'bō 'fuda "fli "bε, -wεε -kū waa "fēdī zīε -a da "le zī waa dra 'e 'cēn bε -yee 'wī 'zū. ⁴³ Zī "fēdī drēdī -nyan bε, Zozi "tī 'lee -a "bū 'o fla si 'sia. Zozi -fōla "da Zeruzalēm nun, 'pian wa'a -kōnnēn "yīlε dī. ⁴⁴ E ya o 'ji 'nan, Zozi a minnun nen o -taala waa bε o va. Zī o yī drē 'sia -tū bε, en waa -wεεdī 'sia o drīnun 'lee o beenun va. ⁴⁵ Wa'a yīlε dī -le "wεan, o 'lī 'o da "nyian Zeruzalēm -a -wεεdī -a.

⁴⁶ -A -wεεdī yī yaagazan da nen o -kū bōlε "man Bali -pan 'kuin. E ya 'e -nyrandī Bali -le 'fluba 'cī vīnōn -dandan yēi, te -a "trōēn yra 'o wei lε, te e 'wī -mienun laabo -wlō, en te o -yee -mie laabo 'e 'lō. ⁴⁷ Minnun pēēnōn nen o "trōēn "cī -a wei lε bε, -yee 'wīnun laabūdī 'lee -yee 'wīnun -cī vīdī o 'plo 'fō.

⁴⁸ Zī -a "tī 'lee -a "bū "ta bōlε "man 'kōn zīε -a -ji bε 'wī o 'kan. -A -nan nen -a "bū "e -yrē 'nan: «'Mēn 'nen, -mε "wεan nen yīa dra 'kūε zī? 'Kū 'vale 'i "tī "a, kūi -wεεdī 'sia, 'kū 'cī -tō lou.»

⁴⁹ En Zozi "e -wlε 'nan: «-Mε "le "wεan nen, kaan -wεεman? Fēnan nen 'an "tī "man wī cī bε -a -nan nen an -kōan. Ka'a tōa zī dūv?»

⁵⁰ 'Wī nen, yaa 'vī -wlε "bε, wa'a -cī manlε "fo "dī.

⁵¹ "Bε -sru en Zozi 'lee 'e "tī 'lee 'e "bū 'lī 'o da Nazaretī. Yaa 'sia 'e "tīnun 'wei -da. Mari 'wīnun zīε -a 'pla 'e 'ji.

⁵² Zozi trū en 'yee 'wī 'tōdī 'pa "da. 'Wī zīε e minnun cī nran, en e Bali cī nran.

3

Zan minnun -batize drē (Mt 3.1-12; Mk 1.3-8)

¹ Tū nen 'wī 'gūε e drē "man "bε, te Tiber 'bε cī mingōnnēnnun tazan -a Rōm. -A lε -fuda 'sooluzan nen, te e ya mingōnnēn -a 'lēglōn pēēnōn da. En tū zīε -a va bε te Rōm min Ponzū Pilatī 'bε cī -kōnmandan -a Zude 'lēglōn da. En te Erodi 'bε cī Galilē 'lēglōn 'tazan -a, en -a "bū Filipū 'bε cī Iture 'lēglōn 'lee Trakoni 'lēglōn 'tazan -a. En te Lisania 'bε cī Abilenēn 'lēglōn 'tazan -a. ² En te Ane 'lee Kaifa 'bε cī Bali -pannōn 'tanōn 'a. Tū zīε -a man nen Bali 'wī tin 'ba Zakari -pī Zan lε "bui "da.

³ -A -nan nen Zan cīdī 'sia 'yī nen waa laabo Zudan bε -a "srōn 'lēglōn pēēnōn 'ji, te e 'wī tin "baa minnun lε. Yaa 'vī -wlε 'nan: «'Ka 'si 'wī 'wlīdī "drēdī man -e 'ka 'fli -nōn Bali lε! 'Ka 'ta 'ka -batize drē -e Bali 'e 'cēe 'wī 'wlīdī 'fui!»

⁴ 'Wī nen e cī 'e 'crēn -tēdī Bali 'lewei vīzan Ezai -le 'fluba 'ji bε, zī 'e 'lε sōō zīε. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min -tū wei 'bε "we "bui "da.

Min zīε yaa ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drē!

'Ka -yee -sinun ta -sēn 'e cīn va!

⁵ 'Ka pōn -klo pēēnōn 'ji -sēn 'e cīn va!

'Ka pōnnun 'lee pōn 'nen 'ta "nyaan -e 'o 'ta "tra!

En 'ka 'si plinnan pēēnōn 'sū "ji tīglī!

En "nyian bε 'ka 'si srēdī pēēnōn 'ta drē "yī!

⁶ 'Ka drē zīε

-e minnun pεεnɔn 'o -kɔla min 'sizan
'wɪ 'ji nɛn

Bali -ta -a bε -a yɪdɪ -a.»

⁷ Minnun -ta Zan -va "kaga, 'nan -e
'e 'o -batize drɛ. -A -nan nɛn yaa 'vɪ -
wɛ 'nan: «Min -wɪdɪnɔn! -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ
'nan, 'ka 'si Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e
"ta -daa "bɛ, -a wɪ? ⁸ 'Ka -kɔɔn 'ka drɛ
wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man.
'Pian te 'ka vɪ 'e "tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji
Abraam a 'ka tra -a -le "wɛan dɪ. Maan
ve 'cɛɛ 'nan, Bali -kɔlaman e -kɔlɛnɔn
'labɛ o dra Abraam kludanɔn 'a. ⁹ 'Ka
drɛ "yi! Tɔ nɛn o yibanun "cɛan bɛ, e
'bɔ 'va. Yiba "nɛn e baa te -a 'blɔ 'ka
"yi "dɪɛ, waa "cɛan -e 'o tuw 'tɛ 'va.»

¹⁰ -A -nan nɛn minnun nɛn o -ta "va
"bɛ, waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔvɔ dra
"mɛn 'kɔ?»

¹¹ En Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn
-tralɛ -a -yrɔ "fli "bɛ, 'e -tɔ -nɔn min nɛn
-yee "ka "dɪɛ -yrɛ. En min nɛn -blɪfɛ -a
-yrɔ "bɛ, 'e bɔɛzan "le "nɔn.»

¹² -Va "lala 'sinɔn "o "ta wɔ "nyian
'o -batize drɛɛ, en waa laabɔ Zan -lɔ
'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, "kɔ "drɛ
'kɔ?»

¹³ En Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «Te 'ka
-va "lala 'si 'e 'ciɪla -nyrɛn waa 'vɪ 'cɛɛ
bɛ -a da dɪ!»

¹⁴ En 'sounjanun "o laabɔ "nyian -
yrɔ 'nan: «Kɔvɔ "nun, "kɔ "dra 'kɔ?»

E 'nan 'wɛ 'nan: «Te 'ka "lala 'si
minnun lɔ -sa -a dɪ! En te 'ka 'si 'wɪ
wɪ man dɪ! 'Pian 'ka 'pan 'bɛ cɪ 'cee vɛ
-a!»

¹⁵ Minnun nɛn fɛ zɪɛ -a 'nan bɛ, 'wɪ
nɛn Bali "e 'nan, e -taa "drɛɛ bɛ -a -cin
a o ji. -Yee "wɛan 'o 'ci nrɔn 'nan, Zan
-kɔan Crizi nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a.

¹⁶ Tɔɔn en Zan "e 'nan o pεεnɔn lɛ 'nan:
«"An 'ka -batize dra 'yi 'a. 'Pian min
nɛn -a 'plɛblɛ "mlɪan 'an da bɛ, e "ta
-daa. An 'ka -yee -manwua "tun "da
baa "fluzan -a dɪ. -Yɛɛ 'ka -batize dra
Bali lei 'saun 'lee 'tɛ 'a. ¹⁷ -Yee -kɪu "a
'e 'lɔ, -e 'e fɛ 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man.
Yaa 'wɛ -sɛan 'yee 'trɛbɔ -ji, 'pian -a -
flu "bɛ yɛɛ -sɛan 'tɛ nɛn ya'a 'driman
'mlɔnmlɔn dɪɛ -a va, -e 'e 'tɛ 'blɪ.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ 'lee 'wɪ "kaga "pee nɛn Zan
-a 'vɪ minnun lɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn
'a. ¹⁹ En "nyian bɛ, Zan 'wɪ 'pla Galile
'lɛglɔn 'tazan Erodi lɛ. Kɔɔ Erodi 'e "bɔ
nan Erodi 'pa, en e 'wɪ 'wɪdɪ "pee drɛ

"nyian "kaga. ²⁰ "Bɛ -sru en e 'wɪ 'wɪdɪ
drɛ "nyian Zan -fɔdɪ -a -pɔ 'kuin.

Zan Zozi -batize drɛ
(Mt 3.13-17; Mk 1.9-11; Zan 1.32-
34)

²¹ Minnun pεεnɔn -ta 'o -batize drɛɛ
Zan -va. En Zozi "e "ta 'wɔ "nyian "e
-batize drɛɛ. "Bɛ -sru zɪ Zozi Bali tru
'badɪ 'sia bɛ, en labli 'lɛ 'sv. ²² -A -nan
nɛn Bali lei 'saun sɔɔn "da -goezee "le
-plablo -le 'wɪ 'zv. En wei -tɔ wɪ laji.
Yaa 'vɪ 'nan: «I ya 'an 'pɪ nɛn maan ye
"yi en -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bɛ -a.»

Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gɔ
(Mt 1.1-17)

²³ Zozi lɛ a -fuba yaaga, en e Bali -le
'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia. Waa "siala 'nan
Zozɛfv nɛn Eli -pɪ -a bɛ, -yee 'nɛn nɛn.

²⁴ Mata -pɪ nɛn Eli -a
en Levi -pɪ nɛn Mata -a
en Mɛci -pɪ nɛn Levi -a
en Zanayi -pɪ nɛn Mɛci -a
en Zozɛfv -pɪ nɛn Zanayi -a.

²⁵ Matatia -pɪ nɛn Zozɛfv -a
en Amɔn -pɪ nɛn Matatia -a
en Naun -pɪ nɛn Amɔn -a
en Ezli -pɪ nɛn Naun -a
en Nagayi 'pɪ nɛn Ezli -a.

²⁶ Maati 'pɪ nɛn Nagayi 'a
en Matatia -pɪ nɛn Maati 'a
en Semeyi 'pɪ nɛn Matatia -a
en Yose 'pɪ nɛn Semeyi 'a
en Yoda -pɪ nɛn Yose 'a.

²⁷ Yoana 'pɪ nɛn Yoda -a
en Reza 'pɪ nɛn Yoana 'a
en Zorobabel -pɪ nɛn Reza -a
en Salatiel -pɪ nɛn Zorobabel -a
en Neri 'pɪ nɛn Salatiel -a.

²⁸ Mɛci -pɪ nɛn Neri 'a
en Adi 'pɪ nɛn Mɛci -a
en Kozan 'pɪ nɛn Adi 'a
en Emadan -pɪ nɛn Kozan 'a
en Eri -pɪ nɛn Emadan -a.

²⁹ Yesua 'pɪ nɛn Eri -a
en Elieze -pɪ nɛn Yesua 'a
en Yori 'pɪ nɛn Elieze -a
en Matatia -pɪ nɛn Yori 'a
en Levi -pɪ nɛn Matatia -a.

³⁰ Simeɔn -pɪ nɛn Levi -a
en Zuda -pɪ nɛn Simeɔn -a
en Zozɛfv -pɪ nɛn Zuda -a
en Yonan 'pɪ nɛn Zozɛfv -a

en Eliakim -pɪ nɛn Yonan 'a.

³¹ Melea -pɪ nɛn Eliakim -a
en Menan -pɪ nɛn Melea -a
en Matata -pɪ nɛn Menan -a
en Natan -pɪ nɛn Matata -a
en David -pɪ nɛn Natan -a

³² Jese -pɪ nɛn David -a
en Yobedi -pɪ nɛn Jese -a
en Boazɪ -pɪ nɛn Yobedi -a
en Sala -pɪ nɛn Boazɪ -a
en Naashɔn -pɪ nɛn Sala -a

³³ Aminada -pɪ nɛn Naashɔn -a
en Adimɛn 'pɪ nɛn Aminada -a
en Ani 'pɪ nɛn Adimɛn 'a
en Esrɔm -pɪ nɛn Ani 'a
en Faras -pɪ nɛn Esrɔm -a
en Zuda -pɪ nɛn Faras -a.

³⁴ Zago 'pɪ nɛn Zuda -a
en Izak -pɪ nɛn Zago 'a
en Abraam -pɪ nɛn Izak -a
en Tera 'pɪ nɛn Abraam -a
en Nawo -pɪ nɛn Tera 'a.

³⁵ Seru 'pɪ nɛn Nawo -a
en Rago -pɪ nɛn Seru 'a
en Pele 'pɪ nɛn Rago -a
en Ebe 'pɪ nɛn Pele 'a
en Salmɔn -pɪ nɛn Ebe 'a.

³⁶ Jena 'pɪ nɛn Salmɔn -a
en Apaza 'pɪ nɛn Jena 'a
en Sɛm -pɪ nɛn Apaza -a
en Noe -pɪ nɛn Sɛm -a
en Lame 'pɪ nɛn Noe -a.

³⁷ Matuzale 'pɪ nɛn Lame 'a
en Enɔk -pɪ nɛn Matuzale 'a
en Yarɛdɪ -pɪ nɛn Enɔk -a
en Malalɛ 'pɪ nɛn Yarɛdɪ -a
en Jena 'pɪ nɛn Malalɛ 'a.

³⁸ Eno 'pɪ nɛn Jena 'a
en Sɛtɪ -pɪ nɛn Eno 'a
en Adan -pɪ nɛn Sɛtɪ -a
en Bali -pɪ nɛn Adan -a.

4

*Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ
'wɪdɪ 'drɛ*

(Mt 4.1-11; Mk 1.12-13)

¹ Bali lei 'saun a Zozi 'lɔ, ɛn e 'si
Zudan 'yi "srɔn. Bali lei 'saun 'kɔ -
a "bui "da. ² -A -nan nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"drɛzan nɛn waa laabo Satan bɛ, e
Zozi 'man -tandɪ 'sia "bui zɪɛ -a da. Zɪ
e yi -fuba sinjɛn drɛ, te ya'a fɛ ble dɪɛ,
ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia 'plɛblɛ.

³ -A -nan nɛn Satan "e 'nan -yrɛ 'nan:
«-Te Bali -pɪ nɛn yia bɛ, 'i vɪ -kɔlɛ 'labɛ
-yrɛ 'nan 'e lila "da -blɪfɛ -a.»

⁴ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e
'crɛn -tɛdɪ 'nan: «-Blɪfɛ 'saza man "cɛɛ
min "belia dɪ.» »

⁵ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ -a "nyian
loulou, ɛn e mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nɛn
'trɛda bɛ -a kɔɔn -yrɛ. ⁶ -A -nan nɛn
e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'plɛblɛ -nɔan
'yɪɛ -e 'i drɛ mingɔnnɛn trɛ 'lee 'e da
fɛnun fɛnyian pɛɛnɔn 'labɛ -a tazan -a.
-A pɛɛnɔn 'labɛ waa -nɔn 'mɛn, ɛn "an
-nɔan "min nɛn an ya "va "bɛ -yrɛ. ⁷ -
Te 'i "pɔ sɔɔnla 'an 'wlu ɛn yian 'bɔ bɛ,
-a pɛɛnɔn zɪɛ te e drɛ 'yɪɛ vɛ -a.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «E ya 'e
'crɛn -tɛdɪ 'nan: «Bali nɛn Minsan -a
bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e bɔ. ɛn -a -tɔwli "cɛ
"nɛn min 'e 'su.» »

⁹ "Bɛ -sru ɛn Satan -kɔ Zozi 'a
Zeruzalɛm. ɛn e -kɔ -a -tɔlɛ Bali -pan
'kɔn 'win -ji lou. -A -nan nɛn e 'nan -
yrɛ 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bɛ, 'i 'si 'i
'fli man -e 'i 'kɔ "tra. ¹⁰ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn
-tɛdɪ 'nan:

«Bali -a ve 'yee 'pasianɔn lɛ 'nan 'wei
'kun,

¹¹ 'o 'lɔ lou,
"tɔgɔ 'i 'cɛɪn 'e 'lɛ wɔ -kɔlɛ ji -le "wɛan.»
»

¹² ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ
ma'an dra dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
"nyian 'nan:

«Te blamin 'e Bali nɛn
Minsan -a bɛ -a man -tan dɪ!» »

¹³ Zɪ Satan "koe "nyan Zozi 'man -
tandɪ man bɛ, ɛn e 'si -a "srɔn, -a man
-tandɪ pee man -pendɪ -a.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mt 4.12-17; Mk 1.14-15)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'li 'e da Galile
'lɛglɔn 'ji. Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ a -
yrɔ. ɛn -a 'tɔ 'wɪdɪ 'sia fɛ pɛɛnɔn 'nan.

¹⁵ E -cia Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔnnun -ji
te e Bali -le 'wɪ "paaman minnɔn ji. -A
'tɔ "yi "a min pɛɛnɔn 'le.

Nazaretɪ 'nɔn 'kayɪ -tɛlɛa Zozi da dɪ

(Mt 13.53-58; Mk 6.1-6)

¹⁶ Zozi 'bɔla Nazaretɪ, 'fla nɛn waa
'lɛ 'bɔ "da "bɛ -a da. Zuif 'nɔn 'le 'flinla
'yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tɔ da nɛn e
wlala -wee cin yɪ 'kuin "le zɪ yaa dra 'e

'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E wluən lou 'nan -e 'e Bali -le 'fluba ta vɪ. ¹⁷ ɛn o Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'nɔn -yrɛ. Yaa 'lɛ 'sʊ, ɛn fɛnan nɛn 'wɪ 'gʊɛ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yaa 'yɪ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: ¹⁸ «Minsan lei 'saun a 'an 'lɔ, kɔɔ yaan 'si "va, 'nan -e 'an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, 'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan bɛ, o 'si 'wɪ 'ji. 'Nan -e 'an minnun nɛn o yɪɛ a 'e 'widɪ bɛ, -a 'lɛ 'sʊ, 'nan -e 'an minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o da bɛ o 'si 'wɪ 'lɔ. ¹⁹ 'Nan -e lɛ nɛn Minsan 'yee "yɪ -kɔɔnman -ji bɛ, 'an vɪ 'cɛɛ.» ²⁰ Zɪ e cɛɛn 'fluba zɪɛ -a ta vɪdɪ man bɛ, yaa 'lɛ 'wʊ, ɛn yaa -nɔn cin yɪ 'kuin 'pasiazan lɛ. -A -nan nɛn e -nyran. Minnun pɛɛnɔn nɛn cin yɪ 'kuin bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn "da. ²¹ -A -nan nɛn e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn kaa 'man Bali -le 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, 'e 'lɛ sɔɔdɪ 'sia cɛɛgʊ.» ²² ɛn minnun pɛɛnɔn 'tɔ -a -sru. 'Wɪ 'nɔnnɔn nɛn e bɔala -a 'le bɛ e o 'plo 'fɔ, te waa ve 'nan: «Zozɛfv -pɪ "cɛɛ dʊv?» ²³ ɛn Zozi 'e 'nan -wɛ 'nan: «Maan -tɔa 'nan -kɔnnɛn 'gʊɛ ka -taa -a -fɔlɛ 'mɛn. -Kɔnnɛn zɪɛ -nyrɛn 'nan: «Min 'belizan, 'i 'fli 'beli 'i 'bɔ 'a!» ɛn ka -taa "nyian -a vɪlɛ 'mɛn 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yɪa drɛ Kapanamo kʊa 'man bɛ, 'i drɛ 'i fla 'gʊ! ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, minnun 'ka Bali 'lewei vɪzan 'tʊ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ²⁵ ɛn e ya "le 'an 'wɪ 'gʊɛ -a -cin -tɔ 'ka 'ji. Tʊ nɛn Bali 'lewei vɪzan Eli a 'li bɛ, laa cɛɛn lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdʊ, ɛn dra -dan -ta 'fla pɛɛnɔn da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te -cale "kaga "a Izraɛl, ²⁶ 'pian Bali 'ka Eli 'palɛ -sia o -tʊ -va dɪ. -Pɛn lɪ -tʊ nɛn e ya -cale -a Sidɔn 'lɛglɔn 'ji 'fla nɛn waa laabo Saretɔ bɛ -a da bɛ, -a va nɛn Bali Eli 'pa 'sia. ²⁷ ɛn "nyian tʊ nɛn Bali 'lewei vɪzan Elize a 'li bɛ, te -kogobe 'tɛnɔn "kaga "a "nyian Izraɛl. -Kogobe 'ka 'silɛ min -towli "man dɪ, 'pian Siri min Naaman man nɛn -kogobe 'si.»

²⁸ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o pɛɛnɔn 'ji cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji. ²⁹ O -sɛn lou, ɛn o Zozi 'bɔla bei "sa -a. -A -nan nɛn o -kʊ -a 'fla lu "nɛn, 'nan -e 'o 'ta 'tɔ "man pɔn -yro -ji. Kɔɔ -wee 'fla 'bɔ a pɔn da. ³⁰ 'Pian Zozi 'bɔla o yɛi 'e "tun, ɛn e -kʊ.

*Zozi -yʊ -wɪdɪ "pin min -tʊ -sru
(Mk 1.21-34)*

³¹ Zozi 'bɔla Kapanamo. E ya Galile 'lɛglɔn 'fla 'tʊ -a. ɛn -wee 'flinla "yɪ da bɛ e Bali -le 'wɪ "paadɪ 'sia -wee cin yɪ 'kuin. ³² -Yee 'wɪ "paadɪ minnun 'plo 'fɔ, kɔɔ yaa ve "le Bali -a -kɔladɪ -nɔn -yrɛ.

³³ Min -tʊ a cin yɪ 'kɔn 'bɔ 'ji bɛ, -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru. E -paandɪ 'sia 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan: ³⁴ «Nazaretɪ min Zozi, -mɛ "wɛan nɛn i -tɔa 'kʊɛ 'wɪ 'ji? I -ta 'kʊ klu 'sʊlɛ. Mɛin -tɔa. Bali -le min tɪglɪ nɛn 'yɪa.»

³⁵ ɛn Zozi -a -tɛra -a 'nɛan, e -yʊ -wɪdɪ "lɛ 'nan: «'I 'ta -tɔ! 'I 'si min 'labɛ -a -sru!» -A -nan nɛn -yʊ -wɪdɪ "min zɪɛ -a -tria minnun yɛi, ya'a fɛ -tʊ drɛlɛ -yrɛ "dɪ, ɛn e 'si -a -sru.

³⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa 'vɪ 'o cin lɛ 'nan: «-Mɛ "sʊ -man wɪ 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa ve -yʊ -wɪdɪnɪn lɛ 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee -kɔladɪ -a, 'nan 'o 'si minnun -sru -e 'o drɛla "da.» ³⁷ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ zɪɛ, -yee "wɛan -a 'tɔ "yɪ "vɪdɪ 'pa "nyian "da Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

*Zozi Simɔn Pieri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn
"kaga beli*

(Mt 8.14-17; Mk 1.29-34)

³⁸ Zɪ Zozi 'bɔla cin yɪ 'kuin bɛ, ɛn e -kʊ min -tʊ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -yee "kɔnnɛn. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Simɔn nan "bʊ "a 'e yra yɪnan 'kɔlɛ -wɔandɪ 'plɛblɛ 'lɔ. -A -nan nɛn minnun Zozi trʊ 'ba 'nan 'e -nanjɛn. ³⁹ Zozi 'kunnan lɪ zɪɛ -a da, ɛn e 'nan 'kɔlɛ -wɔan "cɛ lɛ 'nan: «'I 'si lɪ 'gʊɛ -a man.» Tɔɔn ɛn -a 'kɔlɛ 'e 'trɔ -fɔ. -A -nan nɛn e wluən, ɛn e fɛ -nɔn -wɛlɛ.

⁴⁰ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnun -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn -cɛ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn cɪ o man bɛ, o -ta waa Zozi lɛ. 'E 'pɛ 'pla o -tʊdʊ pɛɛnɔn da, ɛn e o beli. ⁴¹ E -yʊ -wɪdɪnɪn -pin min "kaga -sru "nyian. O "sia o -sru -paandɪ -a. O -paanman

'nan: «Bali -pɪ nɛn 'yia.» 'Pian Zozi 'ka o 'tɔɪle -e 'o 'wɪ dɪ, kɔɔ waa -tɔa 'nan Zozi a min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

Zozi Bali -le 'wɪ 'vɪ Galile 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji

(Mk 1.35-39)

⁴² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zozi 'si 'fla. E -kɔ fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan. 'Pian minnun -kɔ -a -wɛɛdɪ -a, ɛn o -kɔ bɔlɛ "man. O ya "vale o dra 'nan -e 'e vɪle 'e 'si 'o "srɔn "dɪ. ⁴³ -A -nan nɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Bali 'bɛ cɪ mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da. E ya "le 'an 'kɔ -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ vɪ min peenun lɛ "nyian, kɔɔ 'wɪ zɪɛ -a man nɛn Bali 'an 'pa 'sia.» ⁴⁴ ɛn Zozi 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪle 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji.

5

Zozi -srunɔn tɛdɛ

(Mt 4.18-22; Mk 1.16-20)

¹ Yi -tɔ da, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yɪ nɛn waa laabo "nyian Jenezaret bɛ -a 'plo da, ɛn minnun tɛdɪ 'sia "man "kaga, 'nan -e 'o Bali -le 'wɪ man. ² -A -nan nɛn e -klɔ "fli 'yɪ 'e 'tɔdɪ 'yɪ 'bɔ zɪɛ -a 'plo man, te pɔ -tɛnɔn sɔɔnla 'ji, 'nan -e 'o 'wee pɔ -tɛ "se -sru. ³ Zozi 'fɔ -klɔ zɪɛ -a -tɔ -ji, te Simɔn -le vɛ nɛn. ɛn e 'nan Simɔn 'bɔ lɛ 'nan: «'Kɔ 'si 'yɪ 'plo man -kogo.» Tɔɔn ɛn e -nyran. E -fɔ -klɔ -ji, ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji.

⁴ Zɪ e cɛɛn -a 'wɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan Simɔn lɛ 'nan: «'I -pli "klɔ -a fɛnan nɛn 'yɪ -klu cɪ bɛ -a -nan, -e 'ka 'cee "se 'wɛɛn -e 'ka pɔ -tɛ.»

⁵ ɛn Simɔn "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san, kɔ 'nyranman 'pa paan 'pei -man "fo, ɛn fɛ -tɔ 'ka 'fɔlɛ 'kɔvɛ "se "ji dɪ. 'Pian 'i wei da nɛn, an "ta "se 'gɔvɛ -a wɛɛnman.»

⁶ Zɪ waa drɛ bɛ, ɛn pɔ -sɛn -wee "se "ji "kaga 'kpa. -Yee "wɛɛn -wee "se "ta 'fɔɪ bɔɔman. ⁷ -A -nan nɛn o pɔ -tɛnɔn nɛn -klɔ -tɔ -ji bɛ o laabɔ 'nan, 'o 'ta 'pa 'o 'va. Zɪ o -ta bɛ, ɛn o 'wee -klɔ "fli 'bɔ 'fa pɔnɛn 'a. -Klɔ "fli zɪɛ o ya "vale 'o 'ko 'siɛn 'yɪ 'wlu.

⁸ Zɪ Simɔn Pieri 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, 'e "pɔ sɔɔnla Zozi 'wlu, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si 'an "srɔn "kogo,

kɔɔ an ya min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ -a.» ⁹ Pɔ "kaga "nɛn waa -tɛ bɛ, -yee "wɛɛn "klan -dan sɛn Simɔn 'lee o pɛɛnɔn nɛn o cɪ waa bɛ o ji, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁰ 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -yɛɛ drɛ "nyian Zebede -pɪnun Zaji 'lee Zan nɛn Simɔn "srɔn "bɛ -wlɛ.

ɛn Zozi "e 'nan Simɔn lɛ 'nan: «Te nyɛn 'e 'i 'cɛn dɪ! -Pɔ -tɛzan nɛn 'yia, 'pian -e 'e 'sia cɛɛgɔ man bɛ, i drɛ min nɛn e -taa "minnun laabɔlɛ 'an -sru "bɛ -a.» ¹¹ "Bɛ -sru ɛn o -ta 'wee -klɔ -a 'yɪ 'plo man. O 'si fɛ pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

Zozi -kogobe 'tɛzan -tɔ beli

(Mt 8.1-4; Mk 1.40-45)

¹² Yi -tɔ da bɛ, ɛn Zozi 'lee min -tɔ 'o cin 'yɪ 'fla 'tɔ da. Min zɪɛ -kogobe a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da 'si "fo. Zɪ e Zozi 'yɪ bɛ, 'nun tɔɔn 'e "pɔ sɔɔn "wlu, ɛn 'e yra blula. -A -nan nɛn e toba -fɔdɪ 'sia -yrɛ. E 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wu "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

¹³ ɛn Zozi 'e 'pɛ 'sɔ "ji, e klɛ "man, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An "we "man. 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn ɛn -kogobe 'si "man.

¹⁴ "Bɛ -sru Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i vɪ min lɛ 'nan, mɛin beli dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tɔ -va, -e 'yei 'nanjɛn! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bɔ Bali lɛ, "le zɪ Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Tɔɔn -e minnun pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan, i beli.»

¹⁵ Zozi 'tɔ "yɪ "a min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le fɛ pɛɛnɔn 'nan, te minnun -taa "va 'nan -e 'o wei man -e 'e 'wee -cɛ 'si 'o man. ¹⁶ 'Pian Zozi 'si o va, ɛn e -kɔ fɛnan nɛn -a -nan cɪ flu bɛ -a -nan, 'nan -e 'e Bali trɔ 'ba.

Zozi min -srandɪ "tra "tɔ beli

(Mt 9.1-8; Mk 2.1-12)

¹⁷ Yi -tɔ da, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji bɛ, Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a -nan. O 'si Galile 'lee Zude 'fla pɛɛnɔn da, ɛn o -mie 'si "nyian Zeruzalɛm. Bali -le 'plɛblɛ a Zozi 'lɔ, te e minnun "belia -a.

¹⁸ -A -nan nɛn minnun -tadɪ 'sia, te min -srandɪ -tɔ a -wɔ "se "ji. O ya "vale 'o min zɪɛ -a -wɔlamlan 'kuin 'nan -e 'o 'pla Zozi 'lɛ. ¹⁹ 'Pian wa'a -kɔlɛ -a -wɔladɪ -a dɪ, kɔɔ min -a -nan "kaga.

Təən en o 'kən tri. O 'kən bə 'fən 'e 'win -ji lou, en o -cəzan zɪɛ -a səənla "se 'ji minnun pɛɛnən yei Zozi 'lɛ.

²⁰ Zɪ Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, en e 'nan -cəzan zɪɛ -yɾɛ 'nan: «An 'yie 'wɪ 'wɪdɪnunun fui.»

²¹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizɛn 'nən 'o 'ci "nrəndɪ 'sia, en o 'nan: «-Tɪɛ Bali 'tə sɾɛman zɪɛ? Min -tʊ 'ka 'kəlamən -e 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tʊwɪ "a dɪɛ!»

²² 'Pian Zozi -wee ci "nrəndɪ 'yɪ, en yaa laabʊ -wɔb 'nan: «-Mɛ "wɛən nɛn 'ka 'ci "nrənman zɪɛ? ²³ -Te maan 'vɪ -yɾɛ 'nan: «'Wɪnunun nɛn yia drɛ -wɪdɪ "bɛ, maan fui», 'bɛ a -tʊ. En -te maan 'vɪ -yɾɛ 'nan: «'I 'wɪuan, 'i 'tə lou, 'i 'ta wʊ», 'bɛ a -tʊ. 'Wɪ "fli zɪɛ -a "cɛn "vɪdɪ 'bɛ cɪ 'plɛblɛ? ²⁴ 'Pian an "ta -a -ci -kəənman 'cɛɛ 'nan, Bali -kəladɪ -nən Blamin -pɪ lɛ, -e 'e min -le 'wɪ 'wɪdɪnunun fui 'trɛda.» -A -nan nɛn yaa 'vɪ min -srandɪ "tra zɪɛ -yɾɛ 'nan: «'I 'wɪuan! 'I 'yie nyinnan "davɛ 'sia! 'I 'kʊ 'yie "kənnɛn!»

²⁵ 'Nun təən min zɪɛ e wɪuan o yie man, en e 'yee nyinnan "davɛ 'sia, en e -kʊdɪ 'sia 'yee "kənnɛn, te e Bali 'tə bəa. ²⁶ 'Wɪ zɪɛ e min pɛɛnən 'plo 'fə, en o Bali 'tə bədɪ 'sia. O klan Bali lə, en waa vɪdɪ 'sia 'nan: «Cɛɛgʊ nɛn, kʊ -cɛ "srən wɪnunun zɪɛ -a -nan 'yɪ.»

Zozi Levi laabʊ (Mt 9.9-13; Mk 2.13-17)

²⁷ "Bɛ -sru, en Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan. "Yɛɛ -kʊ 'e 'lɛ bɛ, en e 'sukələ 'sizan 'tʊ 'yɪ, te e ya 'yee 'nyranman 'panan. Waa laabo Levi. Zozi "e 'nan -yɾɛ 'nan: «'I -səənla 'an -sru!» ²⁸ Levi fɛ pɛɛnən 'tʊ, e wɪuan, en e səənla -a -sru.

²⁹ "Bɛ -sru en Levi "fɛdɪ -dan da fɛnunun təən Zozi lɛ 'yee "kənnɛn. 'Sukələ 'sinən "kaga 'lee min -mienun 'bɛ cɪ 'o -nyrandɪ 'o 'vale Zozi nun -a fɛ -sru. ³⁰ Farizɛn 'nən 'lee 'wee minnun nɛn o 'fluba 'ci ve bɛ o ci 'ka 'e 'sədɪ dɪ. -A -nan nɛn waa laabʊ Zozi -srunən lɛ 'nan: «-Mɛ "wɛən nɛn ka fɛnunun -ble, 'e cin va 'sukələ 'sinən 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən 'a? En -mɛ "wɛən nɛn ka 'yɪ -mlian 'e cin va waa?»

³¹ En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dədrə -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nɛn -cɛ cɪ o man bɛ, -wɛɛ cɪ -dədrə -va.» ³² En e

'nan "nyian -wɪɛ 'nan: «Min tɪglunun -le "wɛən "cɛɛ an -ta dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnən 'o 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'o -səənla Bali -sru.»

Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "le fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zʊ

(Mt 9.14-17; Mk 2.18-22)

³³ Minnun -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zan -srunən 'lee Farizɛn 'nən -srunən fɛ "səən yi -mie da, te o Bali trʊ "baa. 'Pian "yie -srunən fɛ -ble, te o 'yɪ -mlian.»

³⁴ Zozi "e -wɪɛ 'nan: «-Te minnun -a lɪ 'pa "fɛdɪ drɛnan bɛ, tʊ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, wa'a fɛ sən dɪ. ³⁵ 'Pian tʊ -tʊ -taa "bələ bɛ, o lɪ -trɛ 'pazan "sia o yei. Tʊ zɪɛ -a man nɛn o fɛ "səən.»

³⁶ En Zozi -kənnɛn "tʊ -fədɪ 'sia -wɪɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tʊ 'ka sə -trɛ 'fʊɪ 'bo, -e 'e 'pa sə ceje 'fənnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, sə -trɛ 'bʊ 'fʊɪ 'bʊ 'e "tun, en o yie 'ka 'kəən 'e cin va dɪ.

³⁷ En "nyian bɛ, e 'ka "le 'o -wɛn -trɛ -sɛn -wɪ 'kələ 'tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, -wɛn -trɛ -wɪ 'kələ 'tre cejenun fɛaman -e -wɛn 'e 'sran, te -wɪ 'kələ 'trenun wii. ³⁸ 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛən -wɪ 'kələ 'tre -trenun -ji!

³⁹ En "nyian bɛ, min nɛn -wɛn 'cɛn 'mlindɪ -trəa -a bɛ, ya'a 'wɛn -trɛ ye "yɪ "dɪ. Kəə yaa ve 'nan: «-Wɛn 'cɛn 'mlindɪ 'bɛ cɪ "yɪ.» »

6

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nən 'le 'flinla "yi man

(Mt 12.1-8; Mk 2.23-28)

¹ 'Flinla "yi da nɛn, Zozi 'lee 'e -srunən fei -tʊ 'cɛndɪ 'sia 'ji. Fɛ 'wɪɛ nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, -a -srunən 'ko -a 'cɛndɪ -a. Waa plɔmlan "man 'o 'lɔ, te waa -ble. ² -A -nan nɛn Farizɛn 'nən -mienun -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa dra bɛ? -Si 'ka -kaa 'lɔ 'nan -kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -cɛɛ 'flinla "yi da dɪ.»

³ En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'li, te dra -a -tɛa 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dʊʊ? ⁴ E wɪa Bali -pan 'kuin, en 'kpəun nɛn waa 'pla Bali -le vɛ -a bɛ, yaa 'sia, yaa bli, en e 'yee minnun "le 'nən. 'Wɪ zɪɛ yaa drɛ, 'pian te e ya 'e vɪdɪ 'nan Bali -pannən 'saza 'bɛ -ble.»

⁵ En Zozi -a 'le 'sran -wle 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ mɛɛn cɪ 'flinla "yi san -a.»

Min -tv nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ Zozi -a beli

(Mt 12.9-14; Mk 3.1-6)

⁶ 'Flinla "yi pee 'bɔ "nyian, ɛn Zozi wla cin yɪ 'kuin. E Bali -le 'wɪ "paadi 'sia minnun ji. Min -tv a 'kɔn zɪɛ -a -ji, -a -pɛ "yi "pɛla a 'e 'kadɪ 'e man.

⁷ En 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn Zozi -nanjɛndɪ 'sia -gɔɛɛn. O ya -a -nanjɛnnan 'nan -te e -cɛ "sia min man 'flinla "yi da -o. O ya -a man -wɛɛnan 'nan -e 'o 'wɪ 'tɔ yɪ, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man.

⁸ 'Pian Zozi -wee ci "nrɔndɪ 'yɪ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla cɪ 'e 'kadɪ 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou -e 'i 'tɔ min yei 'gɔ!» E wluan, ɛn e -tɔ lou minnun yei.

⁹ -A -nan nɛn Zozi -a laabv -wɔɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn -cee -pei -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'wɪ "yi "drɛ 'flinla "yi da, -baa te 'e drɛ dɪ? En "nyian min -kɔlamana e min "belia, -baa yaa "tɔv -e 'e 'ka?»

¹⁰ Zozi o pɛɛnɔn 'nanjɛndɪ 'sia 'tɔdɔ, ɛn e 'nan min nɛn -a -pɛla 'ka 'e man bɛ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ 'sɔ "ji.» Min zɪɛ yaa drɛ, 'nun tɔɔn ɛn -a -pɛ drɛ "plɔnblɔn.

¹¹ 'Wɪ zɪɛ e 'bli 'fɔ Zozi 'nanmannɔn 'ji, ɛn o 'wɪ nɛn o "ta -daa -a drɛɛ -yrɛ "bɛ, -a -sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei.

Zozi min -fuda "fli 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a

(Mt 10.1-4; Mk 3.13-19)

¹² Yi -tv da ɛn Zozi 'kɔ Bali trɔv 'balɛ pɔn -tv da. E -fɔ Bali trɔv 'banan -trilii, ɛn tv cɛɛn. ¹³ Zi tv cɛɛn bɛ, ɛn 'e -srunɔn laabv. E min 'si o va -fuda "fli, e o 'tɔ 'pa 'yee 'pasianɔn. ¹⁴ O 'tɔ nɛn 'gɔv: Simɔn nɛn yaa 'tɔ 'pa Piɛri bɛ, 'lee 'e "bɔvɪ Andre, 'lee Zaji, 'lee Zan, 'lee Filipv, 'lee Batelemi, ¹⁵ 'lee Matie, 'lee Toma, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Simɔn -tv nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, ¹⁶ 'lee Zaji -pɪ Zude, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnle 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ -nyrɛn.

Min "kaga "ta Zozi 'va
(Mt 4.23-25; 12.15-16; Mk 3.7-12)

¹⁷ Zozi pɔn sɔɔn "ji o 'vale 'yee 'pasianɔn 'bɔ 'a, ɛn e -tɔ fɛnan pablanɛn 'tv -nan. Min "kaga "a 'o 'sɛndɪ fɛ zɪɛ -a -nan 'o 'vale -a -srunɔn "kaga "a "nyian. Minnun zɪɛ o 'si 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji, ɛn o -ta. O -mie 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, ɛn o -mie 'si Zeruzalɛm 'fla, ɛn o -mie 'si jemie "srɔn Sidɔn 'lee Tir 'lɛglɔn 'ji. ¹⁸ O -ta 'nan -e 'o Zozi wei man, ɛn 'nan -e 'e -cɛ 'si 'o man. Minnun nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ o -sru "bɛ, o beli. ¹⁹ En minnun pɛɛnɔn -a -wɛɛman 'nan 'o kla Zozi man, kɔɔ 'plɛblɛ 'tv bɔala "ji, te e -cɛ "sia o pɛɛnɔn man.

-Tɪ man nɛn Bali -le -fɛa cɪ?

(Mt 5.1-12)

²⁰ Zozi 'e yɪɛ 'tɔ 'e -srunɔn 'va, ɛn e 'nan:

«Kaa nɛn ka ya 'yale -tɛnɔn 'a bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka ya Bali -le mingɔnnɛn tredanɔn 'a.

²¹ Kaa nɛn dra cɪ 'ka -tɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ ka -taa 'kanlɛ.

Kaa nɛn 'ka cɪ -wuɔnan bɛ, Bali -le -fɛa a 'ka man, kɔɔ 'ka 'ci -taa "nranlɛ.

²² -Te minnun "naan 'ka man Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'si o 'va Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka "srɔnman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, ɛn -te minnun 'ka 'tɔ srɛman Blamin -pɪ -le "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man.

²³ 'Wɪ zɪɛ 'e 'ka 'ci "nran, ɛn 'ka 'sɔv lou ci "nran -a, kɔɔ 'ka -kopa a -dan laji. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ -tɔwli zɪɛ o tranun -a drɛ Bali 'lewei vɪnɔn lɛ 'li.

²⁴ En "nyian bɛ, kaa nɛn ka cɪ fɛnɔn 'a bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka ya 'cee vɛ drɛnan 'va.

²⁵ En kaa nɛn ka cɪ 'ka kandɪ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ dra "ta -daa 'ka 'tɛɛ.

En kaa nɛn ka cɪ 'shɛ 'blinan bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man, kɔɔ ka "ta -daa "wuɔlɛ "le -cɛ 'bɔ 'ka da.

²⁶ -Te minnun -cee 'wɪ "yi "ve bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ o tranun -a drɛ minnun nɛn o Bali 'lewei 'vɪ 'li 'wlu 'a 'bɛ -wɛɛ.»

Zozi -srunɔn 'ka 'wɪ 'leji tɔa dɪ
(Mt 5.38-48; 7.12)

27 «Kaa nen 'ka "trɔɛn "ci 'men be, maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka 'ka 'nan-mannɔn yi "yi! 'Ka "yi "drɛ -wle! 28 'Ka 'fɛa vɪ minnun nen o -yɔ -saanman 'ka man be o man! Minnun nen o 'tɛ "paa 'ka da be, 'ka Bali trɔɛ 'ba -wle! 29 -Te min 'pa 'fɔ 'i 'klanbo "tu da be, 'i -tu -tɔ "nyian -yrɛ. En -te min 'yie -sɛn "dasɔ 'si 'i 'lɔ be, te 'i 'si -tɔ -yrɔ 'yie -tralɛ 'sinan dɪ.

30 Min oo min nen e fɛ -tu laabu 'i 'lɔ be, -te e ya 'i 'lɔ, 'i -nɔn -yrɛ. -Te min 'yie fɛ 'si 'i 'lɔ, te yie "cɛɛ -nɔn -yrɛ "dɪɛ, te 'i vɪ -yrɛ 'nan 'e 'lɛji bɔla 'yie dɪ. 31 'Wɪ nen ka ci "vale minnun 'o drɛ 'cɛɛ be, -a 'wɪ 'lein zɪɛ -nyɛn 'ka -wee "drɛ.

32 -Te minnun nen o 'ka ye "yi "be, o 'saza nen ka o ye "yi "be, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "nyian, min nen e o ye "yi "be, -nyɛn waa ye "yi.

33 Minnun nen o "yi "dra 'cɛɛ, -te o lɛ nen ka "yi "dra be, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "o "dra "nyian zɪ. 34 -Te ka fɛ "fɛa minnun nen kaa -tɔa 'nan waa 'lɛji bɔla be -wle "be, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi "dra 'cɛɛ dɪ! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn fɛ "fɛa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ, 'nan -e 'o 'lɛji bɔla.

35 Te 'cee vɛ 'e 'kɔn zɪ dɪ! 'Pian minnun nen o "naan 'ka man be, 'ka o yi "yi! 'Ka "yi "drɛ -wle! En "nyian be 'ka fɛ 'fɛ min lɛ 'e "tun. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan, e -kɔlaman -a 'lɛji bɔladɪ -a dɪ. -Te ka ya 'wɪnɔn zɪɛ -a drɛnan be, 'ka -kɔpa -kɔan -dan. En ka -kɔan Bali nen lou "be -yee 'nɛnnun -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali "yi "dra minnun nen wa'a min 'tɔ "yi 've dɪɛ -wle, en e "yi "dra nyannɛnnɔn lɛ. 36 -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e 'kɔn "yi "le zɪ 'ka "tɪ Bali ci ci "yi "be -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi-srunɔn 'ka min 'tɔ 'tɛa dɪ (Mt 7.1-5)

37 «Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa be, 'e tin -tɛ 'ka da! Te 'ka 'wɪ bɔ min man dɪ, "tɔgɔ tu nen Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa be, 'e 'wɪ bɔ 'ka man! 'Ka 'wɪ 'cɛ min lɛ, -e Bali 'e "cee 'wɪ 'cɛ! 38 'Ka fɛ -nɔn min lɛ, -e Bali 'e "cee "nɔn! Bali -a faa 'coun -e 'e -sɛn 'ka 'man sɔ -ji. Zɪ i 'wɪ dra 'i

bɔɛzan -tu -va be, -a da nen Bali "yie "dra.»

39 En Zozi 'wɪ 'tɔ 'vɪ -wle -kɔnnɛn "ji. E 'nan: «Yie 'wizan 'ka -si kɔnman 'e bɔɛzan yie 'wizan lɛ dɪ, -te 'be "cɛɛ dɪ, o "flinɔn -tɛa "klu -ji. 40 En min nen e ci 'wɪ -tranlanan "be, ya'a 'mlian 'wɪ "paazan da dɪ, 'pian min nen e 'wɪ 'tɔ tɪglɪ be, e dra "le min nen e 'wɪ paa "ji "be -yee 'wɪ 'zɔ.

41 -Mɛ "le "wɛan nen i yiba -flunɛn ye 'i bɔɛzan -tu yie -goei, te 'i 'bɔ 'le vɛ nen yiba -dan 'bɔ ci 'be 'ci be, yi'a 'be 'ye dɪ? 42 'I 'bɔ nen yiba -dan a 'i 'yie -goei te yi'a 'ye dɪɛ, -mɛ "le "wɛan nen yie ve 'i bɔɛzan lɛ 'nan: <'An "bɔ, 'i 'tɔ -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!> -Blɔzan, 'i yiba 'si 'i 'yie -goei 'e 'flin 'vaa, -e 'i fɛnan yi 'wein. "Be -sru i -kɔlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bɔɛzan -tu yie -goei.»

Yiba 'kpa 'lee yiba -wɪdɪ (Mt 7.16-20)

43 «Yiba 'kpa 'ka 'baa yiba "bɛwle 'wɪdɪ "a dɪ! En yiba -wɪdɪ 'ka 'baa yiba "bɛwle "yi "a dɪ. 44 O yiba -tɔa 'e 'blɔ man, kɔɔ kaa -tɔa 'nan wa'a -lomin 'naan -tɛin "man dɪ, en wa'a -wɛn bɛwle 'naan "trɔɛn 'fɔn lei man dɪ.

45 Min nen -a ci wɪ a "yi "be, -a 'le nen 'wɪ "yi bɔala. En min nen -a ci wɪ a -wɪdɪ "be, -a 'le nen 'wɪ 'wɪdɪ bɔala. -Yɛɛ ci 'nan, 'wɪ nen 'e fadɪ min ji be, -yɛɛ bɔala min 'le.»

Zozi-srunɔn tɪglɪ (Mt 7.24-27)

46 «-Mɛ "le "wɛan nen kaan laabo Minsan, Minsan, 'pian 'wɪ nen maan ve 'cɛɛ be, te ka'a dra dɪ? 47 Min nen e drɛ 'an -sruzan 'a, te yaan wei maan, en e 'ta wɔla "da "be, an "ta -a -kɔnman 'cɛɛ. 48 E ya "le min nen e "ta 'yee 'kɔn -tɔa, yaa -klu cɛɛn 'e trɔdɪ, en yaa -pɔ -fɔ 'plɛblɛ be, -yee 'wɪ 'zɔ. -Te 'yi 'fa, 'yi nen e "yro "be, ya'a 'kɔlaman 'kɔn zɪɛ -a -widɪ -a dɪ, kɔɔ e ya 'e 'tɔdɪ -kli. 49 'Pian min nen yaan wei 'man, en ya'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, -a san a "le min nen e 'kɔn 'trɔa nyɛn va, en ya'a -pɔ -fɔlɛ 'trɛ 'ji dɪɛ, -yee 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'yi 'fa be, e wɛɛn "man, en 'kɔn zɪɛ e -wi 'nun. E wiila 'nan "fo.»

7

Rəm min nən 'sounjanun tazan 'a bε e pli Zozi man

(Mt 8.5-13; Zan 4.46-54)

¹ Zi Zozi cεen 'wɪ tin 'badɪ man minnun lε bε, εn e -kɒ Kapanamo. ² 'Sounjanun tazan -le nɔan -tɒ man "yaaman 'fla zɪε -a da. -A -kadɪ -fɔla tɒ, εn -a tazan 'bɔ -a ye "yi 'kpa tɪglɪ. ³ Zi e Zozi 'le 'wɪ 'man bε, εn e Zuif min ceje -mienun 'pa 'sia "va, 'nan 'e 'ta 'yee nɔan 'beli. ⁴ Minnun zɪε o -kɒ, εn o 'bɔ Zozi man. O kɔala "man -a trɒ 'badɪ -a. Waa 'vɪ -yrε 'nan: «'Sounjanun tazan 'labε, e ya 'le 'i 'wɪ zɪε -a drε -yrε. ⁵ E -cee 'lεglɔn ye "yi, εn -yεε 'kɒε cɪn yɪ 'kɔn 'tɔ.» ⁶ En Zozi 'kɒdɪ 'sia 'o 'vale waa.

"Yεε -pli 'sounjanun tazan zɪε -yee vε -nan "srɔn "bε, εn min zɪε e beenun 'pa 'sia 'nan 'o vɪ -yrε 'nan: «Minsan, te 'i 'fli "koe "nyan dɪ! An 'ka min nən i -wɪmlan -yee 'kuin bε -a dɪ, kɔɔ Zuif min "cεε 'maan dɪ. ⁷ 'Wɪ zɪε -yee "wεan nən ma'an 'fli yɪε tɪglɪ -e 'an 'lɒ 'i 'va 'an 'bɔ 'a dɪ. 'Pian an ya "vale 'i 'wɪ 'tɒ vɪ -e 'mɛn nɔan 'e 'beli. ⁸ Kɔɔ 'an 'bɔ 'gɒε, 'an 'tanɔn 'bε 'an "paala, εn 'mɛn 'sounjanun bε mɛen o "paala. -Te maan 'vɪ -a -tɒ lε 'nan: <'I 'kɒ>, -e 'e 'kɒ. -Te maan 'vɪ -a pee lε 'nan: <'I 'ta>, -e 'e 'ta. -Te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lε 'nan: <'I 'wɪ 'gɒε -a drε bε>, yaa dra.»

⁹ 'Sounjanun tazan -le 'wɪ nən yaa 'pa 'e beenun 'le bε, zɪ Zozi -a 'man bε, yaa 'kan. -A -nan nən 'e man lila minnun "kaga nən o -kɒla -a -sru "bε o da, εn e 'nan: «Maan vε 'cεε 'nan, Izraēl 'nɔn 'va bε, ma'an min -tɒ yɪε te e yɪ -tɛala Bali da tɪglɪ zɪε dɪ.»

¹⁰ Minnun nən 'sounjanun tazan o 'pa 'sia bε, "wεε li 'o da "kɔnnɛn "bε, te -cε 'si nɔan zɪε -a man "fo.

Zozi min -kadɪ -tɒ fuv

¹¹ "Bε -sru εn Zozi 'kɒ 'fla 'tɒ nən waa laabo Naen bε -a da. -Wεε kɒ 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'lee minnun "kaga "a. ¹² Zozi "ε vɪnan 'e -pli 'fla zɪε -a man -klɔn -kpɛin "srɔn "bε, te o "ta -ko min -kadɪ -tɒ -a -yrε da. -Cale lɪmɔn -tɒ -le 'nɛn -tɒwli "nɛn yaa -ya bε, -nyrɛn. 'Flanɔn "kaga 'lee -cale 'bɔ 'bε cɪ -kɒnan. ¹³ Zi

Minsan lɪ zɪε -a 'yɪ bε, -a nyɪrɪnda -sɛn "da, εn e 'nan -yrε 'nan: «Te 'i 'wɒɔ dɪ!»

¹⁴ -A -nan nən Zozi pli 'e 'lε, e klε -planɛn man. En minnun nən -planɛn 'bɔ cɪ o -win -ji bε, o -tɔ. En Zozi "e 'nan: «-Gobonɛn, 'an 'bɔ "e 'yɪε 'nan, 'i 'wɪuan lou!» ¹⁵ Min -kadɪ zɪε e wɪuan lou, εn e 'wɪdɪ 'sia. En Zozi "e 'nan -a "bɒ "lε 'nan: «'Yɪε 'nɛn nən 'gɒ.»

¹⁶ Nyɛn minnun pɛɛnɔn cεen, εn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'nan: «Bali 'lewei vɪzan -dan 'bɔla -kaa 'va, εn "nyɪan, Bali -ta 'palε 'yee minnun va.» ¹⁷ 'Wɪ nən Zozi -a drε zɪε, e fuila "man Zude 'lεglɔn 'lee 'e "srɔn 'lεglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Mt 11.2-19)

¹⁸ En Zan -srɔnɔn 'kɒ 'wɪ zɪε -a 'sinan 'palε Zan lε. 'E -srɔnɔn "fli laabu, ¹⁹ εn e o 'pa 'sia Minsan -va. E 'nan -wlε 'nan: «'Ka laabu -yrɔ 'nan, -yεε cɪ min nən kɒa 'man 'nan e -taa "bε -a, -baa 'kɒ min pee man -pɛn tian?»

²⁰ Zi o 'bɔ Zozi man bε, εn o 'nan -yrε 'nan: «Min -batize drɛzan 'kɒ 'pa 'sia 'i 'va, 'nan -e 'kɒ laabu 'i 'lɔ 'nan, min nən kɒa 'man 'nan e -taa "bε, -nyrɛn 'yɪa, -baa 'kɒ min pee -pɛn?»

²¹ Tɒ 'bɔ zɪε -a wɪ bε, te Zozi man "yaa 'nɔn "kaga beli, εn e -cε -tɛnɔn "kaga beli, εn e -yɒ -wɪdɪ "pin min "kaga -sru, εn e yɪε 'winɔn "kaga yɪε 'lε 'sɒ. ²² Zozi "e 'nan Zan -le 'pasianɔn zɪε -wlε 'nan: «'Wɪ nən -kaa -nan 'yɪ 'lee 'wɪ nən -kaa 'man bε, ka 'kɒ -a 'sinan 'pa Zan lε. 'Ka vɪ -yrε 'nan: Yɪε 'winɔn yɪε 'lε 'sɒ, "tun "bɒnɔn 'ta 'wɒ, -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man, "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lε 'sɒ, εn minnun nən o kaa bε o fuv, εn 'yalε -tɛnɔn Bali -le 'wɪ 'nɔnɔn 'man. ²³ En "nyɪan bε, min nən e yɪ -tɛra an da εn -a -pɛ -sru 'ka tɔalε 'mlɔnmlɔn dɪε, Bali -le -fɛa a -a san man.»

²⁴ Zi Zan -le 'pasianɔn 'kɒ bε, εn Zozi Zan 'bɔ 'le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lε. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «-Mε "le "wεan nən ka -kɒ Zan -nanjɛnle "bui "da? -Cεan nən fulɔ cɪ -a nyɔɔnnan bε, -a -nanjɛnnan "cεε ka -kɒ dɪ. ²⁵ En -mε "le "wεan nən ka -kɒ "mɛn? Min nən e sɔ fɛnyɪan 'wɒ 'e da bε, -a -nanjɛnnan "cεε ka -kɒ dɪ. Kɔɔ

kaa -təa 'nan minnun nən o sɔ fənyian wo 'o da, te 'o 'ci 'sɔ winun dra "lala -a bɛ, o -nyɛanla mingənnən -le 'kuin. ²⁶ 'Ka 'ci nrən 'nan Bali 'lewei vɪzan nən -yee "wɛan nən ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nən! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan "mlian Bali 'lewei vɪzan da. ²⁷ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan:

An 'mɛn min -tɔ -tɔala 'i 'lɛ, -yɛɛ 'i 'lɛ si dra.»

Min nən Bali -a 'vɪ bɛ Zan nən. ²⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'trɛda blamin -tɔ -dan 'ka 'mlian Zan da dɪ. 'Pian minnun nən o ya Bali -le mingənnən trɛdavɛ -a bɛ, o va min "wɛnnən -dan "mlian Zan da.

²⁹ Minnun pɛɛnən Zan wei 'man "yi. Ən 'sukɔlɛ 'sinən "nyian "o wei 'man "yi. O pɛɛnən zɪɛ, waa -tɔ 'o 'fli -a 'nan, Bali -le tin a 'nɔnnən, ən Zan o -batize drɛ. ³⁰ 'Pian Farizɛn 'nən 'lee 'fluba 'ci vɪnən 'ka 'wɪlɛ 'wɪ nən Bali -a "vale 'e dra -wlɛ "bɛ -a man dɪ. -Yee "wɛan wa'a 'wɪlɛ "man -e Zan 'e o -batize drɛ dɪ.»

³¹ Ən Zozi "e 'nan "nyian 'nan: «-Tɪ man nən an -naagɔnən -kɔɔnman, ən -tɪ nən waa 'sia? ³² O ya "le 'nan nannannun nən o ya srən -tɛnan -guada bɛ, -wee 'wɪ 'zɔ. -A -mienun -a ve 'o bɔɛnən lɛ 'nan: «Kɔ -pɔ -tɛ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'tanlɛ dɪ. "Drenun nən o min -wulo -man -taa "bɛ kɔa -fɔ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'wɔlɛ dɪ.» ³³ Fɛ nən maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan zɪ min -batize drɛzan Zan -ta bɛ, e fɛ 'sɔn, ən ya'a -wɛn mlinlɛ dɪ, ən kaa 'vɪ "man 'nan: «-Yɔ -wɪdɪ "a -a -sru.» ³⁴ 'Bɛ nən 'gɔɛ 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta, "an "fɛ -ble, "an "wɛn -mlian, ən ka 'vɪ 'an man 'nan: «Fɛ -blɪ -lagu nən 'maan, ən -wɛn -tɛzan nən 'maan, ən 'sukɔlɛ 'sinən 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drenən bee nən 'maan.» ³⁵ 'Pian minnun nən o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, -wɛɛ Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -ci -kɔɔnman.»

Zozi 'kɔ Farizɛn min Simən -va

³⁶ Farizɛn min -tɔ nən waa laabo Simən bɛ, e Zozi trɔ 'ba 'nan 'e 'kɔ fɛnən -blɪ 'e 'va. Zozi wla Farizɛn min zɪɛ -yee 'kuin ən e -nyran fɛnən -sru.

³⁷ Limən -tɔ nən e -kɔnnən -wɛɛman 'fla zɪɛ -a da bɛ, yaa 'man 'nan Zozi a fɛnən -blinan Farizɛn min zɪɛ -yee 'kuin. -A -nan nən e -ta -kɔlɛ -tɔ nən waa -ci 'bɔ "le -pɔ -zɔ bɛ -a. E ya 'e

fadɪ 'nyrən nən -a -kɔɛi "a 'nɔnnən, ən waa wo min man bɛ -a. ³⁸ E -tɔ Zozi 'cɛin "srən, ən e -wuɔdɪ 'sia te -a yɪɛ yɪ -sɛan Zozi 'cɛin -da. E -sɛan "da te yaa buuman 'e 'wulo "jɛ "a, te yaa cɛin 'bɔ lɛaman 'e man. "Bɛ -sru ən e 'nyrən 'bɔ 'sɛn -a cɛin -da.

³⁹ Zɪ Farizɛn min Simən 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ən 'e 'ci "nrəndɪ 'sia 'nan: «"Te min 'labɛ Bali 'lewei vɪzan nən bɛ, "te lɪ nən e klɛ "man 'labɛ yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nən.»

⁴⁰ Ən Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Simən, an ya "vale 'an 'wɪ 'tɔ ve 'yɪɛ.»

Ən Simən "e 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an "trɔɛn "a 'yɪɛ.»

⁴¹ -A -nan nən Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tɔ 'bɛ "lala 'fɛ min "fli "lɛ. Min -tɔ "e 'si -kpi yaa tɔ, ən min -tɔ "e 'si -kpi fu.

⁴² Zɪ fɛ -tɔ 'ka -wɔ -e 'o -yee "lala bɔla dɪɛ, ən e "lala zɪɛ -a 'cɛ o "flinən lɛ. Min "fli zɪɛ o yɛi "bɛ, -tɪɛ min nən e "lala 'fɛ -wlɛ "bɛ -a ye "yɪ "bɔɔ? 'I vɪ 'mɛn.»

⁴³ Ən Simən "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Mɛɛn 'ji "le 'nan, min nən e "lala "kaga 'cɛ -yrɛ "bɛ -a san nən.»

Ən Zozi 'a 'vɪ Simən lɛ 'nan: «Yɪa -tɛ.»

⁴⁴ -A -nan nən Zozi 'e 'man lila lɪ zɪɛ -a da. E 'nan Simən lɛ 'nan: «Lɪ 'gɔɛ yɪa ye? An wla 'yɪɛ 'kuin, yɪ'an cɛin -man "foe yɪ -nɔnlɛ dɪ. 'Pian "yaan cɛin -man foe 'e yɪɛ 'yɪ 'a, ən yaa man bɔɔ 'e 'wulo "jɛ "a. ⁴⁵ Yɪ'a -atu -tɛlɛ 'an man dɪ. 'Pian -yee vɛ bɛ, zɪ an wla paan 'i 'va 'gɔɛ, ya'a tian 'flinlɛ 'an 'cɛin lɛadɪ -a 'e man dɪ. ⁴⁶ Yɪ'a 'nyrən 'sɛnlɛ 'an 'win -ji dɪ. 'Pian "e 'nyrən nən -a -kɔɛi "a 'nɔnnən bɛ -a -sɛn 'an 'cɛin -da. ⁴⁷ -Yee "wɛan maan ve 'yɪɛ 'nan, Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ fui. Ən lɪ 'bɔ -a -ci kɔɔn 'an yɪdɪ "yɪ -dan zɪɛ -a. Min nən Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ "wɛnnən fui bɛ, min zɪɛ ya'a yɪdɪ "yɪ -dan ci kɔɔnman Bali lɛ dɪ.»

⁴⁸ Ən Zozi "e 'nan lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Bali 'yɪɛ 'wɪ 'wɪdɪ fui.»

⁴⁹ Minnun nən o cɪra waa fɛnən -sru "bɛ, 'o 'ci "nrəndɪ 'sia 'nan: «Min 'labɛ, -tɪ nən? Ən 'bɛ -kɔlaman blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ "fuidɪ -a?»

⁵⁰ Ən Zozi 'a 'vɪ "nyian lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'Yɪɛ yɪ -tɛradɪ Bali da 'i 'si 'wɪ 'ji. 'I 'fɔ -trɔɔ.»

8

Lumənnun -kula Zozi -sru

¹ "Bε -sru ɛn Zozi 'ku 'fla -dandan 'lee 'fla "wɛnwɛnnɛnnun da, te e -ko Bali -le 'wɪ 'nənnən vɪdɪ -a -yee mingənnən -blɪdɪ da. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale 'e -srunən 'fuda 'fli "a. ² ɛn lumən -mienun nɛn e -yɔ -wɪdɪ "pin o -sru, ɛn e -cɛ 'si o man bɛ o -kula Zozi -sru "nyian. Mari nɛn waa laabo Madala bɛ e ya o va. Zozi -yɔ -wɪdɪ 'səravli "pin lɪ zɪɛ -a -sru. ³ ɛn lumən -tɔ nɛn waa laabo Zanɛn bɛ e ya "nyian o va. Lɪ zɪɛ -a -sran 'tə nɛn Suza, -yɛɛ yɪɛ -təa Erodi -le 'kən 'va. ɛn lumən -tɔ waa laabo Sizanɛn bɛ e ya o va "nyian, 'lee lumən -mienun nɛn o 'pa Zozi 'lee 'e -srunən 'va 'wee fɛnun -a bɛ -wɛɛ cɪ.

'Saa 'fəzan man -kənnɛn (Mt 13.1-9; Mk 4.1-20)

⁴ Yi -tɔ da bɛ minnun "kaga "ta Zozi 'va. O 'si 'fla 'tɔdɔ pɛɛnən da, ɛn o -ta. ɛn Zozi 'wɪ "paadɪ 'sia o ji -kənnɛn "ji. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan:

⁵ «Min -tɔ 'bɛ 'ku 'yee 'saa 'fəɛ. "Yɛɛ 'saa 'wɛɛn bɛ, -a 'wɛɛ plɛn 'sran -si man. Minnun taanla "da, ɛn "lomannun -ta, waa blɪ. ⁶ -A 'wɛɛ -mie -sran puo da. "Yɛɛ 'bɔ bɛ, ɛn e -ka, 'yi 'ka "man "dɪ -le "wɛɛn. ⁷ -A 'wɛɛ -mie -sran fɛnan nɛn -tɛɪn -taa "bɔɛ -a -nan. -Tɛɪn zɪɛ e 'tu, e blala 'saa man, ɛn yaa -tɛ. ⁸ -A 'wɛɛ plɛn 'sran 'trɛ "yi "da. E 'bɔ, ɛn e -sɛn "da. -A bɛ -tɔ 'wɛɛ a "man -yaa tɔ.»

ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɛɛ 'nan: «Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cɪ -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

*-Mɛ "le "wɛɛn nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kənnɛn "ji?**(Mt 13.10-17; Mk 4.10-12)*

⁹ ɛn Zozi -srunən -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Kənnɛn "nɛn yɪa -fɔ zɪɛ, -a -cɪ nɛn 'nɔn?» ¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Kaa 'gɔɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bɛ -a -cɪ 'si. 'Pian minnun nɛn o 'ka 'an -srunən 'a dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnən maan -kənnɛn "ji. Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'o fɛ -nanjɛn, te wa'a -kənnɛn 'ye dɪ, ɛn -e 'o 'wɪ man, te wa'a -cɪ maan dɪ.»

Zozi 'saa 'fəzan man -kənnɛn "ci 'vɪ (Mt 13.18-23; Mk 4.13-20)

¹¹ ɛn Zozi "e -wɛɛ 'nan: «Kənnɛn "nɛn maan -fɔ bɛ, -a -cɪ nɛn 'gɔ: 'Saa 'wɛɛ bɛ -yɛɛ cɪ "le Bali -le 'wɪ 'nənnən 'le 'wɪ 'zɔ. ¹² Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran -si man bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔɔn -e Satan 'e 'ta -a 'si o ji. Kɔɔ e 'ka "vale 'o 'ta wɔla "da -e 'o 'si 'wɪ 'ji dɪ. ¹³ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran puo da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, 'nun tɔɔn o "we "man cɪ "nrandɪ -a. 'Pian wa'a tɔɛ -e -a "sɛɪn 'e 'ku -kɔɔblɪ dɪ. O yɪ -tɛala "da tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian -te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ 'sia o man bɛ, tɔɔn -e 'o 'si Bali -sru. ¹⁴ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn tɛɪn -taa "bɔɛ bɛ -a -nan bɛ -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan, o "we "man. Minnun zɪɛ 'o 'cɪ "nrɔndɪ "siala 'trɛda fɛnun "kaga "da. Fɛ yɪdɪ o see "paaman. O ya "vale fɛ pɛɛnən 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -si -təa Bali wei lɔ, -e 'e vɪɛ 'e 'nyranman 'pa o man dɪ. ¹⁵ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn e -sran 'trɛ "yi "da bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee "man. O Bali -le 'wɪ 'nənnən maan 'o 'cɪ 'fɪdaa 'a. Waa paala 'o 'ji te o 'ta wɔla "da -e -a "nɛn 'e bɔla.»

-Kənnɛn man -kənnɛn (Mk 8.21-25)

¹⁶ "Bɛ -sru ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ "nyian 'nan: «Min 'ka -kənnɛn 'fɔa "nɛn 'vaa -e 'e yɔɔ fɛ -tɔ -a dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, -e 'e yɔɔ nyinnan "davɛ wlu dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, 'nan -e minnun nɛn o -wɪlamlan 'yee 'kuin bɛ, 'o -san yɪ. ¹⁷ Maan -cin -təa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trɪlɪɪ, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. ɛn 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ "ka -e 'o vɪɛ 'o man fɛnan 'wein da dɪ. ¹⁸ 'Wɪ nɛn maan ve 'cɛɛ bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Kɔɔ min nɛn yaa 'pla 'e 'ji bɛ, -a san lɛ nɛn maan "paa "da "nyian. 'Pian min nɛn ya'a 'palɛa 'e 'ji dɪɛ, -a "tɛɪnnɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia -yrɔ.»

-Tɪ nɛn Zozi -a "siala 'e drɪ 'a? (Mt 12.46-50; Mk 3.31-35)

19 En Zozi 'bɔ 'lee Zozi 'bɔnɔn -ta. 'Pian minnɔn "kaga "le "wɛan wa'a -kɔlɔlɛ -plidɪ -a Zozi "srɔn "di. 20 Tɔɔn en minnɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I "bɔ 'lee 'i "bɔnɔn a bei, o ya "vale 'wei 'man ye.»

21 En Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Minnɔn nɛn, o Bali wei maan, te o 'ta wɔla "da "bɛ, -wɛɛ cɪ 'an "bɔ "a, en -wɛɛ cɪ 'an "bɔnɔn -a.»

*Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ ta -tɔ
(Mt 8.18, 23-27; Mk 4.35-41)*

22 Yi -tɔ da bɛ, Zozi 'fɔ -klɔ -tɔ -ji 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'a, en e 'nan -wɛ 'nan: «-Kaa kɔ 'yi -sru.» En o -si 'sia. 23 "Wɛɛ -kɔn -kɔnan 'yi yiɛ da bɛ, en yi -fɔla Zozi da. Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia 'yi zɪɛ -a yiɛ da, en 'yi 'sɛndɪ 'sia 'klɔ -ji. 'Wɪ nɛn e 'bɔ o man bɛ, e ya 'plɛblɛ.

24 -A -nan nɛn -a -srɔnɔn -pli "man, en waa fuɔdɪ 'sia. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔ 'san! 'Kɔ 'san! 'I 'fuɔ! 'Kɔ 'nan cɛɛn 'nyandɪ man.»

En Zozi wluan, e paan fulɔ 'lee 'yi da 'plɛblɛ. 'Nun tɔɔn fulɔ "fɛɛndɪ -ta "tra, en 'yi 'ta "tra. En fɛnan -tɔ flu.

25 "Bɛ -sru en Zozi 'a laabɔ 'e -srɔnɔn 'lɔ 'nan: «Ka'a yi tɛala 'an da dɔv?»

'Wɪ nɛn Zozi "sia -a drɛnan bɛ, e o cɛɛn nyɛn -a, en e o 'lɛbo "fɔ. Waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ? Yaa 'vɪ fulɔ 'lee 'yi lɛ 'nan, 'o 'ta -tɔ, en waa wei 'man 'yi.»

Zozi min nɛn -yɔ -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ -a beli

(Mt 8.28-34; Mk 5.1-20)

26 Zozi 'lee 'e -srɔnɔn Galile 'yi cɛɛn 'ji, en o 'bɔla Geraze 'nɔn 'le 'lɛglɔn 'ji. Geraze 'lɛglɔn 'lee Galile 'lɛglɔn a 'o cin yra 'sɛzɛ, 'pian 'yi 'bɛ o "cɛan 'e cin man. 27 Zɪ Zozi 'si -klɔ -ji, e sɔɔnla "tra "bɛ, en 'fla zɪɛ -a da min -tɔ -ta -a 'lɛ. Min zɪɛ -yɔ -wɪdɪ "kaga "a -a -sru. -A -nan 'mɔn 'kpa te ya'a sɔ wo 'e man dɪ, en ya'a 'nyian 'kuin dɪ, 'pian e nyian min -yrɛ da. 28 Zɪ e Zozi 'yɪ bɛ, en e paan. E "pɔ sɔɔn Zozi 'wlu, en yaa 'vɪ -yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «Zozi, 'yie -mɛ "wɪ nɛn 'an man? Bali nɛn min ta lou "bɛ -a -pɪ nɛn yia, maan -tɔa zɪ. 'I yra 'si, te 'i 'tɛ 'pa 'an da dɪ!» 29 Zozi -a -vɪnan -yɔ -wɪdɪ "lɛ 'nan, 'e 'si -a -sru. -Yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

Min zɪɛ -yɔ -wɪdɪnɔn a -a -sru -a -nan 'mɔn. Minnɔn -a -pɛ -yrɪman -bulalɛ baa -a, -e 'o -bulalɛ -fɔ -a cɛin -man. 'Pian e baa zɪɛ -a "cɛɛnman 'e man, -e -yɔ -wɪdɪnɔn 'o 'kɔ -a "bui "da.

30 Zozi -a laabɔ -yrɔ 'nan: «'I 'tɔ nɛn 'nɔn?»

En e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'tɔ nɛn -kuli 'pa 'tɔ.»

-Yɔ -wɪdɪ "kaga "nɛn -a -sru, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

31 -A -nan nɛn -yɔnɔn 'bɔ toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, te 'i 'tɔ 'kɔ man 'nan 'kɔ 'kɔ -klu nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a ji dɪ.»

32 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te 'sru 'pa 'tɔ a 'e 'blɪnan o "srɔn "pɔn -tɔ da. En -yɔ -wɪdɪnɔn -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i 'kɔ 'pa 'sia 'srɔnɔn nɛn 'labɛ o va -e 'kɔ 'fɔ o -sru.» -A -nan nɛn Zozi 'si -nɔn -wɛ, en o -kɔ. 33 -Yɔ -wɪdɪnɔn 'si min zɪɛ -a -sru, en o -fɔ 'srɔnɔn -sru. 'Srunɔn 'bɔ flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, en o pɛɛnɔn 'sɛn 'yi 'va, te 'yi o -tɛɛman.

34 Zɪ 'sru -sru "pinnɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o -tɛ -ji flan -a. O -kɔ -a -nan 'sinan 'palɛ 'fla 'lee fei -paannɔn da.

35 -A -nan nɛn minnɔn -kɔ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -a -nan yɪɛ. O 'bɔ Zozi man, en o min nɛn -yɔnɔn 'si -a -sru "bɛ, -a 'yɪ. Sɔ a "da 'e wɔdɪ, en e ya 'e -nyrandɪ Zozi 'cɛin -man, te -a ta 'si. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, "klan -sɛn o ji. 36 Minnɔn nɛn 'wɪ zɪɛ e drɛ o yie man bɛ, zɪ e drɛ 'lɔɔ en -yɔ -wɪdɪ 'si min zɪɛ -a -sru "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa -wɛ. 37 -A -nan nɛn Geraze 'nɔn "kaga toba -fɔdɪ 'sia Zozi lɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'lɛglɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ "klan -dan -sɛn o ji. En Zozi 'fɔ -klɔ -ji, 'nan -e 'e 'li 'e da.

38 Min nɛn Zozi -a beli bɛ e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I yra 'si, 'kɔɛ 'ko 'yia!» 'Pian Zozi "e -yrɛ 'nan: 39 «-Cɛjɛ! 'I 'kɔ 'yie "kɔnnɛn, -e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ 'yie bɛ, 'i -nan 'sinan 'pa!» E -kɔ, en 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi -a drɛ -yrɛ "bɛ, yaa 'sinan 'pa 'fla yei fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Zairus 'lu 'lee lɪ nɛn e klɛ Zozi 'le sɔ man bɛ

(Mt 9.18-26; Mk 5.21-43)

40 Zɪ Zozi 'li 'e da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, e 'bɔla, te min "kaga "a -a -pɛnnan. O -ta -a 'silɛ -sia. 41 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn

'le cin yɪ 'kɔn 'tazan -tɔ nɛn, waa laabo Zairus bɛ, e -ta Zozi 'va, e "po sɔɔn "wlu. E Zozi trɔ 'badɪ 'sia 'nan 'o 'kɔ -a 'yee 'kuin. ⁴² Kɔɔ -yee 'nɛn 'tɔwli "a -kanan. 'Nɛn zɪɛ lɪmɔn nɛn, ɛn -a lɛ a -fuda 'fili.

En Zozi sɔɔnla -a -sru, te minnun -a -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴³ Minnun zɪɛ o yei "bɛ, lɪ -tɔ a -nan, -cɛ a "man. -Cɛ zɪɛ e nyɛn -sɛanla "man, -a -nan lɛ -fuda "fli 'bɔ. [E -dɔdrɔ drɛ "kaga "bɔɔ 'le "wɛan, -yee "lala pɛɛnɔn 'nyan -yrɔ.] 'Pian -dɔdrɔ -tɔ 'ka -kɔlale -yee -cɛ zɪɛ -a 'yile yɪdɪ -a "fo "dɪ. ⁴⁴ Lɪ zɪɛ e pli Zozi man 'e koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lebo "man. 'Nun tɔɔn, nyɛn -srandɪ "man 'le 'tɔ.

⁴⁵ En Zozi 'a laabɔ 'nan: «-Tɪɛ klɛ 'an man?»

Zɪ min -tɔ 'ka 'wɪɛ dɪɛ, ɛn Piɛri "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, min "kaga 'i 'si -fɔ, ɛn minnun 'i -mɛan "man -pɛ pɛɛnɔn da.»

⁴⁶ 'Pian Zozi "e 'nan: «'Wɪ 'kpa, min -tɔ klɛ 'an man. Maan -tɔa 'nan 'pleble 'tɔ 'bɔla 'an 'ji.»

⁴⁷ Zɪ lɪ zɪɛ, yaa -tɔ 'nan, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, e nyɔɔndɪ 'sia, ɛn e -ta. E "po sɔɔn Zozi 'wlu. 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn 'e klɛ Zozi man bɛ, yaa 'vɪ minnun pɛɛnɔn yɪɛ man. ɛn e 'yee -cɛ -nyandɪ wɪ 'vɪ "nyian. ⁴⁸ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «An 'lu, i yɪ -tɛra 'an da, -yee "wɛan nɛn i beli. 'I 'fɔ -trɔɔ!»

⁴⁹ Zozi 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn cin yɪ 'kɔn 'tazan Zairus -le "kɔnnɛn 'pasiazan -tɔ -ta, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «'I 'lu 'ka 'va. Te 'i Bali -le 'wɪ "paazan "koe "nyan "nyian dɪ.»

⁵⁰ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan Zairus lɛ 'nan: «Te 'i "klan dɪ. 'I yɪ -tɛra 'an da, -e 'e 'beli.»

⁵¹ Zɪ o 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e min -tɔ 'e -wla -a -sru 'kuin dɪ. 'Pian yaa -si -nɔn Piɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee 'nɛn "tɪ 'lee 'nɛn "bɔ "lɛ 'nan 'o -wla. ⁵² Minnun nɛn 'kuin bɛ, o pɛɛnɔn a -wuɔnan, te o -pɛ a 'o 'win -ji. En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'ka 'wuɔ dɪ! 'Nɛn 'gɔɛ ya'a 'kalɛ dɪ, 'pian e ya yɪ -tɛnan.»

⁵³ Minnun -a sɛɛ wɔdɪ 'sia, kɔɔ waa -tɔa 'nan e -ka. ⁵⁴ 'Pian Zozi 'nɛn 'bɔ 'kun 'e 'pɛ -man, ɛn yaa 'vɪ wei 'pleble

'ji 'nan: «'Nɛn, 'i 'wluan lou!» ⁵⁵ 'Nun tɔɔn 'nɛn zɪɛ e fuɔ, ɛn e wluan lou. Zozi "e 'nan, 'o fɛ -nɔn -yrɛ 'e -blɪ. ⁵⁶ 'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, e 'nɛn "tɪ 'lee -a "bɔ 'kan. En Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'o 'wɪ zɪɛ -a -nan sɛɛ wɔ min -tɔ lɛ dɪ.»

9

Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli 'pa 'sia "flivli

(Mt 10.1, 5-14; Mk 6.7-13)

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bɛ o cin 'yɪ. E -kɔladɪ 'lee 'pleble -nɔn -wɪɛ 'nan -e 'o -yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -sru, -e 'o -cɛ 'si minnun man. ² E o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a vɪ minnun lɛ 'nan Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ, te o -cɛ "sia minnun man. ³ Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «Te 'ka fɛ -tɔ 'sia dɪ! -Yɛɛ cɪ "le "tonyrin -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le 'pada 'le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le -blɪfɛ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn "le "lala -le 'wɪ 'zɔ. -A pɛɛnɔn zɪɛ, te 'ka -tɔ 'sia "fo "dɪ! En te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ. ⁴ 'Kɔn nɛn 'ka wla 'ji 'nan o 'ka 'sia tɪglɪ bɛ, -a -ji nɛn 'ka 'fɔ, -e 'ka 'kɔdɪ 'e 'bɔ. ⁵ -Te ka 'bɔla 'fla 'tɔ da, ɛn -a -nannɔn 'ka 'ka 'silɛa dɪɛ, ɛn wa'a "trɔɛn "tɔlɛ 'cɛɛ dɪɛ, 'ka 'si 'fla zɪɛ -a da. 'Pian "cɛɛ 'si 'fla 'bɔ da bɛ, 'ka 'cɛin -man fuɔn -koei "trɔa o da, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan 'ka 'pɛ 'si -wee 'wɪ 'ji.»

⁶ Zozi -srunɔn 'fuda "fli zɪɛ, o -kɔ. O cɪ 'flanun da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ, te o -cɛ "sia minnun man fɛ pɛɛnɔn 'nan.

Erodi cɪ 'kla "tra "dɪ

(Mt 14.1-2; Mk 6.14-16)

⁷ Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi cɪ -a drɛnan bɛ yaa 'man. En zɪ kɔ 'e cɪ "nrɔn bɛ, ya'a tɔa dɪ. Kɔɔ min -mienun -a ve 'nan: «Min -batize drɛzan Zan nɛn e -ka bɛ, -yɛɛ fuɔ.» ⁸ En min plɔɛnnun -a ve 'nan: «Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -yɛɛ 'ta 'e 'fli -kɔɔnlɛ.» En min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ, -a -tɔ 'bɛ fuɔ.» ⁹ 'Pian Erodi "e 'vɪ 'nan: «'An 'bɔ 'gɔɛ, 'mɛn minnun 'bɛ Zan -wulo cɛɛn. En min nɛn an -yee 'wɪ maan 'gɔɛ, -tɪ 'bɛ "mɛn 'bɛ 'a?» -Yee "wɛan Erodi -a man -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e Zozi ye.

Zozi-blifē-nən min-kpi 'soolu le
(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Zan 6.1-14)

¹⁰ Zozi 'le 'pasianən 'fuda "fli "bē o 'li 'o da. En 'wɪ pɛɛnən nən, waa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Zozi lɛ.

"Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ o 'saza 'a 'fla 'tʊ nən waa laabo Bɛzaida bɛ -a "srən.

¹¹ Min "kaga "o -kʊnan 'yɪ, ɛn o -kula Zozi -sru. Zozi 'ka o lilɛ 'o da dɪ. E Bali -le mingənnən -blɪdɪ 'wɪ 'vɪ -wɫɛ, ɛn minnən nən -cɛ cɪ o man bɛ, e -cɛ 'si o man.

¹² Zɪ funninmlan "ta "paala bɛ, ɛn Zozi -srunən pli Zozi man. O 'nan -yrɛ 'nan: «'I vɪ minnən lɛ 'nan, 'o 'kʊ fei -paannun 'lee 'flanun nən -kogo 'gʊɛ -a da, -e 'o -blifɛ 'lee nyinnan "nan "yɪ. Kɔɔ fɛnan nən -kaa cɪ 'gʊɛ, min 'ka 'nyɛanla 'nan dɪ.»

¹³ ɛn Zozi "e -wɫɛ 'nan: «'Ka 'bɔ, 'ka 'blifɛ -nən -wɫɛ!»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kpəun 'soolu 'lee pɔ "fli "nən 'kʊ 'lɔ "cɛ. I ya "vale 'nan, 'kʊ 'kʊ minnən "kaga 'labɛ o -blifɛ 'lɔ?» ¹⁴ Minnən nən -nan bɛ, -klənəmən a 'o va -kpi 'soolu.

ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunən lɛ 'nan: «'Ka o -nyran 'e cin da -fuba 'souzou.»

¹⁵ Waa drɛla "da, ɛn o pɛɛnən 'nyran.

¹⁶ Zozi 'kpəun 'soolu 'lee pɔ "fli zɪɛ -a 'si, 'e yra -tɔ laji lou, ɛn e Bali muo "fɔ. E 'kpəunnun "nən jɛɛn, ɛn yaa -nən 'e -srunən lɛ 'nan 'o -pli "minnən zɪɛ o man. ¹⁷ O pɛɛnən -a blɪ, o 'kan. ɛn -a -mie nən e -fʊ bɛ waa -tɛ 'e cin da, e saannən 'fa -fuda "fli.

Min nən Zozi cɪ -a bɛ Pieri -a 'vɪ
(Mt 16.13-20; Mk 8.27-30)

¹⁸ Yɪ -tʊ da Zozi a Bali trʊ 'banan 'e 'saza, te -a -srunən a -a "srən. ɛn yaa laabu -wɫɔ 'nan: «Minnən "o 'nan, -tɪ nən 'maan?»

¹⁹ O -yrɛ 'nan: «Min plɔɛn "o 'vɪ 'nan, min -batize drɛzan Zan nən 'yia. Min -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nən 'li bɛ, -nyrɛn 'yia. ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪnən nən 'li bɛ, -a -tʊ 'bɛ fuɔ, -nyrɛn 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi -a laabu -wɫɔ "nyian 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nən 'maan?» ɛn Pieri "e -yrɛ 'nan: «I ya Crizi nən, Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnən 'si 'wɪ 'ji bɛ -a.»

²¹ ɛn Zozi 'wɪ 'pla -wɫɛ 'kɫagla 'nan, te 'o 'wɪ zɪɛ -a vɪ min -tʊ lɛ 'mlənmlən dɪ!

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanən
'va wɪ 'vɪ

(Mt 16.21-23; Mk 8.31-33)

²² Zozi 'a 'pla "da "nyian -wɫɛ 'nan: «E ya 'e vɪdɪ 'nan, Blamin -pɪ 'e yra ye "kaga. ɛn "nyian bɛ, min cejenun 'lee Bali -pannən 'tanən 'lee 'fluba 'ci vɪnən -a dra 'o 'pɛla koda, ɛn o Blamin -pɪ -tɛa. -A yɪ yaagazan da -e 'e 'wluan -kanən 'va.»

Zozi -sru 'ta wɔdɪ

(Mt 16.24-28; Mk 8.34-9.1)

²³ "Bɛ -sru ɛn Zozi "e 'nan o pɛɛnən lɛ 'nan: «Min nən e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bɛ, 'e 'wɪ tʊ pɛɛnən man yra yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da -e 'e -sɔɔnla 'an -sru. ²⁴ Kɔɔ min nən e cɪ 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, -yee 'trɛda -taa 'silɛ -yrɔ. 'Pian min nən 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, ɛn yaa -nən 'mɛn bɛ, -a san 'bɛ 'belidɪ nən ya'a 'nyaan dɪɛ -a ye. ²⁵ -Te min 'trɛda fɛ pɛɛnən 'yɪ, ɛn 'belidɪ 'si -yrɔ "bɛ, -a -ci nən 'nən? -A -ci "ka "dɪ. ²⁶ Min nən, 'yra -a -tɛa -a vɪdɪ -a 'nan 'e ya 'an -sruzan 'a bɛ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'mɛn 'wɪ vɪdɪ min pee lɛ yra -a -tɛa "bɛ, Blamin -pɪ -yee vɛ yra -tɛa "nyian tʊ nən e -taa "man "bɛ -a man. E -taa 'e 'bɔ 'le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ "le 'tɛ 'san 'lee 'e "tɪ "le 'pasianən 'le 'tɛ 'san da. ²⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɫɪ 'a 'nan, min -mienun a fɛ 'gʊɛ -a -nan bɛ, wa'a 'kaa 'vaa -e 'o -tɔ 'nan Bali mingənnən -blɪdɪ 'sia dɪ.»

Zozi -srunən yaaga Zozi 'yɪ 'yee 'tɛ
'san wlu

(Mt 17.1-9; Mk 9.2-10)

²⁸ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, -a -nan yɪ 'sɔra "bɛ -sru, ɛn e Pieri 'lee Zan 'lee Zaji 'sia, ɛn o -kʊ Bali trʊ 'balɛ pɔn -tʊ da. ²⁹ E ya Bali trʊ 'banan, ɛn -a yra liladɪ 'sia, ɛn -yee sɔ drɛ 'fuvu 'yɪyɪ. ³⁰ -A -nan nən 'o 'vale min "fli "a o -sɛɛ "wɔdɪ 'sia. Min "fli zɪɛ Moizi 'lee Eli nən waa. ³¹ Bali -le 'tɛ 'san o si -fɔ, ɛn 'wɪ nən e "ta -daa "drɛlɛ Zozi lɛ Zeruzalɛm bɛ, waa -nan wɪ vɪdɪ 'sia -yrɛ.

³² Tʊ zɪɛ -a wlu bɛ, te yɪ -fɔla Pieri 'lee min "fli "nən o -kʊ waa bɛ, o da "fo. 'Pian o fuɔ ɛn o Zozi 'yɪ Bali -le 'tɛ 'san

wlu. En o min 'fli 'yi 'nyian 'o 'tɔdɪ -a "srɔn. ³³ Minnun zɪɛ "wɛɛ 'si Zozi 'srɔn "bɛ, ɛn Piɛri 'e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, e drɛ 'wɪ 'yi "a ɛn -kaa ta 'gʊ. Kʊ segle pannɛn yaaga -tɔa. -A -tu a 'yie vɛ -a, -a -tu a Moizi -le vɛ -a, ɛn -a -tu a Eli -le vɛ -a.» 'Wɪ nɛn Piɛri -a 'vɪ bɛ, yaa 'vɪ 'e lei -sru.

³⁴ Zɪ Piɛri a 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, ɛn "lolu -koei "trɔa o da. "Lolu -koei "a -trɔanan Zozi -srunɔn da "fo. -A -nan nɛn nyɛn o cɛɛn. ³⁵ 'Nun tɔɔn wei -tu wu "lolu -koei 'bɔ 'va. E 'nan: «'An 'pɪ nɛn, maan 'si "va "bɛ, -nyɛn "bɛ. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!» ³⁶ Zɪ wei zɪɛ e wu bɛ, ɛn Zozi 'fʊ 'e 'tʊwli. 'Wɪ nɛn Zozi -srunɔn 'a -nan 'yɪ bɛ, wa'a -nan sɛɛ wʊlɛ min -tu lɛ "fo 'vaa ɛn Zozi 'kʊ laji dɪ.

*Zozi -yʊ -wliɪɪ "pin 'nɛn 'tv -sru
(Mt 17.14-21; Mk 9.14-27)*

³⁷ Zɪ tʊ cɛɛn bɛ, ɛn o pɔn sɔɔn "ji. Min "kaga "ta Zozi 'silɛ -sia. ³⁸ Minnun 'bɔ zɪɛ o yei "bɛ, min -tu -paandi 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, mɛin trʊ "baa, 'i 'mɛn 'nɛn 'gʊɛ -a -nanjɛn! -Yɛɛ cɪ 'mɛn 'nɛn 'tʊwli "a. ³⁹ -Yʊ -wliɪɪɪ "tʊ -taa "da, 'nun tɔɔn -e 'e -paandi 'sia. -Yʊ -wliɪɪɪɪ 'bɔ -a "cɛan "da, te yaa 'le -pɔɛ bɔa. "Yɛɛ vɪnan 'e 'si "da "bɛ, te e 'tɛ 'pa "da "kaga. ⁴⁰ Mɛin -srunɔn trʊ 'ba 'nan, 'o 'yʊ -wliɪɪɪ zɪɛ -a -pin -a -sru. 'Pian wa'a -kɔlɛɛ -a dɪ.»

⁴¹ ɛn Zozi 'e 'nan: «-Naagʊnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ. 'Ka 'wɪ 'wliɪɪɪ "dra. Tʊ wɛa nɛn "nyian maan dra 'ka 'va? 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. 'I 'ta 'yie 'nɛn 'a 'gʊ!»

⁴² Zɪ 'nɛn 'bɔ "ɛ -pli Zozi man bɛ, ɛn -yʊ -wliɪɪɪ -a -tria "tra. Yaa cɛɛn "da. 'Pian Zozi 'e yra 'tɔn 'tɔ -yʊ -wliɪɪɪɪ "da, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gʊɛ -a -sru.» Zɪ Zozi -a beli bɛ, ɛn e 'nan -a "tɪ "lɛ 'nan: «'Yie 'nɛn nɛn 'gʊ.» ⁴³ Bali -le -dan 'lee -yee 'plɛblɛ min pɛɛnɔn 'kan.

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn
'va wɪ 'vɪ 'nyian
(Mt 17.22-23; Mk 9.30-32)*

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ, min pɛɛnɔn 'plo 'fʊ 'e 'fɔdɪ. -A -nan nɛn Zozi 'a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: ⁴⁴ «'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ 'kpa tɪglɪ! Minnun "ta -daa Blamin -pɪ -nɔnlɛ minnun lɛ -e 'o -tɛ.»

⁴⁵ -A -srunɔn 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci manlɛ dɪ. -A -ci a 'e yɔɔdɪ -wɔ, 'dʊ -e 'o vɪlɛ 'o -ci man dɪ. 'Pian -a -ci laabʊdɪ "klan o -tɛ.

*-Tɪɛ cɪ Zozi -sruzan -dan a?
(Mt 18.1-5; Mk 9.33-37)*

⁴⁶ "Bɛ -sru -sa -tu -tria Zozi -srunɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɛn 'nan, -tɪɛ cɪ o yei Zozi -sruzan -dan a? ⁴⁷ Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ -wɔ. -A -nan nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'tʊ 'si, yaa -tɔ 'e "srɔn, ⁴⁸ ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «Min nɛn e 'nɛn "wɛnnɛn 'gʊ -a 'kun tɪglɪ 'mɛn "wɛan bɛ, te 'an 'bɔ nɛn yaan 'kun tɪglɪ. ɛn min nɛn yaan 'kun tɪglɪ bɛ, te min nɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa 'kun tɪglɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'an -sruzan nɛn 'e 'fli drɛ 'nɛn "wɛnnɛn 'a bɛ, -a san 'bɛ cɪ -dan.»

*Min -tv -yʊ -wliɪɪɪ "pin minnun -sru
(Mk 9.38-40)*

⁴⁹ ɛn Zan "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊ min -tu 'yɪ, te e -yʊ -wliɪɪɪɪ -pian "minnun -sru 'i 'tɔ da. ɛn kʊa 'vɪ -yrɛ 'nan, te 'e drɛ dɪ, kɔɔ ya'a 'ta 'wʊla 'i -sru "le 'kʊɛ 'wɪ 'zʊ dɪ.»

⁵⁰ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ! Kɔɔ min nɛn, -a pei 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪɛ, te e ya 'ka 'va.»

Zozi Zeruzalɛm si 'sia

⁵¹ Tʊ nɛn Bali Zozi "sia 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'e 'kʊ -a laji bɛ, e 'bɔ 'kogo. -A -nan nɛn Zozi 'nyinnan 'e 'fli da, ɛn e Zeruzalɛm si 'sia. ⁵² E minnun 'pa 'sia 'e 'lɛ. Minnun zɪɛ o -kʊ, ɛn o 'bɔla Samari 'nɔn fla. O nyinnan "nan -wɛɛdɪ 'sia Zozi lɛ 'fla zɪɛ -a da. ⁵³ 'Pian Samari 'nɔn 'ka 'wɪlɛ "man "fo "dɪ, kɔɔ Zeruzalɛm nɛn e "ta -ko.

⁵⁴ Zɪ Zozi -srunɔn Zaji 'lee Zan 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, i ya "vale 'kʊ 'tɛ 'si laji -e 'e o -nan -nyan?» ⁵⁵ Zozi 'e man lila o da, ɛn e 'wɪ 'pla -wɛɛ 'kɪglɪ. [Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Min nɛn ka drɛ -yee 'nɛnnun -a bɛ -a -cin 'san 'ka 'ji 'va? ⁵⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an 'talɛ 'trɛda 'nan -e 'an minnun -tɛɛ "dɪ. 'Pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'si 'wɪ 'ji.»] -A -nan nɛn o 'fla pee da si 'sia.

*Zozi -sru 'ta wɔdɪ
(Mt 8.19-22)*

⁵⁷ Zɪ o ya -kʊnan -sia bɛ, ɛn min -tu "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -ko bɛ, kʊɛ 'ko 'yia.»

58 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Canjannennun nyinnan a, en "loman-nun "kæ "a, 'pian Blamin -pı "le "fε -tu -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dı.»

59 En Zozi 'a 'vı min -tu le 'nan: «'I -səonla 'an -sru!»

Min zıe e 'nan Zozi le 'nan: «Minsan, 'i 'si -nən 'mən, -e 'an 'kū 'an "tı "wū 'vaadrə.»

60 Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Minnun nən Bali "le 'va o cı 'o 'kadı bε, 'i o 'tū 'o 'wee min wū. 'Pian 'i 'bə 'i 'kū -a vı minnun le 'nan Bali -le mingənnən -blıdı 'bə.»

61 En min pee -a 'vı 'nan: «Minsan, an -taa -səonla 'i -sru, 'pian an ya "vale 'i 'si -nən 'mən -e 'an 'kū -si trū 'ba 'an 'mangulinun lə.»

62 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «-Te min -si -tu 'sia, te -a "trəən "a 'e koda bε, -a san zıe ya'a dra Bali -le mingənnən trədavε -a "fo "dı.»

10

Zozi 'e -srunən pee 'pa 'sia "flivli (Mt 9.37-38; 10.5-16)

1 "Bε -sru en Minsan min -fuba 'səravli 'wle "fli 'si "va, en e o 'pa 'sia "flivli 'e 'le. Yaa 'vı -wle 'nan 'o 'kū 'fla 'lee fənan pəənən nən 'e "ta -ko bε -a -nan. 2 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Saa 'bε tran "kaga "bε, 'pian -a -tənən a "wənnən. -Yee "wəan 'ka Minsan nən fei zıe e cı -yee vε -a bε -a trū 'ba, 'nan 'e -a -tənən 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa bε -a -tε. 3 'Ka -si 'sia! 'Pian 'ka drε "yi, kə an "ta 'ka "paa 'sia "le 'bla 'nənnun nən o "ta -ko plə winun yei "bε -wee 'wı 'zū. 4 Te 'ka "lala 'lee 'pada 'lee -manwua 'sia dı, en te 'ka 'mən -sia min minnun 'tə bədı -a dı.

5 -Te ka wla 'kən 'tu -ji bε, 'ka -a -ji 'nən 'tə bυ 'nan, Bali 'e 'fūdı -trəə -nən -wle! 6 En -te min -tu a 'kən zıe -a -ji, te e ya -fūdı -trəə -wənan bε, 'cee -fəa -fūdı -trəə -nən -yre. 'Pian -te 'bε "ka "dıe, 'cee -fəa "nən "fo 'e "tun. 7 'Kən nən -a 'le "nən 'nən 'ka 'pε 'kūn bε, -a -nan nən 'ka 'fū. En fε o o fε nən waa -nən 'cεε -ji -blıvε -a 'lee mlinvε -a bε, 'ka -blı en 'ka mlin. Kə min nən e ya 'nyranman -tu 'panan bε, -a -nən da nən -e -a -pan 'e 'kən. 'Pian te 'ka 'cıt 'kən 'le "nən -təladı -a "da "dı.

8 'Fla nən ka 'bəla "da, en o 'ka 'kūn tıgı bε, fε nən o -taa 'cεε bε, 'ka -blı. 9 'Ka -cε 'si minnun man 'fla zıe -a da, en 'ka vı -wle 'nan, Bali -le mingənnən -blıdı 'sia 'ka 'va. 10 'Pian -te ka wla 'fla 'tu da, en 'fla zıe -a danən 'ka 'o yie 'təle 'ka yra dıe, 'ka 'kū -wee -guada, -e 'ka vı 'nan: 11 'Ka -tə 'nan, Bali -le mingənnən -blıdı 'bə 'kogo. 'Pian ka'a 'wle "man "dı. -Yee "wəan 'ka fla fuən nən e -fū 'kū 'cəin -man bε, kua -təala 'ka da. -A -kəndı nən 'nan 'kū 'pε 'si 'cee 'wı 'ji. 12 Maan ve 'cεε 'wı tıgı 'a 'nan, yi nən Bali 'trədanən 'le tin "baa bε, 'fla zıe -a da 'nən 'le yra yıdı 'pləble "mlıan Sədəm 'nən 'le vε da.»

*'Flanun nən -a da 'nən 'ka yi -təleə
Zozi da dıe, Zozi 'wı 'pla -wle*

(Mt 11.20-23)

13 En Zozi -a -tə "nən -a vıdı -a 'nan: «Koraze 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man! Bəzaida 'nən, 'wı -taa "bəle 'ka man! Kə, "te 'ləbo "fə winun nən o drε 'ka yie man 'gυε, 'nan o drε 'fla nən waa laabo Tir 'lee Sidən bε -a da bε, "te -a da 'nən 'si 'o drε wı -wlıdı "man -a -nan 'mən. En "te o 'te 'yie 'wı 'o da -a -nan 'mən, en "te o -cε bυ sə cəen 'o man -a -nan 'mən. 14 -Yee "wəan nən maan ve 'cεε 'nan, yi nən Bali minnun -le tin "baa bε, 'cee yra yıdı 'pləble "mlıan Tir 'lee Sidən 'nən 'le vε da. 15 En kaa nən ka cı Kapanamo 'nən 'a bε, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cεje, 'pian Bali 'ka -sənnmlan -kanən 'va.

16 Min nən e 'ka wei 'man "yi "bε, te 'an 'bə nən yaan wei 'man "yi. En min nən ya'a 'e yie 'təle 'ka yra dıe, te 'an yra nən -a san 'ka 'e yie 'təle dı. En "nyian bε, min nən ya'a 'e yie 'təle 'an yra dıe, te -a san 'ka 'e yie 'təle min nən yaan 'pa 'sia 'trəda bε -a yra dı.»

*Min -fuba 'səravli 'wle "fli "bε o 'li 'o
da*

17 Min -fuba 'səravli 'wle "fli "nən Zozi o 'pa 'sia bε o 'li 'o da cı "nrandı -a. En waa 'vı Zozi le 'nan: «'Kū 'san, 'kūε cı -yū -wlıdınun da. 'Wı nən kua 'vı -wle 'i 'tə da 'nan 'o drε bε, waa dra.»

18 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Maan -təa zı. An Satan yı 'sinan laji, te e "ta -sənnman "le laa -paan 'zū. 19 'An 'bə mēen -koladı -nən 'cεε, 'nan -e 'ka

'ta wɔla -sanjre 'lee -mlɛn 'lee Bali 'nanmanzan 'le 'plɛblɛ pɛɛnɔn da. 'Wɪ 'tɔ 'ka 'dra 'cɛɛ "fo "di. ²⁰ Ɛn te 'ka 'ci 'e "nran 'nan, cɛɛ cɪ -yɔ -wɪdɪnɔn da dɪ! 'Pian 'ka 'ci 'e "nran 'nan, 'ka 'tɔ a 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali va!»

*Zozi 'e "tɪ 'tɔ 'bɔ
(Mt 11.25-27)*

²¹ Tɔ zɪɛ -a wɪlu bɛ, Bali lei 'saun ci "nrandɪ -nɔn Zozi lɛ. -A -nan nɛn Zozi 'e 'nan: «'An "tɪ, yɪɛ cɪ labli 'san -a, ɛn yɪɛ cɪ 'trɛ 'san -a. Mɛɪn 'tɔ "yɪ "ve 'nan 'wɪnɔn nɛn yɪa yɔɔ minnɔn nɛn 'o 'fli "sɪala 'wɪ 'tɔnɔn -a bɛ o man bɛ, yɪa ta 'bɔla minnɔn nɛn 'o 'fli drɛ nannannɔn -a bɛ -wɪɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn e cɪ 'i 'ci 'sɔ 'a bɛ, -a 'bɔ nɛn yɪa drɛ.

²² Fɛ pɛɛnɔn 'pɛba a 'e wɔdɪ 'an 'lɔ, 'an "tɪ yɪɛ drɛ zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bɛ 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an -tɔa. Ɛn 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, 'an 'saza 'bɛ 'an "tɪ -tɔa. Ɛn "nyian 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, min nɛn an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yrɛ "bɛ, -a san 'bɛ 'an "tɪ -tɔa.»

²³ Zozi 'e 'man lɪla 'e -srunɔn 'saza da, ɛn yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Bali -le -fɛa a kaa nɛn ka 'wɪ zɪɛ -a -nan ye bɛ 'ka man. ²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn "kaga 'lee mingɔnnɛnnɔn -a man wɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn kaa -nan ye bɛ, "o "ye, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. Ɛn 'nan 'wɪ nɛn kaa maan "bɛ, "o maan, 'pian wa'a manɛ dɪ.»

*Zozi-kɔnnɛn "fɔ "yɪ "drɛzan -tɔ man
(Mt 22.34-40; Mk 12.28-31)*

²⁵ 'Fluba 'ci vɪzan -tɔ wɪuan 'nan -e 'e Zozi wei 'kun. Ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, maan dra 'kɔ -e 'an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ?»

²⁶ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Bali -le -pei 'fluba 'jɪ bɛ, e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'kɔ? -Mɛ "wɪ nɛn yɪa 'man 'jɪ?»

²⁷ Ɛn e 'nan:
«'I Minsan Bali yɪ "yɪ
'i 'bli pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'yɪɛ 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'yɪɛ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'a!
'I yɪ "yɪ 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a!
Ɛn "nyian 'i bɔɛzan -tɔ yɪ "yɪ
'le 'yɪɛ 'wɪ 'zɔ.»

²⁸ Zozi 'e -yrɛ 'nan: «Yɪa 'vɪ 'kpa. 'I drɛ zɪ -e 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪ.»

²⁹ 'Fluba 'ci vɪzan zɪɛ e ya 'yee tin 'nɔnnɔn -wɛɛnan, -yee "wɛan yaa laabɔ "nyian Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪɛ cɪ 'an bɔɛzan -tɔ -a?»

³⁰ Ɛn Zozi 'wɪ zɪɛ -a -sru 'vɪ -kɔnnɛn "fɔdɪ -a. E 'nan -yrɛ 'nan: «Min -tɔ 'si Zeruzalɛm, e "ta -ko Zeriko. Zɪ e 'bɔ -si yɛi "bɛ, ɛn crinnɔn 'bɔ "man, o 'wɔ "da, ɛn o -yee fɛnɔn pɛɛnɔn koo -yrɔ. Waa -sɔn -trɪlɪi -a -kadɪ -fɔla tɔ, ɛn o 'si -a -sru. ³¹ "Bɛ -sru ɛn Bali -panzan -tɔ -si -tɔwɪ zɪɛ -a 'sia. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man -kɔɔbli, e -kɔ. ³² "Bɛ -sru ɛn min -tɔ nɛn e 'nyranman "paa Bali -pan 'kuin bɛ e -si -tɔwɪ zɪɛ -a 'sia "nyian. Min zɪɛ Levi min nɛn. 'Wɪ -tɔwɪ "nɛn Bali -panzan -a drɛ bɛ, -nyrɛn yaa drɛ. Min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, yaa 'yɪ, ɛn e paala "man "kɔɔbli, e -kɔ. ³³ Ɛn "nyian bɛ Samari min -tɔ "ta -ko 'ta wɔnan. E -si -tɔwɪ zɪɛ -a 'sia. E 'bɔ min zɪɛ -a man. Zɪ yaa 'yɪ bɛ, ɛn -a nyrinda -sɛn "da. ³⁴ E pli "man, ɛn yaa mlɔnnɔn yra bɔɔ 'nyrɔn 'lee -wɛn -a, ɛn yaa ta yɪ. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn yaa 'si 'yee -sɔ da, tɔɔn ɛn e -kɔ -a -pɛnnɔn nyin -jɪ 'kuin, ɛn 'e yɪɛ 'tɔ "va.

³⁵ -A ta tɔ cɛɛn, e 'lein 'wɪɛ 'si "fli, yaa -nɔn -pɛnnɔn nyin -jɪ 'kɔn san lɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I yra 'si, 'i yɪɛ 'tɔ min 'gɔvɛ -a va 'mɛn! "Lala nɛn i "ta -a srɛman -a -wulo -wɪlu bɛ, -te an -ta bɛ -e 'an bɔla 'yɪɛ.»

³⁶ Ɛn Zozi -a laabɔ 'fluba 'ci vɪzan zɪɛ -yrɔ 'nan: «"Yɪɛ 'jɪ, min yaaga zɪɛ o yɛi "bɛ, -tɪɛ drɛ min nɛn crinnɔn -a -sɔn bɛ, -a bɔɛzan -tɔ -a? 'I vɪ 'mɛn!»

³⁷ Ɛn 'fluba 'ci vɪzan 'e 'nan: «Min nɛn yaa nyrinda 'si bɛ, -a san nɛn.»

Ɛn Zozi -a 'le 'sran -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ! 'I 'bɔ "i "drɛ "nyian zɪɛ!»

Zozi 'kɔ Mat 'lee Mari -va

³⁸ Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan -sia, ɛn o 'bɔla 'fla 'tɔ da. Lumɔn -tɔ a 'fla zɪɛ -a da, waa laabo Mat. E "yɪ drɛ Zozi lɛ 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn. ³⁹ -A "blu -tɔ a, wɛɛ laabo Mari. Mari zɪɛ e -nyran Minsan cɛɪn -man, ɛn yaa wei mandɪ 'sia. ⁴⁰ Tɔ zɪɛ -a wɪlu, te Mat 'le yra 'kla "tra "dɪ, fɛnɔn -tɔɛndɪ 'lee 'wɪ "kaga

"drɛdɪ -le "wɛan. Tɔɔn e -ta, ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'an "blu 'an "tɔvɛ 'an 'tɔwli fɛnɔn drɛnan. 'Wɪ zɪɛ yɪ'a siala 'wɪ 'a dɔv? 'I vɪ -yrɛ 'nan 'e 'pa 'an 'va!»

⁴¹ ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Mat, 'i 'ci "nrɔnman 'wɪ "kaga "da, ɛn 'i yra 'kla "tra "dɪ. ⁴² 'Pian maan ve 'yɪɛ 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ e ya -tɔwli "cɛ. -A 'bɔ nɛn 'i "blu Mari -a -si 'sia 'gɔv, ɛn min 'ka -a sia -yrɔ "fo "dɪ.»

11

Bali trɔv 'badɪ (Mt 6.9-13)

¹ Yɪ -tɔ da bɛ, Zozi Bali trɔv 'badɪ 'sia fɛ -tɔ -nan. Zɪ e cɛɛn "man "bɛ, ɛn -a -sruzan 'tɔ "e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i Bali trɔv 'badɪ "paa 'kɔv 'ji "le zɪ Zan -a paa 'e -srunɔn 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zɔv.»

² ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «"Cɛɛ vɪ 'nan ka Bali trɔv 'ba bɛ, 'ka vɪ 'nan:

'Kɔv "tɪ Bali,
'i drɛ -e minnɔn 'o 'i 'tɔ drɛ -dan!
'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta!

³ Yɪ -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ,
'i 'kɔv 'blɪfɛ nɛn kɔv cɪ "va "bɛ -a -nɔn 'kɔvɛ.
⁴ 'Wɪnɔn nɛn kɔv dra 'yɪɛ -wɪdɪ "bɛ, 'i 'cɛ 'kɔvɛ!

Kɔɔ min 'wɪ dra 'kɔv -wɪdɪ "bɛ, kɔv "cɛa -yrɛ.

Te 'i 'kɔv 'tɔv -e Satan 'e 'kɔv 'man yɪ dɪ!»

⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔ -wɪɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'ka yei, ɛn -a bee -tɔ -a. Bada -tɔ, ɛn e -kɔv 'e bee zɪɛ -a -va. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An bee, 'i yra 'si, 'i "mɛn 'kpɔun yaaga 'fɛ! ⁶ Min -tɔ "sia 'ta wɔnan, e 'bɔla 'an 'va. ɛn fɛ -tɔ 'ka 'an 'lɔ -e 'an -nɔn -yrɛ "dɪ.»

⁷ Tɔɔn -a bee zɪɛ, -e 'e vɪ -yrɛ 'nan: <'Yian 'tɔv flu! 'An 'kɔn 'fɔ -ji 'va. 'Kɔv 'vale 'mɛn 'nɛnnɔn -a kɔv ya yɪ -tɛnan. Ma'an 'wuanla -e 'an 'kpɔun -nɔn 'yɪɛ dɪ.»

⁸ -Te min zɪɛ e 'ka "vale 'e wuanla 'e bee -le "wɛan dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, e wuanla 'nan 'e bee a 'e man drɛnan -wɪwɪ -le "wɛan.

⁹ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: 'Ka fɛ trɔv 'ba, waa -nɔan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kɔn 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ!

¹⁰ Kɔɔ min nɛn e fɛ trɔv "baa bɛ, waa -nɔan -yrɛ. ɛn min nɛn e fɛ -wɛɛman bɛ,

yaa ye. ɛn min nɛn e 'kɔn -tɛa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

¹¹ Min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn pɔ trɔv 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -mlɛn -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. ¹² ɛn "nyian bɛ, min "tɪ "tɔ 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nɛn mannyrɛn trɔv 'ba -yrɔ "bɛ -e 'e -sanjre -nɔn -yrɛ -a "pa 'ji dɪ. ¹³ Ka ya min -wɪdɪ "a, 'pian ka fɛ "yɪ -tɔa -e 'ka -nɔn 'cee 'nɛnnɔn lɛ. 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, -a ci "yɪ "mlɛn 'ka da, -yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, e lei 'saun -nɔan minnɔn nɛn waa laabo -yrɔ "bɛ -wɪɛ.»

Zozi 'le 'pleblɛ "sia nyin? (Mt 12.22-30; Mk 3.22-27)

¹⁴ Yɪ -tɔ da bɛ, ɛn Zozi bobo -tɔv beli. -Yɔv nɛn e min zɪɛ -a drɛ bobo -a bɛ, Zozi -a -pin -a -sru. Zɪ -yɔv zɪɛ e 'si bobo -sru "bɛ, ɛn min 'bɔ 'wɪdɪ 'sia. Tɔɔn minnɔn pɛɛnɔn nɛn -nan bɛ, 'wɪ o 'plo 'fɔ.

¹⁵ 'Pian min -mienun "o 'vɪ 'nan: «-Yɔv nɔn tazan nɛn waa laabo Belzebul bɛ, -yɛɛ 'pleblɛ 'nɔn Zozi lɛ, ɛn e -yɔv -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru.» ¹⁶ ɛn "nyian bɛ min -mienun -a laabɔ Zozi 'lɔ 'nan, 'e 'lɛbo "fɔ wɪ -tɔv drɛ, -e 'o 'tɔ 'nan e "sia laji.

¹⁷ Zɪ 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ, Zozi 'a -kɔnnɛn 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «-Te 'lɛglɔn 'tɔ -ji minnɔn cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin man bɛ, 'lɛglɔn zɪɛ e -wia. 'Kɔnnɔn -wiiman 'o cin da. ¹⁸ -A -tɔwli "nɛn "nyian Satan 'lee -yee -yɔv nɔn -le vɛ -a. "Te -wɛɛ cɛɛn 'e cin man, ɛn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bɛ, "te -yee mingɔnnɛn trɛ -wi -a -nan 'mɔn. -Yee "wɛan -te 'ka ve 'an man 'nan Belzebul 'bɛ 'pleblɛ -nɔan 'mɛn, ɛn 'an -yɔv -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru "bɛ, 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ¹⁹ ɛn -te 'wɪ nɛn ka 'vɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, 'lɔɔ 'cee minnɔn bɛ, -tɪ -le 'pleblɛ 'a nɛn "o "yɔv -wɪdɪnɔn -pian? 'Ka 'bɔ 'le minnɔn 'bɛ -kɔnnɔnman 'nan 'cee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, Bali -le 'pleblɛ 'a nɛn an -yɔv -wɪdɪnɔn -pian "minnɔn -sru. ɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔnnɔnman 'nan, Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'ka 'va.

²¹ Min 'pleblɛ nɛn -kuli -tan fɛnɔn cɪ -yrɔ, ɛn -a yɪɛ a 'yee 'kɔn 'va bɛ, -a yɪfɛnɔn pɛɛnɔn 'man yra flu. ²² 'Pian

min nen -a 'plɛblɛ -cia "da "bɛ, -te e -ta, ɛn yaa klɪ bɛ, e -yee -kuli -tan fɛnun nen e yi -tɛra "da "bɛ -a "kooman -yrɔ -e 'e -a yɪfɛnun -pli.

²³ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nen e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an man. ɛn min nen ya'a 'paa 'an 'va -e 'kɔ fɛ tre 'e cin man dɪɛ, yaa fuimlan "man.»

*Zozi -yv -wliɪ "liɪ 'e da 'wɪ 'vɪ
(Mt 12.43-45)*

²⁴ «-Te -yv -wliɪ 'si min -sru "bɛ, e -cia "wɔdɪ -a fɛnan -kadɪnun -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran -nan. 'Pian -te ya'a yɪɛ dɪɛ, -e 'e vɪ 'nan: «An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nen an cɪ "nen 'ji bɛ, -a -ji.» ²⁵ -Te e -ta, te -a -nan a 'e "koodɪ, te -a -nan fɛ pɛɛnɔn yra "cɛjɛ, ²⁶ tɔɔn -e 'e 'kɔ 'e -sru, -e 'e -yv -wliɪ 'sɔravli "nen o -wliɪ "mlɪan "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yee -kɔndɪ -wliɪ "mlɪan -a tɛdɛ vɛ da.»

²⁷ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɪn zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, tɔɔn ɛn lɪmɔn -tɔ wei wɪ minnɪn yei. Yaa 'vɪ 'nan: «Bali -fɛa 'vɪ lɪmɔn nen yei 'ya ɛn e 'nyɔn 'nɔn 'yɪɛ bɛ -a man.»

²⁸ 'Pian Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nen e Bali wei maan te e 'ta wɔla "da "bɛ, -a san man nen Bali -le -fɛa cɪ.»

*Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ
drɛ dɪ
(Mt 12.38-42)*

²⁹ Zɪ minnɪn a trenan "kaga "bɛ, tɔɔn Zozi "e 'nan: «-Naagɔnɔn, ka ya min -wliɪnun -a. Ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tɔ drɛ -e 'e -kɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyɪan 'wɪ 'nɔan -kɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gɔ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nen Bali 'lewei vɪzan Zonazi -a drɛ bɛ -a dɪɛ. ³⁰ Kɔɔ Blamin -pɪ -taa "drɛɛ 'wɪ 'nɔan -kɔn "vɛ -a -naagɔnɔn lɛ, "le zɪ Zonazi -a drɛ 'li Ninivi 'nɔn lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

³¹ ɛn lɪmɔn -tɔ nen 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yɪ nen Bali minnɪn -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen -a -dan "mlɪan Salomɔn da bɛ, e ya 'gɔ. ³² ɛn "nyɪan bɛ, yɪ nen Bali

minnɪn -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'wɪ -tɔa -naagɔnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ -wɪɛ "bɛ, o 'si 'wɪ 'wliɪ "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnla Bali -sru. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nen -a -dan "mlɪan Zonazi da bɛ, e ya 'gɔ.»

*Min nen e Zozi -tɔa "bɛ e ya 'tɛ 'san
da*

(Mt 5.15; 6.22-23; Mk 4.21)

³³ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min 'ka -kannɛn 'fɔa "nen -e 'e yɔɔ dɪ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -e 'e wɔ -pɔ wɪ dɪ. 'Pian yaa -tɔala fɛnan 'wein da, -e minnɪn "ɛ -wɪa 'kuin bɛ, te waa -san ye.

³⁴ Min yɪɛ 'bɛ -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪɛ a "ji 'kpa bɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa. 'Pian -te 'i yɪɛ 'ka fɛnan ye dɪɛ, 'tɛ 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tɔ pɛɛnɔn man klun va. ³⁵ -Yee "wɛan 'ka drɛ "yɪ, te fɛ -tɔ 'e 'si -tɔ 'tɛ 'san -lɔ, -e 'ka 'fɔ klun va dɪ. ³⁶ Kɔɔ -te 'tɛ 'san a 'e -sɛndɪ 'i fɛ pɛɛnɔn 'nan, ɛn 'i fɛ -tɔ -nan 'ka 'fɔlɛ klun va dɪɛ, 'i man -kɔan 'wein "fo "le zɪ -kannɛn 'i 'man dra 'wein bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

*Zozi 'wɪ 'pla Farizɛn 'nɔn 'lee 'fluba
'cɪ vɪnɔn lɛ*

(Mt 23.1-36; Mk 12.38-40)

³⁷ Zozi 'fɔ 'wɪ tin 'banan, ɛn Farizɛn min -tɔ -ta -a trɔ 'balɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'kɔ fɛnɪn -bli 'yee "kɔnnɛn. Zozi wɪ "man. Zɪ e -kɔ, e wɪa -yee 'kuin bɛ, 'nɪn tɔɔn ɛn e -nyran fɛnɪn -sru. ³⁸ 'Wɪ zɪɛ e Farizɛn min 'plo 'fɔ. Kɔɔ Zozi 'ka 'e 'pɛ -man "foelɛ "le zɪ 'o tranun -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.

³⁹ -A -nan nen Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Ka Farizɛn 'nɔn bɛ, ka 'kulɛnɛn 'lee -pɔ man bei "foeman fɛnyɪan. 'Pian 'ka 'pɔn -ji a 'e fadɪ crɪn -pɔan 'lee nyannɛn -pɔan "a. ⁴⁰ Ka ya -blɔ -a! Bali nen e fɛ man bei drɛ bɛ, -yɛɛ fɛ -ji drɛ. ⁴¹ -Yee "wɛan fɛ nen e cɪ 'cee 'kulɛnɛn 'lee 'cee -pɔ -ji bɛ, -nyrɛn 'ka -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.

⁴² Farizɛn 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ sinwɪɛnɪn nen waa laabo manti 'lee ru bɛ, 'lee 'cee sinwɪɛ pɛɛnɔn bɛ, kaa -fuzan -nɔan Bali lɛ. 'Pian ka'a Bali ye "yɪ "dɪ, ɛn ka'a va wɪ dra "yɪ "dɪ. Te 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "le blamin 'e drɛ 'vaa -e 'e fɛ -fuzan -nɔn Bali lɛ.

43 Farizen 'nən, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ -te ka ya cin yɪ 'kuin bɛ, ka -nyran "nan 'kpagba 'sidi ye "yi. En -te ka ya -guada bɛ, ka ya "vale min yie 'e 'nan 'ka man -e 'e 'ka 'tɔ bu.

44 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yrɛ nɛn -a ta a 'e 'sandi bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Te min 'tran "da bɛ, -e fɛ nɛn "ji "bɛ 'e min "tri "tɔ Bali 'lɛ.»

45 Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tɔ -a 'si "da. Yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, -te yia vɪ zɪɛ, te i ya "nyian "kɔe "srɔn wɔnan.»

46 En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ "nyian "cee "man! Kɔɔ 'wɪ 'pleblɛ nɛn kaa ve minnun lɛ 'nan 'o drɛ, te ka'a 'paa o va -a drɛnan dɪ.

47 'Wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'ka tranun o tɛɛ bɛ, ka 'kɔn drɛ o -yrɛ da. 48 'Wɪ nɛn 'ka tranun -a drɛ bɛ, e ya 'ka 'ji 'wɪ "yi "a, -yee "wɛan nɛn ka 'kɔn drɛ Bali 'lewei vɪnɔn zɪɛ o -yrɛ da. 49 Bali nɛn 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn a -yrɔ "bɛ, e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan: «An -taa 'an 'lewei vɪnɔn 'lee 'mɛn 'pasianɔn 'a -wɛɛ, 'pian o o -mie -tɛa, ɛn o 'tɛ "paa o -mie da.» 50 -Yee "wɛan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn minnun o tɛɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, -naagɔnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan. 51 E 'sia Abel da -trilii, ɛn e 'bɔ Zakari nɛn waa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "dave yei "bɛ -a da. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -naagɔnɔn da nɛn Bali -a nyran -sɛan.

52 'Fluba 'ci vɪnɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Kɔɔ -si nɛn minnun -a "siala -e 'o 'kɔ Bali va bɛ kaa 'lɛ 'wɔ. 'Ka 'bɔ 'ka -si 'bɔ zɪɛ -a da dɪ, ɛn "nyian bɛ minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o 'si zɪɛ -a "siala bɛ, ka -si -tɔ -wɔ!»

53 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, ɛn e 'bɔla Farizen min zɪɛ -yee 'kuin. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Zozi 'a 'vɪ bɛ, e 'bli 'fɔ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nən 'ji "fo. -Yee "wɛan -e 'e 'sia tɔ zɪɛ -a man bɛ, o 'wɪ laabu 'sien -yrɔ "kaga. 54 Waa dra zɪɛ 'nan -e 'o wei 'kun -e 'o 'kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a man.

12

*'Ka wei 'e 'kɔn 'tɔwli!
(Mt 10.26-27)*

1 En minnun tredɪ 'sia "nyian Zozi man "kaga 'kpa 'nan -e 'o wei man. O ya "kaga "bɔɔ "le "wɛan o "taanmlan 'o cin cɛinla da. 'Pian Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e tɛdɛ 'e -srɔnɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va Farizen 'nən 'le 'mannyan 'le "wɛan. O wei a "flivli, -yrɛ cɪ "le 'mannyan 'le 'wɪ 'zɔ. Te 'wɪ zɪɛ 'e 'ka 'sa -e 'ka 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ.

2 Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'fo 'e yɔɔdɪ -trilii, -e 'e vɪɛ 'e bɔla 'ji dɪ. En 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ "ka -e 'o vɪɛ o man fɛnan 'wein da dɪ. 3 -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa ve klun va bɛ, o -taa -a manlɛ yidɛa. En 'wɪ nɛn kaa ve 'sure -ji min lɛ 'kɔn "bɔ "ji bɛ, o -taa -a trɔan -tɔɛ min yei.»

*Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
(Mt 10.28-33; 12.32)*

4 «'An beenun, maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka "klan minnun nɛn o min po -tɛa, te wa'a 'kɔlaman "nyian fɛ pee drɛdɪ -a dɪɛ, -wɔɔ "dɪ. 5 Min nɛn 'kɔ 'ka "klan -yrɔ "bɛ, maan -kɔnman 'cɛɛ. 'Ka "klan Bali lɔ, kɔɔ e -kɔlaman e min -tɛa, ɛn e -kɔlaman e -ko min -a yra yidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nan. 6 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "loman "wɛnwɛnnɛnnun 'bɔ nɛn min 'ka o taan "lala "kaga 'va dɪɛ, Bali yie a o -tɔdɔ pɛɛnɔn da. 7 En 'cee vɛ bɛ, Bali 'ka 'wulo "jɛ "pou -tɔdɔ pɛɛnɔn "nɛn -tɔa. -Yee "wɛan te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Bali 'ka "siala e -cia "loman "kaga "da.

8 Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn yaa 'lɛ "cɛan minnun pɛɛnɔn 'lɛ 'nan, 'e ya 'an -srɔzan 'a bɛ, 'an 'bɔ Blamin -pɪ maan 'lɛ "cɛan "nyian Bali -le 'pasianɔn 'lɛ 'nan, min 'gɔvɛ 'an -srɔzan nɛn. 9 'Pian min nɛn e 'ka "vale 'e ve minnun yie man 'nan, e ya 'an -srɔzan 'a dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian "an "ve Bali -le 'pasianɔn yie man 'nan, 'an -srɔzan "cɛɛ dɪ. 10 En min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Blamin -pɪ man bɛ, Bali -a man wɪ "cɛa. 'Pian min nɛn e wɪ 'wɪdɪ Bali lei 'saun man bɛ, Bali 'ka -a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

11 -Te o -kɔ 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da bɛ, 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. -Te Zuif 'nən 'le cin yɪ 'kuin nɛn oo, ɛn -te min tanɔn 'cɛin -da nɛn oo, ɛn -te mingɔnnɛnnun cɛin -da

nɛn oo, 'wɪ nɛn 'kɔ ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. ¹² Kɔɔ 'wɪ nɛn 'kɔ 'ka vɪ bɛ, Bali lei -a "paaman 'ka 'ji tʊ zɪɛ -a wlu.»

Fɛzan man -kɔnnɛn

¹³ Min -tʊ nɛn minnɔn yei "bɛ, e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i vɪ 'an "bʊɪ lɛ 'nan, 'kʊ "tɪ -zia fɛnɔn bɛ, 'kʊ -pli!»

¹⁴ ɛn Zozi "e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪɛ 'vɪ 'yie 'nan maan nɛn 'an drɛ 'ka yei fɛ -plidɪ da tin 'bazan 'a?» ¹⁵ ɛn Zozi -a 'vɪ minnɔn nɛn -nan bɛ -wɛɛ 'nan: «'Ka yie 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka -wɛɛ 'nan fɛ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'ka 'lɔ dɪ! Kɔɔ -te min a fɛzan -a 'kɔ oo, -yee 'belidɪ 'ka 'sia 'e lɔ fɛ man dɪ.»

¹⁶ -A -nan nɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia -wɛɛ. E 'nan: «Fɛzan -tʊ -a, ɛn -yee fei -a. -Yee fei zɪɛ -a ta fɛ 'bɔla "kaga 'kpa. ¹⁷ -A -nan nɛn yaa "nrɔndɪ 'sia 'e 'ji 'nan: «Maan dra 'kɔ? Kɔɔ fɛ pee -nan "ka "nyian -e 'an 'mɛn fɛnɔn -sɛn -nan dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn 'wɪ 'tʊ -cin -tɔ "ji. -Nyɛn 'nan: «'An 'mɛn fɛnɔn tre 'kɔnnɔn -wia, -e 'an pee -tɔ 'kpa -dan. "Bɛ -sru -e 'an 'mɛn fei fɛ 'wɛɛ 'lee 'an yifɛ pɛɛnɔn -sɛn -ji, ¹⁹ -e 'an vɪ 'an 'fli lɛ 'nan: 'An bee, i yifɛ a "kaga lɛ "kaga 'wlu vɛ -a. 'I 'flinla 'e "tun, ɛn 'i fɛ -blɪ 'e "tun, ɛn 'i 'wɛn mlin 'e "tun, -e 'i 'ci 'e "nran 'e "tun!»

²⁰ 'Pian Bali -a vɪ -yrɛ 'nan: «-Blɔzan! Cɛɛgʊ 'pei 'gʊɛ -a man bɛ, 'yie vɛ -nyaan 'trɛ da. Fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn yia tre bɛ, -tɪ -lɔ nɛn e -fo?» »

²¹ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -yɛɛ bɔa min nɛn 'e yifɛ -wɛɛman 'e 'bɔ 'le vɛ -a bɛ -a man. Kɔɔ -a san 'ka fɛzan -a Bali 'lɛ dɪ.»

Zozi -srunɔn yi -tɛala Bali da! (Mt 6.25-34)

²² "Bɛ -sru ɛn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan: Te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan 'cee 'trɛda da dɪ! -Yɛɛ ci "le: «-Mɛ "nɛn kʊa -ble? ɛn kʊa dra 'kɔ, -e 'kʊ 'man sɔnɔn yi?»

²³ Kɔɔ 'belidɪ nɛn 'ka 'lɔ bɛ -a "yi "mlian -blifɛ da. ɛn 'ka 'kɔlɛ nɛn 'ka da bɛ -a 'kpa "mlian sɔnɔn da.

²⁴ 'Ka 'ci "nrɔn "lomannɔn da -tʊ! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, ɛn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, ɛn -wee fɛ 'ka 'e tredɪ fɛ -tʊ -nan dɪ,

ɛn -wee fɛ trenan "ka 'dɪ, 'pian te Bali -blifɛ -nɔan -wɛɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bɛ, 'ka "yi "mlian "lomannɔn da! ²⁵ 'Cee ci "nrɔndɪ 'cee 'trɛda da bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e yi -tʊwli "cɛ 'pa 'cee 'belidɪ da "fo "dɪ. ²⁶ -Te ka'a 'kɔlaman 'wɪ zɪɛ 'bɛ drɛdɪ -a dɪɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci "nrɔnman 'wɪ peenɔn da?

²⁷ 'Ka 'ci "nrɔn lu -fuinɔn da "nyian -tʊ! 'Ka -wee drɛdɪ yɪ! Wa'a 'nyran -man 'paa dɪ, ɛn wa'a sɔ taan dɪ. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Salomɔn nɛn e ya mingɔnnɛn -dan tʊ -a 'li bɛ, -yee sɔ -tʊ fɛnyian 'ka 'mlinlɛ lu -fuinɔn zɪɛ -a -tʊwli "le fɛnyian da dɪ. ²⁸ Lu -fui "nɛn 'bɛ ci lua, "trɛ wɛɛ "cɛan -e 'wɛɛ -fɔ 'tɛ 'va bɛ, -te Bali 'bɛ 'man drɛ vɛ wɛɛ fɛnyian zɪɛ bɛ, 'lɔɔ kaa "nun? 'Cee yi -teradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

²⁹ -Yee "wɛan fɛ nɛn 'kɔ 'ka -blɪ 'lee fɛ nɛn 'kɔ 'ka mlin bɛ, te 'ka 'fʊ 'ka 'ci "nrɔnnan "da "dɪ! ³⁰ Kɔɔ minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ, -wɛɛ ci "nrɔnman 'wɪnɔn zɪɛ -a da. 'Pian 'ka "tɪ Bali -a -tɔa 'nan, fɛnɔn zɪɛ -a 'wɪ a 'ka man. ³¹ 'Cee vɛ bɛ, 'ka -wɛɛ 'e tɛdɛ 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'ka da. "Bɛ -sru -e -a 'bɔ 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ 'cɛɛ.

³² Te nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! Ka ya "le 'bla 'pa "wɛnnɛn 'zʊ. Kɔɔ 'ka "tɪ Bali 'ka 'si 'va 'nan 'yee mingɔnnɛn trɛ a 'cee vɛ -a.

³³ 'Ka 'ka yifɛnɔn -tan, -e 'ka man "lala -nɔn 'yalɛ -tɛnɔn lɛ. Fɛ nɛn ya'a srɛman dɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ! -Yɛɛ ci min yifɛ nɛn laji bɛ -a. Crinnɔn 'ka 'pliman fɛ zɪɛ -a -nan dɪ, ɛn fɛ srɛ bebe 'ka 'nan dɪ. ³⁴ Kɔɔ fɛnan nɛn min yifɛ ci bɛ, -a -nan nɛn -yee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'kɔan.»

'Ka Blamin -pɪ man -pɛn (Mt 24.43-51)

³⁵ «'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wʊɔdɪ, ɛn 'cee -kannɛn 'e 'fʊ 'fɔdɪ "nɛn! ³⁶ 'Ka 'kɔn "le minnɔn nɛn o ci 'o 'tazan -pɛnnan bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Minnɔn zɪɛ, -te o tazan 'si lɪ 'pa "fɛdɪ da 'nan e -ta, ɛn e 'kɔn 'tɛ bɛ, -wɛɛ 'lɛ "so -yrɛ. ³⁷ Bali -le -fɛa a minnɔn nɛn Minsan bɔa o man, te o yie a "man "bɛ o man. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tiglɪ 'a 'nan, 'e 'man wʊɔman, -e 'e o -nyran fɛnɔn -sru, -e 'e -wee fɛ 'pa.

38 E -ta bada oo, en -te 'bε "cεε dɪ, e -ta tʊ "nɛn 'tʊ -a oo, -te e 'bɔ o man te o yie a "man "bε, Bali -le -fεa a o man.

39 Maan ve 'cεε 'nan, tʊ nɛn crinzan -taa "min crin wʊlε bε, "te 'kɔn san -a -tɔa "bε, "te -a man -kɔan 'e wʊʊdɪ tʊ pɛɛnɔn man, en ya'a tʊe -e 'e 'yee 'kɔn 'fɔn dɪ. 40 -Yee "wεan 'ka 'bɔ "nyian 'ka 'man wʊʊ! Kɔɔ Blamin -pɪ -taa tʊ nɛn -a -cin 'ka 'kɔan 'ka 'ji dɪε -a man.»

41 -A -nan nɛn Piəri -a laabʊ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, -kɔnnɛn "nɛn yia -fɔ zɪε, 'kʊ 'saza 'le vɛ nɛn, -baa min pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn?»

42 En Minsan "e 'nan -yrε 'nan: «Min 'suzan "cɛn 'bε 'ta wʊla 'e 'san wei da 'wɪ 'tɔdɪ -a? Min 'suzan nɛn -a tazan 'yee 'kɔn 'pɛba 'wʊ -yrɔ, en yaa 'vɪ -yrε 'nan, 'e -blɪfε -nɔn min 'sunɔn -mienun lɛ 'e 'tʊ -man bε -nyrɛn. 43 Min 'suzan zɪε -te -a tazan 'bɔ "man 'wɪ zɪε -a drɛnan bε, -yee vɛ a "yi. 44 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -a tazan -a -tɔa 'e yɪfɛ pɛɛnɔn da.

45 'Pian -te min 'suzan zɪε 'e ci nrɔn 'nan: «'An 'tazan -a 'mɔnnan.» Tɔɔn -e 'e 'tɛ 'padɪ 'sia minnun nɛn 'e yie -tɔa "o va bε o da, te e ya "fɛdɪ -blɪnan 'saza, en e ya -wɛn mlɪnnan 'saza. 46 Tɔɔn yi nɛn -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "dɪε, -e 'bε bɔla kɪglɪ, -e -a tazan 'e "nɛn "jɛɛnla 'ji -wɪdɪ. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -yrε "le zɪ Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn wa'a yi -tɛlɛa 'e da dɪε -wɪlɛ "bε -yee 'wɪ 'zʊ.

47 Min 'suzan nɛn 'e 'tazan 'ci 'sɔ wɪnɪn -tɔa, 'pian e 'ka "vale 'e 'ta wʊla "da "dɪε, waa -sɔan "kaga 'kpa. 48 En "nyian bε, min nɛn e 'wɪ 'tʊ drɛ 'wɪdɪ 'e 'tazan lɛ, te ya'a ci 'sɔ wɪnɪn tɔa dɪε, waa -sɔan, 'pian waa -sɔan "wɛnnɔn. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, min nɛn Bali fɛ "kaga "nɔn -yrε "bε, yaa laabo -yrɔ "nyian "kaga. En min nɛn Bali fɛ "kaga "pɛba 'wʊ -yrɔ "bε, -a san lɔ nɛn e 'wɪ "kaga laabo.»

Minnun "cɛan 'e cin man Zozi -le "wεan
(Mt 10.34-36)

49 «'An -ta 'tɛ 'fɔlɛ "nɛn 'trɛ da. An ya "vale 'e 'kɔn 'e 'bidɪ 'va. 50 'Pian e ya "le 'mɛn yra yɪ tʊ 'e bɔ 'vaa, -e 'e 'bidɪ 'sia. 'Bε nɛn 'gʊɛ, an ya -a -pɛnnan 'an

'ci le nyɛn -a, 'nan 'wɪ zɪε 'e drɛ. 51 Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an -ta 'trɛda, 'nan -e minnun man 'e 'fɔla -trɔɔ dɪ! 'Pian an -ta 'wɪ 'fɔlɛa minnun man. 52 Maan ve 'cεε 'nan, -te min a 'soolu 'kɔn 'tʊwɪlɪ 'lɛ "nɛn "bε, o "cɛan 'e cin man 'mɛn "wεan. Min yaaga -taa "kɔnɪε -pɛ -tʊ -a, -e min "fli 'o 'kɔn -pɛ -tʊ -a. 53 En 'nɛn "tɪ 'lee 'e 'pɪ yei 'ka 'taa -a -blɪlɛ dɪ. En 'nɛn "bʊ 'lee 'e lu yei 'ka 'taa -a -blɪlɛ dɪ. En -sran "bʊ 'lee 'e 'pɪ nan yei 'ka 'taa -a -blɪlɛ dɪ.»

Minnun 'ka "vale 'o Zozi 'le 'wɪ 'ci maan "dɪ

(Mt 16.2-3; 5.25-26)

54 Zozi -a 'vɪ "nyian minnun nɛn -nan bε -wɪlɛ 'nan: «-Te laa wɪla "ji yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia bε, 'nun tɔɔn kaa ve 'nan, laa "ta -fɛan, -e 'e drɛ zɪ. 55 En -te fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bε, ka 'yɪ "fɛɛnnan bε -a 'yɪ bε, 'nun tɔɔn ka ve 'nan, 'tɛdɛ "ta -daa, -e 'e drɛ zɪ. 56 Ka 'wɪ dra min yie 'lɛ! Fɛ nɛn e "ta dra 'trɛ da bε, 'lee fɛ nɛn e "ta dra laji bε, 'cεε -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn 'an ci 'bε drɛnan tʊ 'gʊɛ -a bε, ka 'ka "vale 'cεε -tɔa "dɪ. 57 En 'wɪ nɛn 'bε ci tɪglɪ "le 'cεε drɛ bε, ka 'ka "vale 'cεε tɔa dɪ. -Mɛ "le "wεan nɛn kaa dra zɪ?»

58 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ! -Te min -tʊ 'i 'sanman drɛ, en ka "ta -ko -a tin 'balɛ bε, 'i 'fɔ 'e 'flɪn 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔgɔ 'yei 'nɔn tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pʊ 'kuin. 59 Maan ve 'yie 'nan, "yie vɪnan i bɔla -pʊ 'kɔn zɪε -a -ji bε, te i cɛɛn "lala pɛɛnɔn bɔladɪ man.»

13

'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man!

1 Tʊ zɪε -a man bε, -kɔnmandan Pilati Galile 'nɔn -mienun tɛɛ Zeruzalɛm. E o tɛɛ te o ya Bali -pannan Bali -pan 'kuin. -A -nan nɛn min -mienun -ta 'wɪ zɪε -a 'sinan 'palɛ Zozi lɛ. 2 En Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «E ya 'ka 'ji 'nan, Galile 'nɔn zɪε o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e ciɪla Galile 'nɔn -mie -le vɛ da, -le "wεan 'wɪ zɪε e 'bɔ o man? 3 -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪε, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zʊ. 4 En "nyian bε, min -fuda 'sɔra nɛn 'kɔn loulou o tɛɛ Siloe bε, e ya 'ka 'ji 'nan,

o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ e ciɪa Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn da? ⁵-Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ! 'Pian -te ka'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka -sɔɔnla Bali -sru "dɪɛ, ka -kaaman "le -wee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ fijie yiba "nɛn ya'a 'baa dɪɛ -a man

⁶ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia. E 'nan: «Min -tʊ -le fijie yiba "a 'e 'tɔdɪ 'yee rɛzɛn fei. Min zɪɛ e -ta -a 'blʊ -wɛɛɛ "man, 'pian ya'a yɪɛ "fo "dɪ. ⁷ -A -nan nɛn yaa 'vɪ min nɛn 'e yɪɛ -tɔa rɛzɛn fei 'bɔ va bɛ -yrɛ 'nan: «Lɛ yaaga nɛn 'gʊ, te 'an -taa fijie yiba 'gʊɛ, -a 'blʊ -wɛɛɛɛ "man, te ma'an ye dɪ. -Yee "wɛan 'i yiba 'cɛn! Kɔɔ e ya -nan 'e "tun.»

⁸ ɛn min nɛn 'e yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ va bɛ, e 'nan min zɪɛ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'tʊ "nyian lɛ -tʊ! Maan "srɔn "kluman, -e 'an 'bli -sɛn "man 'dʊ -e 'e ba. ⁹ Lɛ pee -te ya'a balɛ dɪɛ, -e 'i 'cɛn.» »

Zozi lɪmɔn -tʊ beli

¹⁰ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi bɛ, waa laabo Saba. -A -tʊ da nɛn, te Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnɔn ji -wee cin yɪ 'kuin. ¹¹ Lɪmɔn -tʊ a 'kɔn zɪɛ -a -ji. -A lɛ -fuda 'sɔra 'bɔ, te 'e yra ye -yʊ -wɪdɪ "tʊ -lɔ. -A 'klɔn 'tɔ 'siɛn, ɛn ya'a "nyian 'kɔlaman wluandɪ -a dɪ. ¹² Zɪ Zozi lɪ zɪɛ -a 'yɪ bɛ, yaa laabʊ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yie -cɛ 'e 'si 'i man!» ¹³ -A -nan nɛn 'e 'pɛ 'pla lɪ zɪɛ -a da. 'Nun tɔɔn ɛn e 'sʊ "ji, ɛn e Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Zozi 'a drɛ bɛ, e 'bli 'fɔ cin yɪ 'kɔn 'tazan ji, kɔɔ Zozi min beli Saba yi da. ɛn e 'nan minnɔn lɛ 'nan: «Yi a 'shɛɛdʊ, -a da nɛn blamin 'nyranman "paa. Yinun zɪɛ -a -tʊ da nɛn, 'ka 'ta, -e 'o 'ka 'beli. 'Pian te 'ka 'ta Saba yi da "fo "dɪ!»

¹⁵ ɛn Minsan "e 'nan -yrɛ 'nan: «Ka ya min -wɪdɪ "a, ka 'wɪ dra min yɪɛ 'lɛ. Saba yi da bɛ, ka "we "man, -e min 'e 'yee trʊvɛ baa "flu 'e 'blɪfɛ -sru, -e 'e 'kʊ 'yi 'nɔn -yrɛ. -Te e ya tri a oo, ɛn te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya -afɪmʊn a oo, kaa dra zɪ, -nʲɛɛ dʊv? ¹⁶ 'Pian ka 'ka "vale 'an baa 'si Abraam kluda lɪ 'gʊɛ -a man Saba yi da dɪ. Kɔɔ Satan -a yrɪ -a -nan lɛ -fuda 'sɔra nɛn 'gʊ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn 'yra -a 'nanmannɔn 'tɛdɪ 'sia. 'Pian te min

pɛɛnɔn 'ci "nranman 'wɪ "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Zozi a dra bɛ -yee "wɛan.

Fei fɛ 'wɛ man -kɔnnɛn 'lee 'man-nyan man -kɔnnɛn

(Mt 13.31-32; Mk 4.30-32)

¹⁸ "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "fɔdɪ 'sia minnɔn lɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔɔnman? ¹⁹ E ya "le min -tʊ 'bɛ fei fɛ 'wɛ "wɛnnɛn 'tʊ 'si, ɛn yaa -fɔ 'yee fei. E bɔa -e 'e drɛ yiba "a, te "lomannun a o "kɔɛ "tɔnan -a plan -ji.»

²⁰ ɛn e -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɛɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -mɛ "man nɛn 'an -kɔlaman maan -kɔɔnman? ²¹ E ya "le lɪmɔn -tʊ 'bɛ -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'man-nyan "wɛnnɔn 'wʊ 'va, ɛn yaa baa. 'Mannyan zɪɛ e -fari -pʊ 'bɔ siiman 'e pɛɛnɔn.»

-Si nɛn min -a "siala -e 'e 'beli bɛ e ya -tʊwɪ

(Mt 7.13-14, 22-23; 8.11-12; 25.10-12)

²² "Bɛ -sru Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. E -kʊ Bali -le 'wɪ "paadɪ -a minnɔn ji 'flanun nɛn -si -a bɛ -a da.

²³ ɛn min -tʊ -a laabʊ -yrɔ 'nan: «'An 'san. 'Wɪ 'kpa, min "nɛn "wɛnnɛn nɛn Bali -a "sia 'wɪ 'ji?»

ɛn Zozi -a vidɪ 'sia minnɔn lɛ 'nan: ²⁴ «'Ka man -wɛɛɛ 'nan 'ka -wɪlamlan 'kɔn -yrɛ "fɪnɛn 'ji -e 'ka 'belidɪ yɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min "kaga -taa -a man -wɛɛɛɛ 'nan 'o -wɪlamlan 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'pian wa'a 'bɔala 'nan nun dɪ. ²⁵ Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, -te 'kɔn san "ta 'yee 'kɔn -fɔa "ji, te ka -fʊ bei. Ka 'kɔn 'tɛdɪ "siala, te ka "ta -a ve -yrɛ 'nan: «'Kʊ 'san, 'i 'kɔn 'lɛ 'sʊ 'kʊɛ!» Yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.»

²⁶ Tɔɔn -e 'ka vɪ -yrɛ 'nan: «-Kaa fɛ -blɪ 'e cin va, ɛn -kaa 'yi mɪn 'e cin va. ɛn i Bali -le 'wɪ paa 'kʊ fla.»

²⁷ "Bɛ -sru yaa ve 'cɛɛ 'nan: «Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ. Ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, 'ka 'si 'an "srɔn "kogo!»

²⁸ Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te ka Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'lee Bali 'lewei vɪnɔn pɛɛnɔn ye Bali -le mingɔnnɛn trɛda. 'Pian ka -fɔ bei, -e 'ka -wuɔdɪ 'sia te 'ka 'shɛ da -ble. ²⁹ Minnɔn "sia yidɛ

wluan "nan 'zia, en o "sia yide 'fɔ -nan "va 'zia, en o "sia 'trɛda lou 'zia, en o "sia 'trɛda "tre 'zia, -e 'o "fɛdi -dan -bli Bali -le mingənnən trɛda. ³⁰ Minnun nən o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drele -si 'lənən 'a. En minnun nən o -trɔa -si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "drele min -fɔla "danən 'a.»

*Zozi 'wɪ 'pla Zeruzalɛm 'nən lɛ
(Mt 23.37-39)*

³¹ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, Farizɛn 'nən -mie -ta -a vlɛ Zozi lɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i 'si 'gɔ! Erodi a 'i -wɛɛnan 'nan -e 'yei 'tɛ.»

³² En Zozi 'a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ -a vɪ -dawlizan 'labɛ -yrɛ 'nan, an -yɔ -wɪdɪ -pian "minnun -sru, en an minnun "belia cɛɛgɔ 'lee "trɛ "a. -A yi yaagazan da -e 'an 'cɛn "man. ³³ 'Wɪ 'kpa, maan dra cɛɛgɔ, en maan dra "trɛ, en maan dra "bɛ -sru. En an bɔala Zeruzalɛm, kɔɔ -nan nun nən Bali 'lewei vɪzan -kaa.

³⁴ Zeruzalɛm 'nən, ka Bali 'lewei vɪnən -tɛɛman. En minnun nən Bali -taa "waa 'cɛɛ bɛ, ka o -tɛɛman -kɔləbu -a. Maan man wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man, "le zɪ mɛin "bɔ 'yɛɛ 'nɛnnun treman 'e 'pɛba 'wlu bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɪlɛ "man "dɪ. ³⁵ -Yɛɛ "wɛɛn Bali "ta 'e 'pɛ "sia 'cɛɛ Bali -pan 'kɔn -sru. En 'an 'bɔ 'gɔɛ, ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian ka -kɔlaman 'an yɪdɪ -a 'e 'pɛɛ yi nən kaa vɪdɪ "siala 'nan: «Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nən Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!»

14

Zozi min -tɔ beli 'flinla "yi da

¹ Zuif 'nən 'le 'flinla "yi nən waa laabo Saba bɛ -a -tɔ da nən, Zozi wlala Farizɛn 'nən 'tazan -tɔ -le 'kuin 'nan -e 'e fɛ -bli. Minnun nən 'kɔn zɪɛ -a -ji bɛ, te o yɪɛ a Zozi 'va. ² En min -tɔ -ta -tɔlɛ Zozi 'lɛ. Min zɪɛ -a 'kɔlɛ pɛɛnən a 'e -tɔladɪ -cɛ -tɔ -lɔ. ³ Tɔɔn en Zozi -a laabo 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizɛn 'nən 'lɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nən -cɛɛ -pɛi -a 'vɪ? -Si a 'e 'nɔndɪ min lɛ 'nan 'e 'cɛ 'si min man 'flinla "yi da?» ⁴ 'Pian o 'ka "vale 'o 'wɪ "sia "da "fo "dɪ. Tɔɔn Zozi klɛ -cɛzan zɪɛ -a man, en yaa beli. E -si -nən -yrɛ, en e -kɔ.

⁵ -A -nan nən Zozi -a vɪdɪ 'sia 'fluba 'ci vɪnən 'lee Farizɛn 'nən lɛ 'nan: «Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te -yɛɛ 'nən 'fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vlɛ 'e 'si dɪ. En -te -yɛɛ tri -fɔ 'yi 'klu -ji 'flinla "yi da bɛ, -e 'e vlɛ 'e 'si dɪ. -Njɛɛ dɔv?» ⁶ Wa'a -kɔlale -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -zi -fɔ -yrɛ "dɪ.

-Tɪ lɛ nən Bali -nyrannan fɛnyian -nɔn?

⁷ Zozi -a 'yi 'nan minnun nən o -taa "bɛ, o -nyrannan tɪglɪ tɪglɪ "sia, te o -nyɛanla. -A -nan nən e -kɔnnən 'gɔɛ -a -fɔdɪ 'sia -wlɛ. E 'nan: ⁸ «-Te min 'i laabɔ 'nan 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, te 'i 'nyrannan tɪglɪ 'si dɪ! Kɔɔ -a -mie da bɛ, te min nən 'bɛ a min -dan a e -cia 'i da bɛ, wɛɛ laabɔ "nyian. ⁹ Min nən e 'ka laabɔ bɛ, yaa ve 'yɪɛ 'nan: «'I pɛin 'labɛ -a -nən min 'gɔɛ -yrɛ!» Tɔɔn te i "ta wuanla 'yra -a, -e 'i 'kɔ -nyran pɛin -fɔla "dazan da. ¹⁰ -Yɛɛ "wɛɛn -te min 'i laabɔ 'nan, 'i 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, 'i -nyran pɛin -fɔla "dazan da! Min nən yei laabɔ bɛ, -te yei 'yɪ bɛ, -e 'e 'ta -a vɪ 'yɪɛ 'nan: «An bee, 'i 'ta -nyrannan tɪglɪ 'gɔɛ -a 'si!» -Te e dre zɪɛ, min pɛɛnən nən ka "ta -nyɛanla waa bɛ, 'yra "sia 'i yɪɛ man o yei.»

¹¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nən 'e 'fli dre -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnən. En min nən 'e 'fli dre "wɛnnən bɛ, Bali -a dra -dan.»

¹² "Bɛ -sru en Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia min nən e Zozi 'bɔ laabɔ 'nan 'e 'lɔ "fɛdi -bli 'e 'va bɛ, -yrɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, te 'i beenun laabɔ dɪ! En te 'i "bɔvɪnun laabɔ dɪ! En te 'i 'mangulinun laabɔ dɪ! En te 'i bɔɛnun fɛnən laabɔ dɪ! "Tɔgɔ -wee vɛ da, -e 'wei laabɔ te 'e dre fɛ 'lɛji bɔladɪ -a. ¹³ 'Pian -te 'i "ta minnun laabo "fɛdi fɛ man bɛ, 'i 'yalɛ -tɛnən laabɔ! En minnun nən -cɛ cɪ o man bɛ 'i o laabɔ! En minnun nən o "tun "bɔ bɛ 'i o laabɔ! En minnun nən o yɪɛ 'wɪ bɛ 'i o laabɔ! ¹⁴ -Te 'i 'wɪ zɪɛ -a dre bɛ, Bali -fɛa ve 'i man, kɔɔ wa'a 'lɛji bɔala 'yɪɛ dɪ. 'Pian Bali -a 'lɛji bɔala 'yɪɛ, tɔ nən min tɪglɪ nun wuanla -kanən 'va bɛ, -a man.»

*"Fɛdi -dan man -kɔnnən
(Mt 22.1-10)*

¹⁵ -A -nan nən min -tɔ nən fɛ zɪɛ -a -nan bɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nən

e fe -ble Bali -le mingōnne trēda be, Bali -le -fēa a -a san man.»

¹⁶ En Zozi -kōnne "tv -fōdī 'sia -yre. E 'nan: «Min -tv 'bē "ta "fēdi -dan dra, en yaa 'wī 'vī min "kaga "lē. ¹⁷ Zi "fēdi yi 'bō bē, en 'e 'suzan 'tv 'pa 'sia 'nan 'e 'kū o laabv. 'E vī -wle 'nan: <'Ka 'ta! O cēen fēnun drēdī man.>

¹⁸ 'Pian o -tōdv pēenōn 'wī 'tv 'yī, en waa 'vī -yre. Min tēde -a 'vī -yre 'nan: <An "sia fei -tv 'lōnan. An "ta -ko -a -nanjēnle. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

¹⁹ En -a -tv "e 'vī -yre 'nan: <An tri 'lō -fu. An "ta -ko o -nanjēnle, -te o 'nyranman "paa 'kpa -o. -Yee "wēan 'i yra 'si, ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

²⁰ En -a pee "e 'vī 'nan: <An "sia lī 'panan. -Yee "wēan ma'an 'kōlaman 'lōdī -a dī.>

²¹ Min 'suzan zīe e 'lī 'e da 'e 'tazan -va. 'Wī nēn o pēenōn -a 'vī bē yaa 'sinan 'pa -yre. -A -nan nēn 'bli 'fō -a tazan 'bō 'jī, en e 'nan 'e 'suzan lē 'nan: <'I 'kū tada 'fla yei, -e 'i vī 'yalē -tēnōn lē, en 'i vī minnūn nēn -cē cī o man bē -wle, en 'i vī minnūn nēn o yīe 'wī bē -wle, en 'i vī minnūn nēn o "tun "bō bē -wle, -e 'ka 'ta waa!>

²² En min 'suzan zīe e -kū "nyian. Fōnōn, en e -ta -a vīe 'e 'tazan lē 'nan: <'An 'san, 'wī nēn yīa 'vī bē, maan drē, 'pian -nyranman -mie a tian 'nan.>

²³ -A -nan nēn -a tazan -a 'vī "nyian -yre 'nan: <'I 'kū -siblō 'nēnnūn da, en 'i 'kū fei -paannūn da, -e 'i vī minnūn lē 'nan 'o 'ta. 'I 'tō o man, -e 'o 'wī 'man, 'dō -e 'mēn 'kuin 'e fa!> »

²⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cēe 'nan, minnūn nēn Bali o laabv, en wa'a 'wīe "man "dīe, o -tv 'ka 'taa "fēdi -blīe 'an 'va dī.»

-Tīe -kōlaman drēdī -a Zozi -sruzan -a?

(Mt 10.37-38)

²⁵ "Bē -sru en Zozi Zeruzalēm si 'sia "nyian. Min yra -a -sru "kaga 'kpa. -A -nan nēn Zozi 'e 'man līla, en e 'nan -wle 'nan: ²⁶ «Min nēn e ya "vale 'e -sōnmlan 'an -sru "bē, 'yaan 'sia e 'mlin 'e "tī 'lee 'e "bō "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e nan 'lee 'yee 'nēnnūn da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e "bōnūn 'lee e "blunūn "da. En 'yaan 'sia e 'mlin 'e 'bō

'le 'belidī da. -Te ya'a drēe zī dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī. ²⁷ En "nyian bē, min nēn e ya "vale 'e -sōnmlan 'an -sru "bē, 'e 'wī yra yīdī man, en 'e 'wī -kadī man yība "plan da! -Te ya'a drēe zī dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī.

²⁸ -A -kōn "man wī -tv nēn 'gū. Min -tv a 'ka yei, en e ya "vale 'e 'yee 'kōn -dan -tōa. Min zīe zī 'kō 'e drē bē, yaa "nrōnman 'e 'jī 'vaa, en yaa -si "sīala. E 'yee "lala -nanjēan, -te e bōa -yee 'kōn 'tōvē -a -o. ²⁹ "Tōgō -te e 'yee 'kōn 'pū -fō 'trē 'jī bē, -e 'e vīe 'e 'cēn "man "dī. Tōn minnūn nēn o 'wī zīe -a -nan ye bē, waa sēe wōdī "sīala -a vīdī -a 'nan: ³⁰ «Min 'labē e 'kōn 'tōdī 'sia, 'pian ya'a -kōlālē 'cēndī -a "man "dī.»

³¹ En -a -kōn "man wī -tv nēn "nyian 'gū. Mingōnne -tv "ta -ko -kūlī man mingōnne -tv -va. Mingōnne zīe zī 'kō 'e drē bē, yaa "nrōnman 'e 'jī 'vaa, en e -kūlī -si "sīala. 'E 'cī "nrōnman 'nan, 'yee minnūn -kpi fu (10.000) 'gūe, o -pē "sōa min -kpi yō -tv (20.000) -a? ³² -Te yaa -tō 'nan 'e 'pē 'ka 'taa 'sōlē -kūlī -a dīe, e minnūn "paa 'sia mingōnne -tv zīe -a va, te 'bē a tian 'kōbī. E toba -fōa -yre 'nan, te 'o 'kūlī -tan "nyian dī.»

³³ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «'Wī 'tōwī zīe -nyrēn 'e drē 'cēe vē -a! -Te min 'ka 'e 'bli 'sīlē 'yee fē pēenōn da dīe, ya'a 'kōlaman -e 'e drē 'an -sruzan 'a "fo "dī.

³⁴ 'Wī 'kpa, -wē a fē "yī "a. 'Pian -te -wē 'nōnōn 'si "man "bē, -a drē vē "ka "nyian 'nōnōn dī. ³⁵ E 'ka "nyian "yī fē -tv drē vē -a 'trēda dī. En e 'ka -angle -a dī. 'Pian waa wēenman 'e "tun. Min nēn 'wī man "trōēn cī -a -wūlo -man bē, -a san 'e man!>

15

'Bla nēn e 'san bē waa 'yī

(Mt 18.12-14)

¹ Yī -tv da 'sukōlē 'sinōn "kaga pli Zozi man 'nan -e 'o wei man. En minnūn nēn o 'tō 'wīdī "a "nyian minnūn 'le bē, o "kaga "ta "nyian. ² 'Wī zīe ya'a Farizen 'nōn 'lee 'fluba 'cī vīnōn 'cī 'sōlē "fo "dī. -A -nan nēn waa vīdī 'sia 'nan: «Min 'labē, e ta -kī "wī dra. E 'wī 'wīdī "drēnōn "kuan 'e 'pē "fī "a, en o fē -ble waa 'e cīn va.»

3 -A -nan nen Zozi -kønnen "fōdī 'sia -wle. E 'nan: 4 «Min -tū -le 'bla a -yaa tū, en -a -tūwli "cē 'san "va. Min zīe yaa dra 'kō? Maan ve 'cēe 'nan e 'bla -fuba 'sōrasien 'wle 'sōrasien "tūe "bui "da, -e 'e 'kū -a -tūwli "nen e 'san bē -a -wēe. -Njēe dūv? 5 -Te yaa yī bē, -a ci "nranman 'kpa tīglī. Yaa "sia -e 'e -fō 'e 'plabei da. 6 -Te e 'bōla "kønnen "bē, 'e beenun 'lee 'e 'srōnnōn laabo 'e va. Yaa ve -wle 'nan: 'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mēn 'bla nen e 'san bē -a 'yī.»

7 'Wī 'tūwli zīe -yēe dra Bali lē. -Te min -tūwli "cē 'si 'wī 'wli dī "drēdī man, en 'e 'fī -nōn Bali lē bē, Bali ci "nranman. Ci "nran nen min -tūwli zīe, yaa -nōan Bali lē bē, e "mlīan min -fuba 'sōrasien 'wle 'sōrasien nen o ya tīglī 'va bē -wee ci "nran nen waa -nōan Bali lē bē -a da.»

'Lein 'wle nen e 'san bē waa 'yī

8 En Zozi -a 'vī "nyian -wle 'nan: «-Te lūmōn -tū -le 'lein 'wle a -fu, en -a -tūwli "cē 'san "va "bē, e -kønnen -fōa "nen, -e 'e 'yēe 'kuin "koodī 'sia. Yaa -wēeman -trīlī, -e 'e yī. 9 -Te yaa 'yī bē, 'e "luenun 'lee 'e 'srōnnōn laabo 'e 'va. Yaa ve -wle 'nan: 'Ka 'ta -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va! An 'mēn 'lein 'wle nen e 'san bē -a 'yī.»

10 'Wī 'tūwli zīe -yēe dra Bali 'le 'pasianōn nen laji bē -wle. -Te min -tūwli "cē 'si 'wī 'wli dī "drēdī man, en 'e 'fī -nōn Bali lē bē, Bali -le 'pasianōn 'ci "nranman.»

'Nēn "tī 'lee 'yēe 'nēnnun "fī "le 'wī

11 Zozi -kønnen "tū -fō "nyian -wle. E 'nan: «Min -tū a, en -yēe 'nēnnun a "fī. 12 Yī -tū da bē, en -a "tiēnnēnzān -a 'vī 'e "tī "lē 'nan: 'An "tī, 'an 'blīnan nen e -taa "kōnlē 'mēn vē -a bē, 'i -nōn 'mēn! -A -nan nen o "tī 'e 'yīfē cēen 'e cin man -wle.

13 Yī "fī, yaa, "bē -sru en -a "tiēnnēnzān 'bō 'yēe vē pēēnōn 'tan. Yaa man "lala 'si, en e -kū -a -blīlē 'fla 'kōbblī 'tū da, te 'e 'ci 'sō wūnūn dra. 14 "Yēe 'cēn -a -blīdī man bē, te dra -dan 'lē "so 'fla zīe -a da. -A -nan nen 'e 'yā yīdī 'sia. 15 En e -kū toba -fōlē 'fla zīe -a da min -tū lē, 'nan -e 'e 'nyranman "va. Min zīe 'bē 'pa 'sia 'nan 'e 'kū 'e 'yīe 'tō 'yēe 'srūnūn va lua. 16 Dra -a -tēa,

e ya "vale 'e 'srūnūn -blīfē -ble, 'pīan min -tū 'ka -a -nōan -yēe "fo "dī.

17 En 'e 'wulo 'jī "nrōndī "sia. Yaa 'vī 'e 'jī 'nan: 'An "tī "le 'nyranman 'panōn 'bē fē -ble -mīēn, te e o "kle. 'Pīan mēēn -kaa "dra lō 'gū. 18 'Wī nen an -taa -a drēlē bē -nyrēn 'gū. An līa 'an da 'an "tī 'va -e 'an vī -yēe 'nan: «'An "tī, 'i 'yā 'si! 'An 'wī 'wli dī drē Bali wli, en 'an 'wī 'wli dī drē 'yīe. 19 'E 'ka "le 'waan laabū "nyian 'yīe 'nen "fo "dī. 'I 'yā 'si, 'yīan drē 'yīe 'nyranman 'pāzān 'tū -a!» »

20 -A -nan nen e 'lī 'e da 'e "tī 'va. E -fū "kønnen "man -kōbblī, en -a "tī -a 'yī. -Yēe 'nen nyrīnda -sēn "da, en e -kū -a 'lē flān -a. Yaa 'kūn, en e -atū -tē "man.

21 -A -pī "e -yēe 'nan: 'An "tī, an 'wī 'wli dī drē Bali wli, en an 'wī 'wli dī drē 'yīe. E 'ka "le 'waan laabū "nyian 'yīe 'nen "fo "dī.»

22 'Pīan -a "tī -a 'vī 'yēe nōannūn lē 'nan: 'Ka 'ta "nyīandū sō -trē fēnyīan -a, -e 'ka wū 'mēn 'nen 'gūe -a da! 'Ka sōōnwle wū -a -pē 'wle man, -e 'ka 'manwua "wū -a cēin -man! 23 'Ka 'ta trī -blōnēn bōadī bē -a, -e 'kaa -tē -yēe! E ya "le -kaa "fēdī -blī, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. 24 Kōō 'an 'pī nen kaa yē 'gūe, e -ka, en e fūv. E 'san, en maan 'yī.» Tōōn en o "fēdī drēdī 'sia.

25 Tū zīe -a wli bē, te -yēe 'nen cē -jēnēnzān a tīan fēi. Zī e 'si fēi, e ya -tānān bē, "yēe -plī "kønnen "man bē, en e "drē 'man. 26 -A -nan nen e nōan -tū laabū, en e "kønnen "wī laabū -yēe. 27 'Bē 'vī -yēe 'nan: 'I -suānnēn 'bē 'ta. 'I "tī trī -blōnēn bōadī bē -a -tē -yēe, 'nan 'wī 'tū 'ka drēlē -yēe "dī -le "wēan.»

28 'Wī zīe e 'blī 'fō "jī, en e 'ka "vale 'e -wlamlan "kønnen "dī. Tōōn en -a "tī 'bōla. E toba -fōdī 'sia -yēe 'nan 'e -wla "kønnēn. 29 'Pīan e 'nan 'e "tī "lē 'nan: 'An lē "kaga 'kpa nen 'gū, te 'an 'nyranman "pāa 'yīe, en ma 'an tīan 'lī -a vīlē 'yīe 'wī 'tū man -cējē dī. 'Pīan yī 'a tīan bō 'nen 'tūwli "nōnlē 'mēn, -e 'kū "fēdī -blī "va 'kū 'vale 'an beenun -a dī. 30 'I 'yīō, 'wī nen yīa drē bē -a! 'I 'pī nen e 'yīe "lala pēēnōn blī lūmōnnūn man bē, zī e -ta bē, en i trī -blōnēn bōadī bē -a -tē -yēe.»

31 En -a "ti "e -yre 'nan: <'Men 'nen, tu pɛɛnɔn man bɛ, i ya 'an 'va 'gu, en 'an yifɛ pɛɛnɔn bɛ e ya 'yie vɛ -a. 32 E ya "le -kaa "fɛdi -bli, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va. -Ka'a 'kolaman -e -kaa 'wɪ 'pee drɛ "fo "di, kɔɔ 'i -suannɛn 'gʊɛ e -ka, en e fuɔ, e 'san, en maan 'yi. »

16

'Ka 'man wɔv, "trɛ "wɪ -le "wɛan!

1 "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tu -fɔdi 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan: «Fɛzan -tu a, en min -tu 'bɛ 'e yie -tɔa -a yifɛ pɛɛnɔn 'va. En minnun -a -nan sɛɛ 'wɔ fɛzan zɪɛ -yre 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, yaa "sia "va te 'e man wɪ dra -a. 2 -A -nan nɛn fɛzan -a laabʊ, en e 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ -yrɔ. E 'nan: <-Mɛ "wɪ nɛn maan 'man 'i man 'gʊ? Yi'a 'kolaman -e 'i 'fʊ 'an yifɛ da "nyian "fo "di. -Yee "wɛan 'nyranman pɛɛnɔn nɛn yia 'pa bɛ, 'i -sru "vɪ 'mɛn!»

3 En min nɛn 'e yie -tɔa -a yifɛ va bɛ, 'e 'ci "nrɔndi 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: <'An 'san "ta 'mɛn 'nyranman "sia 'an 'lɔ. -Mɛ "nɛn an -taa -a drɛlɛ "mɛn? 'An "koe "ka -e 'an fei 'pa di, en 'tra 'tɛdi 'yra 'an -tɛa. 4 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'an drɛ -e minnun 'o 'an yɪ "yi "bɛ, maan -tɔa. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn maan dra, 'bɛ 'le vɛ bɛ, -te 'an 'san 'si 'an man bɛ, -e minnun 'waan 'kun 'o 'pɛ "fli "a 'wee "kɔnnɛn.»

5 -A -nan nɛn minnun nɛn -a san -le fiɛn ci o da bɛ, e o laabʊdi 'sia 'tʊdʊ. Yaa laabʊ -a tɛdɛ -lɔ 'nan: <'An 'san -le fiɛn a 'i da wɛa?»

6 "Bɛ -yre 'nan: <E ya 'nyrɔn "tugu -yaa tʊ!»

En e -yre 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, 'i -nyran "nyianɔv, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'soolu!»

7 "Bɛ -sru yaa laabʊ "nyian -a -tu -lɔ 'nan: <'Bii "nun? E ya "yie 'lɔ wɛa?»

"Bɛ -yre 'nan: <E ya 'saa 'wɛ 'plablu -yaa tʊ.»

En e -yre 'nan: <'I 'yie 'fluba 'si, -e 'i crɛn -tɛ -fuba 'sɔra!»

8 En Zozi -a 'le 'sran 'e -srunɔn lɛ 'nan: «Min 'suzan 'wɪdi zɪɛ, e 'wɪ 'tɔ wɪ drɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nɛn wa'a Bali tɔa diɛ, o 'wɪ -tɔa 'o cin yei e "mlian minnun nɛn o ci Bali -le vɛ -a bɛ o da.

9 -Yee "wɛan 'wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ! 'Ka bɛ -wɛɛ "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a! -Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, tu nɛn "lala 'wɪ 'ka 'kɔan "nyian diɛ, o 'ka "kuan 'o 'pɛ "fli "a Bali fla.

10 -Te min drɛ wɪ a tɪglɪ 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min drɛ wɪ -kɔan tɪglɪ 'wɪ -dandan ji. En -te min -dawli ye "yi 'wɪ 'sɛzɛnɛn pɛɛnɔn 'ji bɛ, min -dawli ye "yi 'wɪ -dandan ji. 11 -Yee "wɛan -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da "lala nɛn e ya 'wɪ 'wɪdi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pou -a bɛ -a va diɛ, Bali 'ka fɛ nɛn e ci tɪglɪ bɛ -a nɔan 'cɛɛ di. 12 En -te minnun 'ka yi -tɛlɛa 'ka da fɛ nɛn e 'ka 'cɛɛ vɛ -a diɛ -a va diɛ, fɛ nɛn Bali -a 'pla 'cɛɛ vɛ -a bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ di.

13 Maan ve 'cɛɛ 'nan, nɔan -tu 'ka 'kolaman -e 'e min "fli 'su 'e cin -a di. E lɛaman -a -tu man, te ya'a -tu ye "yi "di. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, min nɛn e "lala ye "yi "bɛ, ya'a 'kolaman -e 'e Bali yɪ "yi "di.»

14 Farizɛn 'nɔn nɛn -nan bɛ, zɪ o 'wɪnɔn zɪɛ -a 'man bɛ, en o Zozi 'shɛ bli. Kɔɔ o "lala ye "yi. 15 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: <'Ka 'fli dra min yie lɛ min tɪglɪnɔn -a. 'Pian Bali 'cɛɛ ci "nrɔndi ye. En fɛ nɛn minnun -a "siala 'nan, ka ya 'wɪ -dan drɛnan bɛ, Bali "le 'va bɛ, e ya 'wɪ 'wɪdi "a "fo.

16 -Pei -tɔ wɪnɔn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, 'lee 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a 'vɪ bɛ, -a da nɛn minnun 'ta 'wɔla -trilii en Zan -ta. 'Pian zɪ e -ta bɛ, en Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn 'nan -yee mingɔnnɛn -blɪdi 'bɔ 'kogo bɛ, waa vidɪ 'sia minnun lɛ. -A -nan nɛn minnun "kaga -a "vale 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'o da. 17 'Pian -te labli 'lee 'trɛ 'ka tian 'nyanlɛ diɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tʊwɪ 'ka tian 'silɛ "da "fo "di.

18 -Yee "wɛan min nɛn e 'si 'e nan man en e lɪ pee 'pa bɛ, te e lɪ wɛɛ 'e nan ceje man. En "nyian bɛ, min nɛn e lɪ nɛn -a -sran -a 'bɔla bɛ -a 'pa bɛ, te min nan wɛɛ.»

Fɛzan -tu 'lee Laza man -kɔnnɛn

19 "Bɛ -sru Zozi -kɔnnɛn "tu -fɔ "nyian. E 'nan: «Fɛzan -tu a. Min zɪɛ mingɔnnɛnnun da sɔ nɛn -a 'flɛ ci bɛ, -nyrɛn yaa wo. En tu -tʊdʊ pɛɛnɔn man

te -a ci a 'e 'sɔdi, te e "fɛdi -ble. ²⁰ En 'yale -tɛzan -tɔ a "nyian. Wɛɛ laabo Laza. Min zɛ mlɔn "a -a 'kɔlɛ pɛɛnɔn da. En e ya 'e nyinnandi fɛzan zɛ -yee -klɔn -yrɛ "nɛn. ²¹ E ya "vale 'e fɛzan 'nɛan pɔnnɛn nɛn e -sɛanla bɛ -a -ble. 'Pian min -tɔ 'ka -a -nɔnlɛ -yrɛ "di. E ya 'e nyinnandi fɛ zɛ -a -nan, te -plɛnnun -a mlɔnnun 'ji flannan.

²² Yi -tɔ 'bɔ en 'yale -tɛzan zɛ e -ka. -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn -a 'si, o -kɔ -a Abraam "srɔn.

"Bɛ -sru en fɛzan "e "ka 'wɔ "nyian, en wɛɛ 'wɔ. ²³ Zi e 'bɔla -yremo fla bɛ, en 'e yra yidi 'sia. -A -nan nɛn 'e yie 'tɔ lou, en e Abraam 'yi 'kɔɔbli, te Laza yra -a "srɔn. ²⁴ En e -paandi 'sia. E 'nan: <'Kɔ tra Abraam, 'an nyirinda 'e 'sɛn 'i da! 'I yra 'si, 'i Laza 'pa 'sia 'e 'ta 'e 'pɛ 'wlɛ wɔ 'yia, -e 'e 'tɔ 'an 'le! Kɔɔ 'an ya 'an yra yɔnan 'tɛ 'gɔvɛ -a va.>

²⁵ En Abraam "e -yrɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn, -a -cin 'e 'tɔ 'i 'ji 'nan, tɔ nɛn i ya 'trɛda bɛ i "yi 'yi, te Laza "e yra ye. -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -a "sii tɔ 'bɔ en 'yie yra yi tɔ 'bɔ. ²⁶ En "nyian bɛ -klu -dan -kaa cɛɛn 'e cin man. -Te min a "vale 'nan 'e "sia 'kɔ 'va 'gɔ -e 'e 'lɔ 'ka 'va nun bɛ, ya'a 'kɔlaman -a drɛdi -a di. En -te min a "vale 'nan 'e "sia 'ka 'va nun -e 'e 'ta 'kɔ 'va 'gɔvɛ, ya'a 'kɔlaman -a drɛdi -a di.>

²⁷ Tɔɔn fɛzan -a 'vɔ -yrɛ 'nan: <'Kɔ tra Abraam, 'pian mɛin trɔ "baa, 'i Laza 'pa 'sia 'an "ti "le "kɔnnɛn! ²⁸ 'An "bɔɔnɔn a 'soolu, -e 'e 'wɔ tin 'ba -wlɛ, "tɔgɔ 'o 'ta fɛnan nɛn 'an yra ye 'gɔvɛ -a -nan.>

²⁹ En Abraam "e -yrɛ 'nan: <Bali -le -pei -tɔ wɔnɔn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ, e ya o va nun. En 'wɔnɔn nɛn Bali 'lewei vɔnɔn 'a 'vɔ bɛ, e ya o va nun. 'O "trɔɛn "tɔ -yrɛ -e 'o 'ta wɔla "da!>

³⁰ En fɛzan -a 'vɔ -yrɛ 'nan: <'Kɔ tra Abraam, 'bɛ 'ka 'bɔa waa "fo "di. 'Pian -te min 'si -kanɔn 'va, en e -kɔ 'wɔ tin 'balɛ -wlɛ "bɛ, waa wei maan. O "sia 'wɔ 'wɔlidi "drɛdi man, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru.>

³¹ -A -nan nɛn Abraam -a 'vɔ -yrɛ 'nan: <-Te wa'a 'o "trɔɛn 'tɔa Bali -le -pei -tɔ wɔnɔn nɛn yaa -nɔn Moizi lɛ bɛ -yrɛ "diɛ, en -te wa'a 'o "trɔɛn 'tɔa

'wɔnɔn nɛn Bali 'lewei vɔnɔn 'a 'vɔ bɛ -yrɛ "diɛ, te wa'a 'kɔlaman "nyian -e 'o "trɔɛn "tɔ min nɛn e 'si -kanɔn 'va bɛ -a wei lɛ di.> »

17

Zozi 'wɔ 'pla 'e -srɔnɔn lɛ (Mt 18.6-7, 15, 21-22; Mk 9.42)

¹ "Bɛ -sru en Zozi -a 'vɔ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: <'Wɔnɔn nɛn o -kɔlaman o min "sia Bali -sru "bɛ, o ya 'trɛda "kaga. 'Pian min nɛn yaa drɛ en 'wɔ zɛ 'e bɔ min -tɔ man bɛ, 'wɔ -taa "bɔlɛ -a san man. ² E ya "le 'o -kɔlɛbu -fɔ min zɛ -a 'klan, -e 'o tɔv jemie -va. 'Bɛ "yi mlin, "tɔgɔ 'e drɛ -e 'mɛn 'nɛn 'tɔ 'e 'si 'an -sru. ³ 'Ka drɛ "yi 'ka 'fli -va!

-Te 'i "bɔ -tɔ 'wɔ 'wɔlidi drɛ bɛ, 'i 'wɔ tɔgɔ tin 'ba -yrɛ. -Te yaa -tɔ 'e 'fli -lɔ bɛ, -e 'i man wɔ 'cɛ! ⁴ En -te e 'wɔ 'wɔlidi drɛ 'yie 'e 'pa -a 'sɔravli yidɛ 'wlɛ 'tɔwli 'wlu, te e lia 'e da 'i 'va 'e 'pa -a 'sɔravli, te yaa ve 'yie 'e 'bɔ 'a bɛ, 'i man wɔ 'cɛ!>

⁵ -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'vɔ Minsan 'bɔ lɛ 'nan: <'I 'kɔvɛ yi -tɛradɔ 'i da 'pa "da!>

⁶ En Minsan "e 'nan: <-Te 'cee yi -tɛradɔ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wlɛ 'tɔ -le 'wɔ 'zɔ bɛ, kaa ve yiba -dan 'gɔvɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sɔra, 'i 'kɔ -tɔ jemie -va>, yaa dra.>

Zozi -srɔzan 'nyranman "paa 'e 'ci -a -tɔwli

⁷ «'Ka 'ci "nrɔn 'wɔ 'gɔvɛ -a da! 'Cee nɔan a, en e 'nyranman "paa 'cee fei, -te 'bɛ "cɛɛ di, 'e yie -tɔa 'cee -wɔnɔn va. Min -tɔ 'ka 'ka yei, -te nɔan zɛ e 'si lua, e -ta bɛ, -e 'e vɔ -yrɛ 'nan: <'I 'ta "nyiandɔ -nyran fɛ -sru "di?>

⁸ 'Pian yaa ve -yrɛ 'nan: <'I fɛnɔn -tɔɛn "nyiandɔ, 'i 'man wɔvɔ, -e 'i 'ta 'mɛn fɛ 'pa! -Te an fɛ bli, an 'kan, en an 'yi mlin bɛ, -e 'i 'yie vɛ -bli.> ⁹ En "nyian bɛ, min -tɔ 'ka 'yee nɔan muo 'fɔa 'nyranman nɛn yaa 'pa bɛ -a man di. ¹⁰ Zi ka ci Bali lɔ zɛ. -Yee "wɛan -te ka cɛɛn Bali -le 'nyranman nɛn e 'nan 'ka 'pa bɛ -a man bɛ, 'ka vɔ 'nan: <Nɔan "tun "nɛn 'kɔa. 'Wɔ nɛn e ci "le 'kɔ drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn kɔa drɛ.> »

Zozi -kogobe 'si min -fu man

¹¹ Te Zozi a -kɔnan Zeruzalem zia bɛ, e ciladi 'sia Samari 'lɛglɔn 'lee

Galile 'leḡlbn yei. ¹² Zi Zozi "ta bōala 'fla 'tv da bε, εn -kogobe -tenōn 'fu -ta -a 'le. O -fu "man "kōōbli, ¹³ εn o -paandı 'sia -yrε. Waa 'vı 'nan: «'Kv 'san Zozi! 'I yra 'si! 'I 'kv nyrinda 'si!»

¹⁴ Zi Zozi o 'yı bε, εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'kv 'ka 'fli -kōōn Bali -pannōn le.» "Wεε -kōn -kōnan -sia bε, εn -kogobe 'si o pεεnōn man.

¹⁵ Zi o va min -tv -a 'yı 'nan, -kogobe 'si 'e man bε, εn e 'li 'e da Zozi 'va. E Bali 'tō bōdı 'sia wei 'pleble 'a. ¹⁶ Zi e 'bō Zozi man bε, εn e "po sōōn "wlu, 'e yra blula, εn yaa muo "fōdı 'sia. Min zıε e "sia Samari, Zuif min "cεε dı.

¹⁷ En Zozi -a laabv minnun lō 'nan: «-Kogobe 'si min -fu bε, o pεεnōn man. En min 'sōrasien a nyin zia? ¹⁸ -Mε "le "wean nēn min nēn e 'ka Zuif min -a dıε, -yεε 'si o yei, εn e -ta Bali 'tō "yi "vıε?» ¹⁹ -A -nan nēn Zozi -a 'vı min zıε -yrε 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kv! 'I yi -tera 'an da, -yee "wean 'i beli.»

Bali mingōnnēn -ble min da 'kō?

(Mt 24.23)

²⁰ Farizen 'nōn -a laabv Zozi 'lō 'nan: «Tv "cēn "man nēn Bali mingōnnēn -blıdı "siala?» En e -wle 'nan: «Bali -le mingōnnēn -blıdı 'ka 'taa "le fε nēn waa ye bε -yee 'wı 'zv dı. ²¹ En wa'a 'kōlaman -e 'o vı 'nan, -yεε 'bōla -mien dı, εn -yεε 'bōla 'gv dı. Maan ve 'cεε 'nan Bali mingōnnēn -blıdı 'sia 'ka yei 'va.»

Zozi 'le -tadı pee dra 'kō?

(Mt 24.26-28, 37-41)

²² "Bε -sru εn Zozi -a 'vı 'e -srunōn le 'nan: «Tv -tv -taa "bōle bε, te ka ya "va 'nan 'ka Blamin -pı ye. -Te e ya yi -tōwli "cε "a oo, ka ya "vale 'ka ye -kpō, 'pian ka'a 'kōlaman -a yıdı -a "fo "dı.

²³ Tv zıε -a man nēn minnun -a ve 'cεε 'nan, e ya -mien, εn e ya 'gv. 'Pian te 'ka 'kv -nan dı, εn te 'ka sōōnla o -sru "dı. ²⁴ Kōō tv nēn Blamin -pı -taa "man "bε, e -taa "le laa -paan "le 'wı 'zv. E 'wlei -wlei -fōa, -e -a -san 'e labli 'cēn 'ji "fo. ²⁵ 'Pian e ya "le Blamin -pı 'e yra yı, εn -naagvōnōn 'o 'nan "man 'vaa, -e 'wı zıε 'e drε.

²⁶ Tv nēn Blamin -pı -taa "man "bε, 'winun nēn minnun -a drε 'li Noe tv va bε, waa dra "nyian. ²⁷ Kōō Noe tv va bε,

minnun fε blı, o -wēn mlin, o lı 'pa, εn o -kōnnēn 'pa. Waa drε zıε -trilii, εn tv nēn Noe -wlamlan -klv -dan ji bε e 'bō. Tv zıε -a man nēn laa -dan fēndı 'sia, εn o pεεnōn 'nan -nyan.

²⁸ En "nyian bε, 'winun nēn minnun -a drε 'li Lōt tv va bε, waa dra "nyian. Minnun fε blı, o -wēn mlin, o fēnun lōō, o fēnun taan, o feinun paa, o 'kōnnun tōō. ²⁹ 'Pian yi nēn Lōt 'si Sodōm bε, -a -nan nēn Bali 'tε 'lee 'tε nyin nēn -a -koei "min -tea "bε, -a -fēn laa 'a 'fla zıε -a da. En o pεεnōn 'nan -nyan.

³⁰ 'Wı 'tōwli zıε -a 'bō nēn minnun -kōan -a drēnan, εn Blamin -pı -taa.

³¹ Tv zıε -a man bε, min nēn e cı 'yee 'kōn 'le "nēn "bε, te 'e -wla 'kuin fε -tv 'sinan dı! En min nēn fei bε, te 'e li 'e da 'fla dı! ³² 'Wı nēn 'li e 'bō Lōt nan man, te 'e yei 'tō 'e koda bε, 'e 'wı 'cin -trōa 'ka 'ji! ³³ Min nēn e cı 'e 'ladı 'yee 'trēda da bε, ya'a ye dı. 'Pian min nēn 'e 'pε 'si 'yee 'trēda da "fo, εn yaa -nōn 'mēn bε, -a san 'bε 'belıdı nēn ya'a 'nyaan dıε -a ye.»

³⁴ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cεε 'nan, -pei zıε -a man bε, min "fli -kōan 'o nyinnandı -saa -tōwli "da, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fōv. ³⁵ En lumōn "fli -kōan "fε -sōnnan, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fōv. ³⁶ [En min "fli -kōan fei -tōwli "da, waa -tv "siala, -e -a -tv "e -fōv.»]

³⁷ -A -nan nēn Zozi -srunōn -a laabv -yrō 'nan: «'Kv 'san! 'Wı zıε nyin zia nēn e dra?»

En e 'nan -wle 'nan: «Fēnan nēn -wi -kadı cı 'e pladı bε, -a ta lou "nēn -wi pεa "blı "lomannun 'o 'ble!»

18

Zozi -kōnnēn "fō tin 'bazan 'tv 'lee -cale -tv man

¹ "Bε -sru εn Zozi -kōnnēn "tv -fōdı 'sia -wle. E ya "vale 'e -kōōnman -wle 'nan 'o Bali trv 'ba tv pεεnōn man, te o "koe 'e 'nyan dı. ² E 'nan -wle 'nan: «'Fla 'tv da bε, tin 'bazan 'tv a -nan. Min zıε ya'a 'klan man Bali lō dı, εn -a yei 'ka 'naan min man dı. ³ En -cale -tv a "nyian 'fla -tōwli 'bō zıε -a da. Tv pεεnōn man bε, e -taa 'yee 'wı 'a tin 'bazan zıε -yrε. Yaa ve -yrε 'nan, 'e 'tō

'e -sru -e 'yee tin 'e 'te 'e 'nanmanzan da.

⁴ -A -nan 'mɔn 'wɪ zɪɛ -a drɛnan, te ya'a -yee tin 'baa "fo "dɪ. 'Pian zɪ yɪ -tɔ 'bɔ bɛ, ɛn 'e 'ci "nrɔndɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: «Ma'an 'klan man Bali lɔ dɪ. ɛn 'an yɪɛ 'ka 'naan min man dɪ. ⁵ 'Pian -cale 'gʊɛ, e see "paa 'an man "bʊʊ, -yee "wɛan an -yee tin dra 'nɔnnɔn. Maan dra zɪɛ -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ 'mɛn dɪ.» »

⁶ ɛn Minsan -a 'le 'sran -wɪɛ 'nan: «'Wɪ nɛn tin 'bazan 'wɪdɪ zɪɛ e 'sia -a vɪnan bɛ, kaa 'man 'kpa? ⁷ E ya 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a te o -paanman -yrɛ "tɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'e "trɔɛn "sia o va? -Cɛjɛ, ya'a dra "fo "dɪ. ⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka 'mɔan dɪ, te e -tɔ o -sru -e 'e tin 'nɔnnɔn 'nɔn -wɪɛ. 'Bɛ a zɪ, 'pian tɔ nɛn Blamin -pɪ -taa "nyian 'trɛda bɛ, e bɔa minnun nɛn o yɪ -tɛra Bali da bɛ o man?»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ Farizen min 'lee 'sukɔɛ 'sizan 'tɔ man

⁹ Zozi -kɔnnɛn "tɔ -fɔdɪ 'sia minnun nɛn 'o 'fli "siala min tɪɣɫnɔn -a, te wa'a 'o bɔɛnɔn siala min tɪɣɫnɔn -a dɪɛ, o man. E 'nan: ¹⁰ «Min "fli 'bɛ 'kʊ Bali trʊ 'balɛ Bali -pan 'kuin. Min -tɔ a Farizen min -a, ɛn -a -tɔ a 'sukɔɛ 'sizan 'a. ¹¹ Farizen min a 'e 'tɔdɪ lou, ɛn e Bali trʊ 'badɪ 'sia 'e 'ji. E 'nan: «Bali, mɛin muo -fɔa 'nan an 'ka "le min peenun -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Kɔɔ o crin wo, ɛn o ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a, ɛn o ya min nan -wɛɛnɔn 'a. ɛn "nyian bɛ mɛin muo -fɔa 'nan an 'ka "le 'sukɔɛ 'sizan 'labɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ¹² Kɔɔ an fɛ "sɔan yɪ "fli 'flɛ 'tɔ -ji, ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn maan ye bɛ, maan -fuzan -nɔan 'yɪɛ.»

¹³ Tɔ zɪɛ -a wɪɛ bɛ te 'sukɔɛ 'sizan a 'e 'tɔdɪ -kɔɔbli, ɛn e ya Bali trʊ 'banan. 'E 'wulo -fɔ 'e 'wɪɛ, ɛn 'e 'pɛ 'pa 'e 'kɔɛ "nɛn. ɛn yaa vɪdɪ 'sia 'nan: «Bali 'i yɪa 'si! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn maan, 'yian nyirinda 'si!» »

¹⁴ ɛn Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'sukɔɛ 'sizan zɪɛ, 'o 'vale Bali -a o yɛi "sɛn 'e cin va, ɛn e -kʊ 'yee "kɔnnɛn. 'Pian Farizen min 'lee Bali yɛi 'ka 'sɛnɛ 'e cin va dɪ. Kɔɔ min nɛn 'e 'fli "siala -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man (Mt 19.13-15; Mk 10.13-16)

¹⁵ Yɪ -tɔ bɛ, ɛn minnun -tadɪ 'sia nannannun -a Zozi lɛ, 'nan -e 'e klɛ o man. 'Pian zɪ -a -srunɔn 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o -si -tɔ -wɪɔ. ¹⁶ -A -nan nɛn Zozi nannannun laabʊ 'e 'va, ɛn e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka nannannun 'tɔvɪ 'o 'ta 'an 'va! Te 'ka 'si -tɔ -wɪɔ "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -wɪɛ. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɣɫɪ 'a 'nan, minnun nɛn wa'a yɪ tɛala Bali da "le zɪ nannannun yɪ -tɛala 'o "tɪ "da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, Bali 'ka mingɔnnɛn ble o da "fo "dɪ.»

Fɛzan -tɔ -le 'wɪ (Mt 19.16-30; Mk 10.17-31)

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn min tazan -tɔ -ta 'wɪ laabʊɛ Zozi 'lɔ. E 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, i ya min tɪɣɫɪ 'a. Maan dra 'kɔ, -e 'an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -a yɪ?»

¹⁹ ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn, yia ve 'nan an ya min tɪɣɫɪ 'a? Min -tɔ 'ka tɪɣɫɪ dɪ, -te ya'a 'silɛa Bali -tɔwɪli "a dɪɛ. ²⁰ Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn 'gʊɛ, yia -tɔa. -Nyɛn 'nan: «Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ! Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i crin wʊ dɪ! Te 'i 'wɪɛ 'sɛn min man dɪ! 'I yɪɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!» »

²¹ ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, maan drɛdɪ 'sia 'an "wɛnnɛn da, ɛn an drɛ cɛjɛ.»

²² Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'Pian 'yɛi 'wɪ 'fʊ -tɔ. -Nyɛn 'nan, 'i 'yɛi fɛnɔn pɛɛnɔn 'tan, -e 'i man "lala -pli 'yale -tɛnɔn man. -Te yaa drɛ zɪɛ, laji fɛnɔn nɛn, wa'a srɛman dɪɛ, o dra 'yɛi vɛ -a. "Bɛ -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru!»

²³ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn -a -pɛ -sru -tɔa, kɔɔ -a yɪfɛ a "kaga.

²⁴ Zɪ Zozi -a 'yɪ 'nan -a ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, ɛn e 'nan: «Minnun nɛn, o yɪfɛ a "kaga 'trɛda bɛ, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'tɔndɔn. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -wɪ -dan nɛn waa laabo shamo bɛ, ya'a 'kɔɫaman -wɪɛ -a 'mɛnzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tɔwɪli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a, -wee -sɔɔnladɪ Bali -sru "a 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

26 Z₁ minnun 'w₁ z₁ε -a 'man bε, εn o 'nan: «-Te 'bε a z₁ε, -t₁ε -k₁olaman 'sidi -a 'w₁ 'ji "mεn?»

27 En Zozi "e 'nan -w₁ε 'nan: «'W₁ nεn min 'ka 'k₁olaman -a dr₁εd₁ -a d₁ε, Bali -k₁olaman -a dr₁εd₁ -a.»

28 -A -nan nεn P₁εri -a 'v₁ -yrε 'nan: «Minsan, 'k₁v 'b₁ 'g₁vε, k₁v 's₁i 'k₁vε fεnun pεεn₁ -sru, εn k₁v s₁o₁nlā 'i -sru!»

29 En Zozi -a 'v₁ -w₁ε 'nan: «Maan ve 'cεε 'w₁ t₁gl₁ 'a 'nan, min oo min nεn e 's₁i 'yee "k₁onnεn, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'e "b₁unun 'lee 'e "blunun -sru, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'e "b₁ 'lee 'e "t₁ -sru, -tε 'bε "cεε d₁, e 's₁i 'yee 'nεnnun -sru, 'nan -e Bali 'e ming₁onnεn -bl₁ 'e da -le "wεan bε, 30 -a san z₁ε e fε pee ye "kaga 'trεda. En "bε -sru t₁ nεn Bali fε pεεn₁ limlan bε e 'belid₁ nεn ya'a 'nyaan d₁ε -a ye.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluand₁ -kan₁εn 'va w₁ 'pa yaagazan 'v₁

(Mt 20.17-19; Mk 10.32-34)

31 "Bε -sru εn Zozi 'e -srun₁εn 'fuda 'fli 'saza laab₁. En e 'nan -w₁ε 'nan: «-Kaa "ta -ko Zeruzalem, -e 'w₁ pεεn₁ nεn Bali 'lewei v₁n₁εn -a 'v₁ Blamin -p₁ man bε, 'e 'lε s₁o. -Nyren 'nan:

32 Minnun -a -n₁εan minnun nεn o 'ka Zuif 'n₁εn 'a d₁ε -w₁ε, -e 'o -tε. Minnun z₁ε, waa sεε wo, o 'le 'y₁ -sεan -a y₁ra,

33 waa -s₁oan -ngble -a, -e 'o 'k₁v -a -tε. 'Pian -a y₁ yaagazan da bε, -e 'e 'wluand₁ -kan₁εn 'va.»

34 -A -srun₁εn 'ka 'w₁ z₁ε -a -ci manlε d₁. -A -ci -f₁v 'e y₁o₁d₁ o man. 'W₁ nεn Zozi "e 'nan 'e ve bε, wa'a -t₁ε d₁.

Zozi y₁ε 'wizan -t₁v beli

(Mt 20.29-34; Mk 10.46-52)

35 Zozi a -p₁linan Zeriko 'fla "sr₁εn, te y₁ε 'wizan -t₁v y₁ra 'e -nyrand₁ -si man, te e fεnun tr₁v "baa. 36 Z₁ y₁ε 'wizan z₁ε, e minnun -cin 'man 'ciunan bε, εn yaa laab₁ 'nan: «-Mε 'bε drε?»

37 O -yrε 'nan: «Nazaret₁ min Zozi 'bε c₁i ciunan!»

38 -A -nan nεn e -paand₁ 'sia. E 'nan: «David kluda min Zozi, 'i y₁ra 's₁i, 'y₁ian ny₁rinda 's₁i!»

39 En minnun nεn o c₁ira 's₁i 'lε bε o paan "da 'nan 'e 'lεbo 'pla "da. 'Pian e paan "ny₁ian 'k₁pa 'plεblε 'nan: «David kluda min, 'y₁ian ny₁rinda 's₁i!»

40 En Zozi 't₁o, e 'nan minnun lε 'nan 'o 'ta y₁ε 'wizan z₁ε -a 'e 'va 'g₁v. Z₁ e pli

'man "bε, εn Zozi -a laab₁ -yr₁ε 'nan: 41 «-Mε "nεn i ya "vale 'an drε 'y₁ε?»

En e 'nan Zozi lε 'nan: «Minsan, an ya "vale 'y₁ian y₁ε 'lε 's₁v!»

42 En Zozi -a 'v₁ -yrε 'nan: «'I y₁ε 'e 'lε 's₁v! 'Y₁ie y₁ε -tεrad₁ 'an da 'i beli!»

43 'Nun t₁o₁n -a y₁ε 'lε 's₁v, εn e s₁o₁nlā Zozi -sru, te e Bali 't₁o b₁o. Z₁ min pεεn₁εn 'w₁ z₁ε -a -nan 'y₁ bε, εn o Bali 't₁o drε -dan.

19

Zashe -le 'w₁

1 "Bε -sru εn Zozi 'b₁o₁la Zeriko 'fla. E 'fla z₁ε -a 'cεnd₁ε 's₁ia 'j₁i. 2 Fεzan -t₁v a 'fla 'b₁o da, waa laabo Zashe. 'Suk₁olε 'sin₁εn 'tazan nεn. 3 Min z₁ε e ya "vale 'e Zozi ye. 'Pian e ya toun₁εn, εn min "kaga "le "wεan ya'a 'k₁olaman -a y₁d₁ -a d₁. 4 -A -nan nεn e -tr₁o a o 'lε flan -a, εn e y₁iba "t₁v nεn waa laabo Sikomor bε -a tri. Yaa drε z₁ε 'nan -te Zozi a ciunan "wlu "bε -e 'e y₁.

5 Z₁ Zozi 'b₁o fε z₁ε -a -nan bε, εn 'e y₁ε 't₁o lou. Yaa 'v₁ Zashe lε 'nan: «Zashe, 'i -s₁o₁nlā tada! K₁o e ya "le cεεg₁v 'an -nyran 'y₁ε "k₁onnεn.» 6 En Zashe s₁o₁nlā "ny₁iand₁. E -k₁v Zozi 'a 'y₁ε "k₁onnεn, εn e "y₁ε drε -yrε ci "nrand₁ -a.

7 Minnun nεn waa -nan 'y₁ bε, o Zozi 'man w₁ v₁d₁ε 'sia. Waa 'v₁ 'nan: «E w₁la 'w₁ 'w₁l₁d₁ε "drεzan z₁ε -y₁ε 'kuin.»

8 Zashe pli Minsan man, εn e -yrε 'nan: «Minsan, an "ta 'an y₁fε "cεan 'e cin man "fli, -e 'an -t₁v -n₁εn 'yale -tεn₁εn lε. En "ny₁ian bε, "lala nεn maan 'si minnun l₁ε 'e 'cilad₁ε "da "bε, an min -t₁v -le vε 'lεj₁i b₁o₁la 'e 'pa -a sinjεn.»

9 T₁o₁n εn Zozi -a 'v₁ -yrε 'nan: «Cεεg₁v, Bali 'k₁εn 'g₁vε -a 'lε "nεnn₁εn 's₁i 'w₁ 'j₁i. K₁o y₁ia k₁o₁n 'nan Abraam kluda min nεn 'y₁ia. 10 Blamin -p₁ -ta 'trεda 'nan -e 'e min nεn e 's₁i Bali man -k₁o₁bli bε, -a 's₁i 'w₁ 'j₁i.»

Zozi -k₁onnεn "f₁o n₁εan yaaga man

(Mt 25.14-30)

11 Zozi a -p₁linan Zeruzalem "sr₁εn "kogo, -y₁ε "wεan 'w₁ nεn Zozi 'sia -a v₁nan bε, z₁ minnun -a 'man bε, εn 'o ci "nr₁and₁ε 'sia 'nan, Bali -le ming₁onnεn -bl₁d₁ε 'b₁o 'kogo. Zozi -a -k₁onnεn 'y₁, εn e -k₁onnεn "f₁o₁d₁ε 'sia -w₁ε. 12 E 'nan: «Ming₁onnεn kluda min -t₁v 'bε "ta -ko

'leɣlɔn -kɔɔbli 'tɔ da. E "ta -ko 'nan -e 'wee 'tɔ mingɔnnɛn -a. "Bɛ -sru -e 'e 'ta mingɔnnɛn -bli 'e 'ya trɛ da. ¹³ "Yɛɛ -ku bɛ, 'e 'sunɔn laabv -fu, ɛn e -siga 'wɛ nɛn -a 'flɛ -kɔan tɪɣlɪ bɛ, -a pli o man -tɔdɔ. E 'nan -wɛ 'nan: <'Ka fɛ -wɛɛ "a -trilii, -e 'an 'tadɪ 'e bɔ.>

¹⁴ Min zɪɛ -yee 'leɣlɔn 'jinɔn 'ka -a ye "yi 'dɪ, -yee "wɛan o minnɔn 'pa 'sia -a -sru 'nan 'o 'ka "vale 'e 'tɔ 'o da mingɔnnɛn -a dɪ.

¹⁵ 'Pian e drɛ mingɔnnɛn -a, ɛn e 'li 'e da.

Zɪ e 'bɔla bɛ, ɛn 'e 'sunɔn nɛn e -siga pli o man bɛ o laabv. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'o 'nyranman nɛn waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ.

¹⁶ -A tɛdɛ -ta, ɛn e -yrɛ 'nan: <'An 'san, -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ 'man 'fu.>

¹⁷ ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Imuo, yia drɛ "yi. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔvɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan an 'fla 'fu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

¹⁸ "Bɛ -sru ɛn -a "flizan 'ta. E -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, an -siga 'yɪ 'man 'soolu.>

¹⁹ ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Imuo, yia drɛ "yi "nyian. -Yee "wɛan an 'fla 'soolu -nɔan 'yɪɛ -e 'mɛin 'tɔ o tazan -a.>

²⁰ "Bɛ -sru ɛn -a pee -ta. "Bɛ 'vɪ -yrɛ 'nan: <'An 'san, 'yie -siga nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'pa sɔ -ji ɛn maan 'pla 'yɪɛ. -Nyɛn 'gɔ. ²¹ "Klan -fɔ 'an 'ji 'i 'va zia, kɔɔ 'yie 'wɪ a 'tɔndɔn. Fɛ nɛn 'yie vɛ "cɛɛ dɪɛ, yia "sia. ɛn -te min 'yie 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ yia "sia -yrɔ.>

²² ɛn -a tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan 'wɪdɪ "a. 'I wei 'i -tɛa. Yia -tɔa 'nan, 'mɛn 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn yie 'nan: «Fɛ nɛn e 'ka 'mɛn vɛ -a dɪɛ, maan "sia. ɛn -te min 'mɛn 'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, maan "sia -yrɔ.> ²³ -Te i 'wɪ zɪɛ -a -tɔa "bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn yia 'mɛn -siga 'palɛa fɛnan nɛn -a man "paa "bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan zɪɛ -e "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, te -a man 'pa.>

²⁴ Tɔɔn ɛn mingɔnnɛn zɪɛ yaa 'vɪ minnɔn nɛn o cɪ -nan bɛ, -wɛ 'nan:

<'Ka -siga bɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -siga -fu a -yrɔ "bɛ -yrɛ!>

²⁵ ɛn minnɔn 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kɔ 'san, -siga a -yrɔ -fu 'va.>

²⁶ -A -nan nɛn mingɔnnɛn -a 'vɪ 'nan: <Min nɛn e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa -nɔan. 'Pian min nɛn -yee "ka "dɪɛ, -nyɛn -yrɔ "bɛ waa "sia.> ²⁷ ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan: <'An 'nanmannɔn nɛn wa'a yɪɛ "yi 'nan 'an 'tɔ 'o da dɪɛ, 'ka 'ta waa 'an 'lɛ 'gɔ, -e 'ka o -blɔ "cɛɛn!> »

²⁸ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e Zeruzalɛm si 'sia "nyian.

Zozi 'bɔla Zeruzalɛm

(Mt 21.1-11; Mk 11.1-10; Zan 12.12-16)

²⁹ Zɪ Zozi 'bɔ Befaze 'lee Bɛtani "srɔn "bɛ, ɛn 'e -srɔnɔn "fli 'pa 'sia 'o 'lɛ. 'Fla "fli zɪɛ o ya Olivie pɔn 'sɛan man. ³⁰ E 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'fla nɛn 'ka 'lɛ bɛ -a da. -Te ka 'bɔla 'nan nun, ka -aflumun planɛn ye 'e 'baa -tɔdɪ. Min -tɔ 'ka tian 'fɔlɛ "da "dɪ. 'Ka baa 'sɔ, -e 'ka 'ta -a 'mɛn 'gɔ! ³¹ -Te min -a laabv 'ka 'lɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan nɛn ka cɪ -a baa 'sɔnan bɛ>, 'ka vɪ -yrɛ 'nan: <Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.> »

³² Minnɔn nɛn e o 'pa 'sia bɛ, o -kɔ. O 'bɔ "man "le zɪ yaa 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ³³ Zɪ o ya -aflumun baa "flunan bɛ, ɛn minnɔn nɛn -wee vɛ cɪ -a bɛ, waa laabv -wɔ 'nan: <-Mɛ "le "wɛan ka ya -a "flunan?>

³⁴ ɛn o 'nan -wɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, -aflumun 'wɪ a 'e man.>

³⁵ -A -nan nɛn o -kɔ -aflumun zɪɛ -a Zozi lɛ. O 'wee sɔnɔn paala -a koda, ɛn o Zozi -nyran "da. ³⁶ ɛn e -kɔdɪ 'sia. Minnɔn 'wee sɔnɔn "paaladɪ 'sia "wɪlu, te e -kɔla "da.

³⁷ Zɪ e Olivie pɔn sɔɔn "ji ɛn e 'bɔ Zeruzalɛm "srɔn "kogo bɛ, -a -nan nɛn -a -srɔnɔn pɛɛnɔn Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia 'ci "nrandɪ -a. 'Lɛbo "fɔ winun nɛn waa -nan 'yɪ bɛ, ³⁸ -yee "wɛan waa vɪdɪ 'sia 'nan:

«Bali -le -fɛa 'e 'kɔn

mingɔnnɛn nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man!

Bali -a drɛ ɛn kɔ -fɔdɪ -trɔɔ 'yɪ.

-A 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!>

³⁹ Farizen 'nɔn -mienun a o yei. Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ

'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'i -paan 'i -srunən da!»

⁴⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'o 'lɛbo 'pla "da "bɛ, -kɔlənun 'bɛ -taa 'wɛ o "pa 'ji.»

Zozi 'wuɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛan

⁴¹ Zi Zozi Zeruzalɛm 'fla 'yɪ 'e 'lɛ bɛ, ɛn e -wuɔdɪ 'sia. ⁴² E 'nan: «Zeruzalɛm 'nɔn, -fɔdɪ -trɔɔ a paan 'cee vɛ -a, -mɛ "le "wɛan nɛn ka'a 'wɛ "man "dɪ? 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka'a "nyian -kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ. ⁴³ Tʊ -tʊ -taa "bɔlɛ bɛ, 'ka 'nanmannɔn 'ka 'si -fɔa "klɔn -a, -e 'o 'kuli -tɔ 'ka man -pɛ pɛɛnɔn da. ⁴⁴ O 'ka 'fla -wia, ɛn o minnun pɛɛnɔn -tɛɛman. Fɛ -tɔwli 'ka 'fo 'fla 'bɔ da dɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ bɔa 'ka man, kɔɔ tʊ nɛn Bali -ta 'palɛ 'ka 'va bɛ, ka'a 'wɛ "man "dɪ.»

Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.10-17; Mk 11.15-19; Zan 2.13-16)

⁴⁵ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Bali -pan 'kuin. Minnun nɛn o Bali -pan fɛnun -taan "bɛ, e o -pɪndɪ 'sia 'kɔn zɪɛ -a -ji, 'nan 'o bɔla bei. ⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan:

«'Mɛn 'kɔn -kɔan 'an trʊ 'ba 'kɔn 'a.»
'Pian kaa drɛ crɪn wɔnan -a.»

⁴⁷ "Bɛ -sru te Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paale yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man Bali -pan 'kuin. ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee minnun tanɔn Zozi 'man -wɛɛdɪ 'sia, 'nan -e 'o -tɛ. ⁴⁸ 'Pian 'wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ -e 'o -kɔla -a man yɪdɪ -a bɛ, wa'a tɔa dɪ. Kɔɔ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ 'sɔ min pɛɛnɔn lɛ, ɛn "nyian bɛ o Zozi 'bɔ ye "yi.

20

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mt 21.23-27; Mk 11.27-33)

¹ Yi -tʊ da Zozi a Bali -le 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin. ɛn e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -wɛ. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun -ta "va, ² ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnɔn zɪɛ -a dra? ɛn -tɪɛ -si -nɔn 'yɛ? 'I vɪ 'kʊɛ!»

³ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian an 'ta 'wɪ 'tɔwli "cɛ laabo 'ka 'lɔ.

⁴ -Tɪɛ Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drɛ? Minnun 'bɛ 'pa 'sia, -baa Bali 'bɛ 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

⁵ -A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan, Bali 'bɛ 'pa 'sia bɛ, yaa laabo -kaa 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛlɛa -a wei -da dɪ?»

⁶ ɛn -te -kaa 'vɪ 'nan, minnun 'bɛ 'pa 'sia bɛ, min pɛɛnɔn 'kɔlɛ wɛɛndɪ "siala -kaa 'va -e 'o -kaa -tɛɛ. Kɔɔ -a -cin a o pɛɛnɔn 'ji 'nan Zan a Bali 'lewei vɪzan -a.»

⁷ -A -nan nɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Min nɛn e Zan 'pa 'sia bɛ, kʊ'a tɔa dɪ.»

⁸ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian min nɛn e -si -nɔn 'mɛn, ɛn an 'wɪnɔn zɪɛ -a dra bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mt 21.33-46; Mk 12.1-12)

⁹ ɛn Zozi -kɔnnɛn 'gʊɛ -a -fɔdɪ 'sia minnun lɛ. E 'nan: «Min -tʊ 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, ɛn yaa -nɔn minnun lɛ 'nan 'o 'nyranman 'pa "da, te o 'yee vɛ -nɔan. Yaa drɛ zɪɛ, ɛn e -kʊ 'lɛglɔn 'kɔɔbli 'tʊ da, e "mɔan -nan nun. ¹⁰ Zi rɛzɛn nan tʊ 'bɔ bɛ, ɛn min zɪɛ 'e 'suzan -tʊ 'pa 'sia, 'nan 'e 'kʊ 'yee vɛ 'si. Fei 'panɔn -a 'suzan zɪɛ -a 'kun, waa -sɔn, ɛn o 'si "man. Wa'a fɛ -tʊ -nɔnlɛ -yrɛ "dɪ. ¹¹ "Bɛ -sru ɛn 'e 'suzan 'pee 'pa 'sia "nyian. Waa -sɔn, waa srɔn, ɛn waa 'li 'e da 'e 'lɔ 'a 'e "tun. ¹² "Bɛ -sru ɛn yaa yaagazan 'pa 'sia "nyian. Wɛɛ 'sɔn -trilii, nyɛn 'bɔ 'bɛ da, ɛn wɛɛ 'pin.

¹³ -A -nan nɛn fei san 'bɔ "e 'nan: «Maan dra 'kɔ? -A -cin -tɔ 'an 'ji. 'An 'pɪ nɛn e 'sɔ 'mɛn tɪglɪ bɛ, -a 'bɔ nɛn maan "paa -sia o va. Maan ye "le o yɪɛ -taa 'nanlɛ 'bɛ man.»

¹⁴ 'Pian zɪ fei 'panɔn 'nɛn zɪɛ -a 'yɪ 'tanan bɛ, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «'Nɛn 'labɛ, -yɛɛ -taa "drɛlɛ 'e "tɪ -ziazan -a. -Yee "wɛan -kaa -tɛ, -e fei 'e 'fʊ -kaa 'lɔ.» ¹⁵ Waa 'kun, ɛn o -kʊ -a rɛzɛn fei -sru "sa -a, ɛn waa -tɛ.

'Wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, -mɛ "wɪ nɛn fei san -taa -a drɛlɛ minnun nɛn o -yee fei dra bɛ -wɛ? ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, e -taa -e 'e 'yee fei 'panɔn zɪɛ o -tɛɛ, -e 'e 'yee rɛzɛn fei 'bɔ 'nɔn min peenun lɛ.»

Minnun nɛn -nan bɛ, o 'nan: «'Wɪ nɛn i "sia -a vɪnan 'labɛ, ya'a dra dɪ.»

17 Zozi o -nanjendı 'sia, en yaa 'vı -wle 'nan: «'Wı nen 'e 'cɾen -tɛdı Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -ci nen 'nɔn? Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdı 'nan:

«-Kɔle nen, 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pɛla koda bɛ,
-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔle -a.»

18 Min nen e -tria -kɔle zıe -a da bɛ, e -wia. En -te -kɔle zıe e -tria min da bɛ, yaa pɔle "bo.»

19 Zı 'fluba 'ci vınɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'wı zıe -a 'man bɛ, en waa -tɔ 'nan, 'wee "wɛan nen Zozi -kɔnnɛn zıe -a -fɔ. -A -nan nen o ya "vale 'o Zozi "kuan -nan nun, 'pian o klan minnun lɔ.

*'Sukɔle -pan wvdi da wı
(Mt 22.15-22; Mk 12.13-17)*

20 Tv zıe -a man nen 'fluba 'ci vınɔn 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn Zozi 'man -fɔɔdı 'sia. -Yee "wɛan o minnun 'pa 'sia "va, 'nan 'o 'fli drɛ min tıglunun -a, -e 'o Zozi wei 'kun. O ya "vale 'o 'wı 'tɔ ye -e 'o -kɔla Zozi 'nɔndı -a -kɔnmandan lɛ. 21 Minnun zıe o 'wı laabv Zozi 'lɔ. O 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, kva -tɔa 'nan, i 'wı "paaman 'wı tıglı 'a. En kva -tɔa "nyian 'nan, yi'a min bo "va "dı. En "nyian bɛ, 'wı nen Bali "e 'nan blamin 'e drɛ bɛ, -a tıglı 'bɔ nen yia "paaman minnun ji. 22 -Yee "wɛan kv "ta 'wı 'gɔvɛ -a laabo 'i 'lɔ. -Nyren 'nan: -Si a 'e 'nɔndı -cɛɛ, -e -kaa 'sukɔle -pan wv Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza lɛ, -baa te -ka'a drɛ "fo "dı?»

23 'Pian Zozi -wee -dawli -kɔnnɛn 'yı. En e 'nan -wle 'nan: 24 «'Ka 'ta 'lein 'wle 'tɔ -a 'mɛn -e 'an yı! -Tı -wulo -fodo nen 'gɔ? En -tı 'tɔ 'cɾen nen 'gɔ?» O 'nan -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza nen.»

25 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Fɛ nen Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza lɛ! En fɛ nen Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali lɛ!»

26 Wa'a -kɔlalɛ Zozi wei 'kundı -a minnun yiɛ man "fo "dı. En 'wı 'bɔ nen Zozi -a 'vı bɛ e o 'kan, -yee "wɛan wa'a "nyian 'wı 'tɔ vıle "fo "dı.

*Minnun nen o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va
(Mt 22.23-33; Mk 12.18-27)*

27 "Bɛ -sru en Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan, -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dı. Zı o pli "man "bɛ, en waa laabv -yrɔ 'nan: 28 «Bali -le 'wı "paazan, 'wı nen Moizi -a cɾen -tɛ 'kɔvɛ bɛ, -nyren 'gɔ: «-Te min lı 'pa, en -a san zıe e -ka, te wa'a tian 'nen 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dıɛ, -yee -cale zıe -a "bɔı 'e 'pa, -e 'e "bɔı klu bɔla!» 29 Min -tɔ -le 'nen -klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lı 'pa, en e -ka, te wa'a 'nen 'yalɛ 'e nan 'bɔ 'a dı. 30 -A "flizan "e -cale -tɔwli zıe -a 'pa, en e drɛ "nyian zı. 31 En -a yaagazan "e -cale -tɔwli zıe -a 'pa, en e drɛ "nyian zı. 'Wı 'tɔwli zıe e 'bɔ o 'sɔravlinɔn man. Wa'a 'nen 'yalɛ dı, en o pɛɛnɔn kaa. 32 "Bɛ -sru en lı 'bɔ "e "ka 'wɔ "nyian. 33 Tv nen minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lı zıe e -kɔan -tı nan -a? 'I vı 'kɔvɛ! Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lı -a.»

34 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Minnun nen 'trɛ 'gɔvɛ -a da bɛ, -wɛɛ lı 'lee -kɔnnɛn "paa. 35 'Pian minnun nen Bali o 'yı tıglı 'trɛ pee dave -a, en e o wluan -kanɔn 'va bɛ, wa'a lı 'lee -kɔnnɛn 'paa dı. 36 En wa'a 'kɔlamann "nyian -kadı -a dı. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ -wee 'wı 'zɔ. Bali o wluan -kanɔn 'va, en o drɛ -yee 'nɛnnun -a. 37 'Ka Saduze 'nɔn, -a -cin a 'ka 'ji 'nan, min 'ka 'wuanla -kanɔn 'va dı. Ka ya 'ka 'fli see "paanan, kɔɔ 'wı nen Moizi -a 'vı 'lı bɛ, yaa -ci -kɔnnman 'nan, minnun nen o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'Wı nen Moizi -a -nan 'yı te 'tɛ nrɛn a yiba "kpızrɛnnɛn 'va bɛ, -nyren 'gɔ. Yaa cɾen -tɛ 'nan: «Minsan "e 'nan, 'e ya Abraam -le Bali -a, en 'e ya Izak -le Bali -a, en 'e ya Zago 'le Bali -a.» 38 Tv nen Bali 'wı zıe -a ve bɛ, te -kaa tranun zıe o kaa -a -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yiɛ a "man tian, kɔɔ Bali a minnun nen o yiɛ cı "man "bɛ -wee Bali -a, e 'ka minnun nen o kaa bɛ -wee Bali -a dı.»

39 -A -nan nen 'fluba 'ci vınɔn -mienun -a 'vı -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, yia -ci 'vı tıglı.» 40 En wa'a "nyian 'wı 'pee laabvɛ Zozi 'lɔ dı.

*-Tı -pınen Crizi -a?
(Mt 22.41-46; Mk 12.35-37)*

41 "Bε -sru en Zozi -a laabv minnun lɔ 'nan: «E drε 'kɔ en minnun 'o 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi a David kluda min -a? 42 Kɔɔ David 'bɔ -a 'vɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lε 'nan: 'I 'nyran 'an 'pε "yi "da -trilii,

43 -e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

44 -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bε, e drε 'kɔ en 'bε -kɔan David kluda min -a?»

Te 'ka 'wɪ drε "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ!

(Mt 23.1, 6-7, 14; Mk 12.37-40)

45 Zɪ minnun pɛɛnɔn a Zozi wei mannan bε, en e 'wɪ pladɪ 'sia 'e -srunɔn lε. E 'nan -wɪ lε 'nan: 46 «Te 'ka 'wɪ drε "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le 'wɪ 'zv dɪ! O -tɔɔdɪ ye "yi -tralε -gblɔnɔn nɛn fɛnyian bε -a -ji. En waa ye "yi "le 'nan min 'e o 'tɔ bɔ -guada. -Te e ya "fɛdɪ da -a oo, en -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi. 47 O fɛnɔn "sia -calenun lɔ -dawli -a. "Bε -sru -e 'o Bali trɔv 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o o "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnɔn zɪε -a drɛdɪ -le "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ 'kpa.»

21

-Cale seezan -le fε -nɔndɪ 'wɪ

(Mk 12.41-44)

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪε -a vɪdɪ man bε, "yɛɛ yɪε 'tɔ 'e 'srɔn Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji bε, te e fɛnɔn ye. O ya "lala nɛn kɔ 'o -nɔn Bali lε bε -a -sennan -gbogbo -tɔ -ji. 2 En Zozi -cale seezan -tɔ 'yɪ, te e ya -bablu 'wɪε 'tɔdɔ "fli "fɔnan -ji. 3 -A -nan nɛn e 'nan 'e -srunɔn lε 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -cale seezan 'labε, e fε -nɔn Bali lε e mlin minnun pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ o da. 4 Kɔɔ o pɛɛnɔn nɛn waa -nɔn 'gɔvɛ, "lala a -wɔbɔ "kaga. 'Pian lɪ 'labε, "lala pɛɛnɔn nɛn -yrɔ -yee fε -bɪ "man "vɛ -a bε, -a 'bɔ nɛn yaa -nɔn Bali lε.»

Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ

(Mt 24.1-2; Mk 13.1-2)

5 Tɔ zɪε -a wɪ bε, te min -mienun a -a vɪnan 'nan: «"li, Bali -pan 'kɔn bε, waa -tɔ -kɔlε fɛnyian -a! 'Ka 'yɪε 'tɔ fɛnɔn fɛnyian nɛn minnun -a -nɔn

Bali lε bε -a 'bɔ 'a nɛn waa 'man drε.» En Zozi "e 'nan 'wɪ lε 'nan: 6 «Tɔ -tɔ -taa "bɔlε bε, fɛnɔn nɛn ka o ye 'labε, minnun -a -wiiman 'e pɛɛnɔn. -A -kɔlε pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bɔɛzan da dɪ.»

'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnun man 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ

(Mt 24.3-14; Mk 13.3-13)

7 Minnun -a laabv Zozi 'lɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ "cɛn "man nɛn, 'wɪnɔn zɪε o dra? En -mɛ "man nɛn, waa -kɔnnɛn "ye 'nan 'wɪnɔn zɪε o "ta dra?»

8 En Zozi "e 'nan -wɪ lε 'nan: «'Ka yɪε 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tɔ 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tɪglɪ da dɪ! Fɛ nɛn maan ve zɪε -yɛɛ cɪ 'nan, min "kaga -taa "talε 'an 'tɔ da. Waa ve 'nan, 'wɛɛ cɪ Crizi -a. En waa ve "nyian 'nan, 'trɛda -nyan tɔ 'bɔ! Te 'ka -sɔɔnla minnun zɪε o -sru "dɪ! 9 Ka -kuli -tan wɪnɔn maan, en 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn wuanla 'o cin man, kaa -nan wɪ maan. Te 'o 'ka 'cɛn nyɛn -a dɪ! Kɔɔ 'wɪnɔn zɪε -wɛɛ dra 'e flin, 'pian 'trɛda -nyan tɔ "cɛɛ dɪ.»

10 En Zozi "e 'nan "nyian -wɪ lε 'nan: «'Lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn wuanla 'lɛglɔn 'tɔ -ji 'nɔn man, en mingɔnnɛn trɛ -tɔ wuanla mingɔnnɛn trɛ -tɔ man. 11 En "nyian bε, 'trɛ 'nyɔɔnman fɛ "kaga "nan. Dra -dandan -taa, en -cɛ -wɪdɪ -kɔan fɛ "kaga "nan. En "nyian bε, nyɛn 'cɛn wɪ -dandan 'lee 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ -dandan dra laji.

12 Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'vaa -e 'wɪnɔn zɪε 'o drε bε, minnun 'ka "kuan, o 'tɛ "paa 'ka da. Ka drε 'mɛn vɛ -a -le "wɛan bε, minnun -ko 'cee tin 'palε 'wee cin yɪ 'kuin, en o 'ka -fɔa "pɔ 'kuin. En "nyian bε, o -ko 'ka 'a mingɔnnɛnnun 'lee -kɔnmandannun 'lɛ. 13 Tɔ zɪε -a man bε, ka dra 'mɛn 'wɪnan yɪnɔn 'a o 'lɛ. 14 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ -e 'cee tin 'e drε 'nɔnnɔn bε, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ! 15 Kɔɔ 'an 'bɔ 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'cɛɛ, en "nyian bε 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bε, maan -cin -tɔa 'ka 'ji. -Yee "wɛan 'ka 'nanmannɔn 'ka 'kɔlaman -e 'o -zi -fɔ dɪ.

16 'Ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔnɔn 'lee 'ka "blunɔn 'bɛ -taa 'silɛ 'ka -sru. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka drɪnɔn 'lee 'ka beenun

'bε -taa 'sile 'ka -sru. O pεεnɔn "sia 'ka -sru -e 'o 'ka -nɔn minnun lε. 'Wɪ zɪε -a -ji bε, 'ka "kaga 'wulo -ko -ji. 17 Ka drε 'mɛn vε -a -le "wεan bε, min pεεnɔn -taa 'nanlε 'ka man, wa'a 'taa 'ka ylε "yi "di. 18 Maan ve 'cεε 'nan, 'ka 'wulo "jε "pou -tɔwli 'ka 'saan "va "di. 19 'Pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ -e 'ka 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a yɪ.»

*Zozi Zeruzalɛm srε tɔ 'wɪ 'vɪ
(Mt 24.15-21; Mk 13.14-19)*

20 ɛn Zozi "e 'nan -wlε "nyian 'nan: «Tɔ nɛn ka Zeruzalɛm 'yɪ te -a 'nan-mannɔn 'le 'sounjanun -a si -fɔ bε, 'ka -tɔ 'nan, -a -nan srε tɔ 'bɔ 'kogo. 21 Tɔ zɪε -a man bε, minnun nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji bε, 'o flan 'bli, 'o 'kɔ pɔnnun yei! ɛn minnun nɛn Zeruzalɛm bε 'o 'si 'nan! ɛn minnun nɛn fei -paan "da "bε, te 'o li 'o da Zeruzalɛm dɪ! 22 Tɔ nɛn Bali minnun -le tin "baa bε, -a pou siadɪ nɛn. ɛn 'wɪnɔn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, -a 'lε sɔɔ tɔ nɛn. 23 Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn -kɔan 'o man tɔ zɪε -a man bε, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wlɔ tɔ zɪε -a man bε, -wee yɪa yɪdɪ "mlianla "da. Kɔɔ minnun pεεnɔn -taa 'o yɪa ylε -wlidɪ 'lɛglɔn zɪε -a -ji. Bali -le nyran -bli tɔ nɛn o va. 24 O min -mienun -tɛɛman srɛn 'a. O -ko o -mienun drɛlɛ nɔannun -a 'lɛglɔn peenun -ji. Minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪε, o Zeruzalɛm srɛman "fɔ. 'Pian -wee tɔ 'bɔ 'leda a.»

*Blamin -pɪ -ta pee wo "nyian 'trε da
(Mt 24.29-35; Mk 13.24-31)*

25 ɛn Zozi "e 'nan -wlε "nyian 'nan: «Fε -nɔan -kɔɔn "vε -kɔan yidε yɪa, ɛn e -kɔan mlɛn yɪa, ɛn e -kɔan mlɛn crɛnnun yɪa. 'Wɪ zɪε e "klan -dan -sɛan 'lɛglɔn pεεnɔn 'ji minnun ji. ɛn "nyian bε, jemie 'blɔ 'fɔdɪ 'lee -a -klundɪ 'plɛblɛ o "cɛan nyɛn -a. 26 Minnun -kaa "klan -dan 'lɔ, te o yɪa 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ 'trɛda bε -a man -pɛnnan. Kɔɔ laji fɛnɔn 'plɛblɛ pεεnɔn 'nyɔɔnman. 27 Tɔ zɪε -a man nɛn, minnun pεεnɔn Blamin -pɪ ye 'sinan laji "lɔlɔ -koei "da. -Kɔladɪ 'plɛblɛ 'lee 'tɔ -dan -kɔan -yrɔ. 28 -Te 'wɪnɔn zɪε -a drɛdɪ "ta 'e pou "siala bε, 'ka -pɔan 'kun, -e 'ka 'wulo

wlɔan lou, kɔɔ te 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji a -plinan 'kogo.»

29 "Bε -sru ɛn Zozi -a vidɪ 'sia -kɔnnɛn "ji 'nan: «Yiba "tɔ nɛn waa laabo fijie bε, 'ka drε 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvε -a 'lee yiba -mienun "nyian! 30 -Te -a 'la nrindɪ 'sia "da "bε, kaa -tɔa 'nan 'munmun tɔ a -tanɔn bɔdɪ -a -kogo. 31 -A -tɔwli "nɛn "nyian Bali -le mingɔnnɛn trε -tadɪ -le vε -a. -Te ka 'wɪnɔn zɪε -a 'yɪ drɛnan bε, 'ka -tɔ 'nan Bali -le mingɔnnɛn trε -tadɪ 'bɔ 'kogo.

32 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gɔvε, ka'a 'cɛan -kaadɪ man 'vaa -e 'wɪnɔn zɪε 'o drε dɪ. 33 Labli 'lee 'trε 'nyan tɔ a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

34 "Ka yɪε 'tɔ 'ka 'fli -va! Te 'ka 'fli -nɔn -wɛn lε 'e 'ciɪla "da "dɪ! ɛn te 'ka 'fli -nɔn 'trɛda ci "nrɔndɪ lε 'e 'ciɪla "da "dɪ! "Tɔgɔ tin 'ba yɪ 'e bɔ 'ka man kligli.

35 Kɔɔ yɪ nɛn Bali 'trɛdanɔn pεεnɔn 'le 'wɪ tin "baa bε, e dra kligli. E dra "le zɪ "se -sɛanla pɔnɔn da kligli bε -yee 'wɪ 'zɔ. 36 -Yee "wεan te 'ka 'ci 'e 'san 'ka 'fli man dɪ! 'Ka Bali trɔ 'ba tɔ pεεnɔn man, -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da! 'Ka drε zɪ, -e 'wɪ pεεnɔn nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bε 'ka 'sɔ -yrɔ, -e 'ka 'kɔla -plidɪ -a Blamin -pɪ man.»

37 Yɪ -tɔdɔ pεεnɔn man bε, Zozi 'ko Bali -le 'wɪ "paalɛ minnun ji Bali -pan 'kuin, 'pian -pei -man bε, -e 'e 'kɔ Olivie pɔn da. 38 Tɔ "le 'cɛndɪ man bodrun puunɔn bε, te minnun pεεnɔn a -kɔnan Zozi 'va Bali -pan 'kuin 'nan -e 'o wei man.

22

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ

(Mt 26.1-5; Mk 14.1-2, 10-11; Zan 11.45-53)

1 Zuif 'nɔn tranun -le 'si nɛn waa 'wɔ nɔanba -ji bε, -a "fɛdɪ "ta bɔa. "Fɛdɪ zɪε -a da nɛn minnun 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪε -a -ble. 2 Tɔ zɪε -a man bε, te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn a Zozi 'man -fɔɔnan, 'nan -e 'o -te 'e yɔɔdɪ. Kɔɔ "klan a o ji minnun -le "wεan.

*Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va
(Mt 26.14-16; Mk 14.10-11)*

³ Satan -fɔ Zudazi nɛn waa laabo "nyian Karioti bɛ -a -sru. Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tɔ nɛn. ⁴ Zudazi zɪɛ e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min-nun tanɔn nɛn o yiɛ -tɔa Bali -pan 'kɔn 'va bɛ o va. En 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ 'lɔɔ -e 'e Zozi 'nɔn -wlɛ "bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ⁵ 'Wɪ zɪɛ e o ci nran. -A -nan nɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan, o "lala -nɔan -yrɛ. ⁶ E wɪ "man, en zɪ kɔ 'o drɛ 'lɔɔ -e 'o Zozi 'kun te minnun 'ka 'nan dɪɛ, yaa man -wɛɛdɪ 'sia.

Zozi 'lee 'e -srunɔn fɛ -nyranman bli 'e cin va

(Mt 26.17-30; Mk 14.12-25; Zan 13.21-30)

⁷ "Fɛdɪ nɛn Zuif 'nɔn 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ e 'bɔ. Waa drɛdɪ 'sia, en yi nɛn o 'blanun -tɛɛman -e 'o tranun 'si nɔanba -ji "fɛdɪ -bli bɛ e 'bɔ. ⁸ -A -nan nɛn Zozi Pieri 'lee Zan 'pa 'sia. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'kɔ 'fla -cee "fɛdɪ fɛnun man drɛ, 'dɔ -e -kaa -bli.»

⁹ En waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -a drɛ?»

¹⁰ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'fla bɛ, ka min -tɔ ye, te 'yi 'tɔbɔ a -yrɔ. 'Ka 'kola -a -sru! 'Kɔn nɛn e -kɔ -ji bɛ, 'ka 'kɔ waa! ¹¹ 'Ka vɪ 'kɔn zɪɛ -a san lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan "e 'nan, 'kɔ vɪ 'yiɛ 'nan, 'kɔn "bɔ "nɛn 'kɔ 'vale 'an -srunɔn 'a, kɔ "fɛdɪ fɛnun -ble -ji bɛ, e ya nyin zia?» ¹² Min zɪɛ e 'kɔn "bɔ -dan tɔ -kɔɔnman 'cɛɛ 'kɔn 'ta lou te -a -ji a 'e drɛdɪ "fo. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn 'ka -cee "fɛdɪ fɛnun man drɛ!»

¹³ Zozi -srunɔn zɪɛ o -kɔ, en waa 'yɪ "le zɪ Zozi -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -A -nan nɛn o 'wee "fɛdɪ fɛnun man drɛdɪ 'sia.

¹⁴ Zɪ "fɛdɪ fɛnun -bli tɔ 'bɔ bɛ, en Zozi 'lee 'yee 'pasianɔn 'nyran fɛnun -sru. ¹⁵ En e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdɪ 'gɔɛ, maan wɛɛ 'kpa tɪglɪ 'nan -kaa -bli 'e cin va 'vaa -e 'mɛn yra yɪ tɔ 'e bɔ. ¹⁶ Kɔɔ maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ma'an "nyian -a pee ble dɪ, -trilii, en tɔ nɛn Bali "fɛdɪ 'bɔ 'ci "sia 'cɛɛ -yee mingɔnnɛn trɛ da bɛ e bɔa.»

¹⁷ -A -nan nɛn Zozi 'kulenɛn 'tɔ 'si, e Bali muo "fɔ, en e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'si -e 'ka mlin 'sɛzɛnɔn! ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn pee

mlian dɪ, -trilii -e Bali -le mingɔnnɛn trɛ 'e 'ta.»

¹⁹ "Bɛ -sru en Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, en yaa -nɔn -wlɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «-Nyɛn 'gɔɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛɛ -taa "drɛlɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali lɛ 'ka 'lɛji. 'Wɪ nɛn an ci -a drɛnan 'gɔɛ, 'ka drɛ, te 'an 'cin -tɔala 'ka 'ji!»

²⁰ O cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man, en e 'kulenɛn 'nyranman 'si. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Kulenɛn 'gɔɛ 'an nyɛn nɛn -ji. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ 'ka -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee.»

²¹ En Zozi -a 'le 'sran 'nan: «Min nɛn e "ta -daa 'an -nɔnlɛ 'an 'nanmannɔn lɛ bɛ, 'kɔ 'pɛ a -a san -a -pɔ -tɔwli "ji.

²² 'Wɪ tɪglɪ, Blamin -pɪ "ta -daa "kalɛ "le zɪ Bali -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian min nɛn, e Blamin -pɪ -nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔlɛ "man.» ²³ -A -nan nɛn Zozi -srunɔn -a laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «-Tɪɛ ci 'wɪ zɪɛ -a drɛzan -a?»

-Tɪɛ ci Zozi -sruzan -dan a?

(Mt 20.25-28; Mk 10.42-45)

²⁴ "Bɛ -sru en -sa -fɔla Zozi -srunɔn yei. -Sa zɪɛ -nyɛn 'nan, -tɪɛ ci 'o yei Zozi -sruzan -dan a? ²⁵ En Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. En minnun nɛn o ci min -dandannun -a bɛ, waa ve minnun lɛ 'nan 'o 'o laabu "yi "drɛnɔn. ²⁶ 'Pian 'cee vɛ bɛ, te 'e 'kɔn zɪ dɪ! Min nɛn e ci min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ. En min nɛn e ci min tazan -a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli drɛ "le min 'suzan 'zɔ. ²⁷ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da! Min nɛn e ya 'e -nyrandɪ fɛnun -sru "bɛ, 'lee min nɛn e ya fɛnun zɪɛ -a "paanan bɛ, -tɪɛ ci o yei min -dan a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn 'e -nyrandɪ fɛ -sru "bɛ -a san nɛn. 'Pian mɛɛn ci 'ka yei "le min 'suzan 'zɔ.

²⁸ Kaa 'gɔɛ, cɛɛ -fɔ 'an -sru "trilii 'mɛn yra yɪdɪ pɛɛnɔn 'ji. ²⁹ -Yee "wɛan mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a -nɔn 'mɛn bɛ, maan -nɔan "nyian "cee "lɛ. ³⁰ -Kaa -taa "fɛdɪ -blɪlɛ 'e cin va 'mɛn mingɔnnɛn trɛ da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛinnun da, -e 'ka Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin 'ba.»

Zozi -a 'vɪ 'nan Pieri "sia 'e -sru (Mt 26.31-35; Mk 14.27-31)

31 -A -nan nen Zozi -a vidi 'sia Simon Pieri le 'nan: «Simon! Satan 'ka laabu 'nan, -e 'e 'ka "fee "le 'saa 'zv. 32 'Pian an Bali trv 'ba 'yie 'nan, -e 'yie yi -teradi 'an da 'e vule 'e 'le 'to di. En "be -sru, -te i 'li 'i da 'nyian 'an -sru "be, 'i "bunun man -to 'pleble.»

33 En Pieri -a 'vi Zozi le 'nan: «Minsan, 'an 'man a 'e wvudi. -Te e ya -pu 'kuin -a oo, en -te e ya -kadu -a oo, 'an 'man a 'e wvudi -e 'ku 'ku 'yia.»

34 En Zozi -a 'vi -yre 'nan: «Pieri, maan ve 'yie 'nan, ceegv, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an taa di, 'vaa -e mannen tede 'e 'wi.»

35 "Be -sru en Zozi -a laabu o pegenon 'lo 'nan: «Tu nen an 'ka 'pa 'sia, te "lala 'ka 'ka 'lo die, en te 'pada 'ka 'ka 'lo die, en te -manwua 'ka 'ka 'cein -man die, fe -tu kli 'ka man?»

En o 'nan -yre 'nan: «-Ceje. Fe -tu 'ka 'klule 'ku man di.»

36 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Pian 'be nen 'gve, min nen "lala a -yro "be, 'e 'sia! En min nen 'pada a -yro "be, 'e 'sia! En min nen sen 'ka -yro "die, 'e 'yee -trale 'tan, -e 'e 'yee sen 'lo! 37 Fe -le "wean nen an 'wi zle -a 'vi be, 'wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, e "ta 'le sooman 'an da. 'Wi zle e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Minnun -taa -a 'silea 'wi 'wliidi "drezan -a.»

'Wi pegenon nen 'e 'cren -tedi 'an man be, -a 'le soodi 'bo 'kogo.»

38 En -a -srunon -a 'vi -yre 'nan: «Minsan, sen "fli "nen 'gu!»

'Pian e 'nan -wle 'nan: «E 'bo "yi!»

Zozi 'ku Bali trv 'balé Olivie pön da (Mt 26.36-46; Mk 14.32-42)

39 "Be -sru en Zozi 'ku Olivie pön da "le zi yaa dra 'e 'cen be -yee 'wi 'zv. En -a -srunon soanla -a -sru. 40 Zi o 'bola fe zle -a -nan be, en e 'nan -wle 'nan: «'Ka Bali trv 'ba -e 'wi 'wliidi 'e vule 'e 'ka 'man yi di!» 41 En e 'si o "srön "kogo, e -ku 'e 'le föö. 'E "po soanla en e Bali trv 'badu 'sia. 42 Yaa 'vi 'nan: «'An "ti, -te i "we "man "be, 'kulenen nen 'wi yidi ci -ji 'gve, 'i 'si 'an man -kööbli! 'Pian te 'an 'ci 'sö wi nen 'e dre di, 'i 'bo 'ci 'sö wi nen 'e dre!»

43 [Töön en Bali -le 'pasiazan -tu 'si laji, e -ta -a man -töle 'pleble. 44 "Klan -a -tedi 'sia 'wliidi, en e Bali trv 'badu 'sia 'kpa tigli. -A man 'tede dre nyen -a te e -seanla "tra.]

45 Zi e ceen Bali trv 'badu man be, en e -ta 'e -srunon 'va. E 'bo o man, te o ya yi -tenan. O ta dre 'trödro -le "wean.

46 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Me "le "wean nen ka ya yi -tenan? 'Ka 'wluan lou, 'ka Bali trv 'ba, -e 'wi 'wliidi 'e vule 'e 'ka 'man yi di!»

Zuif'nön 'tanön Zozi 'kun

(Mt 26.47-56; Mk 14.43-50; Zan 18.3-11)

47 Zozi 'fu 'wi zle -a vunan, en minnun -tadu 'sia "kaga. Zudazi nen -a -srunon 'fuda "fli 'bo 'va min -tu -a be, e yra o 'le. E pli Zozi man 'nan -e 'e -atu -te "man. 48 En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Zudazi, -atu -tedi -a nen i Blamin -pi -nön "minnun le -e 'o -te?»

49 Zozi -srunon nen Zozi "srön "be, waa -können 'yi 'nan 'wi 'tu "ta dra, en waa laabu Zozi 'lo 'nan: «'Ku 'san, sen -a nen 'ku 'kuli -tan o man?» 50 En o va min -tu 'yee ve tuv Bali -pannon 'tazan 'suzan 'tu le. Yaa -pe "yi "da "tröen ceen.

51 'Pian Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'to! 'Ka 'to!» -A -nan nen e kle min zle -a "tröen "man, en e dre "plönblön 'e "pa 'ji.

52 En Zozi "e 'nan Bali -pannon 'tanön, 'lee minnun tanön nen 'o yie -töa Bali -pan 'kön 'va be, 'lee min cejenun le 'nan: «-Me "le "wean nen ka -ta 'an 'kunle 'ka 'lo le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru?

53 Tu pegenon man an ya 'ka yei Bali -pan 'kuin, en ka'an 'kunle di. 'Pian 'be nen 'gve 'cee tu 'bo "men. En Satan nen e -cia "klun va be, -yee tu 'bo "nyian.»

Pieri yö "da 'nan e 'ka Zozi -sruzan 'a di

(Mt 26.57-58, 69-75; Mk 14.53-54, 66-72; Zan 18.12-18, 25-27)

54 O Zozi 'kun, en o -ku -a Bali -pannon 'tazan -le -klön -ji. Pieri soanla o -sru "köbli. 55 O 'te 'sön -klön 'bo yei 'seze, en o -nyran -a "srön. En Pieri -nyran o yei. 56 -A -nan nen nön lümön

-tu -a 'yi 'e -nyrandı 'te man. Yaa -nanjεen tein, εn e 'nan: «Min 'gυe, e ya "nen -a -sru.»

⁵⁷ 'Pian Pieri yoo "da. E 'nan: «Limōn, ma'an min 'labε -a tōa dı.»

⁵⁸ Fōōnōn min pee Pieri 'yi "nyian, εn "bε -yrε 'nan: «'I 'bō 'gυe -a -sruzan -tu nen yia.» En Pieri "e -yrε 'nan: «An 'ka o va dı.»

⁵⁹ Zı o 'mōn "nyian -trilii bε, εn min -tu kōala "man -a vıdı -a 'nan: «'Wı tıglı nen min 'gυe e ya "nen -a -sru. Kōō Galile min nen.»

⁶⁰ En Pieri "e 'nan -yrε 'nan: «'Wı nen yie 'nan 'i ve bε, ma'an tōa dı.» E -fu 'wı zıε -a vınan εn mannen wı. ⁶¹ -A -nan nen Minsan 'e 'man lila, εn e Pieri -nanjεen. 'Wı nen Minsan -a 'vı bε, -a -cin -tō Pieri ji. Kōō Minsan -a 'vı -yrε 'nan: «Cεεγυ, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an tōa dı, 'vaa -e mannen tede 'e 'wı.» ⁶² -A -nan nen Pieri 'bōla bei, εn e -wuōdı 'sia 'wı 'nanmandı -a.

Minnun -kυ Zozi 'a tin 'banōn 'le
(Mt 26.57-68; Mk 14.53-65; Zan 18.12-24)

⁶³ Minnun nen o yie ci Zozi 'va bε, waa sεε wo te waa -sōan. ⁶⁴ O sō -fōa -a yra -e 'o 'wı laabυ -yrō 'nan: «'I ya Bali 'lewei vızan -a, min nen e fe tuw 'yie bε, 'i san -kōōn!» ⁶⁵ Te o 'wı "kaga "ve -yrε "nyian "srōn pe -ji.

⁶⁶ Zı tu cεen bε, εn min cejenun 'lee Bali -pannōn 'tanōn 'lee 'fluba 'ci vınōn 'o cin 'yi. 'O cin 'yi 'nan -e 'o Zozi 'le tin 'ba. O 'nan 'o 'ta Zozi 'a 'wıε. -A -nan nen minnun -ta Zozi 'a. ⁶⁷ En tin 'banōn 'bō -a laabυ -yrō 'nan: «Min 'sizan 'wı 'ji Crizi nen 'yia? 'I vı 'kυε!»

En Zozi "e 'nan -wıε 'nan: «-Te maan 'vı 'cεε oo, ka'a yi tεala "da "fo "dı. ⁶⁸ En -te an 'wı laabυ 'ka 'lō oo, ka'a ve 'men dı. ⁶⁹ Maan ve 'cεε 'nan, -e 'e 'sia cεεγυ yi 'gυe -a da bε, 'an 'bō Blamin -pı -kōan 'an -nyrandı 'pleble pεenōn 'san Bali -pe "yi "da.»

⁷⁰ En o pεenōn -a 'vı -yrε 'nan: «Yıoo, Bali -pı nen 'yia?»

En Zozi "e 'nan -wıε 'nan: «-A 'bō nen kaa 'vı bε, an ya -a.»

⁷¹ Tōōn εn o 'nan: «E 'ka "le -e -kaa 'wı laabυ "nyian min pee -lō "fo "dı. -Kaa 'wı 'bō 'man -a 'le 'va.»

23

Minnun -kυ Zozi 'a Rōm min -kōnmandan Pilati 'le
(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Zan 18.28-38)

¹ Minnun pεenōn wıuan lou 'e cin va, εn o -kυ Zozi 'a Rōm min -kōnmandan Pilati 'le. ² O 'wı 'padı "da 'sia -a vıdı -a 'nan: «Min 'lagυe, 'e 'wı 'fōla minnun yei -cee 'leglōn 'ji. -Yεε 'vı 'nan, te minnun 'o 'sukōε -pan wυ Rōm 'nōn 'le mingōnnen Seza lε dı. En yaa 'vı 'e 'fli man 'nan, 'yεε ci 'kυe mingōnnen -a, εn Bali 'e 'pa 'sia 'nan -e 'e 'kυ 'si 'wı 'ji.»

³ -A -nan nen Pilati 'wı laabυ Zozi 'lō 'nan: «Zuif 'nōn 'le mingōnnen nen 'yia?»

En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «-A 'bō nen yia 'vı bε.»

⁴ En Pilati "e 'nan Bali -pannōn 'tanōn 'lee minnun lε 'nan: «Ma'an 'wı 'wlıdı 'ye min 'gυe -yee 'wı 'va -e 'o 'kun "man "dı.»

⁵ 'Pian o kōala "man te waa ve 'nan: «E 'wı 'fōla minnun yei 'wı "paadı -a Zude 'leglōn pεenōn 'ji. Yaa pou 'sia Galile εn e 'bōla Zeruzalem 'gυ.»

Minnun -kυ Zozi 'a Erodi 'le

⁶ Zı Pilati 'wı zıε -a 'man bε, εn yaa laabυ 'nan: «Galile min nen?»

⁷ Minnun -a wun -fō -yrε. Zı yaa 'man 'nan, Zozi 'sia 'leglōn nen Erodi -a "paala bε -a -ji bε, εn e 'nan 'o 'kυ -a Erodi lε. Kōō tu zıε -a man bε te Erodi 'bō a Zeruzalem.

⁸ Zı Erodi Zozi 'yi bε, εn -a ci nran 'kpa tıglı. Kōō -a -nan 'mōn te e ya "vale 'e Zozi 'bō ye, 'wınun nen yaa maan "man "bε -yee "wεan. En -a -cin a Erodi 'bō 'ji 'nan 'e 'lεbo "fō wı -tu drε 'e yie man. ⁹ E 'wı laabυ Zozi 'lō "kaga, 'pian Zozi 'ka 'wı 'silε "da -yrε "dı. ¹⁰ Bali -pannōn 'tanōn 'lee 'fluba 'ci vınōn a 'o 'tōdı Zozi "srōn, te "o 'wı "paa "da 'lεbo 'ple 'a. ¹¹ -A -nan nen Erodi 'lee 'yee 'sounjanun Zozi drεdı 'sia 'o 'pela koda. Waa sεε 'wυ, o mingōnnen sō fenyian 'wυ "da -a sεε wōdı -a "nyian. "Bε -sru εn Erodi -a 'li 'e da Pilati lε. ¹² Yi 'bō 'lein zıε -a da nen, Pilati 'lee Erodi drε bee -a, te o yei 'ka "nen -a ble dı.

*Minnun "o 'nan Pilati 'e Zozi 'tɛ!
(Mt 27.15-26; Mk 15.6-15; Zan
18.39-19.16)*

13 "Bɛ -sru ɛn Pilati Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee minnun tanɔn cin 'yɪ. 14 ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Ka -ta min 'gʊɛ -a 'mɛn, ɛn ka 'nan e ya 'wɪ 'fɔlanan minnun yei. -Yee "wɛan an 'wɪ laabu -yrɔ 'ka yɪɛ man. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa 'pa "da "bɛ, ma'an yɪɛ -a drɛzan -a dɪ. 15 ɛn "nyian bɛ Erodi 'ka "nyian "e "yɪɛ -a drɛzan -a dɪ, kɔɔ yaa 'li 'e da -cɛɛ. Min 'gʊɛ, ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. 16 -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

17 [Lɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn man bɛ, -te Zuif 'nɔn tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ bɛ, Pilati "sia -pʊ 'kɔnzɔn 'tʊ man.]

18 Zɪ minnun 'wɪ nɛn Pilati -a 'vɪ bɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia. O 'nan: «'I min 'labɛ -a -tɛ, -e 'i 'si Barabazi man 'kʊɛ!» 19 Barabazi zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin, kɔɔ e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei 'fla, ɛn e min -tɛ 'wɪ zɪɛ -a -ji.

20 Pilati 'wɪ tin 'ba "nyian -wlɛ, kɔɔ e ya "vale 'e "sia Zozi man. 21 'Pian te minnun -paanman 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

22 Pilati 'wɪ laabu -wlɔ -a 'pa yaagan da 'nan: «'wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ? Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tʊ yɪɛ "man -e 'e 'ka 'bɛ 'ji dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'mɛn minnun lɛ 'nan 'o -sɔn, -e 'o 'si "man.»

23 'Pian minnun kɔala "man, te o -paanman 'plɛblɛ -a vɪdɪ -a 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!» -Wee -paandɪ -le "wɛan, 24 Pilati wɪ 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ -a man. 25 -A -nan nɛn e 'si Barabazi man. Min zɪɛ waa -fɔ -pʊ 'kuin 'nan e 'wɪ 'fɔla minnun 'lee min tanɔn yei, ɛn e min -tɛ. ɛn e Zozi 'nɔn 'yee 'sounjanun lɛ 'nan 'o 'kʊ -a -tɛ "le zɪ minnun cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

*Zozi -pɛinnan yiba "plan da
(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Zan
19.17-27)*

26 'Sounjanun -kʊdɪ 'sia Zozi 'a, ɛn 'o cin 'yɪ Sirene min -tʊ -a. Waa laabo Simɔn, ɛn e "sia fei. Waa 'kun, ɛn o

Zozi 'le yiba "plan -nɔn -yrɛ 'nan 'e 'sia -e 'e -sɔnla Zozi -sru.

27 Min "kaga 'kpa 'lee lɪmɔn "kaga 'kpa yra -a -sru. Lɪmɔnnun 'o 'pɛ -sɛn 'o 'win -ji, te o -wua -yee "wɛan. 28 ɛn Zozi 'e 'man lila o da. E 'nan -wlɛ 'nan: «Zeruzalɛm lɪmɔnnun, te 'ka 'wʊɔ 'mɛn "wɛan dɪ! 'Pian 'ka 'cee 'nɛnnun 'lee 'ka 'bɔ 'fli -wʊɔ. 29 Maan ve 'cɛɛ 'nan tʊ -wɪdɪ -taa "bɔɛ, te ka ya -a vɪnan 'nan: «Bali -le -fɛa a lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yaa dɪɛ o man. ɛn Bali -le -fɛa a "nyian lɪmɔnnun nɛn wa'a 'nɛn 'yalɛ dɪɛ o man.» 30 Tʊ zɪɛ -a man bɛ, kaa ve pɔnnun lɛ 'nan:

«'Ka 'kʊ 'ta 'san!»

ɛn kaa ve pɔnnɛnnun lɛ 'nan:

«'Ka 'tɛ 'kʊ da!»

31 Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'wɪ 'gʊɛ minnun a -a drɛnan yiba "bedrɛn "lɛ bɛ, yiba "kadɪ -le vɛ -taa 'ciɛɛ "da.»

32 'Sounjanun -kʊ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli "a, 'nan -e 'o o -tɛɛ 'o 'vale Zozi 'a.

33 Zɪ o 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan bɛ, ɛn 'sounjanun Zozi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli 'bɔ pɛin yiba "plan da. 'Sounjanun o pɛin 'tʊdʊ, -a -tʊ a Zozi 'pɛ "yi "da, ɛn -a -tʊ a -a -pɛ bʊ da. 34 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan: «'An "tɪ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn o cɪ -a drɛnan 'mɛn bɛ, 'i o man wɪ 'cɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn o cɪ -a drɛnan bɛ, wa'a tɔa dɪ.» 'Sounjanun Zozi 'man sɔ pli 'lein 'wlɛ 'tʊvladɪ da.

35 Minnun a -nan te waa -nan ye. Minnun tanɔn 'le vɛ bɛ, "o Zozi sɛɛ 'wʊ -a vɪdɪ -a 'nan: «E min peenun 'si 'wɪ 'ji. -Te -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn Bali -a 'pa 'sia bɛ -a bɛ, 'e 'fli 'si 'wɪ 'ji.»

36 'Sounjanun "o sɛɛ 'wʊ "nyian, ɛn o -wɛn 'wlɛ 'cɛn 'nɔn -yrɛ. 37 Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bɛ, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji!»

38 Waa crɛn -tɛ yiba 'fʊɪ da, ɛn waa pɛin Zozi 'ta lou. Waa crɛn -tɛ "da 'nan:

«Min 'gʊɛ, Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn nɛn.»

39 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan nɛn yiba "plan -tʊ da bɛ, e Zozi 'srɔndɪ 'sia. E 'nan: «'Yie 'nan 'i ya min 'sizan 'wɪ 'ji -a, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'kʊ 'si 'wɪ 'ji "nyian!»

40 ɛn -a bɔɛzan 'wɪ 'pla -yrɛ 'nan: «'Yi'a 'klanman Bali lɔ dʊv? I ya 'i yra yɪnan "le -yee 'wɪ 'zʊ. 41 'Pian 'kʊɛ yra

yidi bε, -a -nɔan da nɛn. Kɔɔ 'wɪ nɛn kʊa drɛ bε, -a "nɛn "nɛn kʊ cɪ -a yɪnan. Min 'labɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ drɛlɛ "fo "dɪ.»

⁴² ɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan zɪɛ yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Zozi, tʊ nɛn i mingɔnnɛn -blɪdɪ "sɪala bɛ, 'an 'cin 'e 'tʊ 'i 'ji!»

⁴³ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Maan ve 'yɪɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ɕɛɛgʊɛ, 'kʊ 'vale 'yɪa kʊɛ -kʊan Bali -le fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye dɪɛ -a -nan.»

Zozi 'ka -nan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Zan 19.28-30)

⁴⁴ Yidɛ 'bʊ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn klun -trɔa 'trɛ pɛɛnɔn da. E -fʊ zɪɛ -trɪlii, ɛn funninmlan yidɛ tɛɛnla. ⁴⁵ Klun -fʊ yidɛ yra, ɛn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fʊvɪ 'bʊ 'ji "fli. E 'fʊvɪ bʊdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra. ⁴⁶ Zozi paan wei 'plɛblɛ 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wʊ.

⁴⁷ Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪnɪn zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e 'tʊ -dan nɔndɪ 'sia Bali lɛ. E 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ min tɪglɪ nɛn.» ⁴⁸ Minnun pɛɛnɔn nɛn o -ta 'wɪ zɪɛ -a -nan yɪlɛ bɛ, 'wɪnɪn nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, waa 'yɪ. -Yee "wɛan o 'li 'o da, te 'o 'pɛ a 'e 'fɔdɪ 'o man.

⁴⁹ Minnun pɛɛnɔn nɛn o Zozi -tʊa "bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn o 'si waa Galile ɛn o -ta -a 'palɛ bɛ, o ya 'o 'tʊdɪ -kʊɔbli, te 'wɪ nɛn e cɪ drɛnan bɛ waa ye.

Zozi wʊ -nan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Zan 19.38-42)

⁵⁰ Min -tʊ a bɛ, waa laabo Zozɛfʊ. E ya min tɪglɪ 'a, ɛn e ya Zuif 'nɔn 'le tin 'bazan -dan tʊ -a. ⁵¹ 'Pian 'wɪ nɛn tin 'banɔn -mie -a 'vɪ 'lee waa drɛ Zozi lɛ bɛ, e 'ka -a -sru "dɪ. Zozɛfʊ 'bʊ zɪɛ, e "sia Zude 'lɛglɔn 'ji, 'fla nɛn waa laabo Arimate bɛ -a da, ɛn e ya -a man -pɛnnan 'nan Bali 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia 'yee minnun da. ⁵² Zozɛfʊ zɪɛ -yɛɛ kʊ toba -fɔlɛ Pilati lɛ 'nan, 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wʊ. ⁵³ Zozɛfʊ Zozi 'kadɪ 'si yiba "plan da. E sɔ fɛnyian 'pa "man, ɛn e -kʊ -a wʊlɛ -yrɛ nɛn, waa ɕɛɛn puo -kɔlɛ ji bɛ -a -ji. -Yrɛ zɪɛ, wa'a tian min

wʊlɛ "ji "dɪ. ⁵⁴ Yi zɪɛ, yaa yi nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi "ta 'e pou "sɪala.

⁵⁵ Lɪmɔnnun nɛn o 'si 'o 'vale Zozi 'a Galile bɛ, o -kʊ Zozɛfʊ 'palɛ. O yɪɛ 'tʊ fɛnan nɛn o "ta Zozi wʊ bɛ -a -nan. Zɪ waa 'pla bɛ waa 'yɪ. ⁵⁶ -A -nan nɛn o 'li 'o da 'wee "kɔnnɛn, o -kʊ 'nyrɔn 'lee tʊɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -a drɛlɛ. Kɔɔ "trɛ "bɛ 'flinla "yi nɛn, ɛn o "flanla "le zɪ -wee -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

24

Zozi wluan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Zan 20.1-13)

¹ 'Mɔnnɛn yi 'bɛ cɪ Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mɔnnɛn yi zɪɛ -a bo -drun puunɔn nɛn lɪmɔnnun zɪɛ o -kʊ Zozi 'yrɛ da 'o 'lɔ 'le 'nyrɔn 'lee tʊɔ nɛn waa drɛ bɛ -a. ² -Kɔlɛbu -dan nɛn 'e 'tʊdɪ -yrɛ "nɛn "bɛ, waa 'yɪ 'e 'sɪdɪ "nɛn. ³ -A -nan nɛn o wlala -yrɛ 'bʊ 'ji. 'Pian wa'a Minsan Zozi pa yɪlɛ dɪ. ⁴ 'Wɪ zɪɛ e 'baba 'fɔ o man. ɛn min "fli 'bʊla 'ji o va 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'yrɪyɪ 'a. ⁵ -A -nan nɛn nyɛn o ɕɛɛn ɛn 'o 'wulo -fɔ 'o 'wlu. 'Pian min "fli zɪɛ o 'nan -wlɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn min nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ, kaa -wɛɛman minnun nɛn o kaa bɛ o va? ⁶ Zozi 'ka fɛ 'gʊɛ -a -nan dɪ, e wluan 'kanɔn 'va. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ te e ya tian Galile bɛ, -a -cin 'e -sɔɔnla 'ka 'ji. ⁷ Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Minnun Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ -e 'o -tɛ. Waa -pɛinman yiba "plan da, -a yi yaagazan da bɛ -e 'e 'wluan -kanɔn 'va.» ⁸ Tʊɔn ɛn 'wɪ nɛn Zozi -a tin 'pa -wlɛ "bɛ, -a -cin sɔɔnla o ji.

⁹ -A -nan nɛn o 'bʊla -yrɛ zɪɛ -a ji. ɛn o -kʊ 'wɪ zɪɛ -a vɪlɛ Zozi -srunɔn 'fuda -tʊ 'lee min -mienun lɛ. ¹⁰ Lɪmɔnnun nɛn o -kʊ -yrɛ da bɛ, o 'tʊ nɛn 'gʊ: Madala lɪ Mari a, ɛn Zanɛn a, ɛn Zaji "bʊ Mari a, 'lee lɪmɔn -mienun. -Wɛɛ 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, -a 'sinan 'pa Zozi 'le 'pasianɔn lɛ. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ Zozi -srunɔn 'a 'sia -sɛɛ "wʊ wɪ -a, ɛn wa'a yi -tɛlɛa "da "dɪ. ¹² 'Pian Pieri wluan, ɛn e -kʊ flan -a Zozi -yrɛ da. Zɪ e 'bʊla 'nan nun bɛ, ɛn e 'kunnan, "yɛɛ yɪɛ 'tʊ bɛ, te e sɔ nɛn waa 'pa Zozi man bɛ, -a ye 'e -srandɪ "tra. -A -nan nɛn e 'li 'e da 'yee vɛnan, te -a 'plo a 'e 'fɔdɪ 'wɪ nɛn yaa -nan 'yɪ bɛ -a.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fli lɛ
(Mk 16.12-13)*

13 Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn Zozi -srunɔn "fli -kɔɔɔ 'sia 'fla nɛn waa laabo Emauzi bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya Zeruzalɛm man kilo -fu da. 14 O ya -sɛɛ "wɔnɔn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ -a da. 15 "Wɛɛ -kɔn 'wɪ tin 'banan 'wɪnɔn zɪɛ -a da bɛ, ɛn Zozi 'bɔ o man, ɛn o -kɔɔɔ 'sia waa. 16 Waa 'yɪ, 'pian wa'a -kɔnɛn "yɪlɛ dɪ.

17 ɛn Zozi -a laabɔ -wɔlɔ 'nan: «-Mɛ 'wɪ nɛn kaa vɛ, tɛ ka -ko 'ta wɔɔɔ -a 'gɔ?»

O ta drɛ 'trɔɔrɔ, ɛn o -tɔ. 18 Min "fli zɪɛ -a -tɔ a "va "bɛ waa laabo Kleopa. E 'nan Zozi lɛ 'nan: «'I 'tɔwli yɪɛ cɪ Zeruzalɛm, tɛ 'wɪ nɛn e drɛ 'nan bɛ, yɪ'a tian "i "manlɛ "fo "dɪ!»

19 ɛn Zozi -a laabɔ -wɔlɔ 'nan: «-Mɛ 'wɪ 'bɛ drɛ Zeruzalɛm?»

-A -nan nɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Nazarɛtɪ min Zozi 'le 'wɪ nɛn. Bali 'lewei vɪzan -dan nɛn. 'Wɪnɔn nɛn yaa 'vɪ, 'lee 'wɪnɔn nɛn yaa drɛ bɛ, -wɛɛ -ci -kɔɔnman 'nan Bali 'bɛ 'pa 'sia, ɛn minnɔn -a -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. 20 'Pian -cee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee -kaa tanɔn -a -nɔn minnɔn lɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn waa -tɛ yiba "plan da. 21 -A -cin a "nɛn 'kɔ 'ji 'nan, -yɛɛ "ta -daa Izraɛl 'nɔn 'silɛ 'wɪ 'ji. 'Pian 'wɪ zɪɛ e 'bɔ "man -a -nan yɪ yaaga nɛn 'gɔ. 22 ɛn "nyian bɛ cɛɛgɔ bodrun 'gɔvɛ, lɪmɔnnɔn nɛn kɔ cɪ waa bɛ, o -kɔ -yrɛ da. ɛn o -ta 'lɛbo "fɔ wɪ -dan vɪlɛ 'kɔvɛ. 23 O 'nan, wa'a Zozi pa yɪlɛ -yrɛ -ji dɪ, ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔla 'ji o va. Bali -le 'pasianɔn zɪɛ o 'nan Zozi yɪɛ a "man. 24 Min -mienun nɛn kɔ cɪ waa bɛ, "o -kɔvɔ "nyian -yrɛ da. Waa 'yɪ "le zɪ lɪmɔnnɔn -a 'vɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn o 'bɔ "nyian wa'a Zozi yɪlɛ dɪ.»

25 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Cɛɛ 'wɪ cɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Mɛ "le "wɛɛn nɛn 'wɪnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, e ya 'ka 'lɔ 'plɛblɛ -e 'ka yɪ -tɛra "da? 26 Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn -a crɛn -tɛ 'wein 'nan, 'wɪnɔn zɪɛ -wɛɛ bɔa min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi man, 'vaa -e 'e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.» 27 -A -nan nɛn Zozi 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'bɔ man bɛ, -a -ci 'vɪ -wɛɛ. Yaa 'sia 'wɪnɔn nɛn 'o 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le 'fluba 'ji bɛ

-a da, ɛn yaa 'le 'sran 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a da.

28 Zɪ o 'bɔla 'fla nɛn o "ta -ko "da "bɛ -a "srɔn "kogo bɛ, ɛn Zozi -a drɛ "le 'e "ta -ko -kɔɔbɪ. 29 'Pian min "fli zɪɛ o kɔala "man -a trɔv 'badɪ -a 'nan: «'I 'fɔ 'kɔ va 'gɔ, kɔɔ funninmlan 'pla, ɛn -pɛɪ cɛɛn tandɪ man.» Zozi wlala o va, ɛn e -fɔ o va.

30 Zɪ o -nyran 'nan -e 'o fɛ -blɪ bɛ, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn -wɛɛ. 31 -A -nan nɛn o yɪɛ da 'si, ɛn o Zozi -kɔnɛn 'yɪ. 'Nun tɔɔn ɛn e 'san o 'lɛ. 32 ɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin lɛ 'nan: «Fɛ -le "wɛɛn nɛn -a wei 'kɔ 'sianan paan -sia, tɛ e ya Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, -a -ci vɪnan 'kɔvɛ bɛ, kɔa -ci 'man "mɛn.»

33 -A -nan nɛn min "fli zɪɛ, o 'li 'o da "nyian Zeruzalɛm. O 'bɔ Zozi -srunɔn 'fuda -tɔ 'lee min -mienun man 'o cin yɪdɪ. 34 ɛn minnɔn nɛn 'o cin yɪdɪ bɛ, waa vɪdɪ 'sia min "fli zɪɛ -wɛɛ 'nan: «Minsan wɪuan 'kanɔn 'va, 'wɪ 'kpa nɛn. 'E 'fli kɔɔn Simɔn lɛ.» 35 ɛn min "fli zɪɛ, 'wɪ nɛn e drɛ "nyian -wee "lɛ -sia bɛ waa 'vɪ. ɛn zɪ waa -kɔnɛn 'yɪ 'kpɔun "nɛn 'jennan bɛ, waa 'vɪ.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn lɛ
(Mk 16.14-18; Zan 20.19-23)*

36 O -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, ɛn Zozi 'bɔla 'ji o yɛɪ, ɛn e o 'tɔ 'bɔ. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ!»

37 -A -nan nɛn "klan -sɛn o ji, ɛn nyɛn o cɛɛn. 'O 'ci nɔn 'nan min lei nɛn. 38 ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛɛn nɛn "klan 'ka -tɛa? ɛn -mɛ "le "wɛɛn nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ci? 39 'Kaan -pɛlanun 'lee 'an 'cɛinnun -nanjɛn! 'An 'bɔ nɛn. 'Ka klɛ 'an man -e 'ka -tɔ 'nan maan nɛn. 'An nɛn a 'an man, ɛn 'an 'wɛɛ a "ji. Kaa -tɔa 'nan, min lei -le vɛ 'ka zɪ dɪ.»

40 E ya 'wɪ zɪɛ -a vɪnan ɛn 'e 'pɛnɔn 'bɔla 'ji -wɛɛ, ɛn 'e 'cɛinnun 'bɔla 'ji -wɛɛ. 41 'Wɪ o 'kan "fo, ɛn o ci "nranman 'kpa, 'pian wa'a tian yɪ tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -Yɛɛ "wɛɛn Zozi -a laabɔ -wɔlɔ 'nan: «-Blɪfɛ -tɔ a 'ka 'lɔ 'gɔ?»

42 ɛn o pɔnnɛn srɛndɪ ponɛn 'tɔ -nɔn -yrɛ. 43 Yaa 'si, ɛn yaa blɪ o yɪɛ man.

44 "Bɛ -sru ɛn e 'nan -wɛɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji! Kɔɔ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'mɛn 'wɪ 'a Moizi -le

-pei 'fluba 'ji bε, 'lee Bali 'lewei vɪnɔn
'le 'fluba 'ji bε, 'lee "dre 'fluba 'ji bε, 'o
bɔa 'an man.»

⁴⁵ Zozi 'padɪ 'sia o va, 'nan -e Bali
wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bε 'o -ci man.
⁴⁶ Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ
'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi 'e yra ye,
-e 'e 'ka. 'Pian -a yi yaagazan da bε, -e
'e 'wɫuan -kanɔn 'va. ⁴⁷ En e ya 'e 'crɛn
-tɛdɪ "nyian 'nan, minnun Bali -le 'wɪ
ve -a 'tɔ da minnun lɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.
Waa ve minnun lɛ 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wɫidɪ
"drɛdɪ man, -e 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e Bali
'e -wee 'wɪ 'wɫidɪ 'fui. Waa vɪdɪ "siala
Zeruzalɛm, -e 'e bɔ 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn
'ji 'nɔn man. ⁴⁸ 'Ka 'kɔn 'wɪnɪn zɪɛ -a -
nan yɪnɔn 'a! ⁴⁹ Fɛ nɛn 'an "tɪ -a 'vɪ 'nan
'e -nɔan 'cɛɛ bε, 'an 'bɔ, mɛɛn "paa -sia
'cɛɛ. 'Pian 'ka 'fɔ Zeruzalɛm 'fla 'bɔ da
-trilii, -e Bali -le 'plɛblɛ zɪɛ 'e 'ta 'ka da!»

*Zozi 'li 'e da Bali va
(Mk 16.19-20)*

⁵⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ 'e -srunɔn 'a
'fla nɛn waa laabo Betani bε -a "srɔn.
'E 'pɛ wɫuan lou, ɛn e -fɛa vɪdɪ 'sia o
man. ⁵¹ E -fɔ -fɛa vɪnan, ɛn e 'si o "srɔn,
te e -ko laji. ⁵² -A -nan nɛn -a -srunɔn
'o "po sɔɔn, ɛn waa 'bɔ. "Bɛ -sru ɛn o 'li
'o da Zeruzalɛm te o ci "nranman 'kpa
tɪglɪ. ⁵³ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bε
te o ya Bali -pan 'kuin. O Bali 'tɔ bɔ
"drenun -fɔa, te waa trɔ "baa.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nənnən nən Zan -a crɛn -tɛ

*Wei nən e 'belidɪ -nəan "min lɛ bɛ,
Zozi Crizi nən*

¹ Fɛ pɛɛnən drɛdɪ pou sianan "bɛ, te min nən waa laabo wei bɛ e ya. Wei 'bɔ a Bali va, ɛn e ya Bali -a. ² -A pou sianan "bɛ te e ya Bali va.

³ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. Fɛ -tu 'ka 'e drɛdɪ, te -yɛɛ "cɛɛ drɛ dɪ. ⁴ -A va nən 'belidɪ 'si. 'Belidɪ zɪɛ, 'tɛ 'san nən e 'trɛdanən 'man dra 'wein bɛ -nyrɛn. ⁵ 'Tɛ zɪɛ -a -san -sɛn klun va, ɛn klun 'ka -tɔlɛ -a 'lɛ dɪ.

⁶ Bali min -tu 'pa 'sia, -a 'tɔ nən Zan. ⁷ E -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ, 'dʊ -e minnun 'o man, -e 'o yi -tɛra "da. ⁸ Zan 'bɔ "cɛɛ 'tɛ 'san zɪɛ -a -nəan "dɪ, 'pian e -ta 'nan -e 'e 'tɛ 'san -le 'wɪ vɪ minnun lɛ.

⁹ Min nən waa laabo wei bɛ, -yɛɛ cɪ 'tɛ 'san tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ 'ta 'trɛdanən pɛɛnən 'man drɛlɛ 'wein. ¹⁰ Bali ciɪla "va ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. 'Pian zɪ e -ta 'trɛda bɛ, minnun 'ka -a 'silɛa min -a dɪ. ¹¹ E -ta 'yɛɛ 'trɛda, ɛn -yɛɛ minnun 'ka -a 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a dɪ. ¹² 'Pian min -mienun -a 'kun 'o 'pɛ "fli "a, ɛn o yi -tɛra "da. Minnun zɪɛ yaa -si -nən -wɛlɛ -e 'o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. ¹³ Wa'a drɛlɛ Bali -le 'nɛnnun -a "lɛ zɪ min 'nən -yaa 'e 'pɔn -ji bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. ɛn min "cɛɛ o drɛ Bali -le 'nɛnnun -a dɪ. 'Pian Bali 'bɔ 'bɛ o drɛ 'yɛɛ 'nɛnnun -a.

¹⁴ Wei zɪɛ, e drɛ blamin -a, ɛn e -ta -nyɛnlɛa 'kʊ 'va. Kʊ -yɛɛ -dan cɪ 'yɪ, -dan zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali -le 'nɛn 'tɔwli "lɛ vɛ -a. E ya 'e fadɪ "yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ, yaa kɔɔn 'kʊɛ 'e tɪglɪ da.

¹⁵ Yi -tu da nən Zan -yɛɛ 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun lɛ. 'E wei wluan 'plɛblɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Min nən an -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan, e -fɔla "da 'an -sru e -taa. -A -dan "mlian 'an da, kɔɔ e ya 'li 'e 'cɛn.»

¹⁶ "Yi "nɛn -yrɔ "bɛ e -cɛɛ "nən. Yi -tʊdʊ pɛɛnən man te e "yi zɪɛ -a -sɛan "da -cɛɛ. ¹⁷ Bali ciɪla Moizi -va, ɛn e -pɛi -tɔ -cɛɛ. 'Pian Zozi 'bɛ 'ta Bali -le

"yi "a, ɛn zɪ Bali cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ 'e tɪglɪ da. ¹⁸ Min -tu 'ka tian Bali ylɛ dɪ. 'Pian Bali -le 'nɛn -tɔwli "nɛn e ya Bali -a, ɛn e ya 'e 'cɛn -kaa "tɪ Bali "srɔn "bɛ, zɪ Bali 'bɔ cɪ bɛ -yɛɛ kɔɔn -cɛɛ.

*Zan 'yɛɛ 'nyranman -ci 'vɪ minnun lɛ
(Mt 3.1-12; Mk 1.1-8; Lk 3.1-18)*

¹⁹ Yi -tu da, Zuif 'nən 'tanən nən Zeruzalɛm bɛ, o Bali -pannən 'lee Levi kludanən -mienun 'pa 'sia Zan -va. Levi kludanən 'bɔ bɛ, -wɛɛ nyranman "paa Bali -pan 'kuin. O o 'pa 'sia 'nan 'o laabu Zan -lɔ 'nan: «-Tɪ nən 'yia?» 'Wɪ nɛn Zan -a 'vɪ minnun zɪɛ -wɛlɛ "bɛ -nyrɛn 'gʊ. ²⁰ Ya'a 'wɪ 'tʊ yɔɔlɛ o man dɪ, yaa 'vɪ -wɛlɛ -gɔbaa 'nan: «An 'ka Crizi nən Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ -tɪ nən 'yia "mɛn, Bali 'lewei vɪzan -dan nən waa laabo Eli bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn Zan "e 'nan: «Eli "cɛɛ 'maan dɪ.»

ɛn waa laabu -yrɔ "nyian 'nan: «Bali 'lewei vɪzan nən o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'yia?»

ɛn e 'nan: «-Cɛjɛ.»

²² ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'Lɔɔ, -tɪ nən 'yia -kpɔ? 'I vɪ 'kʊɛ, 'dʊ -e 'kʊ -kɔla 'kʊ 'wɪ 'tʊ yɪ, -e 'kʊ vɪ minnun nən o 'kʊ 'pa 'sia bɛ -wɛlɛ. -Mɛ "wɪ nɛn i -kɔlamən -e 'i vɪ 'i 'fli man?»

²³ Tɔɔn ɛn Zan "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ min nən Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li bɛ -a. Yaa 'vɪ 'nan: «Min -tu wei 'bɛ "we "bui "da, -a san -a ve 'nan:

'Ka Minsan -le -si ta drɛ!» »

²⁴ Minnun nən o o 'pa 'sia Zan -va bɛ Farizɛn 'nən a o va. ²⁵ ɛn waa laabu -yrɔ nan: «Crizi "cɛɛ 'yia dɪ, ɛn Eli "cɛɛ yia dɪ, ɛn Bali 'lewei vɪzan nən o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ bɛ -njɛɛ 'yia dɪ. -Mɛ "lɛ "wɛan nən i min -batize dra "mɛn?»

²⁶ Zan "e 'nan -wɛlɛ 'nan: «'An 'bɔ, "an "min -batize dra 'yi 'a, 'pian 'ka yɛi "bɛ, min -tʊ a -nan, ka'a tɔa dɪ. ²⁷ E -fɔla "da. An 'ka -yɛɛ -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.»

²⁸ 'Wɪ pɛɛnən zɪɛ e drɛ 'fla nən waa laabo Betani bɛ -a da. 'Fla zɪɛ e ya 'yi nən waa laabo Zudan bɛ -a -sru, fɛ zɪɛ -a -nan nən Zan minnun -batize drɛ.

29 -A ta tu cæen, zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Zozi a -tanan 'e 'va zia bɛ, ɛn e 'nan: «"Ka 'yio, Bali -le 'bla 'a. -A 'bɔ nɛn Bali -a -nɔn 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn "nɛn wɪ yɪ, -e -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'fui. 30 Min nɛn, an -yee 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, -nyrɛn "bɛ. Maan 'vɪ 'nan e -fɔla "da e -taa, -a -dan "mlɪan 'an da, kɔɔ e ya -nan 'li 'e 'cɛn. 31 Tɔ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ te ma'an min 'bɔ 'tɔa dɪ, 'pɪan an minnun -batize drɛdɪ 'sia 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o min zɪɛ -a -tɔ.»

32 'Wɪ nɛn Zan -a -nan 'yɪ, ɛn yaa 'vɪ minnun lɛ bɛ, -nyrɛn 'gɔ: «An Bali lei 'saun 'yɪ 'sinan laji, e sɔɔn "da "le -plablo -zɔ, ɛn e -fɔ "va. 33 Tɔ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ te ma'an min 'bɔ 'tɔa dɪ, 'pɪan Bali nɛn e 'nan 'an 'ta min -batize drɛ 'yɪ 'a bɛ, -yɛɛ 'vɪ 'mɛn 'nan: <Min nɛn 'i Bali lei ye -e 'e -sɔɔn "da -e 'e 'fɔ "va "bɛ, -yɛɛ Bali lei 'saun -nɔn "min lɛ.> 34 Maan -nan 'yɪ, ɛn maan 'vɪ 'wein 'nan, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

Zozi -srɔnɔn tɛdɛ

35 -A ta tu cæen, te Zan 'lee 'e -srɔnɔn "fli 'bɛ cɪ fɛ zɪɛ -a -nan, 36 ɛn zɪ e Zozi 'yɪ te e ya ciinan bɛ, ɛn e 'nan: «"Ka 'yio Bali -le 'bla bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

37 -A -srɔnɔn "fli "bɛ, o 'wɪ zɪɛ -a 'man, tɔɔn ɛn o sɔɔnla Zozi -sru. 38 Zozi 'e 'man lila, zɪ yaa 'yɪ 'nan Zan -srɔnɔn bɛ o sɔɔnla 'e -sru "bɛ, ɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «-Mɛ "nɛn kaa -wɛɛman?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «Rabi, 'yie "kɔnnɛn "a nyin zia?» Rabi -ci nɛn 'nan Bali -le 'wɪ "paazan.

39 ɛn Zozi 'e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'ta -e 'ka -nan yɪ!»

O sɔɔnla -a -sru, ɛn waa -nyrannan 'yɪ. Yɪ zɪɛ -a da bɛ, o -fɔ -a "srɔn. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ te yidɛ "ta -plɪman "tra.

40 Min "fli "nɛn o Zan wei 'man ɛn o sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, Simɔn Piɛri "bɔ Andre nɛn -a -tɔ -a. 41 Andre zɪɛ, min tɛdɛ nɛn e -kɔ "va "bɛ, -a 'bɔ "bɔ Simɔn nɛn. ɛn e -yrɛ 'nan: «Kɔ min nɛn e cɪ Crɪzi -a bɛ -a 'yɪ.» Crɪzi -ci nɛn 'nan min nɛn Bali -a 'si "va. 42 ɛn e -kɔ Simɔn -a Zozi lɛ.

Zozi -a -nanjɛɛn tɛin ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn nɛn 'yɪa, o -taa 'i laabɔlɛ Keva.» Keva 'bɔ nɛn waa ve "nyɪan Piɛri.

Zozi Filipɔ 'lee Natanaɛl laabɔ 'nan 'o -sɔɔnla 'e -sru

43 'Bɛ 'ta tu cæen, ɛn Zozi a "vale 'e 'ko Galile 'lɛglɔn 'ji, -a -nan nɛn e 'bɔ Filipɔ man ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru.»

44 Filipɔ zɪɛ, Bɛzaida nɛn Andre 'lee Piɛri fla -a bɛ, -a -nan min nɛn.

45 Filipɔ 'bɔ min -tɔ nɛn waa laabo Natanaɛl bɛ -a man, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «Min nɛn -yee 'wɪ cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, kɔa 'yɪ. Nazareti min Zozi nɛn Zozeɔ -pɪ -a bɛ, -nyrɛn.»

46 ɛn Natanaɛl -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Fɛ 'kpa -kɔlaman -e 'e bɔla 'fla nɛn waa laabo Nazareti bɛ -a da?»

-A -nan nɛn Filipɔ "e -yrɛ 'nan: «'I 'ta -e 'i yɪ 'i 'bɔ 'a.»

47 Zɪ Zozi Natanaɛl 'yɪ 'tanan 'e 'va bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'nan: «Cɛɛ Izraɛl min tigɪ nɛn 'e 'wɪ tigɪ ve bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

48 ɛn Natanaɛl -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn yian -tɔa?»

Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te i ya 'i -nyrandɪ Fijie yiba 'wɪ -e Filipɔ 'e 'i laabɔ bɛ, te mɛin 'yɪ 'va.»

49 -A -nan nɛn Natanaɛl "e 'nan -yrɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, Bali -pɪ nɛn 'yɪa, yɪɛ cɪ Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

50 Zozi -a laabɔ -yrɔ 'nan: «Maan 'vɪ 'yɪɛ 'nan mɛin 'yɪ Fijie yiba 'wɪ 'le "wɛan nɛn i yɪ -tɛra 'an da? I -taa 'wɪ -dandan -nan yɪɛ e -ciala 'wɪ 'labɛ 'bɛ da.»

51 ɛn Zozi -a 'vɪ "nyɪan 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tigɪ 'a 'nan, ka -taa labli yɪɛ 'e 'lɛ 'sɔdɪ -e 'ka Bali -le 'pasianɔn yɪ, te o -ko laji, ɛn te o "sia laji -e 'o -sɔɔn 'an Blamin -pɪ da.»

2

Zozi -yee 'pleblɛ 'ci kɔɔn minnun lɛ 'e tɛdɛ

1 Yɪ yaaga "bɛ -sru, ɛn lɪ 'pa "fɛdɪ drɛdɪ 'bɔ 'fla nɛn waa laabo Kanan bɛ -a da, Galile 'lɛglɔn 'ji. Zozi "bɔ "a "fɛdɪ zɪɛ -a da, 2 ɛn o Zozi 'lee 'e -srɔnɔn laabɔ "nyɪan "fɛdɪ 'bɔ da.

3 Zɪ -wɛn -nyan bɛ, ɛn Zozi "bɔ "e 'nan Zozi lɛ 'nan: «-Wɛn -nyan -wɔ.»

⁴ Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Manmi, -me "le "wεan nen i -tɔa 'wɪ zɪε 'bε 'ji, 'men tɔ 'ka tian bɔle dɪ.»

⁵ -A -nan nen Zozi "bɔ "e 'nan minnun nen o ci fenun -plinan bε -wle 'nan: «'Wɪ pεenɔn nen yaa 've 'cεε bε, 'ka drela "da.»

⁶ 'Yi 'tɔbɔ nen 'e dredi -kɔle -a bε, -a 'shεεdɔ a fε 'bɔ zɪε -a -nan. 'Yi 'tɔbɔ zɪε -a -ji nen Zuif 'nɔn 'o 'cεin 'lee 'o 'pε -man "foe yi "sia -e 'o 'fli dre 'saun Bali 'le. -A -tɔ -kɔlaman e 'yi "siala "tugu -yaa tɔ.

⁷ En Zozi "e 'nan minnun nen o ci fenun -plinan bε -wle 'nan: «'Ka 'pɔnɔn 'labε o fa 'yi 'a!» O -pɔnɔn zɪε -a 'fa, e -sran "man.

⁸ -A -nan nen Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'yi 'gɔε -a 'kolu "tiennɔn -e 'ka 'kɔ -a min nen 'e yie -tɔa "fedi 'gɔε -a da bε -yre!»

En waa kolu o -kɔ -a -yre. ⁹ Min nen 'e yie -tɔa "fedi 'bɔ da bε, e 'yi zɪε -a -nanjεen 'e 'le te e lila 'wεn -a. Fenan nen -wεn zɪε e 'si bε ya'a tɔa dɪ. 'Pian fε -plinɔn nen o 'yi 'bɔ 'tɔ bε, "o -tɔa. E li 'pazan laabɔ en e 'nan -yre 'nan: ¹⁰ «Minnun pεenɔn 'gɔε, -wεn nen e ci 'kpa bε, -a 'bɔ nen waa -nɔan "min le 'e 'flin. "Bε -sru te -wεn ci min yie da bε, -e -wεn nen e 'ka 'kpa dɪε, 'wεε 'nɔn min le. 'Yie vε bε, -wεn nen e ci 'kpa bε, yia ta -tɔ -trilii tɔ 'gɔε -a.»

¹¹ 'Lεbo "fɔ wɪ tɛdε nen Zozi -a dre bε, -nyren zɪε. Yaa dre Kanan, Galile 'leɣlɔn 'ji. E 'yee -dan ci kɔɔn en -a -srunɔn yi -tera Zozi 'bɔ da.

¹² "Bε -sru, en e sɔɔn "ji 'fla nen waa laabo Kapanamo bε -a da, 'o 'vale 'e "bɔ 'lee 'e "bɔnɔn 'lee 'e -srunɔn 'a. O -fɔ 'fla zɪε -a da tɔ "wεnnen 'a.

Zozi fenun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin

(Mt 21.12-13; Mk 11.15-17; Lk 19.45-46)

¹³ Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fedi dredi 'bɔ 'kogo, en Zozi 'kɔ Zeruzalem. ¹⁴ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bε, en e wla Bali -pan 'kuin. E minnun 'yɪ te o ya trinun 'lee 'blanun 'lee -plablonun -tannan. En e minnun 'yɪ "nyian te o ya "lala ta -fɔɔnan. ¹⁵ Zɪ e 'wɪ zɪε -a -nan 'yɪ bε, e baa dre sɔnba "a, en e 'blanun 'lee

trinun 'lee minnun pεenɔn 'pin Bali -pan 'kuin. E "lala ta -fɔɔnɔn 'le "lala fuila "man e -wee 'tablonun -sran ji.

¹⁶ En e 'nan -plablo -tannɔn le 'nan: «'Ka fenun 'gɔε -a bɔla fε 'gɔε -a -nan. Te 'ka 'an "tɪ "le 'kɔn dre 'fle 'tan 'kɔn 'a dɪ!»

¹⁷ En -a -cin -tɔra -a -srunɔn 'ji 'nan 'e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «'Yie 'kɔn yɪdɪ "yi "a 'an 'ji -dan e -ciala "da.»

¹⁸ Zɪ Zozi 'wɪ zɪε -a dre bε, en Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «'Lεbo "fɔ 'wɪ "kɔ "nen yia dra -e 'e -kɔɔn 'nan Bali 'bε 'si -nɔn 'yie 'nan 'i 'wɪ zɪε -a dre?»

¹⁹ En Zozi -a -sru "fɔ -wle 'nan: «Bali -pan 'kɔn 'gɔε, 'ka -wi! E ya yi yaaga -e 'an wluan lou 'e "pa 'ji.»

²⁰ En o 'nan -yre 'nan: «Bali -pan 'kɔn 'labε, le -fuba sinjen 'wle 'shεεdɔ wlu nen minnun -a -tɔ, en yie 'nan, yi yaaga 'wlu -e 'i pee -tɔ?»

²¹ 'Pian -te Zozi a 'wɪ zɪε -a vɪnan bε, -a 'bɔ pɔ nen Bali -le 'kɔn 'a bε -nyren yaa ve. ²² Zɪ 'e wluan -kanɔn 'va bε, -a -ci -tɔ -a -srunɔn 'ji 'nan e 'wɪ zɪε -a 'vɪ 'e 'cɛn. En o yi -tera Bali wei nen 'e 'crɛn -tɛdɪ bε -a da, 'lee 'wɪ nen Zozi -a 'vɪ -wle "bε -a da.

²³ Tɔ nen te Zozi a Zeruzalem Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fedi da bε, zɪ minnun 'lεbo "fɔ wɪnɔn nen yaa dre bε -a -nan 'yɪ -yrɔ "bε, en min "kaga 'yi -tera Zozi 'bɔ da. ²⁴ 'Pian Zozi 'ka yi -tɛlɛa o da dɪ, kɔɔ e o pεenɔn -tɔa "fo. ²⁵ En Zozi 'ka -a wεeman 'nan, min 'e min -tɔ man wɪ vɪ 'yre dɪ. 'Wɪ nen min ji bε, Zozi -a -tɔa 'e 'bɔ 'a.

3

Nikodεm -kɔ 'wɪ laabɔle Zozi 'lɔ

¹ Zuif 'nɔn 'tazan -tɔ nen waa laabo Nikodεm bε, e ya Farizen 'nɔn 'va.

² E -ta Zozi 'va 'pei -man, en e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, kɔa -tɔa 'nan i ya min nen Bali -a 'pa 'sia -e 'e 'wɪ "paa minnun ji bε -a. Kɔɔ 'lεbo "fɔ wɪnɔn nen yia dra 'gɔε min nen Bali a 'e 'padɪ "va "bε, -a san 'bε -kɔlaman -a dredi -a.»

³ En Zozi "e 'nan -yre 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɣlɪ 'a 'nan, min 'ka 'kɔlaman

-e 'e Bali -le mingənnən trε yi, te wa'a -yalε 'e 'trε dı.»

4-A -nan nən yaa laabv Zozi 'bɔ 'nan: «Min nən e drε ceje 'gυε, waa dra 'kɔ -e 'o -ya? E -wlaman "nyian 'e "bɔ 'pən -ji -e 'o -ya 'e 'pee?»

5 En Zozi "e -yrε 'nan: «Maan ve 'yie "nyian 'wı tıglı 'a 'nan, min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ Bali -le mingənnən trε da, te wa'a -yalε 'yi 'lee Bali lei -a dı. 6 Fε nən min -a -ya bε, e ya min -a. 'Pian fε nən Bali lei -a -ya bε, e ya -yee vε -a. 7 -Te 'an 'bɔ maan 'vı 'yie 'nan e ya "le 'wei 'ya "nyian 'e 'trε bε, te -a 'wı 'e 'i 'kan dı. 8 Waa -kənnman fulɔ man. Fεnan nən fulɔ cı "vale 'e 'kɔ bε, -a -nan nən e "fεnman e -ko. Waa -cin maan, 'pian -a -nan nən e "sia bε wa'a tɔa dı, εn -a -nan nən e -ko bε wa'a tɔa dı. -A -tɔwli "nən "nyian min nən Bali lei -a -ya 'e 'trε bε -yee vε -a.»

9 Nikodem -a laabv -yrɔ 'nan: «'Wı zıε e dra 'kɔ -e 'bε drε?»

10 En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'bɔ nən i 'wı "paaman Izrael 'nən 'ji bε, yi'a 'winun zıε -a tɔa dıv? 11 Maan ve 'yie 'wı tıglı 'a 'nan, 'wı nən kva -tɔa "bε -nyrən kva ve, εn 'wı nən kva -nan 'yi bε, -nyrən kva ve, εn 'kve 'wı zıε ya'a 'ko 'ka 'wulo -ji dı. 12 An 'trε 'gυε -a da wı 'vı 'cεε, ka'a yi -tεlεa 'bε da dı, 'bɔ -te an laji lou "wı 'vı 'cεε bε, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tεra 'bε da? 13 Min -tv 'ka tian 'kɔlε laji dı, -te ya'a 'silεa Blamin -pı nən e 'si laji bε -a dıε. 14 "Le zı Moizi a "bui "da 'li εn e -bulalε drε -mlen -a εn yaa 'pa yiba "man εn yaa wluan lou "bε, -a -tɔwli "nən "nyian waan 'bɔ blamin -pı wuanla lou. 15 'Dv -e min nən e yi -tεra Blamin -pı 'bɔ da bε, 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε 'e drε -a san -le vε -a.

16 -Yεε cı 'nan Bali 'trɛdanən pεenən 'yi "yi "bɔv "le "wεan, 'e 'pı -tɔwli "nən -wee 'wı 'ji, 'nan -e min nən e yi -tεra -a -pı zıε -a da bε, -a san -nan 'e vıε 'e 'nyan dı, 'pian -e 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε, 'e drε -a san -le vε -a. 17 Bali 'ka 'e 'pı 'palε -sia 'trɛda 'nan -e 'e tin -tε min da dı, yaa 'pa 'sia 'nan -e 'e min 'si 'wı 'ji. 18 Min nən e yi -tεala -a -pı zıε -a da bε, wa'a -yee tin 'baa dı, 'pian

min nən ya'a yi 'tεala "da "dıε -a san -le 'wı a 'e tin 'badı 'va, kɔv ya'a yi -tεlεa Bali -pı -tɔwli "da dı -le "wεan. 19 'Wı nən -yee "wεan, Bali 'trɛdanən 'le tin "baa bε, -nyrən 'gυ, 'tε 'san -ta 'trɛda, εn minnun 'ka -a yıε "yi "dı, o klun 'yi "yi e mlin 'tε 'san da, o drɛnan wı a -wlidı "le "wεan. 20 -Yεε cı 'nan min nən e 'wı 'wlidı "dra bε, ya'a 'tε 'san ye "yi "dı. En -a san 'ka 'taa 'tε 'san da dı, "tɔgɔ -yee 'wı 'wlidı "ta 'e bɔla. 21 'Pian min nən e 'ta 'wɔla 'wı tıglı da bε, e -taa 'tε 'san da, 'dv -e 'tε 'san 'e drε wı -ci -kənn 'nan e 'ta 'wɔla Bali wei da.»

Zan Zozi 'le 'wı 'vı

22 "Bε -sru εn Zozi 'lee 'e -srunən 'kɔ Zude 'lεglɔn 'ji. O -fv fε zıε -a -nan tv "wεnən 'a, εn e minnun -batize drɛdı 'sia. 23 Tv 'bɔ 'lein zıε -a wlu bε, te Zan "e minnun -batize dra "nyian 'fla nən waa laabo Enən bε -a da, kɔv 'yi banun a -nan "kaga. 'Fla zıε, e ya 'fla nən waa laabo Salim bε -a "srən. Minnun -ko -nan nun te Zan o -batize dra, 24 Tv zıε -a man bε, te wa'a tian -a -fɔlε -pɔ 'kuin dı.

25 Yi -tv da, εn -sa -tv -fɔla Zan -srunən 'lee Zuif min -tv yei. -Sa zıε e ya min drɛdı 'saun Bali 'lε da. 26 O -kɔ Zan -va, εn waa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wı "paazan, min nən "nən ka cı 'ka 'vale -a Zudan 'yi -sru, te i -yee 'wı ve minnun lε bε, e ya minnun -batize drɛnan εn minnun pεenən a -kɔnan "va 'zia.»

27 -A -nan Zan "e 'nan -wlε 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman -e 'e fε -tv yi te Bali "cεε -nən -yrε "dı. 28 Maan 'vı 'ka yie man 'nan, min nən e min "sia 'wı 'ji bε, -a 'bɔ "cεε 'maan dı, 'pian an ya min nən Bali -a -trɔa -a 'lε bε -a. 'Ka 'bɔ ka ya 'mən 'wı 'nan yınən 'a. 29 Lımən nən e -kənnən 'pa bε, e ya -tı -le vε -a? Min nən yaa 'pa bε, -yee vε nən. Lı 'pazan 'bɔ bee -le vε "cεε dı, -a bee bε, "bε "ya wo min nən e -tɔa -a "srən, te -a "trɔən "a 'e 'tɔdı -a wei lε bε -a. En -a wei mandı -a cı "nranman. Zı 'an 'cı cı zıε. 'Bε nən 'gυε, 'an 'cı "nranman e -ciala "da "mən "fo. 30 E ya "le -a 'bɔ 'tɔ nən 'e drε -dan -e 'an 'tɔ "e "ta wɔ "tra.

31 Min nən e "sia laji lou "bε, e ya fε pεenən da, 'pian min nən e 'si 'trɛda bε, e ya 'trɛda min -a, εn 'trɛda wı nən

yaa ve. Min nen e "sia laji be, e ya fe ppenon da. ³² En 'wɪ nen yaa -nan 'yi, lee 'wɪ nen yaa 'man be -nyren yaa ve, 'pian min -tu 'ka yi -telea 'wɪ zɪe -a da di. ³³ Min nen e yi -tera 'wɪ nen yaa 'vɪ be -a da be, te 'be 'san "e 'nan 'wɪ 'kpa, Bali 'wɪ tɪglɪ ve. ³⁴ -Yee ci 'nan min nen Bali -a 'pa 'sia be, Bali 'bɔ wei nen yaa ve, kɔɔ Bali 'ka 'yee lei 'saun 'nɔndɪ "nen 'palea di. ³⁵ -Kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, en e fe ppenon 'peba 'wɔ -yrɔ. ³⁶ Min nen e yi -tera -a -pɪ zɪe -a da be, 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪe, e ya -a san -le ve -a. 'Pian min nen ya'a -pɪ 'silɛa min -a dɪe, -a san 'ka 'belidɪ ye di, te 'bli a 'e 'fɔdɪ Bali -ji -a san man.»

4

Zozi 'lee Samari lɔmɔn -tu 'o cin 'yi

¹ Zozi -a -tɔ 'nan, Farizen 'nɔn -a 'man 'nan minnun nen 'e -sru te 'e o -batize dra be, o ya "kaga, en o "mlian Zan -srunon da. ² Zozi 'bɔ "cee min -batize dra 'e 'bɔ 'a di, 'pian -a -srunon nen. ³ Zɪ Zozi 'wɪ zɪe -a -kɔnnen 'yi be, -a -nan nen e 'si Zude 'leglɔn 'ji, en e Galile si 'sia. ⁴ -Si zɪe e -ciala Samari 'leglɔn 'ji.

⁵ Zozi 'bɔla Samari 'fla 'tɔ da. 'Fla zɪe waa laabo Sisha e ya fei nen Zago -a -nɔn 'li 'e 'pɪ Zozeɸɔ le be -a "srɔn. ⁶ Fe zɪe -a -nan nen Zago 'le 'yi -klu ci. Zɪ Zozi "koe "nyian 'ta wɔdɪ -a be, en e -nyran 'yi -klu zɪe -a "srɔn te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'seze.

⁷ -A -nan nen Samari lɔmɔn -tu -ta 'yi 'tɔle, en Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'yi 'nɔn 'mɛn -e 'an mlin.» ⁸ Tɔ zɪe -a wlu, te -a -srunon 'kɔ -blifɛnun 'lɔle 'fla.

⁹ En Samari lɪ zɪe e 'nan Zozi le 'nan: «-Mɛ "le "wean nen 'i 'bɔ nen Zuif min -a be, 'i 'yi laabo 'an 'lɔ -e 'i mlin, te Samari lɪ nen 'maan?» Zuif 'nɔn 'lee Samari 'nɔn be te o yei 'ka -a ble "fo "di.

¹⁰ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «"Te fe nen Bali -a -nɔn minnun le be, 'nan yia -tɔa "be, en min nen yaa ve 'yie 'nan 'i 'yi 'nɔn 'mɛn 'gɔe, yia -tɔa "be, "te 'i 'bɔ 'be 'yi laabo -yrɔ, -e 'i mlin, -e 'e 'yi nen e 'belidɪ -nɔn "min le be -a -nɔn 'yie.»

¹¹ En lɪ zɪe e 'nan Zozi le 'nan: «Min -san, fe -tu 'ka 'i 'lɔ -e 'i 'yi 'tɔ 'a di, en -klu 'gɔe e ya 'e trɔdɪ. Nyin zia nen 'i 'yi nen e 'belidɪ -nɔn "be, -a "sia? ¹² 'Kɔ tra Zago nen e 'yi -klu 'gɔe -a -nɔn 'kɔe be, -a 'bɔ "e ci yi mlin 'o 'vale 'e 'pɪnun 'lee 'yee trinun -a. 'I -dan "mlian 'be da?»

¹³ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «Min nen e 'yi 'gɔe -a mlin be, 'yi dra pee -a -teɔ.

¹⁴ 'Pian min nen e 'yi nen maan -nɔn "be -a mlin be, 'yi dra pee 'ka "nyian 'li -a teɔ di, en 'yi nen maan -nɔn -yrɛ "be, e dra "ji 'yi ku -a, en e 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪe -a -nɔn -yrɛ.»

¹⁵ -A -nan nen lɪ be e 'nan Zozi le 'nan: «Minsan, 'yi zɪe 'i "mɛn "nɔn -e 'yi dra pee 'e vɪle 'yaan 'te di, -e 'an vɪnan 'an 'ta "nyian 'yi 'tɔ 'gɔ di.»

¹⁶ En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ 'i -sran laabo -e 'ka 'ta -a.»

¹⁷ Lɪ zɪe e 'nan -yrɛ 'nan: «'An -sran "ka "di.»

En Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I 'wɪ tɪglɪ 'vɪ -a vɪdɪ -a 'nan, 'i -sran "ka "di. ¹⁸ -Yee ci 'nan 'i -kɔnnen 'pa tian 'soolu, en min nen 'i ci "wlu "be, 'i -sran "cee di, 'i 'wɪ tɪglɪ 'vɪ.»

¹⁹ Tɔɔn lɪ be e 'nan Zozi le 'nan: «Min -san, maan ye "le 'nan Bali 'lewei vɪzan nen 'yia. ²⁰ 'Kɔ tranun nen Samari 'nɔn 'a be, pɔn 'gɔe -a da nen o Bali 'bɔ, en 'ka Zuif 'nɔn "ka 'vɪ 'nan Zeruzalem nen 'o 'kɔ Bali 'bɔ -kpɔ.»

²¹ En Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'an wei 'gɔe -yrɛ 'kpa. Tɔ -tu -taa "bɔle be, te ka'a Bali bɔa pɔn 'gɔe -a da di, en ka'a 'ko Bali bɔle Zeruzalem di. ²² 'Ka Samari 'nɔn be, ka Bali bɔa, 'pian ka'a Bali 'bɔ 'tɔa di, 'kɔ Zuif 'nɔn be, "kɔ Bali bɔa en "kɔ Bali 'bɔ -tɔa. -Yee ci 'nan min nen e 'tredanɔn "sia 'wɪ 'ji be, Zuif 'nɔn 'va nen e "sia. ²³ 'Pian tu -tu -taa "bɔle be, en -a tu 'bɔ 'bɔ 'va. Tɔ zɪe -a man nen Bali bɔ 'nɔn tɪglɪ -kaa "tɪ Bali bɔa Bali lei 'saun 'le 'pleble 'a, en waa bɔa 'e -si tɪglɪ da. Bali bɔ 'nɔn zɪe o va nen -kaa "tɪ Bali ci. ²⁴ Bali a lei -a. -Yee "wean minnun nen waa bɔa "be, 'o bɔ -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a, en 'o bɔ 'e -si tɪglɪ da.»

²⁵ En lɪ zɪe e 'nan Zozi le 'nan: «Maan -tɔa 'nan min nen e ci Crizi -a be e -taa,

-a 'bɔ nɛn Bali -a 'si 'va. Tɔ nɛn e -ta bɛ, e 'wɪ pɛɛnɔn 'ci ve 'kɔvɛ.»

²⁶ ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn an 'wɪ tin 'baa 'yiɛ 'gɔvɛ, mɛɛn ci -a.»

²⁷ E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a vɪnan, nun tɔɔn ɛn -a -srunɔn 'bɔla. 'Wɪ o 'kan 'nan 'o 'vale lɪmɔn -a o ya 'wɪ tin 'banan. 'Pian o va min -tɔ 'ka -a laabɔlɛ -yrɔ 'nan, -mɛ 'wɪ nɛn e ci -a laabɔnan lɪ 'labɛ -yrɔ 'dɪ? ɛn wa'a laabɔlɛ 'nyian 'nan, -mɛ 'wɪ nɛn e ci -a tin 'banan -yrɛ 'dɪ?

²⁸ -A -nan nɛn lɪ zɪɛ e 'yee 'yi 'tɔvɛ 'tɔvɛ, ɛn e -kɔ 'fla -a vɪlɛ minnun lɛ 'nan:

²⁹ «'Ka 'ta min -tɔ yɪ. Min zɪɛ yaan drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'mɛn. -Te Crizi nɛn -o?»

³⁰ ɛn minnun pɛɛnɔn 'si 'fla, o -ta fɛnan nɛn e ci bɛ -a -nan.

³¹ Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi -srunɔn Zozi man dra -wluwlu 'nan 'e fɛ -blɪ.

³² 'Pian Zozi 'e 'nan -wɪlɛ 'nan: «-Blɪfɛ nɛn 'an 'le 'gɔvɛ, ka'a tɔa dɪ.»

³³ ɛn Zozi -srunɔn -a laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Min -tɔ -ta -blɪfɛ -a -yrɛ 'baalɛ?»

³⁴ Zozi 'e -wɪlɛ 'nan: «'Mɛn -blɪfɛ nɛn 'nan min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, 'an 'ci 'sɔ wɪnɔn drɛ, ɛn 'nyranman nɛn yaa -nɔn 'mɛn bɛ 'an 'pa. ³⁵ 'Ka bɔ, 'ka 'vɪ 'nan, e -fɔ mlɛn sinjɛn 'vaa -e 'o 'saa 'tɛdɪ 'sia. 'Pian 'an 'bɔ, maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'wulo wluan lou 'saa tran 'tɛvɛ -a. ³⁶ Min nɛn e ci 'saa 'tɛnan bɛ, -a san -kopa a 'va, ɛn fɛ 'wɪlɛ 'bɔ nɛn yaa -tɛ bɛ, yaa tre 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪɛ 'nan -e min nɛn e 'saa 'fɔ bɛ, 'lee min nɛn yaa -tɛ bɛ, o 'ci 'e 'nran 'e cin va. ³⁷ O -kɔnnɛn 'tɔ -fɔa 'nan: «Min -tɔ 'bɛ fɛ 'wɪlɛ -fɔa 'trɛ 'ji -e min pee nɛn 'e -tɛ.» E ya 'wɪ 'kpa -a. ³⁸ An 'bɔ, an 'ka 'pa 'sia 'nan, 'ka 'kɔ 'saa 'tɛ fei nɛn ka'a 'nyranman 'palɛ 'da 'dɪɛ -a da. Min peenun -a da nyranman 'pa 'va, ɛn cɛɛ 'ta -a 'nɛn 'ble.»

³⁹ 'Wɪ nɛn lɪ zɪɛ yaa 'vɪ bɛ, -yee 'wɛan Samari 'nɔn 'kaga 'yi -tɛra Zozi da. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan, Zozi 'e drɛ wɪ pɛɛnɔn 'vɪ 'yrɛ. ⁴⁰ Zɪ Samari 'nɔn 'ta Zozi 'va bɛ, ɛn waa trɔ 'ba 'nan 'e 'fɔ 'o 'va. -A -nan nɛn Zozi yi 'fili drɛ o va. ⁴¹ 'Wɪ nɛn yaa ve bɛ, -yee 'wɛan minnun nɛn o yi -tɛra 'da 'bɛ, o 'bɔ 'nyian 'kaga 'kpa.

⁴² ɛn waa 'vɪ 'sien lɪ zɪɛ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɪlɛ 'nan 'wɪ nɛn yia 'vɪ bɛ, -a

'saza 'le 'wɛan nɛn kɔ yi -tɛra 'da 'dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kɔa 'man 'da 'kɔ 'bɔ 'a bɛ, -yee 'wɛan nɛn kɔ yi -tɛra 'da, ɛn kɔa -tɔ 'mɛn 'nan -yrɛ ci 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

Mingɔnnɛn wluzan -tɔ -le 'nɛn 'man 'yaaman ɛn Zozi -a beli

⁴³ Zɪ Zozi yi 'fli drɛ o va bɛ, ɛn e Galile -si 'sia 'nyian. ⁴⁴ Te Zozi -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan, wa'a Bali 'lewei vɪzan -tɔ siala -dan 'e 'bɔ fla dɪ. ⁴⁵ 'Pian zɪ e 'bɔla Galile bɛ, Galile 'nɔn -a 'sia 'kpa tɪglɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn yaa drɛ 'fɛdɪ da Zeruzalɛm bɛ, waa -nan 'yi, o -kɔ -nan nun -le 'wɛan.

⁴⁶ E 'bɔla 'nyian Kanan Galile 'lɛglɔn 'bɔ 'ji, 'fla nɛn e 'yi lila 'wɛn -a bɛ -a da.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ, mingɔnnɛn wluzan -tɔ nɛn e -nyɛanla Kapanamo bɛ, te -a -pɪ 'man 'yaaman 'kpa tɪglɪ.

⁴⁷ Mingɔnnɛn wluzan zɪɛ, yaa 'man 'nan Zozi 'si Zude, ɛn e 'bɔla Galile. -A -nan nɛn e -kɔ Zozi 'va, ɛn e toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e -sɔɔn 'ji Kapanamo -e 'e 'yee 'nɛn nɛn -a man 'yaaman -nan nun bɛ -a 'beli. 'Nɛn zɪɛ -a -kadɪ -fɔla tɔ.

⁴⁸ ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te ka'a tian 'lɛbo 'fɔ wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn 'wɪnɔn -nan yɪlɛ dɪɛ, ka'a yi 'tɛala 'wɪ da 'mlɔnmlɔn dɪ.»

⁴⁹ Mingɔnnɛn wluzan 'e -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i yra 'si, 'i -ta -trɛlɛ 'vaa -e 'mɛn 'nɛn 'e yie 'lɛ wɔ.»

⁵⁰ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'kɔ, 'i -pɪ 'belia.» E yi -tɛra 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ -a da ɛn e -kɔ.

⁵¹ 'Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn -a 'sunɔn 'ta -a 'lɛ, ɛn o -yrɛ 'nan: «-Cɛ 'si 'yie 'nɛn man.» ⁵² -A -nan nɛn yaa laabɔ -wɔ 'nan: «Tɔ 'cɛn 'man nɛn -cɛ 'si 'man?» ɛn o -yrɛ 'nan: «'Sɪ te yide 'sia 'mɔɛnnɛn man 'tiennɔn, tɔɔn ɛn -cɛ 'si 'man.»

⁵³ ɛn -a -cin -tɔ mingɔnnɛn wluzan ji 'nan, tɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn Zozi -a 'vɪ 'yrɛ 'nan: «'I 'pɪ 'belia.» -A -nan nɛn -a 'bɔ 'lee 'yee 'kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn yi -tɛra Zozi da.

⁵⁴ Zɪ Zozi 'si Zude ɛn e -kɔ Galile bɛ, -a -nan nɛn e 'lɛbo 'fɔ wɪ zɪɛ -a drɛ. -Yee 'lɛbo 'fɔ wɪ 'flizan nɛn yaa dra fɛ 'lein zɪɛ -a -nan.

5

Zozi min -tv nen e -sran "tra "be -a beli

¹ "Be -sru, Zuif 'nən 'le "fedi -tv dredi 'bɔ Zeruzalem, ɛn Zozi 'kɔ -nan nun. ² Zeruzalem 'bɔ man -klɔn bɛ, -a -wlala "nan "tɔ a, waa laabo 'blanun -wlala "nan. -Wlala "nan zɪɛ -a "srɔn "bɛ, 'yi 'tɔ a -nan, waa laabo Ebre wei -ji «Betesda». -Duban 'soolu a 'e 'tɔdi 'yi zɪɛ -a "srɔn. ³ -Dubannun zɪɛ -a wlu bɛ, -cɛ -tɛnɔn "kaga yra 'o nyinnandi -nan. Yiɛ 'winɔn 'lee minnun nen o "tun "bo bɛ 'lee minnun nen 'o -srandi "tra "bɛ, o nen. [O ya -a man -pennan 'nan 'yi 'e 'nyɔɔn "ji. ⁴ -Yɛɛ ci 'nan Bali -le 'pasianɔn nen laji bɛ, -a -tv -sɔɔn "man 'yi zɪɛ -a va, -e 'e nyɔɔn. Min nen e sɔɔn "va 'e tɛdɛ te Bali -le 'pasiazan "sia -a nyɔɔnnan bɛ, -te -a san -le -cɛ a 'kɔ oo, e "sia "man.]

⁵ ɛn min -tv a fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan, -cɛ a "man. -A -cɛ zɪɛ -a -nan lɛ -fuba yaaga 'wɛ 'sɔra nen 'gɔ. ⁶ Zi Zozi -a 'yi 'e nyinnandi bɛ, ɛn yaa -tɔ 'nan -cɛ nen "man "bɛ -a yi "fli 'bɔ, -a -nan nen yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «I ya "vale -cɛ 'e 'si 'i man?»

⁷ ɛn min zɪɛ e 'nan Zozi lɛ nan: «Min -san, "mɛɛn -mie "ka -e 'yaan 'fɔ 'yi 'va te 'yi nyɔɔn "ji "di. ɛn -te "mɛɛn vɪnan 'an -pli 'yi 'bɔ man bɛ, -e min -tv 'e 'fɔ "va 'an 'lɔ 'e 'flin.»

⁸ -A -nan nen Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'wluan lou, 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ!» ⁹ Nun tɔɔn -cɛ 'si min zɪɛ -a man, e 'yee nyinnan "dave 'sia, ɛn e 'ta wɔdi 'sia.

Yi zɪɛ -a da bɛ, te Zuif 'nən 'le 'flinla "yi nen waa laabo Saba bɛ -nyɛn.

¹⁰ ɛn zi Zuif 'nən 'tanɔn -a 'yi bɛ, ɛn waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Cɛɛgɔ 'flinla "yi nen, -yee "wɛan -a -si 'ka 'e 'nɔndi 'yie -e 'i 'kɔ 'yie nyinnan "dave -a di.»

¹¹ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nen e -cɛ 'si 'an man bɛ, e 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ.» »

¹² Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Min "cɛn 'bɛ 'vɪ 'yie 'nan 'i 'yie nyinnan "dave 'sia, 'i 'ta wɔ?»

¹³ 'Pian min nen -cɛ 'si "man "bɛ, ya'a min zɪɛ -a tɔa di. Kɔɔ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan min "kaga "le "wɛan.

¹⁴ "Be -sru, Zozi min zɪɛ -a 'yi Bali -pan 'kuin, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: «'I "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔɛ -yrɛ 'kpa! -Cɛ 'si 'i man, te 'i 'wɪ 'wɪdi "drɛ "nyian di, "tɔgɔ 'wɪ nen e -ciala 'wɪ zɪɛ 'bɛ da bɛ, 'e bɔ 'i man.»

¹⁵ Min zɪɛ e -kɔ, ɛn yaa 'vɪ Zuif 'nən lɛ "mɛn 'nan Zozi 'bɛ -cɛ 'si 'e man. ¹⁶ -Yee "wɛan Zuif 'nən Zozi -wɛɛdi 'sia 'nan e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'flinla "yi da.

¹⁷ 'Pian Zozi 'wɪ 'ci 'vɪ -wɛ, yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ 'nyranman "paa tian tv 'gɔɛ -a, -yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian, "an "ya wo -a 'panan.»

¹⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan Zuif 'nən a Zozi -wɛɛnan 'kpa tɪglɪ 'nan o -tɛa. Wa'a vɪɛ 'nan e -wee 'flinla "yi 'srɔɛn srɛ -yee "wɛan di, 'pian 'nan, e 'nan Bali 'bɛ ci 'e "tɪ "a, te 'e 'fli -kɔɔnnan Bali man.

Zozi 'le 'pleble bɛ Bali 'bɔ 'bɛ -nɔn -yrɛ

¹⁹ ɛn Zozi 'e 'fli -le 'wɪ 'vɪ -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -pɪ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔ dredi -a 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a di, 'pian 'wɪ nen yaa -nan 'yi 'e "tɪ 'lɔ bɛ -nyɛn yaa dra. 'Wɪ pɛɛnɔn nen -a "tɪ -a dra bɛ, -nyɛn -a -pɪ -a dra "nyian. ²⁰ -Yɛɛ ci 'nan -kaa "tɪ Bali 'e 'pɪ ye "yi, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nen Bali -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'e 'pɪ lɛ. 'Winun nen e ci -dandan 'kpa e -ciala 'gɔ da bɛ, yaa -kɔɔnman -yrɛ, 'nan -e 'wɪ 'e 'ka 'kan 'le "wɛan. ²¹ Zi -kaa "tɪ Bali minnun wuanla -kanɔn 'va -e 'e 'belidi -nɔn -wɛ "bɛ, -a -tɔwɪ "nen 'nyian -a -pɪ -a dra -e min nen e 'sɔ "ji "bɛ 'e 'belidi -nɔn -a san lɛ. ²² ɛn "nyian bɛ, -kaa "tɪ Bali "cɛɛ min -le 'wɪ tin 'baa di, 'pian e 'wɪ tin 'badɪ pɛɛnɔn -pɛba 'wɔ 'e 'pɪ -lɔ. ²³ Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e minnun pɛɛnɔn 'o -pɪ 'tɔ bɔ "le zɪ o -a 'bɔ 'tɔ bɔa "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Min nen ya'a -pɪ 'tɔ bɔlɛ diɛ, te -a "tɪ "nen yaa 'pa 'sia bɛ, ya'a 'tɔ bɔlɛ di.

²⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nen yaan wei 'man "yi, ɛn e yi -tera Bali nen yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, 'belidi nen ya'a 'nyaan diɛ e ya -a san -le vɛ -a. -A san -le tin 'badɪ 'ka 'kɔan 'mlɔnmlɔn di, 'pian e 'sɔ 'ka -lɔ ɛn e 'belidi 'yɪ. ²⁵ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tv -tv -taa "bɔlɛ, ɛn e 'bɔ 'va. Tv zɪɛ -a man nen minnun nen o ci minnun -kadɪ -a Bali 'lɛ bɛ, o Bali -pɪ wei maan.

En minnun nen waa 'man 'yi "bε o "belia. ²⁶ -Yεε ci 'nan zi 'plεble a -kaa "ti Bali 'lɔ -e 'e 'belidi -nɔn minnun lε bε, -a -tɔwli "nen yaa -nɔn 'e 'pɪ lε 'nan 'e 'belidi -nɔn minnun lε. ²⁷ En yaa -si -nɔn -yrε 'nan 'e minnun -le 'wɪ tin 'ba, e ya blamin -pɪ -a -le "wεan.

²⁸ Te 'wɪ 'gυε 'e 'ka 'kan dɪ, kɔɔ -a tɔ -a -tanan bɔdɪ -a. Tɔ zɪε -a man nen minnun nen o kaa o ya -yrε -ji bε, o Blamin -pɪ wei maan, ²⁹ en o bɔala 'yrε -ji. Minnun nen o 'wɪ "yi drε bε, o wuanla -e 'o 'belidi yɪ. En minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ drε bε, o wuanla -e tin 'e 'tε o da.

³⁰ Ma'an 'kɔlamān -e 'an 'wɪ 'tɔ drε 'an 'bɔ 'wulo -ji wɪ -a dɪ. 'Wɪ nen 'an "ti -a ve 'mɛn bε, -a da nen an min -le 'wɪ tin "baa. Kɔɔ an 'ka 'an 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wεεnan dɪ, 'pian Bali nen yaan 'pa 'sia bε, -a ci 'sɔ wɪnun -wεεnan nen an ci.

³¹ -Te 'an 'bɔ mεεn ci 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ 'nan yɪzan -a bε, min 'ka 'an wei siala 'wɪ 'kpa -a dɪ. ³² 'Pian 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan a, en maan -tɔa 'nan 'wɪ nen yaa ve 'an man bε 'wɪ 'kpa nen.

³³ 'Ka 'bɔ, 'ka minnun 'pa 'sia Zan -va, en e 'wɪ tɪglɪ 'vɪ 'an man. ³⁴ An 'bɔ 'le vε bε, ma'an wεεman 'nan min nen 'e drε 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a dɪ, 'pian 'an Zan -le 'wɪ ve cεε 'nan -e 'ka yi -tɛra "da, -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ³⁵ Zan a "le 'nan 'tε nen waa -fɔ "nen en e bli bε -yee 'wɪ 'zɔ. Ka wɪ "man, en 'ka 'ci nran -a -san man tɔ "wεnnɛn 'a.

³⁶ 'Wɪ nen 'bε 'mɛn 'wɪ -kɔɔnman bε, 'bε -dan "mlian 'wɪ nen Zan -a 'vɪ 'an man bε -a da. 'Wɪnun nen 'an "ti -a -nɔn 'mɛn 'nan 'an drε bε, -a 'wɪnun 'bɔ nen maan dra 'gɔ. -Yεε -kɔɔnman 'nan 'an "ti 'bε 'an 'pa 'sia. ³⁷ 'An "ti 'bɔ nen yaan 'pa 'sia bε, -yεε 'an 'man wɪ 'vɪ 'e 'bɔ 'a. 'Pian ka'a tian 'li -a wei manlε 'mlɔnmlɔn dɪ, en ka'a tian 'li -a yra yɪlε 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁸ En -a wei -cin 'ka 'fɔla 'ka 'ji dɪ, kɔɔ ka'a yi 'tɛala -a -pɪ nen yaa 'pa 'sia bε -a da dɪ. ³⁹ Kaa -tɔa 'nan Bali wei nen 'e 'crɛn -tɛdɪ bε, e 'belidi nen ya'a 'nyaan dɪε -a -nɔan "min lε, -yee "wεan kaa ta ve tɔ pεεnɔn man. 'Fluba 'crɛnnun zɪε, -wεε 'an 'man wɪ ve minnun lε. ⁴⁰ 'Pian ka 'ka "vale 'ka -taa 'an -sru, -e 'belidi 'kpa 'e drε 'cee vε -a dɪ.

⁴¹ An 'ka -a -wεεnan 'nan minnun 'waan 'tɔ bɔ dɪ, ⁴² 'pian an 'ka -tɔa. Maan -tɔa 'nan Bali yɪdɪ 'yi 'ka 'ka 'ji dɪ. ⁴³ 'An "ti 'bε 'an 'pa 'sia, en ka 'ka "vale 'kaan "sia 'cee vε -a dɪ. -Te min pee -ta 'e 'bɔ 'tɔ da bε, cεε "sia 'cee vε -a. ⁴⁴ Kaa -wεεman 'nan 'ka bɔεzan -tɔ 'e 'ka 'tɔ bɔ. Ka'a wεεman 'pian 'nan Bali -tɔwli "nen 'e 'ka 'tɔ bɔ dɪ. En -te ka ya zɪε 'wɪ 'kpa bε, e dra 'kɔ -e 'ka yi -tɛra 'an da?

⁴⁵ Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an "ti 'va nun bε, 'an 'bɔ 'bε 'wɪ -tɔa 'ka man dɪ! Min nen e 'wɪ -tɔa 'ka man bε, Moizi nen 'ka 'ci "nrɔn man "da 'nan e -taa 'palε 'ka 'va bε -nyrɛn. ⁴⁶ -Yεε ci 'nan "te ka yi -tɛala Moizi da bε, "te ka yi -tɛala 'an da "nyian, kɔɔ 'mɛn 'wɪ nen Moizi -a crɛn -tɛ. ⁴⁷ 'Pian 'wɪ nen yaa crɛn -tɛ bε, ka'a yi 'tɛala "da "dɪ, e dra "mɛn 'kɔ 'lɔɔ -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nen maan ve bε -a da?»

6

Zozi 'blifε -nɔn min "kaga "lε

(Mt 14.13-21; Mk 6.30-44; Lk 9.10-17)

¹ "Bε -sru en Zozi 'kɔ Galile 'yi nen waa laabo "nyian Tiberia 'yi bε -a -sru. ² Min "kaga 'kɔla Zozi -sru, -yee 'lεbo "fɔ wɪnun nen yaa drε -cε -tɛnɔn 'belidi -a en waa -nan 'yɪ bε -yee "wεan. ³ Zozi pɔn -tɔ tri 'o 'vale 'e -srunɔn 'a, en o -nyran. ⁴ Te Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo.

⁵ Zɪ Zozi 'e 'wulo wluan, en e min "kaga 'yɪ -tanān 'o 'va zia bε, -a -nan nen yaa laabo Filipɔ -lɔ 'nan: «Nyin zia nen, -kaa -blifε "lɔa, -e -kaa -nɔn min "kaga 'labε -wlε?» ⁶ Zɪ kɔ Zozi 'e drε bε -a -cin a "ji, 'pian e 'tan Filipɔ man -a ci wɪ mandɪ -le "wεan.

⁷ En Filipɔ "e -yrε 'nan: «-Te -kaa -blifε 'lɔ -kpi fuba sinjen bε, ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ.»

⁸ En Zozi -sruzan 'pee nen, waa laabo Andre, Simɔn Pɪeri "bɔɪ -a bε e 'nan: ⁹ «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli "a 'nen 'klɔnmɔn -tɔ -lɔ 'gɔ, 'pian ya'a 'bɔa waa "fo "dɪ?»

¹⁰ En Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lε 'nan: «'Ka min pεεnɔn -nyran "tra.» Waa 'vɪ -wlε, en o -nyran lu da, kɔɔ -a -nan lu a fenyian -nyran "davε -a. Minnun zɪε, -klɔnmɔn a o va -kpi 'soolu.

¹¹ Zozi 'kpɔun 'soolu zɪɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa pli o man. E pɔ 'si ɛn yaa drɛ "nyian zɪ. Min -tɔ "e bli "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Zɪ e o 'kan bɛ, ɛn Zozi "e 'nan 'e -srunɔn lɛ 'nan: «'Ka -nyranman "koola! Te 'ka 'blifɛ 'tɔɪ -e 'e srɛ dɪ.»

¹³ ɛn -a -srunɔn -a koola. 'Kpɔun 'soolu bɛ e min "kaga zɪɛ o 'kan, ɛn -a -nyranman saannɛn -fuda "fli 'fa.

¹⁴ Zɪ minnun Zozi 'le 'lɛbo "fɔ wɪ -dan zɪɛ, -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o 'nan: «'Wɪ 'kpa! Min 'labɛ, e ya Bali 'lewei vɪzan nɛn o 'nan e -taa "bɛ -a.»

¹⁵ Zɪ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ 'nan, o "ta -daa 'e 'kunlɛ -e 'wee 'tɔ 'wee mingɔnnɛn -a bɛ, ɛn e 'li 'e da "nyian pɔn da nun 'e 'saza.

*Zozi 'ta 'wɔ Galile 'yɪ yɪɛ da
(Mt 14.22-33; Mk 6.45-52)*

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn -a -srunɔn sɔɔn "ji 'yɪ man. ¹⁷ O -fɔ -klɔ -tɔ -ji, ɛn o -kɔdɪ 'sia 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. E ya 'yɪ 'bɔ -sru. Klun -trɔa, te Zozi 'ka tian bɔlɛ o man dɪ, ¹⁸ ɛn fulɔ 'pleblɛ 'tɔ "fɛɛndɪ 'sia, te 'yɪ 'bɔ 'nyɔɔnman. ¹⁹ O -klɔ -fɔ o -sru 'bɔ 'kɔɔbli, waa drɛ kilo 'soolu te 'bɛ "cɛɛ dɪ kilo 'shɛɛdɔ. "Wɛɛ vɪnan 'o yɪɛ -tɔa "bɛ, te o Zozi ye -tanan 'ta wɔdɪ -a 'yɪ yɪɛ da, ɛn "klan -sɛn o ji. ²⁰ 'Pian Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn. Te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ!»

²¹ -A -nan nɛn o ya "vale 'nan 'o Zozi -fɔa 'o 'va 'klɔ -ji. 'Nun tɔɔn ɛn o bɔla fɛnan nɛn o cɪ -kɔnan bɛ -a -nan.

Zozi a -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a

²² Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, minnun nɛn o -fɔ "yɪ -sru "bɛ, ɛn -a -cin -trɔa o ji 'nan -klɔ a 'sɪ 'tɔwli, ɛn Zozi 'ka 'fɔlɛ -ji dɪ. Waa -tɔa 'pian 'nan -a -srunɔn 'kɔ 'o 'saza. ²³ Tɔɔn ɛn -klɔ -mienun 'si minnun -a Tiberia. O 'bɔla fɛnan nɛn Minsan Bali muo "fɔ 'vaa ɛn o fɛnun bli bɛ, -a -nan "srɔn. ²⁴ Zɪ wa'a Zozi yɪɛ dɪɛ, te wa'a "nyian -a -srunɔn 'ye dɪɛ, ɛn minnun pɛɛnɔn 'fɔ -klɔnɔn zɪɛ -a -ji, ɛn o -kɔ Zozi -wɛɛlɛ Kapanamo.

²⁵ O 'bɔ Zozi man 'yɪ -sru "nun, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, tɔ "cɛn "man nɛn i -ta 'gɔ?»

²⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -blifɛ 'yɪ, kaa bli, ka 'kan, -yee "wɛan ka ya 'an -wɛɛnan. Ka 'ka 'an -wɛɛnan 'nan -cɛ -srɔn "wɪnɔn nɛn maan drɛ bɛ, kaa -ci 'man 'le "wɛan dɪ. ²⁷ Te 'ka -wɛɛ 'nan -blifɛ nɛn e srɛman bɛ, -nyrɛn 'ka ye dɪ. 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan -blifɛ nɛn e "mɔan ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -nyrɛn 'ka ye. 'An 'bɔ Blamin -pɪ 'bɛ -blifɛ zɪɛ -a -nɔan 'cɛɛ, kɔɔ 'an "tɪ Bali -a 'pleblɛ 'nɔn 'mɛn.»

²⁸ ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔa dra 'kɔ, 'wɪnɔn nɛn e cɪ Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -e 'kɔ -kɔla -a drɛdɪ -a?»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Wɪ -tɔwli "nɛn Bali cɪ "vale 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka yɪ -tɛra min nɛn Bali 'bɔ -a 'pa 'sia bɛ -a da.»

³⁰ -A -nan nɛn waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'Lɛbo "fɔ wɪ "kɔ "nɛn yɪa dra -e 'kɔ yɪ -tɛra 'i da? -Mɛ "wɪ nɛn i -taa -a drɛlɛ? ³¹ 'Li te 'kɔ tranun a "bui "da bɛ, o fɛ -tɔ nɛn waa laabo manɛn bɛ, -a bli. E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji nan: «E -blifɛ nɛn e 'si laji bɛ -a -nɔn -wɛɛ.»

³² ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Moizi "cɛɛ -blifɛ tɪglɪ 'si laji ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ dɪ. 'Pian 'an "tɪ 'bɛ -blifɛ tɪglɪ 'si laji, ɛn yaa -nɔn 'cɛɛ.

³³ -Yɛɛ cɪ 'nan fɛ nɛn Bali -a -nɔn -blifɛ -a bɛ, min nɛn e 'si laji te e 'belidɪ -nɔan 'trɛdanɔn lɛ bɛ -nyrɛn.»

³⁴ ɛn minnun -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Min -san, -blifɛ zɪɛ 'i -nɔn 'kɔɛ tɔ pɛɛnɔn man.»

³⁵ Zozi "e 'nan "mɛn -wɛɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blifɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -ta 'an 'va bɛ, dra 'ka -a tɛa "nyian 'mlɔnmlɔn dɪ, ɛn min nɛn e yɪ -tɛra 'an da bɛ, 'yɪ dra 'ka "nyian -a tɛa 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁶ Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn kaan 'yɪ 'ka 'bɔa, 'pian ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. ³⁷ Minnun pɛɛnɔn nɛn 'an "tɪ "o -nɔn 'mɛn bɛ, o -taa 'an 'va, ɛn min "ɛ -ta 'an 'va bɛ, ma'an pian 'mlɔnmlɔn dɪ. ³⁸ Kɔɔ ma'an 'silɛ laji 'nan -e 'an 'bɔ 'fli ci 'sɔ wɪnɔn drɛ dɪ, 'pian 'nan -e 'an min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a ci 'sɔ wɪnɔn drɛ. ³⁹ Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, -a ci 'sɔ wɪnɔn nɛn 'nan: Minnun nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, te 'an -tɔwli "cɛ 'san "va "dɪ, 'pian 'nan 'an o wluan -kanɔn 'va yɪ -fɔla "da "ji. ⁴⁰ 'An "tɪ 'ci 'sɔ wɪnɔn

nɛn "nyian 'nan, minnun pɛɛnɔn nɛn waan 'yɪ -a -pɪ -a ɛn o yi -tɛra "da "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wee vɛ -a. 'An 'bɔ 'bɛ o wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji.»

41 Zozi -a 'vɪ 'nan 'e ya -blɪfɛ nɛn e 'si laji, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a, -yee "wɛan minnun wunwun "vɪdɪ 'sia 'o cin yei. 42 Waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Zozeɸv -pɪ Zozi bɛ -nyɛn. -Kaa "tɪ -tɔa, ɛn kaa "bɔ -tɔa. E drɛ "mɛn 'kɔ, ɛn yaa ve 'nan 'e 'si laji?»

43 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka wunwun "vɪdɪ 'le 'tɔ. 44 Min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va, te 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -yɛɛ "cɛɛ 'taa 'mɛn dɪ. ɛn -te e -ta bɛ, maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 45 E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'bɛ 'wɪ "paaman min pɛɛnɔn 'ji.»
Min nɛn e -kaa "tɪ Bali wei 'man, ɛn e wɪ -yee 'wɪ "paadɪ man bɛ, -a san 'bɛ -taa 'an 'va. 46 E 'ka 'nan min -tɔ -kaa "tɪ 'yɪ dɪ. An 'bɔ nɛn 'an 'si "va "nun bɛ, mɛɛn -kaa "tɪ Bali 'yɪ. 47 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. 48 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blɪfɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. 49 'Ka tranun fɛ -tɔ nɛn waa laabo Manɛn bɛ -a blɪ "bui "da, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔlɔ "dɪ. 50 'Pian -blɪfɛ 'gɔɛ, 'bɛ 'si laji, min nɛn yaa blɪ bɛ, ya'a 'kaa "fo "dɪ. 51 'An 'bɔ 'bɛ cɪ -blɪfɛ nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ -a. Min nɛn e -blɪfɛ zɪɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a. -Blɪfɛ 'bɔ nɛn an -taa -a -nɔnlɛ bɛ, 'an 'bɔ 'kɔlɛ nɛn. Maan -nɔan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'beli vɛ -a.»

52 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'sa -fɔdɪ 'sia 'o cin yei, te waa ve 'nan: «Yaa dra 'kɔ -e 'e 'kɔlɛ 'nɔn min lɛ -blɪfɛ -a?»

53 ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te ka'an 'bɔ Blamin -pɪ 'kɔlɛ 'blɪlɛ dɪɛ, ɛn -te ka'an nyɛn mɪnlɛ dɪɛ, te 'belidɪ 'ka 'ka 'lɔ dɪ. 54 Min nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble, ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a. Maan wuanla -kanɔn 'va yi -fɔla "da "ji. 55 -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'kɔlɛ bɛ, -blɪfɛ tɪglɪ nɛn, ɛn 'an nyɛn bɛ, mɪn vɛ tɪglɪ nɛn. 56 Min

nɛn yaan 'kɔlɛ 'ble ɛn yaan nyɛn -mlɪan "bɛ, te 'kɔ 'vale -a san -a kɔ drɛ min -tɔwli "a, kɔ'a 'sia 'e cin man dɪ. 57 -Kaa "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ 'belidɪ a -yrɔ, ɛn -yɛɛ 'belidɪ -nɔn 'mɛn, -a -tɔwli "nɛn "nyian min nɛn yaan 'kɔlɛ blɪ bɛ, an 'belidɪ -nɔan -a san lɛ. 58 'An 'kɔlɛ bɛ, -blɪfɛ tɪglɪ nɛn e 'si laji bɛ -nyɛn. E 'ka "le 'nan fɛ nɛn 'ka tranun -a blɪ "bui "da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Waa blɪ, ɛn ya'a 'kadɪ si 'lɛ wɔlɛ -wɔlɔ "dɪ. Min nɛn e -blɪfɛ 'gɔɛ -a blɪ bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

59 'Wɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn Zozi -a 'vɪ te e ya 'wɪ "paanan minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, 'fla nɛn waa laabo Kapanamo bɛ -a da. 60 ɛn zɪ -a -srunɔn 'wɪnun zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o va min "kaga "e 'nan: «'Wɪ nɛn yaa "paaman 'gɔɛ, e ya 'plɛblɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e "trɔɛn "tɔ -yrɛ "dɪ.»

61 Te Zozi -a -tɔ 'e 'fli -lɔ 'va 'nan 'wɪ zɪɛ e wunwun "vɪdɪ 'pla 'e -srunɔn 'nɛan. ɛn yaa laabo -wɔlɔ 'nan: «'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'gɔɛ e 'ka 'ci baa 'ji? 62 'Lɔɔ -te ka Blamin -pɪ 'yɪ te e "ta wuanla -e 'e 'kɔ fɛnan nɛn e cɪ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan bɛ, e dra 'cɛɛ 'kɔ? 63 Bali lei 'saun 'bɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ. Min 'bɔ 'saza 'ka 'kɔlaman -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ. Wei nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gɔɛ, min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ, e Bali lei 'saun ye, ɛn e 'belidɪ ye. 64 'Pian min -mienun a 'ka yei te wa'a yi 'tɛala "da "dɪ.»

-Te Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -a pou sianan "bɛ, te e minnun nɛn wa'a yi 'tɛala -a wei da dɪɛ o -tɔa, ɛn min nɛn e -taa -a -nɔnlɛ minnun lɛ bɛ yaa -tɔa. 65 Tɔɔn ɛn Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «-Yee "wɛan nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'ta 'an 'va te 'an "tɪ "cɛɛ -si -nɔn -yrɛ "dɪ.»

66 Tɔ zɪɛ -a man nɛn Zozi -srunɔn "kaga 'li 'o da, ɛn wa'a "nyian -sɔɔnlɛa -a -sru "dɪ.

67 ɛn Zozi -a laabo min -fuda "fli "nɛn o -fɔ -a -sru "bɛ -wɔlɔ 'nan: «Kaa "nun, ka 'ka "vale "ka -koo "nyian dɔɔ?»

68 -A -nan nɛn Simɔn Pieri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, -tɪ -va nɛn kɔ lia 'kɔ da? 'I wei 'bɛ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ. 69 Kɔ yi -tɛra "da ɛn kɔa

-tə 'nan yie ci min nen Bali -a 'si "va "be -a.»

⁷⁰ En Zozi -a 'vɪ -wle 'nan: «'An 'bɔ 'be 'ka 'si "va -fuda "fli, 'pian 'ka 'va min -tu a Satan -le 'nen 'a!» ⁷¹ Min nen Zozi ci -yee 'wɪ vɪnan be, Simɔn Karioti -pɪ Zudazi nen. -A -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tu nen, -yee -taa Zozi 'bɔ 'nɔnle minnun le.

7

Zozi "bɔnun 'ka yi 'teala Zozi da di

¹ "Be -sru en Zozi ci Galile 'leglɔn 'ji. E 'ka "vale 'e 'ko Zude 'leglɔn 'ji dɪ, kɔɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn a -a -wɛɛnan 'nan -e 'o -te. ² Zuif 'nɔn 'le "fedi nen waa -ble lo 'la -paannun wlu be -a tu 'bɔ 'kogo. ³ En Zozi "bɔnun "e Zozi le 'nan: «'I 'si 'gɔ! 'I 'kɔ Zude 'leglɔn 'ji -e 'i -srunɔn 'o 'lebo "fɔ wɪnun nen yia dra be -a -nan yɪ. ⁴ Min nen yaa -wɛɛman 'nan min pɛɛnɔn 'o 'e 'tɔ be, ya'a 'yɔɔman dɪ. 'Wɪnun nen yia dra 'gɔɛ, 'i dre -e min pɛɛnɔn 'o -nan yɪ.» ⁵ Zozi 'bɔ "bɔnun 'ka "nyian "o yi 'teala Zozi da di.

⁶ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Mɛn tu 'ka tian bɔle dɪ. 'Pian tu pɛɛnɔn a "yi 'cee vɛ "le "a. ⁷ -A -ci "ka -e 'tredanɔn 'o 'nan "cee "man dɪ, 'pian o "naan "mɛɛn "man, kɔɔ maan -teala o yra 'nan o dre wɪ a -wɪdɪ. ⁸ 'Ka 'bɔ, 'ka 'kɔ "fedi da. Ma'an 'koo "fedi 'labɛ -a da dɪ, kɔɔ 'mɛn tu 'ka tian bɔle dɪ.» ⁹ E 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ -wle, en e -fɔ Galile.

Zozi 'kɔ "fedi da Zeruzalem

¹⁰ Zɪ Zozi "bɔnun -kɔ "fedi 'bɔ da be, en Zozi 'bɔ 'kɔla o -sru "mɛn. 'Pian ya'a 'yee -kɔdɪ -ci -tɛle dɪ. ¹¹ Zuif 'nɔn 'tanɔn -a -wɛɛdɪ 'sia minnun nen o -kɔ "fedi zɪɛ -a da be o yei, te waa laabo -wɔ 'nan: «-Vɛ -mie 'gɔɛ e ya nyin zia?»

¹² Minnun wunwun "vɪdɪ 'sia fɛ zɪɛ -a -nan "kaga. Min -mienun -a ve 'nan: «E ya min tɪglɪ 'a.»

Te -a -mienun "o "ve 'nan: «-Cɛjɛ! Min nen e min see "paaman be -nyrɛn.» ¹³ 'Pian min -tu 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a vɪle wei 'plɛble 'ji dɪ, kɔɔ "klan a o ji Zuif 'nɔn 'tanɔn 'le "wɛɛn.

¹⁴ Zɪ "fedi drɛdɪ 'bɔ 'e yei "be, Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin, en e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun ji. ¹⁵ -Yee 'wɪ "paadɪ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ 'kan te waa ve 'nan: «Min 'labɛ ya'a drele min -tu -sruzan 'a dɪ, e

dre 'kɔ en e 'wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ be -a -tɔa zɪɛ.»

¹⁶ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Wɪ nen maan "paaman minnun ji 'gɔɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ, 'pian e "sia Bali nen yaan 'pa 'sia be -a va. ¹⁷ Min nen e ya "vale 'e Bali zɪɛ -a ci 'sɔ wɪnun dra be, -yee 'mɛn 'wɪ "paadɪ 'gɔɛ -a -tɔa. -Te Bali va nen e "sia oo, en te 'an 'bɔ 'va nen e "sia oo, -a san 'be -tɔa. ¹⁸ Min nen 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪ "paaman minnun ji be, te e ya 'e 'bɔ 'fli 'tɔ -wɛɛnan. 'Pian min nen e ya "vale 'nan min nen yee 'pa 'sia be minnun 'o bɔ be, -a san zɪɛ min tɪglɪ nen, ya'a 'wɪ 've 'wlu 'a dɪɛ, -nyrɛn. ¹⁹ Moizi -pei -tɔ wɪnun paa 'ka 'ji, 'pian 'ka pɛɛnɔn ka'a 'ta wɔla "da "dɪ. En ka ya "vale 'kaan -tea "nyian, -mɛ "le "wɛɛn?»

²⁰ Minnun "kaga "be waa 'vɪ -yre 'nan: «Fɛ -wɪdɪ "tu a 'i -sru. -Tɪɛ ci -a -wɛɛnan 'nan 'yei -tea?»

²¹ Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'An 'lebo "fɔ wɪ -tɔwɪ dre 'gɔɛ, -a 'wɪ 'nan 'ka pɛɛnɔn man. ²² Moizi -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'nen 'fɔ -klɔnmɔn -va 'e -ya yi 'sɔra da. En -te yi 'sɔrazan zɪɛ e -tria 'flinla "yi da be, kaa dra -kpɔ. -Pɛ -tu da zia be, Moizi "cɛɛ -pei -trɔa dɪ, 'pian -a tranun -a dra 'e 'cɛn. ²³ 'Flinla "yi da be ka 'nen -fɔa "klɔnmɔn -va, -e 'ka vɪle 'ka Moizi -le -pei 'srɔɛn srɛ dɪ -le "wɛɛn. -Te 'be a zɪɛ, -mɛ "le "wɛɛn 'bli 'fɔ 'ka 'ji 'an man 'nan, "an "blamin -munmuan beli 'flinla "yi da? ²⁴ Ka min -le 'wɪ ve "ta lou. 'Cɛɛ 'le 'tɔ, 'ka 'wɪ 'fa 'si 'vaa -e 'ka min -le 'wɪ 'cɛn!»

Min nen Bali -a 'si "va "be -nyrɛn Zozi 'a

²⁵ -A -nan nen Zeruzalem 'nɔn -mienun "o 'nan: «"Ka 'yɪɔ, min nen o ci -a -wɛɛnan 'nan 'o -tea "be -nyrɛn 'gɔɛ.

²⁶ En -yee 'wɪ tin "baa minnun yei te wa'a 'wɪ tu ve -yre "be dɪ. Maan ye "le -kaa 'tanɔn -a -tɔ 'nan -yee ci min nen Bali -a 'si "va "be -a. ²⁷ 'Pian min 'labɛ -cɛɛ 'sinan -tɔa. Min nen Bali -a 'si "va "be -te 'be 'ta be, min -tu 'ka 'be 'sinan 'tɔa dɪ.»

²⁸ Tu zɪɛ -a wlu be, te Zozi a 'wɪ "paanan minnun ji Bali -pan 'kuin, en yaa 'vɪ wei 'plɛble 'ji 'nan: «Kaa "nrɔnman 'ka 'ji 'nan, kaan -tɔa, en -a -nan nen an 'si be kaa -tɔa. 'Pian ma'an

'talē 'an 'bō 'fli -ji dī. Min nēn yaan 'pa 'sia bē e ya tīglī, ēn ka'a min zīē -a tōa dī. ²⁹ 'Mēn vē bē "an -tōa, kōō -a va nēn an 'si, ēn -yēē 'an 'pa 'sia.»

³⁰ -A -nan nēn Zeruzalēm 'nōn zīē o ya "vale 'o Zozi "kuan. 'Pian min -tū 'ka -kōlālē -a 'kundī -a dī, kōō -yēē tū 'ka tian bōlē dī. ³¹ Min -mienun "o "yi -tēra Zozi 'bō da. Minnun zīē o ya "kaga ēn "o laabū 'nan: «Min nēn Bali -a 'si "va "bē, yī nēn e -ta bē, e -cē -srōn "wī "kaga "dra e "mlīan min 'labē -a da?»

³² Wunwun "nēn minnun cī -a vīnan Zozi man bē, Farizēn 'nōn -a 'man. -A -nan nēn 'o 'vale Bali -pannōn 'tanōn 'a o minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kun.

³³ 'En Zozi "e 'nan -wlē 'nan: «An "flian tian 'ka yēi tū "wēnnēn 'a, "bē -sru -e 'an lī 'an da min nēn yaan 'pa 'sia bē -a va. ³⁴ Ka -taa 'an -wēlē, 'pian ka'a 'kōlaman 'an yīdī -a dī. 'En fēnan nēn an -kōan "bē, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'kū -nan dī.»

³⁵ 'En Zuif 'nōn 'tanōn -a laabū 'o cīn lō 'nan: «Nyīn zīa nēn e -taa "kūlē -e -kaa vīlē -kaa yī dī? E -kō Zuif 'nōn nēn 'o fuiladī "man 'trēda bē o va, -e 'e 'wī "paa minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē o jī? ³⁶ 'Wī nēn yaa 'vī 'labē -a -cī nēn 'nōn? Kōō yaa 'vī 'nan: «Ka -taa 'an -wēlē, 'pian ka'a 'kōlaman 'an yīdī -a dī.» 'En: «Fēnan nēn an -kōan "bē, ka'a 'kōlaman -e 'ka 'kū -nan dī.» »

³⁷ "Fēdi yī -nyranman da nēn, -yēē cī yī -dan 'bō 'a. Yī zīē -a da nēn Zozi a minnun yēi 'e 'tōdī, ēn yaa 'vī wēi 'plēblē 'jī 'nan: «Min nēn 'yī dra -a -tēa "bē, -a san 'e 'ta 'an 'va -e 'e 'yī 'mlīn. ³⁸ Min nēn e yī -tēra 'an da bē, -a san -kōan "le 'yī kū nēn e 'belidī -nōan "min lē bē -yēē 'wī 'zū. Zī e cī 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī zīē.» ³⁹ Lei 'saun nēn minnun nēn o yī -tēra Zozi da o -taa -a yīlē bē, -yēē 'wī nēn Zozi 'bō cī -a vīnan. Tū zīē -a man bē, tē Bali lei 'saun 'ka tian 'talē dī, kōō Zozi 'ka tian 'kūlē 'e "tī "le mingōnnēn trē nēn e "bīa bē -a da dī.

⁴⁰ Zī min "kaga 'wī zīē -a 'man bē, ēn o -mienun -a 'vī 'nan: «Min 'labē, 'wī 'kpa e ya Bali 'lewei vīzan nēn o 'nan e -taa "bē -a.»

⁴¹ Min plōēnnun "o 'vī 'nan: «Min 'labē, min nēn Bali -a 'si "va "bē -nyrēn.» 'En min peenun "o 'vī 'nan: «Min nēn Bali -a 'si "va "bē ya'a 'kōlaman -e 'e 'si Galīlē dī. ⁴² Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan, min nēn Bali -a 'si "va "bē, e -kōan David kluda min -a, ēn e "sia Bētelēm, David -ya trē -da.»

⁴³ Zozi 'le "wēan, -sa -fōla minnun "kaga zīē o yēi. ⁴⁴ 'En o va min -mienun a "vale 'o "kuan, 'pian min -tū 'ka -kōlālē -a 'kundī -a dī.

Zuif 'nōn 'tanōn 'ka yī -tēka Zozi da dī

⁴⁵ -A -nan nēn minnun nēn Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizēn 'nōn o 'pa 'sia bē o 'lī 'o da o 'va. 'En Bali -pannōn 'tanōn 'lee Farizēn 'nōn -a laabū -wlē 'nan: «-Mē "le "wēan nēn ka'a 'kūnlē -e 'ka 'ta -a dī?»

⁴⁶ 'En 'pa 'sianōn "o -wlē 'nan: «'Wī nēn yaa vē bē, min -tū 'ka tian 'lī -a vīlē 'mlōnmlōn dī.»

⁴⁷ 'En Farizēn 'nōn "o 'nan: «'Ka 'bō "nyīan, maan yē "le -yēē 'wī 'ka 'sia 'nan. ⁴⁸ -Kaa Farizēn 'nōn -ka'a tōlē -a -sru "dī, ēn -kaa tazān -tū 'ka 'tōlē -a -sru "dī. ⁴⁹ 'Pian minnun nēn wa'a Moizi -le -pei -tō wī tōa dī, ēn Bali wēi a 'e 'pladī o man bē, o 'saza 'bē -tōa -a -sru.»

⁵⁰ Nikodēm nēn e -kū Zozi 'man yīlē 'e tēdē bē, e ya Farizēn 'nōn 'bō 'va. 'En yaa 'vī Farizēn 'nōn zīē -wlē 'nan: ⁵¹ «-Cēē -pei "e 'nan, -tē wa'a tian min -le tin 'balē dīē, wa'a 'wī 'tōa -a san man dī. 'Pian -tē min 'wī drē bē, waa wēi maan 'vaa, ēn o 'wī -tōa "man.»

⁵² 'En Farizēn 'nōn -a laabū -yrō 'nan: «Galīlē min nēn "nyīan "yīē "a? 'I -nanjēn Bali -le 'fluba 'jī 'kpa tīglī -e 'i -tō 'nan Bali 'lewei vīzan 'ka 'lī 'sia Galīlē dī.»

-Kōnnēn -wēēzan 'tū -le 'wī

⁵³ ["Bē -sru ēn o pēēnōn 'kū 'wēē "kōnnēn.

8

1 -A -nan nēn Zozi 'kū Olivīē pōn da. 2 -A ta tū cēēn, bodrun puunōn ēn Zozi 'lī 'e da Bali -pan 'kuin. Tōōn min "kaga "kū "va. Zozi -nyran, ēn e 'wī "paadī 'sia o jī. 3 -A -nan nēn 'fluba

'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'ta lɪmɔn -tu -a, ɛn waa -tɔ minnun yei. Lɪ zɪɛ o 'bɔ "man, te e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. ⁴ ɛn o 'nan Zozi ɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, lɪ 'gʊɛ, kʊ 'bɔ "man te e ya nyinnan -kɔnnɛn -sru. ⁵ Moizi -a cɛn -te -pei 'fluba 'ji 'nan lɪmɔn nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, 'o -tɛ -kɔɛ -a. Bii "nun "i 'vɪ 'nɔn?» ⁶ O 'wɪ zɪɛ -a laabu 'nan -e 'o wei 'kun, -e 'o -kɔla 'wɪ 'tɔdɪ -a "man.

'Pian Zozi 'kunnan, ɛn e fɛ -tu cɛn -tɛdɪ 'sia 'e 'pɛ 'wɛ 'a 'trɛ da, ⁷ te Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ laabo Zozi 'lɔ. O ya 'wɪ laabɔnan Zozi 'lɔ "bʊʊ "le "wɛan, 'e 'wulo wluan, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min nɛn 'ka yei, te ya'a tian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɛ dɪɛ, -a san 'e -kɔɛ tɛdɛ tuʊ -yrɛ.» ⁸ E 'kunnan "nyian 'e "pa 'ji, ɛn yaa cɛn -tɛdɪ 'sia "nyian 'trɛ da.

⁹ Zɪ Farizen 'nɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'bɔ 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o pɛɛnɔn 'kʊ -tʊdʊ. Min cejenun 'bɛ 'kʊdɪ 'sia 'e 'flin.

-A -nan nɛn lɪ bɛ e -fʊ 'e 'tɔdɪ Zozi 'lɛ 'e -tʊwɪ minnun yei. ¹⁰ Zozi 'e 'wulo wluan, ɛn yaa laabu -yrɔ 'nan: «Minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o ya nyin zia? Min -tu 'ka "nyian -nan -e 'e 'wɪ 'tɔ 'i man dʊʊ?»

¹¹ ɛn lɪ zɪɛ e 'nan Zozi ɛ 'nan: «'An 'san, min -tu 'ka "nyian -nan dɪ.»

Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ "nyian, ma'an 'wɪ tɔa 'i man dɪ. 'I 'kʊ! Te 'i 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ!»]

Zozi 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn man dra 'wein bɛ -a

¹² Tʊ pee -a bɛ, ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia "nyian minnun ɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ cɪ 'tɛ 'san nɛn e 'trɛdanɔn 'man dra 'wein bɛ -a. Min nɛn e sɔɔnla 'an -sru "bɛ, te ya'a "nyian 'ta wo klun va dɪ, ɛn 'tɛ 'san nɛn e 'belidɪ -nɔan "min ɛ bɛ e ya -a san -le vɛ -a.»

¹³ ɛn Farizen 'nɔn -a 'vɪ Zozi ɛ 'nan: «'Wɪ nɛn yia ve bɛ, e 'ka 'wɪ 'kpa 'a dɪ, kɔʊ yɛ cɪ -a vɪnan 'i 'fli man.»

¹⁴ Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn cɪ 'an 'bɔ 'fli -le 'wɪ vɪnan oo, 'wɪ nɛn maan ve 'gʊɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. Kɔʊ fɛnan nɛn an 'si bɛ, maan -tɔa. ɛn fɛnan nɛn an cɪ -kɔnan bɛ, maan -tɔa. 'Pian 'cee vɛ bɛ, fɛnan nɛn an "sia bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ, ɛn fɛnan nɛn an cɪ -kɔnan bɛ, ka'a -nan tɔa dɪ. ¹⁵ "Ka "tin -tɛa "min da blamin -wulo -ji wɪ yra

man. 'An 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an tin tɛa min da dɪ. ¹⁶ 'Pian -te an tin -tɛ min da bɛ, e ya 'e 'nɔan da. Kɔʊ an 'ka 'an -tʊwɪ "dɪ, 'kʊ 'vale 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a kʊɛ cɪ. ¹⁷ E ya 'e 'cɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «-Te min "fli "wei a -tʊwɪ 'wɪ 'tʊ da bɛ, te 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ 'kpa -a.» ¹⁸ 'An 'bɔ 'an 'fli -le 'wɪ ve, ɛn 'an "tɪ "nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, e 'mɛn 'wɪ ve.»

¹⁹ ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «'I "tɪ 'bɔ a nyin zia?»

Zozi 'e -wɛ 'nan: «Ka'an tɔa dɪ, ɛn ka'an "tɪ tɔa dɪ. "Te kaan -tɔa "bɛ, "te kaan "tɪ -tɔa "nyian.»

²⁰ Zozi a 'wɪ zɪɛ -a "paanan minnun ji, te e ya Bali -pan 'kuin, fɛnan nɛn minnun "lala -sɛan -gbogbo -ji Bali -le vɛ -a bɛ -a -nan. ɛn min -tu 'ka -a 'kunle dɪ, kɔʊ -yee tʊ 'ka tian bɔɛ dɪ.

Zozi 'e "tɪ "srɔn "kʊdɪ -nan wɪ 'vɪ

²¹ Zozi -a 'vɪ "nyian -wɛ 'nan: «An "ta -ko. Ka -taa 'an -wɛɛɛ, 'pian ka'an 'ye dɪ. ɛn 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Fɛnan nɛn an "ta -ko 'gʊɛ, ka'a 'kɔlaman -e 'ka 'kʊ -nan dɪ.»

²² ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn -a laabu 'o 'fli -lɔ 'nan: «E "ta -ko 'e 'fli -tɛɛ -baalɛ, kɔʊ yaa 'vɪ 'nan, fɛnan nɛn 'e "ta -ko bɛ, -ka'a 'kɔlaman -e -kaa kʊ -nan dɪ.»

²³ ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «'Trɛ 'gʊɛ -a da 'nɔn nɛn "cee "a. "Ka 'si wo 'trɛda 'gʊ, 'pian "an 'si wo laji lou. Ma'an 'sia 'trɛda 'gʊ dɪ. ²⁴ -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka. Kɔʊ min nɛn an cɪ -a bɛ, -te ka'a yi 'tɛala "da 'nan an ya min zɪɛ -a dɪɛ, 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "fo 'ka 'lɔ -e 'ka 'ka.»

²⁵ ɛn waa laabu Zozi 'lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn 'yia?»

Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Min nɛn an cɪ -a bɛ, maan ve 'cɛɛ, te maan ve. ²⁶ 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'ka man -e tin 'e 'tɛ 'ka da. 'Pian 'wɪ nɛn maan 'man min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a da bɛ, -nyɛn maan ve 'trɛdanɔn ɛ. Min zɪɛ ya'a 'wɪ 've 'wɪ 'a dɪ.»

²⁷ Wa'a -ci manɛ "le 'nan -a "tɪ "le 'wɪ nɛn e cɪ -a vɪnan dɪ. ²⁸ ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «Tʊ nɛn ka Blamin -pɪ "paa yiba "man lou "bɛ, -a tʊ zɪɛ -a man nɛn kaa -tɔa 'nan min nɛn an cɪ -a bɛ -nyɛn 'maan. ɛn kaa -tɔa 'nan ma'an 'wɪ 'dra 'an 'bɔ 'fli -ji dɪ, 'pian 'wɪ nɛn

maan 'man 'an "ti "da be -nyren maan ve. ²⁹ Min nen yaan 'pa 'sia be, 'ku 'vale -a ku e ci. Ya'an 'tule 'an -tɔwli "di, kɔɔ -a ci 'sɔ winun nen maan dra tɔ pɛɛnɔn man.» ³⁰ Zi Zozi 'winun zɛ -a 'vi be, en min "kaga yi -tera Zozi 'bɔ da.

Min nen e 'wi 'wliɔ "dra be, te e ya 'wi 'wliɔ "le nɔan -a

³¹ -A -nan nen Zuif 'nɔn nen o yi -tera Zozi 'bɔ da be, Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Te 'ka 'ta 'wɔla 'an wei da 'kpa be, te ka ya 'an -srunɔn 'a. ³² Ka -taa 'wi tɔgli 'tɔle, -e 'wi tɔgli 'e 'ka dre minnun nen o 'ka nɔan -a di e waa.»

³³ En Zuif 'nɔn 'bɔ -a 'vi -yre 'nan: «Ku ya Abraam kluda 'nɔn 'a, en ku 'a tian 'li drele min -tɔ -le nɔan -a di. -Me "le "wean nen yia ve 'nan: «Ku dra minnun nen o 'ka nɔan -a di e waa?»

³⁴ En Zozi -a 'vi -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tɔgli 'a 'nan, min oo min nen e 'wi 'wliɔ "dra be, te e ya 'wi 'wliɔ "le nɔan -a. ³⁵ Nɔan 'ka 'fo "kɔnnɛn 'li 'trilii di, 'pian 'nen nen e ci 'yee ve -nan be, -yee fo "kɔnnɛn 'li 'trilii. ³⁶ -Te 'an 'bɔ Bali -pɔ an 'ka 'si nɔanba -ji be, ka 'a 'kɔan "nyian fe -tɔ -lɔ nɔan -a di.

³⁷ Maan -tɔa 'nan ka ya Abraam kluda 'nɔn 'a, 'pian ka ya -a -weɛnan 'nan 'kaan -tea, kɔɔ ka 'ka "vale 'ka 'ta 'wɔla 'mɛn 'wi "paadi da di. ³⁸ 'Wi nen maan -nan 'yi 'an "ti 'lɔ be, -nyren maan ve, en 'cee ve be, 'wi nen kaa 'man 'ka "ti "da be, -nyren kaa dra.»

³⁹ En o 'nan Zozi le 'nan: «Abraam 'be ci 'ku "ti "a.»

En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te Abraam -le 'nɛnnun nen 'kaa be, "te Abraam dre wi nen kaa dra. ⁴⁰ 'Wi tɔgli nen maan 'man Bali da be, maan ve 'cee tɔ pɛɛnɔn man. 'Pian 'be nen 'gɔve, ka ya -a -weɛnan 'nan 'kaan -tea. 'Wi zɛe Abraam 'ka 'be drele di. ⁴¹ 'Pian 'cee ve be, 'ka "ti "dre wi nen kaa dra.»

En o 'nan Zozi le 'nan: «Bɔɛda nen "cee 'kɔa di, Bali -tɔwli 'be ci 'ku "ti "a.»

⁴² En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te Bali 'be ci 'ka "ti "a be, "te kaan ye 'yi. Kɔɔ Bali va nen an 'si, en an -ta. Ma'an 'tale 'an 'bɔ 'fli -ji di, 'pian -yee 'an 'pa 'sia.

⁴³ Ka 'ka "vale 'ka "trɔɛn -tɔa 'an wei le di, -yee "wean nen ka'an wei -ci maan di? ⁴⁴ Satan nen e 'wi 'wliɔ "paa min lɔ be, -yee ci 'ka "ti "a, en 'ka "ti 'ci 'sɔ

winun nen kaa dra. -A pou sianan 'li 'trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔve, min -tezan nen. Ya'a 'ta 'wɔla 'wi tɔgli da 'mlɔnmlɔn di, kɔɔ ya'a 'tɔa 'wi tɔgli -sru "di. 'Wlu 'sendi -cin nen "ji, kɔɔ 'wluzan nen, en -a va nen 'wlu wi pɛɛnɔn "sia. ⁴⁵ 'Men ve be, an 'wi tɔgli ve, -yee "wean ka'a yi 'teala 'an da di. ⁴⁶ Min -tɔ 'ka 'ka yei -e 'e -ci -kɔɔn 'nan an 'wi 'wliɔ dre di. En -te 'wi tɔgli nen maan ve be, -me "le "wean ka'a yi 'teala 'an da di? ⁴⁷ Min nen Bali ci -a "ti "a be, 'wi nen Bali -a ve be 'e "trɔɛn -tɔa -yre. 'Pian 'cee ve be, Bali "cee 'ka "ti "a di -yee "wean ka'a "trɔɛn 'tɔa -a wei le di.»

Zozi -dan "mlian Abraam da

⁴⁸ Zuif 'nɔn 'tanɔn "e Zozi le 'nan: «'Kɔve tin a 'nɔnnɔn -a vidi -a 'nan Samari min nen yia, en -yɔ -wliɔ "a 'i -sru.»

⁴⁹ Zozi -a 'vi -wle 'nan: «-Yɔ -wliɔ 'ka 'an -sru "di. 'An "ti "nen maan 'tɔ dra -dan, en 'cee ve be, "kaan 'tɔ sɛman.

⁵⁰ 'An 'bɔ an 'ka -a -weɛnan 'nan min 'e 'an 'tɔ dre -dan di. 'Pian min -tɔ 'be ci -a -weɛnan. En -a min zɛe, -yee 'cee tin "baa. ⁵¹ Maan ve 'cee 'wi tɔgli 'a 'nan min nen e 'ta 'wɔla 'an wei da be, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn di.»

⁵² En Zuif 'nɔn -a 'vi -yre 'nan: «Kɔa -tɔ "mɛn 'nan -yɔ -wliɔ "a 'i -sru. Abraam -ka, en Bali 'lewei vɔnɔn "o "ka 'wɔ "nyian. -E 'i vi 'nan: «Min nen e 'ta 'wɔla 'i wei da be, -a san 'ka 'kaa 'mlɔnmlɔn di.» ⁵³ 'Ku tra Abraam -ka, en Bali 'lewei vɔnɔn "o "ka 'wɔ "nyian. 'I -dan "mlian Abraam da? 'I 'bɔ 'i 'fli "siala 'kɔ?»

⁵⁴ En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «-Te 'an 'bɔ mɛɛn 'an 'fli 'tɔ dra -dan be, 'mɛn 'tɔ -dan zɛe, e ya 'wi "tun "a. 'An "ti 'bɔ 'be 'an 'tɔ dra -dan. 'Ka 'bɔ cɛɛ 'vi 'nan -yee ci 'cee Bali -a, ⁵⁵ 'pian ka'a tɔa di. 'An 'bɔ 'be -tɔa. -Te maan 'vi 'nan ma'an tɔa di, te an dre 'wluzan 'a "le 'cee 'wi 'zɔ. 'Pian maan -tɔa, en an 'ta 'wɔla -a wei da. ⁵⁶ Tɔ nen an -taa "man 'treɔa be, Bali -a 'vi 'ka tra Abraam le. 'Wi zɛe e Abraam ci -ta "tra. Abraam -a -nan 'yi, en yaa ci nran.»

⁵⁷ En Zuif 'nɔn -a vi Zozi le 'nan: «'I le -fuba 'soolu 'ka 'bɔa di -e 'i Abraam yi?»

⁵⁸ Zozi -a 'vi -wle 'nan: «Maan ve 'cee 'wi tɔgli 'a 'nan, tɔ nen te wa'a tian

Abraam -yale diε, te an ya.» ⁵⁹ 'Wl zle -a da nen o -kole siila 'nan -e 'o Zozi 'te -a. 'Pian Zozi yoo, en e 'bola Bali -pan 'kuin.

9

Zozi yie 'wizan -to beli

¹ Zozi a cinan en e min -to nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widl be -a 'yl. ² En Zozi -srulon 'a laabu Zozi 'lo 'nan: «Bali -le 'wl 'paazan, -mε "le "wean nen o min 'gve -a -ya 'e yie 'a 'e 'widl? -A 'bo 'le 'wl 'wldl "man nen, -baa -a "ti 'lee -a "bu "le 'wl 'wldl "man nen?»

³ En Zozi "e -wle 'nan: «Wa 'a vle 'nan -a 'bo 'le 'wl 'wldl "man nen di, en -te 'be "cee di, -a "ti 'lee -a "bu "le 'wl 'wldl "man nen -a yie 'wi di. 'Pian -a yie 'wi 'nan -e minnun 'o 'wl -dan nen Bali "ta -daa -a drele -yre "be -a -nan yl. ⁴ Be nen to a tian 'e 'cendl 'gve, min nen yaan 'pa 'sia be, -kaa -yee 'nyranman 'pa. -Pei -taa "tanle, te min -to 'ka 'kolaman -e 'e 'nyranman 'pa "nyian di. ⁵ Be nen an ya tian 'treda 'gve, mēen ci 'te 'san nen e 'tredanōn 'man dra 'wein be -a.»

⁶ Zi Zozi cēen 'wl zle -a vldl man be, en 'e 'le 'yi -sran "tra. E -feli dre 'e 'le 'yi 'bo 'a, yaa ci yie 'wizan zle -a yie da, ⁷ En e 'nan -yre 'nan: «'I 'ku 'i yra "foe 'yi nen waa laabo Siloe be -a va.» Siloe -ci nen 'nan 'padl -sia. E -ku 'e yra foe, en e 'li 'e da te e fēnan ye 'wein.

⁸ Yie 'wizan zle -a "srōn 'nōn 'lee minnun nen waa 'yl te e fe trv "baa be, "o laabu 'nan: «Min nen "nen e -nyēanla 'gv te e fe trv "baa be, -njεε be dō?» ⁹ Min -mienun "o 'vl 'nan: «-A 'bo nen.»

Min plōennun "o 'vl 'nan: «-A 'bo "cee di, 'pian -a sizan "nen.»

En -a 'bo "e 'nan: «'Wl 'kpa, 'e 'bo nen.»

¹⁰ -A -nan nen waa laabu -yrō 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'sō?»

¹¹ En e 'nan -wle 'nan: «Min nen waa laabo Zozi be, e -feli dre, yaa ci 'an yie da, en e 'mēn 'nan 'an 'ku 'an yra "foe Siloe 'yi 'va. An -ku -nan nun, zi 'an yra foe be, en 'an yie 'le 'sō.»

¹² En waa laabu -yrō 'nan: «Min 'bo -a nyin zia?»

E 'nan -wle 'nan: «Ma 'an 'tōa di.»

Farizen 'nōn 'wl laabu min nen -a yie 'le 'sō be -yrō

¹³ O -ku min nen -a yie 'le 'sō be -a Farizen 'nōn 'va. ¹⁴ Flinla "yi da nen Zozi 'feli dre, en e min zle -a yie 'le 'sō 'a. ¹⁵ Farizen 'nōn "o laabu "nyian min be -yrō 'nan: «E dre 'kō en 'i yie 'le 'sō?»

En e 'nan -wle 'nan: «E -feli ci 'an yie da, 'an yra foe, en an fēnan 'yl.»

¹⁶ Zi e 'wl zle -a 'vl be, en Farizen 'nōn -mienun "o 'nan: «Min nen e 'wl 'labε -a dre be, ya 'a 'sia Bali va di, kōō e 'flinla "yi 'srōen sre.»

Te min plōennun "o "ve 'nan: «'Wl 'wldl "drezan 'ka 'kolaman -e 'e 'ce -srōn "wl zle -a dre di.»

-A -nan nen o wei 'ka "nyian drele -to wli "di. ¹⁷ Waa laabu min nen -a yie 'le 'sō be -yrō 'nan: «'I 'bo "i "ve min nen yei yie 'le 'sō be -a man 'nōn?»

En e 'nan -wle 'nan: «Bali 'lewei vnan nen.»

¹⁸ Zuif 'nōn 'tanōn 'ka yi -tēla "da 'nan min zle -a yie a 'e 'widl 'e 'cēn di. En waa "ti 'lee -a "bu laabu. ¹⁹ Zi o -ta be, en waa laabu -wlo 'nan: «'Cee 'nen nen ka 'nan waa -ya 'e yie 'a 'e 'widl be -nyren 'gv? E dre "mēn 'kō, en -a yie 'le 'sō 'siēn?»

²⁰ -A "ti 'lee -a "bu "o 'nan: «Kva -tōa 'nan 'kve 'nen nen, en kva -ya te -a yie a 'e 'widl. ²¹ 'Pian fe nen e dre 'lōō en -a yie 'le 'sō 'siēn 'gve, kv'a tōa di. En min 'bo nen yaa yie 'le 'sō be, kv'a 'be 'tōa "nyian di. 'Ka 'wl laabu -a 'bo 'lo, e ya ceje -e 'e -ci vl 'e 'bo 'a.» ²² -A "ti 'lee -a "bu "klanman Zuif 'nōn 'tanōn 'lo -yee "wean o 'wl zle -a 'vl. Kōō Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa 'nan, min oo min nen yaa 'vl 'nan, Zozi 'be ci min 'sizan 'wl 'ji Crizi -a be, 'o -pian 'wee cin yl 'kuin. ²³ -Yee "wean -a "ti 'lee -a "bu -a 'vl 'nan: «E ya ceje 'ka 'wl laabu -a 'bo 'lo.»

²⁴ -A -nan nen min nen -a yie 'le 'sō be, Farizen 'nōn -a 'pa "flizan laabu "nyian, en o 'nan -yre 'nan: «'I Bali 'tō dre -dan 'wl tigh vldl -a! Kva -tōa 'nan min be 'wl 'wldl "drezan nen.»

²⁵ En e 'nan -wle 'nan: «-Te e ya 'wl 'wldl "drezan -a be, ma 'an tōa di. Maan -tōa 'pian 'nan, 'an yie a "nen 'e 'widl en 'be nen 'gve, an fēnan ye 'siēn.»

26 Waa laabv -yrɔ "nyian 'nan: «-Mε "nen yaa dre 'yie? Yaa dre 'kɔ en yei yie 'le 'su?»

27 En e 'nan -wle 'nan: «Maan 'vɪ 'cεε 'va en ka'a "trɔen "tɔle -yre "di. -Mε "le "wean ka ya "nyian -a mandɪ va? "Ka "ya wo "nyian "vale 'ka dra -a -srunɔn 'a?»

28 -A -nan nen waa "srɔndɪ 'sia, en o 'nan -yre 'nan: «'I 'bɔ 'bε ci -a -sruzan 'a, "kɔ "ya wo Moizi -srunɔn 'a. 29 Kɔva -tɔa 'nan Bali 'wɪ tin 'ba Moizi le, 'pian min 'labε, kɔ'a 'bε 'sinan 'tɔa dɪ.»

30 En min nen -a yie 'le 'su bε, yaa 'vɪ -wle 'nan: «"Ka 'yio 'wɪ 'a bε, fεnan nen e 'si bε, ka'a tɔa dɪ, en yaan yie 'le 'su!

31 -Kaa -ci -tɔa 'nan Bali 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn wei maan dɪ. 'Pian -te min Bali bɔa en yaa ci 'sɔ wɪnun dra bε, min zɪε Bali -a wei maan. 32 En ka'a tian 'li -a manle 'nan min nen waa -ya 'e yie 'a 'e 'widɪ bε, min -tɔ -a yie 'le 'su dɪ. 33 "Te min 'bε ya'a 'silε Bali va dɪε, "te ya'a -kɔlale -a dɛdɪ -a dɪ.»

34 En waa 'vɪ -yre 'nan: «'I 'bɔ nen wei 'ya 'wɪ 'wɪdɪ va "fo "bε, yie 'wɪ "paaman 'kɔ 'ji?» En waa -pin 'o yei.

Minnun yie a 'e 'widɪ Bali -le 'wɪ 'ji

35 Zi Zozi -a 'man 'nan waa -pin 'o yei "bε, e -kɔ "va en yaa laabv -yrɔ 'nan: «'I yi -tɛala Blamin -pɪ da?»

36 En e 'nan Zozi le 'nan: «'An 'san, -tɪε ci "nyian 'bε 'a -e 'an yi -tɛra "da?»

37 Zozi "e -yre 'nan: «Yia 'yɪ, 'an 'bɔ nen an 'wɪ tin "baa yie 'gɔε, 'an 'bɔ nen.»

38 -A -nan nen e 'nan: «Minsan, 'an yi -tɛala 'i da.» En e blula "wɪ.

39 -A -nan nen Zozi "e 'nan: «An -ta 'trε 'gɔε -a da 'nan -e 'an minnun 'cɛn 'e cin man. -Yεε ci 'nan minnun nen wa'a fεnan ye dɪε, o fεnan ye, en minnun nen 'o 'fli "siala fεnan yɪnɔn 'a bε o yie -wia.»

40 Farizen 'nɔn -mienun nen -a "srɔn "bε, zi o 'wɪ zɪε -a 'man bε, en waa laabv -yrɔ 'nan: «Yie 'nan 'i ve 'nan, 'kɔ yie a 'e 'widɪ?»

41 Zozi "e 'nan -wle 'nan: «"Te 'ka 'kɔn yie 'winɔn 'a bε, "te 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "ka "fo "dɪ. 'Pian 'bε nen 'gɔε, 'ka 'nan, 'ka fεnan ye, te ka'a 'we 'mɛn 'wɪ "paadɪ man dɪ, -yee "wean 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "a tian.»

10

Zozi a 'bla -sru "pinzan 'kpa -a

1 Zozi "e 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nen ya'a 'wɪlamlan 'bla 'klɔn -ji -klɔn 'bɔ -yre "nen "dɪε, 'pian yaa -tria "fε pee -nan bε, min zɪε crinzan nen, en 'bla 'tɛzan nen. 2 'Pian min nen e -wɪlamlan 'klɔn -yre "nen "bε, -yεε ci 'blanun 'bɔ -sru "pinzan -a. 3 Min nen 'e -nyrandɪ -klɔn 'bɔ -yre "nen "bε, e -klɔn 'le "so -yre. En 'blanun nen o ci -yee vε -a bε, 'o "trɔen -tɔa -a wei le, e o laabo 'o 'tɔ man -e 'e bɔla waa bei. 4 -Te e cεen 'blanun nen o ci -yee vε -a bε o bɔladɪ man bε, -e 'e -trɔa o 'le, te 'blanun -kɔla -a -sru, kɔɔ waa wei -tɔa. 5 Wa'a 'sɔnmlan min nen e ci -pɛn -a bε -a -sru 'mlɔnmlɔn dɪ. O flan "blia 'pian -yrɔ, kɔɔ minnun nen o ci -pɛn -a bε wa'a o wei tɔa dɪ.» 6 Zozi -kɔnnɛn zɪε -a -fɔ -wle, 'pian 'wɪ 'bɔ nen yaa tin 'ba -wle "bε, wa'a -ci manle dɪ.

7 En Zozi -a -ci 'vɪ "nyian -wle 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'blanun man -klɔn 'bɔ bε, mɛen ci -a -yre -a. 8 Minnun pɛenɔn nen o -trɔa 'an 'le 'e tɛde bε, crinnɔn nen waa, en 'bla 'tɛnɔn nen waa. 'Pian 'blanun 'ka 'o "trɔen "tɔle o wei le 'mlɔnmlɔn dɪ. 9 -Klɔn 'bɔ man -yre bε, 'an bɔ nen. Min nen e ciɪla 'an 'va, en e wla 'klɔn -ji bε, e "sia 'wɪ 'ji. E bɔala e "tun, en e -wɪlamlan 'e "tun, -a -blɪfε a -e 'e -blɪ. 10 Crinzan bε, "e "ta wo crin wɔdɪ 'lee 'bla 'tɛdɪ 'lee fε srɛdɪ 'tɔ 'ji. 'Pian 'mɛn vε bε, "an "ta 'wɔ 'nan -e 'blanun 'o 'beli, -e -wee 'belidɪ 'e 'kɔn 'e 'le sɔɔdɪ.

11 Mɛen ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. 'Bla -sru "pinzan 'kpa bε, e "we "man -e 'e 'ka 'yee 'blanun -le "wean.

12 'Pian min nen 'bε 'nyranman "paa "lala -le "wean bε, te 'blanun 'bɔ 'ka -a san -le vε -a dɪε, -te e beli 'yɪ 'tanɔn bε, e "sia 'blanun -sru -e 'e flan 'bli. Beli 'bɔ o fuimlan "man -e 'e o "kuun. 13 Min nen 'bε 'nyranman "paa "lala -le "wean bε, 'bε flan "blia, kɔɔ 'blanun -tɛdɪ bε, -a 'wɪ 'ka 'naan "man "dɪ.

14 Mɛen ci 'bla -sru "pinzan 'kpa -a. An 'mɛn 'blanun -tɔa, en waan -tɔa, 15 "le zi 'an "tɪ 'an -tɔa en 'an "tɪ 'bɔ -tɔa "bε -yee 'wɪ 'zɔ. 'An 'man a 'e wɔdɪ -e 'an 'ka 'mɛn 'blanun -le "wean. 16 'Mɛn

'bla -mienun a te o 'ka tian -klɔn 'gʊe - a -ji dɪ. 'Blanun zɪɛ, an o -fɔa 'ji, o -taa 'an wei manɛ -e 'o drɛ 'blanun nɛn o -sru "pinzan a -tɔwli "bɛ waa.

17 'An "ti 'an ye "yi, kɔɔ 'an 'fli -nɔn 'nan -e 'an 'ka, -e 'an 'belidɪ yɪ "nyian.

18 Min -tʊ 'ka 'mɛn 'belidɪ sia 'an 'lɔ dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'bɛ -nɔan 'an 'fli -a. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an -nɔn, ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an 'si "nyian 'e "pa 'ji. 'Wɪ nɛn 'an "ti "e 'mɛn 'nan 'an drɛ bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

19 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ zɪɛ, -yee "wɛan Zuif 'nɔn cɛɛn "nyian 'e cin man.

20 Min "kaga "a o yei te "o "ve 'nan: «-Yʊ -wɪdɪ "a -a -sru, ɛn klin "a -a -wulo -ji. Te 'ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ.»

21 Min -mienun "o 'vɪ 'nan: «Ya'a 'wɪ 've "le min nɛn -yʊ -wɪdɪ "a -a -sru "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. -Yʊ -wɪdɪ 'ka 'kɔlaman -e 'e min nɛn -a yɪɛ cɪ 'e 'widɪ bɛ -a yɪɛ 'lɛ 'sʊ dɪ.»

Zuif 'nɔn 'tanɔn 'ka 'wɪɛ Zozi 'le 'wɪ "paadɪ man dɪ

22 Minnun a Bali -pan 'kɔn 'le "fɛdi drɛnan Zeruzalɛm. "Fɛdi zɪɛ, waa dra lɛ pɛɛnɔn man 'nan -e Bali -pan 'kɔn nɛn waa 'lɛ 'sʊ "nyian 'e 'pee bɛ, -a -cin 'e -trɔa o ji. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te trun -taa. 23 ɛn Zozi ciɪdɪ 'sia Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn, fɛnan nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. 24 ɛn Zuif 'nɔn 'o cin 'yɪ "man, waa laabʊ -yrɔ 'nan: «Tʊ "cɛn "a nɛn, i 'wɪ 'ci "sia 'kʊɛ 'wein -e 'kʊ vɪnan 'kʊ 'ci -tɔɔ "nyian dɪ? -Te min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi nɛn 'yia bɛ, 'i -ci 'si 'kʊɛ tɪgɪ.»

25 Zozi -a 'vɪ -wɪɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va, ɛn ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. 'Wɪnun nɛn maan dra 'an "ti 'tɔ da 'gʊɛ, yaa -ci -kɔɔnman 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji nɛn 'maan. 26 'Pian ka'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ, 'mɛn 'blanun "cɛɛ 'kaa dɪ -le "wɛan. 27 'Blanun nɛn 'o cɪ 'mɛn vɛ -a bɛ, 'waan wei maan, an 'o -tɔa, ɛn 'o 'ta wɔla 'an -sru. 28 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan -wɪɛ, wa'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an 'lɔ dɪ. 29 'An "ti "nɛn e o -nɔn 'mɛn bɛ, -a 'plɛblɛ "mlɪan fɛ pɛɛnɔn da, ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman -e 'e o 'si 'an "ti 'lɔ dɪ. 30 'An 'bɔ 'lee 'an "ti "bɛ, kʊ ya min -tɔwli "a.»

31 Tɔɔn ɛn Zuif 'nɔn -kɔɛ koola 'nan -e 'o wɛɛn "nyian Zozi 'va. 32 ɛn Zozi

'e 'nan -wɪɛ 'nan: «An 'wɪ -dandan drɛ 'ka yɪɛ man "kaga 'an "ti "le 'plɛblɛ 'a. 'Wɪ 'bɔ "cɛn "le "wɛan nɛn ka "ta -kɔɛ wɛɛnman 'an 'va?»

33 ɛn Zuif 'nɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Wa'a vɪɛ 'nan 'wɪ 'tʊ nɛn yia drɛ "yi "bɛ, -a 'tɔ 'ji nɛn kʊ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va dɪ, 'pian 'nan i Bali srɔn "le "wɛan. 'I ya min -a ɛn 'i 'fli drɛ Bali -a, -yee "wɛan kʊ "ta -kɔɛ wɛɛnman 'i 'va.»

34 Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'cee -pei 'fluba 'ji 'nan: «Bali "e 'nan, 'ka ya balinun -a.»

35 ɛn -kaa -tɔa 'nan 'wɪ nɛn Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'wɪ 'kpa 'nɛn. Minnun nɛn Bali 'wɪ tin "baa -wɪɛ "bɛ, e o laabo balinun. 36 ɛn 'an 'bɔ bɛ, Bali 'an 'si "va ɛn yaan 'pa 'sia 'trɛda. -Mɛ "le "wɛan nɛn -te maan 'vɪ 'nan Bali -pɪ nɛn 'maan bɛ, ɛn kaa ve 'nan an Bali srɔn? 37 -Te 'wɪ nɛn maan dra 'gʊɛ, 'an "ti "drɛ wɪ "cɛɛ dɪɛ, te 'ka yɪ -tɛra 'an da dɪ! 38 'Pian -te -a 'bɔ nɛn maan dra bɛ, 'ka yɪ -tɛra 'an da. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka yɪ -tɛra 'wɪ 'bɔ nɛn maan dra bɛ -a da. 'Ka drɛ zɪɛ, -e 'ka -tɔ 'kpa tɪgɪ 'nan 'kʊ 'vale 'an "ti "a bɛ, kʊ ya min -tɔwli "a.»

39 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o ya "nyian "va 'nan 'o "kuan, 'pian e 'sʊ -wɔ.

40 Zozi 'kʊ "nyian Zudan 'yɪ -sru, fɛnan nɛn Zan minnun -batize drɛ 'e tɛdɛ bɛ -a -nan, ɛn e -fʊ -nan nun.

41 Min "kaga "kɔla Zozi -sru. Minnun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «Zan 'ka -cɛ -srɔn "wɪ -tʊ drɛɛ dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'vɪ min 'gʊɛ -a man bɛ, e ya 'wɪ 'kpa -a.»

42 Minnun nɛn o -kʊ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o "kaga "yɪ -tɛra Zozi da.

11

Laza -kanan wɪ

1 Min -tʊ nɛn waa laabo Laza bɛ, -a man "yaaman. E -nyɛanla 'fla nɛn waa laabo Betani bɛ -a da. -A "blu Mari 'lee Mat "o "nyɛnwɪla "nyian 'fla 'bɔ zɪɛ -a da. 2 Mari zɪɛ, -yɛɛ "ta -daa -lazigɔ -sɛnɛ Minsan cɛin -da, -e 'e man bʊʊ 'e 'wulo "jɛ "a. -A "bʊʊ Laza man 'bɛ "yaaman. 3 -A "blunun zɪɛ, o min 'pa 'sia 'nan 'e vɪ Zozi lɛ 'nan: «Minsan, 'i bee bɛ -a man "yaaman.»

4 Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn e 'nan: «Laza -le -cɛ 'labɛ, -a -tɛ vɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian e -fɔ Laza man 'nan -e 'e Bali -le 'plɛblɛ

'ci -kəən. En 'nyian 'dʊ -e Bali -pɪ tɔ 'e drɛ -dan -cɛ 'bɔ 'le 'wɛan.» ⁵ Mat 'lee Mari 'lee o 'bʊɪ Laza 'bɔ bɛ, Zozi o ye 'yi.

⁶ Zɪ yaa 'man 'nan Laza man 'yaa-man bɛ, ɛn e yi drɛ 'nyian fɛnan nɛn e cɪ bɛ -a -nan 'fiili. ⁷ 'Bɛ -sru, ɛn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lɛ 'nan: «-Kaa 'li -kaa da Zude.»

⁸ En -a -srunɔn -a laabʊ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, tʊ nɛn e 'sia ciinan -kogo 'gʊɛ -a -ji 'cɛɛ Zuif 'nɔn nɛn Zude bɛ, o ya -a -wɛɛnan 'nan 'wei -tɛa 'kɔlɛ -a 'gʊ dʊʊ? Yie 'nan 'i 'ko -nan nun?»

⁹ En Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «-Te tʊ cɛɛn bɛ, fɛnan a 'wein bodrun 'trilii -e funnin 'e 'pla. Min nɛn e 'ta wo te tʊ cɛɛn bɛ, -a srɔɛn 'ka 'wia dɪ, kɔɔ 'tɛ nɛn e 'bia 'trɛda bɛ, -a -san man nɛn e 'ta wo. ¹⁰ 'Pian min nɛn e 'ta wo klun va bɛ, -a srɔɛn -wia, kɔɔ 'tɛ 'ka -a 'lɛ dɪ.»

¹¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Kaa bee Laza a yi -tɛnan, 'pian 'an 'ko -a fuɔlɛ.»

¹² En -a -srunɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan -te e ya yi -tɛnan bɛ, -a fa dra 'yi -e 'e 'beli.

¹³ Laza -kadɪ 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ, 'pian e ya -a -srunɔn 'le 'ji 'nan yi tɪglɪ 'bɛ 'fɔla Laza da.

¹⁴ En Zozi -a -ci 'vɪ -wlɛ 'mɛn 'wein 'nan: «Laza -ka. ¹⁵ 'Cee 'wɛan, ɛn 'dʊ -e 'ka yi -tɛra 'an da bɛ -yee 'wɛan, 'an 'ci 'nranman. Kɔɔ an 'ka 'nan nun dɪ ɛn e drɛ. 'Pian -kaa kʊ 'va 'nun.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Toma nɛn waa laabo 'nyian 'flɛn bɛ, e 'nan Zozi -srunɔn -mienun lɛ 'nan: «-Kaa kɔla Zozi -sru -e -kaa ka 'e cin va waa.»

¹⁷ Zozi 'ɛ bɔla 'nan nun bɛ, te o Laza 'wʊ -a -nan yi sinjɛn 'bɔ. ¹⁸ Betani 'lee Zeruzalɛm bɛ, o yei bɔa kilo 'fli, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ kilo yaaga. ¹⁹ -Yee 'wɛan Zuif 'nɔn 'kaga 'ta -nyɛnlɛa Mat 'lee Mari 'srɔn o 'bʊɪ nɛn e -ka bɛ -a -cɛ -da. ²⁰ Zɪ Mat -a 'man 'nan Zozi -a -tanɛn bɛ, ɛn e -kʊ -a 'silɛ -sia te Mari yra 'e -nyrandɪ 'kɔnnɛn.

²¹ Mat -a 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'An 'san, 'te 'i 'kɔn 'gʊɛ, 'te 'an 'bʊɪ 'ka 'kalɛ dɪ.

²² 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gʊɛ, an yi -tɛala 'da 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia laabo Bali lɔ bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman 'yie.»

²³ En Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'bʊɪ bɛ, e wuanla -kanɔn 'va.»

²⁴ Mat 'e -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, maan -tɔa 'nan tʊ -fɔla 'da 'ji bɛ, minnun nɛn o kaa bɛ, o wuanla -kanɔn 'va. 'An 'bʊɪ wuanla -kanɔn 'va 'nyian.»

²⁵ En Zozi 'e -yrɛ 'nan: «'An 'bɔ 'bɛ min wuanla -kanɔn 'va, ɛn mɛɛn 'belidɪ -nɔan 'min lɛ. Min nɛn e yi -tɛala 'an da bɛ, -te e -ka oɔ, 'belidɪ a -yrɔ.

²⁶ Min nɛn -a yie a 'man ɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, -a san 'ka kaa 'li 'mlɔnmlɔn dɪ. 'I yi -tɛala 'wɪ zɪɛ -a da?»

²⁷ En Mat 'e 'nan Zozi lɛ 'nan: «'An 'san 'wɪ 'kpa nɛn. An yi -tɛala 'da 'nan yie cɪ min nɛn Bali -a 'si 'va 'bɛ -a. Bali -pɪ nɛn waa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e -taa 'trɛda bɛ -nyrɛn 'yia.»

²⁸ Zɪ Mat 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn e 'li 'e da. E 'blu Mari laabʊ, ɛn yaa 'vɪ -yrɛ 'o 'fli yei 'nan: «'Kʊ 'san bɛ e -ta, e ya 'vale yei 'man ye.» ²⁹ Zɪ Mari 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, e wluan 'klɪ, ɛn e -kʊ fɛnan nɛn Zozi cɪ bɛ -a -nan. ³⁰ Zozi 'ka tian bɔlɛa 'fla yei 'dɪ, e ya tian fɛnan nɛn Mat -kʊ -a 'silɛ -sia 'o cin yɪ 'a bɛ -a -nan. ³¹ Zuif 'nɔn nɛn o -kʊ -nyɛnlɛa Mari 'srɔn 'bɛ, zɪ o Mari yɪ e wluan 'klɪ e bɔla bɛ, ɛn o sɔɔnla -a -sru. Waa nrɔn 'o 'ji 'nan e 'ta -ko -wuɔlɛ 'e 'bʊɪ -yrɛ da.

³² Zɪ Mari 'bɔla fɛnan nɛn Zozi cɪ bɛ -a -nan, ɛn e Zozi 'bɔ yɪ bɛ, -a -nan nɛn e -tria 'wlu ɛn e 'nan: «'An 'san, 'te 'i 'kɔn 'gʊɛ, 'te 'an 'bʊɪ 'ka 'kalɛ dɪ.»

³³ Zɪ Zozi Mari 'yɪ 'wuɔnan 'o 'vale Zuif 'nɔn nɛn o -tra -a -sru 'bɛ waa bɛ, -a -wulo -man -ta, ɛn -a 'wɪ 'nan 'man 'kpa tɪglɪ. ³⁴ Yaa laabʊ 'nan: «Nyin zia nɛn kaa 'wʊ?»

En o 'nan -yrɛ 'nan: «'I 'ta -e 'kʊ -kɔɔn 'yie.»

³⁵ Zozi 'wuɔ.

³⁶ Zɪ Zuif 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o 'nan: «'Ka 'yɪɔ, yaa ye 'yi e -ciala 'da.»

³⁷ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'bɔ 'va min -mienun 'o 'vɪ 'nan: «E min nɛn -a yie cɪ 'e 'widɪ bɛ -a 'lɛ 'sʊ, ɛn ya 'a -kɔlɛ -a drɛdɪ -a -e Laza 'e vilɛ 'e 'ka dɪ.»

³⁸ Zozi 'wulo -man -ta, ɛn e -kʊ -yrɛ da. -Wee min -yrɛ bɛ, -kɔlɛ -dan tʊ nɛn -a ci a 'e bʊdɪ bɛ -nyrɛn, ɛn -kɔlɛ nɛn waa -tɔa 'nɛn -a 'lɛ wʊvɛ -a. ³⁹ Zozi 'e 'nan: «-Kɔlɛ 'labɛ 'ka 'si 'nɛn.»

En Laza 'bɔ "blu Mat "e 'nan: «Min-san, -a -koei bɔa, kɔɔ waa 'wɔ -a -nan yi sinjen nen 'gɔ.»

⁴⁰ En Zozi "e Mat lɛ 'nan: «Maan 'nan 'yie 'nan-te i yi -tera 'an da bɛ, i Bali -le -dan ci ye.»

⁴¹ Tɔɔn en o -kɔlɛ bɛ -a 'si -yre "nen. Zozi 'e yra -tɔ lou en e 'nan: «'An "ti, mein muo -fɔa 'nan yian wei 'man.

⁴² An 'bɔ 'le vɛ bɛ, maan -tɔa 'nan yian wei maan tɔ pɛɛnɔn man. 'Pian min-nun nen 'an "srɔn 'gɔɛ, -wee "wɛan maan 'vɪ 'dɔ -e 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia.»

⁴³ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, en e paan wei 'plɛblɛ 'ji. E 'nan: «Laza, 'i bɔla!» ⁴⁴ En min -kadɪ zɪɛ e 'bɔla te -a cɛin 'lee -a -pɛ a 'e -yrɪdɪ sɔ -a. -A yra a 'e -yrɪdɪ "nyian.

Zozi "e 'nan -wɛɛ -nan: «'Ka sɔnun "flu "man -e 'ka 'si "man!»

⁴⁵ Zuif 'nɔn nen o -ta Mari "srɔn, en o 'wɪ nen Zozi -a drɛ bɛ -a -nan 'yɪ bɛ, o "kaga "yi -teradɪ 'sia Zozi da. ⁴⁶ 'Pian o va min -mienun -kɔ Farizen 'nɔn 'va, en 'wɪ nen Zozi -a drɛ bɛ, waa 'vɪ -wɛɛ.

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'tɛdɪ 'wɪ 'pla "da

⁴⁷ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn bɛ, o tin 'banɔn cin 'yɪ, en waa laabɔ -wɔ 'nan: «-Kaa dra kɔ? Min 'labɛ e ya -cɛ srɔn "wɪ "kaga "drɛnan.

⁴⁸ -Te e -fɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'nan -ka'a 'wɪ 'silɛ "da "man "dɛ, min "kaga "yi -tɛala "da -e Rɔm 'nɔn 'o -cee Bali -pan 'kɔn 'wi, -e 'o -cee 'lɛglɔn 'wi.»

⁴⁹ O va min -tɔ nen waa laabo Kaifa bɛ, -yɛɛ cɪ 'lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. Yaa 'vɪ -wɛɛ 'nan: «'Wɪ 'tɔ a bɛ, ka'a tɔa dɪ. ⁵⁰ 'Ka "nrɔn 'ka 'ji 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yi "a -e min -tɔwɪ 'e min pɛɛnɔn 'ji -ka wɔ, "tɔgɔ -cee 'lɛglɔn 'ji minnun pɛɛnɔn 'nan 'e 'nyan.»

⁵¹ 'Wɪ nen Kaifa -a 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛ -a 'bɔ 'le ci "nrɔndɪ va dɪ. 'Pian lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji bɛ Bali -pannɔn 'tazan nen, -yɛɛ "wɛan Bali ciɪla "va en e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'nan, Zozi -taa "kalɛ Zuif 'nɔn 'lɛji.

⁵² Wa'a vɪɛ 'nan e -kaa Zuif 'nɔn 'saza 'lɛji dɪ, 'pian Bali -le 'nɛnnun pɛɛnɔn nen 'o fuɪladɪ "man 'trɛda bɛ, o 'lɛji nen e -kaa, -e 'o 'tɛ 'e cin da min 'pa 'tɔ -a.

⁵³ Yi 'lein nen Kaifa 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ "da "bɛ, -a nyan nen Zuif 'nɔn 'tɔ "da 'nan 'o Zozi 'tɛ. ⁵⁴ -Yɛɛ "wɛan ya'a "nyian

bɔlɛa 'ji Zude 'lɛglɔn 'ji dɪ. 'Pian e 'si Zude, en e -kɔ 'trɛ 'tɔ da "bui "da zia 'fla nen waa laabo Efrai bɛ -a da. 'O 'vale 'e -srɔnɔn 'a o -fɔ 'fla zɪɛ -a da.

⁵⁵ Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'bɔ 'kogo. En 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun bɛ, o "kaga "kɔ Zeruzalɛm. O -kɔ -nan nun te "fɛdi 'bɔ 'ka tian bɔlɛ dɪ, 'nan -e 'o 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ. ⁵⁶ En o Zozi -wɛɛdɪ 'sia. Zɪ 'o cin 'yɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nen "bɛ, en waa laabɔ 'o cin lɔ 'nan: «Zozi 'ka 'kolaman -e 'e 'ta "fɛdi 'gɔɛ -a da dɪ, "ka "nrɔnman 'ka 'ji 'kɔ?» ⁵⁷ Fɛ -le "wɛan nen o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizen 'nɔn -a 'vɪ 'nan min nen e Zozi 'yɪ bɛ, -a san 'e srɔɛn wɔ "man 'wɛɛ 'dɔ -e 'o 'kun.

12

Lumɔn -tɔ -laziglɔ -sɛn Zozi 'cɛin -da (Mt 26.6-13; Mk 14.3-9)

¹ E -fɔ yi 'shɛɛdɔ -e Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'e bɔ, en Zozi 'kɔ 'fla nen waa laabo Betani bɛ -a da. Laza nen e -ka en yaa fɔv bɛ -a fla nen. ² Zɪ e 'bɔla Betani nun bɛ, o fɛnun tɔɛn en waa -nɔn -yre. Mat 'bɛ fɛ zɪɛ -a -pliman. En minnun nen o cɪ 'o -nyrandɪ Zozi "srɔn fɛnun -sru "bɛ, Laza a o va.

³ Tɔɔn Mari -laziglɔ -pɔn -tɔ 'si, yaa -sɛn Zozi 'cɛin -da, en yaa man bɔv 'e 'wulo "jɛ "a. -A -koei 'kɔn 'bɔ 'ji 'si 'e pɛɛnɔn. -Laziglɔ zɪɛ waa drɛ fɛ -tɔ nen waa laabo Nard bɛ -a, e 'ka 'e baadɪ fɛ -tɔ -a dɪ, en -a 'flɛ a.

⁴ O Zozi -srɔzan 'tɔ laabo Zudazi Karioti, -yɛɛ "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ min-nun lɛ. Min zɪɛ e 'nan: ⁵ «-Mɛ "le "wɛan nen wa'a -laziglɔ 'labɛ -a -tanɛ dɪ? -Kaa taan paan, -a "lala bɔa -kpi fuba 'shɛɛdɔ, -e -kaa -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

⁶ 'Yalɛ -tɛnɔn 'le 'wɪ "cɛɛ "naan "man -yɛɛ "wɛan e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ dɪ. 'Pian crinzan nen, en -wee "lala nen yaa "paala bɛ, yaa "sia "va te yaa -ble.

⁷ En Zozi "e 'nan: «'Ka lɪ 'labɛ -a 'tɔv flu, yaan 'man drɛ yi nen waan wɔ bɛ -yɛɛ "wɛan. ⁸ Tɔ pɛɛnɔn 'a bɛ, te 'yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va. 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, ma'an 'fo 'ka 'va tɔ pɛɛnɔn 'a dɪ.»

Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -tɛ

⁹ Zuif 'nɔn "kaga -a 'man 'nan Zozi a Betani, en o -kɔ -nan nun. Wa'a 'kɔlɛ

Zozi yidi 'saza 'le "wεan di, 'pian o -ku 'nan -e 'o Laza nen e -ka εn yaa fu bε -a yi. ¹⁰ -A -nan nen Bali -pannōn 'tanōn -a 'pla "da 'nan 'o Laza -te. ¹¹ Kōō Laza -le "wεan Zuif 'nōn "kaga "a 'sinan o -sru, te o yi -tεala Zozi da.

*Zozi 'bōla Zeruzalēm
(Mt 21.1-11; Mk 11.1-11; Lk 19.28-40)*

¹² -A ta tu nen e cεen bε, Zuif 'nōn "kaga "nen o -ku Zeruzalēm Zuif 'nōn 'le 'si nōanba -ji "fēdi da bε, zi waa 'man 'nan Zozi -a -tanan Zeruzalēm bε, ¹³ o lo 'lanun 'sia, εn o -ku Zozi 'sile -sia te o plaman. Waa ve 'nan:

«-Fεavεa o! -Fεavεa o!
Min nen e ci -tanan Minsan 'tō da bε,
Bali -le -fεa 'e 'kōn -a san man.
Izraēl 'nōn 'le mingōnnēn nen.»

¹⁴ Zozi -aflumun pla 'nen 'tu 'yi, εn e -nyran "da "le 'wī nen 'e 'cren -tēdi 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji bε -yee 'wī 'zū. E ya 'e 'cren -tēdi 'nan:

¹⁵ «Zeruzalēm minnun,
te nyēn 'e 'kōn 'ka 'ji di!
"Ka 'yio, 'cee mingōnnēn a -tanan
'e -nyrandi -aflumun pla 'nen da.»

¹⁶ Tu zīε -a wlu bε, Zozi -srunōn 'ka 'wī nen e ci 'e 'lε sōōnan zīε -a -ci manlε di. 'Pian tu nen Zozi 'ku 'e "ti "le mingōnnēn trε nen e "bia bε -a da bε, -a -nan nen -a -cin -tō o ji 'nan 'wī nen e cren -tēdi Zozi 'bō 'le 'wī 'a bε, -yεε 'lε sōō.

¹⁷ Tu nen te Laza -ka e ya -yrε -ji -e Zozi 'e fu bε, minnun pēēnōn nen waa -nan 'yi bε, o Zozi 'le 'wī 'vī. ¹⁸ En minnun "kaga "ta Zozi 'sile -sia 'lεbo "fō wī nen yaa drε waa 'man bε -yee "wεan. ¹⁹ -A -nan nen Farizen 'nōn -a vidī 'sia 'o cin lε 'nan: «Kaa ye, ka'a 'kolaman fε -tu drēdi -a "nyian di. "Ka 'yio, 'trēda minnun pēēnōn -sēn -a -sru.»

Minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε o -ta Zozi 'va

²⁰ Minnun nen o -ku Bali bōlε "fēdi da Zeruzalēm bε, minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a diε o -mie a o va. ²¹ O 'nōn zīε, o pli Filipu man. Filipu bε, Bεzaida min nen Galile 'lεglōn 'ji. En o kōala "man -a vidī -a 'nan: «'Ku 'san, ku ya "vale 'ku Zozi ye.» ²² Filipu -ku -a vīε

Andre lε, εn Andre 'lee Filipu -ku -a vīε Zozi lε.

²³ En Zozi -a 'vī -wlε 'nan: «Tu nen 'an 'bō Blamin -pī 'an -ko 'an "ti "le mingōnnēn trε nen e "bia bε -a da bε e 'bō. ²⁴ Maan ve 'cεε 'wī tūglī 'a 'nan, -te wa'a 'saa 'wlε 'fōlε 'trε 'ji -e 'e fōlī "ji "diε, e -fo 'e -tōwli, yaa 'bōa "da "di. 'Pian -te e fōlī "ji "bε, -a -kōn bōa "da -e 'e 'sēn "da "kaga. ²⁵ Min nen -yee 'belidī wī ci "man "bōō "bε, e -taa 'yee 'belidī 'bō srεlε, 'pian min nen 'e 'pε 'si 'trēda wīnun -sru "bε, 'belidī nen ya'a 'nyaan diε e ya -a san -le vε -a. ²⁶ -Te min a "va 'nan 'an drε 'e 'san -a bε, 'e -sōōnla 'an -sru. -Te e sōōnla 'an -sru "bε, fēnan nen an ci bε, 'an 'suzan zīε e -kōan "nan "nyian. Min nen yaan "sua bε, 'an "ti -a 'tō dra -dan.

²⁷ 'Bε nen 'gūε, 'an 'ci baa 'ji. -Mε "wī nen an -taa -a vīε 'an "ti "lε? Maan ve 'an "ti "lε 'nan, 'e yra yidi 'labε -a 'si 'an man -kōōbli. -Cεjε, ma'an 'wī zīε -a ve di, kōō -yee "wεan nen an -ta 'trēda. ²⁸ Maan ve 'pian 'nan: «'An "ti, 'i drε -e minnun 'o -tō 'nan 'i 'tō a -dan.» »

'Nun tōōn, εn wei -tu wū laji. E 'nan: «Maan -ci kōōn 'nan 'an 'tō a -dan 'va, εn maan dra "nyian -dan.» ²⁹ Min "kaga "nen fε zīε -a -nan, εn o 'wī zīε -a 'man bε, o 'nan: «Laa -paan 'bε klun.» En o -mienun "o 'vī 'nan: «Bali -le 'pasianōn nen laji bε, -a -tu 'bε 'wī tin 'ba -yrε.»

³⁰ En Zozi 'bō -a 'vī -wlε 'nan: «Wei nen e wū 'gūε, 'mēn "wεan "cεε e wū di, 'pian 'ka lε nen e 'wī tin 'ba. ³¹ 'Bε nen 'gūε, 'trēdanōn 'le tin 'badī bε e 'bō. Satan nen e 'trε 'gūε -a "paala bε -a -pin tu 'bō. ³² 'Mēn vε bε, tu nen minnun 'an "paa yiba "plan da -e 'an 'si 'trēda bε, -te -a tu 'bō bε, maan dra -e min pēēnōn 'o yi -tēra 'an da.» ³³ -Te Zozi 'wī zīε -a 'vī bε, zi e -taa "kalε bε -a -nan wī nen yaa 'vī.

³⁴ En minnun -a 'vī -yrε 'nan: «Kōa 'man -pei 'fluba 'ji 'nan, min nen Bali -a 'si "va "bε, ya'a kaa 'li "fo "di. -Mε "le "wεan nen yia ve 'nan: «Yi nen o Blamin -pī "paa yiba "plan da? Blamin -pī zīε -ti nen?» »

³⁵ En Zozi "e -wlε 'nan: «'Tε 'san a tian 'ka 'va tu "wēnnēn 'a. 'Ka 'ta wū te -a 'san a tian 'ka 'va, "tōgō klun 'e bō

'ka man kligli. Min nen e 'ta wo klun va be, fenan nen e ci-kunan be, ya'a tōa di. ³⁶ 'Ka yi -tera 'te 'san da te e ya tian 'ka 'va, -e 'ka 'kōn minnun nen o ya 'te 'san da be waa.»

Zi Zozi 'wī zīe -a 'vī be, e 'si o "srōn, en e yōō -wlo.

Zuif'nōn 'ka yi -tēka Zozi da di

³⁷ Zozi 'lēbo "fō wī "kaga drē Zuif'nōn yīe man, 'pian wa'a yi -tēka Zozi da di. ³⁸ E drē zīe 'nan -e 'wī nen Bali 'lewei vīzan Ezai -a 'vī be 'e 'lē sōō. Yaa 'vī 'nan:

«Minsan, -tīe yi -tera 'wīnun nen kua 'vī be -a da?

En -tī lē nen Minsan 'yee -pē 'plē 'ci kōōn?»

³⁹ 'Wī nen -yee "wēan wa'a 'kōlaman -e 'o yī -tera 'wī da dīe, Ezai -a 'vī "nyian. Yaa 'vī 'nan:

⁴⁰ «Bali o yīe 'wī,

-e 'o vīe 'o fenan 'yī dī,

en e o -pōan "da -tō 'plēble,

-e 'o vīe 'o 'wī 'wī man dī.

E drē zīe 'nan

"tōgō 'o -sōōnla 'e -sru,

-e 'e o 'si 'wī 'jī.»

⁴¹ Zozi 'le 'wī nen Ezai -a 'vī. E Zozi 'le -dan ci 'yī, -yee "wēan e 'wī zīe -a 'vī.

⁴² Zuif'nōn 'tanōn 'bō be, o "kaga "yī -tēala Zozi da. 'Pian Farizen 'nōn 'le "wēan o 'ka "vale 'o ve 'wein dī, "tōgō 'o o -pin cin yī 'kuin. ⁴³ -Te minnun o 'tō "yī "ve be, waa ye "yī e "mlian Bali -le o 'tō "yī "vīdī da.

⁴⁴ Zozi paan 'nan: «Min nen e yī -tēala 'an da be, 'an 'saza da "cēe e yī -tēala dī, 'pian e yī -tēala "nyian min nen yaan 'pa 'sia be -a da. ⁴⁵ Min nen yaan 'yī be, te e min nen yaan 'pa 'sia be -a 'yī. ⁴⁶ Mēen cī 'te 'san -a, an -ta 'trēda 'nan -e min nen e yī -tera 'an da be, -a san 'e vīe 'e 'fū klun va -trilīi dī.

⁴⁷ -Te min 'an wei 'man, en -a san 'ka 'ta wōlēa "da "dīe, mēen "cēe tin -tēa -a san da dī. -Yēe cī 'nan an -ta 'trēda 'nan -e 'an 'trēdanōn 'si 'wī 'jī, ma'an 'talē 'nan -e 'an tin -tē 'trēdanōn da dī.

⁴⁸ Min nen yaan tuv 'e 'pela koda, en ya'a 'an wei 'silēa 'wī 'a dīe, -a san -le 'wī tin 'bazan a. 'An wei nen maan 'vī be, -yēe tin -tēa -a san da yī -fōla "da "jī.

⁴⁹ 'Wī nen maan ve be, ya'a 'sia 'an 'bō 'va dī, 'pian 'an "tī "nen yaan 'pa 'sia

be, -yēe 'wī nen kō 'an vī be -a 'pa 'an 'le. ⁵⁰ En maan -tōa 'nan 'an "tī 'le 'wī nen yaa 'vī be, e 'belidī nen ya'a 'nyaan dīe -a -nōan "min lē. 'Wīnun nen maan ve 'gūe, zī 'an "tī -a 'vī 'mēn be -a da nen maan ve.»

13

Zozi 'lee 'e -srunōn fē -nyranman blī 'e cin va

¹ E -fū yī -tū -e Zuif'nōn 'le 'si nōanba -jī "fēdi yī 'e bō. Zozi -a -tōa 'nan 'yee tū 'bō -e 'e 'si 'trē 'gūe -a da -e 'e 'kū 'e "tī "srōn. Minnun nen o yī -tera Zozi da 'trēda be, e o 'yī "yī, e o 'yī "yī "trilīi, en yaa 'le 'sran.

² Yī zīe -a funninmlan nen Zozi 'lee 'e -srunōn a fenun -blīnan 'e cin va. Tū zīe -a man be, te Satan ci "nrōndī 'pla Simōn -pī Zudazi Karioti man. Yaa -cin -trōa "jī 'nan 'e Zozi 'nōn 'e 'nanmannōn lē. ³ Zozi -a -tōa 'nan 'e "sia Bali va en 'e lia 'e da Bali va. Yaa -tōa "nyian 'nan 'e "tī 'e 'tō fē pēenōn da. ⁴ E wluan fenun nen o cī -a -blīnan be -a -sru, e 'yee sō 'si 'e da, en e sō -tū 'si yaa -trōa 'e -tīen "da. ⁵ E 'yī 'sen 'kpōngbo 'tū -jī, en 'e -srunōn 'cēin -man "foedī 'sia, te yaa man bōōman sō nen -a -tīen "da be -a.

⁶ Zī e 'bō Simōn Pīeri da be, en 'be laabv -yrō 'nan: «Minsan, yīe 'an 'cēin -man "foeman?»

⁷ En Zozi -a 'vī -yrē 'nan: «'Wī nen an cī -a drēnan 'gūe yī'a -ci maan tū 'gūe -a dī, 'pian yīa -ci maan 'e 'fōla "da.»

⁸ En Pīeri 'e -yrē 'nan: «Maan 'we "man "dī, yī'a 'li 'an 'cēin -man foeman "fo "dī.»

Zozi 'e -yrē 'nan: «-Te ma'an 'i 'cēin -man "foelē dīe, te i 'ka 'mēn vē -a dī.»

⁹ -A -nan nen Simōn Pīeri 'e Zozi lē 'nan: «Te 'yian 'cēin 'saza 'man "foe dī. Minsan, 'an 'pē 'lee 'an 'wulo nen 'gū, 'i o man "foe "nyian.»

¹⁰ En Zozi 'e 'nan -yrē 'nan: «Min nen 'e sru 'va be, -a 'kōlē pēenōn da a 'saun. -A cēin -man 'saza nen yaa "foeman. Ka ya 'saun, 'pian 'ka pēenōn "cēe dī.»

¹¹ Min nen e "ta -daa Zozi 'nōn lē 'e 'nanmannōn lē be, Zozi -a -tōa, -yee "wēan yaa 'vī 'nan, o pēenōn 'ka 'saun dī.

¹² Z₁ Zozi c_εen 'e -srun_n 'c_εin -man "foedi man b_ε, εn e 'yee s_o 'w_o "nyian 'e da. E -nyran f_εnun -sru 'e "pa 'ji, εn yaa laab_o -w_o 'nan: «'W₁ n_εn maan dr_ε 'c_εε 'g_oε, kaa -ci 'man? ¹³ Kaan laabo Bali -le 'w₁ "paazan, εn kaan laabo Minsan. Kaa ve 'e 'n_oan da, k_oo an ya -a. ¹⁴ 'An 'b_o 'b_ε c_i Bali -le 'w₁ "paazan -a, εn m_εεn c_i Minsan -a, -yee "w_εan -te an 'ka 'c_εin -man foe b_ε, 'ka cin c_εin -man "foe "nyian. ¹⁵ 'W₁ -k_oon "man w₁ n_εn man dr_ε 'c_εε, 'd_o -e 'ka dr_ε "le z_i maan dr_ε 'c_εε b_ε -yee 'w₁ 'z_o. ¹⁶ Maan ve 'c_εε 'w₁ t_igl₁ 'a 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlian 'e 'tazan da d_i. εn 'pasiazan -dan 'ka 'mlian min n_εn yaa 'pa 'sia b_ε -a da d_i. ¹⁷ 'W₁nun z_iε kaa -t_oa 's_iεn. -Te ka 'ta 'w_ola "da "b_ε, Bali -le -f_εa 'ka man.

¹⁸ 'Ka p_εεn_n "c_εε maan ve d_i. Minn_n n_εn an o 'si "va "b_ε, an o -t_oa, 'pian 'w₁ n_εn 'e 'c_εen -t_εd_i Bali -le 'fluba 'ji b_ε, e ya "le 'e 'l_ε s_o. E ya 'e 'c_εen -t_εd_i 'nan: «Min n_εn 'k_o f_ε b_li a 'e cin va b_ε, e dr_ε 'an 'nanmanzan 'a.»

¹⁹ Maan ve 'c_εε 'vaa -e -a t_o 'e b_o. T_o n_εn 'w₁nun z_iε e dra "man "b_ε, -e min n_εn an c_i -a b_ε 'ka -t_o. ²⁰ Maan ve 'c_εε 'w₁ t_igl₁ 'a 'nan, min n_εn maan 'pa 'sia b_ε, -te min n_εn yaa -p_ε 'kun b_ε, 'an 'b_o n_εn -a san 'an 'p_ε 'kun. εn min n_εn yaan 'p_ε 'kun b_ε, te min n_εn yaan 'pa 'sia b_ε, -a 'b_o n_εn -a san -a -p_ε 'kun.»

Zozi "e 'nan Zudazi "ta 'e -n_oan 'e 'nanmann_n l_ε
(Mt 26.20-25; Mk 14.17-21; Lk 22.21-23)

²¹ Z₁ Zozi 'w₁ z_iε -a 'v₁ b_ε, εn -a ci baa 'ji. -A -nan n_εn yaa 'v₁ -w_lε 'wein 'nan: «Maan ve 'c_εε 'w₁ t_igl₁ 'a 'nan, min -t_o a 'ka yei, -y_εε 'an -n_oan 'an 'nanmann_n l_ε.»

²² εn Zozi -srun_n 'o y_iε 't_o 'o cin y_ra, k_oo min n_εn e c_i -yee 'w₁ v₁nan b_ε, wa 'a san t_oa d_i. ²³ Zozi -sruzan 't_o n_εn Zozi -a ye "y_i 'kpa t_igl₁ b_ε, -y_εε c_i 'e -nyrand_i Zozi 'b_o 'sr_on "kogo. ²⁴ εn Sim_on Pi_εri 'w₁ 't_o dr_ε -y_rε 'nan 'e laab_o Zozi 'l_o 'nan -t_i n_εn Zozi 'b_o -a ve.

²⁵ Zozi -sruzan z_iε, e t_εεn "ji Zozi kugu da, εn yaa laab_o Zozi 'l_o 'nan: «Minsan, -t_i n_εn?»

²⁶ Zozi "e -y_rε 'nan: «Min n_εn an 'kp_oun pon_n 'f_od_i -n_on -y_rε "b_ε, te -a san n_εn.» -A -nan n_εn Zozi 'kp_oun pon_n 'si, yaa 'f_o, εn yaa -n_on Sim_on -p_i Zudazi Karioti l_ε. ²⁷ Z₁ Zudazi 'kp_oun pon_n z_iε -a 'si b_ε, εn Satan -f_o -a -sru.

Zozi "e -y_rε 'nan: «'W₁ n_εn i "ta -a dra b_ε, 'i dr_ε tada.» ²⁸ Minn_n n_εn o c_i 'o -nyrand_i waa f_εnun -sru "b_ε, o -t_o 'ka 'w₁ n_εn Zozi 'w₁ z_iε -a 'v₁ "man "b_ε -a -ci man l_ε d_i. ²⁹ Zudazi "kuan 'wee "lala man, -yee "w_εan min -mienun -a nr_on 'o 'ji 'nan, Zozi -a 'v₁ -y_rε 'nan 'e 'k_o f_ε n_εn e k_li 'o man "f_εd_i f_ε -a b_ε -a 'l_o. -Te 'b_ε "c_εε d_i 'nan 'e 'k_o f_ε -t_o -n_on 'yale -t_εn_on l_ε. ³⁰ Zudazi 'kp_oun pon_n z_iε -a 'si, nun t_oon εn e 'b_ola bei "nyiand_o klun va.

Zozi 'w₁ 'nyranman paa 'e -srun_n 'ji

³¹ Z₁ Zudazi b_ola b_ε, εn Zozi "e 'nan: «'B_ε n_εn 'g_oε, Blamin -p_i 't_o dr_ε -dan "m_εn, εn minn_n Bali -le -dan ci ye Blamin -p_i -le "w_εan. ³² εn -te minn_n Bali -le -dan ci 'y₁ Blamin -p_i -le "w_εan b_ε, -e Bali 'b_o 'e 'p_i 't_o dr_ε -dan 'e 'b_o 'a. -A -nan 'ka "nyian m_oan d_i -e 'e 'w₁ z_iε -a dr_ε.

³³ 'M_εn 'n_εnnun, an ya tian ka yei t_o "w_εnn_n 'a, 'pian ka -taa 'an -w_εεl_ε. 'W₁ n_εn maan 'v₁ Zuif 'n_on l_ε b_ε, an "cee "ve "nyian. Ka 'a 'k_olaman -e 'ka 'k_o f_εnan n_εn an "ta -k_o b_ε -a -nan d_i.

³⁴ An -p_εi -t_rε -t_oa 'c_εε, -nyr_εn 'nan 'ka cin y₁ "y_i "le z_i an 'ka 'y₁ "y_i "b_ε -yee 'w₁ 'z_o. ³⁵ -Te 'ka cin ye "y_i "b_ε, minn_n p_εεn_n -taa -a -t_ol_ε 'nan ka ya 'an -srun_n 'a.»

Zozi -a 'v₁ Pi_εri l_ε 'nan e "sia 'e -sru
(Mt 26.31-35; Mk 14.27-31; Lk 22.31-34)

³⁶ Sim_on Pi_εri -a laab_o Zozi 'l_o 'nan: «Minsan, i "ta -k_o nyin zia?»

εn Zozi "e -y_rε 'nan: «F_εnan n_εn an "ta -k_o t_o 'g_oε -a b_ε, y_i 'a 'k_olaman -e 'i -tra 'an -sru "d_i, 'pian "b_ε -sru, i -taa -s_oonl_εa 'an -sru.»

³⁷ εn Pi_εri -a laab_o -y_ro "nyian 'nan: «Minsan, -m_ε "le "w_εan ma 'an 'k_olaman -e 'an 'k_ola 'i -sru t_o 'g_oε -a d_i? 'An 'man a 'e w_oo d_i -e 'an 'ka 'y_iε "w_εan.»

³⁸ εn Zozi "e 'nan Pi_εri l_ε 'nan: «Y_ia ve 'nan, 'i 'man a 'e w_oo d_i -e 'i 'ka 'm_εn

"wεan? 'Pian 'an 'bɔ "an "ve 'yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yi'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannen tɛdɛ 'e 'wɪ.»

14

Zozi 'tɔwli 'bɛ cɪ Bali va -si -a

¹ Zozi "e 'nan 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «Te 'ka 'ci 'e baa -ji 'mlɔnmlɔn dɪ! 'Ka yi -tɛra Bali da, ɛn 'ka yi -tɛra "nyian 'an da! ² An "tɪ "le "kɔnnɛn "bɛ, -nyrannan "kaga "a -nan. An "ta -ko 'ka -nyrannan "man drɛlɛ. "Te -nyrannan 'ka 'nan dɪɛ, "te ma'an vɪlɛ 'cɛɛ dɪ. ³ -Yee "wεan -te an -kɔ ɛn an 'ka -nyrannan "man drɛ bɛ, an -taa 'ka 'silɛ -e -kaa kɔ -nan nun. -Kaa -nyrannan -kɔan 'e cin va. ⁴ Fɛ nɛn an "ta -ko -nan 'gɔvɛ, -kaa -nan si -tɔa.»

⁵ ɛn Toma "e -yrɛ 'nan: «Minsan, fɛ nɛn i "ta -ko -nan bɛ, kɔ'a -nan si tɔa dɪ. Kɔa dra 'kɔ -e 'kɔ -nan si -tɔ?»

⁶ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ -si -a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn mɛɛn cɪ 'belidɪ -a. Min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'an "tɪ 'va, te ya'a 'ciɪɛa 'an 'va dɪ. ⁷ Min nɛn an cɪ -a bɛ kaa -tɔ, -yee "wεan kaan "tɪ -tɔa. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ kaan "tɪ 'yɪ, ɛn zɪ e cɪ bɛ, kaa -tɔdɪ 'sia.»

⁸ ɛn Filipu "e 'si 'va 'nan: «Minsan, 'i "tɪ 'bɔ bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔvɛ, te 'kɔ 'ci 'sɔ.»

⁹ Zozi "e -yrɛ 'nan: «Filipu, an 'mɔn 'ka yei "kaga, ɛn yia tian 'an 'tɔlɛ dɔvɔ? Min nɛn yaan 'yɪ bɛ, te -a san 'an "tɪ 'yɪ. -Mɛ "le "wεan yia ve 'nan 'an "tɪ -kɔɔn 'cɛɛ? ¹⁰ Yi'a yi 'tɛala "da 'nan 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a kɔ ya min -tɔwli "a dɔvɔ? 'Winun nɛn maan ve 'cɛɛ 'gɔvɛ, ya'a 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. 'An "tɪ 'bɔ nɛn kɔ ya -a min -tɔwli "bɛ, -yɛɛ -ciala 'an 'va -e 'e 'yee 'winun 'lɛ sɔɔ. ¹¹ 'Ka yi -tɛra "da 'nan 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a kɔ ya min -tɔwli "a. ɛn -te ka'a yi 'tɛala 'an da 'an 'lewei 'le "wεan dɪɛ, 'ka yi -tɛra 'an da, winun nɛn maan dra bɛ -yee "wεan. ¹² Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, min nɛn e yi -tɛra 'an da bɛ, 'winun nɛn maan dra 'gɔvɛ, -a san "e "dra "nyian. -A -san -taa 'wɪ -dandan drɛlɛ e "mlian 'mɛn vɛ da, kɔɔ an "ta -ko 'an "tɪ 'va. ¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra, 'dɔ -e 'an "tɪ 'tɔ 'e drɛ -dan 'mɛn "wεan. ¹⁴ -Te ka

'wɪ 'tɔ laabɔ 'an 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, maan dra.»

Zozi "e 'nan 'e -taa Bali lei 'saun 'a 'yee minnun da

¹⁵ «-Te kaan ye "yi "bɛ, 'an wei da nɛn 'ka 'ta wɔla. ¹⁶ Tɔɔn 'an "tɪ trɔv "baa -e 'e 'ka 'pa "vazan 'pa 'sia 'cɛɛ, -yɛɛ fo 'ka 'va 'li 'trilii. ¹⁷ 'Ka 'pa "vazan zɪɛ Bali lei nɛn 'e 'wɪ tɪglɪ -kɔɔnman min lɛ bɛ -nyrɛn. Minnun nɛn 'trɛda 'winun 'gɔvɛ -nyrɛn waa ye "yi "bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e drɛ -wee vɛ -a dɪ, kɔɔ o yra 'ka "da 'zia dɪ, ɛn wa'a -tɔlɛ dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, "ka "tɔ, kɔɔ e ya 'ka 'va, ɛn 'ka -taa "drɛlɛ waa min -tɔwli "a. ¹⁸ Ma'an 'ka 'tɔvɛ 'ka 'saza "le 'nɛn nɛn -a "tɪ 'lee -a "bɔ "ka 'e da bɛ -yee 'wɪ 'zɔv dɪ. An lia 'an da 'ka 'va. ¹⁹ E -fɔv tɔv "wɛnnɛn 'a, te 'trɛda minnun 'ka "nyian 'an 'ye dɪ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka -taa -a yɪlɛ 'nan 'an yie a "man "nyian 'e 'pa 'ji. ɛn "cee yie 'fo "man "nyian. ²⁰ Tɔv zɪɛ -a man nɛn kaa -tɔa 'nan 'an "tɪ 'bɔ bɛ, kɔ ya -a min -tɔwli. ɛn 'ka 'bɔ 'lee 'an 'bɔ bɛ, -kaa ya min -tɔwli "a. ²¹ Min nɛn 'mɛn -pei -tɔ winun -cin a 'ji, te e 'ta 'wɔla "da "bɛ, -a san 'bɛ 'an ye "yi. Min nɛn yaan ye "yi "bɛ, 'an "tɪ -taa -a san yɪlɛ "yi, 'an 'bɔ an -taa -a san yɪlɛ "yi "nyian, ɛn 'an 'fli -kɔɔnman -yrɛ.»

²² ɛn -a -sruzan 'tɔv nɛn "nyian waa laabo Zudazi, te Zudazi Karioti "cɛɛ 'bɛ 'a dɪɛ, 'bɛ laabɔ -yrɔ 'nan: «Minsan, -mɛ "le "wεan 'i 'fli -kɔɔnman 'kɔvɛ, ɛn yi'a 'i 'fli kɔɔnman 'trɛda minnun lɛ dɪ?»

²³ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te min 'an ye "yi te e 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, -a -nan nɛn 'an "tɪ -taa -a san yɪlɛ "yi. Tɔɔn 'kɔ 'vale 'an "tɪ "a bɛ, kɔ -taa "talɛ -a san va -e 'kɔ -nyran "va. ²⁴ 'Pian min nɛn ya'an ye "yi "dɪɛ, ya'a 'ta wɔla 'an wei da dɪ. Wei nɛn ka cɪ -a mannan 'gɔvɛ, ya'a 'sia 'an 'va dɪ, 'pian 'an "tɪ 'nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va nɛn e "sia.

²⁵ 'Winun 'gɔvɛ maan tin "baa 'cɛɛ te an ya tian 'ka yei. ²⁶ 'An "tɪ -taa "talɛ 'ka 'pa "vazan 'a 'an 'lɛji, Bali lei 'saun nɛn. -Yɛɛ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'vɪ bɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ji, ɛn -yɛɛ -ci 'sia 'cɛɛ.

²⁷ 'Ka 'fɔ -trɔɔ, 'mɛn -fɔdɪ -trɔɔ bɛ, maan -nɔn 'cɛɛ. Ma'an -fɔdɪ -trɔɔ ve 'ka

'man "le 'nan 'trɛda minnun -a ve 'ka man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. Te nyɛn 'e 'ka 'cɛn dɪ, ɛn te "klan 'e 'ka 'tɛ dɪ.

²⁸Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, an "ta -ko -e 'an li 'an da "nyian 'ka 'va. "Te kaan ye "yi "bɛ, "te 'ka 'ci "nranman, kɔɔ an "ta -ko 'an "tɪ 'va, ɛn 'an "tɪ -dan "mlɪan 'an da. ²⁹'Winun zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ 'vaa -e -a drɛ tʊ 'e bɔ. 'Dʊ -e "yɛɛ vɪnan 'e drɛ bɛ, -e 'ka yi -tɛra 'an da. ³⁰'Mɛn tʊ 'ka "nyian "kaga -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ dɪ, kɔɔ Satan nɛn e 'trɛ 'gʊɛ -a "paala bɛ, e ya -tanan. -Yee 'plɛblɛ 'ka 'an da dɪ, ³¹'pian -e 'trɛda minnun 'o -tɔ 'nan, 'an "tɪ ye "yi "bɛ, 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'mɛn bɛ an 'ta 'wɔla "da.

'Ka 'wluan lou, -kaa kʊ!»

15

Zozi -kɔnnɛn "tʊ -fɔ yiba 'lee 'e pɛ 'nɛnnun da

¹Yaa vɪdɪ 'sia -wɪɛ 'nan: «Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba 'kpa -a, ɛn 'an "tɪ 'bɛ cɪ min nɛn e rɛzɛn 'bɔ 'ta bɛ -a. ²'An pɛ 'nɛnnun nɛn wa'a 'baa dɪɛ, 'an "tɪ o "cɛan, ɛn 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o baa "bɛ, 'an "tɪ "o man dra 'dʊ -e 'o ba 'kpa "kaga. ³Cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun nɛn o -taa "balɛ "kaga "bɛ waa, kɔɔ 'wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'gʊɛ, e 'ka drɛ 'saun 'va. ⁴'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man te -kaa ya min -tʊwɪli "a. Yiba "pɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e ba 'e 'saza, te e 'ka 'e lɛadɪ yiba 'bɔ man dɪ. -A -tʊwɪli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, -te ka'a 'fʊlɛ 'ka lɛadɪ 'an man dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ.

⁵Mɛɛn cɪ rɛzɛn yiba "a, ɛn cɛɛ cɪ 'an pɛ 'nɛnnun -a. Min nɛn e -fʊ 'e lɛadɪ 'an man bɛ, kʊ 'vale -a kʊ dra min -tʊwɪli "a. -A san -kɔan "le yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Yɛɛ cɪ 'nan -te ma'an 'palɛ 'ka 'va dɪɛ, ka'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ drɛdɪ -a dɪ. ⁶Min nɛn ya'a -fʊlɛ 'e lɛadɪ 'an man dɪɛ, waa -tua bei. -A san a "le 'nan yiba "pɛ nɛn waa cɛɛn ɛn waa tʊwɪ bei "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kaa, waa "siala -e 'o -fɔ 'tɛa. ⁷-Te ka -fʊ 'ka lɛadɪ 'an man, ɛn 'an wei -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, fɛ o o fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ, 'ka laabʊ 'an "tɪ 'lɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ⁸-Te ka ya "le 'nan yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, 'an "tɪ 'tɔ dra -dan. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔnnɛn 'nan ka ya 'an -srɛnɔn 'a.

⁹Zɪ 'an "tɪ 'an ye "yi "bɛ, -a da nɛn an 'ka ye "yi. 'Ka 'fʊ 'ka lɛadɪ 'an man -e 'an 'ka yi "yi. ¹⁰-Te ka 'ta 'wɔla 'mɛn -pei -tɔ winun da bɛ, an 'ka ye "yi. An 'bɔ "nyian, "an 'ta wɔla 'an "tɪ "le -pei -tɔ winun da ɛn yaan 'yɪ "yi.

¹¹'Winun zɪɛ maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn an 'lɔ 'gʊɛ -e 'kɔn "nyian "cee 'lɔ. -E 'cee vɛ 'e 'ciɪla "da "fo. ¹²'Mɛn -pei -tɔ wɪ nɛn 'nan, 'ka cin yi "yi "le zɪ an 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹³Yɪdɪ "yi "nɛn e "mlɪan yɪdɪ "yi pɛɛnɔn da bɛ, -nyɛn 'nan min 'e 'wɪ "man -e 'e 'ka 'e beenun "pa 'ji. ¹⁴-Te ka 'ta 'wɔla 'wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a da bɛ, te ka ya 'an beenun -a. ¹⁵Ma'an "nyian 'ka laabo 'an 'sunɔn dɪ, 'pian an 'ka laabo 'an beenun. Min 'suzan 'ka 'e 'tazan drɛ wɪ tɔa dɪ, 'pian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan 'man 'an "tɪ "da bɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ, -yee "wɛan an 'ka laabo 'an beenun. ¹⁶'Ka 'bɔ "cɛɛ 'an 'si "va ɛn ka sɔnla 'an -sru "dɪ, 'pian mɛɛn 'ka 'si "va. An 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'nyranman 'pa, -e 'ka drɛ yiba "pɛ nɛn e baa "kaga "bɛ -a. 'Cee 'nyranman "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ pɛɛnɔn nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ. ¹⁷'Winun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ 'gʊɛ, 'ka 'ta wɔla "da 'dʊ -e 'ka cin yi "yi.»

'Trɛda minnun "naan Zozi 'lee 'e -srɛnɔn man

¹⁸«'Trɛdanɔn "naan 'ka man, 'pian 'ka -tɔ 'nan o 'nan 'an man 'ka 'lɔ 'e 'flin. ¹⁹"Te ka ya "le 'trɛdanɔn 'zʊ bɛ, "te o 'ka ye "yi "le 'o 'va minnun zʊ. 'Pian an 'ka 'si o yei, ɛn ka 'ka "nyian 'trɛdavɛ -a dɪ, -yee "wɛan o "naan 'ka man. ²⁰'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Maan 'vɪ 'nan, min 'suzan -dan 'ka 'mlɪan 'e 'tazan da dɪ, -yee "wɛan -te minnun 'tɛ 'pa 'an da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'tɛ "paa "nyian "cee "da. -Te minnun 'ta 'wɔla 'an wei da bɛ, 'ka -tɔ 'nan o 'ta wɔla "nyian "cee "wei da. ²¹'Winun pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ, ka ya 'mɛn vɛ -a -le "wɛan. Min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ, wa'a tɔa dɪ, -yee "wɛan nɛn waa dra. ²²"Te ma'an 'talɛ -e 'an 'wɪ tin 'ba -wɪɛ "dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -wee 'wɪ 'pa "davɛ pee "ka "dɪ. ²³Kɔɔ

min nɛn e "naan 'an man bɛ, te -a san "nan "nyian 'an "ti "man. ²⁴ 'Wɪnɪn nɛn min -tɔ 'ka tian 'li -a drɛlɛ dɪɛ, "te ma'an drɛlɛ o yɪɛ man dɪɛ, "te o 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔɛ, waan drɛ wɪnɪn 'yɪ, te o "naan tian 'kɔ 'vale 'an "ti "a 'kɔ man. ²⁵ 'Wɪ zɪɛ e dra 'nan -e 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee -peɪ 'fluba 'ji bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Minnun 'nan 'an man te -a -ci "ka "dɪ.»
²⁶ Tɔ nɛn an -ko 'an "ti 'va bɛ, an 'ka 'pa "vazan "paa -sia. Bali lei nɛn, e "sia 'an "ti 'va, ɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ. -Te e -ta bɛ, -yɛɛ 'an 'nan wɪ ve. ²⁷ 'Ka 'bɔ "nyian, cɛɛ 'an 'nan wɪ ve minnun lɛ. Kɔɔ -e 'e 'sia 'mɛn 'nyranman pou sianan "trilii -e 'e bɔ cɛɛgɔ yɪ -a bɛ, ka -fɔ 'an "srɔn.

16

¹ 'Wɪnɪn 'gɔɛ maan 'vɪ cɛɛ 'nan -e "weɛ vɪnan 'o 'tɛ "paa 'ka da bɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'si 'an -sru "dɪ. ² Minnun -taa 'ka 'pinlɛ 'wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. ɛn tɔ -mie -taa "bɔlɛ bɛ, minnun 'ka -tɛɛman, te o 'ci "nrɔnman 'nan 'o ya Bali 'sunan. ³ 'Wɪnɪn zɪɛ waa dra, kɔɔ wa'an "ti 'tɔa dɪ, ɛn wa'an 'tɔa dɪ.

⁴ 'Wɪnɪn zɪɛ maan 'vɪ cɛɛ 'nan -te -a -tɔ 'bɔ bɛ, -e 'an wei -cin 'e 'trɔa 'ka 'ji. Ma'an vɪlɛ cɛɛ -a pou sianan "dɪ, kɔɔ te an ya 'ka yei.»

Zozi "e 'nan Bali lei 'saun -taa 'wɪ tɪglɪ 'ci 'silɛ

⁵ «'Bɛ nɛn 'gɔɛ, an "ta lia 'an da min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a va. 'Wɪ zɪɛ maan 'vɪ cɛɛ, ɛn min -tɔ 'ka yɪlɛ 'ka yei -e 'e laabo 'an 'lɔ 'nan nyin zia nɛn an "ta -ko dɪ. ⁶ 'Pian zɪ an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ cɛɛ bɛ, ɛn 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, e ya 'cee 'wɪ "yɪ "a -e 'an 'kɔ. Kɔɔ -te ma'an 'kɔlɛ dɪɛ, 'ka 'pa "vazan 'ka 'taa dɪ. 'Pian -te an -kɔ bɛ, maan "paa -sia 'cɛɛ.

⁸ -Te e -ta bɛ, 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ 'wɪdɪ "a bɛ 'lee 'wɪ nɛn e cɪ 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ 'lee Bali -le tin 'badɪ bɛ, -yɛɛ -ci -kɔnman 'trɛdanɔn lɛ. ⁹ -Wee 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn 'nan wa'a yɪ 'tɛala 'an da dɪ. ¹⁰ Bali -le 'wɪ tɪglɪ drɛdɪ nɛn 'nan an lia 'an da 'an "ti 'va, ɛn ka'a "nyian 'an 'ye dɪ. ¹¹ Bali -le tin 'badɪ nɛn 'nan Satan nɛn e 'trɛ 'gɔɛ -a "paala bɛ tin -te "da.

¹² 'Wɪ "kaga "a -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian ka'a 'kɔlaman -e 'ka -ci man tɔ 'gɔɛ -a dɪ. ¹³ Bali lei nɛn e 'wɪ tɪglɪ 'ci "sia min lɛ bɛ, -te e -ta bɛ, -yɛɛ 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn 'ci "sia 'cɛɛ. Ya'a 'wɪ 've 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nɛn yaa man bɛ, -nyrɛn yaa ve minnun lɛ. 'Wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ -kɔɔbli bɛ, -nyrɛn yaa -ci "sia minnun lɛ. ¹⁴ -Yɛɛ 'mɛn -dan ci -kɔnman minnun lɛ, kɔɔ 'wɪnɪn nɛn e -taa -a vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, e "sia an 'va. ¹⁵ Fɛ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'an "ti 'lɔ bɛ, te e ya 'mɛn vɛ -a "nyian, -yee "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'wɪnɪn nɛn yaa ve 'cɛɛ bɛ, e "sia 'an 'va.»

Zozi "e 'nan ci "nrandɪ -taa 'e -srunɔn 'lɔ

¹⁶ Zozi -a 'vɪ "nyian 'nan: «Tɔ -fɔ "wɛnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ.»

¹⁷ Zɪ Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn -a -srunɔn -mienun 'wɪ vɪdɪ 'sia o cin yei. Waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ nɛn yaa 'vɪ -cɛɛ 'gɔɛ, -a -ci nɛn 'nɔn? Yaa 'vɪ 'nan, tɔ -fɔ "wɛnɔn -e 'ka vɪlɛ 'kaan yɪ "nyian dɪ, ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan an "ta -ko 'an "ti "srɔn. ¹⁸ Tɔ "wɛnnɛn 'bɔ nɛn yaa ve 'gɔɛ -a -ci nɛn 'nɔn? 'Wɪ nɛn e cɪ "vale 'e ve bɛ, -ka'a -ci maan dɪ.»

¹⁹ Zozi -a -tɔ 'nan o ya "vale 'o 'wɪ zɪɛ -a -ci laabo 'e 'lɔ, ɛn e 'nan -wɪlɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan tɔ -fɔ "wɛnɔn, te ka'a "nyian 'an 'ye dɪ ɛn tɔ "wɛnnɛn 'a "nyian -e 'kaan yɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn ka 'wɪ laabo 'ka cin lɔ 'gɔ? ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, ka -taa "wuɔlɛ 'kpa tɪglɪ, 'pian te 'trɛdanɔn 'le 'ci "nranman. 'Ka 'ta dra -trɔdrɔ, 'pian 'cee ta drɛdɪ -trɔdrɔ zɪɛ e limlan "da ci "nrandɪ -a. ²¹ 'Ka 'ci "nrɔn -pɔnzɔn da. -Te -yee 'nɛn 'ya tɔ 'bɔ bɛ, -a ta dra -trɔdrɔ, kɔɔ -yee yra yɪdɪ 'bɔ. 'Pian -te e 'nɛn 'bɔ 'ya bɛ, -e 'yee yra yɪdɪ -cin 'e 'san "ji. -A ci "nranman 'sɪɛn 'nan 'e min 'bɔla 'trɛda. ²² -A -tɔwɪlɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. Tɔ 'gɔɛ -a bɛ 'ka 'ta a -trɔdrɔ, 'pian an 'ka yɪ pee wo -e 'ka 'ci 'e "nran. ɛn min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e ci "nrandɪ zɪɛ -a 'si 'ka 'lɔ dɪ. ²³ Tɔ zɪɛ -a man bɛ, ka'a "nyian 'wɪ 'tɔ laabo 'an 'lɔ dɪ.

Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛ nɛn kaa laabo 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ - a bɛ yaa -nɔan 'cɛɛ. ²⁴ Ka'a tian fɛ -tu laabɔlɛ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a dɪ. 'Ka laabɔ -yrɔ, yaa -nɔan 'cɛɛ -e 'cee ci "nrandɪ 'e 'ciɪla "da "fo.»

Zozi "e 'nan 'e -srunɔn 'o -pɔan 'kun

²⁵ «'Wɪnɔn zɪɛ, maan 'vɪ 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji. Tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, te ma'an "nyian 'wɪ tin 'baa 'cɛɛ -kɔnnɛn "ji dɪ, 'pian 'an "tɪ "le 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'wein. ²⁶ Tɔ zɪɛ - a man bɛ, 'ka fɛ laabɔ 'an "tɪ 'lɔ te ka ya 'mɛn vɛ -a. 'An 'bɔ "cɛɛ 'an "tɪ trɔ "baa -yee fɛ -nɔndɪ 'cɛɛ -a dɪ, ²⁷ kɔɔ 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yi, kaan 'yi "yi "le "wɛan. Kaan ye "yi, ɛn ka yi -tɛala "da 'nan an 'si Bali va, -yee "wɛan 'an "tɪ 'bɔ 'ka ye "yi. ²⁸ An 'si 'an "tɪ 'va, ɛn an -ta 'trɛ 'gɔvɛ -a da. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, an "ta "sia 'trɛda -e 'an li 'an da 'an "tɪ 'va.»

²⁹ ɛn -a -srunɔn "e 'nan -yre 'nan: «I ya 'wɪ tin 'banan "mɛn 'e 'ci -a 'wein te e 'ka -kɔnnɛn "ji dɪ. ³⁰ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, kɔvɛ -tɔ "mɛn 'nan i 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. 'Wɪ nɛn kɔ ci "vale 'kɔ laabɔ 'i 'lɔ bɛ yia -tɔa, te kɔ'a tian -a laabɔlɛ dɪ. -Yee "wɛan kɔ yi -tɛala 'i da 'nan i 'si Bali va.»

³¹ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Ka yi -tɛala 'an da, 'bɛ a zɪ. ³² 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ -tɔ -taa "bɔlɛ, 'ka pɛɛnɔn fuimlan "man -e min -tɔ 'e 'kɔ 'e 'lɛ zia. -A tɔ 'bɔ 'bɔ 'va. Tɔ zɪɛ -a man nɛn kaan "tɔvɛ 'an -tɔwli. 'Pian an 'ka 'an -tɔwli "dɪ, kɔɔ 'an "tɪ -kɔan 'an "srɔn.

³³ An -fɔ 'e 'flin an 'wɪnɔn pɛɛnɔn 'gɔvɛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e 'ka 'fɔ -trɔɔ, -e -kaa drɛ min -tɔwli "a -le "wɛan. Ka -taa 'ka yra yɪlɛ 'trɛda, 'pian 'ka -pɔan 'e 'sɔ, an 'trɛda 'plɛblɛ pɛɛnɔn klɪ.»

17

Zozi Bali trɔ 'ba 'e -srunɔn lɛ

¹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vidɪ man bɛ, 'e yra -tɔ laji, ɛn e 'nan:

«'An "tɪ, -a tɔ 'bɔ. 'An 'bɔ nɛn 'i 'pɪ - a bɛ, 'yian 'tɔ drɛ -dan, -e 'mɛin 'tɔ drɛ -dan "nyian. ² I 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn, ɛn yian 'pla fɛ pɛɛnɔn 'ta lou, -yee "wɛan minnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan -wɛlɛ.

³ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'i 'tɔ, 'nan 'i 'bɔ 'tɔwli yɪɛ ci Bali tɪgɪ 'a, ɛn 'an 'bɔ Zozi Crizi nɛn

yian 'pa 'sia bɛ min 'e 'an 'tɔ. ⁴ Mɛin 'tɔ drɛ -dan 'trɛda, ɛn 'nyranman nɛn yia -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'pa bɛ, maan 'lɛ sɔɔ. ⁵ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an "tɪ, 'yian drɛ -dan 'i "srɔn "nun. Zɪ an ci -dan 'i "srɔn "nun 'e 'cɛn, te 'trɛ "ka tian dɪɛ, 'yian drɛ -a 'e "pa 'ji.

⁶ Zɪ i ci bɛ, maan -ci 'si minnɔn nɛn i o 'si "va 'trɛdanɔn yei ɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ -wɛlɛ. O ya 'yie vɛ -a, ɛn i o -nɔn 'mɛn. O 'ta 'wɔla 'i wei da, ⁷ ɛn waa -tɔ "mɛn 'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, e "sia 'i 'va 'kpagba. ⁸ -Yɛɛ ci 'nan weinɔn nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, maan 'vɪ -wɛlɛ ɛn waa 'sia "da. Waa -tɔ 'nan 'wɪ tɪgɪ an 'si 'i 'va, ɛn o yi -tɛra "da 'nan yɪɛ 'an 'pa 'sia.

⁹ -Wee "wɛan nɛn an ci 'i trɔ 'banan. An 'ka 'i trɔ 'banan 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le "wɛan dɪ. 'Pian minnɔn nɛn i o - nɔn 'mɛn bɛ, -wee "wɛan nɛn an ci 'i trɔ 'banan, kɔɔ o ya 'yie vɛ -a. ¹⁰ Minnɔn pɛɛnɔn nɛn o ci 'mɛn vɛ -a bɛ, o ya 'yie vɛ -a. ɛn minnɔn nɛn yie vɛ -a bɛ, o ya 'mɛn vɛ -a, -wee "wɛan nɛn 'an 'tɔ drɛ -dan. ¹¹ An "ta "sia 'trɛda -e 'an 'lɔ 'i 'va nun te "o "ya wo 'trɛda 'gɔ. 'An "tɪ "nɛn e ya 'saun bɛ, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ -yee 'plɛblɛ 'a, 'i yie 'tɔ o va, 'dɔ -e -kaa fɔ waa -tɔwli "le zɪ 'kɔ ci 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² Tɔ nɛn te an ya o va 'trɛda bɛ, 'an yie 'tɔ o va, 'i 'tɔ nɛn yia -nɔn 'mɛn bɛ, -yee 'plɛblɛ 'a. Min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ, -te yaa 'silɛa min -wli dɪ "a dɪɛ. -Yɛɛ 'san 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ.

¹³ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ an "ta 'lo 'i 'va, ɛn 'wɪnɔn 'gɔvɛ maan ve trɛda 'gɔ 'nan -e ci "nrandɪ nɛn 'an 'lɔ bɛ, 'e 'kɔn "nyian -wee 'lɔ 'e 'ciladɪ "da "fo. ¹⁴ 'I wei bɛ, maan 'vɪ -wɛlɛ, -yee "wɛan 'trɛdanɔn 'nandɪ 'sia o man. O 'nandɪ 'sia o man 'nan o 'ka "nyian 'wee vɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka -wee vɛ -a dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ An 'ka 'i trɔ 'banan 'nan 'i o 'si 'trɛdanɔn yei "dɪ. An ya 'i trɔ 'banan 'pian 'nan, 'i yie 'tɔ o va Satan nɛn e 'wɪ 'wli dɪ "paa 'nyranman -a bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ O 'ka 'trɛdavɛ -a dɪ, "le zɪ an 'ka 'trɛdavɛ -a dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ 'I 'wɪ tɪgɪ -kɔn -wɛlɛ -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo. 'Wɪ tɪgɪ zɪɛ 'i wei nɛn. ¹⁸ Zɪ yian 'pa 'sia 'trɛda bɛ, -a - tɔwli "nɛn "nyian an o 'pa 'sia 'trɛda.

19 An 'fli -nəan -e 'an 'ka -wee "wəan, 'dʊ -e 'o drɛ 'yie vɛ -a "fo.

20 -Wee "wəan nɛn an ya 'i trʊ 'banan, ɛn minnun nɛn o yi -tɛra 'an da o wei -le "wəan bɛ, an ya 'i trʊ 'banan "nyian -wee 'wɪ man. 21 An ya 'i trʊ 'banan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a. 'An "tɪ, 'o 'kɔn 'o lɛadɪ 'kʊ man, "le zɪ 'kʊ 'vale 'yia, kʊ ya min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 'O drɛ min -tɔwli "a -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan yie 'an 'pa 'sia. 22 An o drɛ -dan "le zɪ yian drɛ -dan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. An o drɛ -dan 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a, "le zɪ kʊ cɪ 'yia min -tɔwli "a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 23 Kʊ ya waa min -tɔwli "a, ɛn kʊ ya 'yia min -tɔwli "a 'nan -e 'o drɛ min -tɔwli "a 'kpa tɪglɪ. 'E drɛ zɪɛ -e 'trɛdanɔn 'o -tɔ 'nan, yie 'an 'pa 'sia, ɛn i o ye "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

24 'An "tɪ, minnun pɛɛnɔn nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, an ya "va 'nan 'kʊ 'kɔn waa fɛnan nɛn an -kɔan "bɛ -a -nan. An ya "va 'nan 'o 'mɛn -dan cɪ yɪ. Yian drɛ -dan, kɔɔ yian 'yɪ "yi, te yɪ'a tian 'trɛ drɛɛ dɪ. 25 'An "tɪ, i ya tɪglɪ. 'Trɛdanɔn 'ka 'i 'tɔa dɪ, 'pian 'an 'bɔ 'mɛin -tɔa. ɛn 'an -srɛnɔn "o "tɔ "nyian 'nan yie 'an 'pa 'sia. 26 Zɪ i cɪ bɛ, maan kɔɔn -wlɛ, ɛn maan -kɔɔnman tian -wlɛ, 'nan -e 'o cin yɪ "yi "le zɪ yian ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, te kʊ ya waa min -tɔwli "a.»

18

Zuif 'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mt 26.47-58; Mk 14.43-50, 53-54; Lk 22.47-54)

1 Zɪ Zozi cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, ɛn 'o 'vale 'e -srɛnɔn 'a, o -kʊ 'yi nɛn waa laabo Cedrɔn bɛ -a -sru. Fei -tʊ a fɛ zɪɛ -a -nan, -a da nɛn o -kʊ. 2 Zozi 'lee 'e -srɛnɔn 'o cin ye 'e 'cɛn fɛ zɪɛ -a -nan, -yee "wəan Zudazi nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnlɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, yaa -nan -tɔa.

3 'Sounja 'pa 'tʊ 'lee minnun nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn o 'pa 'sia bɛ, Zudazi -trɔa o 'lɛ, ɛn e -kʊ waa fei zɪɛ -a da. "Wɛɛ vɪnan 'o 'kʊ bɛ, srɔannun a -wlɔ, -kannɛnnun a -wlɔ, ɛn -kuli -tan fɛnun a -wlɔ.

Zɪ o 'bɔla bɛ, 4 ɛn Zozi 'kʊ o 'lɛ, te e 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ "man "bɛ -a -tɔa, ɛn yaa laabʊ -wlɔ 'nan: «-Tɪ nɛn -kaa -wɛɛman?»

5 O 'nan -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nɛn kʊa -wɛɛman.»

ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn 'gʊ.»

Zudazi nɛn e Zozi 'bɔ 'nɔn 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ e ya o yei. 6 Zɪ Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan, 'e 'bɔ nɛn 'gʊɛ, o -kʊ 'o koda ɛn o tiila "tra.

7 -A -nan nɛn Zozi -a laabʊ "nyian -wlɔ 'nan: «-Tɪ nɛn kaa -wɛɛman?»

ɛn o -yrɛ 'nan: «Nazaretɪ min Zozi nɛn.»

8 Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'an 'bɔ nɛn 'gʊ. -Yee "wəan -te maan nɛn ka cɪ 'an -wɛɛnan bɛ, ka minnun 'gʊɛ o 'tʊ 'o 'kʊ.»

9 Zɪ 'wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan: «Minnun nɛn i o -nɔn 'mɛn bɛ, o va min -tɔwli 'ka 'sanlɛ dɪ.»

10 -A -srɛzan nɛn Simɔn Pieri -a bɛ, sɛn a -yrɔ, yaa 'sʊ 'e 'kɔlɛ 'ji, ɛn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tʊ -pɛ "yi "da "trɔɛn cɛɛn. Min zɪɛ waa laabo Maku.

11 ɛn Zozi "e Pieri lɛ 'nan: «'I 'yie sɛn wʊ 'e 'kɔlɛ 'ji! 'Kulenɛn nɛn yra yɪdɪ cɪ -ji 'gʊɛ, 'an "tɪ -a 'pla 'mɛn, ma'an ve "man "cɛjɛ dɪ.»

12 'Sounjanun 'lee 'o 'tazan 'lee minnun nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn o 'pa 'sia bɛ, o Zozi 'kun, waa yri, 13 ɛn o -kʊ -a 'e tɛdɛ min -tʊ nɛn waa laabo Ane bɛ -a va. Waa nan "tɪ laabo Kaifa, -yɛɛ cɪ lɛ 'bɔ zɪɛ -a -ji Bali -pannɔn 'tazan -a. 14 Kaifa zɪɛ, -yɛɛ 'wɪ tin 'ba "nɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan, -a "yi mlin -e min -tɔwli 'e min pɛɛnɔn 'lɛji -ka wʊ.

Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -srɛzan 'a dɪ

(Mt 26.69-70; Mk 14.66-68; Lk 22.55-57)

15 Simɔn Pieri 'lee Zozi -srɛzan 'tʊ, 'bɛ sɔɔnla Zozi 'bɔ -sru. Zozi -srɛzan 'tʊ zɪɛ Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ -a -tɔa. -Yee "wəan -yɛɛ wlala 'o 'vale Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan 'bɔ 'le -klɔn -ji.

16 'Pian Pieri "e -fʊb bei -klɔn -yrɛ "nɛn. -A -srɛzan 'tʊ bɛ, e 'li 'e da, ɛn e 'wɪ tin 'ba lɪmɔn nɛn 'e yie -tɔa -klɔn 'bɔ -yrɛ "nɛn "bɛ -yrɛ.

Təən, en e -si -nən Piəri lə, ¹⁷ yaa laabu Piəri-lə 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tə nən "nyian "yie "a?»

En Piəri "e 'nan -yrε 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

¹⁸ Bali -pannən 'tazan 'bə 'sunən 'lee 'sounjanun nən -nan bε, o 'tε 'fə "nən, en waa si -fə trun -taa "le "wεan. Piəri -tə o va, en e 'tε "klandı 'sia.

Bali -pannən 'tazan Ane 'wı laabu Zozi 'lə

¹⁹ Bali -pannən 'tazan 'wı laabu Zozi 'lə. Yaa laabu -yrə -a -srunən da, en yaa laabu -yee 'wı "paadı da.

²⁰ En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «An 'wı tin 'ba min pεənən yie man, en yi pεənən man te an 'wı "paaman minnun ji Bali trv 'ba 'kənnun -ji 'lee Bali -pan 'kənnun nən Zuif 'nən o cin ye -ji bε -a -ji. Ma'an 'wı 'tə drεε 'e yəadı dı. ²¹ -Mε "le "wεan i 'wı laabo 'an 'lə 'wı zıε -a da? Minnun nən waan wei 'man bε, 'wı nən maan tin 'ba -wıε "bε, waa -təa. O lə nən 'i laabu.»

²² Zı Zozi 'wı zıε -a 'vı bε, en Bali -pannən 'tazan 'suzan 'tə nən 'e 'tədı Zozi "srən "bε, e 'pa 'fə Zozi yra, en e 'nan -yrε 'nan: «-Tıε 'vı 'yie 'nan 'i 'wı tin 'ba Bali -pannən 'tazan lə zıε?»

²³ En Zozi -a 'vı -yrε 'nan: «-Te maan 'vı 'wıdı "bε, 'wı nən maan 'vı "va "wıdı "bε, 'i vı 'mən. En -te ma'an 'wı 'wıdı "vıε dıε, -mε "le "wεan nən i fε 'lε wo 'an 'ji?»

²⁴ Ane Zozi 'tə 'e -yrıdı, en yaa -nən 'nan 'o 'kə -a Kaifa lə. -Yεε cı Bali -pannən 'tazan -a lə 'bə zıε -a -ji.

Piəri yəə "da "nyian 'nan ya'a Zozi 'təa dı

(Mt 26.71-75; Mk 14.69-72; Lk 22.58-62)

²⁵ Tə zıε -a wı bε, te Simən Piəri a tian 'e 'tədı 'tε man 'tε "klannan. En waa laabu -yrə 'nan: «Bii 'gυε, -a -sruzan 'tə nən "nyian "yie "a?»

Simən yəə "da, en e 'nan: «An 'ka -a -sruzan 'a dı.»

²⁶ Bali -pannən 'suzan 'tə a fε 'bə zıε -a -nan. Min nən Piəri -a "trəən cεen bε, -a drı nən, e 'nan Piəri lə 'nan: «Mεin 'yı 'ka 'vale Zozi 'a fei.» ²⁷ Piəri yəə "da "nyian. 'Nun təən, en manən wı.

O -kə Zozi 'a Rəm min -kənmandan Pilati 'lε

(Mt 27.1-2, 11-14; Mk 15.1-5; Lk 23.1-5)

²⁸ Bodrun puunən nən Zuif 'nən 'tanən 'si Zozi 'a Kaifa -va, en o -kə -a Rəm min -kənmandan -le -klən -ji. Zuif 'nən 'ka "o -wıε "wıε Rəm min -kənmandan -le -klən -ji dı, "təgə 'o "tri "tə Bali 'lε, -e 'o vıε 'o -kəla Zuif 'nən 'le 'si nənba -ji "fedi da fεnun -blıdı -a dı.

²⁹ -Yee "wεan -kənmandan Pilati 'bə 'bε 'bəla en e -kə o va. Yaa laabu -wıε 'nan: «-Mε "wı nən min 'labε yaa drε, en ka 'wı -təa "man?»

³⁰ En o 'nan Pilati lə 'nan: «"Te 'wı 'wıdı "drεzan "cεε dıε, "te kva 'talε -a 'i 'va 'gυ dı.»

³¹ En Pilati -a 'vı -wıε 'nan: «"Ka 'bə, 'ka 'kə -a -e 'ka -yee 'wı tin 'ba "le zı 'cee -pei -a 'vı bε -yee 'wı 'zı.»

En Zuif 'nən "o 'nan -yrε 'nan: «"Ka 'a -si -nən lε 'kə 'nan 'kə min -tε dı.» ³² Zı 'wı nən Zozi -a 'vı 'e 'cən 'yee -kadı da bε 'e 'lε səə zıε.

³³ Təən en Pilati 'li 'e da 'yee -klən -ji. E Zozi laabu, en yaa laabu -yrə 'nan: «Zuif 'nən 'le mingənnən nən 'yia?»

³⁴ En Zozi -a laabu -yrə 'nan: «"I 'bə, yie 'wı zıε -a 'vı 'i 'bə 'a, -baa minnun 'bε 'vı en "i "man?»

³⁵ Pilati "e -yrε 'nan: «Zuif min nən maan? 'I 'bə flənən 'lee Bali -pannən 'tanən 'bε 'i 'nən 'nan 'mεin 'tε. -Mε "nən yia drε?»

³⁶ En Zozi "e 'nan: «"Trεda minnun "cεε 'an 'tə mingənnən -a dı. "Te -wεε 'an 'tə mingənnən -a bε, "te 'an 'sunən 'an 'ta kuli -tan, -e minnun 'o vıε 'waan 'nən Zuif 'nən 'tanən lə dı. "Trε 'gυε -a da minnun "cεε 'an 'tə mingənnən -a dı.»

³⁷ En Pilati -a 'vı -yrε 'nan: «"Yıoo, mingənnən nən 'yia?»

Zozi "e 'nan: «-Inyan, -a 'bə nən i "sia -a vınan bε an ya -a. An -ta 'trεda 'nan -e 'an 'wı tıgı vı minnun lε. -Yee "wεan waan 'ya, minnun pεənən nən o 'wı tıgı -təa "bε, 'o "trəən -təa 'an wei lε.»

³⁸ Pilati -a laabu -yrə 'nan: «-Mε "nən 'wı tıgı 'a?»

Zı Pilati 'wı zıε -a laabu bε, e 'bəla, en e -kə "nyian Zuif 'nən 'va. En e 'nan -wıε 'nan: «Ma'an 'wı 'tə yıε min 'gυε -a

man, -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ. ³⁹ 'Pian 'wɪ nɛn -cɛɛ dra 'e 'cɛn bɛ, 'bɛ cɪ 'nan -te Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi 'bɔ bɛ, an "sia -pɔ 'kɔnzɔn 'tɔ man. -Yee "wɛan maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, ka ya "va 'nan 'an 'si Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn man?»

⁴⁰ Tɔɔn, ɛn o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va. Waa ve 'nan: «-Cɛjɛ oo! -Cɛjɛ oo! Te 'i 'si min 'labɛ 'bɛ man dɪ oo! Barabazi man nɛn 'i 'si o!» Barabazi 'bɔ zɪɛ, min nɛn e min -tɛ bɛ -nyrɛn.

19

¹ ɛn Pilati "e 'nan 'sounjanun lɛ 'nan 'o Zozi 'kun, -e 'o -sɔn -ngble -a. ² 'Sounjanun 'bɔ lei 'tan, ɛn waa 'wɔ -a -wulo -man "le -yee mingɔnnɛn kle 'zɔ. O mingɔnnɛn -tralɛ 'tɛndɛn 'tɔ 'si, ɛn waa 'wɔ "da. ³ O -pli "man -a "srɔn te waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tu 'tɔ bɔ», -e 'o 'pa 'fɔ -a yra.

⁴ Pilati 'bɔla "nyian, ɛn e 'nan Zuif 'nɔn lɛ 'nan: «An "ta -a bɔala 'cɛɛ bei -e 'ka -tɔ 'nan ma'an 'wɪ 'tɔ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ.» ⁵ ɛn Zozi 'bɔla te lei kle "a -a -wulo -man, ɛn mingɔnnɛn -tralɛ a "da. -A -nan nɛn, Pilati "e 'nan -wɛ 'nan: «'Cee min bɛ, -nyrɛn "bɛ.»

⁶ Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee o 'sunɔn -a 'yɪ bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia. Waa ve 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da! 'I -pɛin yiba "plan da!»

ɛn Pilati "e -wɛ 'nan: «'Ka 'si, -e 'ka -pɛin yiba "plan da 'ka 'bɔ 'a! Kɔɔ ma'an 'wɪ 'tɔ yɪɛ "man -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ.»

⁷ Zuif 'nɔn "o 'nan -yrɛ 'nan: «'Kɔe -pei -tɔ 'wɪ 'tɔ a. 'Kɔe -pei -tɔ wɪ zɪɛ -a pɛ -ji nɛn waa -tɛa, kɔɔ e 'nan Bali -pɪ nɛn 'yaa.»

⁸ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn -yee "klandɪ 'pa "da. ⁹ Pilati wɪa "nyian 'yee -klɔn -ji, ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «'I "sia nyin?» 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'sɪɛ "da "dɪ. ¹⁰ ɛn Pilati "e -yrɛ "mɛn 'nan: «'An 'bɔ 'lɛ nɛn yɪ'a 'wɪ 'tɔ sia "da "dɔɔ? Yɪ'a tɔa 'nan -a -si a 'an 'lɔ -e 'an 'si 'i man dɔɔ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'mɛin -pɛin yiba "plan da dɔɔ?»

¹¹ Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yɪ'a 'kɔlaman fɛ -tɔ drɛdɪ -a 'mɛn, te Bali

"cɛɛ -si -nɔn dɪ, -yee "wɛan min nɛn yaan 'nɔn 'yɪɛ bɛ, -yee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɛ cɪ -dan.»

¹² Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn yaa -wɛɛdɪ 'sia 'nan 'e "sia Zozi man. 'Pian te Zuif 'nɔn -paanman 'nan: «-Te 'i 'si "man "bɛ, te 'i 'ka Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn tazan Seza bee -a dɪ. Kɔɔ min nɛn e 'fli drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, te -a pɛi a 'e 'padɪ "man.»

¹³ Zɪ Pilati 'wɪ zɪɛ 'bɛ 'man "nyian bɛ, ɛn e 'nan 'o Zozi bɔla bei. Tɔɔn ɛn Pilati 'bɔ -nyran 'yee tin 'ba pɛin -da. Fɛ zɪɛ -a -nan a 'e wɪuandɪ, waa drɛ -kɔɛ -a "le lazo nɛn waa -fɔ. Waa laabo Ebre wei -ji «Gabata». ¹⁴ Te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ, ɛn Zuif 'nɔn a 'wee 'si nɔanba -ji "fɛdi man drɛnan.

-A -nan nɛn Pilati "e 'nan Zuif 'nɔn 'tanɔn lɛ 'nan: «'Cee mingɔnnɛn 'bɔ nɛn bɛ.»

¹⁵ ɛn o -paandɪ 'sia 'nan: «'O -tɛ, 'o -tɛ! 'I -pɛin yiba "plan da!»

ɛn Pilati -a laabɔ -wɛ 'nan: «'An 'cee mingɔnnɛn -pɛin yiba "plan da?»

Tɔɔn ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Kɔe mingɔnnɛn a -tɔwɪ "cɛ, waa laabo mingɔnnɛn Seza.»

¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn Pilati 'e 'pɛ 'si Zozi da, ɛn yaa -pɛindɪ yiba "plan da -si -nɔn.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mt 27.32-44; Mk 15.21-32; Lk 23.26-43)

'Sounjanun -kɔ Zozi 'a. ¹⁷ Zozi 'bɔ 'bɛ 'yee yiba "plan 'sia, ɛn o -kɔ -a fɛnan nɛn waa laabo min -wulo klo bɛ -a -nan. Waa ve Ebre wei -ji «Gɔlgota».

¹⁸ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn waa pɛin yiba "plan da. O min -tɔ pɛin yiba "plan da -a -pɛ "yɪ "da, ɛn o min -tɔ pɛin "nyian yiba "plan da -a -pɛ bɔ da.

¹⁹ Pilati "e 'nan 'o yiba 'fɔnɛn da 'crɛn -tɛ, -e 'o 'pa Zozi 'le yiba "plan ta lou. Waa 'crɛn -tɛ "da 'nan:

«Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, Nazareti min Zozi.»

²⁰ 'Wɪ 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ Ebre wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Latɛn wei -ji, ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Grɛk wei -ji. Zuif 'nɔn "kaga 'wɪ zɪɛ -a ta 'vɪ, kɔɔ fɛnan nɛn o Zozi pɛin yiba "plan da

bε, e ya 'fla 'srɔn "kogo. ²¹ En Bali -pannɔn 'tanɔn 'kɔ -a vɪlɛ Pilati lɛ 'nan: «Te 'e 'kɔn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn dɪ! 'Pian 'i crɛn -tɛ 'nan, e 'nan 'e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a!»

²² Pilati -a 'vɪ -wɪlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn maan crɛn -tɛ bɛ, ma'an "nyian -a limlan dɪ.»

²³ Zɪ 'sounjanun cɛɛn Zozi -pɛindɪ man yiba "plan da bɛ, ɛn o sɔnɔn nɛn waa 'sɔ "da "bɛ, waa 'pla sinjɛn, ɛn waa 'sia 'tɔdɔ. -Yee sɔ -gblɔ -tɔ nɛn wɛɛ pee 'tɔwli "plɔun bɛ, wɛɛ 'si, ²⁴ En waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa 'fɔvɪ bɔvɔ dɪ, 'pian -kaa 'lein 'wɪlɛ tuɔla, -e min nɛn e -tria "da "bɛ, 'o -nɔn -yrɛ.»

Zɪ Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'e 'cɛn bɛ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«O 'mɛn sɔ pli 'o cin yei, ɛn o 'mɛn sɔ -gblɔ 'si 'lein 'wɪlɛ 'tuɔladɪ da.»

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'sounjanun -a drɛ.

²⁵ Tɔ zɪɛ -a wɪlɛ bɛ, te yiba "plan nɛn o Zozi pɛin "da "bɛ, lɔmɔn sinjɛn a 'o 'tɔdɪ "wɪlɛ. Zozi 'bɔ "bɔ 'lee Zozi 'bɔ "blu 'lee Klopa nan Mari 'lee Madala li Mari. ²⁶ Zɪ Zozi 'e "bɔ 'yɪ, te 'e -srɔzan nɛn yaa ye "yɪ "bɛ -a ye 'e 'tɔdɪ 'e "bɔ "srɔn "bɛ, ɛn e 'nan 'e "bɔ "lɛ 'nan: «'I 'pɪ nɛn bɛ o.» ²⁷ En Zozi -a 'vɪ 'e -srɔzan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I "bɔ "nɛn bɛ o.» 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ bɛ, -a da nɛn -a -srɔzan -a drɛ, 'e yɪɛ 'tɔ -a "bɔ 'va.

Zozi 'kanan

(Mt 27.45-56; Mk 15.33-41; Lk 23.44-49)

²⁸ Zozi -a -tɔ 'nan 'e 'wɪ pɛɛnɔn 'lɛ sɔɔ, ɛn e 'nan "mɛn 'nan: «'Yɪ dra 'an -tɛa.» Zɪ 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. ²⁹ -Wɛn 'wɪlɛ nɛn e -fɔla -trilii bɛ, -a -pɔ -tɔ a 'sounjanun 'bɔ 'lɔ -wee mlinvɛ -a. ɛn o sɔ -tɔ 'si, waa 'fɔ -wɛn zɪɛ -a, waa yrɪ -cɛan "nɛn, ɛn waa -tɔ -a 'lebo "nɛn.

³⁰ Zɪ Zozi cɛɛn -a flɔndɪ man "ji "bɛ, ɛn e 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn 'e 'lɛ sɔɔ "mɛn.» -A -nan nɛn 'e 'wulo -fɔ 'e 'wɪlɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

³¹ 'Yaa yi da nɛn, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'kɔ Pilati trɔv 'balɛ 'nan minnɔn nɛn o o -pɛin yiba "plan da bɛ, o o cɛin "yee -e 'o o 'si 'nan. Waa drɛ zɪɛ, kɔɔ -te tɔ cɛɛn bɛ, -wee 'flinla "yɪ nɛn, ɛn o 'ka "vale min -kadɪ 'e 'fɔ 'e 'padɪ yiba "plan da dɪ.

³² Pilati 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a drɛ. Zɪ 'o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn min "fli "nɛn o o pɛin Zozi "srɔn "bɛ, waa -tɔ cɛin "fli yee, ɛn waa -tɔ cɛin "fli yee. ³³ O 'bɔ Zozi da, ɛn waa 'yɪ 'nan e ya 'e 'kadɪ -yee "wɛan wa'a cɛin "yeeɛ dɪ. ³⁴ 'Pian 'sounja min -tɔ Zozi 'fɔn 'e 'sɛan da 'yee -tin -a. 'Nun tɔɔn 'yɪ -sran, ɛn nyɛn -sran.

³⁵ Min 'bɔ nɛn e 'wɪ 'gɔvɛ -a -nan 'yɪ bɛ, -a san 'bɛ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan -e 'ka 'bɔ "nyian 'ka yi -tɛra "da. 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ 'gɔvɛ, 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn -a 'bɔ "e -tɔa 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

³⁶ 'Wɪnɔn 'bɔ zɪɛ e drɛ 'nan -e Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-A 'wɪlɛ -tɔwli 'ka 'wia dɪ.»

³⁷ En e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ fɛ pee -nan 'nan:

«Min nɛn waa 'fɔn bɛ, -a lɛ nɛn min pɛɛnɔn yɪɛ 'e 'fɔ.»

Zozi wɔnan

(Mt 27.57-61; Mk 15.42-47; Lk 23.50-56)

³⁸ Min -tɔ nɛn waa laabo Zozefɔ bɛ, e "sia Arimate, Zozi -srɔzan nɛn. 'Pian 'e "klanman Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lɔ 'le "wɛan, e ya -a -sru 'e yɔɔdɪ. Zozefɔ -si trɔv 'ba Pilati -lɔ 'nan 'e Zozi pa -nɔn 'yrɛ -e 'e wɔ. Pilati -a -si -nɔn -yrɛ, ɛn e -kɔ Zozi 'kadɪ 'bɔ 'silɛa. ³⁹ Nikodem nɛn yi -tɔ da e -kɔ Zozi 'va -pei -man bɛ, "e 'ta wɔ "nyian 'e 'lɔ 'le 'yile nɛn waa wo min pa man bɛ -a. 'Yile zɪɛ, e ya 'e baadɪ mire 'lee aloɛ -a, ɛn -a kilo a -fuba yaaga. ⁴⁰ O 'vale Zozefɔ -a, -wɛɛ Zozi pa yrɪ. O 'yile -sɛn sɔ ji ɛn waa drɛ 'a. Zɪ Zuif 'nɔn 'wee pa dra zɪɛ -e 'o wɔ.

⁴¹ Fɛnan 'bɔ nɛn o Zozi pɛin yiba "plan da bɛ, fei -tɔ a -a "srɔn. Fei zɪɛ -a da bɛ, min -yrɛ nɛn waa cɛɛn -kɔlɛ -ji bɛ -a -tɔ a -nan. -Yrɛ zɪɛ wa'a tian min wɔlɛ "ji "dɪ. ⁴² -A 'bɔ 'ji nɛn o Zozi 'wɔ. Zuif 'nɔn 'le 'flinla "yɪ a -tanɔn bɔdɪ -a, ɛn -yrɛ 'bɔ a "nyian -kogo -yee "wɛan -a ji nɛn o Zozi 'wɔ.

20

Zozi wɔlan -kanɔn 'va

(Mt 28.1-8; Mk 16.1-8; Lk 24.1-12)

¹ 'Mɔnnɛn yi da, bodrun puunɔn, te klunglun 'nɛn a tian, ɛn Madala li

Mari -ku Zozi -yre da. -Kɔle nen o -yre 'bɔ 'le 'wɔ 'a be, yaa 'yɪ 'e 'sɪdɪ "nen.
 2 Mari 'li 'e da flan -a, en e -ku e 'bɔ Simɔn Piəri 'lee Zozi -sruzan 'tɔ nen Zozi -a ye "yi "be o man, en e 'nan -wle 'nan: «O Minsan pa 'si 'yre -ji, en fɛnan nen o ku -a be ku 'a tɔa dɪ.»

3 Piəri 'lee Zozi -sruzan zɪe o 'bɔla en o -ku -yre da. 4 O "flinɔn 'ko flan -a, 'pian min -tɔ be, e flan bli e mlin Simɔn Piəri da. -Yɛɛ 'bɔla -yre da 'e 'flin. 5 'Pian ya'a -wlaɛ -nan nun dɪ, e 'kunnan en 'e yiɛ 'tɔ -yre 'bɔ 'ji. Sɔnun nen waa 'pa Zozi man be yaa 'yɪ. 6 Simɔn Piəri 'bɔla -yee -sru, en "be wla 'wɔ 'yre 'bɔ 'ji nun. E sɔnun nen waa 'pa Zozi man be -a 'yɪ 'e -srandɪ. 7 Sɔnen waa -tɔ Zozi 'wulo -man be, yɛɛ 'yɪ 'e -srandɪ 'e 'tɔ, te e ya 'e plɪndɪ. 8 En Zozi -sruzan nen e 'bɔla paan 'e tɛde be, "e wla 'wɔ "nyian -yre 'bɔ 'ji nun. Zɪ yaa -nan 'yɪ be, en e yi -tɛra "da 'nan Zozi wluan -kanɔn 'va. 9 Tɔ zɪe -a wlu be, te 'wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: Zozi -kaa -e 'e 'wluan -kanɔn 'va be, -a -srunɔn 'ka tian -a -ci manɛ dɪ. 10 Zozi -srunɔn "fli "be, o 'li 'o da 'wee vɛ -nan.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn Madala li Mari le
 (Mt 28.9-10; Mk 16.9-11)*

11 En Mari 'e fɔv 'e 'tɔdɪ -yre 'bɔ 'srɔn, te e -wua. E ya -wuɔnan en e 'kunnan 'e yiɛ 'tɔ -yre -ji nun. 12 En e Bali -le 'pasianɔn nen laji be o "fli 'yɪ 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a fɛnan nen o Zozi pa 'pla be -a -nan. -A -tɔ a 'e -nyrandɪ -a -wulo -man zia, en -a -tɔ a 'e -nyrandɪ -a cɛin -man zia.

13 Bali -le 'pasianɔn -a laabu li zɪe -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wean nen i ya -wuɔnan?»

En li be e -wle 'nan: «Minnun 'an 'san pa 'si 'yre -ji, en fɛnan nen waa 'pla be ma'an tɔa dɪ, -yee "wean an ya -wuɔnan.»

14 E 'wɪ zɪe -a 'vɪ, "yɛɛ vɪnan 'e man lila, te e min -tɔ ye 'e 'tɔdɪ. Min zɪe Zozi nen, 'pian ya'a -tɔle 'nan Zozi nen dɪ.

15 En Zozi 'bɔ -a laabu -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wean nen i ya -wuɔnan? -Tɪ nen yia -weɛman?»

Mari -a nrɔn 'e 'ji 'nan min nen e 'nyranman "paa fei 'bɔ da be -nyɛn.

En e 'nan -yre 'nan: «'An 'san, -te yiɛ 'si 'yre -ji be, fɛnan nen yia 'pla be, 'i vɪ 'mɛn -e 'an 'ku -a 'sia.»

16 En Zozi -a laabu: «Mari!»

Mari 'e man lila, en yaa 'vɪ -yre Ebre wei -ji 'nan: «Rabuni!» -A -ci nen 'nan Bali -le 'wɪ "paazan.

17 Zozi "e -yre 'nan: «Te 'i kle 'an man dɪ! Ma'an tian 'kɔle 'an "tɪ 'va dɪ. 'I 'ku -a vɪ 'an "bɔɪnun le 'nan: «An "ta -ko 'an "tɪ 'va, e ya 'ka "tɪ "a. An "ta -ko 'mɛn Bali va, e ya 'cee Bali -a.» »

18 En Madala li Mari -ku -a vɪle Zozi -srunɔn le. Yaa 'vɪ -wle 'nan 'e Minsan 'yɪ, en e 'wɪ nen Zozi -a 'vɪ -yre "be, -a tin 'ba -wle.

*Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn le
 (Mt 28.16-20; Mk 16.14-18; Lk 24.36-49)*

19 'Mɔnnɛn yi 'bɔ 'lein zɪe -a funnin -mlan, en Zozi -srunɔn 'o cin 'yɪ 'kɔn 'tɔ -ji. 'Kɔn zɪe waa -fɔ -ji, o ya "klannan Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lɔ 'le "wean. 'Nun tɔɔn, en Zozi 'bɔla o va, e -tɔ o yei, en e -wle 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ!»

20 E 'wɪ zɪe -a 'vɪ, en 'e -pɛlanun kɔɔn -wle 'lee 'e 'sɛan da. Zɪ o Minsan 'yɪ be, o 'ci nran.

21 En Zozi -a 'vɪ "nyian -wle 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ! Zɪ 'an "tɪ 'an 'pa 'sia be, -a da nen 'an 'bɔ "nyian "an 'ka "paa -sia.» 22 E cɛɛn 'wɪ zɪe -a vɪdɪ man, tɔɔn en 'e 'le fulɔ fɛɛn o man, en yaa 'vɪ -wle 'nan: «Bali lei 'saun nen be, e ya 'cee vɛ -a, 'ka 'si. 23 Minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ, en kaa 'vɪ 'nan -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui be, te Bali -wee 'wɪ 'wɪdɪ fui. En -te ka'a -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuile dɪɛ, Bali 'ka -wee 'wɪ 'wɪdɪ 'fuiman dɪ.»

Zozi 'e 'fli kɔɔn Toma le

24 Tɔ zɪe -a wlu be, -a -sruzan 'tɔ nen waa laabo Toma be, te e 'ka 'nan dɪ. Waa laabo "nyian "flɛn. 25 Zɪ e -ta be, en Zozi -srunɔn -mienun -a 'vɪ -yre 'nan: «Ku Minsan 'yɪ.»

En e 'nan -wle 'nan: «-Te ma'an tian -a -pɛ nen waa pɛin be -a "pa 'ji yile dɪɛ, ma'an yi 'tɛala "da 'mlɔnmlɔn dɪ. 'An 'pɛ 'wle -tɔala -a "pa 'ji, en 'an 'pɛ "paa -a 'sɛan 'ji 'vaa, en an yi -tɛala 'wɪ nen kaa 'vɪ 'gɔvɛ -a da.»

26 Yi 'sɔra "be -sru, Zozi -srunɔn a 'o cin yɪdɪ "nyian 'kuin, te Toma a 'sien o va. 'Kɔn 'bɔ -kpɛinnun a 'e 'fɔdɪ -ji,

'nun tɔɔn ɛn Zozi bɔla o va, e -tɔ o yei ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Bali 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.» ²⁷ ɛn Zozi -a 'vɪ Toma lɛ 'nan: «'An -pɛlanun nɛn 'gʊ, 'i -pli 'i -pɛ 'wɛ 'a 'gʊ, ɛn 'i 'pɛ 'pa 'nyian 'an 'sɛan 'ji. 'I yi -tɛra "da, te 'i 'ci -fɔɔ "nyian dɪ.»

²⁸ Toma "e -yrɛ 'nan: «Yiɛ cɪ 'an 'san -a, ɛn yiɛ cɪ 'mɛn Bali -a.»

²⁹ ɛn Zozi -a 'vɪ -yrɛ "mɛn 'nan: «Yian 'yi, -yee "wɛan nɛn i yi -tɛra 'an da. Minnun nɛn o yi -tɛala 'an da te wa'a 'an yilɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa a o man.»

-Mɛ "le "wɛan nɛn o 'fluba 'gʊɛ -a cɛn -tɛ?

³⁰ Zozi 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga drɛ 'e -srunɔn yiɛ man, te 'bɛ 'ka 'e 'cɛn -tɛdɪ 'fluba 'gʊɛ -a -ji dɪ. ³¹ 'Pian 'wɪnun nɛn 'gʊɛ, wɛɛ 'cɛn -tɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra "da 'nan min nɛn Bali -a 'si "va, ɛn e ya Bali -pɪ -a bɛ Zozi nɛn. -Te ka yi -tɛra Zozi da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra 'cee vɛ -a.

21

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'sɔravli "lɛ

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn lɛ "nyian 'yi nɛn waa laabo Tiberia bɛ -a man. Zɪ 'e 'fli kɔɔn -wɛ "bɛ, -a -nan wɪ nɛn 'gʊ. ² Yi -tɔ da te -a -srunɔn a 'o cin yɪdɪ. Simɔn Piɛri, 'lee Toma nɛn waa laabo "nyian "flɛn bɛ, 'lee Natanaɛl nɛn 'e "sia 'fla nɛn waa laabo Kanan bɛ -a da Galile 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'lee Zebede -pɪnun 'lee Zozi -srunɔn "fli 'pɛɛ 'bɛ cɪ. ³ ɛn Simɔn Piɛri -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'An "ta -ko pɔ -tɛɛ.» O 'nan -yrɛ 'nan: «'Kʊ 'bɔ "nyian, "kʊ -koo 'i -sru.» O -kʊ, ɛn o -fɔ -klʊ -ji. -Pei zɪɛ -a man bɛ, wa'a pɔ -tɛɛ 'mlɔnmlɔn dɪ.

⁴ Tʊ "ɛ vɪnan 'e 'cɛn bodrun, te Zozi a 'e 'tɔdɪ 'yi 'plo da. 'Pian Zozi -srunɔn 'ka -a -tɔɛ "le Zozi nɛn dɪ.

⁵ ɛn Zozi -a laabʊ -wɛ 'nan: «-Gobonun, ka pɔ "tiɛnnɛn 'yi?»

O 'nan -yrɛ 'nan: «-Cɛjɛ, kʊ'a -vɛ -tɛɛ dɪ.»

⁶ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka 'cee "se 'wɛɛn -klʊ 'bɔ -pɛ "yi "da zia, pɔ -sɛan 'ji.» Waa drela "da, ɛn pɔ "kaga "sɛn -wee "se 'ji, -yee "wɛan wa'a -kɔlɛ "nyian "se zɪɛ -a -kɛndɪ -a dɪ.

⁷ -A -nan nɛn Zozi -sruzan 'tʊ nɛn Zozi -a ye "yi "bɛ, e 'nan Piɛri lɛ 'nan: «Minsan nɛn!» Zɪ Simɔn Piɛri -a 'man 'nan Minsan nɛn bɛ, ɛn e 'yee sɔ nɛn yaa wo sɔ ta lou "bɛ -a 'sia, yaa 'wʊ 'e man, ɛn e -fɔ 'yi 'va 'nan -e 'e 'kʊ 'yi 'plo man. E sɔ zɪɛ -a 'sʊ 'e man 'nyranman 'padɪ -le "wɛan.

⁸ Zozi -srunɔn -mienun bɛ, "o "ta 'wɔla 'klʊ -ji, te o -taa "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -a bɛ -a -kɛndɪ -a 'o -sru. Fɛnan nɛn o 'si bɛ, -a -nan bɔa -mɛnliɛ -fuba 'soolu. ⁹ Zɪ o sɔɔnla 'klʊ -ji bɛ, ɛn o 'tɛ 'yi 'e 'sɔndɪ, te pɔ a "da 'e 'padɪ, ɛn 'kpɔun a -a "srɔn.

¹⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «Pɔ nɛn kaa -tɛ bɛ, 'ka 'ta -a -mie -a.»

¹¹ Simɔn Piɛri -fɔ -klʊ -ji, ɛn e "se "nɛn 'e fadɪ pɔ -dandan -a bɛ -a klan 'yi 'plo man. Pɔ a "se 'bɔ 'ji "kaga, -a -yaa tʊ -fuba 'soolu 'wɛ yaaga bɔa, 'pian ya'a 'fʊ bʊɛ dɪ.

¹² ɛn Zozi -a 'vɪ -wɛ 'nan: «'Ka 'ta fɛnun -bli!» -A -srunɔn 'bɔ 'tʊ 'ka -kɔlɛ -a laabʊdɪ -a -yrɔ 'nan -tɪ nɛn dɪ. Kɔɔ o pɛɛnɔn -a -tɔ 'nan Minsan 'bɔ nɛn. ¹³ Zozi pli o "srɔn, e 'kpɔun 'sia, yaa pli o man, ɛn e pɔ 'sia, yaa pli o man.

¹⁴ Zozi 'fli -kɔɔndɪ 'e -srunɔn lɛ te 'e wluan -kanɔn 'va bɛ, -a 'pa yaagazan nɛn zɪɛ.

Zozi 'wɪ tin 'ba Piɛri lɛ

¹⁵ Zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, ɛn Zozi -a laabʊ Simɔn Piɛri -lɔ 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi e "mlian 'i bɔɛnun 'gʊɛ -wee 'an yɪdɪ "yi "da?»

Simɔn "e -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I yiɛ 'tɔ 'mɛn 'bla 'nɛnnun va!»

¹⁶ Zozi -a 'pa "flizan laabʊ -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

Piɛri "e -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan, yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «'I yiɛ 'tɔ 'mɛn 'blanun va!»

¹⁷ Zozi -a 'pa yaagazan laabʊ "nyian -yrɔ. E 'nan: «Zan -pɪ Simɔn, yian ye "yi?»

ɛn Piɛri ta drɛ 'trɔdrɔ, kɔɔ e 'wɪ -tʊwli laabʊ -yrɔ 'e cin -sru 'e 'pa -a yaaga. ɛn Piɛri -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, i 'wɪ pɛɛnɔn tɔa. Yia -tɔa 'nan mɛin ye "yi.»

En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I yie 'tɔ 'mɛn 'blanun va! ¹⁸ Maan ve yie 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan: Tɔ nɛn te i ya "wɛnnɔn bɛ, yie 'i -tien -tɔa 'i 'bɔ 'a -e 'i 'kɔ fɛnan nɛn i cɪ "va "bɛ -a -nan. 'Pian tɔ nɛn i dra ceje bɛ, min pee 'bɛ 'i -yrɪman -e 'e 'kɔ 'yia fɛnan nɛn i 'ka "va "dɪɛ -a -nan.»

¹⁹ Zɪ Piɛri -taa "kalɛ -e 'e Bali 'tɔ drɛ -dan bɛ, -a da -kɔnnɛn "nɛn Zozi -a -fɔ. E cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man, ɛn e 'nan Piɛri lɛ 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!»

²⁰ Piɛri 'e 'man 'lila, ɛn 'e yie 'tɔ 'o -sru, te e Zozi -sruzan nɛn Zozi -a ye "yi 'kpa bɛ -a ye. -A -sruzan zɪɛ, -yɛɛ tɛɛn yi -tɔ da Zozi 'pɛ -ji, te o ya fɛnun -blɪnan, ɛn yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Minsan, -tɪɛ "ta 'i -nɔan 'i 'nanmannɔn lɛ?» ²¹ Zɪ Piɛri -a 'yɪ bɛ, ɛn yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, min 'labɛ "nun, -mɛ "wɪ 'bɛ bɔa -yee "man?»

²² En Zozi -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ, 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

²³ "Wɪ zɪɛ e fuila "man "bɔɪnun yei 'nan Zozi -sruzan zɪɛ, ya'a 'li 'kaa 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian Zozi 'ka -a vɪɛ Piɛri lɛ 'nan ya'a 'kaa dɪ. Zozi "e 'vɪ 'nan: «-Te an ya "va 'nan 'e 'fɔ -nan -trilii -e 'an 'tadɪ 'e bɔ bɛ, 'yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'ji dɪ.»

²⁴ Zozi -sruzan zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnɪn 'gɔɛ -a -nan yɪzan -a, ɛn -yɛɛ cɛɛn -tɛ. Kɔa -tɔa 'nan 'wɪnɪn nɛn yaa 'vɪ bɛ 'wɪ 'kpa nɛn.

²⁵ Zozi 'wɪ "kaga "pee drɛ "nyian. -Te waa pɛɛnɔn 'cɛɛn -tɛ paan bɛ, 'an 'ci "nrɔnman 'nan -a 'flubanun 'bɔ 'ka 'sɔa 'trɛ 'gɔɛ -a da "fo "dɪ.

Zozi Crizi -le 'pasianɔn Drɛwɪ (Actes)

Zozi 'li 'e da Bali va

¹ Tu Teofil,

'mɛn 'fluba tɛdɛ -ji bɛ, Zozi 'le 'wɪ nɛn yaa drɛ 'lee yaa paa minnɔn ji bɛ, maan crɛn -tɛdɪ 'sia 'e pou sianan "trilii, ² ɛn e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si bɛ -a. Te e "ta -ko laji bɛ, -yee 'wɪ nɛn 'kɔ 'o 'ta wɔla "da "bɛ, yaa paa 'yee 'pasianɔn nɛn, e o 'si "va "bɛ, o ji Bali lei 'saun -le 'plɛblɛ 'a. ³ Zɪ -yee yra yɪdɪ tɔ -nyan bɛ, o lɛ nɛn 'e 'fli kɔɔn 'e 'pa -a "kaga. Yaa -ci kɔɔn -wlɛ 'nan, 'e yɪɛ a "man. 'E 'fli kɔɔn -wlɛ yi -fuba sinjɛn wlu te e Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -wlɛ.

⁴ Yi -tɔ da te Zozi a o yei "bɛ, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «Te 'ka 'si Zeruzalɛm dɪ! Bali lei 'saun nɛn maan 'nan 'an -nɔan 'cɛɛ bɛ, 'kaa man -pɛn! ⁵ Zan "e "min -batize drɛ 'yi 'a, 'pian 'cee vɛ bɛ, tɔ -fɔ "wɛnnɔn -e Bali 'e "cee -batize drɛ 'yee lei 'saun 'a.»

⁶ ɛn minnɔn nɛn Zozi "srɔn "bɛ, waa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «Minsan, tɔ zɪɛ -a man nɛn Izraɛl 'nɔn dra 'yie mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a?»

⁷ Zozi "e -wlɛ 'nan: «'An "tɪ 'ka 'si -nɔnlɛ 'nan -e "ka "tɔ dɪ, -a 'bɔ 'tɔwli 'bɛ yi 'lee tɔ nun zɪɛ -a 'pla. ⁸ ɛn Bali lei 'saun -taa 'ka da, e 'plɛblɛ -nɔan 'cɛɛ, -e 'ka drɛ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪnɔn 'a. Ka 'mɛn 'wɪ ve Zeruzalɛm, 'lee Zude 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnɔn da.»

⁹ Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn e wluandɪ laji. O yɪɛ a -a -sru ɛn "lolu -koei -a -sru 'san -wɔ.

¹⁰ O yɪɛ yra tian -a -sru laji, ɛn min "fli 'bɔla 'ji o va kligli 'o 'ta le sɔ 'fuvu 'a, ɛn o 'nan -wlɛ 'nan: ¹¹ «Galile 'nɔn, -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ te 'ka yɪɛ a laji? Bali Zozi 'si 'ka yei, ɛn e -ku -a laji. E -ta pee wo "le zɪ kaa 'yɪ 'kɔnan bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi 'le 'pasianɔn Zudazi "pa 'jizan 'tɔ

¹² -A -nan nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'si Olivie pɔn da, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm.

Pɔn zɪɛ e 'ka Zeruzalɛm man -kɔɔbli "bɔɔ "dɪ. ¹³ Zɪ o 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn o -ku 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. 'Kɔn 'bɔ zɪɛ, -a -ji nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. Pɛri 'lee Zan 'lee Zaji 'lee Andre 'lee Filipino 'lee Toma 'lee Batelemi 'lee Matie 'lee Alife -pɪ Zaji 'lee Simɔn nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 'lee Zaji -pɪ Zude, 'bɛ ci. ¹⁴ O 'ci a -tɔwli, ɛn o pɛɛnɔn Bali tru "baa 'kɔn zɪɛ -a -ji tɔ pɛɛnɔn man. -Wɛɛ ci 'o 'vale limɔn -mienun 'lee Zozi "bɔ Mari 'lee Zozi "bɔɪnɔn -a.

¹⁵ Yi -tɔ da, minnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi da bɛ, 'o cin 'yɪ. O ya min -yaa tɔ -yɔ -tɔ (120). Pɛri wluandɪ lou, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan:

¹⁶ «"Bɔɪnɔn, 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Zudazi man bɛ 'e 'lɛ sɔɔ. Bali lei 'saun Zudazi -le 'wɪ 'bɔla David 'le 'nan, Zudazi 'bɛ -si -kɔɔnmlan Zozi 'kunnɔn lɛ. ¹⁷ E ya "nɛn -kaa 'va, ɛn -cɛɛ 'nyranman -tɔwli 'pa waa. ¹⁸ "Lala nɛn waa -pan 'wɔ 'a, 'nan -e 'e Zozi -kɔɔn "bɛ, e fei -tɔ 'lɔ 'a. 'Pian -a fei 'bɔ da nɛn e -ka. -A -pɔn fɛa, ɛn -a -pɔan wɛɛn bei. ¹⁹ Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man, -yee "wɛan nɛn o fei zɪɛ -a 'tɔ 'pa 'o wei -ji 'nan: «Akɛldama», -a -ci nɛn 'nan: «nyɛn fei». ²⁰ ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "dre 'fluba 'ji 'nan:

«-Yee 'kuin 'e 'fɔ 'e "tun.

Te min -tɔ 'e 'nyran ji dɪ.»

ɛn e ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji 'nan:

«Min pee 'e "pa 'ji nyranman 'pa.»

²¹⁻²² Zɪ Zan Zozi -batize drɛ, -trilii -e 'e 'bɔ yi nɛn Bali -a 'si -kaa yei "bɛ -a man bɛ, minnɔn nɛn o -ko -kaa 'palɛ fɛ pɛɛnɔn 'nan te Minsan Zozi a -kaa 'va bɛ, -kaa o -tɔ -tɔ -a "pa 'ji. -Kaa min -tɔ 'si o yei, -e 'e 'pa -kaa 'va, -e 'e drɛ Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va -nan yɪzan -tɔ -a.»

²³ -A -nan nɛn o min "fli kɔɔn, -a -tɔ 'tɔ nɛn Matias, ɛn -a -tɔ 'tɔ nɛn Zozɛfɔ. Waa laabo "nyian Barsaba, -te bɛ "cɛɛ dɪ Zuti. ²⁴ Tɔɔn ɛn o Bali tru 'ba, o 'nan: «Minsan, 'i 'bɔ nɛn, i min pɛɛnɔn souba ji ye bɛ, min "fli 'gɔvɛ o yei "bɛ, min nɛn yia 'si "va "bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔvɛ. ²⁵ Zudazi 'si 'ku 'va, ɛn e -ku -a -nan nɛn kɔ 'e 'ku bɛ -a -nan. Min "fli 'gɔvɛ o yei "bɛ -tɛɛ "pa 'ji nyranman "paa?» ²⁶ ɛn o 'lein 'wlɛ tuɔla o 'tɔ da. Matias da nɛn e -tria, ɛn

e 'pa Zozi 'le 'pasianən 'fuda -tə bε o va.

2

Bali lei 'saun 'ta Zozi 'le 'pasianən da

¹ "Fedi -tə nən waa laabo Pantekot bε -a yi da, te minnun pεenən nən o yi -tεra Zozi da bε, o ya 'o cin yidi 'wee Bali trv 'banan 'cən 'nan. ² 'Nun tōn en fε -tə -cin 'widi 'plεble 'si laji. 'E 'cin wu "le fulə 'plεble 'bε ci "fεennan. -A -cin 'widi zιε, e 'kən nən o ci o -nyrandi -ji bε -a -ci 'si. ³ Fεnun o 'fli kōn -wle "le 'tε nren -le 'wi 'zv, te o 'siiman 'e cin man. 'Tε nren zιε, e sōn o -tvdv pεenən da. ⁴ Bali lei 'saun 'ta o pεenən da 'nun, en o 'widi 'sia wei peenun -ji. Bali lei 'bε 'wi zιε -a 'pa o 'le.

⁵ Yi 'bō 'lein zιε -a da bε, minnun nən o "sia 'trεda fε pεenən 'nan te o 'ta wola Moizi -le -pei da tighi bε, o ya Zeruzalem. ⁶ Zi o fε -cin 'widi zιε -a 'man bε, en o -kv 'o cin yile -nan. 'Wi o 'kan 'e 'ciila "da, kō minnun zιε te o ya 'winan bε, min -tə "e 'e 'bō fla wei 'man. ⁷ 'Wi o 'kan, en 'wi nən kō 'o yi 'o 'vi bε, wa'a tōa di, te waa ve 'nan: «Minnun nən o "we 'labε, Galile 'nōn nən waa 'o pεenən, ⁸ en e drε "mən 'kō 'lō, en o "we -kaa wei -ji te -kaa maan? ⁹ -Kaa "sia Part 'trεda. En -kaa -mie "sia Medi 'trεda 'lee Elam 'trεda. En -kaa -mie "sia Mesopotami 'trεda 'lee Zude 'trεda 'lee Kapadōs 'trεda 'lee Pōnt 'trεda 'lee Azi 'trεda. ¹⁰ En -kaa -mie "sia Pirigi 'lee Panfili 'trεda. En -kaa -mie "sia "nyian Ezipti 'trεda. En -kaa -mie "sia "nyian Sirene 'trεda Libi 'nōn 'va. En -kaa -mie "sia Rōm 'nōn 'va. ¹¹ -Kaa -mie a Crēt 'nōn 'a, en -kaa -mie a Arabi 'nōn 'a. En Zuif 'nōn a -kaa yei, en min -mienun nən o yi -tεala Zuif 'nōn 'le Bali da bε o ya -kaa yei. En -kaa -tvdv pεenən -kaa fla wei maan, te minnun zιε o ya 'wi -dandan nən Bali -a drε bε -a vīnan.»

¹² 'Wi o pεenən 'kan 'e 'ciila "da, en 'wi nən kō 'o yi 'o vi bε, wa'a tōa di, te waa laabo 'o cin lō 'nan: «'Wi zιε 'bε 'ci bε ci 'nōn?»

¹³ 'Pian te min -mienun o sεε wo, -a vidi -a 'nan: «-Wen o -tεa 'e 'ciladi "da.»

Pieri 'wi tin 'ba minnun le

¹⁴ Pieri 'lee Zozi 'le 'pasianən 'fuda -tə -tə lou, en Pieri -a 'vi o yei wei 'plεble 'ji minnun pεenən le 'nan:

«Zuif 'nōn, 'lee 'ka pεenən nən ka ci Zeruzalem 'gv, 'wi 'gυε 'ka man, en 'ka "trōen "tō 'an wei le. ¹⁵ Te 'ka vi zιε di! Minnun 'gυε, -wen "cεε o -tεa "di. Bodrun nən tian, wa'a -wen mlinle di. ¹⁶ 'Pian 'wi nən Bali 'lewei vīzan Zoel -a 'vi bε, -yεε ci drenan. ¹⁷ Yaa 'vi 'nan: <Bali "e 'nan, tū -fōla "da "ji bε, an -taa 'mən lei 'saun 'a minnun da. 'Cee 'nən 'klōnmōnnun 'lee 'cee 'nən lūmōnnun Bali 'lewei ve. Bali fēnan -kōnman 'yiε -goei 'wein 'a 'cee -gobonun le. Bali fēnan -kōnman nyrinvla min cejenun le.

¹⁸ 'Wi 'kpa, an -taa 'mən lei 'saun 'a -klōnmōn 'lee lūmōn pεenən nən waan "sua bε o da,

tū zιε -a man -e 'o Bali 'lewei vi.

¹⁹ An -cε -srōn "winun dra laji lou, -e 'an 'lēbo "fō winun drε 'trεda. E -kōan 'tε 'a, e -kōan "nyen -a, e -kōan "lolu -koei "a.

²⁰ Klun -tōala yidε yra, mlen dra 'tenden "le nyen -zv, 'vaa -e Minsan -le yi -dan nən e "bia bε, 'e bō.

²¹ Tū zιε -a man bε, min nən e Minsan laabv bε, Minsan -a "sia 'wi 'ji.» »

²² En Pieri "e 'nan "nyian 'nan: «Izraēl 'nōn 'ka "trōen "tō: Nazaretī min Zozi 'ta 'trεda, -cε -srōn "winun nən Bali ciila "va, en yaa drε bε, yaa -kōnman 'wein 'nan Bali 'bε 'pa 'sia.

²³ En o min 'bō 'nōn 'cεε 'nan 'ka -tε. Bali 'bō 'bε 'vi 'nan 'e drε zιε, en yaa -tōa 'e 'cən 'nan e dra. Kaa -nōn minnun nən wa'a Bali tōa diε -wle, en waa -tε -a -pēindi -a yiba "plan da. ²⁴ 'Pian Bali -a wluan -kanōn 'va, yaa 'si 'ka -lō, -yεε ci 'nan ya'a 'kōlaman -e 'e 'fū -ka -le 'plεble 'wlu di. ²⁵ En mingōnnen David 'wi 'gυε -a 'vi 'e 'cən Zozi man. Yaa 'vi 'nan:

<Maan -tōa 'nan 'kv 'vale Minsan -a 'kūε ci tū pεenən man.

E ya tū pεenən man 'an "srōn te 'e 'klan "sia 'an 'ji 'wi drenan.

26 Tυ pεεnɔn man
 ci "nrandɪ a 'an 'lɔ,
 ɛn an Bali 'tɔ bɔ "dre -fɔa.
 ɛn -te an -ka oo,
 Bali ci 'ka 'saan 'an man dɪ.
 27 -Yεε ci 'nan
 Bali 'ka 'an lei tve -ka -lɔ dɪ,
 ɛn ya'a 'e 'suzan 'tve
 -e 'e fɔlɪ -yrε -ji dɪ.
 28 -Si nɛn waa "siala
 -e 'o 'belidɪ nɛn
 ya'a 'nyaan dɪε -a yɪ bε,
 yia kɔɔn 'mɛn,
 ɛn yie -kɔndɪ 'an "srɔn "le "wɛan
 'an 'ci "nranman "fo.»

29 "Bɔɪnɪn, -si a 'e 'nɔndɪ 'mɛn -e
 'an vɪ 'cεε 'nan: -Kaa tra David -ka,
 waa 'wɔ, ɛn a -yrε a tian -kaa 'va 'gɔ.
 30 'Pian, e ya Bali 'lewei vɪzan -a "nɛn,
 ɛn yaa -tɔa 'e 'cɛn 'nan Bali -tɔ 'e wei -
 da -a vɪdɪ -a 'yrε 'nan: <'E kluda min -tɔ
 'e 'lɛji mingɔnnɛn -ble.> 31 'Wɪ nɛn Bali
 -a 'vɪ 'nan 'e dra bε, David -a -nan 'yɪ 'e
 'cɛn -yee "wɛan nɛn, e min 'sizan 'wɪ 'ji
 -le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ 'vɪ 'vaa ɛn e
 drε. E 'nan:

<Bali 'ka -a 'tɔlε -ka -lɔ dɪ,
 ɛn ya'a fɔlɪε -yrε -ji dɪ.>

32 Zozi 'bɔ nɛn an -yee 'wɪ ve 'gɔvε, Bali
 -a wluan -kanɔn 'va, ɛn -kaa pεεnɔn
 -kaa ya -a -nan yɪnɔn 'a. 33 Bali -a -
 nyran 'e 'pε "yi "da, ɛn e lei 'saun nɛn
 e 'nan 'e -nɔan "bε yaa -nɔn -yrε. -A
 lei 'saun 'bɔ zɪε ɛn Zozi 'ta -a 'kɔ da. -A
 'bɔ nɛn ka cɪ -a -nan yɪnan, ɛn ka cɪ -a
 da weinun mannan 'gɔ. 34 -Yεε ci 'nan,
 David 'bɔ 'ka "e -kɔvɪlε laji dɪ, 'pian -a
 'bɔ 'bε 'vɪ 'nan:

<Bali -a 'vɪ 'an 'san lε 'nan,
 'i -nyran 'an 'pε "yi "da,

35 -trilii -e 'mɛin 'nanmannɔn drε
 'i 'cɛin -trɔa "davε -a.>

36 -Yee "wɛan 'ka Izraɛl 'nɔn pεεnɔn
 'ka -ci -tɔ 'wein 'nan, Zozi nɛn kaa -
 tε -a -pɛindɪ -a yiba "plan da bε, Bali
 -a drε Minsan -a, ɛn yaa drε 'tredanɔn
 pεεnɔn 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a.»

-Leglizi tɛdε -trɔanan

37 Zɪ minnɪn nɛn -nan bε, o 'wɪnɪn
 zɪε -a 'man bε, -a 'wɪ wla o man. ɛn
 waa laabɔ Pɛrɪ 'lee Zozi 'le 'pasianɔn
 -mienun lɔ 'nan: <"Bɔɪnɪn, "kɔ "dra
 "mɛn 'kɔ?>

38 ɛn Pɛrɪ 'e 'nan wɪε 'nan: <'Ka 'si
 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'ka 'fli -nɔn
 Bali lε, -e o 'ka -tɔdɔ pεεnɔn -batize drε
 Zozi 'tɔ da, -e Bali 'e 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui,
 -e 'e 'yee lei 'saun 'nɔn 'cεε. 39 -Yεε cɪ
 'nan, Bali -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ 'nan 'e
 dra bε, 'ka lε nɛn, ɛn 'cee 'nɛnnun lε
 nɛn, 'lee minnɪn pεεnɔn nɛn o ya tian
 -kɔɔbli ɛn Minsan nɛn -cee Bali -a bε, e
 "ta -daa "o laabɔlε bε, o lε nɛn.>

40 ɛn Pɛrɪ 'wɪ "kaga "pee 'vɪ "nyian
 -wɪε, -e 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bε, e 'wɪ
 'pla -wɪε. Yaa 'vɪ -wɪε 'nan: <'Ka 'fli -
 nɔn Bali lε, -e Bali 'e 'ka 'si yra yɪdɪ nɛn
 e "ta -daa "bɔlε 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn man
 bε -yrɔ.>

41 Minnɪn nɛn o Pɛrɪ wei 'man "yi
 "bε, Zozi 'le 'pasianɔn o -batize drε. Yi
 'bɔ zɪε -a da, min -kpi yaaga bε 'o 'fli -
 nɔn Bali lε.

42 ɛn tɔ pεεnɔn man 'wɪnɪn nɛn Zozi
 'le 'pasianɔn -a "paaman o ji bε, waa
 maan te o 'ta wɔla "da 'o 'ci 'fɪdaa 'a.
 O ci a -tɔwɪ, o "paa 'o cin va te 'o cin
 man wɪ dra. O pεεnɔn fε -tɔwɪ "ble 'e
 cin va Minsan -cin -trɔadɪ o ji -a, ɛn o
 Bali trɔ "baa 'e cin va.

43 Zeruzalɛm 'nɔn nɛn -nan bε nyɛn
 o cɛɛn kɔ Zozi 'le 'pasianɔn -cε -
 srɔn "wɪnɪn 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɪn dra.

44 Minnɪn pεεnɔn nɛn o yɪ -tɛra Zozi
 da bε, o ya 'e cin va, ɛn -wee fɛnɪn
 pεεnɔn a 'e cin va. 45 'O 'lɔ fɛnɪn
 pεεnɔn 'tan, ɛn waa man "lala pli min-
 nɪn man. O min -tɔ "le "nɔn "le zɪ
 "lala 'wɪ cɪ "man "bε -yee 'wɪ 'zɔ. 46 Tɔ
 -tɔdɔ pεεnɔn man, te 'o cin ye Bali -
 pan 'kuin, 'kɔn 'tɔdɔ nɛn o -wee -blɪfε
 -tɔɔmlan 'ji bε, 'o cin -pliman -e 'o 'kɔ
 -a -blɪ cɪ "nran 'lee ci 'fɪdaa 'a. 47 O
 Bali bɔa te minnɪn o 'tɔ "yi "ve. ɛn tɔ
 pεεnɔn man bε, Minsan minnɪn "sia
 'wɪ 'ji te e o -sɛan "o va.

3

Pɛrɪ min -srandɪ "tra "tɔ belɪ

1 Yi -tɔ da, te yidε tɛɛnla, ɛn Zan 'lee
 Pɛrɪ "ta -ko yidεa Bali trɔ 'balε. 2 Bali
 -pan 'kɔn 'bɔ man -klɔn -yrε nɛn waa
 laabɔ -kpɛin fɛnyian bε, min -srandɪ
 "tra "tɔ yra -a "nɛn. -A min 'bɔ, waa -
 ya zɪε. Tɔ pεεnɔn man, o -taa min 'bɔ
 'nyɛnlɛa -kpɛin 'bɔ "srɔn 'nan te e "lala

trv "baa minnun nen o -wlamlan Bali -pan 'kuin be -wlo. ³ Zi e Pieri 'lee Zan 'yi te o "ta -wlamlan be, en e fe trv 'ba -wlo.

⁴ Toon en Pieri 'lee Zan 'o yie 'sen "da, waa -nanjeen, en Pieri "e -yre 'nan: «'I 'kv 'nanjen.» ⁵ En e o -nanjeen, "yee 'ji "le o "ta fe -tv -noan 'yre.

⁶ En Pieri "e -yre 'nan: «"Lala 'ka 'an 'lo di, en -siga 'ka 'an 'lo di, 'pian fe nen 'an 'lo be, maan -noan 'yie: Nazareti min Zozi Crizi 'to da, 'i 'wluan lou, 'i 'ta wv!» ⁷ -A -nan nen yaa 'kun 'e 'pe "yi "man, en yaa wluan lou. 'Nun toon en min -srandi "tra zie -a cein 'lee -a -sezenennun -to 'e man 'pleble. ⁸ E dre "kli, en e -to lou, en e 'ta wvdi 'sia 'o 'vale Pieri 'lee Zan -a. O wla Bali -pan 'kuin, te e -ko 'ta wvdi -a. E -ko 'svdi -a lou, te e Bali 'to baa.

⁹ Minnun peenon -a 'yi 'ta wnan, te e Bali 'to baa. ¹⁰ Waa -toa 'nan, min nen 'e -nyrandi -klon -yre nen waa laabo -kpein fenyian be -a "nen te e fe trv "baa be -nyren. En 'wi nen e dre -yre "be -a 'wi cila minnun peenon da, 'wi o 'kan.

Pieri 'wi tin 'ba Bali -pan 'kuin

¹¹ Te ya'a tian 'sile Pieri 'lee Zan "srøn "di, en o 'bo Bali -pan 'køn 'le "nen "nen waa 'to 'pa Salomøn man be -a -nan, toon en minnun nen 'wi o 'kan 'gve, o -kv o 'le flan -a. ¹² Zi Pieri 'wi zie -a -nan 'yi be, toon en e -wle 'nan: «Izrael 'nøn, -me "le "wean nen 'wi 'ka 'kan? -Me "le "wean nen ka 'kv -nanjean? Bali -le 'pleble 'be min 'gve -a beli, 'kv 'bo 'le 'pleble "cee di. ¹³ Bali nen e ci Abraam -le Bali -a 'lee Izak -le Bali -a 'lee Zago 'le Bali -a 'lee -kaa tranun -le Bali -a be, -yee e 'suzan Zozi Crizi -le 'pleble 'ci koon. -A -pi Zozi zie, Pilati "e 'vi 'nan 'o 'si "man 'pian ka'a 'wile "man "di. Ka kōala "man, en kaa -nøn minnun le, en waa -te. ¹⁴ Min nen 'be a Bali 'le 'saun en 'be a min tigli 'a be, 'cee 'nøn en wee 'te, en ka wu min -tezan man 'be "pa 'ji 'nan te 'wee 'te di. ¹⁵ Ka min nen e ci 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a san -a be, -a -te, 'pian Bali -a wluan -kanøn 'va, en kv ya -a -nan yunøn 'a. ¹⁶ Yi -teradi -a 'to da -le "wean, -a 'to 'bo 'le 'pleble min nen kaa -toa en kaa ye 'gve e beli.

Yi -teradi Zozi da 'be beli "fo 'ka peenon yie man 'gv.

¹⁷ 'An "boinun, maan -toa 'nan 'wi nen 'ka 'bo 'lee 'ka 'tanøn 'a dre Zozi le be, ka'a -ci -tole 'vaa, en kaa dre di.

¹⁸ 'Pian Bali 'be 'vi 'nan 'e dre zi, -e 'wi nen Bali 'lewei vünøn peenon -a 'vi be, 'e 'le soo. -A 'wi zie, -yee ci -yee min 'sizan 'wi 'ji Crizi -le yra yidi -a. ¹⁹ -Yee "wean 'ka 'si 'wi 'wliidi "dredidi man, -e 'ka 'fli -nøn Bali le, -e Bali 'e 'cee 'wi 'wliidi 'fui. ²⁰ -Te kaa dre zie -e Minsan Bali 'e 'fvdi -trōō -nøn 'cee, -e min 'sizan 'wi 'ji Zozi nen yaa 'pla 'cee ve -a be, 'e -ta -a. ²¹ 'Be nen 'gve, Zozi Crizi -fo tian laji -trilii -e tv nen Bali 'e 'nan 'wi 'wliidi 'ka 'kōan 'trēda di "le 'trēda pou sianan 'zv be, 'e 'bo. 'Wi zie, Bali 'lewei vünøn 'saun -a 'vi 'e 'cen. ²² Moizi -a 'vi 'e 'cen 'nan:

«Minsan nen 'cee Bali -a be, e -taa Bali 'lewei vizan -tv -a 'cee "le 'men 'wi 'zv.

'Ka 'va nen e min zie -a "sia, 'ka min zie -a wei man -e 'ka 'ta wla "da.

²³ 'Pian bii nen yi'a min zie -a wei manle die, 'i klu "so Bali -le minnun yei.»

²⁴ En 'wi nen Bali 'lewei vizan Sanmian 'lee Bali 'lewei vünøn peenon nen o -ta -yee -sru "be, waa 'vi be, -yee ci "men "drenan 'gv. ²⁵ Bali 'lewei vünøn zie ka ya o kludanøn 'a, en 'wi nen Bali -a 'vi -kaa tranun le 'nan 'e dra be, 'cee ci -a "nen "blünøn 'a. Bali -a 'vi Abraam le 'nan:

«'I kluda min -tv 'to 'ji an -fea ve 'tredanøn peenon man, toon en Bali -ta 'e 'suzan 'a.»

²⁶ -Yee "wean Bali 'e 'suzan Zozi Crizi 'bola 'ka 'va 'e 'flin 'nan -e 'ka 'si 'wi 'wliidi "dredidi man -e 'ka 'fli -nøn -yre -e 'e -fea vi 'ka man.»

4

O -kv Pieri 'lee Zan -a tin 'banøn 'cein -da

¹ Pieri 'lee Zan -fv tin 'banan minnun le, en Bali -pannøn 'lee min nen e yie -toa Bali -pan 'køn 'va be 'lee Saduze 'nøn 'ta. ² 'Bli 'fo o 'ji 'nan, Zozi 'le 'pasianøn "fli zie o ya 'wi "paanan minnun ji, te waa ve -wle 'nan, Zozi wluan -kanøn 'va, -yee "wean minnun

nɛn o -ka bɛ o wuanla -kanɔn 'va. ³ O Zozi 'le 'pasianɔn "fli zɪɛ o 'kun, ɛn o -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin 'nan -e tɔ 'e 'cɛn o man, kɔɔ fɛnan -kɔ -kɔɔbli. ⁴ 'Pian minnun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o "kaga "fɔ Zozi 'va, ɛn Zozi -sru 'ta wɔnɔn "nɛn 'bɔ -kpi 'soolu (5.000).

⁵ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'o cin 'yɪ Zeruzalɛm. ⁶ Bali -pannɔn 'tazan Ane a o va, 'lee Kaifa 'lee Zan 'lee Alɛzandre 'lee Bali -pannɔn 'tazan "srɔnnɔn -mienun "nyian. ⁷ ɛn o 'nan 'o 'ta Pɪɛri 'lee Zan -a 'o yei. Zɪ Pɪɛri 'lee Zan -ta bɛ, ɛn waa laabɔ -wɔ 'nan: «'Plɛblɛ "cɛn "a nɛn ka min -srandɪ "tra beli, ɛn -tɪ 'tɔ da nɛn ka 'wɪnɪn zɪɛ -a dra?»

⁸ ɛn Pɪɛri nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, e 'nan -wɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'tanɔn 'lee min cejenun, ⁹ -te cɛɛgɔ o 'wɪ laabɔ 'kɔ 'lɔ "yɪ "nɛn kɔa drɛ min -srandɪ "tra "lɛ bɛ -a da bɛ 'lee min nɛn kɔa drɛ -a 'tɔ da bɛ -a da bɛ, ¹⁰ kɔa vɛ 'cɛɛ -e 'ka -tɔ, ɛn "nyian -e Izraɛl 'nɔn pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan: Nazaretɪ min Zozi Crizi nɛn kaa -tɛ -a -pɛɪndɪ -a yiba "plan da, ɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -a 'tɔ da nɛn ka min 'labɛ -a ye 'e 'belidɪ. ¹¹ E ya 'e 'cɛɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'saun 'ji 'nan:

«-Kɔlɛ nɛn 'ka 'kɔn 'tɔnɔn,
kaa tuw 'ka 'pɛla koda bɛ,
-yɛɛ drɛ 'kɔn 'tɔ -kɔlɛ tɪglɪ 'a.»

¹² -A 'saza 'va nɛn 'belidɪ cɪ, -yɛɛ cɪ 'nan lakɔlɛ 'wɪ 'gɔ, Bali 'ka 'tɔ 'tɔ -nɔnɛ minnun lɛ -e min 'e 'ciɪla "va -e 'e 'belidɪ yɪ dɪ.»

¹³ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ 'wɪ o 'kan. -Yɛɛ cɪ 'nan, waa -ci -tɔ 'nan, Pɪɛri 'lee Zan -le 'wɪ nɛn waa 'vɪ bɛ, o yɪ -tɛra 'o 'fli da ɛn nyɛn 'ka o ji dɪ. ɛn waa -ci -tɔ "nyian 'nan, Zan 'lee Pɪɛri bɛ 'flanɔn "tun "nɛn waa, ɛn wa'a Bali -le 'fluba -tranlɛa dɪ. 'Pian waa -tɔa 'nan, 'o 'vale Zozi nun -a o 'ta wɔla, ¹⁴ ɛn min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ 'si "man te waa ye 'e 'tɔdɪ o "srɔn "bɛ, -yɛɛ "wɛan 'wɪ 'tɔ 'ka o ji -e 'o vɪ dɪ. ¹⁵ Tɔɔn ɛn o 'nan -wɛ 'nan 'o 'man 'tɛn "tiennɔn. -A -nan nɛn -sa -fɔla tin 'banɔn 'bɔ yei. ¹⁶ ɛn waa laabɔdɪ 'sia 'o cin lɔ 'nan: «Kaa dra minnun 'labɛ -wɛ 'kɔ? Zeruzalɛm 'nɔn pɛɛnɔn -a -ci -tɔa

'weɪn, 'nan -cɛ -srɔn "wɪ -dan nɛn 'labɛ -wɛɛ drɛ. ɛn -ka'a 'kɔlamɛn -a -sa -fɔdɪ -a dɪ. ¹⁷ 'Pian -e o "fli zɪɛ, -e -wee 'wɪ 'bɔ 'e vɪlɛ 'e fuɪla "man "minnun pɛɛnɔn 'va dɪɛ, -kaa 'wɪ 'pla -wɛ 'kɪglɪ 'nan, te o 'wɪ tin 'ba min -tɔ lɛ "nyian -wee Zozi zɪɛ -a 'tɔ da dɪ.»

¹⁸ Tɔɔn ɛn o Zan 'lee Pɪɛri laabɔ, ɛn o 'wɪ 'pla -wɛ 'kɪglɪ 'nan, te 'o 'wɪ tin 'ba "nyian minnun lɛ Zozi 'tɔ da dɪ, ɛn te 'o 'wɪ "paa "nyian minnun ji Zozi 'tɔ da dɪ.

¹⁹ ɛn Pɪɛri 'lee Zan "e 'nan -wɛ 'nan: «'Wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ, 'ka vɪ 'ka 'bɔ 'a: 'Kɔ 'ta wɔla 'ka wei da, -baa 'kɔ 'ta wɔla Bali wei da? ²⁰ 'Pian 'kɔvɛ vɛ bɛ 'wɪ nɛn kɔa -nan 'yɪ, ɛn kɔa 'man bɛ, kɔ'a 'kɔlamɛn -e 'kɔ 'lɛbɔ 'pla "da -a 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ.»

²¹ Tɔɔn ɛn tin 'banɔn 'wɪ 'pla "nyian -wɛ 'kɪglɪ 'kpa, ɛn o -si -nɔn -wɛ 'nan 'o 'kɔ. Tin 'banɔn 'bɔ 'ka -kɔlɛ -si -tɔ yɪdɪ -a -e 'o 'wɪ 'nɔn -wɛ "dɪ, kɔɔ minnun pɛɛnɔn a Bali 'tɔ bɔnan 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -yɛɛ "wɛan. ²² ɛn "nyian min -srandɪ "tra "nɛn -cɛ -srɔn "wɪ zɪɛ e drɛ, ɛn -cɛ 'si "man "bɛ, min ceje nɛn -a lɛ -fuba sinjɛn -cia "bɛ -nyɛn.

Zozinɔn Bali trɔ 'ba

²³ Zɪ o 'si o man bɛ, ɛn o -kɔ 'o "bɔvɪ Zozinɔn -mienun va, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ -wɛ "bɛ, o -wee 'vɪ. ²⁴ ɛn zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o pɛɛnɔn 'ci drɛ 'tɔ, ɛn o Bali trɔ 'ba 'nan: «'Kɔ 'san, yɪɛ 'trɛ drɛ, yɪɛ lakɔlɛ 'pla, yɪɛ jemɪɛ 'lee 'e 'va fɛnɪn pɛɛnɔn drɛ. ²⁵ Yɪɛ 'pa 'kɔ tra David 'le 'yɪɛ lei 'saun 'a 'nan:

«-Mɛ "le "wɛan nɛn 'bli a 'e 'fɔdɪ 'lɛglɔn pɛɛnɔn da minnun ji zɪɛ,
ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ nɛn -a -ci "ka "dɪɛ,
-a -cin a minnun ji zɪɛ?»

²⁶ 'Trɛda mingɔnnɛn nun 'o man wɔvɪ 'kuli da,
ɛn 'o 'ci 'pa 'o 'vale minnun tanɔn 'a Minsan Bali 'lee -yɛɛ min nɛn yaa 'si "va
ɛn yaa 'pa 'sia 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ o man.»

²⁷ 'Wɪ 'kpa nɛn, -yɛɛ cɪ 'nan Erodi 'lee Ponzɔ Pilati 'o cin 'yɪ 'fla zɪɛ -a da 'o 'vale -pɛnnɔn 'lee Izraɛl 'nɔn 'a, ɛn 'o 'ci 'pa 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si

"va, ɛn yia 'pa 'sia, 'nan 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ -a man. ²⁸ 'Wɪ nɛn yia 'vɪ 'i 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'lee 'i 'bɔ 'ci 'sɔ 'a 'e 'cɛn bɛ, -a 'bɔ nɛn waa 'lɛ sɔɔ. ²⁹ -Yee "wɛan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Minsan Bali, 'i 'wɪ nɛn waa dra -wɛ "bɛ, 'i yɪ 'i drɛ -e 'i 'sunɔn 'o 'yie 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun lɛ yi -tɛradɪ 'o 'fli da -a. ³⁰ 'I 'yie 'plɛblɛ 'ci -kɔɔn 'dʊ -e 'i 'sunɔn 'o -cɛ 'si minnun man -e 'o 'lɛbo 'fɔ wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɔn drɛ 'i 'suzan 'saun Zozi nɛn yia 'si "va "bɛ -a 'tɔ da.»

³¹ Zɪ o cɛɛn Bali trʊ 'badɪ man bɛ, ɛn fɛnan nɛn o cɪ 'o cin yɪdɪ bɛ -a -nan nyɔɔndɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun o pɛɛnɔn 'fa, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vidɪ 'sia minnun lɛ te "klan 'ka o ji "nyian dɪ.

Zozinɔn 'pa 'o cin va 'wɪnɔn drɛnan

³² Minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi Crizi da bɛ, o drɛ min -tɔwli "a, o ci wɪ a -tɔwli. -Te min -tʊ yifɛ a bɛ, te o pɛɛnɔn 'le vɛ nɛn. ³³ 'Plɛblɛ -dan nɛn -wɔ "bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn o Minsan Zozi 'le wluandɪ -kanɔn 'va wɪ ve minnun lɛ, ɛn "nyian bɛ, Bali -le -fɛa a o man 'kpa.

³⁴ Fɛ -tʊ 'ka 'kle min -tʊ man o va dɪ. Kɔɔ minnun nɛn -wee fei 'lee 'kɔnnun a bɛ waa -tan, ɛn o -ta -a man "lala -a, ³⁵ ɛn waa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu. Zozi 'le 'pasianɔn zɪɛ, o min -tʊ "le "nɔn "le zɪ "lala 'wɪ cɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

³⁶ Levi min -tʊ a o va, waa -ya Sipri 'lɛglɔn 'ji, -a 'tɔ nɛn Zozeɸv, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn -a 'tɔ 'pa "nyian Barnaba, 'bɛ 'ci 'bɛ cɪ 'nan min nɛn e min "koe -tɔa 'e da. ³⁷ -Yee fei nɛn 'e 'lɔ bɛ yaa -tan, ɛn e -ta -a man "lala -a, yaa -sran Zozi 'le 'pasianɔn 'wlu.

5

Anania 'lee Safira -le 'wɪ

¹ 'Pian min -tʊ a, -a 'tɔ nɛn Anania, 'o 'vale 'e nan Safira -a o 'wee -yɔ -tan. ² Yaa man "lala -mie 'si "va, ɛn yɛɛ 'pla 'yee vɛ -a, -a nan -a -tɔa zɪɛ, ɛn e -kʊ -a -nyranman -a Zozi 'le 'pasianɔn lɛ.

³ Tɔɔn ɛn Piɛri "e -yrɛ 'nan: «Anania, -mɛ "le "wɛan nɛn 'i 'fli 'tʊɪ ɛn Satan wɪa 'i 'ji, ɛn i 'wlu 'sɛn Bali lei 'saun lɛ, ɛn i 'yie -yɔ man "lala -mie 'pla 'yie vɛ -a?

⁴ 'I 'bɔ 'le -yɔ nɛn, ɛn yia -tan. ɛn zɪ yia -tan, -a man "lala bɛ, 'i 'bɔ 'le vɛ "cɛɛ

dʊv? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn 'wɪ 'wɪldɪ zɪɛ, yia nrɔn 'i 'ji? Minnun lɛ "cɛɛ i 'wlu 'sɛn dɪ, 'pian Bali lɛ nɛn i 'wlu 'sɛn.»

⁵ Zɪ Anania 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, e -tria, ɛn e -ka. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji. ⁶ -Gobonun nɛn -nan bɛ, o sɔ 'pa -a -kadɪ man, ɛn o -kʊ -a wɔlɛ.

⁷ -A -nan 'mɔn -trilii, "bɛ -sru ɛn -a nan -ta, te 'wɪ nɛn e drɛ bɛ, ya'a tian "e "manlɛ dɪ. ⁸ ɛn Piɛri -a laabʊ -yrɔ 'nan: «-Yɔ nɛn kaa -tan bɛ, -a man "lala nɛn 'gʊ?»

ɛn -a nan -a wun -fɔ 'nan -a man "lala nɛn bɛ.

⁹ Tɔɔn ɛn Piɛri "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci 'pa, ɛn ka Minsan lei 'man -tan? "I 'yɪɔ, minnun nɛn wei -sran 'wʊ bɛ, o nɛn 'kɔn 'lɛ "nɛn "bɛ, o "ta -ko "nyian "yie "a.»

¹⁰ 'Nun tɔɔn e -tria Piɛri 'wlu, ɛn e -ka. -A -nan nɛn -gobonun wɪa o 'bɔ "man te e ya 'e 'kadɪ, ɛn waa 'sia o -kʊ -a wɔlɛ 'e -sran "srɔn. ¹¹ -Leglizi 'nɔn 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -dan -sɛn o ji.

Zozi 'le 'pasianɔn minnun "kaga beli

¹² Zozi 'le 'pasianɔn 'lɛbo "fɔ wɪ 'lee -cɛ -srɔn "wɪ "kaga drɛ minnun yie man. Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yɪdɪ Bali -pan 'kɔn 'lɛ "nɛn "nɛn waa 'tɔ 'pa Salomɔn man bɛ -a -nan. -A -nan nɛn 'o cin ye 'e 'cɛn. ¹³ ɛn minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o -tʊ 'ka -plilɛ o man dɪ, 'pian te o Zozinɔn 'tɔ "yi "ve. ¹⁴ Minnun "kaga "yi -tɛra Minsan da, -e 'e 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn man, te o -ko -sɛndɪ -a Zozinɔn 'va. ¹⁵ Minnun 'bɔla 'ji -cɛ -tɛnɔn 'a 'fla yei, te o -cɛ -tɛnɔn 'bɔ nyianla -saa 'lee nyinnan "dave -mienun da. Minnun zɪɛ, waa "nrɔnman 'o 'ji, 'nan -te Piɛri "ɛ cɪ -e -a fulɔ lei "tun 'e 'cɪ min -tʊ da 'fɛndaa. ¹⁶ Minnun "kaga "sia 'flanun nɛn Zeruzalɛm "srɔn "bɛ -a da, te o -taa "nyian -cɛ -tɛnɔn 'lee minnun nɛn pɔn 'e 'pɛ klɛ o man bɛ waa, te o pɛɛnɔn "belia.

Minnun 'tɛ 'pa Zozi 'le 'pasianɔn da

¹⁷ Man bʊdɪ wlala Bali -pannɔn 'tazan 'lee Saduze 'nɔn 'ji Zozi 'le 'pasianɔn man. ¹⁸ -A -nan nɛn o Zozi

'le 'pasianon 'kun, en o o -fo -pu 'kuin.
 19 'Pian zi -pei 'tan be, en Minsan -le
 'pasiazan -tu -ta -pu 'kon 'le 'sule o da, e
 o 'bola bei, en e 'nan -wle 'nan: 20 «'Ka
 'ku Bali -pan 'kuin -e 'ka Bali wei nen e
 'belidi -nan "be -a -nan wı vı minnun
 le.»

21 En o wı "man. Bodrun puunon o
 -ku Bali -pan 'kuin, en o 'wı "paadi 'sia
 minnun ji.

Tu 'bo zıe -a wlu be, Bali -pannon
 'tazan 'lee 'e "srannon tin 'banon cin
 'yi 'o 'vale Zuif min cejenun -a. En o
 minnun 'pa 'sia -pu 'kuin 'nan 'o 'ta
 Zozi 'le 'pasianon 'a. 22 'Pian, min-
 nun nen o o 'pa 'sia be, wa'a Zozi 'le
 'pasianon yle -pu 'kuin di. En o 'li 'o da
 tin 'banon 'va, o 'wı zıe -a 'sinan 'pa -
 wle. 23 Waa 'vı -wle 'nan: «-Pu 'kon a 'e
 'fodi -ji "fo, en 'sounjanun a -a 'le "nen
 'pian zi ku 'kon 'le 'su be, ku'a Zozi 'le
 'pasianon yle -ji di.»

24 Zi min nen o yie -toa Bali -pan 'kon
 'va be, 'lee Bali -pannon 'tanon 'wı zıe
 -a 'man be, wa'a 'wı 'tu yle -e 'o vı Zozi
 'le 'pasianon 'le 'sandı da di, en waa
 laabu 'o cin lo 'nan, -me "wı 'be ci zıe.

25 -A -nan nen min -tu -ta -a vıle -
 wle 'nan: «'Ka 'yio, minnun nen ka
 o -fo -pu 'kuin 'gve, o ya 'wı "paanan
 minnun ji Bali -pan 'kuin.» 26 En min
 nen e yie -toa Bali -pan 'kon 'va be 'lee
 'yee minnun -ku o 'kunle, en o -ta waa.
 'Pian wa'a drele -sa -a di, koo "klan a
 o ji 'nan minnun "ta -kole weenman 'o
 'va.

27 Zi o -ta waa be, en o -ku waa tin
 'banon 'le. -A -nan nen Bali -pannon
 'tazan 'wı laabu -wlo. 28 E 'nan -wle
 'nan: «Ku 'wı 'pla 'cee 'kagla 'nan, te
 'ka 'wı "paa "nyian minnun ji 'to 'labe
 -a da di. "Ka 'yio "le kaa dre, en 'cee
 'wı "paadi fuila "man Zeruzalem "fo,
 en ka 'nan minnun le 'nan, 'kue min zıe
 -a -te.»

29 Toon Pıeri 'lee Zozi 'le 'pasianon -
 mienun -a 'vı -wle 'nan: «Bali wei da
 nen min 'ta 'wola 'e 'flin 'vaa -e 'e 'ta
 wola min wei da. 30 Zozi nen kaa -te -a
 -peindi -a yiba "plan da be, 'ku tranun
 -le Bali -a wluan -kanon 'va. 31 Bali -
 a -nyran 'e 'pe "yi "da, en yaa dre min
 'sizan 'wı 'ji -a. En yaa dre min tazan
 -a. Yaa dre zıe 'nan -e Izrael 'non o 'si

'o dre wı -wlıdı "man -e Bali 'e -wee 'wı
 'wlıdı 'fui. 32 Ku ya 'wı zıe -a -nan yınon
 'a, en lei 'saun nen Bali -a -non minnun
 nen o 'ta 'wola Bali 'bo wei da be -wle
 "be, e ya "nyian -a -nan yızan -a.»

33 Zi tin 'banon 'wı zıe -a 'man o da
 be, en 'bli 'fo o ji 'e 'ciula "da, o ya
 "vale o Zozi 'le 'pasianon 'bo -teeman.

34 'Pian Farizen min -tu nen waa laabo
 Gamaliel, e Moizi -le -pei 'fluba "paa-
 man, en minnun peenon -a boa "be,
 e -to lou tin 'banon yei, en e 'nan 'o
 Zozi 'le 'pasianon 'man 'ten "tiennon.

35 -A -nan nen e 'nan tin 'banon le
 'nan: «Izrael 'non, 'wı nen ka "ta -a
 dra minnun 'labe -wle "be, 'ka 'wulo -
 ji "nrōn "da 'kpa. 36 Min -tu nen waa
 laabo Teida be, e 'bola -a -nan 'ka tian
 'mōnle "buu di. Zi -yee 'wı 'bola zıe, e
 'nan 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan
 tu -a, en min -yaa sinjen soōnla -a -
 sru. 'Pian waa -te, en minnun nen o
 soōnla -a -sru "be o fuila "man. Min -tu
 'ka "nyian -fule -nan di. 37 "Be -sru, te
 min "nrōndı tu 'bo, en Galile min Zuda
 "e 'ta wu, "be minnun "kaga "sen 'e -
 sru. 'Pian wee 'te "nyian, en minnun
 peenon nen o soōnla -a -sru "be, o fuila
 "man. 38 "Be nen 'gve maan ve 'cee 'nan,
 te 'ka "trōen "to "nyian minnun 'labe
 o va di, en 'ka 'si o man 'o 'ku. -Yee ci
 'nan, -te -wee 'wı nen 'o ci "man "be
 'nan min wei da nen o 'ta 'wola be,
 "te 'li 'pei te -a 'wı 'nyan. 39 'Pian -te
 Bali wei da nen o 'ta 'wola be, "te ka'a
 'kolaman o fuiladı -a "man "di. 'Ka dre
 "yi, "tōgō 'ka 'kuli -tan Bali man.»

Tōn en tin 'banon -a 'sia Gamaliel -
 le ve da. 40 O Zozi 'le 'pasianon laabu,
 en o 'nan 'sounjanun le 'nan 'o o -sōn
 -ngble -a, en o 'wı 'pla -wle 'nan, te 'o
 'wı tin 'ba "nyian min le Zozi 'to da di.
 Tōn en o 'si o man.

41 -A -nan nen Zozi 'le 'pasianon 'si
 tin 'banon 'le. O 'si o 'le ci "nran -a,
 koo 'o yra 'yi Zozi 'to 'ji. 42 Yi -tōvu
 peenon man te o ya Bali -pan 'kuin 'lee
 'wee 'kōnnun -ji, wa'a 'flinle 'wı "paadi
 -a di, en wa'a 'flinle Zozi Crizi -le 'wı
 'nōnnon vıdı -a minnun le di.

6

*O Etiēnēn 'lee min 'shēdv 'si "va -e 'o
 'pa Zozi 'le 'pasianon 'va*

1 Tɔ zɪɛ -a man te Zozinɔn a bɔnan "kaga "bɛ, ɛn minnun nɛn o Grɛk wei -fɔa "bɛ, o Zuif 'nɔn nɛn o Ebre wei -fɔa "bɛ, o man wɪ 'pla 'nan, tɔ pɛɛnɔn man, -te "wɛɛ -blifɛnɔn -pli "bɛ o ci "saan 'o 'va -calenun man. 2 ɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'fuda "fli Zozinɔn pɛɛnɔn cin 'yɪ, ɛn o 'nan -wɪɛ 'nan: «E 'ka "yi, -e -kaa Bali -le 'wɪ 'tɔɪ -e -kaa "trɔɛn "tɔ -blifɛ -le 'wɪ "ji dɪ. 3 -Yee "wɛɛn "bɔnɔn, 'ka min -wɛɛ 'ka 'va 'sɔravli -e -kaa o 'pla 'nyranman zɪɛ -a da. O 'nɔn zɪɛ, 'o 'tɔ "yi 'e 'kɔn minnun 'le, 'o 'kɔn minnun nɛn o 'ta wɔla Bali lei 'saun 'le 'wɪ da bɛ waa, ɛn 'o 'kɔn 'wɪ 'tɔnɔn 'a. 4 -Cee vɛ bɛ, -e -kaa yɪɛ 'trɔa Bali -le 'wɪ da te -kaa Bali trɔ "baa.»

5 'Wɪ zɪɛ, e Zozinɔn pɛɛnɔn 'ci 'sɔ, ɛn o Etiɛnɛn -tɔ. Etiɛnɛn zɪɛ, e yɪ -tɛala Bali da 'kpa, ɛn e 'ta 'wɔla Bali lei 'saun 'le 'wɪ da. ɛn o Filipɔ 'lee Prokɔr 'lee Nikanor 'lee Timɔn 'lee Parmena 'lee Antiɔs min Nikola nɛn e drɛ Zuif min -a bɛ, o 'yɪ. 6 Zozinɔn o kɔn Zozi 'le 'pasianɔn lɛ, tɔn ɛn 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o Bali trɔ 'ba -wɪɛ.

7 Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'ko fuiladɪ -a "man, te Zozinɔn 'ko bɔdɪ -a "kaga Zeruzalɛm, ɛn te Bali -pannɔn "kaga 'ta wɔla "nyian Zozi 'le 'wɪ da.

Minnun Etiɛnɛn 'kun

8 Bali 'yee 'plɛblɛ 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'nɔn Etiɛnɛn lɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e -cɛ -srɔn "wɪnɔn 'lee 'lɛbɔ "fɔ wɪnɔn dra minnun yɪɛ man. 9 'Pian minnun nɛn o -ko Bali trɔ 'balɛ nɔannun nɛn o 'si o man bɛ, -wee cin yɪ 'kuin bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Etiɛnɛn -a. Minnun zɪɛ Zuif 'nɔn nɛn waa, o "sia Sirene, ɛn o -mie "sia Alɛzandri, ɛn o -mie "sia Silisi 'lee Azi 'lɛglɔn 'ji. 10 'Pian Etiɛnɛn o "kle "sa -fɔdɪ -a. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ 'tɔdɪ nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan -yrɛ "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn 'e "we.

11 ɛn o -kɔ -fɔlɛ minnun -sru "lala -a 'nan 'o vɪ Etiɛnɛn man 'nan, 'o 'bɔ "man te e ya Moizi 'lee Bali 'tɔ srɛnan.

12 'Wɪ zɪɛ, e 'bli 'fɔ min cejenun 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'ji, ɛn o -kɔ -a 'kunlɛ -sa -a, ɛn o -kɔ -a tin 'banɔn 'cɛin -da.

13 O -fɔ "nyian minnun peenun -sru, ɛn 'o 'ta 'wɪ 'sɛnlɛ "man "nyian. Waa 'vɪ 'nan: «Min 'gɔɛ, e wɪ 'wɪdɪ Bali -pan 'kɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ -a man, ɛn

e wɪ "nyian -wɪdɪ Moizi -le -peinun man. 14 Kɔa 'man "da 'nan: Nazaretɪ min Zozi 'kɔn zɪɛ -a -wia, ɛn Moizi -le -peinun nɛn yaa -tɔ -kaa tranun lɛ bɛ, Zozi -a limlan -e -ka 'a vɪɛ -kaa 'ta wɔla "da "dɪ.»

15 -A -nan nɛn minnun pɛɛnɔn nɛn tin 'banan bɛ, 'o yɪɛ 'sɛn Etiɛnɛn da, ɛn waa yra 'yɪ "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tɔ -zɔ.

7

Etiɛnɛn 'wɪ tin 'ba tin 'banɔn lɛ

1 Tɔn ɛn Bali -pannɔn 'tazan -a laabɔ Etiɛnɛn -lɔ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn?»

2 ɛn Etiɛnɛn 'e 'nan: «'An "bɔnɔn, 'an "tɪnɔn, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ. 'Li 'kpa te Abraam -nyɛanla Mesopotami bɛ, ɛn -cee Bali nɛn -a -kɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, 'e 'fli kɔn -yrɛ 'vaa, ɛn e -kɔ -nyɛnlɛa Aran. 3 E 'nan Abraam lɛ 'nan:

<'I 'si 'yie 'lɛglɔn 'ji,

'i si 'i 'mangulinun va,

-e 'i 'kɔ 'trɛ nɛn

an "ta -daa -a -kɔnlɛ 'yie 'gɔɛ -a da.»

4 ɛn Abraam 'si Kalde 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -kɔ -nyɛnlɛa Aran. E -fɔ -nan nun. Zɪ -a "tɪ "ka bɛ, ɛn Bali -ta -a 'lɛglɔn nɛn ka cɪ -ji cɛɛgɔ 'gɔɛ -a -ji. 5 Bali 'ka -yee -yɔ -nɔnlɛ 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji dɪ. Bali 'ka -yee "blɪnan "wɛnnɛn 'nɔnlɛ dɪ. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'nan 'e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ -yee vɛ -a, ɛn -yee -sru 'e -nɔan -a klu lɛ. Bali 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ, te Abraam -le 'nɛn "ka "dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ 'nan:

6 <'Lɛglɔn nɛn -pɛn da bɛ,

-a 'ji nɛn 'i kludanɔn -nyɛanla.

O -kɔan "minnun -le nɔannun -a -nan nun.

Minnun 'tɛ "paa o da lɛ -yaa sinjɛn wɪ.

7 'Pian 'lɛglɔn nɛn o drɛ -wee nɔannun -a bɛ,

an 'wɪ "nɛn -kɔnman -wɪɛ.

'An 'bɔ Bali 'bɛ 'vɪ.

"Bɛ -sru 'i kludanɔn lia 'o da

-e 'o 'ta 'an trɔ 'ba Kanan 'lɛglɔn 'bɔ 'gɔɛ -a -ji.»

8 Bali -tɔ 'e wei da Abraam lɛ 'nan e 'lɛglɔn zɪɛ -a -nɔan -yrɛ. -A -nɔan -kɔn "vɛ nɛn 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. -Yee "wɛɛn Abraam Izak -ya, ɛn yaa -fɔ -klɔnmɔn -va -a -ya yɪ 'sɔravli "da. -A

-towlı "nen Izak "e dre Zago le, en Zago "e dre "nyian 'yee 'nennun -fuda "fı "nen -kaa tra "le "tranun -a be -wle.

⁹ Zozefv "bounun man bu Zozefv -va, en waa -tan "le nōan -zv Ezipti. 'Pian Bali 'pa "va, ¹⁰ en yaa 'si 'wı 'pleble pēenōn 'ji. Bali 'wı 'tōdı -nōn -yre, en Ezipti mingōnneŋ -a 'yı 'yi. Mingōnneŋ zıe e Zozefv -tō 'e 'wluzan -dan tō -a Ezipti 'leġlōn da 'lee 'e yıfenun da.

¹¹ Tōōn en dra -dan tō -ta Ezipti 'leġlōn 'lee Kanan 'leġlōn 'ji. Dra zıe -a cibēn a "buv "le "wēan, -kaa tranun 'ka 'blıfē ye -e 'o -blı dı. ¹² -A -nan nen Zago -a man 'nan -blıfē a Ezipti, en e Zozefv "bounun nen -kaa tranun -a be, o 'pa 'sia 'e tēde. ¹³ -A "flızan da be, en Zozefv 'e 'fıı -kōōn 'e "bounun le. -A -nan nen Ezipti mingōnneŋ Zozefv 'sınan 'tō. ¹⁴ Zozefv "e 'nan 'e "bounun le 'nan, 'o 'kv 'e "tı Zago 'si 'o -taa. -A "tı Zago 'lee 'e 'mangulinun a min -fuba 'sōravlı 'wle 'soolu. ¹⁵ Zago 'kv Ezipti, en e -ka -nan nun 'o 'vale 'yee 'nennun nen -kaa tranun -a be waa. ¹⁶ O -ta o pēenōn wōle Sizem 'fla Kanan 'leġlōn 'ji. Minnun o 'wv min wōnan nen Abraam -a 'lō "lala -a Emor -pınun lō be -a -nan.

¹⁷ Zı tō nen Bali 'e wei -nōn Abraam le 'nan e 'wı 'tō dra -yre "be, e ya bōnan -kogo be, en Abraam kludanōn fadı 'sia "da, en o bōdı 'sia "kaga Ezipti 'leġlōn 'ji. ¹⁸ -A -nan nen mingōnneŋ -tre -tō mingōnneŋ -blıdı "sia Ezipti 'leġlōn da. Mingōnneŋ zıe, ya'a Zozefv -tōle dı. ¹⁹ -A mingōnneŋ zıe, e -cee minnun see paa, en e 'te 'pa -kaa tranun da, e -tō -kaa tranun man -sa -a, 'nan 'o 'si 'nen 'linennun -sru, -e 'o kaa.

²⁰ -A tō zıe -a man nen o Moizi -ya. Moizi 'sō Bali le tıġlı, en e -fv 'e "tı "le "kōnneŋ mlēn yaaga te e 'nyōn -mlıan. ²¹ En zı o 'si -a -sru "be, -a -nan nen Ezipti mingōnneŋ 'lu -a 'sia, en yaa 'lebv "le 'yee 'nen 'zv. ²² O Moizi 'lebv Ezipti 'nōn 'le 'wı 'tōdı -a, en Moizi 'lewei 'lee -a dre wınun -a kōōn 'nan e ya min 'pleble 'a.

²³ Zı Moizi le 'bō -fuba sinjēn be, -a -nan nen -a -cın -trōa "ji 'nan 'e 'kv 'e "buv Izrael 'nōn 'nanjēn. ²⁴ En e Ezipti

min -tō 'yı, te e ya 'te 'panan Izrael min -tō da, te -a -cı "ka "dı, en e 'padı 'sia Izrael min zıe -a va, en Ezipti min -ka -yrō. ²⁵ Moizi 'e 'cı nrōn 'nan 'e "buv Izrael 'nōn -a -cı -tōa paan 'nan Bali 'e 'si "va 'nan -e 'e o 'si nōanba -ji. 'Pian wa'a -cı manle dı. ²⁶ "Be -sru, tō cēen te Moizi Izrael 'nōn "fıı "ye te o ya 'wı 'blınan, en e ya "vale e o yei "paamlan. E 'nan -wle 'nan: <'An beenun, ka ya "bounun -a. -Mē "le "wēan nen ka 'te "paa 'ka cın da te -a -cı "ka "dı?>

²⁷ 'Pian min nen e cı 'te 'panan 'e bōezan -tō da be, e 'nan Moizi le 'nan: <-Tıe i -tō 'kv 'tazan -a? -Tıe i -tō 'kvē tin 'bazan 'a? ²⁸ I ya "vale 'yian -tea "le zı i Ezipti min -te 'sı be -yee 'wı 'zv?> ²⁹ Zı Moizi 'wı zıe -a 'man be, en e -te -ji, e -kv yōle Mandian 'leġlōn 'ji. E 'nen 'ya -nan nun "fıı.

³⁰ Le -fuba sinjēn "be -sru, en Bali -le 'pasiazan -tō 'e 'fıı kōōn -yre "bui "da Sinai pōn "srōn. 'E 'fıı kōōn -yre 'te nren yei yıbanēn 'tō -va. ³¹ Zı Moizi 'wı zıe -a -nan 'yı be, 'wı -a 'kan, 'pian zı e ya -plınan "man 'nan -e 'e -nan yı be, en e Mınsan wei 'man 'nan: ³² <'An ya 'i tranun -le Bali -a. An ya 'i tranun Abraam 'lee Izak 'lee Zago 'le Bali -a.> En Moizi nyōōndı 'sia, ya'a -kōlale Bali -nanjēndı -a dı.

³³ -A -nan nen Mınsan "e -yre 'nan: <'I 'yie -manwua 'sv 'i 'cēin -man, kōō fenan nen i cı 'i 'tōdı be, e ya kōnglōn 'mēn vē -a. ³⁴ An 'mēn minnun nen Ezipti be, -wee ya yıdı 'yı, an -wee -paandı 'man, en an sōōnla 'nan -e 'an o 'si nōanba -ji. -Yee "wēan, mēin "paa -sia Ezipti 'leġlōn 'ji.>

³⁵ Moizi -towlı "nen, "nen minnun zıe wa'a yıle "yı "dı, waa 'vı "man 'nan: <-Tıe i -tō 'kv 'tazan -a? -Tıe i -tō 'kvē tin 'bazan 'a?> be, -a 'leın nen Bali -a 'pa 'sia 'nan 'e 'tō o tazan 'lee o 'sızan nōanba -ji -a. Bali -le 'pasiazan -tō 'be 'e 'fıı kōōn -yre yıbanēn 'va, en e 'wı zıe -a 'vı -yre. ³⁶ Moizi 'be o 'si Ezipti 'leġlōn 'ji -ce -srōn "wı 'lee 'lebo "fō wınun dređı -a. -Ce -srōn "wınun zıe yaa dre Ezipti 'leġlōn 'ji, en yaa dre jemıe 'tēndēn man, en yaa dre "bui "da le -fuba sinjēn wlu.

37 Moizi 'bɔ zɪɛ, -yɛɛ 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan: <Bali -taa "talɛ Bali 'lewei vɪzan -tɔ nɛn "le 'mɛn 'wɪ 'zɔ bɛ -a 'cɛɛ. -A Bali 'lewei vɪzan zɪɛ, 'ka 'bɔ 'va nɛn e bɔala.> 38 Tɔ nɛn Izraɛl 'nɔn 'o cin 'yɪ "bui "da bɛ, Moizi 'bɔ 'bɛ 'tɔ Bali 'lee Izraɛl 'nɔn yei, e -tɔ 'ka tranun 'lee Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yrɛ Sinai pɔn da bɛ o yei. Moizi lɛ nɛn Bali wei nɛn e 'belidɪ -nɔan "bɛ, Bali 'bɔ -a -nɔn 'nan 'e vɪ 'cɛɛ.

39 ɛn -kaa tranun 'ka -a wei 'silɛa 'wɪ 'kpa -a dɪ, o 'ci 'pa "man. ɛn waa nrɔn 'o 'ji 'nan 'o lia 'o da Ezipti 'lɛglɔn 'ji.

40 Waa 'vɪ Arɔn lɛ 'nan: <'I -cee balinun drɛ -e 'o 'si -kɔɔn -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ 'nan Moizi 'bɔ nɛn e -kaa 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ "man "nun bɛ, -ka'a tɔa dɪ.>

41 -A -nan nɛn o fɛ -tɔ drɛ "le tri -zɔ 'nan -e 'o -pan, ɛn o tri zɪɛ -a -pan. ɛn o ci "nrandɪ 'sia 'o 'bɔ 'pɛ drɛvɛ lɛ. 42 Tɔɔn ɛn Bali 'e koda -tɔ o va, e o 'tɔ 'nan 'o laji fɛnun -pan "le zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Izraɛl 'nɔn, lɛ -fuba sinjen wlu te ka ya "bui "da bɛ, ka -wi -tɛ 'mɛn? ɛn ka 'sraga drɛ 'mɛn?

43 -Cɛjɛ!

'Pian 'cee bali nɛn waa laabo Molok bɛ

-yee -tandan nɛn 'ka 'lɔ, 'lee 'cee bali Rɔnfa -le mlɛn crɛn nɛn kaa drɛ bɛ, -nyrɛn 'ka 'lɔ.

Fɛnun nɛn kaa drɛ 'nan -e 'ka -pan bɛ -nyrɛn 'ka 'lɔ.

-Yee "wɛan nɛn an 'ka "tua, an -ko 'ka 'a Babilɔn 'lɛglɔn -sru, ka dra -wee nɔannun -a.>

44 Te -kaa tranun a "bui "da bɛ, -tandan nɛn Bali -taa "ji bɛ, e ya -wlɔ. Moizi -tandan zɪɛ -a -tɔ "le zɪ Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn -a 'lein nɛn yaa 'yɪ bɛ, -nyrɛn yaa -tɔ. 45 "Bɛ -sru ɛn -tandan 'lein zɪɛ, e -fɔ -kaa tranun -le 'nɛnnun lɔ. Zozue -trɔa o 'lɛ, ɛn o -kɔ -nyɛnlɛa 'lɛglɔn nɛn Bali -a -ji 'nɔn 'pin o 'lɛ bɛ -a -ji. O -kɔ -tandan zɪɛ -a 'lɛglɔn zɪɛ -a -ji, -tandan 'bɔ 'fɔ -nan nun -trilii, ɛn e 'bɔ David da. 46 David zɪɛ e 'sɔ Bali lɛ, ɛn yaa laabɔ Bali lɔ 'nan 'e 'si -nɔn 'yrɛ -e 'e 'kɔn 'tɔ -yrɛ, 'dɔ -e Bali nɛn Zago kludanɔn 'le Bali -a bɛ 'e -nyran ji, 47 'pian Salomɔn 'bɛ 'kɔn zɪɛ -a -tɔ Bali lɛ.

48 Te e ya 'e vɪdɪ 'nan Bali nɛn min ta lou "bɛ ya'a 'nyɛanla min -tɔ 'kɔn -ji dɪ. Bali 'lewei vɪzan 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn. Yaa 'vɪ 'nan:

49 <'An Minsan, 'mɛn mingɔnnɛn pɛin a labli 'ji,

ɛn 'trɛ a 'an 'cɛin -trɔa "dave -a.

'Kɔn "cɛn "nɛn ka -kɔlaman -a -tɔdɪ -a 'mɛn?

ɛn nyin zia 'bɛ -kɔan 'an 'flinla "nan "a?

50 -Yɛɛ cɪ 'nan 'an 'bɔ 'pɛ drɛvɛ fɛnun pɛɛnɔn zɪɛ -a.> »

51 ɛn Etiɛnɛn "e 'nan tin 'banɔn lɛ 'nan: «Ka ya minnɔn nɛn 'wɪ 'ka 'ko o -wulo -ji dɪɛ, waa. Ka ya "le minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Ka "trɔɛn "a "yuyɪ, ɛn 'ka 'ci 'pa Bali lei 'saun 'le 'wɪ man "le 'ka tranun 'zɔ. 52 Bali 'lewei vɪzan "cɛn "da nɛn 'ka tranun 'ka 'tɛ 'palɛ dɪ? Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa 'vɪ 'nan Bali -le min tɪglɪ -taa "talɛ bɛ, 'ka tranun o tɛɛ, ɛn 'cɛɛ min tɪglɪ zɪɛ 'bɛ 'nɔn "nyian minnɔn lɛ, ɛn waa -tɛ. 53 Zɪ Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn cɪ bɛ, Bali -le 'pasianɔn -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn ka'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.»

Minnun Etiɛnɛn -tɛ, ɛn Saul 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da

54 Zɪ tin 'banɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ o ji Etiɛnɛn man, ɛn 'o 'shɛ da -blɪdɪ 'sia. 55 'Pian Etiɛnɛn nɛn 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a bɛ, 'e yɪɛ 'tɔ laji, ɛn e Bali -le 'tɛ 'san 'yɪ, te e Zozi ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yɪ "da. 56 ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, an labli ye 'e 'lɛ 'sɔdɪ, ɛn an Blamin -pɪ ye 'e 'tɔdɪ lou Bali -pɛ "yɪ "da.»

57 Minnɔn -paandɪ 'sia 'plɛblɛ, te 'o 'pɛ 'wlɛ wo 'o "trɔɛn 'ji. ɛn o pɛɛnɔn 'kɔ Etiɛnɛn -va, waa 'kun. 58 Waa plila, o -kɔ -a 'fla lunɛn, ɛn waa -sɔn -kɔlɛ -a. Minnɔn nɛn waa drɛ bɛ, o 'wee sɔnɔn -sran -gobo "tɔ nɛn waa laabo Saul bɛ -a "srɔn.

59 Minnɔn Etiɛnɛn -sɔan "kɔlɛ -a, 'pian te Etiɛnɛn "e Bali trɔɔ "baa 'nan: «Minsan Zozi, 'an lei -nɔan 'yɪɛ 'e "pa 'ji.» 60 -A -nan nɛn 'e "po sɔɔn, ɛn e paan 'plɛblɛ 'kpa. E 'nan: «Minsan, 'i 'wɪ 'wɪdɪ 'gɔɛ -a 'cɛ -wlɛ.» Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

8

1 Saul 'le 'ci 'sɔ nɛn 'nan minnun Etiɛnɛn -tɛ.

Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da nɛn minnun 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn nɛn Zeruzalɛm bɛ o da. Zozinɔn pɛɛnɔn fuila "man Zude 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn "o -fɔv Zeruzalɛm. 2 ɛn minnun nɛn o 'ta wɔla Bali wei tɪglɪ da bɛ, o Etiɛnɛn -wɔɔ, ɛn o -kɔ -a wɔlɛ. 3 'Pian Saul -le vɛ bɛ, e 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da. E -cia 'kɔnnun 'lɛ "nɛn 'nan -e 'e Zozinɔn "kuun. E 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn man, e o 'kun, ɛn e -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin.

Filipɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Samari 'nɔn lɛ

4 Zozinɔn nɛn o fuila "man "bɛ, o ci Zeruzalɛm fɛnan pɛɛnɔn 'nan Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnun lɛ. 5 Filipɔ -kɔ Samari 'lɛglɔn 'ji, ɛn e min 'sizan 'wɪ 'ji -le 'wɪ 'vɪ. 6 Samari 'nɔn 'ta "kaga, o pɛɛnɔn o "trɔɛn "tɔ Filipɔ wei lɛ 'kpa tɪglɪ, te o -cɛ -srɔn "wɪnɔn nɛn yaa dra bɛ -a -nan ye, 'lee 'wɪnɔn nɛn yaa ve bɛ, -a maan. 7 -Yɛɛ cɪ 'nan, -yɔ -wɪlɪdɪnɔn nɛn o ya minnun -sru "bɛ o 'si o -sru -paandɪ -a, ɛn minnun nɛn o "tun "bɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o -srandɪ "tra "bɛ, -cɛ 'si o man. 8 -A -nan nɛn ci "nran -dan drɛ 'fla zɪɛ -a da.

9 Min -tɔ a 'fla 'bɔ zɪɛ -a da 'e 'cɛn waa laabo Simɔn. E fɛnɔn dra 'bui da. -Yɛɛ 'bui wɪnɔn drɛdɪ Samari 'nɔn 'plo 'fɔ, ɛn yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya min -dan a. 10 -E 'e 'sia 'nɛn "wɛnnɛn 'lee min ceje man, o pɛɛnɔn 'wɪnɔn nɛn Simɔn -a dra bɛ e o 'sianan, te waa ve 'nan: «Min 'labɛ, Bali nɛn, 'plɛblɛ -dan bɛ -nyrɛn.» 11 -Yɛɛ cɪ 'nan, o pɛɛnɔn -a wei "siala 'wɪ 'a, kɔɔ e o 'plo 'fɔ 'yɛɛ 'bui wɪnɔn drɛdɪ -a, -a -nan 'mɔn. 12 'Pian zɪ Filipɔ Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ 'vɪ, te e Zozi Crizi -le 'wɪ ve -wɛlɛ "bɛ, ɛn o yi -tɛra "da. Tɔɔn lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn pɛɛnɔn 'o -batize drɛ. 13 Simɔn 'bɔ "nyian "e "yi -tɛra "da, ɛn waa -batize drɛ. Zɪ waa -batize drɛ bɛ, ya'a 'silɛ "nyian Filipɔ "srɔn "dɪ. -Cɛ -srɔn "wɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnɔn nɛn Simɔn -a -nan ye Filipɔ -lɔ bɛ, yaa 'plo 'fɔ.

14 Zɪ Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -fɔ Zeruzalɛm bɛ, waa 'man 'nan Samari 'nɔn yi -tɛra Bali wei da bɛ, ɛn o Piɛri

'lee Zan 'pa 'sia o va. 15 Zɪ Piɛri 'lee Zan 'bɔla o va nun bɛ, ɛn o Bali tru 'ba -wɛlɛ 'nan -e 'o Bali lei 'saun yɪ. 16 -Yɛɛ cɪ 'nan, min -tɔ 'ka tian Bali lei 'saun yɪlɛ o va dɪ, o 'o -batize drɛ 'e tɛdɛ Minsan Zozi 'tɔ da 'e "tun. 17 -A -nan nɛn Piɛri 'lee Zan 'o 'pɛ 'pla o da, ɛn o Bali lei 'saun 'yɪ.

18 Simɔn -a 'yɪ 'nan, Zozi 'le 'pasianɔn 'o 'pɛ 'pla minnun da ɛn o Bali lei 'saun 'yɪ, -a -nan nɛn Simɔn "lala 'si, ɛn e 'nan -wɛlɛ 'nan: 19 «'Ka "mɛɛn 'plɛblɛ 'nɔn "nyian, -e -te 'an 'pɛ 'pla min da bɛ, -a san 'e Bali lei 'saun yɪ.»

20 'Pian Piɛri "e -yrɛ 'nan: «'Yie "lala 'e 'kɔ 'yia 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪɛ -a va. Kɔɔ "yie 'ji "le o Bali -le 'plɛblɛ zɪɛ -a "lɔa "lala -a. 21 'Yie 'wɪ 'tɔ 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ji dɪ, ɛn 'i 'blɪnan 'ka 'nan dɪ, kɔɔ 'i 'wulo -ji wɪ 'ka tɪglɪ Bali 'lɛ dɪ. 22 -Yɛɛ "wɛɛn 'i 'si 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i 'fli -nɔn Bali lɛ. 'I Minsan tru 'ba, 'dɔ -e 'e -kɔla 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn 'i 'wulo -ji bɛ -a fuidɪ -a. 23 -Yɛɛ cɪ 'nan maan -tɔa 'nan i ya 'i fadɪ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "nɔnnɔn -a, ɛn i ya 'wɪ 'wɪlɪdɪ "le nɔn -a.»

24 -A -nan nɛn Simɔn "e 'nan Piɛri 'lee Zan lɛ 'nan: «'Ka 'bɔ 'ka Minsan tru 'ba 'mɛn 'wɪ man -e 'wɪ nɛn kaa 'vɪ bɛ 'e vɪlɛ 'e bɔ 'an man dɪ.»

25 'Wɪnɔn nɛn Minsan Zozi -a 'vɪ 'lee 'wɪnɔn nɛn yaa drɛ Zan 'lee Piɛri yie man bɛ, o Samari 'nɔn "le 'vɪ. Zɪ o cɛɛn -a vɪdɪ man bɛ, ɛn o 'li 'o da Zeruzalɛm. "Wɛɛ -ta -sia bɛ, o -tɔ Samari 'fla -mie da, te o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ.

Filipɔ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Etiopi min -tɔ lɛ

26 Minsan -le 'pasiazan -tɔ 'wɪ tin 'ba Filipɔ lɛ 'nan: «'I -kɔ 'trɛda "tre 'zia, -e 'i -si nɛn e "sia Zeruzalɛm -e 'e 'kɔ 'fla nɛn waa laabo Gaza bɛ -a 'sia. -A da 'bɛ cɪ flu.» 27 Filipɔ wɪuan, ɛn e -kɔ. "Yɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, ɛn e min -tɔ 'yɪ 'e 'lɛ. Min zɪɛ, Etiopi min nɛn, ɛn e ya 'e 'sadɪ. Etiopi lɪ Kandas nɛn mingɔnnɛn -a bɛ, -a yɪfɛ va nɛn 'e yie -tɔa. E -ta Bali tru 'balɛ Zeruzalɛm, 28 ɛn e "ta lia 'e da 'e fla. E ya 'e -nyrandɪ odro nɛn -sɔ -a -kɪlanman bɛ -a -ji, te e Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ta ve.

29 Bali lei "e Filipu le 'nan: «'I -pli odro 'labε -a man.»

30 En Filipu sɔnla odro zɪε -a -sru, te e Etiopi min -le 'fluba ta vɪdɪ maan. E ya -a ta vɪnan Bali 'lewei vɪzan Ezai -le 'fluba 'ji, en Filipu "e -yrε 'nan: «'Fluba nen yia ta ve bε yia -ci maan?»

31 Etiopi min "e -yrε 'nan: «Te min 'ka 'a -kɔnle 'mɛn dɪε, maan dra kɔ -e 'an -ci man?» En e Filipu laabu 'nan 'e -nyran 'e "srɔn odro -ji.

32 'Wɪ nen e cɪ -a ta vɪnan Ezai -le 'fluba 'ji bε -nyren 'gυ:

«O -kυ -a -tɛle "le 'bla 'zυ,
en o -kυ -a "le 'bla 'nen nen
o cɪ -a "cε "bɔnan ya'a 'we dɪε -yee 'wɪ
'zυ.

Ya'a 'wɪ 'tυ 'silε "da "dɪ.

33 Wa'a 'silεa fε -tυ -a dɪ,
en min -tυ 'ka 'tɔle -a -sru "dɪ.
-Tɪε -kɔlaman -a kludanɔn 'le 'wɪ vɪdɪ
-a?

Kɔɔ minnun 'bε -yee 'belidɪ 'le 'tɔ
'trɛda.»

34 En Etiopi min -a laabu Filipu -lɔ 'nan: «-Tɪ nen Bali 'lewei vɪzan -a ve 'gυ? -A 'bɔ 'fli nen yaa ve, -baa min pee nen yaa ve?» 35 -A -nan nen Filipu Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia -yrε, 'wɪ nen 'e 'crɛn -tɛdɪ zɪε -a da.

36 O ya -kɔnan 'o 'lε, en o 'bɔ 'yi ba man, en Etiopi min "e 'nan -yrε 'nan: «'Yi nen 'gυ, -mε -maan yi'an -batize dra dɪ?» 37 [-A -nan nen Filipu "e -yrε 'nan: «-Te i yi -tɛala "da 'i 'bli pɛɛnɔn 'a bε, -e 'wei -batize drε.» En Etiopi min "e 'nan: «Maan -tɔa 'nan Zozi Crizi a Bali -pɪ -a.»] 38 En Etiopi min "e 'nan 'o odro -tɔ. -A -nan nen o "flinɔn sɔn 'yia, en Filipu -a -batize drε. 39 Zɪ o 'si 'yia bε, en Minsan lei Filipu 'sia, -a -nan nen Etiopi min 'ka "nyian -a yɪle dɪ. -A ci -fυ 'e "nrandɪ, en e -kυ.

40 'Pian Filipu "e 'fli 'yɪ 'fla nen waa laabo Azo bε -a da, en e Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia 'fla pɛɛnɔn nen e 'bɔ "man, en e 'bɔla Sezare bε -a da.

9

Fε nen e drε 'lɔɔ, en Saul sɔnla Zozi -sru "bε

1 Tυ zɪε -a man te Saul -ko tian 'tε 'padɪ -a Minsan -srunɔn da, te e -ko o -tɛɛdɪ -a. En Saul -kυ Bali -pannɔn

'tazan va, 2 'nan 'e 'fluba nen e -si -nɔan 'yrε -e 'e -wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn nen Damas bε -a -ji bε -a -nɔn 'yrε. Saul "ta -ko 'nan -e 'e 'sia lɪmɔn 'lee 'klɔnmɔn nen o 'ta wɔla Minsan -sru "bε, -e 'e o "kuun -e 'e 'ta waa Zeruzalɛm.

3 E Damas si 'sia e ya -kɔnan, e "ta bɔa 'fla 'bɔ "srɔn "kogo 'nun tɔn 'tε 'san -tυ bii laji, en e -sɛn "da. 4 Saul -tria "tra, en e wei -tυ 'man, te 'bε ve -yrε 'nan: «Saul, Saul, -mε "le "wɛan i 'tε "paa 'an da?»

5 En Saul "e -yrε 'nan: «'An 'san, -tɪ nen 'yia?»

En Minsan wɪ "man 'nan: «'An 'bɔ Zozi nen i 'tε "paa 'an da bε, maan nen.

6 'I 'wluan lou, 'i 'kυ 'fla. -Te i 'bɔla 'nan nun bε, 'wɪ nen kɔ 'i drε bε, waa ve 'yɪε.»

7 Minnun nen o cɪ -kɔnan 'o 'vale Saul nun -a bε, 'wɪ ciula o da, wa'a -kɔlale 'wɪdɪ -a dɪ, "o wei 'bɔ maan, 'pian wa'a min -tυ ye dɪ. 8 Saul wluan, -a yɪε a 'e 'lε 'sɔdɪ, 'pian te ya'a fɛnan ye dɪ. Waa 'kun 'e 'pɛ -man, en o -kυ -a Damas. 9 E yi drε yaaga te ya'a fɛnan ye dɪ, ya'a 'yi mlɪan dɪ, en ya'a fε ble dɪ.

10 Te Zozi -sruzan -tυ a Damas, waa laabo Anania, Minsan 'wɪ tin 'ba -yrε "le nyrinvla -zυ. Yaa laabu Anania, en Anania "e -yrε 'nan: «Minsan, maan nen 'gυ.»

11 En Minsan "e -yrε 'nan: «'I 'wluan, 'i 'kυ 'fla yei "si nen 'e 'sɔdɪ "ji tigɪ 'labε -a da, 'i 'kυ Zudazi -le "kɔnnɛn. Min -tυ nen waa laabo Saul bε e ya Bali trυ 'banan 'nan nun. Saul zɪε, e "sia 'fla nen waa laabo Tars bε -a da. 12 Te Saul 'bɔ "e min -tυ nen waa laabo Anania bε -a ye "nyian "le nyrinvla zυ e wla, en 'e 'pɛ 'pla "da 'nan -e -a yɪε 'e 'lε 'sυ.»

13 En Anania "e 'nan: «Minsan, 'tε nen yaa 'pa 'i -srunɔn da Zeruzalɛm bε, maan 'man min "kaga "da. 14 En Bali -pannɔn 'tanɔn 'si -nɔn -yrε 'nan, minnun pɛɛnɔn nen o Bali trυ "baa 'i 'tɔ da bε, 'e o "kuun.»

15 -A -nan nen Minsan "e Anania le 'nan: «'I 'kυ! -Yɛε cɪ 'nan, 'an 'bɔ mɛɛn min 'labε -a 'si "va 'nan -e 'e 'mɛn 'nyranman 'pa, 'dυ -e 'an 'tɔ 'e bɔla 'ji 'lɛglɔn nun 'lε, 'lee mingɔnnɛn nun 'lε 'lee Izraɛl 'nɔn 'lε. 16 Zɪ e -taa 'e yra yɪle

-e 'an 'tə 'e fuila "man "bɛ, 'an 'bɔ 'bɛ -kɔnnman -yɾɛ.»

¹⁷ Tɔɔn ɛn Anania -kɔ. Zɪ e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, 'e 'pɛ 'pla Saul da, ɛn e 'nan: «'An "bɔl Saul, te i ya -tanɛn -sia, Minsan Zozi nɛn 'e 'fli kɔɔn 'yɪɛ bɛ, yaan 'pa 'sia 'nan -e 'i yɪɛ 'e 'lɛ 'sɔ, 'nan -e 'i 'kɔn 'i fadɪ Bali lei 'saun 'a.» ¹⁸ 'Nun tɔɔn, fɛ -tɔ 'si Saul yɪɛ da "le pɔnɛn fɛɛ 'zɔ, e -fɔla, ɛn -a yɪɛ 'lɛ 'sɔ. Saul wlɛan lou, ɛn waa -batize drɛ. ¹⁹ Zɪ e -nyan bɛ, e fɛnɛn bl, ɛn -a "kɔe "tɔ 'e da.

Saul Bali -le 'wɪ 'vɪ Damas

E yɪ "fli yaa drɛ Zozi -srunɔn nɛn Damas bɛ o va. ²⁰ Tɔɔn ɛn e Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnɛn lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin 'nan Zozi bɛ, Bali -pɪ nɛn. ²¹ Minnɛn pɛɛnɔn nɛn waa ye -a vɪnɛn bɛ 'wɪ o "kaan, te waa ve 'nan: «Min 'labɛ, -yɛɛ minnɛn nɛn o Bali trɔ "baa Zozi 'tɔ da Zeruzalɛm bɛ, o tɛɛ te e 'tɛ "paa o da 'gɔ, ɛn e -ta "nyian Zozi nɔn "kuunlɛ 'gɔ, ɛn e -kɔ waa Bali -pannɔn 'tanɔn lɛ. E drɛ 'kɔ, ɛn -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a ve?» ²² 'Pian te Saul -kɔ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnɛn lɛ 'kpa tɪglɪ. 'Wɪ nɛn Saul -a ve zɪɛ, Zuif 'nɔn nɛn Damas bɛ e o klɪ 'a, ɛn wa'a -kɔlɛlɛ -a -zi -fɔdɪ -a dɪ. Yaa -ci -kɔnnman -wlɛ 'wein 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.

²³ Zɪ -a -nan 'mɔn 'trilii bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'o cin wei -ci 'man 'nan 'o -tɛ. ²⁴ 'Pian -wee 'wɪ nɛn waa 'pla "da "bɛ, Saul -a 'man. O Saul man -pɛnnɛn bodrun funnin -klɔn -yɾɛ "nɛn 'nan -e 'o -tɛ. ²⁵ -Yee "wɛɛn -pei -tɔ man, Saul -srunɔn Saul 'si, ɛn waa sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru saannɛn 'ji.

Saul 'li 'e da Zeruzalɛm

²⁶ Zɪ Saul 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, ɛn e ya "vale 'e -fɔa Zozi -srunɔn 'va. 'Pian o pɛɛnɔn "klanman -yɾɔ, kɔɔ wa'a yɪ 'tɛala "da 'nan Zozi -sruzan nɛn dɪ. ²⁷ -A -nan nɛn Barnaba -a 'kun, ɛn e -kɔ -a Zozi 'le 'pasianɔn 'va, ɛn zɪ Minsan 'e 'fli -kɔɔn Saul lɛ -sia bɛ, 'lee 'wɪ nɛn yaa 'vɪ -yɾɛ "bɛ, Barnaba -a 'vɪ -wlɛ. ɛn zɪ Saul Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'wein Damas bɛ, Barnaba -a 'vɪ "nyian -wlɛ. ²⁸ -A -nan nɛn Saul -fɔ o va, o cɪ waa Zeruzalɛm fɛ pɛɛnɔn 'nan, te e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɛn lɛ 'wein Minsan 'tɔ da. ²⁹ Saul 'wɪ 'vɪ Zuif 'nɔn nɛn o

Grɛk wei -fɔa "bɛ -wlɛ, ɛn o -sa -fɔ waa. 'Pian minnɛn zɪɛ waa -wɛɛ "man 'nan 'o -tɛa. ³⁰ -A "bɔl Zozi nɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn o -kɔ Saul -a Sezare 'fla, ɛn o -yɾɛ 'nan 'e 'kɔ Tars.

Pieri min -srandɪ beli

³¹ -A -nan nɛn -leglizinun nɛn Zude 'lee Galile 'lee Samari 'lɛglɔn 'ji bɛ, o man flin, ɛn o -tɔ 'plɛblɛ. O 'yra -tɛa Minsan 'man, ɛn o 'ta wɔla -a -sru tɪglɪ. Bali lei 'saun 'pa o va, ɛn -leglizi -ji 'nɔn drɛ "kaga.

³² Pieri a cɪnɛn 'fla pɛɛnɔn zɪɛ -a da. Yi -tɔ da, ɛn e 'bɔla minnɛn nɛn Zozi 'le ve -a Lida 'fla bɛ o va. ³³ ɛn e 'bɔ min -srandɪ "tra "tɔ nɛn waa laabo Ene bɛ -a man 'e nyinnandɪ -saa da. E yra "tra -a -nan lɛ 'sɔra nɛn 'gɔ. ³⁴ ɛn Pieri 'e -yɾɛ 'nan: «Zozi Crizi 'i beli, 'i 'wlɛan lou 'i 'bɔ 'a -e 'i 'yɪɛ nyinnan "davɛ plin.» 'Nun tɔɔn ɛn e wlɛan lou. ³⁵ Lida 'nɔn pɛɛnɔn 'lee minnɛn pɛɛnɔn nɛn o -nyɛanla Sarɔn fɛnan pɛblɛ da bɛ, zɪ o min zɪɛ -a 'yɪ te e 'ta wɔ bɛ, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ.

Dɔrka -ka, ɛn Pieri -a fɔv

³⁶ Lɪmɔn -tɔ a Zozi 'va, e ya 'fla nɛn waa laabo Zope bɛ -a da. Lɪ zɪɛ -a 'tɔ nɛn Tabita, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ Dɔrka. 'Tɔ zɪɛ -a -ci nɛn Grɛk wei -ji «srɔ». Lɪ zɪɛ, e "yɪ "dra min pɛɛnɔn lɛ, te e "paa 'yale -tɛnɔn 'va. ³⁷ Tɔ nɛn te Pieri a Lida bɛ -a man, lɪ zɪɛ e -tria -cɛ -a, e -ka. Zɪ o cɛɛn -a -srudɪ man bɛ, ɛn o -kɔ -a 'palɛa 'kɔn "bɔ "tɔ -ji 'kɔn 'ta lou. ³⁸ Lida 'fla a Zope 'fla "srɔn "kogo, ɛn Zozi -srunɔn -a 'man 'e 'cɛn, 'nan Pieri a Lida. -A -nan nɛn o min "fli 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ -a trɔ 'ba, 'nan 'o vɪ -yɾɛ 'nan 'e 'ta 'o 'va 'trɛlɛ.

³⁹ Zɪ o 'bɔ Pieri man bɛ, waa 'vɪ -yɾɛ, 'nun tɔɔn ɛn 'o 'vale waa o -kɔ. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o -kɔ Pieri -a 'kɔn "bɔ "ji lou. Lɪmɔnnun pɛɛnɔn nɛn o -sran -ka 'o da bɛ, o pli Pieri man te o -wua, ɛn o Tabita -le -tralɛ 'lee -yɛɛ sɔnɛn nɛn yaa drɛ te o ya waa bɛ, -a kɔɔn -yɾɛ.

⁴⁰ ɛn Pieri min pɛɛnɔn 'sɛn bei, 'e "pɔ sɔɔnla, ɛn e Bali trɔ 'ba. Tɔɔn 'e yra -tɔ min pa zɪɛ -a da, ɛn e -yɾɛ 'nan: «Tabita, 'i 'wlɛan lou.» ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'sɔ. Zɪ e Pieri 'yɪ bɛ, ɛn e -nyran lou. ⁴¹ Pieri 'e

'pe -nɔn -yre, ɛn yaa wluan lou, ɛn e -calenun 'lee Zozinɔn -mienun laabu. -A -nan nɛn e li zɪɛ -a kɔɔn -wɫɛ 'e 'belidi. ⁴² Zi Zope 'nɔn "kaga 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o -mienun yi -teradi 'sia Minsan da. ⁴³ Piɛri -fɔ Zope 'fla tɔ "wɛnnɛn 'a. E -fɔ min -tɔ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -a va. Simɔn zɪɛ e -jeliba 'kɔɫɛ dra.

10

Piɛri 'lee Kɔrneli

¹ Min -tɔ a waa laabo Kɔrneli, e ya 'fla nɛn waa laabo Sezare bɛ -a da. Itali 'sounjanun tazan nɛn. ² Kɔrneli zɪɛ, e Bali ye 'yi, ɛn e 'yra -tɛa "man. O 'vale 'e 'mangulinun pɛɛnɔn 'a o Bali trɔ "baa, e "yi "dra Zuif 'nɔn nɛn 'yalɛ o -tɛ bɛ -wɫɛ, ɛn e Bali trɔ "baa tɔ pɛɛnɔn man. ³ Yi -tɔ da te yidɛ tɛɛnla bɛ, e drɛ -yre "le nyrinvla zɔ, ɛn e Bali -le 'pasiazan -tɔ 'yi -goezee, 'bɛ wlala "va, ɛn 'bɛ laabu: «Kɔrneli!»

⁴ E Bali -le 'pasiazan zɪɛ -a -nanjɛɛn "klan da, ɛn e 'nan -yre 'nan: «Minsan, -mɛ "nɛn -nan?»

ɛn Bali -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «I Bali trɔ "baa, ɛn i "yi dra 'yalɛ -tɛnɔn lɛ Bali -a -nan 'yi, ɛn -a ci 'ka 'sanlɛ 'i man dɪ. ⁵ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'i minnun 'pa 'sia Zope -e 'o 'kɔ Simɔn nɛn waa laabo "nyian Piɛri bɛ -a laabu. ⁶ Simɔn zɪɛ, e -nyɛanla Simɔn nɛn e -jeliba 'kɔɫɛ dra bɛ -a va. -Yɛɛ 'kɔn a jemie "srɔn.»

⁷ Zi Bali -le 'pasiazan nɛn e 'wɪ tin 'ba -yre "bɛ, e 'si -a "srɔn "bɛ, tɔɔn ɛn Kɔrneli 'yɛɛ 'nyranman 'pazan "fli laabu, ɛn e 'yɛɛ 'sounjanun va 'sounja -tɔ nɛn e Bali ye "yi, ɛn e 'yra -tɛa "man "bɛ -a laabu. ⁸ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ, e -wee 'vɪ, ɛn e o 'pa 'sia Zope.

⁹ -A ta tɔ cɛɛn "wɛɛ -kɔn -kɔnan, o pli 'fla 'bɔ "srɔn "kogo, te Piɛri -kɔ 'kɔn 'ta lou Bali trɔ 'balɛ, te yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ. ¹⁰ Dra Piɛri zɪɛ -a -tɛa, ɛn e ya "vale 'e fɛ -ble. Te o ya -yɛɛ fɛ -tɔɛnnan, ɛn e drɛ -yre "le nyrinvla zɔ, ¹¹ e labli 'yi 'e 'lɛ 'sɔdɪ, te e fɛ -tɔ ye "le sɔla -dan nɛn o ya 'o 'kundɪ -a "nɛn "sinjɛn man bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. E -tadɪ 'sia "tra, te e -pliman 'trɛ man. ¹² -Wi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn o 'ta wo 'o 'pɛ "fli 'lee 'o 'cɛɪn "fli "da bɛ, 'lee -winun nɛn o -plimlan 'o 'kɔlɛnɛn "bɛ 'lee "loman 'tɔ

'tɔdɔ pɛɛnɔn a sɔ zɪɛ -a -ji. ¹³ ɛn wei -tɔ "e -yre 'nan: «Piɛri 'i 'wluan lou, 'i -tɛ -e 'i -blɪ.»

¹⁴ 'Pian Piɛri "e 'nan -yre 'nan: «Minsan, te 'i vɪ 'mlɔnmlɔn dɪ. Ma'an tian 'li fɛnun nɛn e ci min 'srɔɛn 'a 'lee fɛnun nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, -a -blɪɛ dɪ.»

¹⁵ ɛn wei zɪɛ e 'nan -yre -a "flizan da 'nan: «Fɛnun nɛn Bali -a vɪ 'nan e ya -blɪvɛ -a bɛ, te 'i drɛ 'i 'srɔɛn 'a dɪ.»

¹⁶ E 'vɪ zɪɛ 'e 'pa -a yaaga, 'nun tɔɔn "bɛ -sru, ɛn fɛ zɪɛ e -kɔ laji.

¹⁷ Te Piɛri 'ka 'wɪ nɛn yaa -nan 'yi bɛ -a -ci maan dɪ, -a tɔ 'bɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun nɛn Kɔrneli o 'pa 'sia bɛ, o Simɔn -le 'kɔn 'yi, ɛn o 'bɔla "nɛn 'sɛzɛ.

¹⁸ O min -tɔ laabu, ɛn o 'wɪ laabu -yrɔ 'nan: «Simɔn nɛn waa laabo Piɛri bɛ, e ya -nan?»

¹⁹ Piɛri -fɔ 'e ci "nrɔnnan 'wɪ nɛn yaa -nan 'yi bɛ -a da, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun "e -yre 'nan: «'I 'yɪɔ, min yaaga a 'i -wɛɛnan. ²⁰ 'I 'wluan lou, 'i sɔɔnla, te 'i 'ci -fɔɔ "dɪ, -e 'ka 'kɔ waa. -Yɛɛ ci 'nan 'an 'bɔ 'bɛ o 'pa 'sia.»

²¹ Piɛri sɔɔnla, ɛn e 'nan minnun zɪɛ -wɫɛ 'nan: «'An 'bɔ nɛn ka ci 'an -wɛɛnan bɛ, 'an 'bɔ nɛn 'gɔ. -Mɛ "wɪ man nɛn ka -ta 'gɔ.»

²² ɛn o 'nan -yre 'nan: «'Sounjanun tazan Kɔrneli 'bɛ 'kɔ 'pa 'sia. E ya min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ, e 'yra -tɛa Bali man, ɛn Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a 'tɔ "yi "ve. Bali -le 'pasiazan "e 'nan -yre 'nan, 'o 'lɔ 'yɪa 'yɛɛ vɛnan -e 'yɛi wei man.» ²³ Tɔɔn ɛn Piɛri o wla 'yɛɛ 'kuin, ɛn o 'nyin 'nan nun. Zi tɔ cɛɛn bɛ, ɛn 'o 'vale Zope Zozinɔn -mienun -a, o -si 'sia.

Piɛri -kɔ Kɔrneli -va

²⁴ 'Bɛ 'ta tɔ cɛɛn, ɛn o 'bɔla Sezare. Kɔrneli 'e 'mangulinun 'lee 'e bee tɪglɪ tɪglɪ laabu 'e 'va te o ya o -pɛnnan. ²⁵ Zi Piɛri 'bɔla bɛ, tɔɔn ɛn Kɔrneli -kɔ -a 'lɛ, ɛn 'e "po sɔɔn "wlu, ɛn 'e 'wulo -fɔ 'e 'wlu. ²⁶ 'Pian Piɛri -a wluan lou te yaa ve -yre 'nan: «'An 'bɔ 'gɔ, min nɛn maan "nyian, -yɛɛ "wɛan 'i 'wluan.»

²⁷ O -kɔ -sɛɛ "wɔdɪ -a, o wlala 'kuin, ɛn Piɛri min "kaga 'yi 'o cin yɪdɪ. ²⁸ -A -nan nɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan Zuif 'nɔn 'le -pei "e 'nan: «Te Zuif min 'lee -pɛn min 'e 'kɔn 'e cin va dɪ, ɛn

te Zuif min 'e -wla -pen min -le 'kuin di. > 'Pian Bali -a kōn 'mēn 'nan, te min 'e vī min -tū man 'nan e ya 'e "tri -tōdi Bali 'lε, en te 'o -pli -a san man di. 29 - Yee "wēan, zī ka min 'pa 'sia 'an 'va bε, ma'an 'wī 'tū vīlε di, en an -ta. Maan laabo "mēn 'ka 'lō 'nan, -mε "wī man nēn ka 'nan, 'an 'ta.»

30 En Kōrneli "e 'nan: «An ya Bali trū 'banan 'mēn 'kuin -a -nan yī yaaga nēn 'gū, te yidε tēnla. -A -nan nēn min -tū 'bōla 'an 'lε. Min zīε sō 'fuvu 'yriyri nēn "da, 31 en e 'nan 'mēn 'nan: <Kōrneli, Bali 'i wei 'man, en 'yie "yī "nēn yia dra bε -a -cin -trōa "ji. 32 - Yee "wēan 'i min 'pa 'sia Zope Simōn nēn waa laabo Piēri bε -a va. E -nyēanla jemie man, Simōn nēn e -jeliba 'kōlε dra bε -a va.» 33 'Nun tōn en an min 'pa 'sia 'i -sru, en i 'bō "nyian, "i dre "yī, en i -ta. 'Bε nēn "mēn 'gūε, -kaa pēnōn -kaa ya Bali 'lε, -e 'wī nēn Minsan -a 'vī "yie "lε bε -e -kaa man.»

34 -A -nan nēn Piēri -a 'bōla 'e 'le 'nan: «'Wī 'kpa nēn, maan -tō "mēn 'nan, Bali 'ka min bō "va "di. 35 'Pian 'trε pēnōn da, min nēn e 'yra -tēa "man, en e 'ta wōla 'wī nēn yaa 'vī bε -a da bε, te yaa san ye "yī. 36 Bali -ta 'e wei -a Izraēl 'nōn lε, en e 'wī 'nōnnōn 'gūε -a 'vī -wle, e 'nan min -fōdi -trōo ye Zozi Crizi 'tō 'ji. -Yēε cī min pēnōn 'san -a. 37 Zī Zan Bali -le 'wī 'vī, en e min -batize drε bε, 'wī nēn e drε Galile 'lee Zude 'lēglōn pēnōn 'ji bε, kaa -tōa. 38 En zī Bali Nazaretī min Zozi Crizi 'si "va, en -yee lei 'saun 'ta "da "bε, kaa -tōa. Zozi cī 'flanun da, te e "yī "dra minnun lε, te minnun nēn o cī Satan -le 'plēblε 'wlu bε, e -cε "sia o man, kōo Bali a 'e 'padī "va.

39 'Wī pēnōn nēn yaa drε Zuif 'nōn fla 'lee Zeruzalēm bε, -kaa ya -a -nan yūnōn 'a. En waa -tε -a -pēindī -a yiba "plan da. 40 -A yī yaagazan da, Bali -a wluan -kanōn 'va, Bali -a drε, en 'e 'fli kōn. 41 'Pian min pēnōn lε "cēε di, -kaa nēn Bali -kaa 'si "va 'e 'cēn 'yee 'wī 'nan yūnōn 'a bε, -kaa lε nēn. Zī e wluan -kanōn 'va bε, -kaa nēn -kaa fēnun 'lee 'yī mlin waa 'e cin va bε, 42 - kaa lε nēn yaa 'vī 'nan, -kaa 'yee 'wī 'nōnnōn vī Izraēl 'nōn lε. En 'nan -kaa

vī minnun lε 'nan Bali 'bε 'si "va, en yaa -tō minnun nēn o yīε cī "man 'lee minnun nēn o -ka bε -wee tin 'bazan 'a. 43 Bali 'lewei vīnōn pēnōn Zozi 'le 'wī 'vī 'nan min nēn e yī -tēra "da "bε, Bali -a san -le 'wī 'wliđi "fuiman.»

44 Piēri -fū 'wī zīε -a vīnan, en Bali lei 'saun 'ta min pēnōn nēn o cī -a wei mannan bε, o da. 45 Zuif 'nōn nēn o cī Zozi 'va, en o -ta Piēri 'palε bε, zī Bali lei 'saun 'ta minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīε o da bε, en 'wī o 'kan. 46 -Yēε cī 'nan minnun nēn o "we wei pēnun -ji, te o Bali 'tō bōa "bε, "o maan.

En Piēri -a 'vī "nyian 'nan: 47 «Min 'ka 'kōlaman -e 'e vī 'nan ya'a minnun 'labε o -batize dra di, kōo o Bali lei 'saun 'yī "le -cee 'wī 'zū.» 48 En yaa 'vī minnun lε 'nan 'o o -batize drε Zozi Crizi 'tō da. -A -nan nēn minnun zīε, waa 'vī Piēri nun lε 'nan, 'o yī "fli "dre 'o 'va.

11

Piēri 'li 'e da Zeruzalēm

1 Zozi 'le 'pasianōn 'lee o "būi Zozinōn nēn Zude bε, waa man 'nan minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīε, o wū Bali -le 'wī man. 2 Zī Piēri 'li 'e da Zeruzalēm bε, en Zuif 'nōn nēn Zozi 'va bε, o 'wī 'tō "man -a vīđi -a 'nan: 3 «I wla minnun nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a dīε -wee 'kuin, en ka fēnun blī waa 'e cin va.»

4 -A -nan nēn 'wī nēn e drε bε, Piēri -a -cī 'vī -wle 'e "nēn 'e "nēn. E 'nan -wle 'nan: 5 «An ya Bali trū 'banan Zope 'fla. -A -nan nēn e drε 'mēn "le nyrinvla zū, an fε -tū 'yī, te e -taa "tra 'an 'va. E ya "le sōla -dan nēn o ya 'o 'kundī -a "nēn "sinjēn man bε -yee 'wī 'zū, te e ya 'sinan laji, en e -ta 'an "srōn "kogo. 6 'An yīε 'tō -ji tēin, en an trōvēnun, 'lee luji winun, 'lee -winun nēn o -plimlan o 'kōlēnēn "bε, 'lee "lomannun 'yī. 7 En an wei -tū 'man "nyian te 'bε ve 'mēn 'nan: <Piēri 'i 'wluan, 'i -tε, -e 'i -blī.»

8 'Pian maan 'vī 'nan: <Minsan, te 'i vī 'mlōnmlōn di. Ma'an tian 'li fēnun nēn o cī min 'srōēn 'a, 'lee fēnun nēn o min "tri -tōa Bali 'lε bε -a -blīlε di.»

9 Wei zīε, en yaa 'vī "nyian laji 'e 'pēe 'nan: <Fēnun nēn Bali -a 'vī 'nan e ya -blivε -a bε, te 'i dre 'i 'srōēn 'a di.» 10 'Wī

zɪɛ, e dre 'e 'pa -a yaaga, ɛn fɛnʊn 'bɔ 'sinan 'e -kʊ laji.

¹¹ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu bɛ, te min yaaga bɔala 'kɔn nɛn an ci -ji bɛ -a 'lɛ "nɛn. O o 'pa 'sia 'an 'va, o 'si Sezare. ¹² ɛn Bali lei 'saun "e 'mɛn 'nan, te 'an 'ci -fɔɔ "dɪ! 'Kʊ 'kʊ waa. "Bʊnʊn 'shɛɛdʊ nɛn 'gʊɛ, -wɛɛ kʊ 'an 'palɛ, ɛn kʊ wla Kɔrneli -le 'kuin. ¹³ 'Wɪ nɛn Kɔrneli -a 'vɪ 'kʊɛ bɛ -nyrɛn 'gʊ. E 'nan Bali -le 'pasiazan -tʊ 'bɔala 'ji 'e 'lɛ 'yee 'kuin, ɛn "bɛ 'yrɛ 'nan: <'I minnʊn 'pa 'sia Zope -e 'o 'kʊ Simɔn nɛn waa laabo Pɪɛri bɛ -a laabʊ. ¹⁴ 'Wɪ nɛn e -taa 'i 'silɛ 'wɪ 'ji 'ka 'vale 'i 'mangulinʊn -a bɛ, yaa ve 'yiɛ.>

¹⁵ An 'wɪ tin 'badɪ 'sia, tɔɔn ɛn Bali lei 'saun 'ta o da "le zɪ e -ta -kaa da 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ -A -nan nɛn Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ bɛ, -a -cin -trɔa an 'ji. Yaa 'vɪ 'nan: <Zan min -batize dre 'yi 'a 'pian 'cee vɛ bɛ, 'ka -batize dra Bali lei 'saun 'a.> ¹⁷ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ "le zɪ yaa -nɔn -cɛɛ te -kaa wɪ Minsan Zozi Crizi -le 'wɪ man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Tɪ nɛn maan -e 'an vɪ Bali lɛ 'nan, te 'e 'wɪ zɪɛ -a dre dɪ?>

¹⁸ Zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn o ci -ta "tra, ɛn o Bali 'tɔ bɔdɪ 'sia -a vɪdɪ -a 'nan: <"Ka 'yɪɔ, Bali -a dre ɛn minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o 'si 'o dre wɪ -wɪdɪ "man, ɛn o 'belidɪ tɪglɪ 'yɪ!>

Antɪɔs 'nɔn wɪ Zozi 'le 'wɪ man

¹⁹ Zɪ Etɪɛnɛn -ka bɛ, ɛn o 'tɛ 'padɪ 'sia Zozinɔn da. 'Tɛ 'padɪ o da zɪɛ, -yee "wɛan Zozinɔn fuɪla "man. O va min -mienʊn -kʊ Fenizi 'lee Sipri 'lee Antɪɔs. 'Pian Zuif 'nɔn 'saza lɛ nɛn o Bali -le 'wɪ 'vɪ. ²⁰ ɛn o va min -mienʊn nɛn Sipri 'nɔn 'a bɛ, 'lee Sirene 'nɔn 'a bɛ, "o -kʊv Antɪɔs, ɛn "o Minsan Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnʊn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ. ²¹ Minsan 'pa o va, ɛn min "kaga 'yi -tɛra Zozi da, ɛn o sɔɔnla Minsan -sru.

²² Zɪ Zeruzalɛm -leglizi 'nɔn 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a -nan nɛn o Barnaba 'pa 'sia Antɪɔs 'nan 'e 'kʊ -a -nan yɪ. ²³ Zɪ e 'bɔla 'nan nun bɛ, Bali -le "yi "nɛn yaa dre -wɛɛ "bɛ yaa -nan 'yɪ, ɛn yaa ci nran. -A -nan nɛn Barnaba o "koe "tɔ 'o da 'nan, te 'o 'si Minsan -sru "fo "dɪ. ²⁴ -Yɛɛ ci 'nan Barnaba ci a "yi, e ya 'e

fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e yi -tɛala Bali da. -A -nan nɛn min "kaga 'kpa sɔɔnla Minsan -sru.

²⁵ ɛn Barnaba -kʊ Tars Saul -wɛɛlɛ. ²⁶ Zɪ yaa 'yɪ bɛ, ɛn o -ta 'o 'vale -a Antɪɔs. Waa dre lɛ -tʊ Antɪɔs -leglizi -ji. O 'pa o va, ɛn o Bali -le 'wɪ paa minnʊn "kaga 'ji. Antɪɔs nɛn o minnʊn nɛn o 'ta 'wɔla Zozi 'le 'wɪ da bɛ o 'tɔ 'pa 'e tɛdɛ Crizi -le minnʊn.

²⁷ Tʊ zɪɛ -a man nɛn Bali 'lewej vɪnɔn 'si Zeruzalɛm, ɛn o -kʊ Antɪɔs. ²⁸ Waa -tʊ laabo Agabo, -a 'le nɛn Bali lei 'saun -a 'pa 'nan: <Dra -dan -taa "talɛ 'trɛ pɛɛnɔn da.> Dra zɪɛ e -ta, te Klodu 'bɛ ci mingɔnnɛnnʊn tazan -a Rɔm. ²⁹ ɛn Zozinɔn -a 'pla "da 'nan, min -tʊ 'e fɛ nɛn e -kɔlaman -a yɪdɪ -a -e 'e 'pa "bʊi Zozinɔn nɛn Zude bɛ o va bɛ, -a -nɔn. ³⁰ Zɪ waa dre zɪɛ, ɛn -wee "yi "nɛn waa 'yɪ bɛ, waa -nɔn Barnaba 'lee Saul lɛ, ɛn o -kʊ -a Zude -leglizi min cejenʊn lɛ.

12

Minnʊn Zaji -tɛ, ɛn o Pɪɛri -fɔ -pʊ 'kuin

¹ Tʊ zɪɛ -a man nɛn mingɔnnɛn Erodi 'tɛ 'padɪ 'sia -leglizi 'nɔn da. ² -Yee 'sounjanʊn Zan "bʊi Zaji -tɛ -kuli -tan sɛn -a. ³ Zɪ yaa 'yɪ 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya Zuif 'nɔn 'ci 'sɔ 'a bɛ, ɛn e 'nan 'yee 'sounjanʊn lɛ 'nan, 'o Pɪɛri 'kun. "Fɛdɪ nɛn o 'kpɔn nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ -a dɛnan nɛn. ⁴ Zɪ o Pɪɛri 'kun, ɛn waa -fɔ -pʊ 'kuin bɛ, -a -nan nɛn Erodi min -fuda 'shɛɛdʊ 'pla 'nan 'o yɪɛ 'tɔ "va. E bɔa "o da min sienziɛn. E ya Erodi 'ji 'nan, -te 'si nɔanba -ji "fɛdɪ ci bɛ, -e 'o -yee tin 'ba min pɛɛnɔn yɪɛ man.

⁵ Pɪɛri a -pʊ 'kuin, 'pian te Zozinɔn -yee Bali trʊ "baa 'kpa tɪglɪ.

⁶ 'Bɛ ta tʊ nɛn e "cɛan bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn Erodi Pɪɛri -le tin "baa min pɛɛnɔn yɪɛ man. -Pei zɪɛ -a man, te Pɪɛri a 'e nyinnandɪ 'sounja "fli yei, te e ya yi -tɛnan. E ya 'e -yɪdɪ -bulalɛ baa "fli "a, ɛn minnʊn nɛn o yɪɛ ci "va "bɛ o yra 'o "pa 'ji -pʊ 'kɔn 'lɛ "nɛn. ⁷ 'Nun tɔɔn Minsan -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ -ta, ɛn 'tɛ 'san -tʊ bii 'kɔn "bʊ 'bɔ 'ji. 'Pasiazan zɪɛ, 'e 'pɛ -tɛ Pɪɛri man,

yaa fuv, en e -yre 'nan: «'I 'wluan lou "nyianɔv.» -A -nan nen -bulalɛ baa 'si -a -pɛ -man.

⁸ En Minsan -le 'pasiazan "e -yre 'nan: «'I 'yie sɔnɔn -yri 'i man tɪglɪ -e 'i 'yie -manwua "wv.» Yaa dre zɪ. E 'nan "nyian -yre 'nan: «'I 'yie sɔ -gblɔ -fɔ 'i da -e 'i sɔnla 'an -sru.»

⁹ Pieri 'bɔla, en e sɔnla -a -sru. "Yee 'ji "le 'nan nyrinvla nen, "tɔgɔ te Bali -le 'pasiazan -ta 'palɛ 'va 'yie -goei 'wein 'a. ¹⁰ O ci 'sounja tɛdɛ da, en o ci -a "flizan da, tɔn en o 'bɔ -bulalɛ -kpɛin "nen, e 'lɛ "so -e 'o bɔla 'ji 'fla bɛ -a man. -Kpɛin zɪ e 'lɛ 'sɔ 'e 'bɔ 'a o 'lɛ. O 'bɔla, en o sɔnla 'fla yei "si -tɔ da, 'nun tɔn en Bali -le 'pasiazan 'si -a "srɔn.

¹¹ Zɪ Pieri yie da 'si tɪglɪ bɛ, en e 'nan: «'Bɛ 'gɔvɛ maan -tɔ "mɛn 'nan 'wɪ 'kpa nen, Minsan 'bɛ 'yee 'pasiazan -tɔ 'pa 'sia, en yaan 'si Erodi 'lee 'wɪ pɛɛnɔn nen Zuif 'nɔn ci -a -pɛnnan bɛ -yrɔ.»

¹² Zɪ 'wɪ zɪɛ -a -cin -trɔa Pieri ji bɛ, en e -kv Zan nen waa laabo Mark bɛ -a "bv Mari -le "kɔnnɛn. Min -mienun a 'o cin yɪdɪ -nan nun Bali trɔ 'banan.

¹³ Zɪ Pieri 'kɔn 'tɛ bɛ, en lɪmɔn -tɔ nen e 'nyranman "paa 'kɔn zɪɛ -a -ji, waa laabo Rode bɛ, e pli "man 'nan -e 'e 'lɛ 'sɔ, ¹⁴ en e Pieri wei -kɔnnɛn 'yɪ. Tɔn -a ci "nrandɪ 'sia, en -a ci 'san 'kɔn 'lɛ 'sɔdɪ man, en e -kv 'pian flan -a 'kuin zia nun -a vlɛ 'nan: «Pieri a bei.»

¹⁵ En waa laabv -yrɔ 'nan: «'I 'ta 'ka 'e yɪdɪ dvɔ?»

'Pian te lɪ zɪɛ yaa ve 'nan: «'Wɪ 'kpa nen.»

-A -nan nen o 'nan -yre 'nan: «Pieri lei nen.»

¹⁶ Te Pieri 'ka 'flian 'kɔn 'tɛdɪ -a dɪ. Zɪ o 'kɔn 'lɛ 'sɔ bɛ, o Pieri 'yɪ, en 'wɪ o 'kan "fo. ¹⁷ En Pieri 'e 'pɛ dre -wɪɛ 'nan 'o 'lɛbo 'pla "da. -A -nan nen zɪ Minsan -a 'bɔla 'pɔ 'kuin bɛ, yaa pɛɛnɔn 'sinan 'pa -wɪɛ. En e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka 'wɪ zɪɛ -a vɪ Zaji 'lee -kaa "bvɪ Zozinɔn -mienun lɛ.» Tɔn en e 'bɔla e -kv fɛ pee -nan.

¹⁸ Zɪ tɔ cɛɛn bɛ, 'wɪ -dan fɔla 'sounjanun yei, te waa laabo 'o cin lɔ 'nan: «Pieri wla nyin?» ¹⁹ Erodi "e 'nan 'sounjanun 'o -wɛɛ, waa wɛɛ, 'pian wa'a yɪɛ dɪ. Erodi 'wɪ laabv 'sounjanun nen o yie 'tɔ "va "bɛ -wɪɔ, en e 'nan

'o 'sounjanun zɪɛ 'o -tɛɛ. -A -nan nen Erodi 'si Zude 'lɛglɔn 'ji, en e -kv Sezare 'fla, e 'mɔn 'nan nun.

Mingɔnnɛn Erodi -ka

²⁰ 'Bli a 'e 'fɔdɪ Erodi 'ji Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn man. 'Pian minnun zɪɛ o ci dre 'tɔ, en o -fɔ min -tɔ nen waa laabo Blasitu bɛ -a -sru, 'nan -e 'e 'o yei "paala 'o 'vale Erodi nun -a. Blasitu zɪɛ, -yɛɛ Erodi 'bɔ 'le 'kɔn 'ta -nanjɛan. -Yɛɛ ci 'nan -wee -blɪfɛ pɛɛnɔn "sia 'trɛ nen Erodi -a "paala bɛ -a da.

²¹ Yi 'bɔ nen o -sɛan 'e cin va "da "bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, Erodi 'yee mingɔnnɛn sɔ 'wv, en e -nyran 'yee mingɔnnɛn pɛin -da, en e 'wɪ tin 'ba -wɪɛ min pɛɛnɔn yie man. ²² Minnun pla "man -a vidɪ -a 'nan: «Blamin "cɛɛ "we "bɛ dɪ, Bali 'bɛ ci 'wɪnan.» ²³ 'Nun tɔn tɔ 'bɔ zɪɛ -a wɪ bɛ, en Minsan -le 'pasianɔn nen laji bɛ -a -tɔ 'wɪ "nen kɔn Erodi lɛ, kɔɔ 'e 'fli 'sia "le Bali -le 'wɪ 'zɔ. -Cɛ -tɔ -sɛn "man, 'e sri 'si, en e -ka.

²⁴ -A -nan nen Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'kv fuiladɪ -a "man te minnun yi -tɛala "da 'kpa tɪglɪ.

Pɔl cɛin tɛdɛ nen te e -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vlɛ

²⁵ Zɪ Barnaba 'lee Saul cɛɛn 'wɪ nen o -kv "man Zeruzalɛm bɛ -a drɛdɪ man bɛ, en o 'li 'o da Antɪɔs. -Wɛɛ ta 'o 'vale Zan nen waa laabo Mark bɛ waa.

13

¹ Bali 'lewei vɪnɔn 'lee Bali -le 'fluba "paanɔn a -leglɪzi nen Antɪɔs bɛ -a -ji. O 'tɔ nen Barnaba 'lee Simeɔn nen waa laabo min tiidii "bɛ 'lee Sirene min Lusiyu 'lee Manaɛl nen o 'vale Galile 'lɛglɔn plazan Erodi -a o o 'lɛbv 'e cin va bɛ 'lee Saul. ² Yi -tɔ da, te o Minsan trɔ 'ba, te o ya fɛ 'sɔnnan, -a -nan nen Bali lei 'saun "e -wɪɛ 'nan: «'Ka Barnaba 'lee Saul 'si "va -e o 'nyranman nen an o laabv 'nan 'o 'pa bɛ -a 'pa.» ³ -A -nan nen zɪ o cɛɛn Bali trɔ 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man bɛ, en 'o 'pɛ 'pla o da, en o 'si o man, o -kv.

Barnaba 'lee Saul -kv Sipri

⁴ Barnaba 'lee Saul nen Bali lei 'saun o 'pa 'sia bɛ, o -kv Selusi 'fla jemie man, en o -fɔ -klɔ -dan ji, en o -kv Sipri 'trɛda 'yi yei. ⁵ Zɪ o 'bɔla 'fla

nɛn waa laabo Salami bɛ -a da bɛ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'sia minnun lɛ Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. Zan nɛn waa laabo "nyian Mark bɛ, e ya o va, te e "paa o va.

⁶ O cɛɛn 'yi yei 'trɛ zɪɛ -a 'cɛndɪ man -ji, tɔɔn ɛn o 'bɔla 'fla nɛn waa laabo Pafɔ bɛ -a da, ɛn o -dravia drɛzan -tɔ 'yɪ. Waa laabo Barzozɪ, Zuif min nɛn, 'e 'fli "siala Bali 'lewei vɪzan -a, te e 'ka 'a dɪ. ⁷ E ya -kɔnmandan Sɛrji Polo bee -a. -Kɔnmandan zɪɛ, e 'wɪ -tɔa 'kpa tɪglɪ. -A -nan nɛn e Barnaba 'lee Saul laabɔ 'e 'va, kɔɔ e ya "vale 'e Bali wei maan. ⁸ 'Pian te -dravia drɛzan -tɔwɪ "nɛn waa laabo "nyian Elima Grɛk wei -ji bɛ e 'ka "vale 'o 'ta dɪ, te yaa -wɛɛ "man 'nan, te -kɔnmandan 'e yɪ -tɛra Barnaba 'lee Saul da dɪ.

⁹ -A -nan nɛn Saul nɛn waa laabo "nyian Pɔl bɛ, e ya 'e fadɪ Bali lei 'saun 'a, ɛn e -dravia drɛzan zɪɛ -a -nanjɛɛn tɛin, ¹⁰ ɛn e 'nan: «Bii 'gɔɛ, i ya 'i fadɪ -dawli winun 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'a. I ya Bali 'nanmanzan 'le 'nɛn 'a, 'wɪ "yi pɛɛnɔn 'nanmanzan nɛn 'yia. 'I 'flin Minsan -le -si tɪglɪ ta sɛdɪ -a. ¹¹ 'Bɛ nɛn 'gɔɛ, "i 'yɪɔ, Minsan "ta 'wɪ "nɛn -kɔnman 'yɪɛ -e 'i 'flin yidɛ 'san yɪdɪ -a fɔɔnɔn.»

'Nun tɔɔn ɛn Elima yɪɛ 'wi, e -fɔ klun va, te 'e 'man limlan -pɛ pɛɛnɔn da min -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e 'kun 'e 'pɛ -man. ¹² Zɪ -kɔnmandan 'wɪ zɪɛ -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn e -fɔ Zozi 'va. Minsan -le 'wɪ nɛn yaa 'man, ɛn yaa -nan 'yɪ bɛ, yaa 'kan 'e 'ciɪla "da.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji

¹³ Pɔl 'lee 'e beenun -fɔ -klɔ -ji Pafɔ, ɛn o -kɔ Pɛrgi 'fla Panfili 'lɛglɔn 'ji. Zan nɛn waa laabo Mark bɛ, e 'si o -sru, ɛn e 'li 'e da Zeruzalɛm. ¹⁴ O 'si Pɛrgi, ɛn o -kɔ Antɪɔs 'fla Pisidi 'lɛglɔn 'ji. 'Flinla "yi da, o wla Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin, ɛn o -nyran. ¹⁵ Zɪ o cɛɛn Bali -le 'wɪ mandɪ man -pei 'fluba 'ji 'lee Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'fluba 'ji bɛ, ɛn Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn 'tazan min 'pa 'sia Pɔl 'lee Barnaba -va 'nan 'o laabɔ -wɔ 'nan: «"Bɔɪnɔn, -te 'wɪ -mie a 'ka 'ji -e 'ka 'kɔ "koe "tɔ 'kɔ da bɛ, 'ka vɪ "mɛn!»

¹⁶ ɛn Pɔl wɪuan 'e 'pɛ nyɔɔn 'nan, te 'o sɔɔ -tɔ "nyian dɪ, ɛn e 'nan: «'Ka Izrael 'nɔn, 'lee kaa nɛn ka Izrael 'nɔn 'le Bali bɔa "bɛ, 'ka "trɔɛn "tɔ 'mɛn. ¹⁷ Izrael 'nɔn 'le Bali -kaa tranun 'si "va, ɛn o 'pa Izrael 'nɔn 'va, ɛn o 'bɔ "kaga te o ya Ezipti 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru, ɛn Bali o 'si Ezipti 'yee 'plɛblɛ 'a. ¹⁸ Bali 'e yɪɛ 'tɔ 'yee 'nɛnnun va "bui "da lɛ -fuba sinjɛn wɪ. ¹⁹ Bali 'lɛglɔn 'sɔravli sɛ Kanan 'lɛglɔn 'ji, ɛn e -wee 'trɛ 'nɔn 'yee minnun lɛ. ²⁰ -A pɛɛnɔn zɪɛ e drɛ lɛ yaa sinjɛn -fuba 'soolu 'wɪ.

"Bɛ -sru, ɛn e -kaa tranun -le tin 'banɔn 'nɔn 'trilii, ɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Sanmian da. ²¹ -A -nan nɛn -kaa tranun -a laabɔ 'nan Sanmian 'e mingɔnnɛn -tɔ 'o da. ɛn Bali Kis -pɪ Saul -tɔ o da, Benzamɛn -le 'lɛglɔn 'ji min nɛn. Zɪ e mingɔnnɛn blɪ o da lɛ -fuba sinjɛn wɪ bɛ, ²² "bɛ -sru Bali -a -nyran, ɛn yaa ta fɔɔ David -a. David zɪɛ Bali 'bɔ -a 'vɪ "man 'nan:

«An Jese -pɪ David 'yɪ,

'an 'ci 'sɔ "ji "min nɛn,

e -taa 'an 'ci 'sɔ wɪ pɛɛnɔn dreɛ bɛ -a.»

²³ David zɪɛ, -a kluda nɛn, Bali 'bɔ Zozi 'bɔla min 'sizan 'wɪ 'ji -a, "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²⁴ Te Zozi 'ka tian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ 'silɛa dɪɛ, Zan -a 'vɪ Izrael 'nɔn lɛ 'nan, 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, 'o 'fli -nɔn Bali lɛ, -e 'o 'ta 'o -batize drɛ. ²⁵ Te Zan -le 'nyranman 'padɪ "ta -nyan "bɛ, yaa 'vɪ 'nan: «Min nɛn 'ka 'ci "nrɔnman "da "bɛ, ma'an "cɛɛ dɪ, 'pian e -taa "mɛn -sru. 'An 'bɔ an 'ka -a cɛin -man -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ.»

²⁶ "Bɔɪnɔn, kaa nɛn ka cɪ Abraam kludanɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn 'ka yei te o 'yra -tɛa Bali man bɛ, -kaa lɛ nɛn Bali cɪ 'yee 'wɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a vɪnan. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, Zeruzalɛm minnun tanɔn 'lee Zeruzalɛm 'nɔn 'ka -a -tɔlɛ 'nan Zozi 'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a dɪ, ɛn wa'a Bali 'lewei vɪnɔn wei nɛn waa ta 'vɪ -wɛ 'flinla "yi -tɔdɔ pɛɛnɔn da bɛ -a -ci manlɛ dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ, waa 'lɛ sɔɔ Zozi 'tɛdɪ -a. ²⁸ Wa'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ Zozi man -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian waa 'vɪ Pilati lɛ 'nan, 'e -nɔn minnun lɛ -e 'o -tɛ. ²⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Zozi 'le 'wɪ 'a bɛ, zɪ 'e 'lɛ sɔɔ bɛ, waa 'si

yiba "plan da, en o -ku -a wole. ³⁰ 'Pian Bali -a wluan -kanon 'va, ³¹ en 'e 'fli koon yi "kaga 'wlu minnun nen o 'si waa Galile, en o -ku Zeruzalem be -wle. En 'be 'gve -wεε dre -yee 'wi 'nan yunon 'a, te o -yee 'wi ve Izrael 'non le.

³² En 'ku 'bo 'gu, ku -ta 'wi 'nonnon nen Bali -to 'e wei da -kaa tranun le 'nan 'e dra be -a vile 'cεε. ³³ 'Wi zie, yaa 'le soo -kaa nen -kaa ci o kluda 'non 'a be -cεε: E Zozi wluan -kanon 'va. E ya 'e 'cpen -tedi "dre 'fluba 'la "fli "ji 'e 'cen 'nan:

⟨Yie ci 'men 'nen 'a,
-e 'e 'sia cεεgu man be,
an dre 'i "ti "a.⟩

³⁴ 'Wi nen Bali -a 'vi 'e 'cen 'nan, 'e Zozi wuanla -kanon 'va, 'du -e 'e vile 'e 'fu -a -nan nen min foliman be -a -nan die -nyren 'gu:

⟨-Fea tigli nen
an -to 'an wei da 'nan
'an ve David man be,
ya'a 'nyaan di,
en e ya tian 'cee ve -a.⟩

³⁵ -Yee "wεan nen Bali -a 'vi David -le "dre 'fluba pee ji 'nan:

⟨Yi'a 'yie 'nen 'saun 'tue
-e 'e foli -yre -ji di.⟩

³⁶ David -le ve be, "e Bali 'su "le zi Bali -a 'vi be -yee 'wi 'zu. En -a -kadı 'bo, waa 'wu 'e tranun "srōn, en e foli 'yre -ji. ³⁷ 'Pian Zozi 'ka folile -yre -ji di, Bali -a wluan -kanon 'va.

³⁸ -Yee "wεan, "bunun, 'ka -to 'nan Zozi 'to 'ji nen waa ve 'cεε cεεgu 'nan, Bali 'cee 'wi 'wli di fui. 'Ta woladı Moizi -le -pei -to winun da 'ka -kolale 'cee 'wi 'wli di "fuidi -a di. ³⁹ 'Pian minnun pεenon nen o yi -tera Zozi da be, Bali o "siala min tigli 'a.

⁴⁰ -Yee "wεan, 'wi nen 'e vidi Bali 'lewei vunon 'le 'fluba 'ji be, 'ka dre "yi, te 'e bo 'ka man di. ⁴¹ E ya 'e 'cpen -tedi 'nan:

⟨Min sεε wunon "ka 'yio,
'wi 'e 'ka 'kan -e 'ka 'san "fo.
-Yεε ci 'nan 'ka yie -kōan "man
-e 'an 'wi 'tu nen
e -ciala min da be -a dre.
-Te waa -nan -sεε "wu 'cεε
-e 'ka vile 'ka yi -tera "da "di.⟩ »

⁴² Zi Pōl 'lee Barnaba "ta bōala -wee cin yi 'kuin be, en o 'nan -wle 'nan, 'o 'ta 'flinla "yi pee -a -e 'o 'wi 'lein zie -a

vi "nyian. ⁴³ Zi cin yidi -nyan be, o "ta fuimlan "man, en Zuif 'non "kaga 'lee minnun nen o Izrael 'non 'le Bali bōa "be, o soōnla Pōl 'lee Barnaba -sru. Pōl 'lee Barnaba 'bo 'be 'wi tin 'ba -wle, en o o "koe "to 'o da 'nan 'o 'fu Bali -le "yi 'wlu 'li 'trilii.

⁴⁴ 'Flinla "yi pee nen e 'bo be, 'fla 'bo da 'non pεenon 'be cin 'yi 'nan -e 'o Bali wei man. ⁴⁵ Zi Zuif 'non min "kaga zie o 'yi be, en man budı wla o ji, te 'wi nen Pōl -a ve be, waa fuimlan 'nan 'wi 'pee -a, te waa "srōn man.

⁴⁶ -A -nan nen Pōl 'lee Barnaba -a -ci 'vi -wle 'wein 'nan: «'Ka Zuif 'non, 'ka le nen paan 'ku Bali -le 'wi 'nonnon ve 'e 'flin, 'pian kaa -tua 'ka 'pela koda. "Cεε dre zie, kaa -kōonman 'nan, ka'a 'ka 'fli ye 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yunon 'a di. -Yee "wεan ku -ko 'sien minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o va. ⁴⁷ -Yεε ci 'nan 'wi nen Minsan "e 'nan 'ku dre be -nyren 'nan:

⟨Mein dre 'te 'san nen
e 'leglon pεenon 'ji dra 'wein be -a.
'I vi minnun le 'tre pεenon da 'nan
Bali 'o "sia 'wi 'ji.⟩ »

⁴⁸ Zi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o 'wi zie -a 'man be, o ci nran, en o 'nan, Minsan wei a 'nonnon. -A -nan nen minnun pεenon nen Bali o 'si "va 'nan -e 'o 'kōn 'belidi nen ya'a 'nyaan die -a yunon 'a be, o yi -teradı 'sia Zozi da.

⁴⁹ Tōon en Minsan -le 'wi 'nonnon 'ku fuiladı -a "man 'leglon zie -a da "fo. ⁵⁰ 'Pian Antios 'fla 'bo da be limōnnun nen o Izrael 'non 'le Bali bōa, te o mangulinun a fēon 'a be, o ya -nan. Zuif 'non o 'pa 'o 'va 'lee 'fla 'bo da min cejenun, en o 'te 'padı 'sia Pōl 'lee Barnaba da, en o Pōl 'lee Barnaba -pin 'o fla. ⁵¹ Tōon 'o 'cēin -man fuōn -koei plu o da, -a -kōondi -a -wle 'nan 'o 'pe 'si -wee 'wi 'ji, en o -ku 'fla nen waa laabo Ikomien be -a da. ⁵² 'Pian Zozinon nen Antios be o -fu ci "nran -a, en o -fu 'o fadı Bali lei 'saun 'a.

14

Pōl 'lee Barnaba 'bōla Ikomien

¹ Zi Pōl 'lee Barnaba 'bōla Ikomien be, en o wla "nyian Zuif 'non 'le cin yi 'kuin. O Bali -le 'wi 'nonnon 'vi -wle, -a -nan nen Zuif 'non "kaga 'lee minnun

nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, o -fɔ Zozi 'va.
 2 'Pian Zuif 'nɔn nɛn o 'ka "vale o yi -
 tɛala 'wɪ zɪɛ -a da dɪɛ, o 'wɪ wɔɔman
 minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ 'o
 'ji, te 'o 'wulo -ji "nrɔnman -wɪdɪ "bɔ
 Zozinɔn man. 3 Pɔl 'lee Barnaba 'mɔn
 'kpa tɪglɪ Ikomɪɛn. O yi -tɛra Minsan
 da, ɛn o -yee 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e min
 "sia 'wɪ 'ji bɛ -a 'vɪ 'kpa tɪglɪ. Bali 'pa o
 va, -a -nan nɛn o -cɛ -srɔn "wɪnɔn 'lee
 'lɛbo "fɔ wɪnɔn drɛ.

4 Min "kaga cɛɛn 'e cin man 'fla 'bɔ
 da, min -mienun a Zuif 'nɔn -sru, ɛn
 min -mienun a Zozi 'le 'pasianɔn -
 sru. 5 Zɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn
 'a dɪɛ, 'lee Zuif 'nɔn, 'lee 'o 'tanɔn a 'o
 man wɔɔnan 'nan -e 'o 'tɛ 'pa Pɔl 'lee
 Barnaba da, -e 'o -kɔlɛ wɛɛn o va bɛ,
 6 ɛn Pɔl 'lee Barnaba a -kɔnnɛn 'yɪ, -a -
 nan nɛn o flan bli, o -kɔ Lisiani 'lɛglɔn
 'ji 'flanun nɛn o o laabo Lisitri 'lee
 Dɛrbɔ bɛ -a da, 'lee o "srɔn 'flanun da.
 7 ɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'nan nun.

Pɔl 'lee Barnaba 'bɔla Lisitri

8 Min -tɔ a Lisitri 'fla, e ya 'e -srandɪ
 "tra. Waa -ya 'e 'lɔ le -a, ya'a tian 'li
 'ta wɔlɛ dɪ. 9 'Wɪ nɛn Pɔl cɪ -a vɪnan
 bɛ, -a "trɔɛn "a -yrɛ, -a -nan nɛn Pɔl -a
 -nanjɛn tein, ɛn Pɔl -a -tɔ 'nan min zɪɛ
 e yi -tɛala 'yee 'belidɪ da, 10 ɛn Pɔl "e -
 yrɛ wei 'plɛblɛ 'ji 'nan: «'ɪ 'wɪuan lou 'i
 'cɛin -da tɪglɪ.» 'Nun tɔɔn e drɛ "klɪ, ɛn
 e wɪuan, ɛn e 'ta wɔdɪ 'sia.

11 'Wɪ nɛn Pɔl -a drɛ bɛ, zɪ minnɔn -
 a -nan 'yɪ bɛ, ɛn o -paandɪ 'sia -a vɪdɪ
 -a Lisiani wei -ji 'nan: «Bali lila "da
 "minnɔn -a, ɛn o 'bɔla -kaa 'va.» 12 Te
 o Barnaba laabo «Zeus», ɛn o Pɔl "le
 laabo «Ermeɛ», kɔɔ -yɛɛ 'wɪ tin 'ba 'le
 "wɛan. 13 "Wɛɛ bɔla -wee fla 'bɔ da bɛ,
 -wee bali Zeus 'bɔ 'pan 'kɔn a 'e 'tɔdɪ
 -nan. -A -nan nɛn -wee Zeus -panzan -
 ta trinun -a 'fla 'bɔ man -klɔn -yrɛ "nɛn
 te lu -fui "a 'e 'fɔdɪ o -blɔ -man. Zeus -
 panzan 'bɔ 'lee minnɔn "kaga "a "vale
 'nan 'o Zozi 'le 'pasianɔn 'bɔ -paan.

14 'Pian zɪ Zozi 'le 'pasianɔn Barna-
 aba 'lee Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o ta kli,
 -a 'wɪ 'nan o man, ɛn o 'wee sɔnɔn 'fɔ
 bɔv 'o da, ɛn o -kɔ minnɔn yei "nun, te
 o -paan "man -wɪɛ 'nan: 15 «-Mɛ "wɛan
 nɛn kaa dra zɪɛ, minnɔn "tun "nɛn 'kɔ
 'a "le 'cee 'wɪ 'zɔ. Kɔ -ta Bali -le 'wɪ
 'nɔnnɔn vɪɛ 'cɛɛ, 'nan -e 'ka 'si 'cee 'wɪ

"tun "nun 'labɛ -a drɛdɪ man, -e 'ka -
 sɔɔnla Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a -
 sru. -Yɛɛ 'trɛ drɛ, ɛn -yɛɛ la drɛ, ɛn -
 yɛɛ jemie drɛ 'lee 'e 'va fɛnɔn pɛɛnɔn.

16 'Li 'e tɛdɛ bɛ, e minnɔn 'tɔɪ, ɛn o
 sɔɔnla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɔn -sru. 17 'Pian
 ya'a 'flinlɛ 'yee "yi "ci -kɔndɪ -a dɪ. -
 Yɛɛ cɪ 'nan e laa "sia laji te yaa -fɛan
 'cɛɛ, e 'cee fɛ 'wɪɛnɔn dra 'e tɔ -man, e
 cɪ "nrandɪ 'lee -blifɛ -nɔan 'cɛɛ "kaga.»

18 Pɔl 'lee Barnaba "koe "nyan -a vɪdɪ -
 a -wɪɛ 'nan, te 'o 'o 'pan dɪ, 'vaa ɛn waa
 'man.

19 -A -nan nɛn Zuif 'nɔn 'si Antɪɔs 'lee
 Ikomɪɛn, ɛn o -sɛn minnɔn zɪɛ o va, ɛn
 o Pɔl -sɔn -kɔlɛ -a. Waa plila, o -kɔ -a
 lunɛn 'o 'ci nrɔn 'nan e -ka. 20 'Pian zɪ
 Zozinɔn -a si -fɔ bɛ, ɛn Pɔl wɪuan lou, e
 -ta 'fla.

Pɔl 'lee Barnaba -kɔ Dɛrbɔ ɛn o 'li 'o da Antɪɔs

-A ta tɔ cɛɛn ɛn Pɔl 'lee Barnaba -kɔ
 Dɛrbɔ. 21 O Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'fla
 zɪɛ -a da, ɛn min "kaga "fɔ Zozi 'va. -A
 -nan nɛn o 'li 'o da Lisitri 'lee Ikomɪɛn
 'lee Antɪɔs Pisidi. 22 O -ta Zozinɔn "koe
 "tɔdɪ -a 'o da, te o 'wɪ "paala -wɪɛ 'nan,
 'o yi -tɛra Bali da 'li 'trilii, te waa ve -
 wɪɛ 'nan: «-Kaa yra ye "kaga 'vaa, -e -
 kaa kɔ Bali -le mingɔnnɛn trɛda.» 23 -
 Te o 'bɔla -leglizi -tɔ -nan -e 'o -wee
 min cejenun -tɔɔ, ɛn -te o cɛɛn Bali tru
 'badɪ 'lee fɛ 'sɔndɪ man, -e 'o o -pɛba wɔ
 Minsan nɛn o yi -tɛra "da "bɛ -yrɔ.

24 Zɪ Pɔl 'lee Barnaba Pisidi 'lɛglɔn
 cɛɛn bɛ, ɛn o 'bɔla Panfilɪ 'lɛglɔn 'ji. 25 O
 Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ Pergɪ, ɛn o sɔɔn
 "ji Atali.

26 'Fla zɪɛ -a da nɛn o -fɔ -klɔ -ji, ɛn o
 'li 'o da Antɪɔs. Antɪɔs 'bɔ 'nan nɛn o o
 -pɛba 'wɔ Bali lɔ 'nan 'e "yi drɛ -wɪɛ, -e
 'nyranman nɛn o "sia -a 'panan zɪɛ bɛ
 o 'pa.

27 Zɪ o 'bɔla Antɪɔs bɛ, ɛn o -leglizi
 'nɔn cin 'yɪ, ɛn 'wɪnɔn nɛn Bali ciɪla o
 va yaa drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa. Waa -
 ci 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan, minnɔn nɛn o
 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali -si 'lɛ 'sɔ -wɪɛ
 'nan 'o yi -tɛra 'e da. 28 "Bɛ -sru Pɔl 'lee
 Barnaba -fɔ o va tɔ "kaga 'kpa -a.

15

Zozinon wei dre 'tv Moizi-le -pei da Zeruzalem

¹ Min -mienun 'si Zude 'leglon 'ji. Zi o 'bala Antios be, en o 'wi "paadi 'sia "buu Zozinon 'ji, waa 'vi -wle 'nan: «-Te min 'ka 'fole -klonmon -va "le zi Moizi -le -pei -a 'vi be -yee 'wi 'zv die, Bali 'ka -a san sia 'wi 'ji di.» ² Pol 'lee Barnaba 'ka 'wi zie -a manle "yi "fo "di, en -sa 'pleble 'fola o yei 'wi zie -a da.

-A -nan nen minnun -a 'pla "da 'nan, Pol 'lee Barnaba 'lee Zozinon -mienun 'o 'ku 'wi zie -a tin 'ba Zeruzalem 'o 'vale Zozi 'le 'pasianon 'lee -a -nan -leglizi min cejenun -a. ³ En Antios -leglizi 'pa o va -wee -kudi -ji. "Wee -ku, o ciula Fenizi 'lee Samari, te 'wi nen e dre 'lo, en minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o soonla Bali -sru "be, te o -ko -a -nan wi vidu -a Zozinon le. 'Wi zie -a vidu ci "nran -dan non "buu Zozinon peenon le.

⁴ Zi o 'bala Zeruzalem be, -leglizi 'non 'lee Zozi 'le 'pasianon 'lee -leglizi min cejenun o 'sia 'kpa tigh, en 'wi peenon nen Bali ciula o va yaa dre be, waa -nan 'sinan 'pa -wle.

⁵ -A -nan nen Farizen 'non 'va min -mienun nen o dre Zozinon 'a be, o wluan lou, en o 'nan: «Minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, o o -foa paan 'klonmon -va -e 'o vi -wle 'nan 'o 'ta wola Moizi -le -peinun da.»

⁶ Zozi 'le 'pasianon 'lee -leglizi min cejenun 'o cin 'yi, 'nan -e 'o 'wi zie -a 'pla "da. ⁷ Zi o cee -sa 'pleble 'fodi man 'o cin yei "be, Pieri wluan lou, en -e -wle 'nan: «'An "buunun, kaa -toa 'nan 'cee Bali an 'si "va -e 'an 'yee 'wi 'nonnon vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle, 'du -e 'o 'fli -non Bali le. ⁸ En Bali 'bo nen e min ci wi -toa "be, yaa -ci koon 'yee lei 'saun 'nondi -a -wle 'nan o ya 'yee ve -a "le zi yaa -non -cee be -yee 'wi 'zv. ⁹ Bali 'ka -kaa 'cenle 'e cin man -kaa 'vale waa di. E -wee 'wi 'wli di fui 'nan o yi -tera 'e da -le "wean.

¹⁰ En -me "le "wean nen ka Bali man -weeman? -Yee ci 'nan -tro ciben nen -kaa tranun 'ka -kolale -a siadi -a di, en -kaa 'bo 'ka 'kolaman -a siadi -a die, ka ya "vale 'ka -toa "men Zozinon 'win -ji. ¹¹ Pian -kaa yi -teala "da 'nan, Minsan

Zozi 'bo 'le "yi "le "wean nen -kaa 'si 'wi 'ji "le -wee 'wi 'zv.»

¹² Nun toon minnun nen 'o cin yidi be, 'o 'ta -sen, en o Barnaba 'lee Pol wei mandu 'sia, en 'lebo "fo wi nen Bali ciula o va yaa dre minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o yei "be, waa 'vi -wle.

¹³ Zi o cee -a vidu man be, en Zaji -a vidu 'sia 'nan: «"Buunun, 'ka "troen "to 'men. ¹⁴ Simon 'sia 'wi 'tv vnan -cee. E 'nan: Bali 'bo minnun 'sidi 'sia 'yee ve -a, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o yei, 'nan -e 'wee 'to bo. ¹⁵ En Bali 'lewei vnan 'le 'wi nen waa cren -te be, 'wi zie yaa 'le soo. -Yee ci 'nan, e ya 'e 'cren -tedi 'nan: ¹⁶ Bali "e 'nan:

«'Be -sru an lia 'an da -e 'an David -le 'kon nen e -wi be, -a pee -to.

-A "pa 'ji nen e -fu -nan be, maan -tooman 'e cin da -e 'an 'wluan lou,

¹⁷ 'du -e min -mienun nen o -fu be, 'o Minsan -wee 'o 'vale 'leglon -mienun nen 'an 'to yra o man be waa.

¹⁸ 'An 'bo Minsan, 'wi nen maan 'vi 'e 'cen -a -nan le 'ka le va die, maan 'le sooman.» »

¹⁹ En Zaji -a 'le 'sran 'nan: «-Yee "wean, e ya 'an 'ji 'nan, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, en o soonla Bali -sru "be, e ya "yi -e min 'e vile 'e 'to o -sru 'nan 'o 'ta wola Moizi -le -pei da di.

²⁰ 'Pian -kaa 'fluba 'cren -te -wle 'nan, te 'o 'wi nen waa -te -yu le be -a -bli di, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wee "di, en te min 'e "blu -wee "di. En te 'o 'wi nen min 'ka -a -blo 'cenle -e -a nyen 'e -sran die -a -bli di, en te 'o 'wi nyen -bli di. ²¹ -Yee ci 'nan, 'li 'e 'cen be Moizi -le -pei -to winun zie 'flanon peenon -a -toa, koo waa ta ve minnun le Zuif 'non 'le cin yi 'kuin tv peenon man 'flinla "yi da.»

Zozi 'le 'pasianon fluba 'pa 'sia minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle

²² -A -nan nen Zozi 'le 'pasianon, 'lee min cejenun, 'lee -leglizi 'non peenon wei dre 'tv, en o min -mienun 'si o yei, en o o 'pa 'sia Antios 'o 'vale Pol 'lee Barnaba -a. Zudazi nen waa laabo "nyian Barsaba be 'lee Sila nen

Zozinon 'yra -tea "o man be, o nen o o 'si o yei. ²³ Fluba nen waa -non -wle "be -nyren 'gu:

«Kv Zozi 'le 'pasianon 'lee min cejenun 'be 'fluba 'cren -te 'ka Zozinon nen ka ci Antios 'lee Siri 'leglon 'ji 'lee Silisi 'leglon 'ji, te o 'ka Zuif 'non 'a di, 'cee.

Kv ya 'ka "bounun -a, kv "we 'ka 'va.

²⁴ Kva 'man 'nan, 'kv 'va min -mienun nen kv'a 'si -nonle 'wle "di, o 'lv 'ka 'ci baale -ji 'wee 'wı "paadi -a, en o 'ka "koe 'si 'ka da. ²⁵ -Yee "wean, zi 'kv cin wei -ci 'man be, en kva 'yi 'nan, e ya "yi -e 'kv min -mienun 'si "va -e 'kv o 'pa 'sia 'cee 'o 'vale 'kv "bui Barnaba 'lee Pol nen kv o ye "yi "be waa. ²⁶ Min "fli zıe, e -fu "wennon -e 'o 'ka -kaa san Zozi Crizi 'to 'ji. ²⁷ En kv Zudazi 'lee Sila 'pa 'sia 'nan 'o 'wı 'bo 'lein 'gve -a vı 'cee 'o 'bo 'a. ²⁸ -Yee ci 'nan Bali lei 'saun 'lee 'kv 'bo, 'wı nen 'ko 'ka 'ta wola "da "be, kv 'vı 'cee, kv'a 'wı 'pee 'pale "va "di. ²⁹ 'Be 'wı zıe, 'be ci 'nan: Te 'ka 'wı nen waa -te -yv le be -a -bli di, en te 'ka 'wı nyen -bli di, en te 'ka 'wı nen min 'ka -a -blo 'cenle -e -a nyen 'e -sran di -a -bli di, en te 'ka cin nan 'lee 'ka cin -sran -wee "di, en te min 'e "blu -wee "di. 'Wınun zıe, 'ka 'ta wola "da.

Kv 'ka 'to bo.»

³⁰ -A -nan nen o o 'pa 'sia, en o -kv Antios. Zi o 'bola 'nan nun be, en o Zozinon cin 'yi, en o 'fluba zıe -a -non -wle. ³¹ Waa ta 'vı, en o pweenon 'ci nran, e o "koe "to 'o da -le "wean.

³² Zudazi 'lee Sila nen Bali 'lewei vınon 'a be, o 'wı "kaga tin 'ba -wle, o man -to 'pleble, en o "koe "to 'o da. ³³ O -fu Antios 'fla tu "wennen 'a 'vaa, en Zozinon 'kv o 'pale -sia -trö 'nan -e 'o li 'o da Zeruzalem. ³⁴ ['Pian Sila "e 'vı 'nan "e -foo Antios 'fla.] ³⁵ Pol 'lee Barnaba "o -fuv Antios, en 'o 'vale min "kaga "a o 'wı paa minnun ji, en o Minsan -le 'wı 'nonnon 'vı -wle.

Pol cin "flizan nen te e -ko Bali -le 'wı 'nonnon vıle

Pol 'lee Barnaba ceen 'e cin man

³⁶ Yi "fli yaa "be -sru, en Pol "e 'nan Barnaba le 'nan: «'Fla pweenon

nen kv ci "da Minsan -le 'wı 'nonnon vıdı -a be, 'kv 'ci "nyian "da -e 'kv "bui Zozinon nen -nan nun be o yi.»

³⁷ Barnaba a "vale 'nan Zan nen waa laabo Mark be 'e 'kula 'o -sru. ³⁸ 'Pian Pol 'ka 'wıle "man -e 'o 'kv waa di, köo Mark 'nyranman 'tvi o man Panfili 'leglon 'ji, en e 'si o -sru. ³⁹ Pol 'lee Barnaba wei 'ka drele -towli "fo "di, -a -nan nen o ceen 'e cin man. Barnaba Mark -fo 'e -sru, en o -fo -klv -dan ji, o -kv Sipri 'trada. ⁴⁰ Pol "e Sila -fo 'e -sru, en Zozinon o -peba 'wv Bali l, en o -kv. ⁴¹ O ciıla Siri 'leglon 'lee Silisi 'leglon 'ji, te o -ko Zozinon "koe "tödı -a 'o da.

16

Pol 'lee Sila -kv Derbv 'lee Lisitri 'lee Ikomien

¹ -A -nan nen Pol ciıla Derbv, en e 'bola Lisitri. 'Fla zıe -a da be, Zozi -sruzan 'tv a -nan, waa laabo Timote. -A "tı "a Grık min -a, lımon -tv nen e ya Zozi 'va be -yee 'nen nen, Zuif lı nen. ² -A 'to "yi "a Zozinon nen Lisitri 'lee Ikomien be o 'le. ³ Pol a "vale 'e 'kv 'o 'vale 'waa, en e -kv -a -föle -klonmon -va, Zuif 'non nen fe zıe -a -nan be -wee "wean. Köo o pweenon -a -töa 'nan Timote "tı "a Grık min -a. ⁴ 'Flanun nen o ciıla "da "be, 'wı nen Zozi 'le 'pasianon 'lee Zeruzalem min cejenun -a 'vı be, waa 'vı 'fla zıe -a da 'non le, 'nan 'o 'ta wola "da. ⁵ -A -nan nen Zozinon 'le yi -teradı Bali da 'pa "da, te Zozinon 'ko bödı -a "kaga yi -todv pweenon man.

Pol -kv Masedoa

⁶ Pol a "vale 'o 'kv Bali -le 'wı 'nonnon vı Azi 'leglon 'ji, 'pian Bali lei 'saun 'ka 'wıle "man "di. -Yee "wean o ciıla Pirigi 'lee Galatı 'leglon 'ji. ⁷ Zi o 'bola Misi 'leglon 'ji be, en waa man wee 'nan 'o 'ko Bitini 'leglon 'ji, 'pian Zozi lei 'saun 'ka 'wıle "man "di. ⁸ -A -nan nen o ciıla Misi, en o 'bola Troas 'fla. ⁹ -Pei -man, e dre Pol le "le nyrinvla -zv, e dre -yre "le Masedoa min -tv a 'e 'tödı lou, te yaa trv "baa -a vıdı -a 'nan: «'I ciıla Masedoa 'leglon 'ji, 'i 'ta 'pa 'kv 'va!» ¹⁰ Zi Pol 'wı zıe -a -nan 'yi "le nyrinvla -zv be, en kva man wee 'nan 'kv 'kv Masedoa 'leglon 'ji, köo kva -töa

'nan Bali 'ku laabu 'nan -e 'ku 'yee 'wi 'nōnnōn vī -nan nun.

Pōl 'bōla Filipu 'fla

¹¹ Zi ku -fō -klv -dan ji Troas bε, en ku -ku Samotras. 'Bε 'ta tv cεen en ku -ku Neapoli. ¹² Ku 'si 'bε 'nan, en ku -ku Filipu 'fla. Filipu 'fla zιε, -yεε ci Masedōa 'lεglōn 'ji 'fla tεδε -a, en Rōm 'nōn 'bε 'fla 'bō 'tō. Ku -fv 'fla zιε -a da tv "wēnnen 'a.

¹³ 'Flinla "yi da, ku 'si 'fla zιε -a da, en ku -ku lu "nen 'yi 'tv "srōn. -A -cin a 'ku 'ji 'nan Zuif 'nōn 'le Bali trv 'banan -kōan fε zιε -a -nan. Zi ku cεen -nyrandi man bε, en lūmōnnun nen 'o cin yidi fε zιε -a -nan bε, ku 'wi tin 'badī 'sia -wle. ¹⁴ Lūmōn -tv a fε zιε -a -nan te e 'yra -tea Bali man, -a 'tō nen Lidi, e "sia Tiatiire. Min -dandan nun ta sō nen yaa -taan. E ya 'wi zιε -a mannan, en Minsan -a "trōen 'lε 'sv, en 'wi nen Pōl ci -a vīnan bε, yaa -ci 'man 'kpa tigh. ¹⁵ -A -nan nen waa -batize drε 'o 'vale 'e 'mangulinun -a, en e 'ku trv 'ba -a vidi -a 'nan: «-Te kaa "nrōnman 'ka 'ji 'nan, an wū Minsan man 'an 'bli pēenōn 'a bε, 'ka 'fv 'an 'va tv "wēnnen 'a.» E kōala 'wi zιε -a man, en ku wū "man.

Minnun Pōl 'lee Sila -fō -pv 'kuin

¹⁶ Te ku "ta -ko fēnan nen o Bali trv "baa bε -a -nan, en nōan lūmōn -tv -ta 'ku 'lε. Lī zιε -mlengan a -a -sru, e -pε -tōala, -yee "wēan minnun nen waa "paala bε o "lala ye "man "kaga. ¹⁷ E sōōnla 'ku 'vale Pōl -a 'ku -sru, te e -paan "man 'nan: «Minnun 'labε, Bali nen min ta lou "bε, -yee 'nyranman 'panōn nen waa. O ya Bali -le 'wi nen e min "sia 'wi 'ji bε -a vīnan 'cεε.» ¹⁸ Yaa 'vī zιε yi "kaga 'wlu, tōōn Pōl 'ka 'vale e 'wi zιε -a maan "nyian dī, en e 'man lila "da, e 'nan -yv nen -a -sru "bε -yrε 'nan: «'An 'bō "e 'yie 'nan Zozi Crizi 'tō da, 'i 'si lī 'gυε -a -sru.» En -yv zιε e 'si -a -sru 'nun.

¹⁹ Nōan lūmōn zιε minnun nen waa "paala bε, zi waa 'yī 'nan wa'a "nyian "lala ye lī zιε -a man dīε, en o Pōl 'lee Sila 'kun, o -ku waa 'fla 'tanōn 'lε fēnan nen o tin "baa bε -a -nan. ²⁰ Zi o -ku waa tin 'banōn 'lε bε, en o 'nan: «-Vε -mienun 'gυε, o -tein -tria 'ku flanōn yei, Zuif 'nōn nen waa. ²¹ O ya "vale o

'wi -trε "paaman 'ku 'ji, ku'a 'we "man "dī, en ku'a 'kolaman -e 'ku 'ta wōla "da "dī, ku ya Rōm 'nōn 'a -le "wēan.»

²² -A -nan nen 'bli 'fō min "kaga 'ji o man, en tin 'banōn "e 'nan minnun lε 'nan, 'o -wee sōnun "koo 'o man, en 'o o -sōn sōnba "a. ²³ Zi o cεen o -sōndi man bε, en o o -fō -pv 'kuin. Waa 'vī min nen 'e yie -tōa "o va bε -yrε 'nan, 'e yie 'tō o va 'kpa. ²⁴ Zi min zιε e 'wi zιε -a 'man bε, en e o -fō -pv 'kōn kplo -ji, en e 'ploblo 'fō o cēin -man.

²⁵ -Pei -man te bada -tō, en Pōl 'lee Sila Bali trv 'badī 'sia, te o Bali 'tō bō "dre -fōa, te minnun nen -pv 'kuin bε, o o wei maan. ²⁶ Nun tōōn en 'trε nyōōn, e nyōōn 'pleble "buv "le "wēan -pv 'kōn nyōōn 'e 'klu -ji. Tv 'bō zιε -a wlu, en -pv 'kōn -kpēin pēenōn 'lε 'sv, en fēnun nen 'e 'fōdī -pv 'kōnnōn 'cēin -man bε, -a pēenōn 'lε 'sv.

²⁷ Zi min nen 'e yie -tōa "o va bε e fuv bε, e -kpēinnun 'yī 'e 'lε 'sudi, en e 'yee srēn 'sv 'ji 'nan -e 'e 'fli -tε, kōō yaa nrōn 'e 'ji 'nan -pv 'kōnnōn pēenōn 'te -ji. ²⁸ 'Pian Pōl paan -yrε wei 'pleble 'ji 'nan: «Te 'i 'wi 'wli dī "drε 'i 'fli lε dī, ku ya 'gυ 'ku pēenōn.»

²⁹ Tōōn en min zιε e 'nan 'o 'tε 'bi, en e wla "nyiandv -pv 'kōnnōn 'va, en e blula Pōl 'lee Sila wlu, te e nyōōnman. ³⁰ "Bε -sru e o 'bōla bei, en yaa laabu -wlv 'nan: «'An "tūnūn, maan dra 'kō -e 'an 'si 'wi 'ji?»

³¹ En o -yrε 'nan: «'I yi -tera Minsan Zozi da -e 'ka 'vale 'yie "kōnnēn 'nōn 'a 'ka 'si 'wi 'ji.» ³² -A -nan nen o Minsan -le 'wi 'nōnnōn 'vī -yrε 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn pēenōn 'a. ³³ -Pei 'bō 'lein zιε -a man bε, min nen 'e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bε, e -ku Pōl 'lee Sila mlōn 'ji "foelε. 'Nun tōōn en waa -batize drε 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn 'a. ³⁴ E -ku waa 'yee 'kuin, en e fēnun -nōn -wle, waa bli. -A -nan nen -a ci "nrandi 'sia 'o 'vale 'yee "kōnnēn 'nōn pēenōn 'a, e yi -tera Bali da -le "wēan.

³⁵ Zi tv cεen bε, en tin 'banōn minnun 'pa 'sia, 'nan 'o vī min nen e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bε -yrε 'nan, 'e 'si o man. ³⁶ En min nen 'e yie -tōa -pv 'kōnnōn 'va bε, e 'wi 'gυε -a 'vī Pōl lε.

E 'nan: «Tin 'banɔn min 'pa 'sia 'nan, 'an 'si 'ka man. -Yee "wɛan 'ka bɔla, 'ka 'ku, 'ka 'fɔ -trɔɔ.»

³⁷ 'Pian Pɔl -a 'vɪ 'pasianɔn lɛ 'nan: «O 'ku 'sɔn minnun yɪɛ man, ɛn o 'ku 'fɔ -pɔ 'kuin, wa'a 'wɪ zɪɛ -a -ci vɪɛ dɪ, -e te ku ya Rɔm 'nɔn 'a, ɛn o ya "vale 'o "sia 'ku man 'e yɔɔdɪ. -Yee "wɛan ku'a 'we "man 'dɪ. 'O 'ta 'ku bɔla 'o 'bɔ 'a.»

³⁸ ɛn 'pasianɔn 'ku 'wɪ zɪɛ -a vɪɛ tin 'banɔn lɛ. Zɪ tin 'banɔn -a 'man 'nan, Rɔm 'nɔn nɛn waa bɛ, nyɛn o cɛɛn.

³⁹ Tin 'banɔn 'ta toba -fɔlɛ -wɪɛ, ɛn o o 'bɔla -pɔ 'kuin, ɛn waa 'vɪ -wɪɛ 'nan, 'o yra 'si, 'o 'si 'fla 'bɔ da. ⁴⁰ Zɪ o 'bɔla -pɔ 'kuin bɛ, ɛn o -ku Lidi -va, 'o cin 'yɪ 'o 'vale 'o "bɔi Zozinɔn 'a. O o "koe "tɔ o da 'vaa, ɛn o 'si 'fla 'bɔ da.

17

Pɔl 'lee Sila -ku Tesalonik 'nɔn fla

¹ O cɪla Anfipoli 'fla 'lee Apoloni 'fla, ɛn o 'bɔla Tesalonik. Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kɔn a fɛ zɪɛ -a -nan. ² Pɔl wɪa cin yɪ 'kɔn zɪɛ -a -ji "le yaa dra 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Flinla "yɪ yaaga 'a 'e cin -sru, te Pɔl 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -a ve -wɪɛ. ³ Pɔl -a ta ve -wɪɛ, te yaa -ci ve -wɪɛ 'nan, e ya 'e vɪdɪ 'nan min 'sizan 'wɪ 'ji 'e yra yɪ, -e 'e 'ka, -e 'e 'wɪuan -kanɔn 'va. ɛn e 'nan: «Zozɪ nɛn an -yee 'wɪ ve 'cɛɛ 'gɔɛ, -yɛɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'ji -a.»

⁴ Min plɔɛnnun 'wɪ zɪɛ -a 'man 'wɪ 'kpa -a, ɛn o -fɔ Pɔl 'lee Sila -sru, 'lee Grɛk 'nɔn "kaga "nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ, 'lee lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man 'fla bɛ. ⁵ 'Pian man bɔdɪ wɪa Zuif 'nɔn 'ji, ɛn o yɪɛ 'plɛnɔn kuun 'fla yei, o o -sɛn 'o 'va, ɛn o 'wɪ 'fɔla 'fla. O -ku 'wɪ 'tɔlɛ min -tɔ nɛn waa laabo Zazɔn bɛ -a man 'yee "kɔnnɛn 'nan, 'e Pɔl 'lee Sila -nɔn 'wɪɛ -e 'o 'ku waa 'flanɔn 'lɛ. ⁶ Wa'a Pɔl 'lee Sila yɪɛ dɪ, ɛn o Zazɔn 'lee "bɔi Zozinɔn -mienun 'kun, ɛn o -ku waa 'fla 'tanɔn 'lɛ, te o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan: «Minnun nɛn o 'trɛda baa 'ji bɛ, o -ta 'gɔ, ɛn Zazɔn o 'sia. ⁷ Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yee -pei -tɔ wɪnun bɛ, o ya -a sɛnɛn. Waa 'vɪ 'nan, mingɔnnɛn -tɔ a "nyian, wɛɛ laabo Zozɪ.» ⁸ 'Wɪ zɪɛ e 'nan 'fla 'tanɔn 'lee minnun man.

⁹ Zazɔn 'lee "bɔi Zozinɔn -mienun -a man pan 'wɔ -wɪɛ 'vaa, ɛn o 'si o man.

Pɔl -ku Bere 'fla

¹⁰ Zɪ -pei 'tan bɛ, ɛn Zozinɔn 'ku Pɔl 'lee Sila 'palɛ -sia, ɛn o -ku Bere 'fla. Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn o wɪa Zuif 'nɔn 'le cin yɪ 'kuin. ¹¹ 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ -wee 'wɪ a "yɪ, ɛn o 'wɪ maan e "mlɪan Tesalonik 'nɔn da. Waa -wɛɛman 'nan 'o Bali wei maan. Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa ta ve tɔ pɛɛnɔn man, -e 'wɪ nɛn Pɔl a ve -wɪɛ "bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa nɛn. ¹² O va Zuif 'nɔn "kaga "yɪ -tɛra Zozɪ da, 'lee Grɛk lɪmɔn -mienun nɛn o 'yra -tɛa "o man bɛ, 'lee -klɔnmɔn "kaga 'kpa.

¹³ 'Pian zɪ Tesalonik Zuif 'nɔn -a 'man 'nan, Pɔl a Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan Bere bɛ, ɛn o -ta 'wɪ 'fɔlɛa 'fla zɪɛ -a da 'nɔn yei. ¹⁴ -A -nan nɛn Zozinɔn 'ku Pɔl 'palɛ -sia jemie man. 'Pian Sila 'lee Timote "o fɔv 'fla 'bɔ da. ¹⁵ Minnun nɛn o -ku Pɔl 'palɛ -sia bɛ o 'bɔ 'a Atɛn 'fla, ɛn o 'li 'o da. Pɔl o kalɪ 'nan 'o vɪ Timote 'lee Sila lɛ 'nan 'o 'lɔ tada.

Pɔl 'bɔla Atɛn 'fla

¹⁶ Te Pɔl a Sila 'lee Timote -pɛnnan Atɛn 'fla bɛ, ɛn e 'fla zɪɛ -a da 'yɪ 'e fadɪ -yɔ nɛn waa -paan "bɛ -a. 'Wɪ zɪɛ e 'nan "man. ¹⁷ -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'lee minnun nɛn o 'yra -tɛa Bali man bɛ -wɪɛ cin yɪ 'kuin, ɛn minnun nɛn e bɔa "o man -guada tɔ pɛɛnɔn man bɛ, e 'wɪ tin 'ba "nyian -wɪɛ.

¹⁸ 'Fluba 'tɔnɔn nɛn o cɪ Epikuri -sru "bɛ, 'lee o nɛn Sitoiki -sru "bɛ, o -sa -fɔdɪ 'sia 'o 'vale Pɔl -a. O -mienun -a laabɔ 'nan: «-Mɛ "wɪ nɛn sɔɔ -tɔzan 'labɛ yaa ve?» O -mienun "o "ve 'nan: «Maan ye "le 'nan 'lɛglɔn pee -le Bali -le 'wɪ nɛn yaa ve.» -Yɛɛ cɪ 'nan Pɔl a Zozɪ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪnan, te e minnun nɛn o -ka bɛ -wee wɪuandɪ -kanɔn 'va 'wɪ ve, -yee "wɛan o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ. ¹⁹ -A -nan nɛn o Pɔl 'kun, ɛn o -ku -a tin 'banɔn 'lɛ fɛnan nɛn waa laabo Aeropaz bɛ -a -nan. Waa laabɔ -yrɔ 'nan: «'Wɪ -trɛ nɛn i cɪ -a "paanan 'gɔɛ, ku ya "vale "ku maan. ²⁰ -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn e -ciala 'ku da bɛ, -nyɛn yia ve 'kuɛ. -Yee "wɛan ku ya "vale 'ku 'wɪ zɪɛ -a -ci maan.» ²¹ Atɛn

'nɔn 'lee -pen 'nɔn nen Aten 'fla be, -
see "wɔdɪ 'lee 'sinan -trenun nen waa
mandɪ ye "yi.

²² En Pɔl wluan lou tin 'ba 'nɔn yei,
en e 'nan: «Aten 'flanɔn, maan -tɔa
'nan 'cee balinun a 'ka 'yra -tɛa "o man
'kpa. ²³ -Yee ci 'nan "meen vɪnan 'an
'ciɪ 'ka fla yei "be, an 'cee balinun -
pannan 'yi. An Bali -pan "dave -tu 'yi
te waa cren -te "man 'nan:

«E ya Bali nen ku'a tɔa dɪe -yee ve -a.»
Bali 'bɔ nen kaa -paan te ka'a tɔa dɪe,
an -ta 'nan -e 'an -yee 'wɪ vɪ 'cee.

²⁴ Bali nen e 'tre 'lee 'e ta fenun
peenɔn dre be, -yee ci Minsan nen e 'tre
'lee la "paala be -a, en ya'a 'nyɛanla
min -pe dre fenun ji dɪ. ²⁵ En ya'a
weeman 'nan min 'e 'pe "nen "fe 'si -e 'e
-nɔn 'yre dɪ. -Yee ci 'nan Bali 'bɔ 'be min
ci fulɔ 'lee 'belidɪ 'lee fe peenɔn -nɔn
"min le. ²⁶ Bali 'bɔ -a dre, en 'leglɔn
peenɔn "tɪ "a -tɔwli, en e -wee 'tre 'leda
dre, en e -wee le "nen 'pla.

²⁷ Yaa dre zɪe, 'nan -e minnun 'o 'e
-wee 'o 'pe "paadɪ -a fe peenɔn 'nan,
'nan -e 'wee yi. 'Pian -e te Bali 'bɔ 'ka
-kaa man -kɔɔbli dɪ. ²⁸ -Yee dre en -kaa
ya 'trɛda, en -yee -maan -kaa kla -kaa
man, en -yee 'belidɪ -nɔn -cee. 'Ka 'bɔ
'va 'fluba 'tɔnɔn 'wɪ zɪe -a cren -te 'va,
waa cren -te 'nan: «'Wɪ 'kpa, -kaa ya -
yee 'nennun -a.» ²⁹ En -te -kaa ya -yee
'nennun -a be, -ka'a 'kolaman paan -e -
kaa ci "nrɔn 'nan, -kaa Bali -kɔɔnman
-siga minnun 'lee "lala minnun 'lee -
kɔle minnun nen minnun o nyaan 'o
'pe -a 'lee 'o 'wulo -ji wɪnun da be -a
man dɪ.

³⁰ En tɔ nen te min 'ka Bali tɔa dɪe,
Bali 'ka -a paa be man dɪ, 'pian 'be
nen 'gɔe, e 'leglɔn peenɔn 'ji 'nɔn laabu
'nan 'o 'si 'o dre wɪ -wɪdɪ "man -e 'o 'fli
'nɔn 'yre. ³¹ Kɔɔ Bali yi -tu 'pla 'nan -
e 'e 'trɛda 'nɔn peenɔn 'le 'wɪ tin 'ba 'e
'nɔan da. Bali min -tu 'si "va, yaa -tɔ 'wɪ
zɪe -a -ji tin 'bazan 'a, en yaa -ci kɔɔn -
wle -a wluandɪ -a -kanɔn 'va.»

³² Zi o -kanɔn wluandɪ da wɪ 'man
be, en o plɛennun -a see wɔdɪ 'sia, en o
-mienun "o 'vɪ 'nan: «Yi pee nyan, -e
'kvi wei man "nyian.»

³³ -A -nan nen Pɔl 'bɔla o yei. ³⁴ 'Pian
min -mienun -fɔ -a -sru, en o yi -tera

Zozi da. Dioni 'bɔ nen tin 'bazan 'tu -
a be e ya o va, 'lee limɔn -tu nen waa
laabo Damari be, 'lee min -mienun
"nyian.

18

Pɔl 'bɔla Korɛnti 'fla

¹ "Be -sru en Pɔl 'si Aten 'fla, e -ku
Korɛnti. ² E Zuif min -tu nen waa
laabo Akila be -a 'yi 'nan nun. Waa -ya
Pɔnt 'leglɔn 'ji. 'O 'vale 'e nan Priskil
-a, o "sia 'sinan Itali 'leglɔn 'ji 'e -tre.
Kɔɔ mingɔnnennun tazan Klodu nen
Rɔm be, e 'nan, Zuif 'nɔn peenɔn 'o 'si
Rɔm 'leglɔn 'ji. En Pɔl -ku Akila 'lee
Priskil -va. ³ O 'pa nyranman a -tɔwli
'le "wean Pɔl -fu o va, en o 'nyranman
'pa 'e cin va. -Wee 'nyranman nen
'nan 'o -tandannun dre.

⁴ 'Flinla "yi -tɔdɔ peenɔn da be, te Pɔl
'wɪ "paaman Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kuin,
yaa -weeman 'nan Zuif 'nɔn 'lee Grek
'nɔn 'o -sɔɔnla 'e -sru. ⁵ 'Pian zi Sila 'lee
Timote 'si Masedɔa 'leglɔn 'ji o -ta be,
en Pɔl Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "paadɪ
"sia. Yaa ve Zuif 'nɔn le 'nan, Zozi 'be
ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a. ⁶ Zuif 'nɔn 'ka 'o
"trɛɛn "tɔle -a wei le dɪ. En zi waa wei
fuimlan 'nan te waa "srɔnman be, en
Pɔl 'yee sɔ ci plu -a -ci -kɔɔndɪ -a 'nan,
'e 'pe 'si -wee 'wɪ 'ji. E 'nan -wle 'nan:
«'Wɪ nen e -taa "bɔle 'ka man be 'ka 'bɔ
'lɔ wɪ nen. Te 'ka 'an 'tɔ vɪ dɪ. 'Be nen
'sien 'gɔe minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn
'a dɪe, o va nen an -ko.»

⁷ Pɔl 'bɔla cin yi 'kuin, en e -ku min
-tu nen e 'yra -tɛa Bali man be -yee
'kuin. Min zɪe waa laabo Titu Zuti -yee
'kɔn a Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔn 'bɔ "srɔn.
⁸ 'Pian Cripu 'bɔ nen cin yi 'kɔn 'tazan
-a be, e yi -tera Minsan da 'o 'vale 'yee
"kɔnnɛn 'nɔn 'a. En Korɛnti 'nɔn "kaga
"nen o ci Pɔl wei mannan be, o yi -tera
Minsan da "nyian, en o o -batize dre.

⁹ -A -nan nen Minsan 'wɪ tin 'ba Pɔl
le -pei -man 'le nyrinvla -zv. Yaa 'vɪ
'nan: «Te "klan 'e 'kɔn 'i 'ji dɪ. 'I 'wɪ
vɪ minnun le, te 'i 'flin 'wɪdɪ -a dɪ. ¹⁰ -
Yee ci 'nan, an ya 'i "srɔn, en min -tu
'ka 'kolaman 'i 'kundɪ -a -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ
"dre 'yie dɪ, kɔɔ 'men minnun a "kaga
'fla 'gɔe -a da.» ¹¹ Pɔl -fu 'fla zɪe -a

da le -tu mlen 'shεεdu te e Bali -le 'wι 'paaman minnun ji.

¹² Tu nen Rom 'non 'le -konmandan Galion -to Akai 'leglon da be, en Zuif 'non 'o 'ci 'pa Pol man, waa 'kun, en o -ku -a -a cein -da. ¹³ Waa 'vι -konmandan zιε -yρε 'nan: «-Vε -mie 'gυε, e 'wι "paaman minnun ji 'nan, minnun 'o Bali 'to bō 'e 'pee, -pei -to winun man.»

¹⁴ Pol 'ta 'wι "sia "va, 'nun tōon en Galion "e Zuif 'non le 'nan: «"Te min 'gυε, 'wι 'wliđi -dan tu nen yaa dre be, "te maan 'sinan "va 'yι 'ka Zuif 'non le. ¹⁵ 'Pian en ka ya 'wι 'bhnān 'wι "paadı 'lee 'wι "paanon da be, 'lee 'ka 'bō 'le -pei -to winun da be, 'ka 'bō 'lō wι 'be. Ma'an 'we "man -e 'an dre 'be tin 'bazan 'a dι.» ¹⁶ En Galion "e 'nan -wle 'nan, 'o bōla tin 'ba 'kuin. ¹⁷ -A -nan nen minnun peenon Sosten nen cin yι 'kōn 'tazan -a be -a 'kun, en waa -sōndi 'sia tin 'ba 'kōn 'bō 'le "nen. 'Pian Galion 'ka 'wι 'tu 'silε "da "dι.

Pol 'li 'e da Antios

¹⁸ Zι 'wι zιε e dre be, Pol tu "kaga dre Korēnti, en e 'si "bυi Zozinon nen -nan nun be o va 'o 'vale Priskil 'lee Akila -a, o -ku Cencre 'nan -e 'o 'fō -klv -dan nen e -ko Siri be -a -ji. Pol -to 'e wei -da Bali le, -yee "wean 'e 'wulo "je 'bυ "klōglō 'vaa en e 'si Cencre. ¹⁹ O 'bōla Efεz, en Akila 'lee Priskil -fō 'fla zιε -a da, en Pol -ku cin yι 'kuin, e 'wι tin 'ba Zuif 'non le. ²⁰ -A -nan nen Zuif 'non "e -yρε 'nan 'e yι -mie dre 'o 'va. ²¹ 'Pian Pol 'ka 'wle "man "dι, en e -si trv 'ba -wlo. E -wle 'nan: «-Te Bali wι "man "be, an -taa "nyian 'ka 'va 'gυ.»

Pol 'si Efεz, en e -fō -klv -dan nen e -ko Sezare be -a -ji. ²² Zι e 'bōla Sezare be, en e -ku 'e cein -ji Zeruzalem Zozinon 'to bυle. "Be -sru en e Antios si 'sia.

Pol cein yaagazan nen te e -ko Bali -le 'wι 'nonnon vιle

²³ Pol 'mōn "wennon Antios, en e -ku 'e 'le. E cila Galati, "be -sru Pirigi te e -ko -a -nan Zozinon peenon "koe "tōđi -a 'o da.

Apolo 'wι paa Efεz 'lee Korēnti

²⁴ Zuif min -tu nen waa laabo Apolo, en waa -ya Aleksandri be, e 'bōla Efεz. Apolo zιε, e "we 'wι 'to wei -ji, en e Bali -le 'fluba 'wle "kaga -tōa. ²⁵ Zι kō

min 'e 'ta wōla Minsan -sru "be, -nyren waa paa "ji. Apolo 'e 'fli -non Bali -le 'nyranman 'pađi -ji, en e Zozi 'le 'wι 'nonnon ve minnun le "le zι Zozi -a 'vι be -yee 'wι 'zυ 'seze, 'pian 'wι nen Zan min -batize dre "man "be -nyren yaa -tōa "ce. ²⁶ Apolo yι -tera 'e 'fli da, en e Bali -le 'wι vιđi 'sia Zuif 'non 'le cin yι 'kuin. Zι Priskil 'lee Akila -a wei 'man be, en waa laabv 'o 'va, en zι kō min 'e 'ta wōla Bali -sru "be, waa paa "ji 'kpa tigl.

²⁷ Zι Apolo a "vale 'e 'ko Akai 'leglon 'ji be, en Zozinon -a "koe "to 'e da -kōđi -a. -A -nan nen o 'fluba 'cren -te, waa -non -yρε. Waa cren -te -ji 'nan, Zozinon nen -nan nun be 'o Apolo 'sia tigl. Zι e 'bōla Korēnti be, minnun nen Bali -le "yι "le "wean o yι -tera Zozi da be, e 'pa o va -dan. ²⁸ -Yεε cι 'nan 'wι nen Zuif 'non -a dra te e 'ka "yι "dιε, yaa -teala o yra minnun yιε man 'e klō ji. 'Wι zιε yaa -ci kōon -wle Bali wei nen 'e 'cren -teđi be -a 'nan Zozi 'be cι min 'sizan 'wι 'ji -a.

19

Pol 'li 'e da Efεz

¹ Te Apolo a Korēnti, en Pol cila Azi pōnnun yei 'zia, -a -nan nen e 'bōla Efεz. 'O 'vale Zozinon -mienun -a 'o cin 'yι, ² en yaa laabv -wlo 'nan: «Zι ka yι -tera Zozi da be, ka Bali lei 'saun 'yι?»

En o 'nan -yρε 'nan: «Kv'a 'bō manle 'nan Bali lei 'saun a dι.»

³ En Pol -a laabv -wlo 'nan: «O 'ka -batize dre 'wι "cen "man?»

O 'nan -yρε 'nan: «O 'kv -batize dre "le zι Zan -a 'vι be -yee 'wι 'zυ.»

⁴ -A -nan nen Pol "e 'nan: «Zan minnun nen o 'si 'o dre wι -wliđi "man, en 'o 'fli -non Bali le be o -batize dre. Zan 'bō -a 'vι minnun le 'nan, min nen e -taa "talε 'an -sru "be, 'ka yι -tera -a san da. -Yεε cι Zozi 'a.»

⁵ Zι o 'wι zιε -a 'man be, en o o -batize dre Minsan Zozi 'to da. ⁶ Pol 'e 'pe 'pla o da en Bali lei 'saun 'ta o da. -A -nan nen o 'wιđi 'sia wei peenun -ji, en o Bali 'lewei vιđi 'sia. ⁷ Minnun zιε o peenon "nen bōa -fuda "fli.

⁸ En Pol wla Zuif 'non 'le cin yι 'kuin. E yι -teala 'e 'fli da, en -a mlen yaaga

'bɔ te e 'wɪ "paaman minnun ji. Bali -le mingənnən -blidɪ -le 'wɪ nən yaa ve minnun ɛ, te yaa -wɛɛman 'nan minnun 'o man "yi, -e 'o -sɔɔnla Bali -sru. ⁹ 'Pian zɪ min -mienun 'ka 'wɪ zɪɛ -a siala 'wɪ 'a dɪ, ɛn wa'a 'we "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪɛ, te o "we 'wɪ "paadɪ zɪɛ -a man -wɪdɪ min pɛɛnən yiɛ man bɛ, -a -nan nən Pɔl 'si o va. Yi -tɔdɔ pɛɛnən man e 'wɪ "paaman 'siɛn Zozinən 'ji, min -tɔ nən waa laabo Tirani bɛ -yee -lugɔlu 'kuin. ¹⁰ Pɔl -a dre zɪɛ -trilii ɛ 'fi -ili, ɛn minnun pɛɛnən nən o -nyɛanla Azi 'lɛglən 'ji, te o ya Zuif 'nən 'a oo, te o 'ka Zuif 'nən 'a dɪ oo, o Minsan 'le 'wɪ 'nənnən 'man.

Keva-le 'nennun-a "vale 'o 'yv-wlidɪ -pian minnun -sru

¹¹ Bali -ciala Pɔl -va te Pɔl 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan dra. ¹² -Yee "wɛɛan sɔnən 'lee sɔ plinun nən o klɛ Pɔl 'kɔɛ man bɛ, waa "sia te waa "paaman man "yaa 'nən man te e -cɛ "sia o man te e -yv -wɪdɪ "sia o -sru.

¹³ ɛn Zuif 'nən -mienun nən o -cia "wɔdɪ -a 'fla 'tɔdɔ pɛɛnən da bɛ, o -yv -wɪdɪ -pian "minnun -sru Minsan Zozi 'tɔ da. Waa ve -yv -wɪdɪnən ɛ 'nan: «Zozi nən Pɔl -yee 'wɪ ve bɛ, -a 'tɔ da maan vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka 'si min 'gɔɛ -a -sru.» ¹⁴ Minnun nən o 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, min -tɔ nən waa laabo Seva bɛ -yee 'nennun nən waa, o ya 'sɔravli. Seva zɪɛ, Zuif min nən, ɛn e ya Bali -pannən 'tazan -tɔ -a. ¹⁵ ɛn -yv -wɪdɪ -a 'vɪ -wɛ 'nan: «An Zozi -tɔa. ɛn min nən 'bɛ cɪ Pɔl -a bɛ mɛɛn -tɔa. -Tɪ nun nən "cee "a?» ¹⁶ -A -nan nən min nən -yv -wɪdɪ "cɪ -a -sru "bɛ, e 'wɔ o da, -a -pɛ 'bɔ o pɛɛnən man -le "wɛɛan o 'bɔla 'kən zɪɛ -a -ji flan -a 'o plɔdɪ te nyɛn a o da.

¹⁷ 'Wɪ zɪɛ, Zuif 'nən pɛɛnən 'lee Grɛk 'nən pɛɛnən nən Efɛz bɛ waa 'man, ɛn o klan Bali lɔ. -A -nan nən e dre Minsan Zozi 'tɔ bɔ wɪ -a. ¹⁸ Minnun nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o "kaga "ta 'wee 'wɪ 'wɪdɪ "vɪɛ minnun yiɛ man 'wein. ¹⁹ ɛn minnun nən o 'bui -fɔa "bɛ, o "kaga "ta 'wee 'bui 'flubanun -a, 'lee 'wee fɛnən -a, ɛn waa 'tɛ 'bli minnun yiɛ man. 'Flubanun zɪɛ, -te waa man "lala nrən bɛ, e bɔa yi -kpi fuba 'soolu da nyranman "lala -a (50.000). ²⁰ Bali

-le 'plɛblɛ 'le "wɛɛan zɪ Minsan -le 'wɪ 'nənnən fuila "man zɪɛ.

Efɛz 'nən wluan Zozinən man

²¹ Zɪ 'wɪ zɪɛ e dre bɛ, "bɛ -sru ɛn Pɔl 'e 'nan, 'e "ta -ko Zeruzalɛm. 'Pian e 'nan, 'e 'ko Masedɔa 'lee Akai 'vaa -e 'e 'kɔ. E 'nan, -te 'e 'kɔ bɛ, 'e bɔala Rɔm. ²² -A -nan nən e Timote 'lee Eras nən o "paa "va "bɛ o 'pa 'sia Masedɔa, ɛn -a 'bɔ "e fɔv tɔ "wɛnnən 'a Azi 'lɛglən 'ji.

²³ Tɔ zɪɛ -a man nən -tein -tria Minsan -le 'wɪ 'nənnən da Efɛz 'fla. ²⁴ Min -tɔ nən waa laabo Demetri bɛ, e ya fɛ zɪɛ -a -nan. E -siga man nyranman "paa, ɛn e -siga 'kən "wɛnwɛnnən nun dra -wee Bali -tɔ nən waa laabo Artemi bɛ -yee vɛ -a. -Yee minnun nən waa dra waa bɛ, e "lala "kaga "ye o da. ²⁵ Minnun nən o 'nyranman -tɔwli 'bɔ zɪɛ -a "paa bɛ e 'o cin 'yɪ, ɛn e -wɛ 'nan: «'Ka pɛɛnən kaa -tɔa 'nan, -cee 'nyranman 'gɔɛ -yɛɛ -maan, ɛn -kaa cɪ. ²⁶ ɛn kaa 'man 'nan, Pɔl a -a vɪnan minnun ɛ 'nan balinun nən min o dre 'o 'pɛ -a bɛ, o 'ka bali tiglɪ 'a dɪ. 'Wɪ zɪɛ, ya'a vɪɛ Efɛz 'saza "cɛ "dɪ, 'pian yaa 'vɪ Azi 'lɛglən pɛɛnən 'ji. ɛn zɪ yaa 'vɪ bɛ, min "kaga "yi -tɛra "da, ɛn o 'si -cee bali Artemi -sru. ²⁷ 'Wɪ zɪɛ e -taa -cee 'nyranman klu -sɛnlɛa ji, ɛn -cee bali Artemi bɛ, -yee 'kən klu -taa "sɛnlɛa ji, ɛn "yɛɛ 'le 'sran bɛ, Artemi 'bɔ 'tɔ 'ka "nyian taa -kɔnlɛ min 'le dɪ. Te Artemi 'bɔ nən minnun pɛɛnən -a ye "yi Azi 'lɛglən 'ji 'lee 'trɛ pɛɛnən da.»

²⁸ Zɪ minnun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, 'bli 'fɔ 'o 'ji, ɛn o -paandɪ 'sia te waa ve 'nan: «Efɛz 'nən 'le bali Artemi a -dan.» ²⁹ 'Wɪ zɪɛ e 'fla nyɔn, ɛn 'flanən 'ci dre 'tɔ. -A -nan nən o Gai 'lee Ariza 'kun 'sa -a, ɛn o -kɔ waa fɛnan nən 'flanən 'o cin ye bɛ -a -nan. Gai 'lee Ariza zɪɛ Masedɔa 'nən nən waa, -wɛɛ Bali -le 'nyranman 'pa 'o 'vale Pɔl nun -a 'e cin va. ³⁰ Zɪ Pɔl a "vale 'e bɔala 'ji minnun zɪɛ o 'lɛ bɛ, Zozinən 'ka 'wɪɛ "man "dɪ. ³¹ ɛn Pɔl bee -mienun nən o 'fla "paala bɛ o min 'pa 'sia -yrɛ 'nan, te 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ dɪ.

³² Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te minnun nən 'o cin 'yɪ bɛ, wa'a tian 'o cin wei -ci manlɛ dɪ. Min -mienun -paanman, 'o 'wɪ 'pee ve -e min -mienun "o -paan

"wv 'wɪ 'pee -a. En min "kaga "a o yei, te 'wɪ 'bɔ nɛn 'o cin 'yɪ "man "bɛ, wa'a tian "o -ci manlɛ dɪ. ³³ Min -tv nɛn waa laabo Alɛzandre bɛ, Zuif 'nɔn a 'ta 'tɔnan "man, 'nan -e 'e bɔla 'ji minnun 'lɛ, en min -mienun 'wɪ zɪɛ -a -ci 'vɪ -yrɛ. -A -nan nɛn 'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla, -e 'e 'wɪ tin 'ba -wlɛ. ³⁴ 'Pian zɪ minnun -a -tɔ 'nan Zuif min nɛn bɛ, en o pɛɛnɔn -paandɪ 'sia 'e cin va 'wɪ -twɔwɪ "vɪdɪ -a 'nan: «Efɛz 'nɔn 'le bali Artemi a -dan.» O 'mɔn -paandɪ zɪɛ -a da.

³⁵ E drɛ zɪɛ fɔɔnɔn, en min nɛn e -tɔa 'flanɔn 'lee 'fla 'tanɔn yei "bɛ, 'e -kɔla 'e 'pɛ -tɔdɪ -a o da, en e 'nan -wlɛ 'nan: «Efɛz 'nɔn, min pɛɛnɔn -a -tɔa 'nan Efɛz 'bɛ yɪɛ -tɔa -cee bali Artemi -le 'kɔn 'va. En Artemi 'bɔ -a yiba "min nɛn e 'si laji e -tria bɛ -cɛɛ yɪɛ -tɔa "va. ³⁶ Min -tv 'ka 'kɔlaman -e 'e -sa -fɔ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'lɛbo 'pla "da -e 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'vaa, -e 'ka 'ta wɪ drɛ. ³⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, minnun nɛn ka -ta waa 'gʊɛ, wa'a -cee bali -le fɛ -tv crin wɔlɛ dɪ, en waa -cee bali "srɔnlɛ dɪ. ³⁸ -Yee "wɛan -te Demetri 'lee 'yee 'nyranman 'panɔn a "vale o 'wɪ -tɔa "min man bɛ, yinun nɛn o tin 'ba "da "bɛ o ya, en minnun nɛn o tin 'ba o va bɛ o ya. O va nɛn 'o 'kʊ o -sanman drɛ. ³⁹ En -te 'wɪ 'pee a "nyian 'ka 'ji -e 'ka vɪ bɛ, yɪ nɛn minnun 'o cin ye -e 'o 'wɪ tin 'ba bɛ -e 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a bɔla -wlɛ. ⁴⁰ 'Wɪ nɛn e drɛ cɛɛgʊɛ -yee "wɛan bɛ, o -kɔlaman -e 'o 'wɪ 'tɔ -kaa man 'nan, -kaa wluan minnun man. -Cee cin yɪdɪ 'gʊɛ -a -ci "ka "dɪ, en -ka'a 'kɔlaman -e -kaa -ci tɪgɪ yɪ -e -kaa vɪ minnun lɛ dɪ.»

⁴¹ Zɪ e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, en e 'nan minnun lɛ 'nan, 'o 'kʊ 'wee vɛ -nan.

20

Pɔl -kʊ Masedɔa 'vaa, en e -kʊ Grɛk 'trɛda

¹ Zɪ 'wɪ nɛn e 'fla nyɔɔn bɛ e -ta "tra "bɛ, en Pɔl Zozinɔn cin 'yɪ, e o "koe "tɔ 'o da, en e -wlɛ 'nan, 'e "ta -ko Masedɔa. ² Pɔl 'bɔla Masedɔa, en e Zozinɔn "koe "tɔ 'o da wei "kaga "a. "Bɛ -sru, en e -kʊ Grɛk. ³ E mlɛn drɛ 'nan nun yaaga. Te Pɔl 'e 'man wɔv 'nan -e 'e -klɔ -dan nɛn e "ta -ko Siri bɛ -a 'sia bɛ, en yaa

'man 'nan, Zuif 'nɔn 'o 'ci 'pa 'e man, -a -nan nɛn e 'nan, 'e lia 'e da -e 'e ciɫa Masedɔa "nyian.

⁴ Min 'sɔravli "nɛn o -kʊ Pɔl 'palɛ bɛ, o 'tɔ nɛn 'gʊ: Min -tv 'si Bere 'fla, Pirus -pɪ Sopatɛr nɛn. Min "fli 'si Tesalonik 'fla, Ariza 'lee Sekundus 'bɛ 'waa. Min -tv 'si Derbv 'fla, Gai 'bɛ. Min yaaga 'si Azi 'leɣlɔn 'ji, Timote 'lee Tisik 'lee Trofi 'bɛ 'waa. ⁵ O zɪɛ o -trɔa 'kʊ 'lɛ, en o -kʊ 'kʊ 'pɛnlɛ Troas. ⁶ 'Kʊvɛ vɛ bɛ, "kʊ "fɔ 'wɔ -klɔ -dan ji Filipv 'fla, te "fɛdɪ nɛn o 'kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪɛ -a -ble "da "bɛ e -nyan. Yi 'soolu "bɛ -sru, en kʊ 'bɔ o man Troas, kʊ yɪ drɛ Troas 'sɔravli.

Pɔl 'bɔla Troas

⁷ 'Mɔnnɛn yɪ -tv da, 'kʊ cin 'yɪ 'nan -e fɛ nɛn Minsan "e 'nan 'kʊ -blɪ 'e cin va bɛ 'kʊ -blɪ. -A -nan nɛn Pɔl 'wɪ tin 'badɪ 'sia Zozinɔn lɛ, kɔɔ -te tv cɛɛn bɛ, e -ko -le "wɛan. E 'wɪ tin 'ba -wlɛ "trilii, en bada -tɔ. ⁸ Kʊ ya 'kʊ cin yɪdɪ 'kɔn "bʊ "nɛn 'kɔn 'ta lou "bɛ -a -ji. 'Kɔn "bʊ zɪɛ -a -ji bɛ, -kannɛn "kaga "a 'e 'fɔdɪ "nɛn. ⁹ -Gobo 'nɛn 'tv nɛn waa laabo Etiko bɛ, e ya 'e -nyrandɪ -fenɛdɪ 'plo da. Pɔl a 'wɪ tin 'banan "kaga, en yɪ 'nɛn zɪɛ -a -tɛdɪ 'sia. Yi -wɫamlan "bʊv "le "wɛan e 'si -fenɛdɪ da 'kɔn 'ta lou 'kɔn yaagazan 'win -ji, en e -ta -tilɛa "tra. Minnun -ta, en waa wluan lou, 'pian te e -ka 'va.

¹⁰ Pɔl sɔɔnla e 'kunnan 'nɛn zɪɛ -a da, en yaa 'si 'e 'pɛ -ji, e 'nan: «Te nyɛn 'e 'ka 'cɛndɪ, e beli 'va.» ¹¹ "Bɛ -sru, en Pɔl -kʊ 'e "pa 'ji 'kɔn 'ta lou. E 'kpɔun "nɛn jɛɛn, waa blɪ 'e cin va, en e 'wɪ tin 'ba 'trilii tv cɛɛn "man, -a -nan nɛn e -kʊ. ¹² O -kʊ -gobo 'nɛn zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn te e ya 'e 'belidɪ, -a -nan nɛn e drɛ ci "nran -dan tv -a.

Pɔl 'si Troas, en e -kʊ Mile

¹³ Kʊvɛ -trɔa 'e tɛdɛ Pɔl lɛ -klɔ -dan ji, en kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Azo bɛ -a da. 'Fla zɪɛ -a da nɛn kʊ Pɔl -fɔa 'kʊ 'va, -yɛɛ cɪ 'nan Pɔl "e 'nan 'e -ciala 'e 'cɛin -ji zia. ¹⁴ Pɔl 'bɔ 'kʊ man Azo, en e -fɔ 'kʊ 'va -klɔ -dan ji, -a -nan nɛn kʊ -kʊ 'fla nɛn waa laabo Mitilɛn bɛ -a da. ¹⁵ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, en kʊ -kʊla "nyian -klɔ -dan ji. 'Bɛ 'ta tv cɛɛn, kʊ 'bɔla 'yɪ yei 'trɛ 'tv nɛn waa laabo Kio

bε -a "srøn. "Bε -sru "yi -a, en kv 'bōla 'yi yei 'trε nen waa laabo Samos bε -a da. 'Bε 'ta tv cεen "nyian, en kv 'bōla 'fla nen waa laabo Mile bε -a da. ¹⁶ -Yεε ci 'nan Pōl 'ka "vale 'e -tōa Efεz dī, kōō e 'ka "vale 'e "mōan Azi 'lēglōn 'ji dī, en yaa -wεε "man 'nan 'e bōala Zeruzalēm Pantekōt "fēdi yi da.

Pōl 'wī tin 'ba Efεz -leglizi min cejenun lε

¹⁷ 'Pian zī Pōl 'bōla Mile bε, en e min 'pa 'sia 'nan 'o 'kv Efεz -leglizi min cejenun laabu. ¹⁸ Zī min cejenun zīε o -ta bε, en e 'nan -wle 'nan: «Te an 'bōla 'e tēdε 'ka 'va, 'nyranman nen maan 'pa Azi 'lēglōn 'ji -trilii -e 'e 'bō cεεgvε, kaa -tōa. ¹⁹ Ma'an 'fli drεlε -dandan Minsan -le 'nyranman 'panan dī. An yra 'yī Zuif 'nōn 'lō, en an 'nyranman 'pa 'an 'ta le 'an yīε 'yī 'a. -Yεε ci 'nan Zuif 'nōn a "vale 'o 'wī 'wli dī "dra 'mēn. ²⁰ Ma'an 'wī 'tv yōōlε 'ka man dī, an Bali -le 'wī 'vī cεε, en an -yee 'wī nen e ka dra tīglī bε -a paa 'ka 'ji min pēenōn yīε man 'kōnnun -ji. ²¹ Maan 'vī Zuif 'nōn 'lee minnun nen o 'ka Zuif 'nōn 'a dīε -wle, 'nan 'o 'sī 'wī 'wli dī "drēdī man -e 'o -sōōnla Bali -sru -e 'o yī -tēra -cee Minsan Zozi Crizi da.

²² En 'bε nen 'gvε, an "ta -ko Zeruzalēm "le zī Bali lei 'saun -a 'vī 'mēn 'nan 'an drε bε -yee 'wī 'zv. 'Pian 'wī nen e bōa 'an man -nan nun bε, ma'an tōa dī. ²³ Maan -tōa 'pian 'nan 'fla 'tv dō pēenōn da bε, Bali lei 'saun -a ve 'mēn 'nan minnun 'tε "paa 'an da -e 'waan 'fō -pō 'kuin. ²⁴ 'Pian 'mēn vε bε, 'mēn 'belidī -cin 'ka 'an 'ji "le 'nyranman nen Minsan Zozi -a -nōn 'mēn 'nan 'an 'pa bε -yee 'wī 'zv dī. 'Wī nen Minsan "e 'nan 'mēn 'an drε bε, -nyrēn 'nan, 'an Bali -le 'wī 'nōnnōn vī minnun lε 'nan Bali "yī drε -wle.

²⁵ An cīi 'ka pēenōn 'va te an Bali -le mingōnnēn -blidī 'wī ve 'cεε. 'Pian 'bε nen 'gvε, maan -tōa 'nan 'ka 'va min -tv 'ka "nyian 'an ye dī. ²⁶ -Yee "wεan maan ve 'cεε cεεgv 'nan: Zī kō "an "drε bε, maan drε 'ka pēenōn lε. -Te 'li 'pei ka'a yī -tēlā 'mēn 'wī 'paadī da dīε, mēen "cεε drε dī. ²⁷ -Yεε ci 'nan 'wī nen Bali -a drε 'nan -e min 'e pli 'e man bε, maan 'vī 'cεε 'e pēenōn. Ma'an 'wī

'tv yōōlε 'ka man dī. ²⁸ -Yee "wεan 'ka drε "yī 'ka 'fli -va 'lee minnun nen Bali lei 'saun o -nōn 'cεε 'nan 'ka yīε 'tō o va bε o va. 'Ka yīε 'tō Bali -le -leglizi bε -a va, Minsan Bali -a 'lō 'e 'pī nyēn -a. ²⁹ Maan -tōa 'nan, -te an -kv bε, minnun nen o ya "le plō wī -zv bε, o -taa -wla lēa 'ka yei, -e 'o 'wī 'wli dī "drε minnun nen 'ka yīε -tōa "o va bε -wle. ³⁰ En "nyian 'ka yei min -mienun -taa 'wunlēa, o 'wlu winun ve Zozinōn lε -e 'o 'sēn o -sru. ³¹ -Yee "wεan 'ka yīε 'tō 'ka 'fli -va, en -a -cin 'e 'fōla 'ka 'ji 'nan lε yaaga 'wlu bodrun funnin te an 'wī "paala 'cεε 'an 'ta le 'an yīε 'yī 'a.

³² En 'bε 'gvε, an "ta "mēn 'ka -pēba wo Bali 'lee Bali -le 'wī nen e "yī "dra min lε bε -wlo. -Yee 'wī zīε, 'plēblē a -yrō -e 'e 'ka "koe "tō 'ka da, "bε -sru -e 'e "yī "nen yaa 'pla 'nan e dra minnun nen o cī -yee vε -a bε -wle "bε, 'e drε 'cεε. ³³ En ma'an -wεēlε 'nan min e 'yee "lala 'lee 'yee -siga 'lee 'yee sōnūn -nōn 'mēn dī. ³⁴ Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan an 'nyranman 'pa 'an 'pē -a, en maan "nen "fē bli, en minnun nen o -kv 'an 'palē bε, en waa "nen "fē bli. ³⁵ Zī kō min e 'nyranman 'pa -e 'e 'pa 'yalē -tēnōn 'va bε, maan -nan kōōn 'cεε. En 'wī nen Minsan Zozi -a 'vī bε, -a -cin 'e 'fōla 'ka ji. Yaa 'vī 'nan: «Min nen e fē -nōan "min lε bε, -fēa a -a san man e "mlian min nen e fē "sia min lō bε -a san da.»

³⁶ Zī Pōl cεēn 'wī zīε -a vī dī man bε, en e "pō sōōnla o 'vale waa, en e Bali trō 'ba. ³⁷ -A -nan nen o pēenōn -sran wu -a, te o -tēa Pōl -pē -ji, te waa lēa man 'o man. ³⁸ 'Wī nen e o ta drε 'trōdrō bε, -nyrēn 'nan Pōl "e 'nan min -tv 'ka "nyian 'e 'ye dī. Tōōn en o -kv Pōl 'palē -a -nan nen e -fōa -klv -dan ji bε -a -nan.

21

Pōl -kv Zeruzalēm

¹ Zī kv 'sī o "srøn "bε, en kv -fō -klv -dan nen e -ko Kos tīglī bε -a -ji. 'Bε 'ta tv cεēn, en kv -kv Rodēs, kv 'sī 'bε 'nan, en kv -kv Patara. ² -A -nan nen kv -klv -dan tv nen e "ta -ko Fenizi bε -a 'yī, en kv -fō -ji. ³ Kv 'bōla 'yī yei 'trε nen waa laabo Sipri bε -a "srøn. Kv ya -klv -ji, te kv Sipri 'trε 'bō ye. Sipri -fō 'kv 'pē

bv da zia, en kv -kv Siri 'leɣlɔn 'ji zia, 'nan -e 'ku 'tɔ 'fla nɛn waa laabo Tir bɛ -a da. 'Fla zɪɛ -a da nɛn -klv 'bɔ -tɔa -e 'o -ci fɛnun pɛɛnɔn -sɔɔnla.

⁴ Zɪ kv -a -nan Zozinɔn 'yɪ bɛ, en kv -fv o va yi 'sɔravli. Zozinɔn nɛn Bali lei 'saun 'ta 'tɔ o man bɛ, waa 'vɪ Pɔl lɛ 'nan, te 'e 'ku Zeruzalɛm dɪ. ⁵ 'Pian zɪ yi 'sɔravli zɪɛ e -nyan bɛ, en lɪmɔn 'lee -klɔnmɔn 'lee 'nɛn "wɛnnɛn, o pɛɛnɔn 'ta 'ku 'palɛ -sia fɛnan nɛn o -klv -dan "siala bɛ -a -nan. En 'ku pɛɛnɔn 'ku "po sɔɔnla jemie man, en kv Bali trv 'ba. ⁶ Zɪ kv 'si 'ku cin 'srɔn "bɛ, "ku "fɔ 'wv -klv -dan ji, en "o kvv 'wee vɛ -nan.

⁷ Zɪ kv 'si Tir bɛ, en kv 'bɔla Potelemai, -a -nan nɛn 'kve -fɔdɪ -klv -dan ji -nyan. Zozinɔn nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, kv o 'tɔ bv, en kv yi -tv drɛ o va. ⁸ 'Bɛ 'ta tv cɛɛn, en kv -kv, kv 'bɔla Sezare. Kv -kv Filipv nɛn waa laabo Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪzan bɛ -yee "kɔnnɛn, en kv -nyran "va. Filipv zɪɛ, e ya min 'sɔravli "nɛn o 'si "va Zeruzalɛm bɛ o va. ⁹ Filipv -le 'nɛn lɪmɔnnun a sinjɛn, wa'a 'kɔnnɛn tɔa dɪ. O ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a.

¹⁰ En zɪ kv ya 'mɔnnan fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, en Bali 'lewei vɪzan -tv nɛn waa laabo Agabo bɛ e 'si Zude, e -ta 'ku 'va. ¹¹ -A -nan nɛn e Pɔl -le -tien 'kɔlɛ 'si, en 'e 'cɛin 'lee 'e 'pɛ yrɪ 'a, en e 'nan: «'Wɪ nɛn Bali lei 'saun -a 'vɪ bɛ -nyrɛn 'gɔ, e 'nan: «Min nɛn -tien 'kɔlɛ 'gɔvɛ e cɪ -yee vɛ -a bɛ, zɪ Zuif 'nɔn -a -yrɪman -gɔ Zeruzalɛm -e 'o -nɔn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ.»

¹² 'Ku 'vale Zozinɔn nɛn Sezare bɛ waa, zɪ kv 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en kv Pɔl trv 'ba 'kpa tɪɣlɪ 'nan, te 'e 'ku Zeruzalɛm dɪ. ¹³ En Pɔl "e 'nan 'kve 'nan: «-Mɛ "wɛɛn nɛn ka -wua -e te kaan 'ta dra -trɔdrɔ? -Yɛɛ cɪ 'nan, 'an 'man a 'e wɔvɔdɪ, 'an 'man 'ka 'e wɔvɔdɪ 'nan -e 'waan -yrɪ 'saza "cɛ "dɪ, 'pian 'an 'man a 'e wɔvɔdɪ 'nan -e 'an 'ka Zeruzalɛm 'bɔ 'nan nun Minsan Zozi 'tɔ 'ji.» ¹⁴ Zɪ Pɔl 'ka 'wɪnan "man -e 'wɪ nɛn kva ve bɛ 'e 'sia "da "dɪɛ, kv'a "nyian kɔalɛa "man "dɪ, en kv -yrɛ 'nan: «Minsan cɪ 'sɔ wɪnun 'e drɛ!»

¹⁵ Zɪ kv yi -mie drɛ fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, en kv 'kve fɛnun wɔvɔla "da, en kv -kv Zeruzalɛm. ¹⁶ -A -nan nɛn Sezare Zozinɔn 'ku 'ku 'palɛ -sia, en o -kv 'ku 'a

Sipri min Nasɔn -le "kɔnnɛn 'nan -e 'ku nyin -nan nun. Nasɔn zɪɛ e ya Zozi 'va -a -nan 'mɔn.

Pɔl -kv Zaji -le "kɔnnɛn

¹⁷ Zɪ kv 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, -a -nan Zozinɔn 'ku 'sia cɪ "nran -a. ¹⁸ 'Bɛ 'ta tv cɛɛn en 'ku 'vale Pɔl nun -a, kv -kv Zaji -va. -A -nan nɛn -leglizi min cejenun pɛɛnɔn 'o cin 'yɪ. ¹⁹ Zɪ Pɔl o 'tɔ 'bv bɛ, 'wɪ nɛn Bali ciɪla "va yaa drɛ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o yei "bɛ, en yaa 'vɪ -wɛɛ 'e klɔ ji.

²⁰ Zɪ min cejenun 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, en o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. -A -nan nɛn o 'nan Pɔl lɛ 'nan: «"Bvɪ, "i 'yɪɔ, Zuif 'nɔn "kaga drɛ Zozinɔn 'a, en o pɛɛnɔn a 'o kɔaladɪ -pei -tɔ wɪ man 'kpa tɪɣlɪ. ²¹ Waa 'vɪ 'wɛɛ 'nan, yei 'nan Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o cɪ -pɛnnɔn yei "bɛ, 'nan te 'o 'ta wɔla Moizi -le -pei da dɪ, en te 'o 'wee 'nɛn 'fɔ -klɔnmɔn -va dɪ, en te 'o 'ta wɔla Zuif 'nɔn 'le -pei da dɪ. ²² Waa dra "mɛn 'kɔ? -Yɛɛ cɪ 'nan o -taa -a manlɛ 'nan i ya 'gɔ. ²³ -Yee "wɛɛn, 'wɪ nɛn kv "ta -a ve yei 'gɔvɛ, 'i 'ta wɔla "da! Min sinjɛn a 'ku yei 'gɔ, o -tɔ 'o wei da. ²⁴ 'I 'ku waa, -e 'ka 'fli drɛ 'saun Bali 'le "le zɪ Moizi -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zv. 'I "lala nɛn waa -nɔan -e 'o 'wɔlo "jɛ "bv bɛ -a -nɔn o 'lɛji -e 'o -kɔla 'o 'wɔlo "jɛ "bvɔdɪ -a. -Te e drɛ zɪɛ, -e min pɛɛnɔn o -tɔ 'nan, 'wɪ nɛn waa ve 'i man bɛ, wɪ nɛn, -e 'o -tɔ 'nan, 'i 'bɔ "nyian, 'i 'ta wɔla Moizi -le -pei da. ²⁵ Minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, en o yi -tɛra Zozi da bɛ, 'wɪ nɛn kva 'pla "da 'e 'cɛn bɛ, -nyrɛn kva 'vɪ -wɛɛ. Kva 'vɪ 'nan: Te 'o 'wɪ nɛn waa -tɛ -yv lɛ bɛ -a -blɪ dɪ, en te 'o 'wɪ nyɛn -blɪ dɪ, en te 'o 'wɪ nɛn min 'ka -a -blɔ 'cɛnɛ -e -a nyɛn 'e -sran dɪɛ -a -blɪ dɪ, en te 'o cin nan 'lee 'o cin -sran -wɛɛ "dɪ, en te min 'e "blu -wɛɛ "dɪ.»

²⁶ 'Bɛ 'ta tv cɛɛn, en Pɔl min sinjɛn zɪɛ o 'sia, fɛ nɛn min -a dra 'lɔɔ -e min 'e drɛ 'saun Bali 'le bɛ, waa drɛ. "Bɛ -sru, en Pɔl -kv Bali -pan 'kuin, en yi nɛn 'wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ -nyaan "da "bɛ yaa 'vɪ -wɛɛ, -e o -tvɔv pɛɛnɔn 'o Bali -panvɛ -nɔn Bali lɛ yi zɪɛ -a da.

Minnun Pɔl 'kun Bali -pan 'kuin

²⁷ Te yi 'sɔravli zɪɛ -a -nyandɪ 'bɔ, -a -nan nɛn Azi Zuif 'nɔn nɛn o Pɔl 'yɪ Bali

-pan 'kuin bε, o minnun "kaga wluan
"man, εn waa 'kun. ²⁸ Minnun zιε o -
paanman -a vidi -a 'nan: «Izrael 'nɔn
'ka 'ta 'pa 'ku 'va. "Ka 'yio, min nɛn
e 'wι "paaman minnun ji fε pεεnɔn
'nan bε -nyrɛn 'gυ. Yaa "paaman 'nan,
Moizi -le -peinun 'lee -cee Bali -pan
'kɔn 'lee -kaa 'bɔ Izrael 'nɔn bε, 'nan -
kaa 'ka -si tɪgɫi da dɪ. En e wla Grɛk
'nɔn 'a -cee Bali -pan 'kuin. 'Wι nɛn
wa'a dra dɪε, yaa drε -cee fɛnan nɛn e
ci 'saun Bali 'lɛ bε -a -nan.» ²⁹ Waa 'vι
zιε, kɔɔ o Pɔl 'lee Efɛz min Trofi 'yι 'fla
yei, εn 'o ci nrɔn 'nan, -wεε wla 'o 'vale
-a Bali -pan 'kuin.

³⁰ 'Wι zιε, e min pεεnɔn nyɔɔn 'fla, εn
o 'si flan -a fε pεεnɔn 'nan, o -ku 'o cin
yιε -nan. O Pɔl 'kun, waa klan, εn waa
'bɔla Bali -pan 'kuin -sa -a, εn o 'kɔn 'bɔ
'lɛ 'wυ 'nun. ³¹ O ya Pɔl -sɔnnan 'nan -e
'e 'ka 'o 'pɛ "nɛn.

-A -nan nɛn minnun -ku -a vιε Rɔm
'nɔn 'le 'sounjanun tazan -dan lɛ 'nan,
Zeruzalɛm 'nɔn pεεnɔn "ta wuanla 'o
cin man. ³² 'Nun tɔɔn εn 'sounja-
nan tazan -dan zιε e 'yee 'sounjanun
'lee 'sounjanun tanɔn wluan, εn o -
ku minnun "kaga zιε o va. Zι minnun
zιε o 'sounjanun tazan -dan 'yι 'o 'vale
'yee 'sounjanun -a bε, εn o Pɔl -sɔndɪ
'le 'tɔ.

³³ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -
dan pli Pɔl man, εn e 'nan 'yee 'soun-
janun lɛ 'nan, 'o 'kun -e 'o -yrɪ -bulalɛ
baa "fli "a. Tɔɔn εn yaa laabυ min-
nun lɔ 'nan: «-Tɪ nɛn -a 'bɔ 'a, εn -mɛ
"nɛn yaa drɛ?» ³⁴ Minnun pεεnɔn -
paandɪ 'sia 'e cin va, min -mie "e -paan
"wo 'wι 'pee vidi -a, -e min -mie "e -
paan "wυ 'wι 'pee vidi -a. -Yee "wεan
'sounjanun tazan -dan 'ka -kɔlalɛ 'wι
'tυ -ci mandɪ -a sɔɔ zιε -a yei "dɪ, εn e
'nan, 'o 'ku Pɔl -a 'sounjanun -le 'kuin.
³⁵ Zι Pɔl 'lee 'sounjanun "ta bɔa fɛnan
nɛn waa -tria 'vaa, -e 'o -wla 'kɔn 'bɔ
'ji bε -a -nan bε, εn 'sounjanun Pɔl
'si lou, kɔɔ minnun "ta -gla -fɔa 'nan,
te 'sounjanun 'o 'ku -a dɪ. ³⁶ -Yεε ci
'nan, minnun pεεnɔn yra -a -sru te o
-paanman 'nan: «'Ka -tɛ, 'ka -tɛ.»

Pɔl 'e 'ci wι 'vι

³⁷ Te o "ta Pɔl -wlamlan 'sounjanun
-le 'kɔn zιε -a -ji bε, εn yaa laabυ 'soun-
janun tazan -dan lɔ 'nan: «I -kɔlamlan
i -si -nɔan 'mɛn -e 'an 'wι 'tυ vι yei?»

En 'sounjanun tazan "e 'nan: «Yioo,
Grɛk min nɛn 'yia, ³⁸ Ezipti min nɛn e
minnun wluan 'o cin man -a yi "fli 'ka
tian bɔlɛ 'gυ dɪε, -njεε 'yia dυb? Min zιε,
e -ku o -kpi sinjɛn (20.000) -a "bui "da
te -kuli -tan fɛnun 'lee sɛnnun a -wɫɔ.»

³⁹ En Pɔl "e 'nan: «Silisi Zuif min nɛn
maan, an "sia Tars, an ya 'fla nɛn -a
'tɔ "we "bε -a da 'trɛ 'wɫɛ 'a. Mɛin tru
"baa, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wι tin 'ba
minnun lɛ.»

⁴⁰ -A -nan nɛn 'sounjanun tazan -si -
nɔn -yrɛ. En Pɔl -tɔ fɛnan nɛn waa -tria
'vaa -e 'o -wla 'kɔn 'bɔ 'ji bε -a -nan, εn
'e 'pɛ wluan minnun lɛ 'nan, 'o sɔɔ 'pla.
Zι minnun pεεnɔn 'ta -tɔ bε, εn Pɔl 'wι
tin 'badɪ 'sia -wɫɛ Ebre wei -ji.

22

¹ E 'nan: «'An "bɔinun 'lee 'an
"tinun, 'ka "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ -e 'wι
nɛn kɔ 'an vι 'cɛε 'lɔɔ, -e 'ka 'si 'an man
bε 'ka man.»

² Zι waa wei 'man te e "we -wɫɛ Ebre
wei -ji bε, εn 'o 'lɛbɔ 'pla "da "fo. -A -
nan nɛn Pɔl "e -wɫɛ 'nan:

³ «Silisi Zuif min nɛn maan, an "sia
Tars, 'pian waan 'lɛbɔ Zeruzalɛm 'gυ.
Min nɛn e 'wι paa 'an 'ji bε, waa laabo
Gamaliɛl, -yεε -kaa tranun drε wι paa
'an 'ji 'kpa tɪgɫi. 'An bɔ 'gυ an ya "nɛn
Bali nɛn ka ci cɛεgυ -a -sru 'labɛ, -a -
sru 'kpa tɪgɫi. ⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɫa
"nɛn 'wι 'paadɪ -trɛ nɛn 'gυε -a -sru
"bε, an 'tɛ 'pa o da -trilii, min -mie -
ka -a 'wι 'ji. An -klɔnmɔn 'lee lɪmɔn
nun 'kun, an o -fɔ -pυ 'kuin -a 'wι man.
⁵ Bali -pannɔn 'tazan 'lee min cejenun
-kɔlamlan waa ve 'nan, 'wι tɪgɫi nɛn
maan ve. -Yεε ci 'nan, o 'bɔ -wεε 'fluba
nɛn e -si -nɔan 'mɛn -e 'an -wla Zuif
'nɔn 'le cin yι 'kɔn nɛn Damas bε -a -
ji bε -a -nɔn 'mɛn. An -ku 'nan -e 'an
Zozinɔn nɛn -nan nun bε o "kuun -e
'an 'ta waa Zeruzalɛm -e 'o 'wι "nɛn -
kɔɔn -wɫɛ.

⁶ An sɔɔnla 'sia, "mɛεn vɪnan 'an -
pliman Damas "srɔn te yidɛ "ta bɔa
min -win -ji 'sɛzɛ bε, -a -nan nɛn 'tɛ 'san
-dan bii laji, e -sɛn 'an da. ⁷ 'An -tria

"tra, en an wei-tv 'man, te yaa ve 'men 'nan: <Saul, Saul-mε "le "wεan nen i 'te "paa 'an da?>

8 En maan laabv 'nan: <An 'san, -ti nen 'yia?>

E 'men 'nan: <Nazarεti min Zozi nen i 'te "paa "da "bε -nyren 'maan.>

9 Minnun nen kv ci waa bε, "o 'te 'san 'bɔ 'yl, 'pian min 'bɔ nen kv wu 'a bε, wa'a wei manle dɪ.

10 Maan laabv 'nan: <Minsan 'an dre "men 'kɔ?>

En Minsan "e "men 'nan: <I 'wluan lou -e 'i 'kv Damas -a -nan nun nen 'wɪ nen Bali "e 'nan 'yie 'i dre bε, waa ve 'yie.>

11 "Tε 'san 'pleble zɪε, yaan yie 'wi, -yee "wεan minnun nen kv ci waa bε, waan 'kun 'an 'pε -man, en o -kv maan Damas.

12 Min -tv a 'fla zɪε -a da bε, waa laabo Anania e Bali bɔa 'kpa tɪglɪ en e 'ta 'wɔla -cee -peinun da, en Damas 'bɔ 'nan bε Zuif 'nɔn pεenɔn -a 'tɔ "yi "ve.

13 Min zɪε, e -ta 'an 'va, e -tɔ 'an "srɔn, en e 'men 'nan: <An "bɔɪ Saul 'i yie 'e 'le 'sv!>

'Nun tɔɔn en 'an yie 'le 'sv, en maan 'bɔ 'yl. 14 -A -nan nen yaa 'vɪ 'nan: <-Kaa tranun -le Bali 'i 'pla 'e 'cɛn 'nan -e 'yie 'ci 'sɔ wɪnun -tɔ, -e min nen e ci tɪglɪ 'e -tɔwli "bε 'i -tɔ, -e wei nen e 'sia -a 'le bε 'i man.> 15 -Yεε ci 'nan e 'nan: <I -kɔan 'yee 'wɪ -nan yɪzan -a, -e 'wɪ nen yia -nan 'yl, en yia 'man bε, 'i vɪ min pεenɔn le! 16 'Bε nen 'gɔvε, -mε "nen i ci -a man -pennan? 'I 'wluan lou. 'Wei -batize dre, 'i vɪ Zozi le 'nan, -yεε ci 'i 'san -a, -e Zozi 'e 'yie 'wɪ 'wliɪ fui.>

17 An 'li 'an da Zeruzalem, an ya Bali trv 'banan Bali -pan 'kuin, en e dre 'men "le nyrinvla zv. 18 An Minsan 'yl, en e 'men 'nan: <I kle 'i man! 'I 'si "nyiandv Zeruzalem! -Yεε ci 'nan -a -nan 'nɔn 'ka 'taa 'wɪle 'men 'wɪ nen i -taa -a vɪle bε -a man dɪ.>

19 En maan 'nan -yɪε 'nan: <Minsan, waa -tɔa 'nan "nen an -cia cin yɪ 'kɔnnun -ji, te an minnun nen o yi -tɛala i da bε o "kuunman, te an o -fɔa "pv 'kuin, te an o -sɔan. 20 "Wεε vɪ 'nan o Etienɛn nen 'yie 'wɪ 'nan yɪzan -a bε -a -tɛ te an ya -nan, en 'an 'bɔ 'bε 'kun -wee sɔnun man.>

21 En Minsan "e 'men "men 'nan: <I 'kv! An -taa 'i 'palε -sia -kɔɔbli minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε o va.> »

22 Minnun "trɔen "fv 'e 'tɔɪ Pɔl weilε -trilii 'pian zɪ e 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, tɔɔn en o -paandɪ 'sia -a vɪɪ -a 'nan: <'O min 'labε -a -tɛ, 'e 'sinan "fo, e 'ka "le -a yie 'e 'fv "man "dɪ.>

23 O -paandɪ 'sia te o 'wee sɔnun wεenman, te o fuɔn wεenman lou 'bli 'fɔ o ji -le "wεan.

24 En 'sounjanun tazan "e 'nan 'o Pɔl -wla 'sounjanun -le 'kɔn 'bɔ 'ji, -e 'o 'wɪ laabv -yɪɔ sɔnba "a. 'Sounjanun tazan a "vale 'wɪ nen yaa -maan 'lɔɔ, minnun paan Pɔl da bε 'e -ci maan.

25 Zɪ o ya Pɔl -yɪɪnan 'nan -e 'o -sɔn bε, en 'sounjanun tazan nen 'e 'tɔɪ -nan bε, Pɔl -a laabv -yɪɔ 'nan: <-A -si a 'e 'nɔndɪ 'cεε 'nan, Rɔm min tɪglɪ nen wa'a tian -yee tin 'balε -e tin 'e 'tɛ "da "dɪε, 'ka -sɔn?>

26 Zɪ 'sounjanun tazan 'wɪ zɪε -a 'man bε, en e -kv -a vɪle 'sounjanun tazan -dan le 'nan: <Min 'labε, Rɔm min tɪglɪ nen. I "ta -a dra -yɪε 'kɔ?>

27 -A -nan nen 'sounjanun tazan -dan -ta, en yaa laabv Pɔl -lɔ 'nan: <Rɔm min nen 'yia?>

En Pɔl "e -yɪε 'nan, Rɔm min nen 'yaa.

28 En 'sounjanun tazan -dan "e Pɔl le "nyian 'nan: <'Men vε bε, "lala "kaga "a nen an dre Rɔm min tɪglɪ 'a.>

En Pɔl "e 'nan: <'O "mεen "ya 'wɔ Rɔm min tɪglɪ 'a.>

29 'Nun tɔɔn minnun nen o "ta paan 'wɪ laabo Pɔl -lɔ sɔnba "a bε, o pli 'o -sru, en o 'si Pɔl "srɔn. Zɪ 'sounjanun tazan -dan a 'man 'nan, Pɔl nen 'e 'nɔn minnun le waa yɪɪ bε, 'nan Rɔm min tɪglɪ nen bε, -a -nan nen nyen -a cεen.

O -kv Pɔl a tin 'banɔn 'le

30 'Sounjanun tazan -dan a "vale 'nan 'wɪ nen 'e dre 'lɔɔ, en Zuif 'nɔn 'wɪ 'tɔ Pɔl man bε "e -tɔa. -Yee "wεan zɪ tv cεen bodrun bε, en e 'nan Bali -pannɔn 'lee tin 'banɔn pεenɔn le 'nan, 'o cin yɪ. E 'nan 'o baa 'si Pɔl man, -a -nan nen o 'ta Pɔl -a tin 'banɔn 'le, en waa -tɔ o yei.

23

¹ Pōl tin 'banōn pēnōn 'nanjen tein, en e 'nan: «'An "bōinun, Bali -le 'nyranman nēn maan 'pa 'trilii -e 'e 'bō cēegv yi -a bē, maan -tōa 'an 'fli -lō 'nan, -a -tōwli 'ka "va te e ya -wliđi "fo "đi.»

² En Bali -pannōn 'tazan Anania "e 'nan minnun nēn 'o 'tōđi Pōl "srōn "bē -wle 'nan, 'o Pōl 'lēbo "wi "da. ³ En Pōl "e -yre 'nan: «Bali 'bē -taa "yie "sōn wōle, i ya "le 'kōnba ceje nēn waa man 'wv 'fuvu bē -yee 'wī 'zv. I ya 'i -nyrandi 'mēn 'wī -sru 'nan -e 'i 'mēn 'wī tin 'ba "le zī -pei -a 'vī bē -yee 'wī 'zv, en i -pei -tō wī 'bō srēman -a vīđi -a minnun lē 'nan, 'waan 'sōn.»

⁴ Minnun nēn Pōl "srōn "kogo bē, en o 'nan Pōl lē 'nan: «I ya Bali -pannōn 'tazan -dan bē -a "srōnnan?»

⁵ En Pōl "e -wle 'nan: «"Bōinun, ma'an -ci -tōle 'nan Bali -pannōn 'tazan nēn đi. 'Pian maan -tōa 'nan Bali wei a 'e 'crēn 'tēđi 'nan: «Te 'i 'wī 'wliđi "vī 'yie minnun tazan lē đi.» »

⁶ Zī Pōl -a -ci -tō "le 'nan minnun nēn 'o cin 'yī bē o -mienun a Saduze 'nōn 'a, en o plōennun a Farizen 'nōn 'a bē, -a -nan nēn yaa 'vī 'pleble tin 'banōn yei 'nan: «'An "bōinun, Farizen min nēn maan, en Farizen min 'bē 'an 'ya. Cēegv -te o -ta maan tin 'banōn 'lē bē, -yēē ci 'nan 'an yi -tera "da 'nan, minnun nēn o kaa bē o wuanla -kanōn 'va.»

⁷ Zī Pōl 'wī zīē -a 'vī bē, en -sa -fōla Farizen 'nōn 'lee Saduze 'nōn yei, -a -nan nēn o "kaga cēēn 'e cin man. ⁸ -Yēē ci 'nan, Saduze 'nōn "o 'vī 'nan, minnun nēn o -kaa "bē, wa'a 'fua đi, en Bali -le 'pasianōn "ka "đi, en Bali lei 'saun "ka "đi, te Farizen 'nōn "o "ve 'nan, 'wī 'kpa nēn 'wī zīē -a.

⁹ Minnun -le -paandı a cilanan "da, -a -nan nēn Farizen 'nōn va 'fluba 'ci vīnōn wluan lou, en o -sa -fōđi 'sia 'pleble, te waa ve 'nan: «Kv'a 'wī 'wliđi -tōwli 'ye min 'gōē -a man đi. -Te Bali lei 'bē 'wī "paaman "ji? En -te 'bē "cēē đi Bali -le 'pasiazan 'bē 'wī "paaman "ji? -Ka'a tōa đi.»

¹⁰ -Sa -fōđi 'bō 'fōla "va 'pleble "bōv "le "wēan, nyēn 'sounjanun tazan cēēn 'nan, te 'o Pōl srē -ji đi. En e 'nan 'yee minnun lē 'nan, 'o -sōnla -e 'o Pōl

'kun o yei, -e 'o -kv -a 'sounjanun -le 'kuin.

¹¹ -Pei -man bē, Minsan pli Pōl man, en e 'nan -yre 'nan: «'I -pōan 'kun! -Yēē ci 'nan, zī i -tō 'an -sru 'mēn 'wī vīđi -a Zeruzalem bē, -a -tōwli "nēn "nyian 'i drē Rōm!»

Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa Pōl man

¹² Zī tv cēēn bē, en Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa, en o -tō 'o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēle đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yi 'mlian đi. ¹³ Minnun nēn o 'wī zīē -a 'pla "da "bē, o -fuba sinjen -cia. ¹⁴ Minnun zīē, o -kv Bali -pannōn 'tanōn 'lee min cejenun va, en o 'nan -wle 'nan: «Kva 'pla "da, en kv -tō 'kv wei -da 'nan, -te kv'a tian Pōl -tēle đē, -blife -tōwli 'ka 'ko 'kv 'le đi. ¹⁵ -Yee "wēan, 'ka vī 'sounjanun tazan -dan lē 'nan, 'e 'ta Pōl -a 'cēē, -e 'wī nēn kō ka drē -yre "bē 'ka vī. -Te "yēē vī 'nan 'e -pli 'ka man bē, te "kōē man a 'e wōvđi -e 'kv -tē.»

¹⁶ -Wee san nēn waa nrēn bē, Pōl "blu -le 'nēn -a 'wī vīđi 'man, en e -kv 'sounjanun -le 'kuin -a -nan sēē wōle Pōl lē.

¹⁷ -A -nan nēn Pōl 'sounjanun tazan -tv laabv, en e -yre 'nan: «'I 'kv 'nēn 'gōē -a 'sounjanun tazan -dan 'va. 'Wī 'tv a "ji -e 'e tin 'ba -yre.»

¹⁸ 'Sounjanun tazan -trōa 'nēn zīē -a 'lē, en o -kv 'sounjanun tazan -dan 'va, en e -yre 'nan: «Pōl nēn -pv 'kuin bē, yaan laabv, en e 'mēn 'nan, 'an 'ta 'nēn 'gōē -a 'yie 'nan, 'wī 'tv a "ji -e 'e vī 'yie.»

¹⁹ 'Sounjanun tazan -dan a 'kun 'e 'pē -man, en 'o 'man tēēn -a -nan nēn yaa laabv -yrō 'nan: «-Mē "wī nēn yie 'nan 'i ve 'mēn?»

²⁰ 'Nēn zīē e -yre 'nan: «Zuif 'nōn 'o 'ci 'pa 'nan -e 'o vī 'yie 'nan "trē "bē, 'i 'kv Pōl -a tin 'banōn 'lē "le "mēn o 'ta -ko 'wī nēn kō 'o drē -yre "bē -a vīē -yre.

²¹ Te 'i 'wī zīē -a 'sia 'wī 'kpa -a đi. -Yēē ci 'nan, minnun nēn o san nrēn -yre "bē o -fuba sinjen -cia. Waa 'pla "da, en o -tō o wei -da 'nan, -te wa'a tian Pōl -tēle đē, wa'a fē ble đi, en wa'a 'yi 'mlian đi. O man a 'e wōvđi 'va, en o ya -a man -pēnnan 'nan 'i 'wī tīglī 'si "va 'wle.»

22 'Sounjanun tazan -dan "e 'nan 'nen zɪɛ -yrɛ 'nan: «Te 'i 'wɪ zɪɛ -a vɪ "nyian min pee lɛ dɪ.» -A -nan nɛn e 'si "man, ɛn e -kɔ.

'Sounjanun -kɔ Pɔl -a Sezare

23 "Bɛ -sru, ɛn e 'sounjanun tanɔn "fli laabɔ, e -wɛɛ 'nan: «'Ka 'sounja -yaa "fli 'pla 'ka 'pɛ -a, 'lee 'sounjanun nɛn -sɔ da bɛ o -fuba 'sɔravli, 'lee 'sounjanun nɛn -tin a -wɔɔ "bɛ o -yaa "fli, -e 'ka 'kɔ Sezare, te minnun nyinla. 24 'Ka 'sɔ -mie 'sia Pɔl -fɔ "davɛ -a, -e 'ka 'kɔ -a -kɔnmandan Felizi lɛ. 'Ka bɔla 'a -nan nun "cɛ, te 'wɪ 'tɔ 'e drɛ -yrɛ "dɪ.»

25 -A -nan nɛn e 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ, yaa 'pa "va. Yaa crɛn -tɛ 'nan:

26 «'An 'bɔ Klodu Lisias 'bɛ 'fluba 'gɔvɛ -a crɛn -tɛ -kɔnmandan Felizi lɛ. 'An "we 'i 'va!

27 Min nɛn maan 'pa 'sia 'yɪɛ bɛ, Zuif 'nɔn -a 'kun 'nan -e 'o -tɛ. ɛn zɪ maan 'man 'nan, Rɔm min nɛn bɛ, -a -nan nɛn maan 'vɪ 'mɛn minnun lɛ, ɛn waa 'si -wɔɔ. 28 Fɛ nɛn e drɛ 'lɔɔ, ɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, an ya "vale "an -tɔa, ɛn an -kɔ -a -wee tin 'banɔn 'lɛ. 29 ɛn maan 'yɪ 'nan, o 'wɪ 'tɔ Pɔl man 'nan, e ya 'wee -pei -tɔ wɪnɔn srɛnan. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ nɛn -e min 'e 'ka 'bɛ man, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'o min -fɔ -pɔ 'kuin 'bɛ man bɛ, ya'a 'bɛ drɛɛ dɪ. 30 O 'ci 'pa min zɪɛ -a man, ɛn maan 'wɪ 'man, -yee "wɛan maan 'pa 'sia 'yɪɛ "nyiandɔ, ɛn maan 'vɪ minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛɛ 'nan 'o 'lɔ 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va nun.»

31 'Wɪ nɛn waa 'vɪ 'sounjanun lɛ bɛ, o 'ta 'wɔla "da. O Pɔl 'sia -pei 'bɔ 'lein zɪɛ -a man, ɛn o -kɔ -a Antipatri. 32 "Bɛ -sru "tɔ nɛn e cɛɛn bɛ, 'sounjanun nɛn o 'cɛin -ji bɛ, o 'li 'o da 'sounjanun -le 'kuin, o 'si -sɔ da 'nɔn -sru. ɛn -sɔ da 'nɔn 'lee Pɔl nun -kɔ. 33 Zɪ o 'bɔla Sezare bɛ, ɛn -sɔ da 'sounjanun Pɔl -nɔn -kɔnmandan lɛ, ɛn o 'fluba bɛ -a 'pa "va. 34 -Kɔnmandan 'fluba zɪɛ -a ta 'vɪ, ɛn yaa laabɔ Pɔl -lɔ 'nan, e "sia 'lɛglɔn "cɛn "ji. Zɪ yaa 'man 'nan, Pɔl "sia Silisi bɛ, ɛn e 'nan: 35 «"Mɛn 'i wei man bɛ, te minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ 'i man bɛ, o 'bɔla 'gɔ.» -A -nan nɛn e -si -nɔn 'nan 'o 'kɔ Pɔl 'pa -e 'o yɪɛ 'tɔ "va Erodi -le mingɔnɛn 'kuin.

24

1 Yi 'soolu "bɛ -sru, ɛn Bali -pannɔn 'tazan Anania 'bɔla Sezare 'o 'vale min ceje -mienun 'lee min nɛn o -fɔa -a -sru -e 'e min 'lɛji wɪ -bli bɛ -a -tɔ -a. Min zɪɛ waa laabɔ Tertulu. O Pɔl -sanman drɛ -kɔnmandan -va. 2 O Pɔl laabɔ, ɛn Tertulu 'wɪ 'gɔvɛ -a 'padɪ "da 'sia, e 'nan:

«Min -dan Felizi, 'yɪɛ "wɛan nɛn 'kɔ man yra -trɔɔ, ɛn 'kɔ 'ci "nranman. 'I 'kɔ man 'wɪ dra tɪglɪ. -Yee "wɛan nɛn 'kɔɛ minnun 'gɔvɛ, i ya -wee 'trɛda drɛnan tɪglɪ. 3 Min -dan Felizi, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn yia dra 'kɔɛ tɔ pɛɛnɔn man bɛ, -a -cin 'ka 'saan 'kɔ 'ji dɪ. 4 An 'ka "vale 'an see "paa 'i man 'wɪ pɛɛnɔn vɪdɪ -a dɪ, -yee "wɛan mɛin trɔ "baa 'nan 'i "trɔɛn "tɔ 'kɔ wei lɛ "wɛnɔn.

5 Kɔa 'yɪ 'nan, min 'gɔvɛ -yɛɛ minnun yɛi "srɛman, e 'wɪnɔn ve te -sa -dan -fɔala Zuif 'nɔn yɛi fɛ pɛɛnɔn 'nan. -Yɛɛ cɪ minnun nɛn o cɪ Nazareti min Zozi -sru "bɛ o tazan -a. 6 Yaa man wɛɛ 'nan, 'e -cee Bali -pan 'kɔn "tri -tɔa Bali 'lɛ, ɛn kɔa 'kun. [Kɔ ya "vale 'kɔ -yee 'wɪ tin "baa "le zɪ 'kɔɛ -pei -a 'vɪ bɛ -yee wɪ 'zɔ.

7 'Pian ɛn 'sounjanun tazan Lisias -ta 'palɛ "va, ɛn yaa 'si 'kɔ 'lɔ 'sa -a. 8 Yaa 'vɪ minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ -wɛɛ 'nan 'o 'ta 'wɪ 'tɔ "man 'i 'va 'gɔ.] 'I 'wɪ laabɔ -yrɔ 'i 'bɔ 'a, -e 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ kɔ 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, "i "man.»

9 ɛn Zuif 'nɔn 'tɔ 'wɪ zɪɛ -a -sru te waa ve 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a.

Pɔl 'wɪ 'ci 'vɪ -kɔnmandan Felizi 'lɛ

10 -Kɔnmandan Felizi -si -nɔn Pɔl lɛ 'nan, 'e 'wɪ. -A -nan nɛn Pɔl "e 'nan:

«Maan -tɔa 'nan, i ya 'lɛglɔn 'gɔvɛ -a da tin 'bazan 'a -a -nan lɛ "kaga 'bɔ. -Yee "wɛan an yɪ -tɛala 'an 'fli da, ɛn an ya tin 'banan 'i 'lɛ 'gɔ. 11 An -kɔ Bali trɔ 'balɛ Zeruzalɛm, -a -nan yɪ -fuda "fli 'ka tian 'ciɛ dɪ. -Te yia laabɔ minnun lɔ, o -taa -a vɪɛ yɪɛ zɪ. 12 -Te e ya Bali -pan 'kuin -a oo, -te e ya cin yɪ 'kɔnɔn -a oo, -te e ya 'fla yɛi "a oo, min -tɔ 'ka 'an yɪɛ, te an ya -sa -fɔnan dɪ. ɛn min 'ka 'an yɪɛ, te an ya 'wɪ vɪnan minnun lɛ -e 'o 'wɪuan 'o cin man dɪ. 13 Minnun 'labɛ, 'wɪ 'bɔ nɛn waa -tɔa 'an man 'gɔvɛ, wa'a 'kɔlaman -e 'o -ci -kɔɔn 'wein dɪ. 14 Maan ve 'i yɪɛ man 'wein 'nan, 'an

tranun -le Bali nen an ci -a tru 'banan, "le zi Minsan -a 'vi be -yee 'wi 'zu. 'Pian -wee ve be, an ya 'ta wolanen 'wi 'pee -sru. En 'men ve be, "an "yi -teala 'wi pæenon nen 'e 'cæn -tedi Moizi -le -pei 'fluba ji 'lee 'wi pæenon nen 'e 'cæn -tedi Bali 'lewei vinon 'le 'fluba 'ji be -a da. ¹⁵ Bali "e 'nan, minnun nen o 'wi tigh dra en o kaa be, 'lee minnun nen o 'wi 'wliidi "dra en o -ka be, o wuanla -kanon 'va. An yi -teala 'wi zie -a da, en o 'bo "o "yi -teala "da "nyian. ¹⁶ -Yee "wean, maan -weeman tu pæenon man 'nan, 'men 'wi pæenon 'e 'kon 'e 'sudi "ji Bali 'le 'lee minnun 'le.

¹⁷ Zi an 'si Zeruzalem -a -nan le "kaga 'bo be, en an 'li 'an da -nan nun, 'nan -e 'an "yi "dre 'men minnun le "lala -a, -e fe nen e -fo 'an 'lo be 'an -non Bali le -a. ¹⁸ 'Wi zie -a drenan nen an ci, en o 'bo 'an man Bali -pan 'kuin. "Wee bo 'an man be, te an ya fe nen waa dra 'lo -e min 'e dre 'saun Bali 'le be -a drenan. Minnun 'ka 'nan "kaga "di, en minnun 'ka 'sa -fonan 'o cin yei "di. ¹⁹ 'Pian Azi 'leglon 'ji Zuif 'non -mienun 'be ci -nan, -wee -kolaman paan -e 'o 'ta 'i 'va -te 'wi a o ji -e 'o -to 'an man. ²⁰ En -te 'be "cee die, minnun 'gve zi o -ku maan tin 'banon 'le be, 'wi "cen "nen waa 'yi, en e 'pa 'an man. ²¹ -Te ya'a 'silea 'wi nen maan 'vi wei 'pleble 'ji o pæenon yei "be -a die. Maan 'vi 'nan: 'An "bounun, an yi -teala "da 'nan minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va. -Yee "wean nen o -ta maan tin 'banon 'le ceevu.»

²² Zi ko min 'e 'ta wola Minsan -le 'wi da be, Felizi -a toa. -A -nan nen e tin 'banon wluan lou, en e 'nan -wle 'nan: «-Te yi nen 'sounjanun tazan Lisias -ta be -e 'an 'cee 'wi 'gve -a fa 'si.» ²³ En Felizi "e 'nan 'sounjanun tazan le 'nan, 'e yie 'to Pol -va. 'Pian te 'e 'kon "le -pu 'kuinzan 'zu di, -te -a beenun "ta "yi "dra -yre "be, te 'o 'si -to -wlo "di.

Pol 'wi tin 'ba Felizi 'lee 'e nan le

²⁴ Yi "fli yaa "be -sru, en Felizi 'lee 'e nan -ta. -A nan zie Zuif li nen, waa laabo Drusil. -A -nan nen e min 'pa 'sia 'nan, 'o 'ku Pol laabu -e 'e yi -teradi Zozi Crizi da 'wi vi 'wle. ²⁵ Zi Pol -ta be, en e 'wi zie -a -ci vidi 'sia, zi ko

min 'e 'ta wlo -e 'e 'so Bali le be, yaa 'vi, en zi ko min 'e 'fli 'kun 'wi man be, yaa 'vi, en yaa 'vi "nyian 'nan Bali -taa minnun pæenon 'le tin 'balæ. -A -nan nen nyen Felizi cæen, en e Pol le 'nan: «Ceevu ve 'bo "yi, -te 'an 'wulo da 'yi -e 'mein laabu.» ²⁶ Felizi -a "nrnman 'e 'ji 'nan, Pol "ta "lala -non 'yre, -yee "wean e Pol laabu 'e 'va 'e 'pa -a "kaga, te o -see "wo -a.

²⁷ Zi -a -nan le "fli ci be, en o Felizi "pa 'jizan 'to. Wee laabo Porci Fetus. Felizi a "vale Zuif 'non 'o 'yee 'wi yi "yi "le "wean, e Pol 'toi -pu 'kuin.

25

Pol 'wi tin 'ba Fetus 'le

¹ Zi Fetus 'bola 'leglon zie -a -ji be, yi yaaga "be -sru en e 'si Sezare, e -ku Zeruzalem. ² Bali -pannon 'tanon 'lee Zuif 'non 'va min cejenun -ku Fetus -va, en o 'wi 'to Pol man. ³ O toba -fo Fetus le 'nan 'e 'pa 'o 'va -e 'e dre -e Pol 'e 'ta Zeruzalem. O 'ta san nrenman Pol le 'nan "yee -ta -sia -e 'o -te. ⁴ En Fetus -a 'vi -wle 'nan: «Pol a -pu 'kuin Sezare, en an 'bo -taa "kole -nan nun -naavu. ⁵ -Yee "wean, 'ka 'va min cejenun nen o -kolaman be 'o 'pa 'an 'va, -e 'ku 'ku waa, -e 'wi nen min zie yaa dre 'wliidi "be 'o -to "man.»

⁶ Fetus yi dre Zeruzalem 'sora, -a -fuzan da, en e 'li 'e da Sezare. 'Be 'ta tu cæen, en e -nyran fenan nen o tin "baa be -a -nan, en e 'nan 'o 'ta Pol -a 'yre. ⁷ Zi Pol -ta be, en Zuif 'non nen o 'si Zeruzalem be, 'o cin yi "man. -A -nan nen o 'wi "kaga "nen e ci -wliidi "be -a 'pa "da, 'pian te wa'a 'kolaman -a -ci -kondi -a di.

⁸ Pol -to 'e 'fli -sru -a vidi -a 'nan: «Ma'an 'wi 'wliidi "drele Zuif 'non -le -pei man di, en ma'an 'wi 'wliidi "drele Bali -pan 'kon man di, en ma'an 'wi 'wliidi "drele mingonnennun tazan nen Rom be -yre "di.»

⁹ Fetus a "vale Zuif 'non 'o 'yee 'wi yi "yi, -yee "wean yaa laabu Pol -lo 'nan: «I ya "vale 'i 'ko Zeruzalem -e 'ka tin 'ba 'wi zie -a da 'an yie man?»

¹⁰ En Pol "e 'nan: «An ya mingonnennun tazan nen Rom be -yee tin 'banon 'le. -Wee 'men 'wi tin

"baa. Yia -tɔa 'i 'bɔ 'a 'nan ma'an 'wɪ 'wɪdɪ 'drɛɛ Zuif 'nɔn lɛ dɪ. ¹¹ "Te an 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛ 'nan -e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji bɛ, "te an "we "man -e 'an 'ka. En -te -wee 'wɪ 'bɔ nɛn waa -tɔ 'an man bɛ -a -ci "ka "dɪɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'yaan 'nɔn -wɪɛ -e 'waan 'tɛ dɪ. An ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'mɛn 'wɪ tin 'ba.»

¹² Fetus 'lee 'yee minnun 'o cin wei -ci man, ɛn e 'nan Pɔl lɛ 'nan: «I ya "vale mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'yie 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan o -ko 'yie 'wɪ tin 'balɛ "va "nun.»

Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ Agripa lɛ

¹³ Yi "fli yaa "bɛ -sru, mingɔnnɛn Agripa 'lee 'e "blu Bereni -ta Fetus 'tɔ bɔɛ Sezare. ¹⁴ Zɪ o "ta yi "kaga "dra Sezare bɛ, ɛn Fetus Pɔl -le 'wɪ 'vɪ mingɔnnɛn Agripa lɛ. E 'nan: «Min -tɔ a 'gɔɛ, Felizi -a 'tɔɪ -pɔ 'kuin. ¹⁵ Zɪ an -kɔ Zeruzalɛm bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Zuif min cejenun 'wɪ 'tɔ "man, 'nan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, 'an tin -tɛ "da.

¹⁶ ɛn maan 'vɪ -wɪɛ 'nan, Rɔm 'nɔn 'ka tin tɛa min da zɪɛ dɪ. Min nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'o 'vale minnun nɛn o 'wɪ 'bɔ 'tɔ "man "bɛ waa, 'o cin ye, -e min zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ, o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ, 'e 'si "va. ¹⁷ -A -nan nɛn Zuif 'nɔn zɪɛ, kɔ -ta waa 'gɔ. Ma'an yi 'palɛa dɪ, -a ta tɔ cɛɛn, ɛn an -nyran 'mɛn tin 'banan, ɛn maan 'vɪ 'nan, 'o 'ta min zɪɛ -a 'mɛn. ¹⁸ Minnun nɛn o 'wɪ 'tɔ "man "bɛ o -ta, ɛn ma'an nɔn 'an 'ji 'nan, o "ta 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ ve -e 'e drɛ paan -a drɛ wɪ -a. ¹⁹ 'Pian o 'wɪ 'vɪ 'o 'bɔ 'le -pei -tɔ wɪnun da 'lee min -tɔ nɛn waa laabo Zozi bɛ -a da. Min zɪɛ e -ka, ɛn Pɔl "e vɪ 'nan, -a yie a "man. ²⁰ Zɪ ma'an 'wɪ zɪɛ -a 'kun "man "klɔ yɪɛ dɪɛ, ɛn maan laabu Pɔl 'bɔ 'lɔ 'nan, -te e ya "vale 'e 'ko Zeruzalɛm -e 'o 'wɪ zɪɛ -a tin 'ba 'nan nun. ²¹ 'Pian Pɔl "e 'nan, 'e ya "vale 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'yee 'wɪ tin 'ba. -Yee "wɛan maan 'vɪ 'nan, 'o yie 'tɔ tian "va -pɔ 'kuin, -e tɔ nɛn maan -nɔan 'sounjanun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ "bɛ 'e bɔ.»

²² ɛn Agripa "e Fetus lɛ 'nan: «"An "ya wo "vale "an "min 'bɔ wei maan "nyian.»

-A -nan nɛn Fetus "e 'nan: «"Trɛ -e 'i wei man.»

²³ -A ta tɔ nɛn e cɛɛn bɛ, Agripa 'lee Bereni -ta. -Wɛɛ ta 'o 'vale min "kaga "nɛn o -kɔ o 'silɛ -sia bɛ waa. 'O 'vale 'sounjanun tanɔn 'lee 'flanɔn cejenun -a -wɛɛ wɪa tin 'banan. ɛn Fetus "e 'nan, 'o -ta Pɔl -a. Zɪ o -ta -a bɛ, ²⁴ ɛn Fetus "e 'nan:

«Mingɔnnɛn Agripa 'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn fɛ 'gɔɛ -a -nan bɛ, "ka 'yɪɔ, cɛɛ min nɛn Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o ya Zeruzalɛm 'lee Sezare bɛ, o -paanman -a vɪdɪ -a 'nan, e 'ka "le -e -a yie 'e 'fɔ "man "dɪɛ, -nyrɛn 'gɔ. ²⁵ 'Pian "mɛɛn 'va zia bɛ, ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ drɛɛ -e 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, ɛn -a 'bɔ "e 'vɪ 'nan mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yɛɛ 'yee tin "baa. -Yee "wɛan an wɪ "man 'nan 'an -nɔan "minnun lɛ -e 'o 'kɔ -a -yrɛ. ²⁶ ɛn 'wɪ nɛn 'kɔ 'an 'crɛn -tɛ 'an 'san lɛ 'nan, yaa drɛ -e 'an 'pa "va "bɛ, -a -cin 'ka 'an 'ji dɪ. -Yee "wɛan an -ta -a 'ka pɛɛnɔn 'lɛ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i 'bɔ 'lɛ "bɔɔ mingɔnnɛn Agripa, 'i 'wɪ laabu -yrɔ, -te e -nyan -e 'an 'wɪ 'tɔ yɪ 'an crɛn -tɛ 'nan yaa drɛ. ²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan -e min 'e 'kɔ min -a min lɛ 'nan, 'e -fɔ -pɔ 'kuin te 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ e 'ka "va "dɪɛ, -a -ci "ka "mɛɛn 'va dɪ.»

26

Pɔl 'wɪ tin 'ba Agripa 'lɛ

¹ -A -nan nɛn Agripa "e Pɔl lɛ 'nan: «-Si a 'yie -e 'i 'wɪ nɛn e drɛ bɛ -a 'vɪ.»

ɛn Pɔl 'e 'pɛ nyɔɔn minnun lɛ 'nan -e 'e 'wɪ tin 'ba. E 'nan: ² «Mingɔnnɛn Agripa, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Zuif 'nɔn -a 'pa 'an da bɛ, 'an 'ci a 'e 'sɔdɪ cɛɛgɔ -e 'an 'nan wɪ vɪ 'i 'lɛ. ³ -Yɛɛ cɪ 'nan Zuif 'nɔn 'le -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn bɛ yia -tɔa, ɛn 'wɪ nɛn Zuif 'nɔn 'bɔ o -sa -fɔa "da "bɛ yia -tɔa. -Yee "wɛan maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i man -sran -e 'i "trɔɛn "tɔ 'an wei lɛ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn maan drɛdɪ 'sia 'an "wɛnnɛn da, 'an 'ya trɛda 'lee Zeruzalɛm bɛ, Zuif 'nɔn pɛɛnɔn -a -tɔa. ⁵ Farizɛn 'nɔn 'bɛ 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun da "kaga, ɛn -a min -tɔ nɛn "nɛn 'maan. -Te o ya "vale 'o 'nan wɪ ve bɛ, o -kɔlaman waa ve 'o 'bɔ 'a, kɔɔ waan -tɔa -a -nan 'mɔn.

6 'Be nen 'gυe, 'w1 nen -yee "wean o - ta maan tin 'banon 'le be -nyren 'nan: Bali -to e wei -da -kaa tranun le, 'nan 'e 'w1 'tu dra -wle, en an ya 'w1 z1e -a dredi man -penann. 7 'Kve 'leglon 'fuda "fli 'bo 'ji be, minnun -a "nrōnman 'o 'ji 'nan Bali 'w1 z1e -a 'le sōoman, te waa "sua bodrun funnin, wa'a 'flian d1.

Mingōnne Agripa, 'w1 'lein z1e "an "nrōnman "nyian 'an 'ji, -yee "wean Zuif 'nōn 'w1 'tō 'an man. 8 -Mε "le "wean ka'a yi -tera "da 'nan, min nen e -ka be Bali -kolaman -a wluand1 -a -kanon 'va d1?

9 'An 'bō 'gυ z1 -a -cin c1 'e tede 'an 'ji z1e, 'an pei 'pa Nazareti min Zozi man 'w1 peenon dredi -ji. 10 -A 'bō nen maan dre Zeruzalem, en an Zozinon "kaga "fō -pυ 'kuin, Bali -pannon 'tanon 'be -si -nōn 'men. -Te waa 'v1 'nan 'o o -tee "be 'kυ pei a waa -tūwli. 11 An ci1 cin y1 'kōn 'tūdυ peenon 'ji, te an Zozinon -soan. An -tōa "o -sru "sa -a, te o "we "wli d1 Zozi man. 'An 'ci a 'e sredi o man "būb -le "wean, an 'te 'pa o da, en an -kυ 'te 'pale o da 'flanun nen -pen da be -a da.

12 'W1 z1e -a -ji nen yi -tυ da an "ta -ko Damas, Bali -pannon 'tanon 'be 'fluba 'nōn 'men 'nan, 'an 'kυ Zozinon nen -nan nun be o "kuun.

13 Mingōnne Agripa, te an ya -sia yide 'bō min -win -ji 'seze, -a -nan nen an 'te 'san -tυ 'y1, te e "sia laji, en e 'kυ 'si -fō 'kυ 'vale minnun nen o -kυ 'an 'pale be waa. "Te z1e, -a 'bid1 "mlian yide da.

14 'Kυ peenon kυ -tria "tra, en an wei -tυ 'man, te yaa ve 'men Ebre wei -ji 'nan: <Saul, Saul, -mε "le "wean i 'te "paa 'an da? -Yee c1 'nan, i ya "le 'nan -wi nen -a -sru "pinzan yiba "nenbūd1 -sōnman "man, te ya'a 'ko 'e 'le d1e -yee 'w1 'zυ.>

15 Maan laabυ -yrō 'nan: <'An 'san, -t1 nen 'yia?>

En Minsan "e 'nan: <Zozi nen maan, 'an 'bō da nen i 'te "paa 'gυ. 16 'Pian 'i 'wluan, 'i 'tō 'i 'cein -da lou. -Yee c1 'nan 'w1 nen 'an 'fli kōon 'yie "man "be, -nyren 'gυ: Mein 'pla 'nan -e 'i dre 'an 'suzan 'a, -e 'i 'w1 nen yia -nan 'y1 be -a v1 minnun le, -e 'an 'fli -kōon "nyian 'yie 'w1 peenun -ji. 17 An "ta 'i "sia 'w1 'ji, Zuif 'nōn 'lee minnun nen o 'ka Zuif

'nōn 'a d1e o yei. En mein "paa -sia o va, 18 -e 'i o yie 'le 'sυ, 'dυ -e 'o 'si klun va, -e 'o 'ta 'te 'san da, -e 'o 'si Satan -le 'pleble 'wlu, -e 'o 'ta Bali va. -Te o yi -tera 'an da -e Bali 'e -wee 'w1 'wli d1 'fui, -e 'o -nyrannan "y1 minnun nen o c1 Bali -le vε -a be o va.>

19 Mingōnne Agripa, z1 e dre z1e, 'w1 nen maan -nan 'y1, en e "sia Bali va be, ma'an tuυe 'an 'pela koda d1. 20 'Pian 'w1 nen maan 'v1 Damas 'nōn le, 'lee Zeruzalem 'nōn le, 'lee Zude 'leglon 'ji 'nōn le, 'lee 'leglon pee da 'nōn le be, -nyren 'gυ: 'Ka 'si 'w1 'wli d1 "dredi man, -e 'ka 'fli -nōn Bali le. 'Ka 'w1 'y1 "dre, -e 'e -kōon 'nan 'ka 'si 'w1 'wli d1 "dredi man. 21 'W1 nen -yee "wean Zuif 'nōn 'an 'kun Bali -pan 'kuin, en o 'nan, waan -tea "be -nyren z1e.

22 'Pian Bali -le 'pad1 'an 'va 'le "wean be yaa dre 'trili, en yi 'gυe e 'bō 'an man, en an ya -yee 'w1 'nan yizan -a min peenon yie man. An ya -yee 'w1 'nan yizan -a min -dandannun 'lee min "tunnun yie man, te ma'an 'w1 'pee 'pale 'w1 nen Bali 'lewei vūnōn 'lee Moizi -a 'v1 'nan, e -taa "drele be -a da d1. 23 Waa 'v1 'nan: Min 'sizan 'w1 'ji e yra ye, en -yee wuanla 'e flin -kanon 'va, en -yee -taa "drele 'te 'san -a Zuif 'nōn yei 'lee 'leglon pee -ji 'nōn yei.>

24 Pōl a 'w1 nen e dre be -a tin 'banan, en Fetu paan wei 'pleble 'ji 'nan: <Pōl, klin "a 'i 'wulo -ji? 'Yie 'w1 'tō d1 "būb 'bō "ta klin -fōa 'i 'wulo -ji "be -sru?>

25 En Pōl "e -yre 'nan: <Min -dan Fetu, klin 'ka 'an 'wulo -ji d1, 'pian 'w1 'tō wei nen maan -fōa, en 'w1 tigh nen maan ve. 26 -A -cin a mingōnne Agripa 'ji 'e peenon, -yee "wean an yi -teala 'an 'fli da, en maan ve -a 'le. An yi -teala "da 'nan, 'w1 peenon z1e yaa -tōa, -yee c1 'nan 'w1 z1e ya'a drele 'e yōd1 d1.> 27 En Pōl a laabυ Agripa lō 'nan: <Mingōnne i yi -teala Bali 'lewei vūnōn wei da? Maan -tōa 'nan, i yi -teala "da.>

28 -A -nan nen Agripa "e Pōl le 'nan: <E -fō "wennōn -e 'yia dre Zozizan 'a.>

29 En Pōl -a 'v1 'nan: <-Te e -fō "wennōn oo, en -te e ya tian "kaga oo, 'e dre Bali ci 'sō w1 -a, 'nan te 'i 'saza nen 'i 'fō "va "d1. 'Pian minnun peenon

nɛn o ci 'an wei mannan cɛɛgʊɛ, 'o dre
"le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. 'Pian te o 'ka min lɔ -pʊ
'kuin dɪ.»

³⁰ ɛn mingɔnnɛn Agripa 'lee -
kɔnmandan 'lee Bereni 'lee o pɛɛnɔn
nɛn o ci o -nyrandɪ waa bɛ, o wluan
lou, ³¹ o 'bɔla bei, te waa ve 'o cin yei
'nan: «Min 'labɛ ya'a 'wɪ 'wɪdɪ "tʊ dreɛ
-e min 'e 'ka -a 'wɪ 'ji dɪ, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ
dɪ -e 'o min -fɔ "man -pʊ 'kuin dɪ.»

³² -A -nan nɛn Agripa "e Fetus lɛ
'nan: «Kʊ -kɔlaman paan 'kʊ "sia
"man, 'pian -a 'bɔ 'bɛ ci "va 'nan
mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -a
'bɔ nɛn 'e 'yee 'wɪ tin 'ba.»

27

O -kʊ Pɔl -a Rɔm

¹ Zi waa 'pla "da 'nan 'kʊ 'kʊ Itali -
klɔ -dan ji bɛ, ɛn o Pɔl 'lee -pʊ 'kɔnnɔn
-mie -nɔn 'sounjanun tazan -tʊ lɛ.
Waa laabo Zulis, e ya Rɔm 'nɔn 'le
mingɔnnɛn -le 'sounjanun 'va. ² Kʊ -fɔ
-klɔ -dan tʊ nɛn e 'si 'fla nɛn waa laabo
Adramit bɛ -a da bɛ -a -ji. -Klɔ zɪɛ e -
ciala Azi fɛnannun nɛn -klɔ -tɔa "bɛ -a
-nan. ɛn kʊ -kʊdɪ 'sia. 'Kʊ 'vale min -
tʊ nɛn waa laabo Ariza bɛ waa kʊɛ ci,
Masedɔa min nɛn, e "sia Tesalonik.

³ 'Bɛ 'ta tʊ cɛɛn, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn
waa laabo Sidɔn bɛ -a da. Zulis ci "yi
dre Pɔl lɛ, e -si -nɔn -yrɛ 'nan, 'e 'kʊ 'e
beenun va -e fɛ nɛn -a 'wɪ ci "man "bɛ,
'o -nɔn -yrɛ. ⁴ Kʊ 'si 'bɛ 'nan, ɛn kʊ ci 'yi
yei 'trɛ nɛn waa laabo Sipri bɛ -a "srɔn.
Kɔɔ fulɔ yra a 'kʊ da zia -le "wɛan.
⁵ Kʊ jemie nɛn Silisi 'lee Panfili 'lɛglɔn
"srɔn "bɛ -a cɛɛn, ɛn kʊ 'bɔla 'fla nɛn
waa laabo Mir bɛ -a da, Lisi 'lɛglɔn 'ji.
⁶ 'Fla zɪɛ -a da nɛn 'sounjanun tazan -
klɔ -dan tʊ 'yɪ, te e "sia Alɛzandri e "ta
-ko Itali, ɛn e 'kʊ 'fɔ -ji.

⁷ Kʊ yi dre "kaga te kʊ -kɔla yɔɔ. 'Kʊ
"koe "nyan -sia "kaga 'vaa, ɛn kʊ 'bɔla
'fla nɛn waa laabo Nide bɛ -a "srɔn.
'Pian fulɔ -le "wɛan kʊ'a 'kɔlaman -e
'kʊ 'kʊ 'kʊ 'lɛ zia dɪ. -Yee "wɛan kʊ ciɪa
Salome zia, ɛn kʊ -kɔla 'yi yei 'trɛ nɛn
waa laabo Cret bɛ -a "srɔn. ⁸ 'Kʊ "koe
"nyan -sia "kaga, ɛn kʊ ci 'yi yei 'trɛ zɪɛ
-a "srɔn, kʊ 'bɔla fɛ -tʊ -nan. Fɛ zɪɛ waa
-nan laabo -klɔ -dandan -tɔnan 'kpa. E
ya 'fla nɛn waa laabo Lase bɛ -a "srɔn.

⁹ Kʊ tʊ "kaga 'kpa dre -sia, ɛn -kʊdɪ
'kʊ 'lɛ 'tɔ "nyian 'plɛblɛ 'kpa tɪglɪ. -Yɛɛ ci
'nan tʊ nɛn o fɛ "sɔan "man "bɛ e ci, ɛn
tʊ -wɪdɪ "ta bɔa. ¹⁰ -Yee "wɛan Pɔl 'wɪ
'gʊɛ -a 'pla -wɪɛ, e 'nan: «'An beenun,
maan ye "le 'nan, -cee -kʊdɪ -kaa 'lɛ
dra 'plɛblɛ 'kpa tɪglɪ. -Klɔ -dan 'lee 'e
'ci fɛnun pɛɛnɔn srɛman, ɛn -kaa 'bɔ
'nyian -te kaa dreɛ "yi "dɪɛ, -kaa wulo
-ko -ji.»

¹¹ 'Pian 'sounjanun tazan yi -tera -
klɔ -dan fɔzan 'lee min 'bɔ nɛn -yee -
klɔ ci -a bɛ -a da e mlin Pɔl wei da.
¹² ɛn "nyian -a -nan nɛn -klɔ -dannun
'bɔ -tɔa "bɛ, -a -nan "ka "yi 'kpa 'le -
e 'o tʊ -wɪdɪ zɪɛ -a dre -nan dɪ, -yee
"wɛan -klɔ -dan 'bɔ 'ji minnun pɛɛnɔn
wei dre 'tʊ 'nan, 'o 'si fɛ zɪɛ -a -nan.
O ya "vale 'o dra -kpɔ 'nan, -e 'o 'bɔ -
klɔ -dandannun -tɔnan nɛn waa laabo
Fenis bɛ -a -nan. -A -nan a Cret 'trɛ 'bɔ
da "nyian, ɛn 'fla zɪɛ -a da bɛ -wee fulɔ
'sia yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia 'pɛ "yi "da, -
te 'bɛ "cɛɛ dɪ -e 'e 'si -a -pɛ bʊ da. -Yee
"wɛan fɛnan zɪɛ e ya "yi -e 'o 'fʊ -nan tʊ
-wɪdɪ "man.

Fulɔ 'plɛblɛ "fɛɛndɪ 'sia jemie da

¹³ Fulɔ nɛn e "sia 'trɛda "tre 'zia bɛ,
e "fɛɛndɪ 'sia fɔɔvɔ. ɛn minnun nɛn -
klɔ -dan ji bɛ, "wee 'ji "le 'wee 'wɪ nɛn
'o 'pla "da "bɛ e "ta -daa "dreɛ "yi. -
Bulalɛ nɛn o -klɔ baa -tɔ -a bɛ, waa 'si
'yia, ɛn o 'wee -klɔ da sɔnun wluan
lou, 'nan -e 'o -pli 'o 'lɛ Cret 'bɔ "srɔn.
¹⁴ 'Pian fɔɔnɔn, ɛn fulɔ 'plɛblɛ 'tʊ 'si
'yi yei 'trɛ 'bɔ da, e "fɛɛndɪ 'sia 'plɛblɛ.
Fulɔ zɪɛ e 'si fɛnan nɛn yidɛ wuanla bɛ
-a -pɛ bʊ da zia. ¹⁵ -Klɔ -dan 'ka -kɔlale
-tɔdɪ -a fulɔ zɪɛ -a yra dɪ, ɛn 'kʊ 'fli 'tʊ
e -kʊ 'kʊ 'a. ¹⁶ "Kʊɛ vɪnan 'kʊ 'ci 'yi
yei 'trɛ 'tʊ nɛn waa laabo Kloda bɛ, -a
wlu "tre, ɛn kʊ kɔla 'kʊɛ -klɔ "wɛnnɛn
-trɔadɪ -a -si yra. Kʊa 'sia, ¹⁷ ɛn kʊa -fɔ
-klɔ -dan 'bɔ 'ji. -A -nan nɛn minnun
nɛn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ da bɛ,
o baa -fɔ 'kʊɛ -klɔ 'bɔ man, 'nan -e 'e
'kɔn 'cinjin. ɛn "nyian "klan a o ji 'nan,
'o "ta -daa kɔalɛ nyɛn nɛn Libi 'lɛglɔn
"srɔn "bɛ -a va, -yee "wɛan o 'kʊɛ -klɔ
da sɔnun -ta "tra. Zi kʊa dre zɪɛ, ɛn fulɔ
-kʊ 'kʊ 'a 'kʊ 'lɛ.

¹⁸ Tʊ cɛɛn te fulɔ 'kʊɛ -klɔ -dan 'bɔ
'nyɔn man tian 'plɛblɛ, -yee "wɛan

fenun nen -klv -dan 'bɔ 'ji bɛ, kva wɛɛndɪ 'sia 'yia. ¹⁹ -A yi yaagazan da bɛ, minnun nen o 'nyranman "paa -klv -dan 'bɔ 'ji bɛ, -wɛɛ -klv 'bɔ da fenun "sɔvɔdɪ 'sia te waa wɛɛnman 'yia. ²⁰ Yi "kaga 'kpa -a, te wa'a yidɛ 'lee mɛn crɛn -tɔwli 'ye dɪ. Fulɔ a tian 'e "pa 'ji 'plɛblɛ "bɔv "le "wɛan kva -tɔa 'nan 'ku 'wulo 'ka bɔala "va "dɪ.

²¹ Ku yi "kaga drɛ, te kv'a fɛ ble dɪ, ɛn Pɔl -tɔ lou minnun yei, -a -nan nen e 'nan -wɛɛ 'nan: «Kaan wei maan paan -e 'ka vɪɛ 'ka 'si Crɛt 'trɛda dɪ. "Te kaan wei man paan bɛ, "te 'wɪ 'plɛblɛ 'ka bɔɛ -kaa man dɪ, ɛn "te fenun 'ka srɛɛ dɪ. ²² 'Pian 'bɛ nen 'gɔvɛ, an 'wɪ "paala "nyian 'cɛɛ 'nan, 'ka -pɔan 'kun, -yɛɛ cɪ 'nan 'ka 'va min -tɔwli 'ka 'kaa -a 'wɪ 'ji dɪ. 'Pian -klv bɛ, ka'a 'bɛ 'ye "nyian dɪ. ²³ Paan 'pei -man bɛ, Bali nen an cɪ -yee vɛ -a ɛn maan "sua 'gɔvɛ, -yee 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va, ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: ²⁴ «Pɔl, te nyɛn 'e 'i 'cɛn dɪ. I -tɔa mingɔnnɛnnun tazan nen Rɔm bɛ -a 'lɛ, ɛn Bali -a dra 'yie "yi, -e minnun nen ka cɪ waa -klv -ji bɛ, o pɛɛnɔn 'wulo 'e bɔla "va.» ²⁵ -Yee "wɛan 'ka -pɔan 'kun, kɔɔ an yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪ nen yaa 'vɪ 'mɛn bɛ, yaa drala "da. ²⁶ 'Pian fulɔ -taa -kaa 'wɛɛnɛ 'yi yei 'trɛ 'tɔ da.»

-Wee -klv -dan wi

²⁷ -A -nan 'flɛ "fli nen 'gɔv, te fulɔ 'bɛ 'ta -tɔa 'ku man 'yi 'bɔ nen waa laabo Atria bɛ -a yie da. -Pei -tɔ man te bada -tɔ, ɛn minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bɔ 'ji bɛ, 'o 'ci nrɔn 'nan ku "ta -pliman 'trɛ man. ²⁸ -A -nan nen o baa -tɔ nen -bulalɛ cɪ 'e 'fɔdɪ -a "nen "bɛ -a -fɔ 'yia, ɛn waa 'yi 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mɛnɛ -yɔ -tɔ. Zi o -ku "nyian 'o 'lɛ -voo bɛ, ɛn waa -fɔ "nyian 'yia, ɛn waa 'yɪ 'nan 'yi 'bɔ -klu bɔa "nan -mɛnɛ -fuda 'soolu. ²⁹ "Klan a o ji 'nan, te fulɔ 'e 'kve -klv kɔa -kɔɛ da dɪ, -yee "wɛan o -bulalɛ -dandan sinjen nen 'e 'fɔdɪ 'kve -klv man bɛ o -fɔ 'yia -klv -sru, 'nan 'e 'kve -klv 'e vɪɛ 'e 'ku 'e 'lɛ dɪ. ɛn o tɔ 'cɛndɪ man -pɛn.

³⁰ Minnun nen o 'nyranman "paa -klv 'bɔ 'ji bɛ, o ya "vale o -tɛa "ji, ɛn

o -klv "wɛnnɛn bɛ -a -fɔ 'yia -a vɪdɪ -a 'nan 'o "ta -klv baa -tɔa -bulalɛ -a 'e 'lɛ zia. ³¹ -A -nan nen Pɔl -a 'vɪ 'sounjanun tazan 'lee 'sounjanun lɛ 'nan: «-Te minnun 'labɛ, wa'a 'fɔvɛ -klv -ji dɛ, 'ka 'wulo 'ka bɔala "va "dɪ.» ³² ɛn 'sounjanun -klv "wɛnnɛn 'bɔ man baa cɛɛn, ɛn 'yi 'ku -a.

³³ Te o ya tɔ 'cɛndɪ man -pɛnnan bɛ, ɛn Pɔl minnun pɛɛnɔn cin 'yɪ 'nan 'o fenun -blɪ, te yaa ve -wɛɛ 'nan: «'Ka yi -fuda sinjen nen 'gɔv te ka ya -a -man -pɛnnan 'nan, fulɔ 'e 'cɛn, ɛn 'yi 'ka 'ka 'ji dɪ. ³⁴ -Yee "wɛan an 'ka trɔv "baa 'nan, 'ka fenun -blɪ. -Yɛɛ -maan 'lɔɔ, -e 'ka 'wulo 'e vɪɛ 'e 'ku -ji dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'va min -tɔwli "srɔɛn 'ka 'sɔanla dɪ.»

³⁵ Zi Pɔl cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, e 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ min pɛɛnɔn yie man, yaa "nen jɛɛn, ɛn yaa -blɪdɪ 'sia. ³⁶ Min pɛɛnɔn 'o -pɔan 'kun, ɛn o fenun blɪ. ³⁷ Ku pɛɛnɔn nen -klv -dan zɪɛ -a -ji bɛ, 'ku "nen bɔa min -yaa "fli -fuba 'sɔravli 'wɛɛ 'shɛɛdɔ. ³⁸ Zi o cɛɛn fenun -blɪdɪ man o 'kan bɛ, -wee -blɪfenun -mie nen e -fɔ -klv -dan 'bɔ ji bɛ, ɛn waa -sɛn 'yia, 'nan -e -klv 'e drɛ 'fogo 'fogo.

³⁹ Zi tɔ cɛɛn bɛ, 'trɛ nen o cɪ da "bɛ, wa'a -kɔnnɛn "yɪɛ dɪ. 'Pian o kɔmɪda 'yɪ, te nyɛn a -nan. -A -nan nen waa 'pla "da 'nan, o dra -e 'wee -klv -dan 'e bɔ -nan nun -kpɔ. ⁴⁰ ɛn o -bulalɛnun nen o -klv baa -tɔ -a paan bɛ o flu, ɛn o -ku 'yi 'wlu. ɛn o -klv yra -trɔa "vɛ -si yra bɛ -a man baa flu, ɛn e -fɔ 'yia. -A -nan nen o sɔ -tɔ nen -klv -dan 'bɔ lɛ bɛ -a wluan lou 'nan -e fulɔ 'e 'tɔ -ji -e 'e 'ku waa -a -nan nen nyɛn 'bɔla bɛ -a -nan. ⁴¹ 'Pian 'wee -klv -dan 'bɔ wla nyɛn va 'yia, ɛn e kɔa. -Klv -dan 'bɔ 'lɛ zia wla nyɛn va, ɛn ya'a "nyian -kɔlaman bɔladɪ -a dɪ. -A -nan nen fulɔ 'plɛblɛ 'tɔ -klv -dan 'bɔ koda zia -wi.

⁴² 'Sounjanun a "vale 'o -pɔv 'kɔnnɔn -tɛɛman, 'dɔv -e o -tɔ 'e vɪɛ 'e 'yi 'wɛ -e 'e -tɛ -ji dɪ. ⁴³ 'Pian 'sounjanun tazan nen e 'ka "vale o Pɔl -tɛ dɛ, ya'a o tɔvɛ -e o 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ. Yaa 'vɪ 'e 'flin minnun nen o 'yi "wɛa sidɔ bɛ -wɛɛ 'nan, 'o 'tɛ 'yia -e 'o bɔla kɔmɪda. ⁴⁴ ɛn yaa 'vɪ -a -mienun lɛ 'nan, "o "drɛ yiba 'fɔvun

da, en -te be "cee di, o -kula -klv -dan nen fulo ci -a -winan be -a fenun pli -mie da. Zi waa dre zie, en o pegenon 'wulo 'bola "va.

28

Pól 'bóla Malt

¹ Zi kv 'bóla 'ji 'kloun 'gloun be, -a -nan nen kva 'man 'nan, o 'yi yei 'tre zie -a laabo Malt. ² -A -nan 'non 'kv 'sia 'kpa tighi. Zi laa a -fennan, te trun -taa "wlu "be, o 'te -dan fo "nen, en o 'kv laabv 'nan 'kv "klan. ³ Pól lu koola 'nan, -e 'e -sen 'te zie -a da, 'pian 'te flu -le "wean buli 'tv 'bóla lu zie -a yei, en e 'she 'wv Pól -pe -man. ⁴ Zi 'fla zie -a da 'non -mlen 'yi 'e 'tindi Pól -pe -man be, en waa 'vi 'o cin le 'nan: «Min 'labé min -tezan nen, -yee "wean e "sia 'sonan 'yi 'lò, en 'wi nen yaa dre be, -a yra "nen "wi bó "man.»

⁵ 'Pian Pól -mlen zie -a plu 'e 'pe -man 'te 'va, en 'wi 'tv 'ka drele Pól le di. ⁶ Minnun zie, o ya -a man -pennan 'nan, Pól 'e -sii, en -te 'be "cee di, e -tria -e 'e 'ka. 'Pian zi waa man -pen -trilii, en waa 'yi 'nan, 'wi 'tv 'ka drenan -yre "fo "dié, en o cilila te waa ve 'sien 'nan: «Min 'labé Bali nen.»

⁷ Fe 'bó zie -a -nan be, 'yi yei 'tre 'bó 'tazan nen waa laabo Publi be, -yee ve -nan a -nan -kogo. -A va nen kv 'nyin yi yaaga, en e 'kv 'sia 'kpa tighi. ⁸ Publi zie -a "ti "a 'e nyinnandi, te -a 'kóle a 'e -wòandi, en -a ci -seanla 'kpa tighi. Pól -kv -a -nanjenle, e Bali trv 'ba -yre, te -a -pe yra "da, en -ce 'si "man. ⁹ "Be -sru man "yaa 'non -mienun nen 'yi yei 'tre zie -a da be "o "ta 'wv "nyian, en -ce 'si o man. ¹⁰ O 'kv 'tv dre -dan, en zi 'kv 'kvdi 'bó be, fenun nen -a 'wi ci 'kv man be, waa -non 'kve.

Pól 'bóla Róm

¹¹ Kv mlen dre yaaga 'yi yei 'tre zie -a da, en kv -fo Alezandri -klv -dan tv -ji. -Klv zie, waa laabo «"flen bali». E -fo 'yi yei 'tre 'bó da tv -wldi "a. ¹² Kv 'bóla 'fla nen waa laabo Sirakuze be -a da, en kv yi dre 'nan yaaga. ¹³ Kv 'si 'be 'nan, en kv -kv Reshio. 'Be 'ta tv nen e ceen be, en fulo nen e "sia 'tréda "tre 'zia be, e "fèendi 'sia. Kv yi dre "fli, en kv 'bóla Puteoli. ¹⁴ 'Fla 'bó zie -a da be,

kv 'bó "bvú Zozinon -mienun man, en waa laabv 'kv 'lò 'nan 'kv 'fle 'tv dre 'o 'va. Zi kve dre be, en kv Róm si 'sia.

¹⁵ 'Kv "bvú Zozinon nen Róm be, zi o 'kv 'tadi 'wi 'man be, en o -ta 'kv 'le 'flanun nen waa laabo Foróm Api 'lee Troa Taverne be -a da. Zi Pól o 'yi be, e Bali muo "fo, en -a "koe "tv 'e da.

¹⁶ "Be -sru kv 'bóla Róm, en o -si -non Pól le 'nan 'e nyin 'kón 'tv -ji -e 'sounja -tv 'e yie 'tv "va.

¹⁷ Yi yaaga "be -sru, en Pól Zuif 'non 'tanon nen Róm be o laabv 'e 'va. Zi 'o cin 'yi be, en e 'nan -wle 'nan: «"Bounun, ma'an 'wi 'tv drele -cee minnun le di, en ma'an 'wi 'tv drele -kaa tranun -le -pei -tv wi man di, 'pian waan 'kun Zeruzalem, en waan 'non Róm 'non le. ¹⁸ Róm 'non zie, o 'wi laabv 'an 'lò, en o ya "vale 'o 'sia 'an man, kóó wa'a 'wi 'tv yile 'an man -e 'an 'ka -a 'wi 'ji di. ¹⁹ 'Pian Zuif 'non 'ka 'wle "man "di, -yee "wean maan laabv 'nan mingonnenun tazan nen Róm be, -a 'bó nen 'e 'men 'wi tin 'ba. E 'ka 'an 'ji 'nan 'an 'wi -tò 'pian 'men 'leglón man di. ²⁰ -Yee "wean maan man wee 'nan, 'an 'ka man ye -e 'an 'wi zie -a vi 'cee. -Yee ci 'nan waan 'fo -pv 'kuin 'wi nen -a -cin a Izrael 'non 'ji be -yee "wean.»

²¹ En o 'nan Pól le 'nan: «'Fluba 'ka 'sile Zude 'leglón 'ji -e 'e 'ta 'gv te 'i 'man wi -a -ji di, en 'kv "bvú -tv 'ka 'sile -nan nun -e 'e 'ta 'i man 'vi 'kve di, -te 'be "cee di -e 'e 'yie 'wi 'wldi "vi 'kve di. ²² 'Pian kv ya "vale 'wi nen e dre be 'i -ci vi 'kve 'i 'bó 'a, kóó kva -tò 'nan, -si nen i ci "da "be, fe pegenon 'nan minnun "we "man "wldi.»

²³ O yi -tv kón Pól le, en yi zie -a da be 'o cin 'yi fenan nen Pól nyin "be -a -nan "kaga 'kpa. -E 'e 'sia bodrun -trilii -e -pei 'e tan be te Pól 'wi 'ci ve -wle. Bali -le mingonnen -blidi 'wi 'lee Zozi 'le 'wi nen yaa 'vi -wle. Yaa man wee 'nan 'o -tò 'nan 'wi 'kpa nen, te yaa -kónman Moizi -le -pei 'fluba 'lee Bali 'lewei vnon 'le 'fluba 'ji. ²⁴ 'Wi nen Pól ci -a vnan be, min -mienun yi -tera "da, 'pian o -mienun 'ka 'wle "man -e 'o yi -tera "da "di.

²⁵ Zi o ya bólanan te o wei 'ka tian drele -tv dié, en Pól 'wi 'gve -a 'vi -wle:

«Bali lei 'saun 'le tin a 'nɔnnɔn tɔ nɛn
e ciɪa Ezai -va, ɛn e 'wɪ tin 'ba 'ka
tranun lɛ bɛ -a man. ²⁶ Yaa 'vɪ tɔ zɪɛ -
a man 'nan:

⟨I kɔ minnun 'labɛ o va
-e 'i vɪ -wlɛ 'nan:
'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lɛ 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a -ci maan dɪ.
Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tɪglɪ,
'pian ka'a fɛ -tɔ ye dɪ.

²⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun 'labɛ
o 'bli da -tɔ 'plɛblɛ,
'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu,
ɛn 'o yɪɛ 'lɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.
Waa drɛ zɪɛ 'nan,
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,
ɛn 'nan -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa drɛ 'nan,
"tɔgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru
-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.⟩

²⁸ -Yee "wɛan 'ka -tɔ 'nan, Bali wei
nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ, Bali -ta -a "mɛn
minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wlɛ.
-Wee vɛ bɛ "o "trɔɛn -tɔa -yrɛ.»

²⁹ [Zɪ Pɔl 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, ɛn Zuif 'nɔn
bɔɔla te o -ko -sa 'plɛblɛ 'fɔdɪ -a 'o cin
yei.] ³⁰ 'Kɔn nɛn Pɔl 'nyin 'ji te yaa -pan
wɔ bɛ, e lɛ drɛ 'ji "fli. Minnun pɛɛnɔn
nɛn o -taa -a -nanjɛn lɛ bɛ, e o "siala.

³¹ E Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'wɪ ve -
wlɛ, te e 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e cɪ Minsan
Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "paaman o ji.
Ya'a paaman o ji 'e yɔɔdɪ dɪ, ɛn min -tɔ
'ka 'wɪ -tɔlɛ "man "dɪ.

'Fluba nēn Pəl -a crēn -tē Rōm 'nōn lē Rōmēn

¹ 'An 'bō Pəl bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Bali 'an laabu 'nan 'an drē Zozi 'le 'pasiazan -a. En yaan 'si "va 'nan 'an 'yee 'wī 'nōnnōn vī minnūn lē. ² 'Wī 'nōnnōn 'bō zīē Bali ciila 'e 'lewei vūnōn 'va, en waa 'vī -a -nan 'mōn. E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji. ³ 'Wī 'nōnnōn zīē -a -pī -le 'wī nēn. Waa -ya blamin -a, mingōnnēn David nēn 'lī bē -a kluda. ⁴ 'Pian Bali lei 'saun 'le 'plēblē -a -ci kōōn minnūn lē 'nan Bali -pī nēn. Yaa -ci kōōn -a wluandī -a -kanōn 'va. -Yēē cī -kaa san Zozi Crizi -a.

⁵ Bali ciila "va en e "yi drē 'mēn. Yaan drē Zozi 'le 'pasiazan -tū -a, 'nan -e 'an -yee 'wī 'nōnnōn vī minnūn pēēnōn nēn o 'ka Zuif 'nōn 'a diē -wlē. Yaa drē zīē 'nan -e 'o yi -tēra Zozi da, te o 'ta wula -a wei da. ⁶ Ka drē minnūn zīē o 'va 'nōn 'a, kōō Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kōn Zozi Crizi -le vē -a.

⁷ Ka pēēnōn 'bō nēn ka cī Rōm en Bali 'ka ye "yi "bē, e 'ka laabu 'nan 'ka 'kōn 'yee vē -a. 'Ka lē nēn an cī 'fluba 'gūē -a crēn -tēnan.

-Kaa "tī Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fōdī -trōō -nōn 'cēē.

Pəla "vale 'e 'ko Zozinōn nēn Rōm bē o yīlē

⁸ Maan pou "siala 'mēn Bali muo "fōdī -a. An ciila Zozi Crizi -va -e 'an muo "fō 'cēē "wēan, kōō minnūn 'cēē yi -tēradī Zozi da -sī -fōā fē pēēnōn 'nan.

⁹ An Bali "sua 'mēn cī "nrōndī pēēnōn 'a -a -pī -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnūn lē. Bali zīē yaa -tōā 'nan, 'wī nēn an "ta -a ve 'gūē 'wī 'kpa nēn. -Nyren 'nan, 'ka 'cin a 'an 'ji tū pēēnōn man, ¹⁰ te an ya -a trū 'banan. En maan laabo -yrō 'nan -te e ya -a cī 'sō 'a bē, 'an 'wulo -da yī -e 'an 'lū 'ka 'va nun.

¹¹ 'Ka dra 'an -tēā 'kpa tīglī "le 'an 'ka yī. "Yī "nēn Bali lei 'saun -a -nōn 'mēn bē, an ya "vale 'an "paa -a 'ka 'va 'nan -e 'ka 'man 'e 'tō 'plēblē Bali -le 'wī 'ji.

¹² Maan ve 'pian 'nan, -e -kaa pēēnōn 'man 'e 'tō 'plēblē -cēē yi -tēradī Zozi da

nēn e ya -tōwli "bē -yēē "wēan. ¹³ 'An "būi Zozinōn, 'ka -tō 'nan, maan man wēē 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an "lo 'ka 'va. 'Pian -e 'e bō cēēgū yī -a bē, -sī 'ka tian 'lē 'sūlē 'mēn dī. An ya "vale 'an "lo 'nan -e 'an minnūn drē Zozi 'le vē -a, "le zī maan drē 'lēglōn 'pēēnūn -jī bē -yēē 'wī 'zū.

¹⁴ E ya 'an da fiēn -a 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vī min -tōdū pēēnōn lē. -Te o ya Grēk 'nōn 'a oō, en -te o "sia 'lēglōn 'pēē -jī oō, en -te o ya 'fluba 'tōnōn 'a oō, en -te o 'ka 'fluba 'tōnōn 'a dī oō, e ya 'an da fiēn -a 'nan 'an vī -wlē. ¹⁵ -Yēē "wēan -a -cin a 'an 'bō "le 'ji 'kpa tīglī 'nan 'an Zozi 'le 'wī 'nōnnōn vē kaa nēn ka cī Rōm bē 'cēē.

Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn bē Bali -le 'plēblē nēn

¹⁶ Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdī bē, -a 'yra 'ka 'an 'tēā dī. Kōō -yēē cī Bali -le 'plēblē 'a, en min oō min nēn e yī -tēra "da "bē, Bali -a "sia 'wī 'ji. Zuif 'nōn 'va nēn e 'bōla 'e 'tēdē, en "bē -sru e drē minnūn pēēnōn 'le vē -a. ¹⁷ Zī Bali minnūn "siala 'e 'lē min tīglī 'a bē, Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn 'bō 'bē -cī "sia min lē. Kōō -yēē vī 'nan yī -tēradī Zozi da -tōwli "man nēn Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lē. E pou "siala yī -tēradī Zozi da -a, en e 'le -sēanla yī -tēradī Zozi da -a. 'Wī zīē e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan: «Min nēn -yēē yī -tēradī Bali da man nēn

Bali -a 'sia min tīglī 'a 'e 'lē bē,

-a san 'belidī nēn ya'an 'nyaan diē -a ye.»

Bali -le tin a 'e 'tēdī 'trēda blamin da

¹⁸ -A -cī a 'e 'sidī 'wein 'nan, Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī blamin man. Wa'a Bali bōā dī, en o 'wī 'wlidī 'tō 'tōdū pēēnōn dra. 'Wī 'wlidī "drēdī -a nēn o -sī -tōā Bali -le 'wī tīglī 'lō. ¹⁹ -A -nōān da nēn en Bali -le nyran -blidī a 'e 'pladī o man. Kōō 'wī nēn blamin -kolaman -a -tōdī -a Bali da bē, e ya 'wein -wee vē -a. Bali 'bō 'bē drē zī. ²⁰ Fē nēn maan ve zīē -yēē cī 'nan, min 'ka 'kolaman Bali 'bō yīdī -a dī, 'pian 'e 'fīi kōōn minnūn lē 'e 'pē drē fēnūn -a. E 'trē drē, en e la drē. 'Wī zīē -a drēdī -a -kōōnman blamin lē

'nan, Bali -le 'pleble 'leda "ka "dɪ, ɛn -yɛɛ cɪ Bali -a fɛ pɛɛnɔn da. -Yee "wɛan blamin 'ka 'kɔlaman 'yee tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ.

²¹ Minnun -a -tɔa 'nan Bali a, 'pian wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ "le zɪ e cɪ "le blamin 'e drɛ Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ. ɛn wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o muo "fɔ dɪ. 'Pian -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a fɛnun nɛn -a -ci "ka "dɪɛ -a da. ɛn 'wɪ nɛn Bali cɪ "vale 'o drɛ bɛ, wa'a -kɔlale -a -tɔdɪ -a dɪ, te o -ko -wladɪ -a klun va. ²² 'O 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian te -blʊ nɛn waa "taan. ²³ Bali nɛn e ya -nan 'li 'trilii, ɛn e ya "le blamin 'e bɔ bɛ, wa'a 'bɛ bɔlɛ dɪ. 'Pian blamin nɛn 'bɛ -kaa "bɛ, 'bɛ min yibanun bɛ wɛɛ bɔa. ɛn "nyian bɛ o "lomannun 'lee -wi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn yiba drɛ 'wee Bali -a, te waa bɔa.

²⁴ 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ -le "wɛan, Bali 'e 'pɛ 'si o -sru 'nan -e 'o 'wɪ nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a drɛ. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "nɛn. -Yɛɛ -maan 'wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ waa dra 'o cin va. ²⁵ ɛn "nyian bɛ o Bali -pɛ drɛ fɛnun bɔa ɛn o o "sua, 'pian Bali nɛn e fɛnun pɛɛnɔn drɛ bɛ, wɛɛ dra 'o 'pɛla koda. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, o Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'ta fɔɔ 'o 'bɔ 'le 'wɪ wɪnun drɛdɪ -a. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali nɛn e fɛnun pɛɛnɔn drɛ bɛ, 'tɔ -dan a -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

²⁶ Minnun a 'wɪnun zɪɛ -a drɛnan -le "wɛan bɛ, Bali o -nɔn 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "drɛdɪ lɛ. -A -mie nɛn "le lɪmɔn 'lee lɪmɔn -le nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a -le 'wɪ 'zʊ. ²⁷ -A -tʊwɪ "nɛn "nyian -klɔnmɔnnun -a dra. Lɪmɔn 'lee -klɔnmɔn nɛn o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a bɛ wɛɛ 'tʊl. ɛn -klɔnmɔn 'lee -klɔnmɔn 'o cin -wɛɛdɪ 'yɪ "yi, te o nyianla. 'Wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ, -klɔnmɔn 'lee -klɔnmɔn -a dra 'o cin va. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "nɛn, o 'ta 'wɪla -a -sru "bɛ, -a "nɛn "wɪ 'bɛ bɔa o man zɪɛ.

²⁸ Wa'a 'wɪlɛ "man -e Bali nɛn 'e drɛ o tazan -a dɪ. -Yee "wɛan Bali o -nɔn 'wee klin "wɪ drɛdɪ lɛ. ɛn 'wɪ nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ waa dra 'o cin va. ²⁹ 'O 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dra. O ya min -wɪdɪnun -a. O ya "vale fɛ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'wee vɛ -a. O ci a nyannyrandɪ. O 'bli bo min lɔ fɛ man. O min -tɛa. O

'wɪ 'blɪdɪ ye "yi. O -dawli drɛdɪ ye "yi. Waa -wɛɛman 'nan 'wɪ 'e bɔ 'o bɔɛzan -tʊ man. O 'wɪ "paa min da. ³⁰ 'O "we "min man -wɪdɪ. O "naan Bali man. O 'wɪ dra min va -blʊ pɛ -ji. 'O 'fli "siala -dandan. 'O 'fli 'tɔ vɪdɪ ye "yi. O 'wɪ 'wɪdɪ -wɛɛman te waa dra. O yɪɛ 'ka "naan 'o 'mangulinun man dɪ. ³¹ 'O 'bɔ 'wulo -ji wɪ da nɛn o 'ta wo. 'Wɪ nɛn waa ve min lɛ 'nan 'o dra bɛ, wa'a 'ta 'wɪla "da "dɪ. Wa'a min ye "yi "dɪ. ɛn min nyirinda 'ka 'sɛan o da dɪ. ³² Bali -a 'vɪ 'nan, minnun nɛn o 'wɪnun zɪɛ -a dra bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ, minnun zɪɛ waa -tɔa, 'pian te waa dra. ɛn "nyian bɛ, minnun nɛn o 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zʊ bɛ, o o 'tɔ "yi "ve.

2

Bali minnun pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin "baa

¹ 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'ka 'kɔlaman 'wee tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. ɛn 'i 'bɔ "nyian, min nɛn i cɪ -a, ɛn i tin -tɛa "o da bɛ, yɪ'a 'kɔlaman 'yie tin 'nɔnnɔn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, -te i ya tin -tɛnan minnun da bɛ, te i ya tin -tɛnan 'i 'bɔ 'fli da. Kɔɔ i ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a "le -wee 'wɪ 'zʊ. ² Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'wɪdɪnun zɪɛ -a dra bɛ, Bali tin -tɛa "o da 'e 'nɔan da. -Kaa -tɔa zɪ. ³ I tin -tɛa "minnun zɪɛ o da, te i ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan "le -wee 'wɪ 'zʊ. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan Bali 'ka tin tɛa 'i da dɪɛ, te i ya 'i 'fli see "paanan. ⁴ Bali ci a "yi, ɛn e 'wɪ man -pɛan "sidɔ, ɛn e -sɛanla min man -trɔɔ. -Kaa -tɔa zɪ. 'Pian -te 'wɪnun zɪɛ -a -cin nɛn 'i 'ji, -yee "wɛan nɛn i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te i ya 'i 'fli see "paanan, ɛn i ya Bali -le "yi -fɔlanan 'i "trɔɛn -sru. E ya "le 'i -tɔ 'nan, Bali a "va 'nan 'i 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'i -sɔɔnla 'e -sru, -yee "wɛan nɛn 'e 'man -sɛanla 'i 'va!

⁵ 'Pian i ya "trɔɛn "yuyy 'tannan, ɛn i 'ka "vale 'i "sia 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man dɪ. 'Wɪ nɛn i cɪ "man zɪɛ, Bali -le nyran -blɪdɪ -dan nɛn i cɪ -a planan 'i 'fli man. E bɔa 'i man yɪ nɛn Bali 'yee nyran -blɪdɪ ci -kɔɔnman 'e 'nɔan da bɛ -a da.

⁶ Yɪ zɪɛ -a da nɛn 'wɪ nɛn min -tʊ -a drɛ bɛ Bali -a man -pan wo -a san lɛ.

⁷ 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, yaa -nɔan

"minnun nen o "koe 'ka 'nyanle Bali ci 'sɔ wɪ drɛdɪ -a dɪe -wɛ. Kɔɔ tʊ pɛɛnɔn man bɛ, waa -wɛɛman 'nan Bali 'e 'tɔ -dan 'nɔn 'wɛ, ɛn waa -wɛɛman 'nan 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪe 'e drɛ 'wee vɛ -a. ⁸ 'Pian Bali -le nyran -blɪdɪ -dan bɛ, e ya minnun nen 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wɪdɪ 'yɪ 'yɪ "bɛ -wee vɛ -a. Kɔɔ tʊ pɛɛnɔn man bɛ, o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'yɪ "yɪ, te o Bali -le 'wɪ tɪglɪ -fɔala 'o "trɔɛn -sru. ⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɔdʊ pɛɛnɔn nen o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, yra yɪdɪ bɔa "o man, ɛn "klan -dan o -tɛa. Zuif 'nɔn da nen 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnun pɛɛnɔn da. ¹⁰ 'Pian min oo min nen e 'wɪ "yɪ drɛ bɛ, Bali 'tɔ -dan -nɔan -yrɛ, ɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan -yrɛ. Zuif 'nɔn da nen 'e pou "siala, "bɛ -sru -e 'e 'bɔ minnun pɛɛnɔn da. ¹¹ Kɔɔ Bali 'ka min bo "va "dɪ.

¹² Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun pɛɛnɔn nen o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, Bali tin -tɛa "o da. Min -mienun 'ka -a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ, te o 'wɪ 'wɪdɪ "dra. Bali tin -tɛa "o da, ɛn o -nan -nyaan. 'Pian Zuif 'nɔn Bali -le -pei -tɔ winun -tɔa. -Yee "wɛan -te o 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, Bali -le -pei 'bɔ 'bɛ tin -tɛa "o da. ¹³ Kɔɔ Bali 'ka min siala min tɪglɪ 'a 'nan 'e "trɔɛn -tɔa 'yee -pei -tɔ winun le -le "wɛan dɪ. 'Pian min nen e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, Bali -a "siala min tɪglɪ 'a.

¹⁴ Minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, wa'a tɔa 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪ a dɪ. 'Pian -te o -mie 'wɪ dra "le zɪ Bali -le -pei -a 'vɪ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan -pei -tɔ wɪ a -wɔ. ¹⁵ ɛn 'wɪ zɪe -a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, Bali -le -pei -tɔ winun a 'o 'crɛn -tɛdɪ o ji. -Wee -wulo -ji "nrɔndɪ 'bɛ -kɔɔnman zɪe, kɔɔ -yɛɛ tin -tɛa "o da, ɛn -yɛɛ -tɔa "o -sru. ¹⁶ Yɪ -tʊ bɔa "bɛ, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'wɪ pɛɛnɔn nen 'e yɔɔdɪ min -ji bɛ, -yee tin 'ba. Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen maan ve minnun le bɛ, -yɛɛ 'vɪ zɪ.

Zuif min man "cɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

¹⁷ Ka -dandan "taan 'nan Zuif 'nɔn nen kaa, ɛn Bali -le -pei -tɔ winun a 'ka 'lɔ. Ka 'nan 'cɛɛ Bali -tɔa, ¹⁸ ɛn kaa ci 'sɔ winun -tɔa. ɛn zɪ kɔ min 'e 'ta wɔla Bali

-le -pei -tɔ winun da bɛ, ka 'nan kaa -tɔa, kɔɔ kaa tranla. ¹⁹ Ka 'nan 'cɛɛ ci minnun nen o -si -kɔɔnman yɛ 'winɔn le bɛ waa. ɛn 'cɛɛ ci minnun nen klun va bɛ -wee 'tɛ 'san -a. ²⁰ 'Ka 'fli "siala 'nan, 'cɛɛ 'wɪ "paala -blɔnɔn le, ɛn 'cɛɛ 'wɪ "paaman nannannun ji. Kɔɔ ka 'nan 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ tɪglɪ pɛɛnɔn bɛ, e ya 'ka 'lɔ Bali -le -pei 'fluba 'ji.

²¹ Ka ya 'ka 'fli see "paanan. E ya "le 'ka 'wɪ "paa 'ka 'fli ji 'vaa -e 'ka 'wɪ "paa min peenun ji. Kaa ve minnun le 'nan, te 'o crin wɔ dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka crin wo. ²² Kaa ve minnun le 'nan, te 'o min 'nan -wɛɛ "dɪ, 'pian te 'ka 'bɔ ka min nan -wɛɛman. Kaa ve minnun le 'nan, yiba "minnun nen min o -paan "bɛ o 'ka "yɪ "dɪ, 'pian te kaa -nan fenun crin wo. ²³ Ka -dandan "taan 'nan Bali -le -pei -tɔ winun a 'ka 'lɔ, 'pian te ka'a 'ta 'wɔla "da "dɪ. 'Wɪ zɪe e ya Bali 'tɔ srɛdɪ -a. ²⁴ ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Ka 'bɔ Zuif 'nɔn 'le "wɛan nen Bali 'tɔ a 'e srɛdɪ minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe o yɛi.»

-Fɔdɪ -klɔnmɔn -va man "cɛɛ Zuif 'nɔn 'le tin dra 'nɔnnɔn Bali 'lɛ dɪ

²⁵ 'Wɪ 'kpa, 'ka Zuif 'nɔn bɛ, -te ka ya 'ta wɔlanan Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -a -ci a. 'Pian -te ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da dɪe, 'cee -fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a Bali 'lɛ. ²⁶ Min nen e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ, ɛn e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, Bali -a "siala "le min nen e ya 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ²⁷ -Yee "wɛan min nen e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪe, 'pian te e 'ta wɔla Bali -le -pei -tɔ winun da bɛ, -yɛɛ tin -tɛa 'i 'bɔ nen i ci Zuif min -a bɛ 'i da. Kɔɔ i ya 'i 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va ɛn Bali -le -pei -tɔ winun a 'i 'lɔ, 'pian yɪ 'a 'ta 'wɔla "da "dɪ.

²⁸ Zuif min tɪglɪ nen e ya Bali -le minnun va min -a bɛ, e 'ka min nen e ya Zuif min -a 'e 'kɔlɛ man bɛ -a dɪ. ɛn e 'ka min nen o plɔ 'pla "man -a -fɔdɪ -a -klɔnmɔn -va bɛ -a dɪ. ²⁹ 'Pian Zuif min tɪglɪ bɛ e ya Zuif min -a 'e 'ji. ɛn e ya min nen Bali lei 'saun -a -fɔ -klɔnmɔn -va bɛ -a. Ya'a 'sia plɔ nen blamin -a

"paala min man Bali -le -pei -tō wɪ da bɛ -a va "fo "dɪ. -Te Zuif min a zɪɛ Bali 'bō 'bɛ 'tō -dan -nōan -yrɛ, -yee 'tō -dan 'ka 'sia blaminun va dɪ.

3

Bali wei 'bōla Zuif 'nōn 'va man "cɛɛ 'wee tin dra 'nōnnōn Bali 'lɛ dɪ

¹ Min nɛn e 'ka Zuif min -a dɪɛ, -te Bali -a "siala 'yee minun va min -a bɛ, 'wɪ "yi "cɛn 'bɛ cɪ Zuif 'nōn 'le vɛ -a Bali 'lɛ "mɛn? ɛn 'wɪ "yi "cɛn "nɛn Zuif min a ye Bali 'lɛ -fōdɪ -klōnmōn -va man? ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ -wee vɛ -a "yi Bali 'lɛ bɛ e ya "kaga. -Wee 'wɪ "yi "tɛdɛ nɛn e "mlian minun pɛɛnōn 'le vɛ da bɛ, -nyrɛn 'nan, Bali wei bɛ o va nɛn e 'bōla.

³ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zuif 'nōn -mienun -a -kōnman 'nan, wa'a yi tɛala Bali wei zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -e 'e vɪɛ 'e drɛ dʊv? ⁴ E 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian minun pɛɛnōn 'o -tō 'nan Bali 'ta wōla 'e wei da, ɛn o 'bō 'bɛ cɪ 'wlunōn 'a. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«E ya zɪɛ 'nan -e minun 'o -tō 'nan, 'i wei a tin 'nōnnōn 'a. ɛn 'nan -te min a 'wɪ 'tōnan 'i man bɛ, 'yie tin 'e 'kōn 'e 'tɛdɪ -a san da.»

⁵ 'Wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrōn ɛn an "ta 'wɪ 'gʊɛ -a ve. Min -mienun -a ve 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ "yi "a. Kōɔ "te -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra dɪɛ, "te -kaa Bali -le tɪglɪ 'ci ye dɪ. -Yee "wɛan Bali -le nyran -blɪdɪ min va bɛ, e 'ka 'e 'nōan da dɪ.» Minun nɛn o 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ -wee tin a 'nōnnōn? ⁶ -Cɛjɛ, -wee tin 'ka 'nōnnōn "fo "dɪ. -Kaa -tōa 'nan, Bali 'wɪ dra 'e 'nōan da, kōɔ -yɛɛ -taa "tin -tɛɛ 'trɛdanōn pɛɛnōn da.

⁷ ɛn "nyian bɛ min -mienun -a ve 'nan: «E ya 'wɪ "yi "a -e min 'e vɪnan 'e ya Bali -sru, te ya'a 'ta 'wōla -a wei da dɪ. Kōɔ -te min a 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, Bali 'ta wōla 'e wei da tian "va. 'Wɪ nɛn Bali -a dra zɪɛ, e ya 'wɪ "yi -dan a, ɛn e Bali 'tō wuanla. -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali tin -tɛa "min da "mɛn?» ⁸ -Yee "wɛan minun zɪɛ waa 'vɪ 'nan: «-Kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e -a "nɛn 'e bōla 'wɪ "yi "a!» 'Wɪ "paadɪ -wɪdɪ zɪɛ, -a 'bō

nɛn waa "paa 'kʊ da 'nan -nyrɛn kʊa "paaman minun ji. -A -nōan da nɛn Bali -taa "tin -tɛɛ minun zɪɛ o da.

Blamin -tʊdʊ pɛɛnōn a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnōn 'a Bali 'lɛ

⁹ Maan 'le -sɛanla 'nan, -kaa Zuif 'nōn bɛ, -kaa 'kpa 'ka 'mlian 'lɛglōn 'pee -ji 'nōn da dɪ. Kōɔ maan 'vɪ paan 'va 'nan, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglōn 'pee -ji min -a oo, o pɛɛnōn a 'wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'wɪlu.

¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tʊ 'ka min tɪglɪ 'a dɪ, ɛn -a min -tʊwɪ "ka "fo "dɪ.

¹¹ Min -tʊ 'ka 'wɪ 'tōzan -a -e 'e Bali -wɛɛ "dɪ.

¹² 'Pian min -tʊdʊ pɛɛnōn 'si Bali man -kōɔbli,

ɛn o pɛɛnōn 'wɪ 'wɪdɪ "dra.

Min -tʊ 'ka 'wɪ "yi 'dra dɪ,

ɛn -a min -tʊwɪ "ka "fo "dɪ.

¹³ Weinun nɛn o bōala o 'le bɛ,

e 'ka "yi "fo "dɪ.

'Wɪlu wɪnun nɛn.

E ya 'wɪdɪ

"le -mlɛn 'shɛ 'ji yi nɛn

e min -tɛa "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹⁴ -Yʊ -saandɪ 'lee wei -wɪdɪnun 'bɛ bōala o 'le.

¹⁵ O cɛɪn a o man "fɛavɛa min -tɛnan.

¹⁶ Fɛnan nɛn o -ko bɛ,

fɛ srɛdɪ 'lee min -tɛdɪ nɛn -nan.

¹⁷ -Si nɛn e -fōdɪ -trōɔ -nōan "min lɛ bɛ, o 'ka "vale 'o -tōa "dɪ.

¹⁸ O yiɛ 'ka 'naan Bali man dɪ.»

¹⁹ -Kaa -tōa 'nan, 'wɪ pɛɛnōn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Zuif 'nōn 'le vɛ -a. ɛn -yɛɛ -kōnman 'nan -kaa 'bō Zuif 'nōn bɛ, -cee 'tō "da 'cɛɪn "ka "nyian Bali 'lɛ dɪ. Blamin -tʊ 'ka 'kōlaman 'yee tin 'nōnnōn -wɛɛdɪ -a Bali 'lɛ dɪ. E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le tin 'e 'kōn 'e 'tɛdɪ 'trɛdanōn pɛɛnōn da. ²⁰ -Yee "wɛan 'ta wɪladɪ Bali -le -pei -tō wɪnun da min 'bō 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ dɪ. 'Pian Bali -le -pei -tō wɪnun 'bɛ -maan ɛn min -a -tōa 'nan e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan.

Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a yi -teradɪ Zozi man

²¹ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'wɪ nɛn yaa -maan 'lōɔ Bali min "siala 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, Bali

-a ta bōla min lε. 'Wl zιε e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba 'ji. 'Pian 'ta wōladī Bali -le -pei -tō wī da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a man "cēε Bali min "siala 'e 'lε min tīglī 'a dī. ²² Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lε yī -tēradī Zozi Crizi da man. Bali -a dra min -tōdō pēēnōn nēn o yī -tēra Zozi Crizi da bε -wlε. Kōō Bali 'lε bε, Zuif min 'ka 'e 'to, ēn 'lēglōn 'pee -ji min 'ka 'e 'to dī. ²³ O pēēnōn a 'wī 'wldī "drēnōn 'a Bali 'lε, ēn Bali 'yee 'tē 'san 'si -wlō. ²⁴ Fε nēn blamin 'ka 'kōlaman -a yīdī -a 'e 'bō 'le 'plēble 'a dīε, Bali -le "yī "le "wēan yaa -nōn 'e "tun. -Nyren 'nan e min "siala min tīglī 'a 'e 'lε. En min nēn Zozi Crizi -a 'si 'wī 'wldī "le 'plēble 'wlu bε, -a san nēn Bali -a "siala min tīglī 'a 'e 'lε.

²⁵ Zozi Crizi 'bō zιε, -a 'bō nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka yiba "plan da 'sraga bō vε -a 'trēdanōn man. -Yee -kadī zιε -yεε -maan -e Bali 'e minnūn nēn o yī -tēra "da "bε -wee 'wī 'wldī 'fui. Bali 'wī zιε -a drē -a -kōōndī -a 'nan 'e ya tīglī. Kōō 'li bε, Bali 'ka 'wī "nēn -kōōnle tīglī blamin lε 'wī 'wldī "drēdī man dī. ²⁶ Tō zιε -a man bε, e 'man -sran blamin va. 'Pian 'bε nēn 'gōvε, Bali -a -kōōn 'nan e ya tīglī, kōō 'wī 'wldī pēēnōn nēn blamin -a drē bε, ya'a 'tōlε 'e "tun "dī. E -ta Zozi Crizi -a ēn 'wī 'wldī pēēnōn zιε -a "nēn "wī 'bō "man. Bali -a drē zιε 'nan -e min -tōdō pēēnōn 'o -tō 'nan Bali 'bō a tīglī. En "nyian 'nan -e 'e min -tōdō pēēnōn nēn o yī -tēra Zozi da bε, o 'sia min tīglī 'a 'e 'lε.

²⁷ 'Wl nēn Bali -a drē zιε -yee "wēan bε, -si -tō 'ka blamin lō -e 'e -dandan 'tan Bali 'lε dī. Kōō Bali min "siala min tīglī 'a 'e 'lε yī -tēradī Zozi da man. 'Pian ya'a siala min tīglī 'a 'ta wōladī -pei -tō winun da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a man dī. ²⁸ -Yee "wēan -a -cin 'e 'kōn -kaa 'ji 'nan yī -tēradī Zozi da man nēn Bali min "siala min tīglī 'a. 'Pian ya'a 'sia 'ta wōladī -pei -tō winun da min 'bō 'le 'plēble 'a bε -a va dī.

²⁹ 'Wl zιε e ya Zuif 'nōn 'saza -le vε -a? -Cεjε, kōō Bali 'ka Zuif 'nōn 'saza 'le Bali -a dī, 'pian e ya 'lēglōn pēēnōn 'jīnōn 'le Bali -a. ³⁰ Fε -le "wēan nēn maan 'vī zιε, -yεε cī 'nan, Bali a -tōwli "cε. En Zuif min nēn 'e 'fōdī -klōnmōn

-va 'lee 'lēglōn 'pee -ji min nēn e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dīε, Bali o "siala 'e 'lε min tīglī 'a yī -tēradī Zozi da man. ³¹ 'Wl nēn maan 'vī zιε, -a -cī nēn 'nan, an Bali -le -pei klu -sran jī yī -tēradī Zozi da -a? -Cεjε, 'bε "cēε dī. 'Pian 'wī 'bō nēn Bali -le -pei -a 'vī tīglī bε, -a -cī nēn maan "sia.

4

Abraam 'e drē -cēε 'wī -kōōn "manve -a

¹ -Kaa cī "nrōn -kaa tra Abraam -le 'wī da. -Mε "wī nēn -yee 'wī -a "paaman -kaa 'ji? ² Abraam drē wī man "cēε Bali -a 'sia 'e 'lε min tīglī 'a dī. Kōō "te 'e 'kōn 'nan -a drē wī man nēn bε, "te -a -sī a Abraam -lō -e 'e -dandan 'tan. 'Pian Bali 'lε bε -a -sī 'ka -yrō "fo "dī. ³ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Abraam yī -tēra Bali da, -yee "wēan nēn Bali -a 'sia 'e 'lε min tīglī 'a.»

⁴ Blaminūn yēi "bε, -te min 'nyranman -tō 'pa bε, waa -pan wo. -Pan zιε "yī "cēε waa drē -yrε "dī. 'Pian 'nyranman nēn yaa 'pa bε -a manve nēn. ⁵ Bali 'lε bε, e 'ka zī dī. Min 'ka 'kōlaman 'nyranman -tō 'padī -a Bali lε, 'nan -e Bali -le "yī 'e drē 'yee vε -a dī. 'Pian min nēn e yī -tēra "da 'nan, Bali -kōlaman 'yee 'wī 'wldī "fuidī -a bε, Bali -a "siala 'e 'lε min tīglī 'a.

⁶ 'Wl zιε -a 'bō nēn mingōnnēn David nēn 'li bε yaa 'vī 'sēzε. Kōō yaa 'vī 'nan min nēn Bali -a "siala 'e 'lε min tīglī 'a, te 'nyranman -tō "cēε yaa 'pa ēn Bali 'wī zιε -a drē -yrε "dīε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -a san lō. 'Wl zιε yaa crēn -tē Bali -le 'fluba 'ji. Yaa crēn -tē 'nan:

⁷ «Minnūn nēn o Bali -le -pei -tō winun srε ēn Bali -a 'cε -wlε "bε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -wlō. Kōō Bali -wee 'wī 'wldī 'fui. ⁸ En 'wī 'wldī "drēzan nēn Minsan Bali 'ka -a siala "nyian 'wī 'wldī "drēzan -a dīε, cī "nrandī -dan 'e 'kōn -a san lō.»

Bali Abraam 'sia min tīglī 'a 'e 'lε te e 'ka 'e 'fōdī -klōnmōn -va dī

⁹ Cī "nrandī zιε Zuif 'nōn nēn 'o 'fōdī -klōnmōn -va bε, o 'saza 'le vε "cēε dī. E ya 'lēglōn 'pee -ji minnūn nēn o 'ka

'o 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -wee vɛ -a "nyian. -Kaa ci "nrōn Abraam -le 'wɪ da "nyian! -Kaa -tōa 'nan, Abraam yi -tera Bali da, ɛn -yee yi -teradɪ Bali da man nɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ¹⁰ 'Pian tɔ nɛn Bali Abraam "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, -kaa ci "nrōn "da. Te e ya 'kō? Te Abraam a 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va, -baa te e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, tɔ zɪe -a man bɛ te Abraam 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ. 'Pian te e ya 'le 'lɛglōn 'pee -ji min nɛn e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'vaa ɛn e -fō -klōnmōn -va "bɛ -sru. Plɔ zɪe waa pla Abraam man -a -kōōn "vɛ -a 'nan Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'yee yi -teradɪ 'e da man. Zɪ e -tra zɪe ɛn min -tɔdɔ pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ Abraam drɛ "le o tra -le 'wɪ 'zɔ. -Te o 'ka 'o 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪ o, Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ 'wee yi -teradɪ 'e da man "le zɪ yaa drɛ Abraam lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹² ɛn "nyian bɛ, Abraam a Zuif'nōn nɛn 'o 'fōdɪ -klōnmōn -va bɛ, o tra -a. 'Pian 'vaa -e Abraam 'bɔ 'e 'kōn o tra -a Bali 'lɛ bɛ, te o yi -tera Bali da "le zɪ Abraam 'bɔ "e drɛ te e 'ka 'e 'fōdɪ -klōnmōn -va dɪe -yee 'wɪ 'zɔ.

"Ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnun da man "cɛɛ Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ dɪ

¹³ Bali -tɔ "da Abraam lɛ 'nan, e 'trɛda -nōan -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪe yaa 'vɪ Abraam ci 'nɛnnun lɛ. Wa'a vɪlɛ 'nan Abraam 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da, -yee "wɛan Bali 'wɪ zɪe -a 'vɪ -yrɛ "dɪ. 'Pian Bali Abraam 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -yee yi -teradɪ 'e da man, -yee "wɛan nɛn e -tɔ 'wɪ zɪe -a da -yrɛ. ¹⁴ "Te 'e 'kōn 'nan 'ta wɔladɪ Bali -le -pei -tɔ wɪnun da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ, -a man nɛn min dra 'wɪ zɪe -a "nɛn "blɪzan -a bɛ, "te maan ve 'nan yi -teradɪ Bali da a 'wɪ "tun "a. ɛn "nyian bɛ "te 'wɪ 'bɔ nɛn Bali -tɔ "da Abraam lɛ zɪe -a -ci "ka "dɪ.

¹⁵ Bali -le -pei -tɔ wɪnun 'bɛ min "paala Bali -le nyran -blɪdɪ wlu. Kōō blamin -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. "Te Bali -le -pei -tɔ wɪ "ka "dɪe, "te -a srɛ wɪ "ka "dɪ.

¹⁶ -Yee "wɛan fɛ nɛn Bali -tɔ "da Abraam lɛ bɛ, e ya minnun pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ -wee vɛ -a. "Yi

"tun "nɛn Bali -a drɛ -wɪlɛ. Yaa drɛ zɪe 'nan -e Abraam kludanōn pɛɛnōn 'o -kōla -a "nɛn "blɪdɪ -a. Zuif'nōn nɛn Bali -le -pei a -wɔlɔ "bɛ, -te o yi -tera Bali da "le Abraam -le 'wɪ 'zɔ bɛ, o -kōlaman -a "nɛn "blɪdɪ -a. ɛn 'lɛglōn 'pee -jinōn bɛ, -te o yi -tera Bali da "le Abraam -le 'wɪ 'zɔ bɛ, o -kōlaman "nyian -a "nɛn "blɪdɪ -a. -Yee "wɛan min -tɔdɔ pɛɛnōn nɛn o yi -tɛala Bali da bɛ, Abraam drɛ "le o tra -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁷ ɛn 'wɪ zɪe e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan, Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan: «'Lɛglōn "kaga "ji minnun pɛɛnōn bɛ, mɛin -tɔa "o tra -a.»

Bali 'lɛ bɛ Abraam drɛ "le -kaa tra -le 'wɪ 'zɔ. Bali nɛn e 'belidɪ -nōan "minnun nɛn o kaa bɛ -wɪlɛ "bɛ, -a da nɛn Abraam yi -tera. ɛn Bali 'bɔ zɪe, fɛ nɛn min 'ka tian -a yɪlɛ 'e yɪe -a dɪe, yaa dra -e 'e 'kōn.

¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, -a kludanōn -taa "kōnlɛ "kaga, ɛn e -taa "drɛlɛ "le 'lɛglōn "kaga "jinōn tra -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪe -a -cin 'ka blamin ji 'nan e -kōlaman 'lɛ sɔdɪ -a dɪ. 'Pian Abraam yi -tera "da 'nan 'e dra. ¹⁹ Tɔ zɪe -a man bɛ, te Abraam lɛ -kōlaman 'e bɔa -yaa tɔ. ɛn Abraam -a -tɔa 'nan 'e ci 'nɛn 'yadɪ lɔ, ɛn yaa -tɔa "nyian 'nan 'e nan Sara ci 'nɛn 'yadɪ lɔ, 'pian 'wɪnun zɪe ya'a Abraam "koe 'silɛ 'e da yi -teradɪ -a Bali da dɪ. ²⁰ ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -yrɛ "bɛ, ya'a 'e 'ci -fɔlɛ "da "dɪ. 'Pian -yee yi -teradɪ Bali da 'pa "da, ɛn e Bali 'tɔ "yi 'vɪ. ²¹ E yi -tera "da 'kpa 'nan, 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ 'nan 'e dra bɛ -a -pɛ "sɔa -a drɛdɪ -a. ²² 'Wɪ zɪe -yɛɛ -maan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a.

²³ 'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan Bali Abraam 'sia 'e 'lɛ min tɪglɪ 'a bɛ, e 'ka Abraam 'saza 'le vɛ -a dɪ. ²⁴ 'Pian e ya -kaa 'bɔ 'le vɛ -a "nyian. Bali nɛn e -kaa san Zozi Crizi wluan -kanōn 'va bɛ, e -kaa "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ -cee yi -teradɪ 'e da man. ²⁵ Zozi Crizi zɪe -a 'bɔ nɛn Bali -a -nōn 'sraga bɔvɛ -a -kaa man -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. ɛn Bali -a wluan -kanōn 'va 'nan -e -kaa kōn min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

5

Yi -teradɪ Zozi da man nɛn Bali 'lɛ

blamin yei -sēan 'e cin va

¹ Bali -kaa 'sia min tigli 'a 'e 'lε -cee yi -teradı Zozi da man. -Yee "wεan 'bε nen 'gυε, 'wι nen -kaa san Zozi Crizi -a drε bε, -yεε -maan -fυdı -trɔɔ a -kaa yei -kaa 'vale Bali -a. -Kaa man -wεε 'nan 'e 'fυ "da zιε! ²-Kaa san Zozi Crizi 'bɔ 'bε 'si 'lε 'sυ -cεε 'nan, -e Bali -le "yi 'e drε -cee vε -a. -Cee yi -teradı Zozi da man nen -kaa sɔɔnla 'si zιε -a da, εn Bali -le "yi drε -cee vε -a. -Yee "wεan -kaa ci 'e "nran, kɔɔ -a -cin a -kaa 'ji 'nan Bali -le 'tε 'san -taa "drεlε -cee vε -a. ³En -te 'wι 'tɔndɔn bɔa -kaa man oo, -kaa ci 'e "nran "nyian. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, -te -kaa ya -kaa yra ynan bε, e -pɔan 'sɔdı -nɔan -cεε. ⁴En -te -kaa -pɔan 'sɔ bε, -cee yi -teradı Bali da "paa "da 'kpa 'plεblε. En -te -cee yi -teradı Bali da a 'plεblε bε, te -kaa yiε yra Bali lε. ⁵En -cee yiε 'fυdı Bali lε zιε -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "dı. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan Bali -kaa ye "yi. Bali lei 'saun nen yaa -nyran -kaa 'ji bε, -yεε 'wι zιε -a -cin -tɔa -kaa 'ji.

⁶Bali -kaa ye "yi, kɔɔ tυ nen -kaa ya 'wι 'wlidı "le 'plεblε 'wlu bε, εn Crizi -ka -kaa 'wι 'wlidı "drεnɔn 'gυε -cee "wεan. 'Wι zιε e drε tυ nen Bali -a 'pla 'e 'bɔ 'a bε -a man. ⁷Min -le 'wıdı "man -e 'e 'ka min tigli 'lεji bε e ya 'plεblε. 'Pian -te min nen e ci -yee min "yi "a bε, -nyrεn "bε e "we "man, -te e ya -kadı -a oo -e 'e 'fli -nɔn -yee 'wι 'ji. ⁸'Wι nen Bali -a drε bε, yaa -ci -kɔɔnman 'wein 'nan Bali -kaa ye "yi 'kpa tigli. Kɔɔ Crizi -kaa 'lεji -ka 'wυ, te -kaa ya tian 'wι 'wlidı "drεnɔn 'a Bali 'lε.

⁹En Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wυ bε -yee "wεan nen 'bε nen 'gυε Bali -kaa 'sia min tigli 'a 'e 'lε. -Te Zozi Crizi 'wι zιε -a drε, te -kaa ya tian 'wι 'wlidı "drεnɔn 'a bε, 'bε nen Bali -kaa 'sia 'e 'lε min tigli 'a 'gυε, -mε "wι nen e -taa -a drεlε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, yi nen Bali tin -tεa 'trɛdanɔn da bε, Zozi -kaa "sia Bali -le nyran -blidı wlu -kpɔ. ¹⁰En "nyian bε, te -kaa ya tian Bali 'nanmannɔn 'a bε, εn Bali -kaa yei "sεn 'e cin va -kaa 'vale 'waa 'e 'pı -le -kadı -a. -Te e 'wι zιε -a drε te -kaa ya tian -a 'nanmannɔn 'a bε, 'bε nen -kaa

drε -a beenun -a 'gυε, -mε "wι nen e -taa -a drεlε -cεε? Maan ve 'cεε 'nan, -a -pı Zozi Crizi -le wluandı -kanɔn 'va bε, -yee "wεan nen Bali -taa -kaa 'sile 'wι 'ji, -e 'belidı nen ya'a 'nyaan dıε 'e drε -cee vε -a. ¹¹'Pian -a pεεnɔn "cεε dı. 'Bε 'bɔ nen 'gυε, -kaa san Zozi Crizi -kaa yei "sεn 'e cin va -kaa 'vale Bali -a. 'Wι zιε -yee "wεan ci "nrandı -dan a -kaa 'lɔ Bali va zia.

Zozi Crizi 'bε min "sia -kadı lɔ εn e 'belidı -nɔn -yrε

¹²Min -tɔwli "le 'wι 'wlidı "nen yaa drε bε, -yεε -maan 'wι 'wlidı "drɛdı wla 'trɛda. En 'wι 'wlidı "drɛdı zιε, e -ta -kadı -a. Min 'bɔ 'tɔ nen Adan. 'Wι nen yaa drε bε, -yεε -maan min -tɔdυ pεεnɔn 'wι 'wlidı drε, εn -kadı 'pla o man. ¹³'Wι zιε -yεε -kɔɔnman 'nan, tυ nen Bali 'ka tian -yee -pei -tɔ wι -nɔnlε Moizi lε dıε, te blamin 'wι 'wlidı "dra 'trɛda. 'Pian tυ zιε -a man bε, 'wι 'wlidı "drɛdı 'ka Bali -le -pei sɛdı -a dı, kɔɔ te Bali 'ka tian -a -nɔnlε Moizi lε dı. ¹⁴'Bε a zı, 'pian -e 'e 'sia Adan tυ va -trilii -e 'e bɔ Moizi tυ va bε, te minnun -kaaman. Minnun 'bɔ nen wa'a Bali wei -fɔlεa 'o "trɔεn -sru "le Adan -a drε bε -yee 'wι 'zυ dıε, te o -kaaman.

E ya "le 'an vı 'cεε 'nan 'wι -mie -ji zia bε, Adan 'lee Crizi 'o cin 'sia. ¹⁵'Pian Adan -le 'wι 'wlidı "nen yaa drε bε, -a "nen 'wι 'ka "le Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trɛda bε -a "nen "wι -le 'wι 'zυ dı. Fε nen maan ve zιε -yεε ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan, minnun pεεnɔn -kaaman Adan -le 'wι 'wlidı "drɛdı -le "wεan. 'Pian 'bε nen 'gυε, Bali -le "yi drε minnun pεεnɔn 'le vε -a min -tɔwli "le "wεan. Min zιε Zozi Crizi nen. -A va nen Bali ciula εn e 'yee "yi "nɔn -cεε 'e 'ciladı "da. ¹⁶-Yee "wεan Bali -le "yi "nen e -ta -a 'trɛda bε, -a "nen "wι 'ka "le Adan -le 'wι 'wlidı "nen yaa drε bε -a "nen "wι -le 'wι 'zυ dı. Kɔɔ Adan 'wι 'wlidı "tυ drε εn Bali tin -tε "da. 'Bε nen 'gυε blamin -le 'wι 'wlidı "a "kaga, 'pian "yi "nen Bali -a drε blamin lε 'e "tun "bε, -yεε -maan Bali min "siala min tigli 'a 'e 'lε.

¹⁷Maan ve "nyian 'nan, min -tɔwli "le 'wι 'wlidı "nen yaa drε bε, -yεε -maan -kadı 'pla blamin man. -Te 'bε a zιε, 'bε nen Bali "yi drε -cεε 'e 'ciula "da

en e -kaa 'sia 'e 'lε min tıglı 'a 'gυε, -mε
"wı nεn e -taa -a drεlε -cεε? Maan ve
'cεε 'nan, 'wı nεn Zozi Crizi -a drε bε,
-yεε -maan 'belidı nεn ya'a 'nyaan dıe
e ya -cee vε -a.

18 'Wı 'kpa nεn! 'Wı 'wlıdı "tōwlı
"nεn min -tō -a drε bε, -yεε -maan en
min -tōdō pεεnōn a Bali -le tin -tεdı min
da wlu. En "nyian bε, 'wı tıglı 'tōwlı
"nεn min -tō -a drε bε, -yεε -maan Bali
minnūn pεεnōn 'sia min tıglı 'a 'e 'lε en
e 'belidı -nōn -wlε. Crizi -le -kadı yiba
"plan da bε -nyren. 19 Min -tōwlı "le
Bali wei nεn yaa -fōla 'e "trōen -sru "bε,
-yεε -maan en min "kaga drε 'wı 'wlıdı
"drεnōn 'a. -A -tōwlı "nεn "nyian, min
-tōwlı "le 'ta wōladı Bali wei da bε, -
yεε -maan min "kaga -kōlaman drεdı
-a min tıglı 'a Bali 'lε.

20 En -mε "le "wεan nεn Bali -ta -pei
-tō wınnun -a "mεn? E -ta -a 'nan -e
blamin 'e -tō 'nan 'e ya -pei -tō wı "kaga
"srεzan -a. 'Pian fεnan nεn Bali -le -
pei -tō wı cı 'e srεdı "kaga "bε, -a fε 'bō
'nan nεn Bali -le "yi -ciala "da "nyian.
21 Kōō 'wı 'wlıdı "drεdı 'bε -maan -kadı
'pla blamin man. En Bali -le "yi 'bε -
maan Bali min "siala 'e 'lε min tıglı 'a
-e 'e 'belidı nεn ya'a 'nyaan dıe -a -nōn
-yrε. 'Wı nεn -kaa san Zozi Crizi -a drε
bε, -yεε -maan 'belidı zıe e dra -cee vε
-a.

6

'Wı 'wlıdı "drεdı 'ka Zozizan 'sōlε dı

1 'Wı nεn an 'sia -a vınan zıe -a -ci
nεn 'nōn? -A -ci nεn 'nan Zozizan 'fo
'wı 'wlıdı "drεdı man, 'dō -e Bali 'e 'yee
"yi "nōn -yrε 'e 'cıladı "da? 2 -Cεjε, e 'ka
zı "fo "dı. -Ka'a 'kōlaman -e -kaa drε zı
dı, kōō -kaa ya "le minnūn nεn o kaa
'wı 'wlıdı "drεdı va zia bε -wee 'wı 'zō.

3 -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -kaa
pεεnōn nεn o -kaa -batize drε bε, -kaa
drε Zozi Crizi nun -a -tōwlı, en -kaa
ka waa 'e cin va. 4 -Yee "wεan -kaa -
batize drεdı bε, e ya "le -cεε ka -kaa
'vale Zozi Crizi nun -a en o -kaa 'wō 'e
cin va. E drε zıe 'nan -e -cee ta wō -pε 'e
'kōn 'e -trε, "le zı -kaa "tı Bali -le 'plεblε
Zozi Crizi wluan -kanōn 'va en -yee ta
wō -pε drε 'e -trε bε -yee 'wı 'zō.

5 'Wı 'kpa nεn! -Kaa -batize drεdı
bε, e ya "le -kaa drε Crizi nun -a min

-tōwlı "a -yee -kadı -ji. -Yee "wεan
Crizi -le wluandı -kanōn 'va bε, -kaa
ya "nyian "le min -tōwlı "le 'wı 'zō -
kaa 'vale waa. 6 -Kaa -tō 'nan, min
nεn -kaa cı -a "nεn 'e tεdε bε, -yεε ka
'o 'vale Crizi -a! -Yee "wεan -cee 'wı
'wlıdı "drε 'kōlε nεn -kaa da 'gυε -a -nan
a 'e 'nyandı. E drε zıe 'nan -e 'wı 'wlıdı
"le 'plεblε 'e vıle 'e 'kōn "nyian -kaa da
dı. 7 Kōō min nεn e -ka bε, te 'wı 'wlıdı
"le 'plεblε 'ka "nyian "da "dı.

8 'Bε nεn 'gυε, -kaa ka -kaa 'vale
Crizi -a. -Yee "wεan -kaa yi -tεra "da
tıglı 'nan, Crizi -le 'belidı bε, -kaa -taa
"kōnlε "nyian -a "nεn "blınōn 'a -kaa
'vale waa. 9 Kōō -kaa -tōa 'nan, Crizi
nεn e wluan -kanōn 'va bε, ya'a "nyian
kaa dı. En -ka -le 'plεblε 'ka "nyian "da
"dı. 10 Crizi -ka 'e 'pa -a -tōwlı en yaa
drε 'li "fo "le vε -a. 'Wı 'wlıdı "le 'plεblε
'lε 'ka "va 'zia. 'Pian 'bε nεn 'gυε -a yıe
a "man, en Bali nεn yaa "sua.

11 -A -tōwlı "nεn 'e 'kōn 'cee vε -a
"nyian. 'Ka -tō 'nan, ka ya "le minnūn
nεn o kaa, en 'wı 'wlıdı "le 'plεblε 'lε 'ka
o va zia bε -wee 'wı 'zō. 'Pian 'bε nεn
'gυε, ka drε min -tōwlı "a 'ka 'vale Zozi
Crizi -a, -yee "wεan 'ka yıe a "man Bali
-le vε -a, en kaa "sua.

12 -Yee "wεan te 'ka 'wı "man -e 'wı
'wlıdı "nεn 'e 'ka 'pla dı! -Yεε cı "le 'ta
wōladı 'ka 'bō 'ci 'sō wınnun -wlıdı "da
-le 'wı 'zō. 13 En "nyian bε, te 'ka 'man
mεnnūn -nōn 'wı 'wlıdı "drεdı lε -e 'o
drε 'wı 'wlıdı "le 'nyranman 'pa vε -a
dı. 'Pian 'ka 'fıi 'nōn Bali lε "le minnūn
nεn o wluan -kanōn 'va en o yıe a "man
"bε -wee 'wı 'zō. En 'ka 'man mεnnūn
-nōn Bali lε, Bali -le 'wı "yi "drε vε -
a. 14 Maan ve 'cεε 'nan, 'wı 'wlıdı "le
'plεblε 'ka "nyian kōan 'ka da dı. Kōō
Bali -le "yi drε 'cee vε -a, -pei -le 'plεblε
'ka "nyian 'ka da dı.

'Wı 'yi "drεdı Zozizan 'sō

15 -Te maan 'vı 'nan, Zozinōn a Bali
-le "yi 'wlu -le "wεan -pei -le 'plεblε 'ka
"nyian o da dıe, -a -ci nεn 'nan, -si a
'e 'nōndı -wlε -e 'o 'fō 'wı 'wlıdı "drεdı
man? -Cεjε, e 'ka zı "fo "dı. 16 Kaa -tōa
'ka 'bō -a 'nan, -te min wı "man 'nan 'e
dra min -tō 'suzan 'a bε, e 'nyranman
"paa 'e 'tazan zıe -yrε en e 'ta wōla -a
wei da. Te e drε 'sıen "le 'e 'tazan -le

nōan -le 'wɪ 'zʊ. -A -tʊwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te ka wɪ "man ɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'plɑ bɛ, te ka drɛ "le 'wɪ 'wɪdɪ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man -a 'le 'srannan "bɛ, -nyrɛn -kadɪ -a. ɛn -te ka wɪ "man 'nan ka 'ta wɔla Bali wei da bɛ, te ka drɛ "le Bali -le nōan -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ 'cee vɛ -a -a 'le 'srannan "bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'ka "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ.

17 -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ 'li 'e tɛdɛ bɛ, ka ya "le 'wɪ 'wɪdɪ "le nōannun -le 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ, ka wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, ɛn ka ya 'ta wɔlanan "da. 18 'Wɪ 'wɪdɪ "le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. Ka drɛ "le Bali -le nōannun -le 'wɪ 'zʊ 'nan -e 'ka 'wɪ "yi "drɛ.

19 Ka ya blaminun -a, -yee "wɛan 'wɪnun nɛn blamin -a ve bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an ci 'wɪnun 'gʊɛ -a vɪnan. 'Li 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'man mɛnnun -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn e 'ka "le blamin 'e drɛ dɪɛ -a drɛdɪ lɛ, ɛn ka Bali -le -pei -tɔ wɪnun srɛ -pɛ "kaga "ji. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka 'man mɛnnun bɛ, 'ka -nɔn Bali lɛ 'wɪ "yi "drɛ vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan 'cee 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ.

20 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ ci 'nan, tʊ nɛn ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɔ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ bɛ, te 'wɪ "yi "drɛdɪ "cɛɛ -kaa "paala dɪ. 21 ɛn tʊ zɪɛ -a man bɛ -mɛ "nɛn kaa 'yɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te ka ya 'ka 'ci "nrɔnnan 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, -a 'yra 'ka -tɛa 'sɪɛn. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

22 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka 'ka "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lɔ "le nōan -le 'wɪ 'zʊ dɪ. Ka ya Bali 'sunan "le -yee nōannun -le 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan 'cee 'ta wɔ -pɛ -taa 'sɔlɛ Bali lɛ, ɛn -a 'le 'srannan "bɛ Bali 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nōan 'cɛɛ. 23 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -pan nɛn -kadɪ -a. 'Pian Bali -le "yi "nɛn yaa -nɔn -cɛɛ 'e "tun "bɛ, -nyrɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a. Ka drɛ min -tʊwli "a 'ka 'vale Zozi Crizi -a, -yee "wɛan 'belidɪ zɪɛ e drɛ -cee vɛ -a.

7

-Pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian Zozinɔn da

dɪ

1 'An "bʊɪ Zozinɔn, ka -peinun -tɔa. ɛn kaa -tɔa 'nan, -te min -ka bɛ, te -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian "da "dɪ. 2 An -kɔlaman maan -kɔɔnman lɪ 'padɪ 'lee -kɔnnɛn 'padɪ man. -Pei "e 'nan, lɪmɔn nɛn e -kɔnnɛn 'pa bɛ, -te -a -sran yɪɛ a tian "man "bɛ, ya'a 'sia 'e 'sran zɪɛ -a wɪlɪ "li "fo "dɪ. 'Pian -pei -a -si -nɔn -yrɛ 'nan, -te -a -sran -ka bɛ, e -kɔlaman -e 'e -kɔnnɛn pee 'pa. 3 -Te -a -sran yɪɛ a tian "man, ɛn e -kʊ -klɔnmɔn pee -va bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a. 'Pian -pei -a -si -nɔn -yrɛ 'nan, -te -a -sran -ka bɛ, e -kɔlaman -kʊdɪ -a -klɔnmɔn pee -va, 'nan -e 'o cin 'pa. 'Wɪ zɪɛ e 'ka -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a "fo "dɪ.

4 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ an -kɔlaman maan -kɔɔnman 'ka man. Zozi Crizi -ka yiba "plan da, ɛn ka drɛ min -tʊwli "a 'ka 'vale waa. E ya "le 'cee -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ -pei -va zia. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, ka drɛ 'sɪɛn min nɛn e wɪlan -kanɔn 'va bɛ -yee vɛ -a. E drɛ zɪ 'nan -e -kaa Zozinɔn bɛ, -kaa Bali 'su 'wɪ "yi "drɛdɪ -a.

5 'Li 'e tɛdɛ te -ka'a tian drɛlɛ Zozi 'le vɛ -a dɪɛ, te -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "da. ɛn -pei 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun zɪɛ -a da ta wɔdɪ -a. -Yee "wɛan 'wɪnun nɛn -a 'le 'srannan "a -kadɪ -a bɛ, -kaa drɛ. 6 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian -kaa da dɪ. -Kaa ya "le min -kadɪ -le 'wɪ 'zʊ -pei -va zia. -Yee "wɛan -kaa ya Bali 'sunan -pɛ -trɛ -ji 'ta wɔladɪ -a 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a 've bɛ -a da. -Ka'a 'ta 'wɔla "nyian -pei -tɔ wɪnun da -e -kaa Bali 'su "le zɪ waa dra 'e tɛdɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ dɪ.

-Pei 'bɛ -maan blamin -a -tɔa 'nan e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -a

7 -Te maan 'vɪ 'nan, -pei 'le 'plɛblɛ 'bɛ 'ta -tɔa -kaa man ɛn -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, -a -ci nɛn 'nan -pei a 'wɪ 'wɪdɪ "a? -Cɛjɛ, e 'ka zɪ "fo "dɪ. 'Pian -kaa -tɔa 'nan, "te -pei "ka "dɪɛ, "te fɛ nɛn e ci 'wɪ 'wɪdɪ "a bɛ blamin 'ka -a tɔa dɪ. Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, blamin ci 'sɔ wɪnun a -wɪdɪ, -kaa -tɔa zɪ, kɔɔ -pei -a 'vɪ 'nan: «Te blamin 'bli 'e bʊ fɛ nɛn e 'ka -yee vɛ -a dɪɛ -a man dɪ.» 8 'Wɪ nɛn -pei -a 'vɪ zɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'wɪ 'wɪdɪ

"a 'si, en e 'pleble 'sia 'an da -a. -A-nan nen an 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔv pɛɛnɔn drɛdɪ 'sia. Fɛ nen maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nen -pei "ka "dɪɛ, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'pleble 'silɛa 'an da dɪ. ⁹ Kɔɔ 'e tɛdɛ bɛ, -pei -le 'pleble 'ka 'an da dɪ. Tɔ zɪɛ -a man bɛ te 'an 'man yra flu. 'Pian tɔ nen -pei 'pleble 'siala 'an da bɛ, zɪ e 'bɔ bɛ, -a -nan nen 'wɪ 'wɪdɪ 'pleble 'sia 'an da, ¹⁰ en an drɛ min -kadɪ -a Bali 'lɛ. 'Wɪ 'kpa nen, Bali 'yee -pei -tɔ winun -nɔn min lɛ 'nan -e 'e 'belidɪ yɪ. 'Pian -pei zɪɛ yaan 'nɔn -ka lɛ. ¹¹ Fɛ nen maan 've zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nen -pei 'pleble 'sia 'an da bɛ, -a -nan nen 'wɪ 'wɪdɪ 'pleble 'sia 'an da 'nyian. Yaan see paa, 'nan 'an -pei -tɔ winun srɛ en yaan -nɔn -ka lɛ. ¹² 'Pian -pei 'bɔ "fo "bɛ e ya Bali -le vɛ -a. En -pei -tɔ winun pɛɛnɔn bɛ, e ya 'saun Bali 'lɛ, e ya tɪglɪ, en e ya 'kpa.

¹³ Fɛ nen e cɪ 'kpa bɛ, e -kɔlamən e min -nɔan "ka lɛ? -Cɛjɛ, -pei "cɛɛ min -nɔn -ka lɛ dɪ. 'Wɪ 'wɪdɪ 'bɛ drɛ. -Pei nen e cɪ 'kpa bɛ, yaa 'si en 'yaan see paa 'a, 'nan -e 'yaan 'nɔn -ka lɛ. 'Winun zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -maan minnun pɛɛnɔn -yee -wɪdɪ "ci 'yɪ.

¹⁴ -Kaa -tɔa 'nan, -pei -tɔ winun 'si Bali va. 'Pian 'an 'bɔ 'gʊɛ, blamin nen 'maan, en an ya 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁵ 'An drɛ winun 'ka 'sia 'an 'bɔ 'va dɪ. Kɔɔ 'wɪ nen an cɪ "vale 'an dra bɛ, ma'an 'bɛ dra dɪ. 'Pian 'wɪ nen -a drɛdɪ 'wɪ "naan 'an man bɛ, -a 'bɔ nen maan dra. ¹⁶ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, an Bali -le -pei -tɔ winun 'siala 'wɪ "yi "a. Kɔɔ an 'ka "vale 'an 'wɪ 'wɪdɪ "nen maan dra zɪɛ -a dra dɪ. ¹⁷ 'Mɛn "cɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ zɪɛ -a dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ nen an drɛ -yrɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zʊ bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, en maan dra.

¹⁸ Maan -tɔa 'nan, 'an 'bɔ blamin 'gʊɛ, 'wɪ "yi "drɛdɪ 'ka 'an nyen va dɪ. Kɔɔ an ya "vale 'an 'wɪ "yi "dra, 'pian 'an 'pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ¹⁹ 'Wɪ "yi "nen -a -cin cɪ 'an 'ji "le 'an drɛ bɛ, ma'an 'bɛ 'dra dɪ, 'pian 'wɪ 'wɪdɪ "nen an 'ka "vale 'an dra dɪ -a 'bɔ nen maan dra. ²⁰ En -te an 'wɪ zɪɛ -a dra bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, 'mɛn "cɛɛ dra 'an yɪɛ man dɪ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ nen an drɛ

-yrɔ "le nɔan -le 'wɪ 'zʊ bɛ -yɛɛ 'ta -tɔa 'an man, en maan dra.

²¹ 'Winun 'bɔ nen maan dra zɪɛ, -yɛɛ -maan maan -tɔa 'nan, 'wɪ "yi "cin a 'an 'ji 'nan 'an drɛ, 'pian mɛɛn "tʊɛ -e 'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. ²² 'Mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an Bali -le -pei -tɔ winun "siala 'wɪ tɪglɪ 'a "le 'an 'ta wɔla "da. ²³ 'Pian 'an drɛ winun -ko -si pee da zia. -Si pee zɪɛ e ya -si nen e 'ka "vale Bali -le -pei 'e 'kɔn dɪɛ -a. 'Ta wɔladɪ -si zɪɛ -a da bɛ, -yɛɛ 'an drɛ 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zʊ. En an 'wɪ 'wɪdɪ "dra.

²⁴ 'Wɪ -dan 'bɛ 'bɔ 'an man. -Tɪ nen maan ye -e 'yaan 'sʊ 'wɪ zɪɛ -yrɔ? En -tɪɛ 'an "sia -ka -lɔ? ²⁵ An -ciala Zozi Crizi -va -e 'an -kaa "tɪ Bali muo "fɔ, kɔɔ -yɛɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛ.

Maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'nan, 'mɛn cɪ "nrɔndɪ va bɛ, an drɛ Bali -le -pei -lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zʊ. 'Pian 'an drɛ winun va bɛ, an ya 'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ "le -yee nɔan -le 'wɪ 'zʊ.

8

Bali lei 'saun 'bɛ Zozizan "paala

¹ 'Bɛ nen 'gʊɛ, minnun nen o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, Bali -le tin -tɛdɪ o da 'si o man. ² Kɔɔ Bali lei 'saun 'bɛ o "paala. -Yee "wɛan 'belidɪ 'kpa drɛ -wee vɛ -a, en o drɛ min -tʊwɪ "a o 'vale Zozi Crizi -a. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan o 'sʊ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'pleble 'lɔ, en -ka -le 'pleble 'ka "nyian o da dɪ.

³ -Kaa ya blaminun -a -le "wɛan bɛ, Bali -le -pei 'ka -kɔlɛ 'wɪ 'wɪdɪ "le 'pleble 'sidɪ -a -kaa da dɪ. 'Pian Bali -a drɛ. 'E 'pɪ 'pa 'sia 'trɛda "le blamin -le 'wɪ 'zʊ. En e tin -tɛ "da blaminun -le 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. E -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji. ⁴ Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'wɪ nen -pei -a 'vɪ bɛ 'e drɛ -cee vɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -nyɛn 'nan, -kaa -kɔan "min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. E ya -kaa nen -ka 'a 'ta 'wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ winun da dɪ, 'pian -kaa 'ta wɔla 'wɪ nen Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ -cee vɛ -a.

⁵ Fɛ nen maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun nen o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun da bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ winun nen waa -wɛɛman. 'Pian minnun nen Bali lei 'saun 'bɛ o "paala bɛ, 'wɪ nen e "sia Bali lei 'saun 'va bɛ, -a 'bɔ nen waa -wɛɛman 'nan 'o dra. ⁶ Maan ve 'cɛɛ

'nan, 'ta wɔladɪ min 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian min nɛn yaa -wɛɛman 'nan, 'e 'ta wɔla 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve bɛ -a da bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. ɛn -fudɪ -trɔɔ a -yee vɛ -a. 7 Min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn da bɛ, e ya Bali 'nanmanzan 'a. Kɔɔ ya'a 'ta 'wɔla Bali -le -peinun da dɪ. ɛn 'wɪ 'kpa, -a san 'ka 'kɔlamana -a drɛdɪ -a "fo "dɪ. 8 -Yee "wɛan minnɪn nɛn o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn 'bɛ o "paala bɛ, wa'a 'kɔlamana -e 'o 'sɔ Bali lɛ "fo "dɪ.

9 'Cee vɛ bɛ, 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn "cɛɛ 'ka "paala "nyian dɪ, 'pian Bali lei 'saun nɛn. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, -a -nan nɛn e 'ka "paala. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn Crizi lei 'saun 'ka -yrɔ "dɪɛ, te -a san 'ka Crizi -le vɛ -a dɪ. 10 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'ka 'vale Crizi -a ka drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka po -le -kɔndɪ 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a, ka 'wɪ 'wɪdɪ drɛ "le "wɛan. 'Pian Bali 'ka drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ, -yee "wɛan Bali lei 'saun 'belidɪ -nɔn 'cɛɛ. 11 Bali 'bɛ Zozi Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yee "wɛan kaa nɛn Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ bɛ, Bali 'bɔ 'belidɪ -nɔn 'ka po nɛn e -taa "kale bɛ -yrɛ. Kɔɔ ka drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a.

12 'An "bɔlɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a ve -cɛɛ bɛ, -a da nɛn -kaa 'ta wɔla. -Yɛɛ cɪ -kaa da "le fiɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian wa'a vɪlɛ 'nan -kaa 'ta wɔla -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn da dɪ. 13 Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, -te ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn da bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a. 'Pian -te ka Bali lei 'saun 'tɔɪ ɛn e 'ka 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnɪn yi -ka bɛ, 'belidɪ dra 'cee vɛ -a.

14 Minnɪn pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ, o ya Bali -le 'nɛnnun -a. 15 Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a -ci "cɛɛ 'nan, ka ya Bali -le nɔannun nɛn o "klanman Bali lɔ bɛ waa dɪ. 'Pian -a -ci nɛn 'nan, ka drɛ Bali -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan nɛn -kaa -kɔlamana Bali laabɔdɪ -a -kaa "tɪ -baba. 16 Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -cin -tɔa -kaa 'ji 'nan, 'wɪ 'kpa, -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a. 17 -Yee "wɛan -te -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a bɛ, "yinun nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e dra 'yee minnɪn lɛ bɛ, -kaa blɪnan a "va. -Kaa blɪnan a "va -kaa 'vale Crizi -a. Kɔɔ 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, -te -kaa ya -kaa yra

yɪnan Crizi -le "wɛan bɛ, e dra 'wɪ 'kpa -a -e Bali 'e 'tɔ -dan -nɔn -cɛɛ -kaa 'vale Crizi -a tɔ -fɔla "da "ji.

Zozinɔn -taa "drɛɛ Bali -le -dan "nɛn "blɪnɔn 'a

18 Maan -tɔa 'nan, Bali -le -dan nɛn -kaa -taa "drɛɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a bɛ, e "mlɪan yra yɪdɪ nun pɛɛnɔn nɛn -kaa man tɔ 'gɔvɛ -a -ji bɛ -a da. 19 'Wɪ 'kpa, Bali -le -dan zɪɛ e -taa "drɛɛ Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a tɔ -fɔla "da "ji. -Yee "wɛan Bali -pɛ drɛ fɛnɪn pɛɛnɔn 'ci 'kla "tra yi zɪɛ -a -pɛndɪ -a dɪ. 20 Kɔɔ Bali -pɛ drɛ fɛnɪn zɪɛ o ya -nan 'e "tun, ɛn yi -tɔ bɔa "bɛ -e o -nan 'e 'nyan. Bali -pɛ drɛ fɛnɪn 'bɔ "cɛɛ wɛɛ 'nan 'e drɛ zɪ dɪ, Bali 'bɔ 'bɛ 'vɪ 'nan 'e drɛ zɪ. 'Pian Bali 'tɔ "da 'nan, 21 yi -tɔ bɔa "bɛ, -ka -le 'plɛblɛ zɪɛ e "sia o da. Tɔ zɪɛ -a man bɛ 'belidɪ nɛn Bali -le 'nɛnnun -le vɛ -a bɛ, e -kɔan -wee vɛ -a "nyian.

22 -Kaa -tɔa 'nan, Bali -pɛ drɛ fɛnɪn pɛɛnɔn bɛ, o "koe "a -nyannan, ɛn o ya -trunnan "le lɪmɔn nɛn e -fɔ -srunan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

23 'Pian Bali -pɛ drɛ fɛnɪn 'bɔ 'saza "cɛɛ dɪ, -kaa 'bɔ "nyian -kaa nɛn Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ fɛ 'tɛdɛ -a bɛ, -kaa ya -trunnan -kaa 'ji. -Kaa ya yi nɛn Bali -kaa dra 'yee 'nɛnnun -a 'e 'va nun bɛ -a -pɛnnan. Tɔ zɪɛ -a man bɛ, -ka -le 'plɛblɛ 'ka 'kɔan "nyian -kaa da dɪ.

24 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ -kaa 'bli a "da 'nan, -kaa ya -kaa 'sidɪ 'wɪ 'ji, 'pian -a -ci 'ka tian 'e bɔladɪ 'wein dɪ. Kɔɔ -te fɛ nɛn min 'bli -a -yrɛ 'nan yaa 'yɪ bɛ, wa'a "nyian -a ve 'nan -a 'bli -a -yrɛ "dɪ. Fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ 'a bɛ ya'a 'kɔlamana -e 'e vɪ 'nan 'e 'bli a -yrɛ "dɪ. 25 'Pian -cee vɛ bɛ, fɛ nɛn -ka'a ye tian -kaa yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn -kaa 'bli a, ɛn -kaa 'man a 'e -srandɪ -a man -pɛndɪ -a.

26 Bali lei 'saun 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. -Kaa "koe 'ka -kaa da dɪ, ɛn zɪ kɔ -kaa 'wɪ tin 'ba Bali lɛ bɛ, -ka'a tɔa dɪ. -Yee "wɛan nɛn Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ -tɔa -kaa 'wɪ -e 'wɪ nɛn blamin 'ka 'kɔlamana -a vɪdɪ -a dɪɛ 'e vɪ Bali lɛ. 27 ɛn Bali 'bɔ nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei 'saun cɪ "vale 'e ve bɛ, yaa -ci maan. Kɔɔ minnɪn nɛn o cɪ Bali -le vɛ -a bɛ, o lɛ nɛn Bali lei 'saun Bali trɔv "baa "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

28 -Kaa -tōa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e bōa Zozinɔn man bɛ, Bali -a dra -e 'e 'kɔn -wee 'wɪ 'yi "a. Kōō o Bali ye 'yi, ɛn e o laabv "le zɪ e cɪ -a 'bō 'ci 'sō 'a bɛ -yee 'wɪ 'zv. 29 Minnun nɛn Bali o 'si "va 'e 'cɛn bɛ, e o 'pla 'e 'cɛn 'nan, o -taa "drɛlɛ "le 'e 'pɪ -le 'wɪ 'zv. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -a 'pɪ 'e 'kɔn "bɔɪnɔn "kaga zɪɛ o yei 'nɛn flin -a. 30 Minnun nɛn Bali o 'pla 'e 'cɛn bɛ, e o laabv. ɛn o 'bō nɛn e o laabv bɛ, e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ɛn o 'bō nɛn e o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ bɛ, e 'tō -dan nɔn -wlɛ.

Bali -le blamin yɪdɪ "yi "bɛ -a -kōōn "manvɛ "ka "dɪ

31 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le 'e -kaa "koe "tō -kaa da. Kōō -te Bali a -kaa va zia bɛ, min 'e 'ci "paa -kaa man, 'pian ya 'a -kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a -cɛɛ "fo "dɪ. 32 Bali 'ka 'e 'pɪ 'tɔɪlɛ 'e "tun "dɪ, yaa -nɔn 'sraga bɔvɛ -a -kaa pɛɛnɔn man. -Yee "wɛan e 'wɪ "yi pɛɛnɔn dra -cɛɛ -kaa 'vale -a -pɪ -a. 33 Minnun nɛn Bali o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ, min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔdɪ -a o man dɪ. Kōō Bali o drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 34 'Wɪ 'kpa nɛn, min -tɔ 'ka 'kɔlaman tin -tɛdɪ -a o da dɪ. Kōō Zozi Crizi -ka -wee "wɛan. ɛn "nyian bɛ, e wluan -kanɔn 'va, ɛn e ya Bali -pɛ "yi "da 'nan te e Bali trɔv "baa -kaa Zozinɔn 'le 'wɪ man.

35 Crizi -le -kaa yɪdɪ "yi zɪɛ, -mɛ 'bɛ -kɔlaman -kaa 'sɪdɪ -a -a -sru? -Te e ya yra yɪdɪ -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'klandɪ -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'tɛ 'padɪ min da -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'yalɛ -tɛdɪ -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya 'wɪ bɔdɪ min man -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. ɛn -te e ya -kadɪ -a oo, ya 'a 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "fo "dɪ. 36 'Wɪnɔn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kōō e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Kv drɛ 'yie vɛ -a -le "wɛan tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'kv 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. ɛn minnun 'kv "siala 'blanun nɛn o ya -tɛvɛ -a bɛ waa.»

37 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, -kaa wulo bōala "va. Bali nɛn e -kaa 'yɪ "yi "bɛ, -yɛɛ dra -e -kaa wulo 'e bōla "va. 38 Maan -tōa 'kpa tɪglɪ 'nan, fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -yee yɪdɪ "yi -sru "dɪ. -Te e ya -kadɪ -a oo, ɛn -te e ya 'belidɪ -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa oo, ɛn -te e ya lei -wɪdɪnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya tɔ 'gɔvɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, ɛn te e ya tɔ nɛn e -taa "bɛ -a -ji fɛnɔn -a oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. -Te e ya fɛnɔn nɛn o min "paala bɛ waa oo, -a -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si -a -sru "dɪ. 39 'O 'kɔn laji oo, ɛn 'o 'kɔn 'trɛda oo, wa 'a 'kɔlaman -e 'o -kaa 'si -a -sru "dɪ. 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pɛ drɛ fɛ -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e -kaa 'si Bali -le blamin yɪdɪ "yi -sru "dɪ. Yɪdɪ "yi zɪɛ Bali ciɪla -kaa san Zozi Crizi -va ɛn yaa -ci kōōn -cɛɛ.

9

Izrael 'nɔn -mienun Bali -le "yi "fɔla 'o "trɔɛn -sru

1 'Wɪ nɛn an "ta -a ve 'gɔvɛ, Crizi -a -tōa 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn. 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali lei 'saun -a -tōa "nyian 'nan 'wɪ 'kpa nɛn, ɛn 'mɛn 'ci "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'an da "fo "dɪ. 2 -Te 'an 'ci nrɔn 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn da bɛ, an 'ta dra -trɔdrɔ, ɛn 'wɪ "naan 'an man. 3 -Yee "wɛan "te 'mɛn 'sɪdɪ Crizi man -kɔlaman paan -a drɛdɪ -a -e 'an "bɔɪ Izrael 'nɔn 'o 'si 'wɪ 'ji bɛ, "te maan wɛɛ 'nan Bali 'e 'an 'si Crizi man -kōōbli.

4 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a drɛ Izrael 'nɔn lɛ bɛ -a da! Bali o drɛ 'yee 'nɛnnun -a. ɛn e 'tō -dan nɔn -wlɛ. ɛn e -tō 'e wei da -wlɛ 'nan, -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -wlɛ -e 'o -pli 'e man. ɛn e 'yee -pei -tō wɪnɔn -nɔn -wlɛ. ɛn zɪ kō 'wee 'pan bɛ, yaa 'vɪ -wlɛ. ɛn e -tō 'e wei da -wlɛ 'nan, 'e o "sia 'wɪ 'ji. 5 ɛn o tranun nɛn 'li bɛ, -wɛɛ cɪ Bali -le min -dandannun -a. ɛn "nyian bɛ Crizi nɛn min 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, o va nɛn waa -ya blamin -a. Bali nɛn e ya fɛ pɛɛnɔn da bɛ, 'tō -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -a man 'li 'trilii. Amen!

-Tɪnun 'bɛ cɪ Bali -le minnun tɪglɪ 'a?

6 'Wɪ nɛn Bali -tə "da Izrael 'nɔn lɛ zɪɛ -a "nɛn "fʊ 'e "tun? -Cɛjɛ -a "nɛn 'ka 'fo 'e "tun "dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Izrael 'nɔn pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Bali -le minnun -a dɪ. 7 O ya Abraam kludanɔn 'a. 'Bɛ a zɪ, 'pian o pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Abraam -le 'nɛnnun nɛn Bali -a 'vɪ bɛ waa dɪ. Kɔɔ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan: «'ɪ 'pɪ Izak 'bɛ -taa 'i kludanɔn 'yalɛ.» 8 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, 'nɛnnun nɛn Abraam o -ya 'e 'pɔn -ji bɛ, o pɛɛnɔn "cɛɛ cɪ Bali -le 'nɛnnun -a dɪ. 'Pian 'nɛnnun nɛn e o -ya 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da bɛ, -wɛɛ cɪ 'o "nrɔndɪ "le Abraam kludanɔn 'le 'wɪ 'zʊ. 9 Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E 'nan: «Lɛ pee, tʊ 'bɔ 'lein 'gʊɛ -a man bɛ, "mɛn vɪnan 'an 'ta bɛ, tɛ 'i nan Sara 'nɛn 'klɔnmɔn -ya.»

10 ɛn "nyian bɛ, 'wɪ nɛn e drɛ Rebeka -le vɛ -a bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. 'O 'vale 'kʊ tra Izak -a 'o 'pɔn 'si. 11-12 Tʊ nɛn tɛ wa'a tian 'nɛnnun 'bɔ yra yɪɛ dɪɛ, ɛn Bali -a 'vɪ Rebeka lɛ 'nan: «'Nɛn ceje 'bɛ -taa "drɛɛ 'e -suannɛn 'suzan 'a.» Tʊ nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a vɛ Rebeka lɛ bɛ, tɛ 'nɛnnun 'bɔ 'ka tian 'wɪ 'wɪdɪ "tʊwɪ "drɛɛ dɪ, ɛn wa'a tian 'wɪ 'yɪ "tʊwɪ "drɛɛ dɪ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, Bali 'ka min sia "va 'yee vɛ -a 'e drɛ wɪnun man dɪ. 'Pian Bali min "sia "va "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 13 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ dra. Kɔɔ e ya 'crɛn -tɛdɪ 'nan: «An Zago 'yɪ "yɪ, ɛn an 'nan Ezo man.»

14 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan zɪɛ, -a -cɪ nɛn 'nan Bali 'ka 'wɪ 'dra 'e 'nɔan da dʊʊ? -Cɛjɛ, -njɛɛ dɪ. 15 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Moizi lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da "tʊ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«Min nɛn an cɪ "vale 'an nyrinda "sia bɛ,

-a san nɛn maan nyrinda "sia.

ɛn min nɛn an cɪ "vale 'an "paa "va "bɛ, -a san va nɛn an "paa.»

16 -Yee "wɛan Bali -le min nyrinda 'sidɪ 'lee -yee 'padɪ min va bɛ, ya'a 'sia min 'bɔ 'va dɪ. ɛn e 'ka 'nan min -a -wɛɛman 'e 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a dɪ. 'Pian e "sia Bali 'bɔ nɛn min nyrinda -sɛan "da "bɛ -a va.

17 ɛn "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Ezipti mingɔnnɛn nɛn waa laabo Faraɔn bɛ -yrɛ "bɛ -a da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Mɛin drɛ mingɔnnɛn -a,

'nan 'yie "wɛan

-e minnun 'o 'mɛn 'plɛblɛ 'ci yɪ,

-e 'waan 'tɔ fuilaman

'trɛda 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.»

18 'Wɪnun zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman 'nan, min nɛn Bali -a "vale 'e nyrinda "sia bɛ, -a san nɛn yaa nyrinda "sia. ɛn min nɛn Bali -a "vale 'e 'bli da -tɔa 'plɛblɛ -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'ci man dɪɛ, -a san lɛ nɛn yaa dra.

19 -A -mienan blamin -kɔlamam -a laabʊdɪ -a 'nan: «-Tɛ 'bɛ -a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman min lɛ "mɛn? Kɔɔ min -tʊ 'ka 'kɔlamam -sa -fɔdɪ -a Bali 'nɛan dɪ.» 20 E ya "le 'an laabʊ 'nan: «-Tɪ nɛn blamin -a, ɛn e -sa -fɔa Bali 'nɛan?» Kɔɔ blamin a Bali -pɛ drɛ fɛ "tun "a. ɛn -pɛ drɛ fɛ 'ka 'kɔlamam -e 'e 'wɪ 'tɔ 'e drɛzan man dɪ. 21 -Kaa -tɔa 'wein 'nan, -pɔ nɛn -pɔ -tɔzan cɪ "vale 'e -tɔa "bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɔa. Yaa -mie -tɔa "bɛ, wɛɛ bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan, ɛn yaa -mie -tɔa "bɛ, 'o ya fɛnun tre -ji vɛ -a. Zɪ blamin cɪ Bali lɔ zɪɛ.

22 -Yee "wɛan, -te Bali a "va 'nan 'e 'yee nyran -blɪdɪ -ci -kɔɔnman -e minnun 'o 'yee 'plɛblɛ 'ci yɪ bɛ, -a -nɔan da nɛn. 'Pian minnun 'bɔ nɛn o cɪ paan "le 'nan Bali 'e nyran -blɪ o va -e 'e o -nan -nyan zɪɛ, Bali 'e 'man -sran o va. 23 Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ min peenun nɛn e ya "vale 'e o nyrinda "sia bɛ -wee "wɛan. Minnun zɪɛ e 'o 'si "va 'e 'cɛn 'nan -e 'o 'yee -dan ci yɪ.

24 -Kaa 'bɔ Zozinɔn nɛn, ɛn -kaa ya 'lɛglɔn 'tʊdʊ -ji 'nɔn 'a. Bali 'ka min laabʊɛ Zuif 'nɔn 'saza 'va dɪ. 25 'Wɪ zɪɛ Bali 'lewei vɪzan -tʊ a 'li waa laabo Oze, yaa 'vɪ -a -nan 'mɔn. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nɛn o 'ka 'e 'cɛn 'mɛn minnun -a dɪɛ,

an -taa "o laabʊɛ 'mɛn minnun.

ɛn 'lɛglɔn nɛn

ma'an yɪɛ "yɪ 'e 'cɛn dɪɛ,

an -taa -a laabʊɛ 'an 'ci 'sɔ 'lɛglɔn.

26 ɛn "nyian bɛ, minnun nɛn

maan 'vɪ -wlɛ 'nan,

ka 'ka 'mɛn minnun -a dɪɛ,

'o 'tɔ -taa "kɔnlɛ Bali nɛn

-a yɪɛ -a "man "bɛ,

-yee 'nɛnnun.»

27 'Pian Izrael 'nōn 'bō 'le vε -a bε,
Bali 'lewei vīzan -tō nēn 'li waa laabo
Ezai bε e 'wī 'tū 'vī -a -nan 'mōn. Kōō
yaa crēn -tε Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te Izrael 'nōn a "kaga
"le 'nan jemie man nyren -le 'wī 'zū oo,
o va min "nēn
"wēnnen "cē "nēn
Bali -a "sia 'wī 'ji.

28 'Wī nēn Minsan -a 'vī 'nan
'e dra 'trēda bε,
yaa 'lε sōōman "fo,
ēn yaa dra tada.»

29 En Ezai -a 'vī "nyian 'e 'cēn 'nan:
«"Te 'e 'kōn 'nan
'plēblē pēēnōn 'san Bali 'ka -kaa klu
"wēnnen 'tūlε 'trēda dīε,
"te -kaa -nan -nyan "le 'fla nēn
waa laabo Sodōm bε -yee 'wī 'zū,
ēn "te -kaa -nan -nyan "le 'fla nēn
waa laabo Gomōr bε -yee 'wī 'zū.»

*Yi -tērādī Zozi Crizi da man nēn Bali
min "siala 'e 'lε min tīglī 'a*

30 'Wī nēn an "sia -a vīnan zīε, -a
'le 'srannan "nēn 'nōn? -Nyren 'nan,
minnūn nēn o 'ka Izrael 'nōn 'a dī, ēn o
'ka -a -wēēnan 'nan, 'o -kōan "min tīglī
'a Bali 'lε dīε, Bali o "siala min tīglī 'a
'e 'lε -wee yi -tērādī 'e da man. 31 'Pian
Izrael 'nōn 'bō nēn waa wēē 'kpa tīglī
'nan, 'ta wōladī -pei -tō wīnūn da 'o 'bō
'le 'plēblē 'a nēn 'o -kōan "min tīglī 'a
Bali 'lε bε, wa'a bōlε -ji dī. 32 -Mε "le
"wēēn nēn Izrael 'nōn 'ka bōlε -ji dī? Fε
-le "wēēn nēn wa'a bōlε -ji dīε, -yēē cī
'nan, -wee -kōndī "min tīglī 'a Bali 'lε
bε, wa'a -wēēlε 'nan 'e 'si 'wee yi -tērādī
Bali da va dī. 'Pian waa wēē 'nan, 'o -
kōan "min tīglī 'a Bali 'lε 'ta wōladī -pei
-tō wīnūn da 'o 'bō 'le 'plēblē 'a. -Yee
"wēēn o srōēn -wī -kōlε nēn e min -tiala
bε -a man. -Kōlε zīε Crizi nēn. 33 'Wī
zīε e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'ji 'e
'cēn. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -kōlε -tū 'pla Zeruzalēm.
-Kōlε zīε minnūn srōēn -wia "man,
ēn e minnūn -tiala.
Min oo min nēn
e yi -tēra -kōlε zīε -a da bε,
-a -pε 'ka 'sēanla 'e "tun "dī.»

10

1 'An "būl Zozinōn, 'an 'nanman wī
a -tōwli, ēn 'wī nēn maan laabo Bali lō
Zuif 'nōn 'le vε -a bε e ya -tōwli. 'Wī zīε
-nyren 'nan Bali 'e Zuif 'nōn 'si 'wī 'ji.

2 'Wī 'kpa, maan ve o man 'nan, o ya 'o
kōaladī Bali man 'kpa tīglī. 'Pian wa'a
'wī 'tōdī paa "va "dī. 3 Kōō 'wī nēn Bali
-a drē 'nan -e 'e blamin 'sia min tīglī 'a
'e 'lε bε, wēē -fōla 'o "trōēn -sru. 'Wī zīε
wa'a -cī maan "fo "dī, ēn waa -wēēman
tian 'nan 'o dra 'o 'bō 'le 'plēblē 'a -e 'o
-kōn min tīglī 'a Bali 'lε. 4 'Pian -kaa -
tōa 'nan, 'ta wōladī -pei -tō wīnūn da -e
Bali 'e min 'sia min tīglī 'a 'e 'lε bε, Crizi
-a yi -ka. E Bali -le -pei -tō wīnūn 'lε
sōō, -yee "wēēn 'bē nēn 'gūε, yi -tērādī
Crizi 'bō da man nēn Bali min "siala 'e
'lε min tīglī 'a.

5 'Wī nēn Moizi -a 'vī bε, 'ka 'cī "nrōn
"da "tū! 'Ta wōladī -pei -tō wīnūn da
-e Bali 'e min 'sia min tīglī 'a 'e 'lε bε,
Moizi -a 'wī crēn -tε. Yaa crēn -tε 'nan:
«Min nēn e 'ta 'wōla -pei -tō wīnūn da,
ēn ya'a -a -tōwli "cē "srēlε dīε,
e 'belidī ye.»

6 En min -tōdū pēēnōn nēn Bali o 'sia
'e 'lε min tīglī 'a 'wee yi -tērādī 'e da
man bε, -wee vε a "yi. Kōō Moizi -a
crēn -tε "nyian 'nan:

«Te 'i 'cī "nrōn 'nan,
-tīε -taa "kūlε laji
-e 'e 'ta min 'sizan 'wī 'ji -a dī?»

7 «En te 'i 'cī "nrōn "nyian 'nan,
-tīε -taa "kūlε -yremo fla
-e 'e min 'sizan 'wī 'ji wluan -kanōn 'va
dī?»

8 'Pian -wee vε nēn 'gū. E ya 'e 'crēn
-tēdī 'nan:

«Bali wei a 'e -plidī 'ka man -kogo.
E ya 'ka 'bō 'le,
ēn e ya 'ka sōba ji.»

'Wī zīε e ya yi -tērādī Bali da 'wī nēn
kūa ve 'cēē bε -a. 9 -Nyren 'nan, min
oo min nēn yaa ve 'e 'le 'nan, Zozi a
Minsan -a, ēn e yi -tēala "da 'nan, Bali
-a wluan -kanōn 'va bε, min zīε Bali -
taa -a 'silε 'wī 'ji. 10 Kōō -te min yi -tēala
Crizi da 'e 'bli pēēnōn 'a, ēn yaa ve 'e 'le
'nan, -yēē cī Minsan -a bε, min zīε Bali -
taa -a 'silēa min tīglī 'a 'e 'lε, ēn yaa "sia
'wī 'ji. 11 'Wī zīε e ya 'e 'crēn -tēdī Bali
-le 'fluba 'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Min oo min nen
e yi -tera Minsan da be,
-a -pe 'ka 'seanla 'e "tun "di.»

12 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ zɪe e ya
blamin -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le vɛ -a. -Te min
a Zuif min -a oo, ɛn -te min a 'lɛglɔn
'pee -ji min -a oo, o san a -tɔwli. ɛn e
"yi "dra min -tɔdɔ pɛɛnɔn nen waa trɔ
"baa be -wle. 13 Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ
'nan:

«Min oo min nen
e Minsan trɔ "baa be,
Bali -taa -a 'sile 'wɪ 'ji.»

Izrael 'nɔn 'le toba wei "ka "di

14 -Kaa -tɔa 'nan, -te minnun 'ka yi
tɛala Minsan da dɪe, wa'a -kɔlaman -e
'o trɔ 'ba di. ɛn -te minnun 'ka Minsan
-le 'wɪ manlɛ dɪe, wa'a -kɔlaman -e 'o yi
-tera "da "di. ɛn -kaa -tɔa "nyian 'nan,
-te min 'ka Minsan -le 'wɪ vlɛ minnun
lɛ dɪe, wa'a -kɔlaman -e 'o man di.

15 ɛn min -tɔ "ka -e 'e Minsan -le 'wɪ
vɪ minnun lɛ, te Minsan 'ka -a 'palɛ -
sia di. 'Pian 'wɪ zɪe Bali -a drɛ Izrael
'nɔn "le "lɛ. 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'e 'cɛn be, -a da wɪ 'be drɛ
-wee vɛ -a. Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ 'nan:

«E drɛ 'wɪ "yi "a,
ɛn minnun nen
o 'wɪ 'nɔnnɔn ve be o -ta.»

16 'Pian Izrael 'nɔn "kaga 'ka 'ta
wɔlɛa 'wɪ 'nɔnnɔn zɪe -a da di. 'Wɪ 'bɔ
nen waa drɛ zɪe Bali 'lewei vɪzan Ezai
nen 'li be yaa 'vɪ -a -nan 'mɔn. Kɔɔ yaa
cɾen -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan, min "kaga 'ka yi -tɛlɛa 'yie 'wɪ
nen
kɔa 'vɪ be -a da di.»

17 Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi -teradɪ Bali da
be -a pou 'sia 'wɪ nen min -a maan "be
-a va. ɛn 'wɪ zɪe 'wɪ 'pee "cɛɛ di, Crizi
-le 'wɪ nen.

18 -Yee "wean maan laabo "mɛn
'nan, 'wɪ zɪe -a 'bɔ nen Izrael 'nɔn 'ka "o
"manlɛ dɔv? -Cɛjɛ, -njɛɛ di. Waa 'man
-goezee. Kɔɔ e ya 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali -le
'fluba 'ji 'nan:

«Minsan -le 'pasianɔn 'kɔ
'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan,
ɛn o wei fuilaman 'trɛda "fo.»

19 -Te 'be "cɛɛ dɪe, 'wɪ nen waa 'man
be -a 'bɔ nen wa'a -ci manlɛ dɔv? -Cɛjɛ,
-njɛɛ di. Waa -ci 'man -goezee. Moizi
-wee 'wɪ 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ yaa cɾen -tɛ o
man 'nan:

«Bali "e 'nan,
an -taa -a drɛlɛ
-e 'ka man bɔ minnun nen
wa'a 'kɔan paan 'mɛn minnun -a dɪe o
va.

ɛn an -taa 'bli 'fɔlɛ 'ka 'ji minnun nen
wa'a paan 'an 'tɔa dɪe o man.»

20 ɛn Ezai "e 'wɪ zɪe -a 'vɪ "nyian. Kɔɔ
yaa cɾen -tɛ 'nan:

«Bali "e 'nan,
minnun nen o 'ka paan 'an -wɛɛnan
dɪe waan 'yi.

ɛn minnun nen
wa'a -wɛɛlɛ paan 'nan

'waan -tɔa "dɪe,
'an 'fli kɔɔn -wle.»

21 'Pian Ezai -a 'vɪ Izrael 'nɔn 'le vɛ -a
'nan:

«Bali "e 'nan,
'an 'pe -fɔ 'e 'sɔdɪ "ji minnun nen
o "trɔɛn "yuyu "taan,
te waan wei fuimlan 'nan be -wle.»

11

Bali 'ka 'e yie 'sile 'yee minnun Izrael 'nɔn 'va di

1 -Yee "wean maan laabo "mɛn 'nan,
Bali 'e 'pe 'si Izrael 'nɔn -sru 'nan o 'ka
"nyian 'yee minnun -a dɔv? -Cɛjɛ, e 'ka
zɪ "fo "di. Kɔɔ 'an 'bɔ 'gɔvɛ, Izrael min
nen 'maan, ɛn Abraam 'be ci 'an tra -
a. Waan 'ya Benzamen kluda. 2 Bali
'ka 'e 'pe 'sile Izrael 'nɔn nen e o 'si "va
'e 'cɛn be o -sru 'nan o 'ka "nyian 'yee
minnun -a di. 'Wɪ nen 'e 'cɾen -tɛdɪ Bali
-le 'fluba 'ji 'nan, Eli Izrael 'nɔn man
wɪ 'pla Bali lɛ be, 'ka 'ci "nrɔn "da. 3 'Wɪ
nen Eli -a 'vɪ be -nyɾen 'nan:

«Minsan,
Izrael 'nɔn 'i 'lewei vɪnɔn tɛɛ,
ɛn fɛnan pɛɛnɔn nen minnun 'sraga
'bɔ 'yie be,

waa -nan wii.
'An 'tɔwli 'mɛn 'fɔ 'i 'lewei vɪzan -a
ɛn o ya -a -wɛɛnan 'nan 'waan -tɛa.»

4 -Mɛ "wɪ nen Bali -a 'vɪ Eli lɛ? Yaa 'vɪ
-yɾɛ 'nan:

«An minnun 'si "va -kpi 'sɔravli (7.000)
'mɛn vɛ -a.

Minnun zɪe wa'a 'o "po -sɔɔnleɛ yiba
"min nen

waa laabo Baal be -a wlu -e 'o bɔ di.»

5 -A -tɔwli "nen "nyian tian cɛɛgɔ yi -a.
Bali "yi drɛ Izrael 'nɔn lɛ, ɛn e min "nen
"wɛnnɛn "cɛ 'si "va 'yee vɛ -a. 6 E 'ka

'nan o dre winun man nen Bali 'yi zɪe -a dre dɪ. -Te 'e 'kɔn 'nan o dre winun man nen bɛ, 'te maan ve 'nan Bali -le 'yi zɪe 'yi 'cɛɛ dɪ.

⁷ 'Wɪ nen an 'sia -a vɪnan zɪe, -a 'le 'srannan 'nen 'nan, fɛ nen Izrael 'nɔn cɪ -a -wɛɛnan bɛ, o pɛɛnɔn 'ka -a yɪɛ dɪ. Minnun nen Bali o 'si 'va o yei 'bɛ -wɛɛ 'yɪ, 'pian min -mienun -le vɛ bɛ Bali o 'bli 'ta -tɔ 'plɛblɛ -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'wɪ man dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪe e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Bali yi -fɔla o da 'nan
-e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'tɔ dɪ,
ɛn -e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,
ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ.
E ya zɪe -trilii cɛɛgɔ yi -a.»

⁹ 'Wɪ 'tɔwli zɪe mingɔnnɛn David nen 'li bɛ, 'e 'vɪ 'nan, e bɔa 'o man 'nyian. Kɔɔ yaa crɛn -tɛ 'nan:

«-Wee 'fɛdɪ drɛdɪ bɛ,
'e dre 'le 'nan san nen
waa nyɛn 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
ɛn 'e dre 'le 'nan 'se 'nen
waa -tin 'o 'bɔ 'fli lɛ -e 'e o 'kun.
ɛn 'nyian bɛ 'e o 'si Bali man -kɔɔbli,
-e Bali 'e 'wɪ 'nen -kɔɔn -wɪɛ.

¹⁰ Bali 'e o yɪɛ 'wɪ
-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ.
ɛn 'o 'fɔ nɔan -a 'li 'trilii.»

*Zozinɔn nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,
Paul 'wɪ 'pla -wɪɛ*

¹¹ Maan laabo 'mɛn 'nan, 'winun nen an 'sia -a vɪnan zɪe, -a -ci nen 'nan, Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'li 'fo 'le vɛ -a? -Cɛjɛ, -njɛɛ 'fo 'dɪ. 'Pian -wee 'trɔɛn 'yuyu 'tandɪ -le 'wɛɛan nen Bali 'ɛglɔn 'pɛɛ -ji minnun 'si 'wɪ 'ji. Yaa dre zɪe 'nan -e Izrael 'nɔn 'o man -wɛɛ man bɔdɪ -a 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. ¹² -Kaa ye 'nan, Izrael 'nɔn 'le 'trɔɛn 'yuyu nen waa 'tan bɛ, -yɛɛ 'yi -dan dre 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -wee 'sidɪ Bali man 'bɔ zɪe, e 'yi -dan dre minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ. -Yee 'wɛɛan tɔ nen Izrael 'nɔn pɛɛnɔn -fɔa Zozi 'va bɛ, 'yi zɪe e -ciala 'da min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'le vɛ -a.

¹³ 'Ka pɛɛnɔn nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi 'an dre 'yee 'pa 'siazan -a 'ka 'va zia. 'Wɪ zɪe yaan 'ci 'nranman 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ Kɔɔ -a -cin a 'an 'ji 'nan, 'cee drɛdɪ min tɪglɪ 'a Bali

'lɛ 'le 'wɛɛan bɛ, man bɔdɪ -wɪɛlan 'an 'bɔɪ Zuif 'nɔn 'ji, -e 'o man -wɛɛdɪ 'sia 'nan Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 'Wɪ zɪe -yɛɛ -maan 'lɔɔ -e 'an -kɔla o 'fli yaa 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. ¹⁵ -Kaa -tɔa 'nan, tɔ nen Bali 'e 'pɛ 'si Izrael 'nɔn -sru 'bɛ, -a -nan nen e -si 'lɛ 'sɔ ɛn 'o 'vale 'trɛda min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a o yei 'sɛn 'e cin va. -Yee 'wɛɛan tɔ nen Bali o -sɛan 'nyian 'e 'va bɛ, 'wɪ nen e -ciala 'da 'bɛ e dra. 'Wɪ 'kpa, yi zɪe -a da bɛ minnun nen o kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va.

¹⁶ E ya 'le 'an 'wɪ -kɔɔn 'man wɪ -tɔ vɪ 'cɛɛ. -Te fɛ -tɔ a ɛn waa tɛdɛ -nɔn Bali lɛ bɛ, fɛ zɪe -a pɛɛnɔn dra 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli 'nen 'nyian 'gɔ. Yiba 'nen -a pou a Bali -le vɛ -a bɛ, te -a pɛɛnɔn dre Bali -le vɛ -a.

¹⁷ Izrael 'nɔn a 'le yiba nen waa pɛ -mie cɛɛn 'da 'bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'ka 'bɔ nen ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'cɛɛ cɪ 'le 'nan plɔ -ji yiba 'pɛnun nen waa -tɔɔ yiba 'pɛnun zɪe o 'pa 'ji bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nen 'gɔɛ 'cee 'plɛblɛ 'sia yiba 'bɔ pou ji.

¹⁸ -Yee 'wɛɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka 'yi 'mlian yiba 'pɛnun nen ka ya o 'pa 'ji bɛ o da dɪ! -Te 'wɪ zɪe -a -cin nen 'ka 'ji bɛ, e ya 'le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, cɛɛ 'cɛɛ cɪ 'ka 'tɔdɪ yiba 'pou wɪɪ dɪ, 'pian -yɛɛ cɪ 'e 'tɔdɪ 'ka 'wɪɪ. ¹⁹ ɛn -a -mie dra bɛ, kaa ve 'nan: «'Wɪ zɪe e ya 'wɪ 'kpa -a. 'Pian Bali yiba 'pɛnun zɪ o cɛɛn 'da 'nan -e 'kɔ dre o 'pa 'ji 'nɔn 'a.» ²⁰ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'kpa nen kaa 'vɪ. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, wa'a yi -tɛɛa Bali da dɪ, -yee 'wɛɛan nen e o 'si 'nan. ɛn 'cee yi -tɛradɪ Bali man nen ka dre o 'pa 'ji 'nɔn 'a. -Yee 'wɛɛan te 'ka 'fli 'sia 'nan ka 'yi 'mlian o da dɪ, 'pian 'ka 'kɪan Bali lɔ! ²¹ Kɔɔ Zuif 'nɔn 'bɔ nen o cɪ Bali -le minnun wɪɛ tɪglɪ 'a bɛ, Bali 'ka o 'tɔɪɛ 'e 'tun 'dɪ. -Yee 'wɛɛan -te kaa dre 'le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, ya'a 'ka 'tɔɛ 'e 'tun 'fo 'dɪ.

²² 'Wɪ nen an 'sia -a vɪnan 'gɔɛ -a da bɛ, 'ka Bali -le 'yi 'nanjɛn -tɔ! ɛn 'ka -yee 'wɪ 'tɔndɔn -nanjɛn -tɔ! Bali -a kɔɔn minnun nen o 'si -a -sru 'bɛ -wɪɛ 'nan 'yee 'wɪ a 'tɔndɔn, ɛn e 'yi dre 'cɛɛ. 'Ka 'fɔ -yee 'yi zɪe -a -sru, -te bɛ 'cɛɛ dɪɛ, 'ka 'bɔ 'nyian Bali 'cee 'si wo -nan 'le zɪ yaa dre yiba 'pɛ tɛdɛnun lɛ bɛ -yee

'wɪ 'zʊ. ²³ En Izraēl 'nɔn 'bɔ 'le vɛ bɛ, -te -wee "trɔɛn "yuyʊ zɪɛ o 'si -a 'tandɪ man ɛn o yi -tɛradɪ 'sia Zozi da bɛ, Bali o -tɔa 'o "pa 'ji "nyian. Kɔɔ Bali a 'plɛblɛ -e 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. ²⁴ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, ka ya "le 'nan plɔ -ji yiba "pɛnʊn nɛn Bali o cɛɛn ɛn e o tɔɔ 'yee yiba 'kpa da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Pian -kaa -tɔa 'wein 'nan 'wɪ zɪɛ -njɛɛ wa'a dra dɪ. En Izraēl 'nɔn 'bɔ nɛn -yee yiba 'kpa pɛnʊn -a bɛ, -te Bali o tɔɔ 'o "pa 'ji yiba 'kpa da bɛ, -a -nɔan da nɛn.

Bali a "va 'nan 'yee 'yi 'e drɛ 'trɛda minnʊn pɛɛnɔn 'le vɛ -a

²⁵ 'An "bʊɪ Zoziɔn, 'wɪ nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnʊn man bɛ, an ya "vale "ka -ci man. Kɔɔ an 'ka "vale 'ka 'fli see "paa -e 'wɪ 'pee -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, Izraēl 'nɔn -mienʊn a "trɔɛn "yuyʊ 'tannan, 'nan 'o 'ka "vale 'o yi -tɛala Zozi da dɪ. E -fo zɪɛ -trilii -e tʊ nɛn 'lɛglɔn 'pee -ji minnʊn pɛɛnɔn nɛn Bali o laabʊ bɛ e o "sia 'wɪ 'ji bɛ 'e bɔ. ²⁶ "Bɛ -sru -e 'e Izraēl 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji "mɛn. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Zeruzalɛm nɛn,
min 'sizan 'wɪ 'ji -taa 'silɛ.
ɛn -yɛɛ -taa "trɔɛn "yuyʊ 'tandɪ 'silɛ
Izraēl 'nɔn 'lɔ
-e 'o yi -tɛra -a 'bɔ da.

²⁷ Bali "e 'nan,
an -taa 'kʊ yei "sɛnlɛ 'e cin va.

An -taa -wee 'wɪ 'wɪdɪ "fuilɛ.»

²⁸ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa -fɔla 'o "trɔɛn -sru "bɛ, -yee "wɛan nɛn o drɛ Bali 'nanmannɔn 'a. ɛn e drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka "nɛn "blɪ. 'Pian Bali -tɔ 'e wei da o tranʊn lɛ -le "wɛan bɛ, o -fo 'lɛglɔn nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a, ɛn Bali o ye "yi. ²⁹ Kɔɔ -te Bali 'yee "yi "nɔn min lɛ bɛ, ya'a "nyian -a sia "fo "dɪ. ɛn -te e min laabʊ bɛ, ya'a "nyian 'e 'pɛ sia -a -sru "dɪ.

³⁰ 'Ka 'bɔ 'labɛ, ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ, ɛn 'e tɛdɛ bɛ, te ka Bali wei -fɔala 'ka "trɔɛn -sru. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali "yi drɛ 'cɛɛ Zuif 'nɔn 'bɔ nɛn o cɪ Bali -le minnʊn -a bɛ -wee Bali wei -fɔladɪ 'o "trɔɛn -sru "le "wɛan. ³¹ An -kɔlaman maan ve "nyian 'nan, Bali -le "yi "nɛn e drɛ 'cee vɛ -a bɛ -a man nɛn Zuif 'nɔn Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru. E drɛ zɪɛ

'nan -e Zuif 'nɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi "bɛ "wee 'si wo "nyian 'wɪ 'ji. ³² Bali 'bɔ 'bɛ 'trɛda blamin -tʊdʊ pɛɛnɔn 'nɔn "trɔɛn "yuyʊ 'tandɪ lɛ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'o pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan Bali -le "yi 'saza 'bɛ -kɔlaman 'o 'sidɪ -a 'wɪ 'ji.

Pɔl Bali muo "fɔ 'wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ -a man

³³ 'An 'ci "nranman.
Bali -le -dan nɛn e cɪ -a bɛ
-a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ.
ɛn Bali -le 'wɪ -tɔdɪ
'lee -yee ci "nrɔndɪ bɛ
-a 'leda "ka "dɪ.
Min -tʊ 'ka 'kɔlaman
-e 'e 'wɪ nɛn -a -cin cɪ Bali ji bɛ -a -ci vɪ
dɪ.

ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman
-e 'e -yee 'wɪ drɛdɪ -ci man dɪ.

³⁴ 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ

Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Min -tʊ 'ka Minsan ci "nrɔndɪ tɔa dɪ.

ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman

-e 'e 'wɪ 'pa "va -yrɛ "dɪ.

³⁵ ɛn min -tʊ 'ka 'kɔlaman

fɛ -tʊ -nɔndɪ -a Bali lɛ

'vaa -e Bali 'e man -pan wʊ -yrɛ "dɪ.»

³⁶ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn "sia "va,

ɛn -yɛɛ -maan fɛ pɛɛnɔn a -nan,

ɛn -yɛɛ cɪ fɛ pɛɛnɔn pou -a.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali zɪɛ

-yee vɛ -a 'li 'trilii.

Amɛn!

12

Zozinɔn 'le 'ta wʊ -pɛ -kɔan 'kɔ?

¹ 'An "bʊɪ Zoziɔn, kaa 'yɪ 'nan Bali -le min nyrinda nɛn yaa "sia bɛ e ya -dan, -yee "wɛan an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ "le 'sraga nɛn kaa 'bʊ -yrɛ. 'Pian 'ka yɪɛ 'e 'fʊ "man, ɛn 'ka 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'cee 'ta wʊ -pɛ pɛɛnɔn 'e 'sɔ -yrɛ. Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn e cɪ "le min 'e drɛ Bali lɛ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ² 'Winʊn nɛn minnʊn -a dra 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te 'ka o si drɛ dɪ! 'Pian 'ka Bali 'tʊɪ -e 'e 'cee 'wɪ 'tɔdɪ pɛɛnɔn lila 'e -trɛ! -Te kaa drɛ zɪɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn Bali cɪ "va "bɛ, kaa -ci maan, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ "yi "bɛ -a -tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e 'sɔ Bali lɛ bɛ -a -tɔ, -e 'ka 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ -a -tɔ.

3 Bali -le "yi "nēn yaa drē 'mēn bē, yaa -si -nōan 'mēn -e 'an vī 'ka -tōvō pēēnōn lē 'nan, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man 'nan cēē cī dī! 'Pian Bali -le "yīnūn nēn yaa drē 'cēē -tōvō 'cēē yī -tērādī Zozi da man bē, -a -cin nēn 'e 'kōn 'ka 'jī -e 'ka 'cī "nrōn min nēn ka drē -a bē -a da.

4 -Kaa po 'e drē -cēē 'wī -kōōn "manvē -a. -Kaa -tōā 'nan -a man mēnnun a "kaga, 'pian man mēn -tū 'lee 'yēē 'nyranman. 5 -A -tōwli "nēn "nyian -cēē vē -a. -Kaa ya "kaga, 'pian -cēē -tēdī 'e cin da 'bē cī Crizi po -a. En -kaa -tōā -kaa cin wlu -tōvō. 6 Bali "yī drē -kaa -tōvō lē en min -tū 'lee 'yēē vē. -Te min -tū -le vē a Bali 'lewei vīdī -a bē, 'e vī "le zī 'yēē yī -tērādī Bali da -a -cin -tōā "jī "bē -yēē 'wī 'zū. 7 En -te min -tū -le vē a "nyian 'nyranman -tū 'padī -a -leglizi bē, 'e drē. En -te min -tū -le vē a "nyian Bali -le 'wī "paadī -a bē, 'e "paa. 8 En -te min -tū -le vē a "nyian Zozinōn "koe "tōdī -a o da bē, 'e drē. En -te min -tū -le vē a "nyian fē -tū -nōndī -a minnūn lē bē, 'e drē 'e 'cī 'fīdāā 'a. En -te min -tū -le vē a yīē -tōdī -a -leglizi 'nōn 'va bē, 'e drē 'e 'ta 'le "koe "a. En -te min -tū -le vē a "nyian min nyrinda 'sidī -a bē, 'e drē 'cī "nrandī -a.

Bali lei 'saun nēn 'e 'ka 'pla!

9 'Ka min yī "yī 'ka 'cī 'fīdāā 'a! -Yēē "wēan 'wī nēn e cī "yī "bē, ka yī "yī, en 'wī nēn e cī -wīdī "bē, te 'cēē yī "yī "dī. 10 'Ka cin yīdī "yī 'ka Zozinōn yēē "bē, 'ka drē "le min 'lee 'e "būī -le vē zū! En 'ka yīē 'e 'nan 'ka cin man 'kpa tīgh! 11 'Ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'ta le "koe "a! Te 'ka kōān wū "fo "dī! 12 Fē nēn 'ka 'bī cī -yrē "bē -yēē "wēan 'ka 'cī 'e 'fū 'e "nrandī! En 'wī 'tōndōn pēēnōn nēn e bōā 'ka man bē, 'ka 'pē -tō 'ka -pōān "da! En te 'ka "koe 'e 'nyan Bali trū 'badī -a dī! 13 'Ka "būī Zozinōn nēn fē -tū 'wī -a o man bē, 'ka 'pa o va! En minnūn nēn o bōāla 'ka 'va bē, 'ka o 'kun 'ka 'pē "fī "a!

14 Minnūn nēn o 'tē "paa 'ka da bē, 'ka 'fēā vī o man! Te 'ka wei 'pla o man dī, 'pian 'ka 'fēā vī o man! 15 -Te minnūn cī a "nrannan bē, 'ka 'cī 'e "nran wāā 'e cin va! En -te minnūn a -wūōnan bē, 'ka 'wūō wāā 'e cin va!

16 'Ka 'cī -pōān 'e 'kōn -tōwli! Te 'ka -wēē 'nan 'ka -dandan "taan 'ka cin man dī! 'Pian minnūn nēn blamin yīē 'ka 'naan o man dīē, 'o 'kōn 'ka beenun -a! Te 'ka 'fli 'sia 'ka cin man 'wī 'tōnōn 'a dī!

17 Te 'ka 'wī 'wīdī 'lējī -tō min lē 'wī 'wīdī "a dī! 'Wī nēn e cī "yī "bē, -a 'bō nēn 'ka -wēē 'nan 'ka dra min -tōvō pēēnōn lē! 18 'Ka man -wēē 'kpa tīgh 'nan, 'ka yēē 'e 'kōn 'e 'sēndī 'e cin va 'ka 'vale min -tōvō pēēnōn 'a! 19 'An beenun, te 'ka -wēē 'nan 'ka 'fli 'ta 'kuli -taan 'ka 'bō 'a dī. 'Pian 'ka Bali -le nyran -blīdī 'tūī -e 'e 'wī zīē -a drē. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan: «Bali "e 'nan, mēēn 'ka 'ta 'kuli -taan, en mēēn 'wī 'lējī -tōā "min lē, 'wī nēn yaa drē bē -a man.»

-Yēē "wēan te 'ka 'fli 'ta 'kuli -tan 'ka 'bō 'a dī. 20 'Pian 'ka drē "le zī e cī 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī bē -yēē 'wī 'zū. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«-Te dra 'i 'nanmanzan -tēā "bē, 'i fē -nōn -yrē 'e -blī!

En -te 'yī dra -a -tēā "bē,

'i 'yī 'nōn -yrē 'e mlin!

-Te i ya 'wī zīē -a drēnan -yrē "bē,

'yra -a -tēā 'e -ciala "da.»

21 Maan vē 'yīē 'nan, te 'i 'fli 'tūī -e 'wī 'wīdī 'e 'i 'klī dī, 'pian 'i 'wī 'wīdī 'klī 'wī "yī "drēdī -a.

13

Zozinōn yīē "naan minnūn tanōn man

1 Min -tōvō pēēnōn nēn 'trēda bē, 'o 'ta wōla 'wī nēn minnūn tanōn 'a vē bē -a da! Kōō minnūn tanōn pēēnōn bē, Bali 'bē o -tō. 2 -Yēē "wēan min nēn e o wei fuila 'nan bē, te Bali va nēn e cī yīē 'plē 'tannan. Minnūn nēn o 'wī zīē -a dra bē, Bali 'wī "nēn -kōōnman -wlē.

3 -Te min 'wī "yī "dra bē, "klan 'ka 'kōān "jī minnūn tanōn 'va zīā dī. 'Pian -te e 'wī 'wīdī "dra bē, -a -nōān da nēn -e 'e "klan -wlē. -Yēē "wēan -te ka ya "va 'nan 'ka yēē 'e 'fū -trōō 'ka 'vale minnūn tanōn 'a bē, 'ka 'wī "yī "drē! -Te ka ya 'wī zīē -a drēnan bē, o 'ka 'tō "yī "vē. 4 Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, minnūn tanōn bē, Bali o 'pla 'nan -e 'o 'ka "koe "tō 'ka da 'nan -e 'ka 'wī "yī "drē. 'Pian -te 'ka 'wī 'wīdī "dra

bε, 'ka "klan -wlo! Koo -wεε 'wι "nen -koonman min λε. 'Wι 'kpa, Bali -a -si -nōn -wle 'nan 'o 'wι "nen -koon 'wι 'wliđi "drenōn λε. ⁵ -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan -a -nōan da nen -e min 'e 'ta wola o wei da. E 'ka 'nan 'cee "klandi Bali -le nyran -bliđi lo 'saza man nen 'ka dre di. 'Pian 'ka dre "tōgō 'ka 'wulo -ji "nrōndi 'e tin -te 'ka da.

⁶ 'Wι zιε -a bōđi 'ka man -le "wεan bε, 'ka 'sukōλε -pan wv -wle! Koo -te minnun tanōn a -a -wεenan 'nan, 'fla 'e 'fv -trōō bε, Bali -le 'nyranman nen waa "paa. ⁷ Fε pεenōn nen 'ka da fiēn -a bε, 'ka 'nōn minnun λε. -A -mie nen "le 'sukōλε -pan wvđi -zv, 'ka 'pan wv. En -a -mie nen "le 'cee fēnun man -pan wvđi -zv, 'ka -pan wv. En -a -mie nen "le yiε 'nandī min man -zv, 'ka yiε 'e 'nan min man. En -a -mie nen "le min bōđi -zv, 'ka min bō.

'Ka bōezan yi 'yi!

⁸ Te min -tv -le fiēn 'e 'kōn 'ka da "fo "di! 'Pian fε nen 'e 'kōn 'ka da "le fiēn -le 'wι 'zv bε, -yεε ci 'ka cin yidi "yi "a. Koo min nen 'e bōezan ye "yi "bε, te 'wι nen Bali -le -pei -a 'vι bε, -a da nen e ci 'ta wolanān. ⁹ Bali -le -pei -a 'vι 'nan: «Te blamin 'e min nan -wεēđi, en te 'e min -sran -wεēđi! En te blamin 'e dre min -tezan -a di! En te blamin 'e crin wv di! En te blamin 'bli 'e bv fε nen e 'ka -yee vε -a dīε -a man di!» 'Pian -pei -tō wι -tōdv pεenōn zιε -a -wulo a -tōwli. -Nyren 'nan:

«Blamin 'e bōezan -tv yi "yi "le 'e 'bō 'le 'wι 'zv!»

¹⁰ Koo -te min 'e bōezan ye "yi "bε, ya'a 'wι 'wliđi 'dra -yre "di. -Yee "wεan min nen 'e bōezan ye "yi "bε, te 'wι nen Bali -le -pei -a 'vι bε, -a da nen e ci 'ta wolanān.

¹¹ 'Ka dre zιε koo tv nen -kaa ci -ji 'gυε kaa -tōa. Tv 'bō -e 'ka 'wluan yi fla. Tv nen ka yi -tera Crizi da 'e tēδε bε, te 'ka 'sidi 'wι 'ji 'a tian 'kōōbli. 'Pian 'bε nen 'gυε e 'bō 'kogo. ¹² -Pei 'tandī -sru trv, en tv a -tanān 'cēndī -a. -Yee "wεan -kaa 'pε 'e 'si 'wι 'wliđi 'tō 'tōdv pεenōn -sru. Klun -le 'wīnun 'bε. 'Pian -cee vε bε, -kuli -tan fēnun nen 'te 'san -le vε -a bε, -nyren 'e 'kōn -kaa 'lo. ¹³ -Cee 'ta wv -pε 'e 'kōn tiglī, en 'e 'kōn 'wein

minnun pεenōn 'le vε -a, -e o yiε 'e 'nan -kaa man. Te -kaa fε -bli 'e 'ciula "da "di! En te -kaa wεn mlin 'e 'ciula "da "di! Te -kaa nyin li -sru te -kaa nan "cεε di! En te -kaa nyin -kōnnen -sru te -kaa sran "cεε di! Te 'ka dre li -wεenōn 'a di, en te 'ka dre -kōnnen -wεenōn 'a di! Te -kaa 'wι 'bli di, en te -kaa man bv di! ¹⁴ 'Ta wv -pε -tre nen Minsan Zozi Crizi -a -nōn 'cεε bε, -a 'bō nen 'ka 'sia! Te 'ka 'fli 'tvī "nyian -e 'ka 'ta wola 'ka 'bō 'ci 'sō wīnun -wliđi -sru "di!

14

Te 'ka tin -te 'ka "bvī Zozizan 'tv da -blifε man di!

¹ 'Ka "bvī Zozinōn nen o fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dredī -a bε, te 'ka o dre 'ka 'pela koda di! En 'wι nen -a -cin ci 'ka -mie ji 'lee 'wι nen -a -cin -wee 'ji bε, te 'e dre 'wι 'bli wι -a di. ² -A -cin a min -mie ji 'nan, Bali -a -si -nōn -e min 'e fε pεenōn 'bli. 'Pian min -mie -wi -bliđi ye 'wι 'wliđi "dredī -a. ³ Min nen e fε pεenōn 'ble bε, te 'e min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dredī -a bε -a dre 'e 'pela koda "fo "di! En "nyian bε, min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dredī -a bε, te 'e tin -te min nen e fε pεenōn 'ble bε -a da "fo "di! Koo Bali -a dre 'yee min -a. ⁴ -Tī nen 'i 'bō "le "a, en 'i tin -tea "min pee 'suzan da? -A 'wι a -a 'bō 'lee 'e 'tazan yei. -Yεε ve 'nan, e ya -si tiglī da, -te 'bε "cεε di e 'si -si tiglī da. Maan ve 'yiε 'nan 'pleble a Minsan Bali lo -e min zιε 'e vīε 'e 'si -si tiglī da di.

⁵ Zozinōn -mienun -a ve 'nan, yi -wliđi 'bε ci 'gυ, en yi "yi 'bε ci 'gυ. En o -mienun -a ve 'nan, yi pεenōn a -tōwli. Maan ve 'ka 'tōdv pεenōn λε 'nan, zι min -tv -wulo -ji "nrōndi tin -tea "da, -te 'bε "cεε di ya'a tin tea "da "dīε, -a da wι nen 'e dre. ⁶ -Te min a yi -mie 'sinan "va "bε, Minsan 'tō dredī -dan -le "wεan nen yaa dra. En -te min -mie fε pεenōn 'ble bε, Minsan 'tō dredī -dan -le "wεan nen yaa dra. Koo e Bali muo -fōa fε pεenōn nen yaa -ble bε -a da. En "nyian bε, min nen e fε -mie -bliđi ye 'wι 'wliđi "dredī -a bε, Minsan 'tō dredī -dan -le "wεan nen yaa dra. En -a 'bō "nyian "e Bali muo -fōa fε nen yaa -ble bε -a da.

⁷ Min -tu 'ka 'trɛda te -a tazan "ka "dɪ. En min -tu 'ka 'kaa te -a tazan "ka "dɪ.
⁸ Kɔɔ -kaa Zozinɔn bɛ, -kaa ya 'trɛda Minsan -le vɛ -a. En -te -kaa "ta -kaa "bɛ, -kaa -kaa Minsan -le vɛ -a. -Te -kaa yɛ a "man oo, en -te -kaa ka oo, -kaa ya Minsan -le vɛ -a. ⁹ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn Crizi -ka en e wluan -kanɔn 'va, 'nan -e 'e drɛ minnɔn pɛɛnɔn 'san -a. -Te min yɛ a "man oo, -yɛɛ cɪ -a san -a, en -te min -ka oo, -yɛɛ cɪ -a san -a.

¹⁰ -Yee "wɛan -a -si 'ka min -tu -lɔ -e 'e tin -tɛ 'e "bʊɪ Zozizan da dɪ. En -a -si 'ka min -tu -lɔ -e 'e 'e "bʊɪ Zozizan drɛ 'e 'pɛla koda dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'bɛ -taa -kaa -tʊvʊ pɛɛnɔn 'le tin 'balɛ.

¹¹ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minsan 'e 'nan,
 an ya 'an 'tɔdɪ "da 'nan,
 'trɛda blamin -tʊvʊ pɛɛnɔn -taa 'o "po
 -sɔɔnlɛa 'an 'wlu.

En o -tʊvʊ pɛɛnɔn -taa

-a vɪɛ 'nan

'tɔ -dan a 'an 'bɔ Bali -le vɛ -a.»

¹² 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan, -kaa -tʊvʊ pɛɛnɔn -taa 'wɪnɔn nɛn -kaa drɛ bɛ, -a -sru "vɪɛ Bali lɛ.

Te -kaa drɛ -e -kaa "bʊɪ Zozizan 'e 'si -si tɪɪlɪ da dɪ!

¹³ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan bɛ, tin -tɛdɪ -kaa cin da bɛ, -cɛɛ 'le 'tɔ! 'Pian 'ka -wɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e 'ka "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'si -si tɪɪlɪ da dɪ! ¹⁴ An yɪ -tɛala "da 'kpa tɪɪlɪ 'nan, fɛ -tʊ 'ka min "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. Minsan Zozi -a 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'wɪ zɪɛ -a vɪ. 'Pian -te -a -cin a min -tʊ ji 'nan, fɛ -tʊ 'e "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, 'wɪ 'kpa fɛ zɪɛ yaa "tri -tɔa Bali 'lɛ.

¹⁵ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te fɛ nɛn yɪa -ble bɛ, yɛi "bʊɪ Zozizan 'tʊ ci baaman -ji bɛ, te i 'ka 'ta wolanan yɪdɪ "yɪ "da dɪ. 'I drɛ "yɪ -e fɛ nɛn yɪa -ble bɛ 'e vɪɛ 'yɛi "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'si -si tɪɪlɪ da dɪ. Kɔɔ Zozi Crizi -ka 'nan -e Bali 'e -yee 'si wʊ "nyian 'wɪ 'ji. ¹⁶ 'Ka drɛ "yɪ, -blɪfɛnɔn nɛn Bali -a -si -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka -blɪ bɛ, te 'ka drɛ -e minnɔn 'o 'wɪ 'ka man -wɪdɪ "dɪ! ¹⁷ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te Bali a mingɔnɛn -blɪnan min da bɛ, fɛnɔn nɛn min -a -ble bɛ, 'lee fɛnɔn nɛn min -a -mlɪan "bɛ, o ya 'wɪ "tun "a. 'Pian fɛ nɛn e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, Bali 'e min

'sia 'e 'lɛ min tɪɪlɪ 'a. En Bali lei 'saun 'e 'fʊdɪ -trɔɔ -nɔn min lɛ, en 'e ci "nrandɪ -nɔn min lɛ. ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn yaa -wɛɛman 'nan, 'e Crizi "sua -pɛ zɪɛ -a man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ, en min zɪɛ -a 'tɔ "yɪ -kɔan "minnɔn 'le.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e -kaa yɛi -sɛan 'e cin va bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ! En 'wɪ nɛn e -kaa "bʊɪ Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'ta wʊdɪ -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ! ²⁰ -Blɪfɛ -le "wɛan bɛ, 'nyranman nɛn Bali -a 'pa bɛ, te 'ka srɛ dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a tɪɪlɪ da bɛ, fɛ -tʊ 'ka min "tri 'tɔa Bali 'lɛ "fo "dɪ. 'Pian -blɪfɛ nɛn min -a -ble -e -yee "wɛan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "bɛ e 'ka 'wɪ "yɪ "a dɪ. ²¹ 'Wɪ nɛn e cɪ "yɪ "bɛ, -nyrɛn 'nan, te min 'e 'wɪ -blɪ, en te min 'e 'wɛn mɪn -e 'e -maan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "dɪ! En te min 'e 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -maan -a "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e 'si Zozi -sru "dɪ!

²² 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ 'i 'ji 'wɪnɔn zɪɛ -a da bɛ, i 'tʊɪ 'i 'saza 'le vɛ -a Bali 'lɛ. Te 'i -wɛɛ 'nan 'i "bʊɪ Zozizan 'tʊ 'e drɛ "le 'yɪ 'wɪ 'zʊ dɪ! Min nɛn ya'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -e -yee -wulo -ji "nrandɪ 'e tin -tɛ -a 'bɔ 'fɪɪ da dɪɛ, Bali -le -fɛa a -a san man. ²³ 'Pian min nɛn e -blɪfɛ -tʊ -ble te 'e 'ci -fɔɔman "da bɛ, Bali tin -tɛa -a san da. Kɔɔ ya'a 'ta wʊɛa 'wɪ nɛn -yee yɪ -tɛradɪ Zozi da -a -si -nɔan -yrɛ "bɛ -a da dɪ. 'Wɪ oo 'wɪ nɛn min -a dra te ya'a 'sia min -le yɪ -tɛradɪ Zozi da va dɪɛ, e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a.

15

-Kaa -wɛɛ 'nan -kaa drɛ Zozi si drɛnɔn 'a

¹ -Kaa nɛn -kaa -tɔa 'nan, fɛ -tʊ 'ka min "tri 'tɔa Bali 'lɛ "fo "dɪɛ, -kaa "bʊɪ Zozinɔn nɛn wa'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le -cee 'wɪ 'zʊ dɪɛ, o -nan wɪ 'e 'kɔn -kaa man. Te -kaa -wɛɛ 'nan 'wɪ nɛn e 'sɔ -cɛɛ bɛ -a da nɛn -kaa 'ta wʊla dɪ! ² 'Pian 'wɪ nɛn e "sɔa -kaa "bʊɪ Zozizan lɛ, en yaa "koe -tɔa 'e da 'ta wʊdɪ -a Zozi -sru "bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa -wɛɛ!

³ Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi 'ka -a -wɛɛɛ 'nan 'wɪ nɛn e 'sɔ 'e 'bɔ lɛ bɛ, -nyrɛn 'e dra dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a ta wɪ 'bɛ 'bɔ "man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«"Srɔn pɛɛnɔn nɛn

minnun -a wo 'i 'bō Bali lē bē,
'an lē nēn waa 'wv.»

⁴ 'Wl pēēnōn nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le
'fluba 'ji bē, minnun -a crēn -tē 'nan -e
'e 'wī "paa -kaa 'ji. Bali wei zīē e -pōan
'sōdī "paaman -kaa 'ji, ēn e -kaa "koe -
tōa -kaa da, 'nan -e -kaa 'bli 'e 'fv Bali
lē.

⁵ Bali nēn e -pōan 'sōdī -nōan "min lē
bē, ēn e min "koe -tōa 'e da bē, maan trv
"baa 'nan, 'e -pōan -tōwli "nōn 'cēē. 'E
drē zīē -e 'ka drē Zozi Crizi si drēnōn 'a.
⁶ -A -nan nēn -pōan -tōwli "a 'lee wei -
tōwli "a bē, ka -taa Bali nēn -kaa san
Zozi Crizi "tī "a bē, -a 'tō drēlē -dan.

⁷ -Yee "wēan te 'ka cin drē 'ka 'pēla
koda dī! 'Pian 'ka cin 'kun 'ka 'pē "fli
"a, "le Crizi 'ka 'kun bē -yee 'wī 'zv. -Te
ka ya 'wī zīē -a drēnan bē, Bali 'tō dra
-dan. ⁸ Maan -cin -tōa 'ka 'ji 'nan, Crizi
-ta 'trēda, ēn e Izraēl 'nōn 'su. Yaa drē
zīē 'nan -e minnun 'o -tō 'nan, -te Bali
'wī 'tō 'vī bē e 'ta wōla "da. 'Winun nēn
Bali 'bō 'tō "da 'kō tranun lē bē, Crizi -
ta -a 'lē sōlē. ⁹ 'En e -ta 'nan, -e minnun
nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, 'o Bali 'tō -dan
vī -yee 'o nyrinda 'sidī man. 'Wī 'bō zīē
e ya 'e 'crēn -tēdī 'e 'cēn Bali -le 'fluba
'ji. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«'Wī nēn yia drē bē
-yee "wēan mēin 'tō ve
'lēglōn 'tōdv pēēnōn 'ji,
ēn mēin 'tō -fōa "drē "a.»

¹⁰ 'En e ya 'e 'crēn -tēdī "nyian 'nan:
«Kaa nēn ka 'ka Zuif 'nōn 'a dīē,
'ka 'ci 'e "nran
'ka 'vale Bali -le minnun -a.»

¹¹ 'En e ya 'e 'crēn -tēdī "nyian 'nan:
«Kaa nēn ka 'ka Zuif 'nōn 'a dīē,
'ka pēēnōn 'ka Bali 'tō drē -dan.
'En 'ka Bali 'tō bō "drē "a!»

¹² 'En Bali 'lewei vīzan Ezai nēn 'li bē,
'e 'vī "nyian 'nan:

«Jese kluda min -tō -taa "talē.
-Yēē -taa "mingōnnēn -blīlē minnun
nēn
'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē 'o da.
'En 'o 'bli -taa "fōlē -yrē.»

¹³ Bali nēn 'ka 'bli a -yrē 'nan e -kaa
"sia 'wī 'ji bē, maan trv "baa 'nan, 'e ci
"nrandī 'lee -fvdī -trōō -nōn 'cēē 'cēē yī
-tēradī Zozi da -ji. Bali 'e 'wī zīē -a drē,
-e -yee lei 'saun 'le 'plēblē 'e 'ka 'bli 'fv
-yrē 'kpa tūglī.

Pōl 'yee 'ta wōdī 'winun 'vī

¹⁴ 'An "bōi Zozinōn, maan -tōa 'nan,
ka 'wī "yī "dra 'ka cin lē "fō. 'En 'wī nēn
e ci "le 'ka -tō bē, kaa -tōa 'e 'ciila "da.
'En "nyian bē, maan -tōa 'nan 'ka 'pē
"sōa 'wī 'padī -a "va 'ka cin lē. ¹⁵ 'Pian
'winun nēn kaa -tōa 'va bē -a -cin -tōdī
'ka 'ji 'le "wēan nēn an 'fluba 'gūē -a
crēn -tē 'cēē. Ma'an 'wī 'tō yōlē 'ka man
"fo "dī. Kōō Bali -a -pēba 'wv 'an 'lō,
¹⁶ 'nan 'an drē Zozi Crizi -le 'pasiazan
-a minnun nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē 'o
va. An ya "le Bali -panzan -le 'wī 'zv
Bali -le 'wī 'nōnnōn vīdī -a minnun zīē
-wlē. Maan dra zīē 'nan -e minnun 'bō
nēn 'o 'ka Zuif 'nōn 'a dīē, 'o 'kōn "le
'nan 'sraga bōvē nēn e "sōa Bali lē bē
-yee 'wī 'zv. 'O "sōa Bali lē, kōō Bali lei
'saun 'bō 'bē 'o dra Bali -le vē -a "fo.

¹⁷ 'Wī pēēnōn nēn Zozi Crizi ciila 'an
'va ēn yaa drē zīē, -yēē ci 'mēn ci "nran
wī -dan a Bali 'lē. ¹⁸ Kōō an 'ka "vale
'an 'wī 'tō vē, -te e 'ka 'wī nēn Zozi Crizi
ciila 'an 'va ēn yaa drē bē -a dī. E ciila
'an 'va, ēn minnun nēn 'o 'ka Zuif 'nōn
'a dīē, 'o -sōnladī 'sia Bali -sru. E ciila
'an 'lewei 'va, ēn yaa drē. E ciila 'an
drē winun va, ēn yaa drē. ¹⁹ Yaa drē
'lēbo 'fō winun drēdī -a, ēn yaa drē Bali
lei 'saun 'le 'plēblē 'a. -Yee "wēan an
kōla Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn fuiladī
-a "man 'lēglōn "kaga 'ji. Maan 'sia
Zeruzalem, -trilī ēn e 'bō 'lēglōn nēn
waa laabo Iliri bē -a -ji. ²⁰ 'Pian maan
wēē 'nan, 'an Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn
vē fēnan nēn wa'a Zozi 'le 'wī manlē
tian "fo "dīē, -a -nan. Maan drē zīē
'nan -e 'an vīlē 'an drē 'kōn 'tōzan -a
'kōn 'pō nēn min pēē -a -fō 'trē 'ji 'va bē
-a da dī. ²¹ 'Wī nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le
'fluba 'ji 'e 'cēn bē, -a da wī nēn maan
drē. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdī 'nan:

«Minnun nēn
wa'a -yee 'wī vīlē -wlē "dīē,
'o -taa -a -tōlē.
'Wī 'kpa minnun nēn
wa'a tian -yee 'wī manlē dīē,
'o -taa -a manlē.»

²² 'Wī zīē -a drēdī -le "wēan nēn
ma'an tian 'an 'wulo da yīlē -e 'an 'lō
'ka 'va dī. ²³ 'Pian 'bē nēn 'gūē, 'mēn
'nyranman -nyan 'lēglōnnun zīē -a -ji.
-Yee "wēan an -kolaman 'lōdī -a "mēn
'ka 'va, kōō -a -nan lē "kaga 'bō te -a -
cin a 'an 'ji 'nan 'an "lō 'ka 'va. ²⁴ An ya

"vale 'an dra tɔ nɛn an -ko Espanyɛn bɛ -a man. -A -cin a 'an 'ji 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, 'an 'ciɪla 'ka 'va. An ya "vale -kaa tɔ -mie drɛ 'e cin va -e 'an 'ci 'e "nran. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an 'ko bɛ, cɛɛ -tɔa 'an 'wlu 'mɛn -kɔdɪ -ji.

²⁵ 'Pian 'bɛ 'bɔ nɛn 'gɔɛ, an "ta -ko "yi "drɛɛ Bali -le minnun nɛn Zeruzalɛm bɛ -wɛɛ. ²⁶ Fɛ -le "wɛan an "ta -ko -nan nɛn bɛ, Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, o "lala 'bɔ 'e cin man 'nan -e 'o "yi "drɛ 'yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizi -ji bɛ -wɛɛ. ²⁷ O 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ 'a. 'Pian -a tɪglɪ da bɛ, fiɛn nɛn o cɪ -a bɔlanan. Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, Zozinɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, -a -nɔan da nɛn -e 'o 'pa Zuif 'nɔn nɛn o drɛ Zozinɔn 'a bɛ o va. Kɔɔ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ Zuif 'nɔn zɪɛ -wɛɛ "bɛ, wa'a 'tɔɪɛ 'o 'saza -le vɛ -a dɪ, 'pian o minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wee "nɔn. ²⁸ -Te an cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn fɛnɪn nɛn kɔ 'an -nɔn -wɛɛ "bɛ, maan -nɔn bɛ, te an "ta -ko Espanyɛn. An -ciala 'ka 'va -e 'an 'kɔ. ²⁹ Maan -tɔa 'nan, -te an 'bɔla 'ka 'va nun bɛ, Zozi Crizi -fɛa ve -kaa man 'e -ciala "da.

³⁰ 'An "bɔɪ Zozinɔn, Zozi Crizi 'bɛ cɪ -kaa san -a -le "wɛan, ɛn Bali lei 'saun -kaa ye "yi 'le "wɛan bɛ, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan, 'ka 'pa 'an 'va Bali trɔ 'badɪ -a 'mɛn 'wɪ man. ³¹ 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan, Zuif 'nɔn nɛn Zude 'lɛglɔn 'ji ɛn wa'a yi tɛala Zozi Crizi da dɪɛ, te 'waan 'man yɪ dɪ. ɛn 'ka Bali trɔ 'ba "nyian 'nan, "yi "nɛn waa -nɔn 'mɛn 'nan 'an 'kɔ -a Zeruzalɛm Zozinɔn lɛ bɛ, 'o 'kun 'o 'pɛ "fli "a. ³² 'Ka drɛ zɪɛ 'nan, -te an cɛɛn 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ man, ɛn e ya Bali 'bɔ ci 'sɔ 'a bɛ, -e 'an -kɔla 'lɔdɪ -a 'ka 'va ci "nrandɪ -a. -A -nan nɛn -kaa "flian 'e cin da fɔnɔn.

³³ Bali nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va. Amɛn!

16

Pɔl Zozinɔn 'tɔ 'bɔ

¹ An ya "vale 'ka -tɔ 'nan, -kaa "blu Zozizan Foebe bɛ, e ya lɔmɔn 'kpa -tɔ -a. ɛn e 'nyranman -tɔ "paa -leglizi nɛn Cɛncre bɛ -a -ji. ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a 'cee -leglizi -ji "le zɪ e cɪ "le Bali -le minnun 'o drɛ bɛ -yee 'wɪ

'zɔ. Fɛ oɔ fɛ nɛn -a 'wɪ cɪ "man "bɛ, 'ka 'pa "va "a. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ "e drɛ min "kaga "lɛ, ɛn yaa drɛ "nyian 'an 'bɔ "le "lɛ.

³ Priskil 'lee 'e 'sran Akila nɛn kɔ Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, an 'o 'tɔ bo.

⁴ Tɔ nɛn o ya 'an 'wulo kɔnɔn bɛ, e -fɔ "wɛnɔn 'e 'o 'bɔ 'wulo nɛn 'e 'kɔ -ji. An o muo -fɔa 'wɪ nɛn waa drɛ zɪɛ -a man. 'Pian e 'ka "le 'an 'saza nɛn 'an o muo "fɔ "dɪ. Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'o 'o muo "fɔ 'wɪ zɪɛ -a man "nyian.

⁵ Zozinɔn nɛn 'o cin ye -wee 'kuin bɛ, an o 'tɔ bo.

'An bee Epanɛt bɛ, maan 'tɔ bo. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e -fɔ Zozi 'va Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ -a.

⁶ Mari nɛn -a "koe "nyan 'ka man "kaga "bɛ, maan 'tɔ bo.

⁷ 'An "bɔɪ Zuif 'nɔn nɛn Andrɔniku 'lee Yunia -a bɛ, an o 'tɔ bo. 'Kɔɛ yra 'yɪ waa -pɔ 'kuin. -Wɛɛ -fɔ Zozi 'va 'an 'lɔ 'e 'flin, ɛn Zozi 'le 'pasianɔn yei "bɛ o 'tɔ "yi "a minnun 'le.

⁸ Apliatu nɛn e drɛ 'an bee -a -kaa san Zozi 'le "wɛan bɛ, maan 'tɔ bo.

⁹ Urban nɛn kɔ Zozi Crizi -le 'nyranman "paa waa bɛ, maan 'tɔ bo o "vale 'an bee Staki -a.

¹⁰ Apeɛs nɛn e 'yee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da -ci kɔn bɛ, maan 'tɔ bo.

ɛn "nyian bɛ, an Aristobul -le "kɔnnɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'tɔ bo.

¹¹ 'An "bɔɪ Zuif min nɛn Erodɔn -a bɛ, maan 'tɔ bo.

ɛn Narsis -le "kɔnnɛn 'nɔn nɛn o ya Zozi 'va bɛ, an o 'tɔ bo.

¹² ɛn an Trifin 'lee Trifos 'tɔ bo. Lɔmɔn "fli zɪɛ o 'nyranman "paa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.

ɛn "nyian bɛ, 'an bee lɔmɔn nɛn Perfi -a bɛ, maan 'tɔ bo. -A 'bɔ "nyian "e 'nyranman 'pa 'kpa tɪglɪ Minsan -le vɛ -a.

¹³ ɛn an Rufus 'tɔ bo. Minsan -a 'si "va 'yee 'nyranman 'pazan 'tɔ -a. ɛn -a "bɔ "nɛn yaan "siala 'e 'pɪ -a bɛ, maan 'tɔ bo "nyian.

14 Asenkri 'lee Flegōn 'lee Ermēs
'lee Patroba 'lee Ermas 'lee
Zozinōn nēn o va bē, an o
pēēnōn 'tō bo.

15 En Filogus 'lee Yuli 'lee Nere 'lee
'e 'blu bē an o 'tō bo. An o 'tō
bo 'o 'vale Olimpa 'lee Bali -
le minnun pēēnōn nēn o va bē
waa.

16 'Ka Zozinōn pēēnōn 'tō bv-atu -tēdi
o man. Zozinōn pēēnōn nēn
'an 'va 'gυe o 'ka 'tō bo.

Pōl 'wī 'nyranman 'pla Rōm 'nōn lē

17 'An "bvī Zozinōn, an toba -fōa
'cēē 'nan, 'ka drē "yi minnun nēn o
Zozinōn "cēan 'e cin man 'wee 'wī
"paadi -wliđi "a bē o va. -Wee 'wī
"paadi 'a 'e 'pee 'wī nēn kaa 'man 'va bē
-a man. Te 'ka 'sia -wee vē da dī! 18 Kōō
minnun zīe Crizi nēn -kaa san -a bē, -
a 'bō "cēē wa'a "sua dī. 'Pian 'o 'bō 'ci
'sō winun nēn waa -wēēman. O wei a
'o 'le 'nōnnōn, en Zozinōn nēn o 'ka 'o
nyinnandı "da 'nan min -kolaman 'o
'sidi -a -si tiglī da dīe, o o see "paaman
'o wei -a.

19 'Cee vē bē, min -tūdū pēēnōn 'a
'man 'nan, ka 'ta wōla Bali wei da 'e
tiglī da. -Yee "wēan 'cee 'wī 'an 'ci
"nranman. An ya "vale 'wī nēn e cī "yi
"bē, 'ka -tō, te kaa dra. En 'wī nēn e cī
-wliđi "bē, 'ka "paala "man -e 'ka 'kōn
'saun Bali 'lē.

20 Maan ve 'cēē 'nan, -a -nan 'ka
'nyian mōan dī, -e Bali nēn e -fōdī -trōō
-nōan "min lē bē, 'e drē -e 'ka Satan 'klī
'li "fo "le vē -a.

-Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn 'ka
pēēnōn 'va!

*Minnun nēn o 'nyranman "paa Pōl -
a bē o Zozinōn 'tō 'bv*

21 Timote nēn kv 'nyranman "paa -
a bē, e 'nan 'e 'ka 'tō bo. En 'an "bvī
Zuif 'nōn nēn Lusiyu 'lee Zasōn 'lee
Sosipate -a bē o 'nan 'o 'ka 'tō bo.

22 En 'an 'bō Tertu nēn Pōl 'fluba 'nōn
'mēn en an ya -a crēn -tēnan bē, an ya
Minsan -le vē -a "le 'cee 'wī 'zv, -yee
"wēan an 'ka 'tō bo.

23 Gai "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -Yee
"kōnnēn "nēn an -nyēanla, en -yee vē
-nan nēn Zozinōn 'o cin ye.

Eras "e 'nan, 'e 'ka 'tō bo. -A va nēn
"lala 'wī pēēnōn -ciala 'fla 'bō

'gυe -a da. En "nyian bē -kaa "bvī
Zozizan Kartus "e 'nan 'e 'ka 'tō
bo.

[24 -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kōn
'ka pēēnōn 'va! Amen!]

'Tō -dan 'e 'kōn Bali -le vē -a

25 -Kaa Bali 'tō bō! -Yēē 'ka 'man -
tōa 'plēblē 'cee yi -tēradī Zozi da -a.
Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn nēn maan
ve minnun lē bē, -a 'bō 'a nēn e 'ka
'man -tōa 'plēblē. 'Wī 'nōnnōn zīe -
yēē Bali -le 'wī yōōdī nēn e -fō 'e yōōdī
minnun man -a -nan lē 'ka lē va dīe, -a
'ta bōala minnun lē. 26 -Yēē "wēan 'bē
nēn 'gυe min -tūdū pēēnōn -kolaman -a
-ci mandī -a. 'Wī zīe Bali 'lewei vīnōn
-a crēn -tē 'li 'e 'cēn. En Bali 'bō nēn e ya
-nan 'li 'e 'cēn bē, yaa 'vī 'nan, minnun
'o 'wī zīe -a 'sinan 'pa 'trēda minnun
pēēnōn lē, 'nan -e 'o yi -tēra 'e da -e 'o
'ta wōla 'e 'wei da. 27 Bali nēn 'wī 'tōdī
pēēnōn a -yēē vē -a bē, e ciila Zozi Crizi
-va en 'e 'fli kōōn minnun lē. 'Tō -dan 'e
'kōn Bali zīe -yēē vē -a 'li 'trilīi. Amen!

'Fluba tede nen Pəl -a cren -te Korenti 'non le

1 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen yaan laabu 'nan 'an dre Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'kʊ 'vale -kaa "bʊi Zozizan Sostɛn -a. 2 Kʊa cren -te Bali -le -leglizi nen Korenti fla bɛ -a -ji 'non le. Bali ciɫa Zozi Crizi -va, ɛn e 'ka dre 'saun 'e 'lɛ 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee minnun -a. Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee minnun -a 'ka 'vale minnun nen o ya fɛ -tʊdʊ pɛɛnɔn 'nan te o -kaa san Zozi Crizi trʊ "baa bɛ waa.

3 -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali muo "fo 'wɪ nen Bali -a dre Korenti 'non le bɛ -a man

4 An Bali muo -fɔa 'nɔn pɛɛnɔn man "yi "nen Bali ciɫa Zozi Crizi -va yaa dre 'cɛɛ bɛ -a man. 5 'Wɪ 'kpa nen, Bali ciɫa Zozi Crizi -va ɛn e "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn dre 'cɛɛ. -Yee "wɛan nen minnun a 'ka yei ɛn o Bali -le 'wɪ "paaman 'ka 'ji. ɛn Bali -le 'wɪ tɪgɫ bɛ waa -ci maan 'kpa tɪgɫ. 6 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ nen Crizi -a dre ɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -yɾɛ, ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ. 7 -Yee "wɛan 'bɛ nen 'gʊɛ, Bali -le "yi "tʊ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man dɪ. ɛn ka ya -a man -pɛnnan 'nan -kaa san Zozi Crizi 'e 'ta pee wʊ. 8 Bali -tɔa 'ka 'wɫu, 'dʊ -e 'ka 'pɛ 'e 'vɪɛ 'e 'plʊ dɪ -trɪlɪi -e tʊ zɪɛ 'e bɔ. Bali -a dra zɪɛ 'nan -e tʊ nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'tɔ 'tʊ 'e 'vɪɛ 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man dɪ. 9 Bali 'ka laabu 'nan -e 'ka 'vale -a -pɪ Zozi Crizi nen -kaa san -a bɛ waa, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Bali zɪɛ -te e 'wɪ 'vɪ bɛ, yaa dra.

Pəl 'wɪ pla Korenti Zozinɔn le o cɛɛn 'e cin man -le "wɛan

10 'An "bʊi Zozinɔn, -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da an 'ka trʊ "baa 'nan, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va. Te 'cɛndɪ 'e cin man 'e 'kɔn 'ka yei "fo "dɪ! 'Pian 'ka 'ci wɪ 'e 'kɔn -tɔwɫɪ, ɛn 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ 'tɔwɫɪ "da. 11 'An "bʊi Zozinɔn, fɛ -le "wɛan nen an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, Kloe

mangulinun -a 'sinan 'pa 'mɛn 'nan 'wɪ 'fɔla 'ka yei. 12 'Wɪ nen maan 'nan 'an ve bɛ -nyɾɛn 'gʊ, maan 'man 'nan 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pəl -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Apolo -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'o ya Pieri -srunɔn 'a, ɛn min -mienun -a ve 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi -srunɔn 'a.

13 E ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabu 'ka 'lɔ. -Tɪɛ 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a 'e 'cɛndɪ 'e cin man? ɛn maan laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'An 'bɔ Pəl nen, minnun -a pɛin yiba "plan da 'cee 'wɪ 'wɫɪdɪ "le "wɛan?» -Cɛjɛ. ɛn "nyian bɛ: «'An 'tɔ da nen o 'ka -batize dre?» -Cɛjɛ. 14 An Bali muo -fɔa 'nan, ma'an min -tʊ -batize drɛɛ 'ka 'va dɪ, -te yaa 'silɛa Cripu 'lee Gai -a dɪɛ. 15 E dre "yi ɛn 'wɪ zɪɛ e dre. 'Bɛ 'le vɛ bɛ ka'a 'kɔlaman -e 'ka vɪ 'nan 'an 'tɔ da nen o 'ka -batize dre dɪ. 16 -A -cin -trɔa 'an 'ji "nyian 'nan, an Sefana -batize dre 'o 'vale 'e 'mangulinun -a. -Te an min pee -batize dre "nyian bɛ, -a -cin 'ka 'an 'ji "fo "dɪ. 17 Kɔɔ Crizi 'ka 'an 'palɛ -sia 'nan 'an 'ta minnun -batize dre dɪ. 'Pian yaan 'pa 'sia 'nan 'an 'ta 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun le. ɛn 'wɪ zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan "cɛɛ maan "sia -e 'an vɪ minnun le dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le -ka nen yaa 'wʊ yiba "plan da bɛ, -yee 'plɛblɛ 'lɛ 'e 'fʊ "man.

Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ -dan "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da

18 Crizi -le -ka nen yaa 'wʊ yiba "plan da bɛ, minnun nen o ya 'o 'sidɪ Bali man -kɔɔbɫɪ bɛ, waa -nan wɪ maan klin "tɛ wɪ -a. 'Pian -kaa nen Bali -taa -kaa 'silɛ 'wɪ 'ji bɛ, -kaa -ci maan 'nan Bali -le 'plɛblɛ nen. 19 'Wɪ 'kpa nen, kɔɔ 'wɪ nen 'e 'cɛn -tedɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -nyɾɛn 'gʊ. E ya 'e 'cɛn -tedɪ 'nan:

«An -taa "blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ kɫu 'sʊɛ. ɛn an -taa -yee ci "nrɔndɪ -nan -nyanɛ.»

20 -Mɛ "wɪ nen 'wɪ 'tɔzan -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? ɛn -mɛ "wɪ nen 'fluba 'ci vɪzan -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Min nen e 'wɪ man -wɛɛman bɛ, -mɛ "wɪ nen e -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian? Wa'a 'kɔlaman 'wɪ 'tʊ vɪdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ Bali blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ ta 'bɔla

'nan -yεε ci klin "tε wι -a. ²¹ Fε -le "wεan nεn an 'wι zιε -a 'vι bε, -yεε ci 'nan blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e Bali -tɔ 'yee 'wι 'tɔdɪ -a dɪ. Bali 'bɔ 'bε 'wι zιε -a drε 'yee 'wι 'tɔdɪ -a. Yaa 'yɪ "yɪ 'nan, min nεn e yɪ -tεra 'wι nεn kɔa ve 'cεε bε -a da bε 'e "sia 'wι 'jɪ. 'Wι zιε te kɔ ya -a vɪnan 'cεε bε, minnun -a maan "le klin "tε wι -zɔ.

²² Zuif 'nɔn a "va 'nan -cε "srɔn wɪnun nεn "o -nan ye. En Grɛk 'nɔn a 'wι 'tɔ wɪnun -wεεnan. ²³ 'Pian -cee vε bε, Crizi nεn waa -tε yiba "plan da bε, -yee 'wι nεn -kaa ve minnun lε. 'Wι zιε e "naan Zuif 'nɔn man, εn minnun nεn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, "o maan "le klin "tε wι -le 'wι 'zɔ. ²⁴ 'Pian minnun nεn Bali o laabɔ 'nan -e 'e o 'si 'wι 'jɪ bε, -te o ya Zuif 'nɔn 'a oo, εn -te o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪ oo, waa -tɔa 'nan Crizi a Bali -le 'plɛblɛ 'a, εn e ya Bali -le 'wι 'tɔdɪ -a. ²⁵ 'Wι nεn Bali -a drε zιε minnun -a "siala "le klin "tε wι -le 'wι 'zɔ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'wι 'tɔdɪ "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli. En "nyian bε, 'wι 'bɔ zιε -a drɛdɪ bε, blamin -a "siala 'nan Bali 'ka 'plɛblɛ dɪ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn "fo "dɪ, kɔɔ Bali -le 'plɛblɛ "mlian blamin -le vε da -kɔɔbli.

²⁶ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wι nεn maan 'nan 'an ve bε, e ya "le 'ka 'fli -nanjɛn -e 'ka -tɔ 'ka 'bɔ 'a. Kaa nεn Bali 'ka laabɔ 'labε, minnun nεn blamin o "siala 'wι 'tɔnɔn 'a bε, o 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. En min tanɔn 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. En min -dandan nun 'ka 'ka yei "bɔɔ "dɪ. ²⁷ 'Pian minnun nεn blamin o "siala -blɔnɔn 'a bε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Yaa drε zιε 'nan -e minnun nεn 'wι 'tɔnɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. En "nyian bε, minnun nεn blamin 'ka o "siala fε -tɔ -a dɪε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Yaa drε zιε 'nan -e minnun nεn min tanɔn 'a bε, 'yra 'e o -tε. ²⁸ En "nyian bε, minnun nεn o 'ka min -dandannun -a dɪε, εn blamin yɪε 'ka 'naan o man dɪε, o 'bɔ nεn Bali o 'si "va. Minnun nεn o 'ka fε -tɔ -a dɪε o nεn. Bali -a drε zιε 'nan -e minnun nεn blamin o "siala fε -tɔ -a bε, o -nan wι 'e vɪlɛ 'e 'kɔn dɪ. ²⁹ E ya zιε 'nan -e 'trɛda blamin -tɔ 'e vɪlɛ 'e -dandan 'tan Bali 'lɛ dɪ.

³⁰ -A -tɔwli "nεn 'cee vε -a. Bali 'bɔ 'bε 'ka drε Zozi Crizi -le vε -a. Zozi

Crizi zιε, 'wι 'tɔdɪ nεn e 'si Bali va bε -nyrɛn, εn -yεε drε -cee vε -a. Kɔɔ Crizi 'bɔ 'le "wεan nεn Bali -kaa 'sia min tɪglɪ 'a, εn e -kaa 'si "va 'yee vε -a "fo, εn e -kaa 'si 'wι 'wɪdɪ "le nɔnba -jɪ. ³¹ Bali -a drε zιε 'nan -e 'wι nεn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'jɪ bε, -kaa ta wι drε. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min a "va 'nan 'e -dandan "taan Bali 'lɛ bε, 'wι nεn Minsan -a drε -yrɛ "bε -a 'bɔ 'e vɪ!»

2

Pɔl Zozi Crizi -le 'wι 'vɪ Korɛnti 'nɔn lɛ 'kɔ?

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'an 'bɔ 'gɔvɛ, zɪ an 'lɔ 'ka 'va bε, blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε an 'wι nεn Bali -a drε bε -a 'vɪ 'cεε dɪ. ² Kɔɔ maan 'yɪ "yɪ 'nan Zozi Crizi -tɔwli "le 'wι nεn 'an ve 'cεε. Zozi Crizi nεn waa -tε yiba "plan da bε -a 'bɔ nεn maan ve. ³ Tɔ nεn an 'lɔ 'ka 'va bε, te an "koe 'ka 'an da 'kpa dɪ. En "nyian bε te "klan a 'an 'jɪ. ⁴ Bali -le 'wι nεn maan 'vɪ 'cεε bε, blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan 'lee 'wɪdɪ sɪdɔ -a "cεε maan 'vɪ 'cεε εn kaa 'man "yɪ "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bε 'nyranman 'pa 'plɛblɛ εn ka 'wι zιε -a 'man "yɪ. ⁵ Maan drε zιε 'nan -e Bali -le 'plɛblɛ 'le "wεan bε 'ka yɪ -tεra Zozi da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan blamin -le 'wι 'tɔdɪ -dandan man nεn 'ka yɪ -tεra "da "dɪ.

Bali -le 'wι 'tɔdɪ

⁶ Zozinɔn nεn o drε Bali -le 'wι 'jɪ ceje bε, waa -tɔa 'nan 'wι 'tɔdɪ nεn kɔa 'vɪ. 'Pian 'wι 'tɔdɪ zιε ya 'a 'silɛ 'trɛ 'gɔvɛ -a da dɪ, εn ya 'a 'silɛ minnun tanɔn 'va dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'jɪ 'nan minnun tanɔn zιε yɪ -tɔ bɔa "bε o -nan -nyaan. ⁷ 'Wι 'tɔdɪ nεn kɔa "paaman minnun jɪ bε, Bali -le 'wι 'tɔdɪ nεn -a -ci mandɪ a 'plɛblɛ bε -nyrɛn. Te Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪε, εn yaa man drε 'e 'cɛn 'nan 'yee 'tɔ -dan bε 'ka drε -a "nεn "blɪnɔn 'a. 'Wι 'tɔdɪ zιε e ya 'e yɔɔdɪ minnun man. ⁸ Minnun tanɔn nεn 'trɛ 'gɔvɛ -a da bε, wa 'a Bali -le 'wι 'tɔdɪ zιε -a -ci manlɛ dɪ. "Te waa -ci 'man bε, "te Minsan nεn 'tɔ -dan a -yrɔ "bε wa 'a -pɛinlɛ yiba "plan da dɪ. ⁹ 'Wι nεn 'e

'cɾɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -yɛɛ 'lɛ sɔɔ. Kɔɔ e ya 'e 'cɾɛn -tɛdɪ 'nan:

«'Wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a -nan yɪlɛ dɪɛ,

ɛn 'wɪ nɛn blamin 'ka tian 'li -a manlɛ dɪɛ,

ɛn 'wɪ nɛn -a -cin 'ka blamin ji 'nan e dra dɪɛ,

-a 'bɔ nɛn Bali -a man drɛ minnun nɛn o Bali 'bɔ ye "yi "bɛ -wee vɛ -a.»

¹⁰ 'Pian -cee vɛ bɛ Bali 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a -ci 'si -cɛɛ 'yee lei 'saun 'a. Kɔɔ Bali lei 'saun 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa. Yaa -tɔa "trilii e Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn -tɔa. ¹¹ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ, blamin 'bɔ 'bɛ 'e 'fli man wɪ -tɔa 'e -tʊwli "cɛ. -Njɛɛ dʊvʊ? -A -tʊwli "nɛn "nyian Bali lei 'saun 'le vɛ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali da bɛ, Bali lei 'saun 'bɛ -tɔa 'e -tʊwli. ¹² Lei nɛn Bali -a -nɔn -cɛɛ bɛ, ya'a 'sia 'trɛda 'gʊ dɪ, 'pian e "sia Bali 'bɔ 'va. -Yee "wɛan Bali -le "yinun nɛn yaa dra -cɛɛ bɛ, -kaa -tɔa.

¹³ ɛn "yinun zɪɛ blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -dandan -a "cɛɛ -kaa -nan wɪ ve minnun lɛ dɪ. 'Pian 'wɪnɔn nɛn Bali lei 'saun -a "paa -kaa 'le bɛ, -a 'bɔ nɛn -kaa ve minnun lɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪnɔn nɛn e ci Bali -le 'wɪ 'a bɛ, -kaa -ci "sia minnun nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ -wɪɛ. ¹⁴ 'Pian min nɛn e 'ta wɔla 'e 'bɔ 'wulo -ji wɪnɔn da bɛ, wɪnɔn nɛn e 'si Bali lei va bɛ, ya'a 'we "man 'nan 'wɪ 'kpa nɛn dɪ. -A san "e 'wɪnɔn zɪɛ -a "siala klin "tɛ wɪnɔn -a ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e -ci man dɪ. Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan 'wɪnɔn nɛn e 'si Bali va bɛ Bali lei 'saun 'bɛ -ci "sia min lɛ. ¹⁵ Min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bɛ, e -kɔlaman 'wɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'fa 'sidɪ -a, 'pian min nɛn Bali lei 'saun "cɛɛ "paala dɪɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e min zɪɛ -yee 'wɪnɔn drɛdɪ -ci man dɪ. ¹⁶ Kɔɔ 'wɪ zɪɛ Bali -le 'fluba -a 'vɪ. E ya 'e 'cɾɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Tɪɛ Minsan -le ci "nrɔndɪ -tɔa?

ɛn -tɪɛ -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a "ji?»

-A san "ka "fo "dɪ, 'pian -cee vɛ bɛ, Crizi lei 'bɛ -kaa "paala. -Yee "wɛan -kaa -yee ci "nrɔndɪ -tɔa.

3

-Mɛ "wɪ nɛn Bali 'sunɔn -a dra?

¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, 'wɪ tɪgɪ 'ji bɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le minnun nɛn Bali lei 'saun o "paala bɛ -wee 'wɪ 'zʊ dɪ. 'Pian an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ "le minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'wulo -ji wɪnɔn da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ka ya "le minnun nɛn o ya Crizi -le 'wɪ 'ji 'nɛn 'linɛn nun -a bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. ² -Yee "wɛan 'wɪnɔn nɛn an "sia -a tin 'banan 'cɛɛ 'gʊɛ, e 'ka 'plɛblɛ dɪ. 'Nɔnnɔn nɛn waa -nɔan 'nɛn 'linɛn lɛ bɛ, e ya "le -a 'bɔ nɛn maan -nɔn 'cɛɛ. Kɔɔ ka'a 'kɔlaman -e 'ka fɛ 'plɛblɛ 'blɪ dɪ. ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'nɔnnɔn nɛn min -a -nɔan tian 'cɛɛ. ³ Kɔɔ ka 'ta wɔla 'ka 'bɔ 'wulo -ji wɪnɔn da. Fɛ -le "wɛan an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, man bʊdɪ a 'ka yei, ɛn 'wɪ a 'e -fɔladɪ 'ka yei. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun "cɛɛ 'ka "paala dɪ ɛn 'cee 'ta wɔ -pɛ a "le minnun nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -wee vɛ zʊ. ⁴ Kɔɔ min -mienun a 'ka yei "o "ve 'nan: «"Kʊ "ya wo Pɔl -srɔnɔn 'a», ɛn min -mienun "o "ve 'nan, Apolo -srɔnɔn nɛn "wee "a. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei 'saun "cɛɛ 'ka "paala dɪ.

⁵ 'Pian e ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabʊ 'ka 'lɔ. -Tɪ nɛn Apolo -a? ɛn -tɪ nɛn 'an 'bɔ Pɔl -a? Maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'sunɔn "tun "nɛn 'kʊa. 'Kʊ 'va nɛn Bali ciɪla ɛn ka yi -tɛra Zozi da. 'Wɪ nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ 'kʊ 'lɔ bɛ, -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ. ⁶ E ya "le 'nan fɛ 'wɪɛ nɛn maan -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn Apolo 'yi 'sɛn "da. 'Pian Bali 'bɛ fɛ 'wɪɛ zɪɛ -a 'bɔ ɛn -yɛɛ ci -a trɔnan. ⁷ Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e fɛ 'wɪɛ 'fɔ 'trɛ 'ji bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, ɛn min nɛn e 'yi 'sɛn "da "bɛ -a san 'tɔ "cɛɛ wa'a ve dɪ, 'pian Bali nɛn yaa 'bɔ ɛn e ci -a trɔnan bɛ, -a 'tɔ nɛn waa ve. ⁸ Min nɛn e fɛ 'wɪɛ -fɔa 'trɛ 'ji 'lee min nɛn e 'yi -sɛan "da "bɛ, wa'a 'mlian 'o cin da dɪ. 'Pian 'nyranman nɛn min -tʊ -a 'pa bɛ, -a man -kopa nɛn Bali -a -nɔan -a san lɛ. ⁹ Kɔɔ kʊ ya Bali lɔ "le -yee 'nyranman 'panɔn 'zʊ, ɛn cɛɛ ci Bali -le fei 'bɔ 'a. ɛn "nyian bɛ, ka ya "le -yee 'kɔn 'le 'wɪ 'zʊ.

¹⁰ Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'mɛn 'an drɛdɪ -a Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, -yɛɛ -maan an drɛ "le 'kɔn 'tɔzan -dan -le 'wɪ 'zʊ. An 'kɔn 'pʊ -fɔ 'trɛ 'ji, ɛn min peenun a -a -tɔnan "da. 'Pian 'ka 'tʊdʊ

pεεnōn nēn ka cɪ -a -tōnan "da "bε, 'ka yiε 'tō 'ka 'fli -va. ¹¹ Fε nēn maan ve zɪε, -yεε cɪ 'nan 'kōn 'pυ nēn maan -fō 'trε 'ji 'va bε, Zozi Crizi nēn. En min 'ka 'kōlaman -e 'e 'kōn 'pυ pee -fō "nyian 'trε 'ji "fo "dɪ.

¹² Minnun a 'kōn zɪε -a -tōnan "da -siga -a, en min -mienun a 'kōn zɪε -a -tōnan "da -kōlənun nēn o 'fle cɪ bε waa, en min -mienun a "nyian -a -tōnan "da yiba "a, en min -mienun a "nyian -a -tōnan "da "lō "a. ¹³ 'Pian 'nyranman nēn min -tυ -a 'pa bε, -a ta -taa "bōlεa yi nēn Bali 'trɛdanōn 'le tin "baa bε -a da. Yi zɪε -a da bε, 'tε 'a nēn Bali min -tυ -le 'nyranman -nanjεan. ¹⁴ Min nēn e 'kōn zɪε -a -tō "da en 'tε 'ka -kolalε -yee vε srɛdɪ -a dɪε, -a san 'yee -kopa ye. ¹⁵ 'Pian -te 'nyranman nēn yaa 'pa bε 'tε -a srε bε, ya'a 'yee -kopa 'ye "fo "dɪ. 'Pian min 'bō zɪε e "sia 'wɪ 'ji. E -kōan "le min nēn e 'sυ 'tε 'lō fε -a blu bε -yee 'wɪ 'zυ.

¹⁶ 'Ka Zozinōn bε cεε cɪ Bali -le 'kōn 'a, en Bali lei 'saun -nyεanla 'ka 'ji. Ka'a tōa zɪ dυb? ¹⁷ Min nēn e Bali -le 'kōn -wɪ bε, Bali min zɪε -a -nan -nyaan. Kōō Bali -le 'kōn a 'saun en 'ka Zozinōn 'bε cɪ Bali -le 'kōn 'bō zɪε -a.

¹⁸ Te min -tυ 'e 'fli see "paadi! Maan ve 'cεε 'nan, -te -a -cin a min -tυ 'ji 'ka yei 'nan 'yεε cɪ 'wɪ 'tōzan -a bε, min zɪε 'e 'fli drε 'blōzan -a 'trɛdanōn 'lε. E drε zɪε, 'dυ -e Bali 'e 'wɪ 'tōdɪ -nōn -yrε.

¹⁹ Kōō 'wɪ 'tōdɪ nēn 'trɛdanōn -a "siala 'nan -yεε cɪ 'wɪ 'tōdɪ 'kpa -a bε, e ya Bali 'lε klin "tε wɪ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'wɪ 'tōnōn "kuan 'o 'bō 'le -dawli wɪnun drɛdɪ man.»

²⁰ En e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

«'Wɪnun nēn 'wɪ 'tōnōn -a "nrōnman 'o 'ji bε,

Minsan -a -tōa, en yaa -tōa 'nan -a -ci "ka "dɪ.»

²¹ E ya zɪε 'nan -e min -tυ 'e vɪlε 'e 'fli drε -dandan 'trɛda blamin -le "wεan dɪ. Kōō Bali fε pεεnōn 'nōn 'cεε. ²² Maan ve 'cεε 'nan -te e ya 'an 'bō Pōl -a oo, en -te e ya Apolo -a oo, en -te e ya Pieri -a oo, en -te e ya 'trε 'bō 'gυε -a da -a oo, en -te e ya 'belidɪ -a oo, en -te e ya -kadɪ -a oo, en -te e ya 'trɛda fɛnun nēn -nan

'gυε -a oo, en -te e ya fɛnun nēn o -taa "bε -a oo, -a pεεnōn zɪε, Bali -a -nōn 'cεε. ²³ 'Pian 'ka 'bō bε, ka ya Crizi -le vε -a, en Crizi a Bali -le vε -a.

4

Minsan 'bε Zozi 'le 'pasianōn 'le tin "baa

¹ 'Wɪ nēn -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'ku 'va zia bε -nyrɛn 'gυ, ku ya Crizi 'sunōn 'a, en e 'ku 'pla 'nan 'ku Bali -le 'wɪ yōōdɪ "paa 'ka 'ji. ² 'Pian 'wɪ -dan nēn "va "bε, -nyrɛn 'nan 'nyranman nēn yaa -pɛba 'wυ 'ku 'lō bε 'ku yiε -trōa "da. ³ -Yee "wεan 'an 'bō 'le vε bε, -te ka 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, -te 'bε "cεε dɪ, tin 'banōn 'mɛn 'wɪ tin "baa oo, ma'an siala 'wɪ 'a dɪ. En "nyian bε 'an 'bō mɛn "cεε 'an 'fli -le 'wɪ tin "baa dɪ. ⁴ Maan ve 'cεε 'nan, -te 'an 'wulo -ji "nrōndɪ 'ka tin tɛa 'an da dɪ oo, wa'a vɪlε 'nan 'wɪ zɪε -yee "wεan 'mɛn tin a 'nōnnōn dɪ. 'Pian Minsan -tōwli 'bε cɪ 'mɛn tin 'bazan 'a. ⁵ -Yee "wεan te 'ka tin -tε min da, te -a tυ 'ka tian bōlε dɪ. 'Pian 'ka Minsan -tadɪ man -pɛn! Tυ zɪε -a man nēn, e 'wɪnun nēn 'e yōōdɪ klun va bε -a ta bōala. En "nyian bε, 'wɪnun nēn min 'ji 'e yōōdɪ bε, yaa ta bōala. Maan ve 'cεε 'nan, yi zɪε -a da bε Bali min 'tō "yi "ve 'nyranman nēn min 'bō -a 'pa bε -a man.

Zozi Crizi -le 'pasianōn 'o drε 'cee 'wɪ -kōōn "mannōn 'a

⁶ 'An "bυɪ Zozinōn, 'cee "wεan nēn an "sia 'wɪnun 'gυε -a vɪnan 'ku 'vale Apolo -a 'ku man. Waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ nēn 'e 'crɛn -tɛdɪ bε, te min 'e 'cɪla "da "dɪ!» An ya "vale 'nan 'wɪ zɪε 'ka -tō 'nan, -a -tōwli "nēn "nyian 'kve vε -a. -Yee "wεan te 'ka 'tυ 'e -dandan 'tan 'ku "fli 'gυε 'ku yei "min -tυ -le "wεan dɪ. ⁷ -Tɪε 'vɪ 'yiε 'nan i ya -dan 'i bōεzan -tυ man? Fε -tυ nēn 'i 'lō, te Bali "cεε 'nōn 'yiε dɪε, e 'ka "fo "dɪ! -Yee "wεan nēn 'i -dandan 'tandɪ 'le 'tō!

⁸ -A -cin a 'ka 'ji 'nan fε -tυ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man dɪ, 'nan ka drε fɛnōn 'a. En ka mingōnnēn -blɪdɪ 'sia 'va, 'pian ku 'ka wo "va dɪ. An ya "va 'nan 'wɪ zɪε 'e drε 'wɪ 'kpa -a, 'dυ -e "ku 'kōn wυ "va. ⁹ -A -cin a 'an 'ji 'nan, kυv nēn ku cɪ Zozi 'le 'pasianōn 'a bε, Bali 'ku drε

minnun nen o 'ka min va minnun -a diε waa. Ku drε "le minnun nen o ya 'o 'pladi 'nan 'o -ka be -wee 'wι 'zv. -Te e ya Bali -le 'pasianon 'a oo, εn -te e ya blamin -a oo, o pεεnon -a -nan ye. ¹⁰ Minnun 'ku "siala klinnon 'a Crizi -le "wean. 'Pian 'cee vε be, 'ka 'fli "siala 'wι 'tonon 'a Zozinon yei. Ka ya min 'pleble nun -a, 'pian 'kve vε be e 'ka zi di. Minnun 'ka 'tō "yi "ve, 'pian 'kve vε be o "naan "kve "man.

¹¹ 'Be nen cεεgv yi -a 'gvε, dra 'ku -tea tian, εn 'yi dra 'ku -tea tian. 'Ku man sonun "ka "di. Minnun 'ku -soan, εn "nyian be 'ku -nyran pei "ka "di. ¹² 'Ku "koe -nyaan 'nyranman 'padi -a -e 'ku "nen "fε -bli. Minnun 'ku "srōnman 'pian -fεa nen kva ve o man. Minnun 'tε "paa 'ku da, 'pian 'ku 'wulo -tōa "wlu. ¹³ Minnun "we 'ku man -wli di, 'pian kva "sia "da -wle wei 'nōnnon 'a. Ku drε 'trēdanon 'lō "le bli -le 'wι 'zv, εn ku da nen o 'wee "tri pεεnon 'wεεnman tian cεεgv yi -a.

¹⁴ -Te an 'wιnun zιε -a cren -te 'cεε be, wa'a vιε 'nan -e 'yra 'e 'ka -te di. 'Pian an ya "vale 'nan ka -soanla -si tiglī da, kōō ka drε 'men 'nennun nen an o ye "yi "be waa. ¹⁵ Maan ve 'cεε 'nan -te min -kpi fu (10.000) 'be Crizi -le 'wι "paaman 'ka 'ji oo, 'pian -a -cin 'e 'kōō 'ka 'ji 'nan 'ka "tī 'ka "kaga "di. 'An 'bō 'be drε 'ka "tī "a, kōō mεen Crizi -le 'wι 'nōnnon 'vι 'cεε εn ka drε -yee vε -a. ¹⁶ -Yee "wean an 'ka trv "baa 'nan, 'ka drε 'an 'si drenon 'a. ¹⁷ 'En 'wι zιε -a -ji be, an Timote "paa -sia 'cεε. Mεen Bali -le 'wι 'vι -yre εn e wu "man. Zozinon yei "be, e drε "le 'an 'pōn -ji 'nen nen maan ye "yi εn an yi -tεala "da "be -yee 'wι 'zv. Zi 'men 'ta wv -pe ci Crizi -sru "be, e "ta "lō -a -cin -tōle 'ka 'ji. 'En 'wι 'bō zιε -a 'bō nen maan "paaman minnun ji -leglizi -tōdv pεεnon 'ji.

¹⁸ Min -mienun a 'ka yei "be waa nrōn 'o 'ji 'nan ma'an "nyian lia 'an da 'ka 'va "fo "di, εn o -dandan 'tandi 'sia. ¹⁹ 'Pian maan ve 'cεε 'nan -te Min -san wu "man "be, -a -nan 'ka "nyian mōan di -e 'an 'lv 'ka 'va. -Te an 'lv be, minnun 'bō nen 'o 'fli dra -dandan 'labε, wa'a vιε 'nan o wei lε nen 'an "trōen -tōa "di, 'pian 'pleble nen Bali -a -

nōn -wle "be -a 'bō nen maan -nanjean. ²⁰ Kōō Bali -le mingōnnon -bli di min da be, wa'a vιε 'nan 'wι 'saza nen min -a tin "baa 'e 'le di, 'pian Bali 'yee 'pleble 'ci -kōōnman. ²¹ 'An sōnba 'sia -e 'an 'lv 'ka 'va, 'be a -tv. 'En 'an 'lv di 'ka 'va 'ka yidi "yi 'lee -pōan "trōō -a be, 'be a -tv. 'Wι "fli zιε -a "cεn 'va nen ka ci?

5

'Wι 'wli di -dan wla Korinti Zozinon yei

¹ Maan 'man 'e 'pa -a "fli yaa 'nan, 'wι 'wli di "tv nen minnun 'bō nen wa'a Bali tōa diε, wa'a 'kolaman -e 'o drε diε, min -tv a -a drenan 'ka yei. Kōō min zιε 'o 'vale 'e "tī "nan -a, -wεε ci li 'lee 'kōōnnon -a. ² 'Wι zιε min -tv a -a drenan 'ka yei, te ka -dandan "taan. 'Pian e ya "le 'ka 'ta 'e drε paan -trōdrō -e min nen 'e 'wι zιε -a drε be, 'ka -pin 'ka yei. ³ 'An 'bō Pōl -le vε be, an 'ka 'ka yei "nun di, 'pian 'men ci "nrōndi pεεnon a 'ka 'va nun. Maan ve 'cεε 'nan, min nen e 'wι zιε -a drε be, "te 'an 'kōn 'ka 'va nun be, "te an tin -te "da -a -nan 'mōn. ⁴ 'Wι nen kō 'ka drε be, -nyren 'gv, 'ka cin yi -yee 'wι man Minsan Zozi Crizi 'tō da. 'Men ci "nrōndi pεεnon a 'ka 'va nun "le -cεε ci. -Kaa san Zozi Crizi -le 'pleble 'a, ⁵ 'ka min zιε -a -pin 'ka yei -e 'e drε Satan -le vε -a 'e "pa 'ji. 'Ka drε 'nan -e Satan 'e 'wι "nen -kōōn -yre. 'Wι zιε -yεε -maan 'lōō 'e lia 'e da -e 'e -kōla 'sidi -a 'wι 'ji yi nen -kaa san Zozi Crizi -taa "man "be, -a da.

⁶ 'E 'ka 'wι "yi "a "fo -e 'ka -dandan 'tan 'wι zιε -a -ji di. Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan: «Si 'wle -tōwli min 'she pεεnon "tranman!» ⁷ -Yee "wean 'wι 'wli di "nen e -kolaman -e 'ka pεεnon "saa be, 'ka 'si 'ka yei. 'Ka drε zιε, 'dv -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lε! Kōō 'ka 'pa nyranman "cεε 'wι 'wli di "drēdi -a "fo "di. 'Wι nen Izrael 'nōn -a dra te o "ta 'o tranun 'si nōanba -ji "fēdi -ble be, 'e drε 'cee 'wι -kōōn "manve -a! O 'mannyan pεεnon 'wεεnman bei 'vaa -e 'o 'kpōun -pō nen 'mannyan 'ka 'kōan "va "diε -a drε. "Be -sru -e 'o 'wee 'bla 'bli. Fε nen maan ve zιε -yεε ci 'nan, Crizi drε "le -cee 'bla 'zv. E -ka 'nan -e 'e -cee 'wι 'wli di 'fui, -e -kaa 'kōn 'saun Bali 'lε. ⁸ 'Wι zιε -yee "wean be, te -kaa -cee "fēdi -bli te

'mannyan ceje a -kaa 'va dı! -Yee ci 'le 'wı 'wlıdınun nen -cee dre 'e tede be, -yee 'wı 'zv. Te -cee dre 'nyian "fo "dı! 'Pian 'wı nen e ci 'saun Bali 'le be, -nyren -kaa dre! En 'wı nen e ci tıghı be, -nyren -kaa dre!

⁹ 'Fluba ceje nen an 'lv 'a 'cee be, maan cren -te -ji 'nan, -kannen -wennon 'lee li -wennon be te 'ka -bli waa "fo "dı. ¹⁰ -Te an ya 'wı zıe -a vınan be, minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, 'wee 'wı "cee ma'an ve dı. En wa'a vıle 'nan minnun nen 'tre 'gve -a da te o ya "lala yı "yi 'nön 'a, en o ya crinnon 'a, en o ya -yv -pannon 'a be, -wee 'wı nen maan ve dı. "Te e ya paan 'be 'a be, "te ka "sia 'tre 'bõ da "fo.

¹¹ 'Pian fe -le "wean nen an 'winun zıe -a cren -te 'cee be, -nyren 'gv: Minnun nen waa ve 'o 'fli man 'nan o ya -kaa "bvı Zozinon 'a te o ya 'wı 'wlıdı "drenon 'a be, te 'ka -bli waa "fo "dı! -Nyren "le 'nan -kannen -weedi -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan li -weedi -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan "lala yıdı "yi "le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan -yv -pandı -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan 'wı 'wlıdı "vıdı Bali man -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan -wen mlındı -trõadı 'o 'win -ji -le 'wı 'zv, en -nyren "le 'nan fe 'sidı min lõ -gla -a -le 'wı 'zv. Minnun zıe, te 'ka -bli waa "fo "dı, en te 'ka fe -bli waa 'e cin va "fo "dı!

¹² Minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, meen "cee tin -tea "o da dı. 'Pian minnun nen Zozi 'va be, -cee tin -tea "o da. ¹³ En minnun nen o 'ka Zozi 'va dıe, Bali 'be tin -tea "o da. -Yee "wean nen 'wı nen 'e 'cren -tedı Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ta wõla "da! E ya 'e 'cren -tedı 'nan: «Min nen e 'wı 'wlıdı "dra be, 'ka -pin 'ka yei!»

6

-Te 'wı 'fõla Zozinon yei "be, -tıe "paamlan?

¹ 'Wı -fõala Zozizan 'tv 'lee 'e "bvı Zozizan 'tv yei, 'pian kaa "siala -e 'ka -kv -a minnun nen wa'a Bali tõa dıe o cein -da. 'Wı nen ka dra zıe e 'ka "yi "fo "dı. Kaa tin "baa paan 'ka "bvı Zozinon 'cein -da. ² -Kaa 'bõ nen -kaa ya Bali -le minnun -a be, -cee -taa 'tredanon 'le tin 'balı. Ka'a 'wı zıe -a tõa dvv? -Me

'le "wean nen ka'a 'kõlaman -e 'ka 'wı 'sezenen zıe -a tin 'ba 'ka 'bõ 'a dı? ³ En "nyian be, -cee -taa Bali -le 'pasianon 'le tin 'balı. Ka'a 'wı zıe -a tõa dvv? -Me "le "wean nen ka'a 'kõlaman -e 'ka 'treda wı 'sezenen 'gve -a tin 'ba 'ka 'bõ 'a dı? ⁴ 'Pian -te 'wı 'fõla 'ka yei "be, ka -ko 'wı zıe -a tin 'banon nen o 'ka Zozinon 'a dıe, o cein -da.

⁵ An ya "vale 'wı nen kaa dra be, -a 'yra 'e 'ka 'te, -yee "wean nen an 'wı zıe -a ve. 'Wı 'tõzan 'bõ 'tv 'ka "cee yei, -te 'wı 'fõla Zozinon "fli yei "be -e 'e -kõla o yei "paaladı -a 'mlõnmlõn dvv? ⁶ 'Cee 'wı dređı -a -kõnman 'nan 'wı 'tõzan 'ka 'ka yei "fo "dı. Kõõ -te 'wı 'fõla Zozizan 'tv 'lee 'e "bvı Zozizan 'tv yei "be, kaa "sia -e 'ka -kv -a minnun nen wa'a Bali tõa dıe o cein -da.

⁷ -A mandı 'nan 'wı 'fõla Zozinon "fli yei en o ya tin 'banan be, yaa -kõnman 'nan 'cee 'ta wv -pe 'ka "le Zozinon 'zv dı. -Me "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'wı dre 'ka 'va -wlıdı "dı? En "nyian be, -me "le "wean nen ka'a 'we "man -e min 'e 'ka 'ta -bli dı? ⁸ 'Pian 'cee ve be, 'ka 'bõ cee 'wı dra min va -wlıdı, en cee minnun ta -ble. Min pee "tun "cee dı, 'ka 'bõ "bvı Zozinon le nen ka 'winun zıe -a dra.

⁹ 'Wı 'gve -a -cin 'e -trõa 'ka 'ji. -Nyren 'nan minnun nen o 'wı dra -wlıdı "min va be, wa'a 'ko Bali -le mingõnnen treda "fo "dı. En "nyian be, te 'ka 'wı 'gve -a 'sia 'wlu wı -a "fo "dı! Minnun nen o ya -kannen -wennon 'a be, 'lee minnun nen o ya li -wennon 'a be, 'lee minnun nen o ya -yv -pannon 'a be, 'lee minnun nen o min -sran -weeman be, 'lee minnun nen o min nan -weeman be, 'lee -klõnmõn 'lee -klõnmõn nen o nyianla "le li 'lee -kannen -le 'wı 'zv be, ¹⁰ 'lee minnun nen o ya crinnon 'a be, 'lee minnun nen o ya "lala yı "yi 'nön 'a be, 'lee minnun nen o -wen mlındı -tõala 'o 'win -ji be, 'lee minnun nen o 'wı 'wlıdı "ve Bali man be, 'lee minnun nen o fe "sia min lõ -gla -a be, o preenon zıe, wa'a 'ko Bali -le mingõnnen treda "fo "dı. ¹¹ Min -mienun a 'ka yei 'e tede be, te o 'winun zıe -a -mie dra. 'Pian 'be nen 'gve, Minsan Zozi Crizi 'lee -kaa "tı Bali lei 'saun be, -wee 'cee 'wı 'wlıdı fui 'ka

man, εν ο 'ka 'si "va Bali -le ve -a "fo, εν ο 'ka dre min tighl 'a Bali 'le.

'Wi nen e Bali 'tō dra -dan be -nyren 'ka dre!

¹² Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fe pēenōn drēdi -si a 'e 'le 'sudi min lē.» 'Pian maan ve 'cēē 'nan fē pēenōn 'ka 'wī 'yi 'dra min lē di. An -kōlaman maan ve 'nan, fē pēenōn drēdi -si a 'e 'nōndi 'mēn, 'pian ma'an 'fli tve -e 'an drē fē -tv -le nōan -a di. ¹³ Kaa ve 'nyian 'nan: «Bali -bli fē -nōn min lē 'nan -e 'e 'kū min -pōn -ji. En Bali min -pōn drē 'nan -e -bli fē 'e 'kū 'ji. En tv -tv -taa "bōlē bē, Bali 'o "fli zīe o -nan -nyaan.» 'Wī zīe e ya 'wī 'kpa -a. 'Pian Bali 'ka -kaa drēlē 'nan -e -kaa 'fli -nōn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi lē di. Kōō Minsan a "va 'nan -kaa 'kōlē 'e 'kōn 'e 'bō 'le ve -a. En 'e 'bō 'yēē yīē -tōa -kaa 'kōlē 'va. ¹⁴ Fē -le "wēan nēn an 'wī zīe -a 'vī bē, zī Zozi Crizi -ka bē, Bali -a 'kōlē wluan -kanōn 'va. -A -tōwli "nēn 'nyian Bali -a dra -cēē. -Te -kaa -ka bē, Bali -kaa 'kōlē 'gūē -a wuanla -kanōn 'va 'yēē 'plēblē 'a.

¹⁵ Crizi man mēnnun nēn 'kaa. Ka'a 'wī zīe -a tōa dūv? Min -kōlaman -e 'e Crizi man mēn -tv 'si -e 'e drē -kōnnēn -wēēzan man mēn -a? -Cējē! ¹⁶ Kaa -tōa 'nan, -te min 'nyin -kōnnēn -wēēzan -sru "bē, te o "flinōn drē min -tōwli "a. Kōō e ya 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min "fli zīe o dra min -tōwli "a.»

¹⁷ 'Pian min nēn 'bē lēa Minsan man bē, o dra -tōwli Bali lei 'saun 'le "wēan.

¹⁸ -Yēē "wēan te 'ka 'fli -nōn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi lē "fo "di. Kōō 'wī 'wli di 'tō 'tūdv pēenōn nēn blamin -a dra, te e 'ka -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi da diē, ya'a fē -tv dra min 'kōlē lē di. 'Pian 'wī 'wli di "nēn -kōnnēn -wēēdi 'lee li -wēēdi da bē, -te min -a drē bē, te -a san 'wī 'wli di drē 'e 'bō 'kōlē lē. ¹⁹ -A -cin 'e 'trōa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'kōlē bē, e ya Bali lei 'saun 'le 'kōn 'a. En Bali 'yēē lei 'saun zīe -a -nōn 'cēē, e ya 'ka 'bō. Ka 'ka "nyian 'ka 'fli -ji di. ²⁰ Maan ve 'cēē 'nan, Bali 'ka 'ta pan 'wō 'flē 'plēblē 'a. -Yēē "wēan 'ka Bali 'tō drē -dan 'ka 'kōlē nēn e ci -yēē ve -a bē -a.

7

Pōl 'wī tin 'ba li 'padī 'lee -kōnnēn 'padī da

¹ 'Fluba nēn ka -ta -a 'mēn bē, 'wī nēn kaa laabv 'an 'lō 'ji bē, an "ta -a "sia "va 'cēē. -Te kaa 'vī 'nan, te -klōnmōn 'e -wla 'e nan -sru "diē, 'wī 'tv nēn kaa 'vī. ² 'Pian 'an 'bō Pōl, maan ve 'cēē 'nan, e ya 'wī "yi "a -e -klōnmōn nan 'e 'kōn. En e ya "nyian 'wī 'yi 'a -e lūmōn -sran 'e 'kōn. "Tōgō lūmōn 'e drē -kōnnēn -wēēzan 'a, en -klōnmōn 'e drē li -wēēzan 'a. ³ -Klōnmōn 'e -wla 'e nan -sru! -Yēē ci "le 'e drē 'e nan lē. En lūmōn 'e wī "man -e -a -sran 'e -wla -a -sru! -Yēē ci "le 'e drē 'e -sran lē. ⁴ Lūmōn 'kōlē bē, e 'ka lūmōn 'bō 'saza 'le ve -a di. 'Pian e ya -a -sran -le ve -a. -A -tōwli "nēn "nyian -klōnmōn -le ve -a. -Klōnmōn 'kōlē bē, e 'ka -klōnmōn 'bō 'saza 'le ve -a di. 'Pian e ya -a nan -le ve -a. ⁵ -Yēē "wēan te 'ka vī 'ka cin lē -cējē "fo "di. 'Pian -te 'ka "flinōn wei drē -tōwli, 'nan -e 'ka 'flin tv "wēnnēn 'a Bali tv 'badī -le "wēan bē, 'ka drē. "Bē -sru -e 'ka 'kū 'ka cin va, "tōgō 'ka vīlē 'ka 'kōla 'ka 'fli 'kundī -a di, -e Satan 'e 'ka 'man yī.

⁶ 'Wī zīe -a da bē, -a -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, -si -tv nēn maan kōōn 'cēē, 'pian -pei "cēē maan -tō 'cēē di. ⁷ E ya 'an 'ji 'nan minnūn pēenōn 'o 'fū paan "kōnnēn -gōnnēn -a "le 'mēn 'wī 'zv. 'Pian Bali "yi drē min lē -tōdv. Yaa drē min -mienun lē 'e 'to, en yaa drē min -mienun lē 'e 'to.

⁸ -Klōnmōnnun nēn o nan "ka "diē, 'lee lūmōnnun nēn o -sran "ka "diē, 'lee -calenun bē, maan ve -wle 'nan, e ya 'wī "yi "a -e 'o 'fū "le 'mēn 'wī 'zv. ⁹ 'Pian -te wa'a 'kōlaman 'o 'fli 'kundī -a diē, 'o li 'pa, en -te 'bē "cēē diē, 'o -kōnnēn 'pa! Li 'padī 'lee -kōnnēn 'padī bē, -a "yi "mlian yra yīdi -kōnnēn dra lō, -te 'bē "cēē di li dra lō bē -a da.

Pōl 'wī tin 'ba li bōladi da

¹⁰ -Klōnmōnnun nēn o li 'pa bē, 'lee lūmōnnun nēn o -kōnnēn 'pa bē, 'wī nēn maan laabo -wlo "bē, -nyren 'gū. 'Wī zīe Minsan 'bē vī 'nan, 'o 'ta wōla "da. -Nyren 'nan, te lūmōn 'e 'cēn 'e -sran man 'li "fo "di. ¹¹ 'Pian -te lūmōn cēēn 'e -sran man bē, 'e 'fū 'e "tūn, te 'e -kōnnēn pee 'pa "fo "di. -Te 'bē "cēē diē,

'e 'o yei "sen 'e cin va 'o 'vale 'e -sran -a. -A -tɔwli "nen "nyian -klɔnmɔn -le vɛ -a. Te -klɔnmɔn 'e nan bɔla 'li "fo "di.

¹² Zozizan nen -a nan a te e 'ka Zozi 'va diɛ, 'lee Zozizan nen -a -sran a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -wee vɛ nen 'gv. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tɔ vɪɛ di, 'pian an -kɔlaman an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. Zozizan nen -a nan a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -te -a nan a "va 'nan 'o 'kɔn -a bɛ, te 'e li zɪɛ -a bɔla "fo "di. ¹³ En Zozizan nen -a -sran a te e 'ka Zozi 'va diɛ, -te -a -sran a "va 'nan 'o 'kɔn -a bɛ, te 'e 'si 'e 'sran zɪɛ -a wlu "fo "di. ¹⁴ Lɪmɔn zɪɛ e 'ka 'e "tri "tɔdi Bali 'lɛ di, 'pian li 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a -sran dra 'saun Bali 'lɛ. -A -tɔwli "nen "nyian -klɔnmɔn -le vɛ -a, -klɔnmɔn 'ka 'e "tri "tɔdi Bali 'lɛ di, 'pian -klɔnmɔn 'bɔ 'le "wɛan bɛ -a nan dra 'saun Bali 'lɛ. -Te e 'ka zɪ diɛ, "te 'o cin 'nennun -kɔan 'o "tri "tɔdi Bali 'lɛ. 'Pian e 'ka zɪ "fo "di, o ya 'saun Bali 'lɛ.

¹⁵ 'Pian -te -klɔnmɔn 'bɔ nen e 'ka Zozi 'va diɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e nan man bɛ, 'e drɛ. En -te lɪmɔn 'bɔ nen e 'ka Zozi 'va diɛ -yɛɛ 'vɪ 'nan 'e "cɛan 'e 'sran man bɛ, 'e drɛ. Kɔɔ lɪmɔn nen Zozi 'va bɛ, 'lee -klɔnmɔn nen Zozi 'va bɛ, o 'ka 'o -mɛan drɛdi 'wɪ zɪɛ -a -ji "fo "di.

'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali -kaa laabu 'nan -e -kaa yei 'e 'kɔn -trɔɔ -kaa 'vale min pɛɛnɔn 'a. -Yee "wɛan te 'cee 'cɛndɪ 'e 'si 'ka Zozinɔn 'va zia di. ¹⁶ Kɔɔ 'i 'bɔ lɪmɔn nen Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nen 'i 'sran "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa di. En 'i 'bɔ 'klɔnmɔn nen Zozi 'va bɛ, -te 'yie "wɛan nen 'i nan "sia 'wɪ 'ji oo, yi'a tɔa di.

-Pɛ nen i cɪ "man 'lɔɔ ɛn Minsan 'i laabu bɛ, -a man nen 'i 'fɔ!

¹⁷ 'Wɪ nen e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, zɪ Minsan 'i 'pa 'trɛda bɛ -a da nen 'i 'fɔ! En -pɛ nen i cɪ "man 'lɔɔ ɛn Minsan 'i laabu bɛ, -a man nen 'i 'fɔ! 'Wɪ nen maan "paaman -leglizi -tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji bɛ, -nyrɛn zɪɛ. ¹⁸ Maan 'nan an 've 'nan, -te Bali 'i laabu te i ya 'i -fɔdi -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'kpa. En -te Bali 'i laabu te i 'ka 'i -fɔdi -klɔnmɔn -va diɛ, te 'i -wɛɛ 'nan i -fɔa "klɔnmɔn -va -e 'i 'kɔn 'saun Bali 'lɛ di. ¹⁹ -Te min a 'e -fɔdi -klɔnmɔn -va bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. En -te min 'ka 'e -fɔdi -klɔnmɔn -va diɛ,

e ya "nyian 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪ nen e cɪ 'wɪ -dan a bɛ, -nyrɛn 'nan, min 'e 'ta wɔla 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da.

²⁰ Maan ve "nyian 'nan, -pɛ nen min cɪ "man 'lɔɔ ɛn Bali -a laabu bɛ, -a -ji nen min 'e 'fɔ. ²¹ -Te Bali 'i laabu te i ya nɔan -a bɛ, te 'yie -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan 'i man "fo "di. 'Pian -te -a -si 'lɛ 'sɔ 'yie 'nan -e 'i vɪɛ 'i 'kɔn "nyian nɔan -a diɛ, 'i 'wɪ "man. ²² Maan 'vɪ 'nan, te -kɔndɪ nɔan -a 'wɪ 'e 'nan min man di, kɔɔ -te min a nɔan -a ɛn Bali -a laabu bɛ, te e drɛ nɔan nen Minsan -a ta pan 'wɔ 'e 'tazan lɛ bɛ -a. En "nyian bɛ, -te min 'ka nɔan -a di, 'nan Bali -a laabu bɛ, min zɪɛ e ya Crizi -le nɔan -a. ²³ Crizi 'ka pɛɛnɔn 'ta pan 'wɔ 'flɛ 'plɛblɛ 'a. Te 'ka 'fli 'tɔ -e 'ka drɛ blamin -le nɔan -a 'ta wɔladɪ -a -yee 'wɪ "paadi da di! ²⁴ 'An "bɔi Zozinɔn, -pɛ nen ka cɪ "man 'lɔɔ ɛn Bali 'ka laabu bɛ, -a man nen 'ka 'fɔ!

Minnun nen wa'a tian li 'lee -kɔnnɛn 'palɛ diɛ 'wee 'wɪ nen 'gv

²⁵ -Klɔnmɔnnun nen wa'a tian li 'palɛ diɛ, 'lee lɪmɔnnun nen wa'a tian -kɔnnɛn 'palɛ diɛ, ka -wee 'wɪ laabu 'an 'lɔ. 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, Minsan 'ka 'wɪ 'tɔ vɪɛ di, 'pian an -kɔlaman an 'wɪ -mie ve 'cɛɛ "da. -A -cin -a 'an 'ji 'nan, min -kɔlaman 'e yi -tɛala 'an da "fo, kɔɔ Minsan "yi drɛ 'mɛn 'an drɛdi -a 'yee 'pasiazan -a. 'Wɪ nen maan "sia "va 'cɛɛ bɛ, -nyrɛn 'gv: ²⁶ -Te 'an 'ci nrɔn yra yidi nun nen o cɪ 'o pou sianan 'gvɛ -a da bɛ, maan ye 'wɪ "yi "a, -e -klɔnmɔn 'e vɪɛ 'e li 'pa di, ɛn "nyian -e lɪmɔn 'e vɪɛ 'e -kɔnnɛn 'pa di. ²⁷ 'Pian -te 'i nan a 'va bɛ, te 'i -wɛɛ 'nan 'i "cɛan "man "di, ɛn -te 'i nan "ka "diɛ, te 'i -wɛɛ 'nan 'i li "paa di. ²⁸ En -te -klɔnmɔn li 'pa bɛ, 'wɪ 'wɪdi "cɛɛ yaa drɛ di. -A -tɔwli "nen "nyian lɪmɔn -le vɛ -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -klɔnmɔn nen e li 'pa bɛ, 'lee lɪmɔn nen e -kɔnnɛn 'pa bɛ, o -taa 'o yra yɪɛ. An 'ka "vale 'nan yra yidi nun zɪɛ 'o bɔ 'ka man di, -yee "wɛan nen an 'wɪ 'pla 'cɛɛ.

²⁹ 'An "bɔi Zozinɔn, 'wɪ nen -yee "wɛan an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -nyrɛn 'gv. Tɔ 'ka -kaa 'lɔ "kaga -e -kaa Minsan -le 'nyranman 'pa di. -Yee "wɛan, -klɔnmɔn nen -a nan a bɛ, 'e yie -trɔa

Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a nan "ka "di. En lumon nen -a -sran a be, 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da "le 'nan -a -sran "ka "di. ³⁰-Te e ya 'wi 'nanmandi -a oo, en -te e ya ci "nrandi -a oo, te -a -towli 'e 'si -to min lo -e 'e vile 'e yie -trɔa Minsan -le 'nyranman da di. Minnun nen o fe "loa be, -a -cin 'e 'kon o ji 'nan fe 'bo zie 'e 'ka 'o 'lo di. ³¹En minnun nen 'wee 'winun dredi ci 'trɛda be, te 'o dɛ 'winun 'bo 'le non -a di. Fe -le "wean nen an 'wi zie -a 'vi be, 'tre 'lee 'e 'ta fenun -nan -taa -nyanle.

³²An ya "vale 'nan te ci "nrɔndi 'trɛda 'winun da 'e 'kon 'ka man di. Min nen li 'ka -yɔ "die, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, en yaa -weeman 'nan 'e "soa Minsan le. ³³'Pian min nen li a "wlu "be, 'winun nen 'trɛda winun -a be, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -weeman 'nan 'e "soa 'e nan le. ³⁴'Wi zie -a dredi be, e min 'bo dra min nen -a yie a 'tre "fli "ji be -a. -A -towli "nen "nyian lumon -le ve -a. Lumon nen -a -sran "ka "die, 'e yie -tɔala Minsan -le 'nyranman da, en yaa -weeman 'nan 'e -kon Minsan -le ve -a "fo. 'Pian lumon nen e -konnen 'pa be, 'winun nen 'trɛda winun -a be, -a da nen 'e 'ci "nrɔnman. Yaa -weeman 'nan 'e "soa 'e -sran le.

³⁵E ya 'ka 'bo 'le 'wi "yi "a, -yee "wean nen an 'wi zie -a 'vi 'cee. Ma'an weeman 'nan an 'te "paa 'ka da di. 'Pian e ya 'an 'ji 'nan, 'ka Minsan -le 'nyranman 'pa 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a "le zi e 'so -yɛ "be -yee 'wi 'zv.

³⁶-Te -a -cin a -klɔnmɔn -ji 'nan 'o 'vale 'e boe -a 'wee cin 'padi a 'mɔnnan, te 'e yɛ ye li dra lo be, 'e li 'bo zie -a 'pa. E 'ka 'wi 'wli "dredi -a di. ³⁷'Pian -klɔnmɔn nen e -kolaman 'e 'fli 'kundi -a -e li dra 'e vile 'e 'te die, -te e -to "da 'nan ya'a 'e boe paa die, 'wi "yi "nen yaa dɛ. ³⁸Maan ve 'cee 'nan, -klɔnmɔn nen 'e boe 'pa be, 'wi "yi "nen yaa dɛ. 'Pian -klɔnmɔn nen ya'a 'e boe 'pale die, 'wi "yi "nen yaa dɛ be e "mlianla "da.

³⁹En "nyian be, lumon nen e -konnen 'pa be, -te -a -sran 'ka tian 'kale die, te e ya 'e -sran -le ve -a 'li 'trilii. 'Pian -te -a -sran -ka be, -si a 'e 'le 'sodi -yɛ, -e 'e -konnen nen e ci "va "be -a 'pa. En

Zozizan nen yaa "paa -kpɔ. ⁴⁰'An 'bo Pɔl, e ya "men 'ji 'nan, -te ya'a -konnen pee 'pale die, ci "nrandi -kon -yɔ 'e "mlianla "da. "Men 'ji 'wi nen zie 'pian maan -tɔa 'nan 'an 'bo "nyian Bali lei 'saun a 'an 'lo.

8

Zozizan -kolaman e -yɔ -pan wi -ble?

¹'Wi tigli nen, 'wi nen -yɔ -pan wi da be, -kaa pɛɛnɔn -kaa -tɔa. 'Pian e ya "le 'an 'wi 'tu vi 'cee. -Te min -a 'vi 'nan 'e 'wi 'tu -tɔa "be, e ya 'fli dredi -dandan "tun "a. 'Wi nen e ci "yi "be, -nyɛn 'nan 'i boezan -tu yi "yi. Kɔɔ -yɛ "paa "va -e -yee yi -teradi Bali da 'e 'pa "da. ²En "nyian be, -te -a -cin a min ji 'nan 'e 'wi 'tu -tɔa "be, yaa -konman 'nan min zie, 'wi nen e ci "le 'e -to be, ya'a 'tɔa di. ³'Pian min nen e Bali ye "yi "be, min zie, -nyɛn Bali -a -tɔa.

⁴-Yɔ -pan wi -bli di be, -kaa -tɔa 'nan, -yɔnun 'bo "ka "di. Bali a -towli, en fe pee "ka -e 'wee 'sia "nyian bali -a "fo "di. ⁵'Pian minnun nen 'tre 'gɔe -a da be, o laji fenun -mie dɛ 'wee bali -a. En o 'trɛda fenun -mie dɛ 'wee bali -a. Fenun nen minnun o "siala bali -a be, o ya "kaga. En fenun nen 'pleble a -wlo "be, o ya "nyian "kaga. ⁶-Cee ve be, Bali a -towli "ce. Bali zie, -yɛ ci -kaa "ti "a, en -yɛ fe pɛɛnɔn dɛ, -kaa ya 'trɛda -yee ve -a. En min nen e ci Minsan -a be e ya -towli "ce, Zozi Crizi nen. Bali ciɔa "va en e fe pɛɛnɔn dɛ, en Bali ciɔa "va en e 'belidi -non -cee.

⁷'Pian Zozinɔn -mienun 'ka 'wi zie -a tɔa di. -Yɔ -le 'winun a tian o -wulo -ji, -yee "wean nen -te o ya -wi zie -a -blinan be, -a -cin a o ji 'nan waa -te -yɔ le. Tɔɔn -e -wee ci "nrɔndi 'e tin -te o da, te waa ye 'nan -wi zie e 'o "tri "to Bali 'le. ⁸'Pian -bli fenun "cee -maan -e Bali ci 'e 'konnan "tra "min va di. Maan ve 'cee 'nan, -te -ka'a -bli die, ya'a fe -tu 'sia "da -cee di, en -te -kaa bli be, ya'a fe -tu paa "da -cee di.

⁹-Yee "wean 'ka dɛ "yi! Kaa ve 'nan 'wi -mie dredi -si a 'ka 'lo -e 'ka dɛ. 'Wi 'kpa nen. 'Pian te -a dredi 'e 'ka "bui Zozinɔn nen wa'a 'tɔa "le 'cee 'wi 'zv die, o dɛ 'wi 'wli "drenɔn 'a di!

10 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da -tʊ! 'I 'bɔ nɛn yia ve 'nan i -tɔa "bɛ, i ya 'i -nyrandɪ -yʊ -pan 'kuin te i -yʊ -pan wi -ble. 'I "bʊɪ Zozizan nɛn ya'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le 'yie 'wɪ 'zʊ dɪɛ, yei 'yɪ -a -blɪnan. "Bɛ -sru -e 'e 'tɛ 'wɪnʊn zɪɛ -a drɛdɪ va, te -yee ci "nrɔndɪ tin -tɛa "da. 11 'Yie 'wɪ 'tɔdɪ bɛ, yaa drɛ ɛn 'i "bʊɪ Zozizan nɛn ya'a 'wɪ zɪɛ -a tɔa "le 'yie 'wɪ 'zʊ dɪɛ, -a -nan -nyan. 'Wɪ 'wɪlɪdɪ "nɛn yia drɛ, kɔɔ 'i "bʊɪ Zozizan nɛn, ɛn Crizi -ka 'nan -e 'e 'belidɪ -nɔn -yrɛ. 12 'Wɪ 'wɪlɪdɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'o "bʊɪ Zozinɔn lɛ te -wee ci "nrɔndɪ tin -tɛa "o da bɛ, e ya 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ Crizi man. 13 -Yee "wɛan -te -blɪfɛ "tun "le "wɛan 'an "bʊɪ Zozizan dra 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan -a bɛ, "te ma'an -wi ble 'li "fo "dɪ. Maan dra zɪɛ, "tɔgɔ 'an "bʊɪ Zozizan 'e drɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛzan -a.

9

-Kaa drɛ Pɔl si drɛnɔn 'a!

1 'An 'bɔ "nyian, -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ 'mɛn -e 'an 'wɪ nɛn an ci "va "bɛ -a drɛ. Zozi Crizi -le 'pasiazan nɛn 'maan. ɛn an -kaa san Zozi Crizi 'yɪ 'an yie 'a. ɛn Minsan -le 'nyranman nɛn maan 'pa 'ka 'va bɛ, -yee "wɛan nɛn ka drɛ Zozinɔn 'a. 2 -Te -a -cin a min -mienun ji 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dɪ oʊ, 'cee vɛ bɛ, kaa -tɔa 'nan Zozi 'le 'pasiazan nɛn 'maan. Fɛ nɛn yaa -kɔɔnman 'nan Zozi 'le 'pasiazan nɛn maan bɛ, 'ka 'bɔ nɛn, kɔɔ ka drɛ Zozinɔn 'a.

3 Minnun nɛn waan 'tɔ -tɛa 'nan an 'ka Zozi 'le 'pasiazan -a dɪɛ, e ya "le 'an 'wɪ 'gʊɛ -a laabʊ -wɪɔ. 4 Minsan -le 'nyranman nɛn maan "paa bɛ -a man, -te Zozinɔn "yi drɛ 'mɛn bɛ, -a -nɔan da "cɛɛ dʊʊ? 5 Zozi 'le 'pasianɔn -mienun bɛ, 'lee Minsan "bʊɪnʊn bɛ, 'lee Piɛri bɛ, -wɛɛ kɔ 'ta wʊnan 'o 'vale 'o nannun -a Bali -le 'wɪ vɪnan. 'Wɪ zɪɛ -te "an drɛ bɛ, -a -nɔan da "cɛɛ dʊʊ? 6 'Kʊ 'vale Barnaba -a Minsan -le 'nyranman nɛn kʊa "paa. -A -si a 'e 'nɔndɪ 'kʊɛ, -e 'kʊ vɪɛ 'kʊ 'nyranman 'pa 'kʊ 'bɔ 'a 'vaa -e 'kʊ "nɛn "fɛ -blɪ dɪ. -A -nɔan da "cɛɛ dʊʊ?

7 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gʊɛ, -a -kɔɔn "man wɪnʊn nɛn 'gʊ. 'Ka 'ci "nrɔn "da! Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'sounja -tʊ 'ka -kɔɔn 'sounja -ji -e -a 'bɔ nɛn 'e 'fli -pan

wʊ dɪ. E 'ka zɪ dʊʊ? ɛn "nyian bɛ, fɛ nɛn min -a fei 'pa bɛ, -a 'wɪɛ nɛn yaa -ble. E 'ka zɪ dʊʊ? ɛn "nyian bɛ, min nɛn e trʊvɛnʊn -sru -pian "bɛ, e o 'nyɔɔn 'yi -mlian. E 'ka zɪ dʊʊ?

8 'Wɪnʊn nɛn blamin -a dra bɛ, -a man "cɛɛ man -kɔɔnman 'saza "cɛ "dɪ. E ya "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ -pei -tɔ wɪnʊn nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ -a va. 9 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Moizi -le -pei 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nɛn e ya 'nyranman 'panan fei fɛ 'wɪɛ 'sɔndɪ -a bɛ, te 'i 'si -tɔ -yrɔ -e 'e -blɪ dɪ!»

-Te Bali 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, trinun 'saza -le 'wɪ "cɛɛ yaa 'vɪ dɪ. 10 'Pian e ya "nyian 'kʊɛ vɛ -a. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪnʊn zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kʊɛ vɛ -a. Kɔɔ -te min -tʊ a fei 'panan, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e ya 'saa 'sɔnnan bɛ, -a -nɔan da nɛn -e -a -cin 'e 'kɔn "ji 'nan 'e "nɛn "fɛ -ble. 11 An Bali -le 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ, e ya "le fɛ 'wɪɛ nɛn maan -fɔ. -Yee "wɛan nɛn -a -nɔan da nɛn -e -a -cin 'e 'kɔn paan 'an 'ji 'nan 'an 'ka 'pɛ "nɛn "fɛ -ble. 12 Min peenun "o 'wɪ zɪɛ -a dra. Maan ve 'cɛɛ 'nan -a -si a paan 'an 'lɔ -e 'an 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ma'an -wɛɛɛ 'nan 'an dra "fo "dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e 'wɪ 'tʊ 'e vɪɛ 'e 'si -tɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'lɔ dɪ.

13 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'gʊɛ, -a -kɔɔn "man wɪnʊn nɛn "nyian 'gʊ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnun nɛn o 'nyranman "paa Bali -le 'kuin, 'lee minnun nɛn o Bali -pan 'nyranman "paa bɛ, 'nyranman 'bɔ nɛn waa "paa bɛ -a "nɛn "fɛ nɛn waa -ble. E 'ka zɪ dʊʊ? 14 'Wɪ 'tʊwɪ zɪɛ Minsan -a -tɔ -pei -a. Yaa 'vɪ 'nan, minnun nɛn o wɪ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn man bɛ, -wɛɛ yie -tɔa min nɛn e 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɔ ve bɛ -a va.

15 'Pian 'an 'bɔ 'le vɛ bɛ, ma'an -wɛɛɛ 'nan min 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'mɛn "fo "dɪ. ɛn an 'ka 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a crɛn -tɛnan 'nan -e minnun 'o drɛdɪ 'sia 'mɛn dɪ. 'An 'ka dra lɔ, 'bɛ "yi mlin. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan min 'e vɪ 'an man 'nan, an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun lɛ o lɔ fɛnʊn yɪdɪ -le "wɛan dɪ. 16 Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ minnun lɛ bɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an -dandan 'tan 'a dɪ. Kɔɔ Minsan 'bɛ 'tɔ 'an man 'nan 'an drɛ. -Yee "wɛan -te ma'an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪɛ minnun lɛ dɪɛ, 'wɪ 'e 'bɔ 'an man! 17 "Te 'e 'kɔn 'nan 'an 'bɔ

mεεν 'kɔ 'nyranman zɪε -a -wεελε εν αν ya -a 'panan bε, "te maan ve minnun λε 'nan 'waan 'pan wɔ. 'Pian Minsan 'bε 'tɔ 'an man 'nan 'an drε, εν αν ya -a drεnan. -Yee "wεan -a drεnan 'ka 'an 'lɔ "fo "dɪ. ¹⁸ 'An 'pan nεn "mεn -mε "a? -Nyren 'nan, 'an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun λε 'e "tun. Εn fε nεn -a -si a 'e 'nɔndɪ 'mεn 'nan 'an 'si -wɔ "bε, ma'an sia "fo "dɪ.

Pɔl a "vale 'nan 'e 'yee -kopa ye 'o 'vale min pεεnɔn 'a

¹⁹ 'Wɪ zɪε -yεε -kɔnnman 'nan min -tv -le 'wɪ 'ka 'an man "fo "dɪ. 'Pian 'an 'fli drε minnun pεεnɔn 'le nɔan -a. Maan drε zɪε 'nan -e 'an min "kaga "yɪ Crizi -le vε -a. ²⁰ -Te an ya Zuif 'nɔn yei "bε, an 'wɪ dra "le Zuif min -le 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an Zuif 'nɔn drε Crizi -le vε -a. Maan -tɔa 'nan -pei -tɔ winun -le 'pleble 'ka 'an da "nyian dɪ. 'Pian -te an ya minnun nεn o ya 'o leadi -pei -tɔ winun man bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. ²¹ Εn "nyian bε, -te an ya minnun nεn o 'ka o leadi -pei -tɔ winun man dɪε o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. -Te an ya 'winun zɪε -a drεnan bε, wa'a vɪε 'nan an Bali -le -pei -tɔ winun -fɔala 'an "trɔεn -sru "dɪ, 'pian Crizi -le -pei -tɔ wɪ da nεn an cɪ 'ta wɔnan. ²² Εn "nyian bε, -te an ya minnun nεn -wee ci "nrɔndɪ tin -tεa "o da tada bε, o yei "bε, an 'wɪ dra "le -wee 'wɪ 'zɔ. Maan dra zɪε 'nan -e 'an o drε Crizi -le vε -a. 'An 'fli drε "le min 'tɔ 'tɔv pεεnɔn 'zɔ. Maan drε zɪε 'nan -e 'an -kɔla o -mie 'sidɪ -a 'wɪ 'ji. ²³ An 'wɪ pεεnɔn zɪε -a dra 'nan -e Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'e fuila "man minnun pεεnɔn 'va. Εn "yi "nεn -a -sru "bε -e "an "yɪ.

²⁴ Fε -le "wεan nεn an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε -nyren 'gɔ. -Te minnun -sεn teren da 'nan 'o flan 'bli -e 'o man -kopa yɪ bε, min -tɔwli 'bε -kɔan "o -wulo -a. Ka'a tɔa zɪ dɔv? -Yee "wεan nεn 'ka flan 'bli -e -kopa zɪε 'e drε 'cee vε -a! ²⁵ Min oo min nεn e "ta fε -tv -sa kɔman bε, 'e 'fli "kuan εν 'e 'kɔλε 'man wɔvman. Yaa dra zɪε 'nan -e 'e -kopa nεn ya'a 'mɔan dɪε -a yɪ. 'Pian -kaa Zozinɔn 'le vε bε, fε nεn e cɪ -kaa man -pεnnan bε, -kopa

nεn e "mɔan 'li 'trilii bε -nyren. ²⁶ -Yee "wεan 'an 'bɔ Pɔl -le vε bε, an ya flan 'blinan. 'Pian an 'ka -a 'blinan "baji dɪ, maan "blia 'nan -e 'an man -kopa yɪ. Εn "nyian bε, e ya "le -kuli -tannan nεn an cɪ. Ma'an 'fɔλε tua "baji dɪ, maan -tua 'nan -e 'e 'tɔ fε man. ²⁷ An 'tε "paa 'an 'fli 'kɔλε da 'pleble, 'nan -e 'an -kɔla -a pladɪ -a "fo. Maan dra zɪε 'nan "tɔgɔ 'an 'bɔ nεn an Bali -le 'wɪ 'vɪ minnun λε bε, 'an 'fo -si -sru.

10

Izrael 'nɔn 'le 'wɪ nεn waa drε bε, 'e 'wɪ "paa -kaa 'ji!

¹ 'An "bɔv Zozinɔn, 'ka 'ci "nrɔn Izrael 'nɔn 'le 'wɪ da! Te -a -cin 'e 'san 'ka 'ji "fo "dɪ! 'Kɔ tranun nεn 'li bε, Bali a "lolu -koei 'va o 'lε, te e -si -kɔnnman -wλε. Εn o pεεnɔn 'bε ciɪa jemie yei. ² O pεεnɔn 'bε -kɔla "lolu -koei -sru εν o ciɪa jemie yei. -Yεε cɪ o -batize drεdɪ -a 'nan -e 'o 'fɔ 'o leadi Moizi man. ³ -Blife nεn Bali -a -nɔn bε, o pεεnɔn 'bε bli. ⁴ Εn 'yi nεn Bali -a -nɔn bε, o pεεnɔn 'bε mlin. Fε nεn maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, 'yi nεn o pεεnɔn -a mlin bε, e 'si -kɔλε nεn Bali -a -nɔn bε -a -ji. -Kɔλε zɪε e yra o -sru, Crizi nεn. ⁵ 'Pian Bali ci 'ka 'sɔλε o "kaga 'kpa -va dɪ. Kɔo o kaa "bui "da.

⁶ 'Wɪ pεεnɔn nεn e 'bɔ 'kɔ tranun man zɪε, e ya -cee 'wɪ -kɔn "man winun -a. E drε zɪε 'nan -e -kaa vɪε -kaa 'wɪ 'wli dɪ yɪ "yi "le 'kɔ tranun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. ⁷ -Yee "wεan te 'ka drε -yv -pannɔn 'a "le o va min -mienun -a drε bε, -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔo e ya 'e 'crεn -tεdɪ -wee 'wɪ 'a 'nan:

«O -nyran,

εν o 'sraga fεnun bli,

εν o -wεn mlin.

"Bε -sru εν o ci nran -siga tri nεn

waa drε bε -yρε.»

⁸ Te 'ka drε lɪ -wεεnɔn 'lee -kɔnnεn -wεεnɔn 'a "le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ. Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, yide 'wλε 'tɔwli 'wlu bε min -ka o va -kpi yɔ -tv 'wλε yaaga (23.000). ⁹ Te 'ka Minsan man -tan "le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ! Zɪ o 'wɪ zɪε -a drε bε, εν -mlennun o -nan -nyan. ¹⁰ Te 'ka 'ci 'e 'tɔ lou Bali man

"le o va min -mienun -a drε bε -yee 'wι 'zυ dι! Zi o 'wι zιε -a drε bε, εn Bali -le 'pasianon nen laji bε -a -tv o -nan -nyan.

11 'Wιnun zιε o 'bɔ 'kυ tranun man 'nan -e 'o drε -cee 'wι -kɔon "man wι -a. En "nyian bε waa cren -te 'nan te e 'wι "paala -kaa nen -kaa 'le 'fυ -kogo -e 'trɛda 'e 'nyan bε -cεε. 12 -Yee "wεan an 'wι "paala 'cεε. Min nen yaa ve 'nan, 'wι zιε ya'a 'kolaman -e 'e bɔ 'e man dιε, 'e drε "yi, "tɔgɔ 'e bɔ "man! 13 Maan ve 'cεε 'nan, 'wι 'wλidι "drɛdι -cin nen e -tɔ 'ka 'ji, εn ka'a drεε dιε, zι e dra blamin -tvɔv pεεnon le zιε. E ya "le 'an -cin -tɔ 'ka 'ji 'nan, Bali ci 'ka 'e 'sandι 'ka man dι. Ya'a -si nɔan -e 'wι 'wλidι "drɛdι nen ka'a 'kolaman -e 'ka 'sv -yrɔ "dιε 'e bɔ 'ka man "fo "dι. 'Pian -te 'wι 'wλidι "drɛdι "ta bɔa 'ka man bε, -si nen 'kɔ 'ka 'ciula "da -e 'ka 'sv -yrɔ "bε yaa -kɔonman 'cεε, 'dυ -e 'wι 'wλidι zιε 'e vλe 'e 'ka 'man yi dι.

Zozizan 'ka 'yv paan dι!

14 'Wι pεεnon nen, an "sia -a vιnan zιε, -yee "wεan, 'an "bυi Zozinon, maan ve 'cεε 'nan: Te 'ka 'yv -pan "fo "dι! 15 Ka ya 'wι 'tɔnon 'a. -Njεε dυv? -Yee "wεan nen 'ka 'ci "nrɔn 'wι nen maan ve bε, -a da. 16 -Kaa Zozinon -kaa cin ye 'nan -e 'wι nen Zozi -a drε bε -a -cin 'e 'trɔa -kaa 'ji. Min -tv 'kulenen "sia te rεzen -wen a -ji, e Bali muo -fɔa -e -kaa pεεnon 'e mlin. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, -kaa -kɔonman 'nan -ka nen Zozi -a 'wυ bε -kaa ya -a "nen "blinon 'a. -Njεε dυv? -A -tvwli "nen "nyian 'kpoun nen waa -pliman bε, -yee vε -a. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, -kaa -kɔonman 'nan -kaa ya -kaa leadi Crizi man -tvwli. -Njεε dυv? 17 -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan 'kpoun a -tvwli, -a 'bɔ nen -kaa pεεnon -a -ble. -Yee "wεan -kaa pεεnon a "nyian "le min -tvwli "le 'wι 'zυ.

18 'Wι nen Zuif 'nɔn 'a dra Bali -pan 'kuin bε, 'ka -kɔon "man! 'Sraganun nen waa bɔ Bali le bε, waa wi -ble. 'Wι zιε -a drɛdι -a bε, waa -kɔonman 'nan o 'wee 'sraga 'bɔ "nen "ble. -Njεε dυv?

19 -Mε "wι nen maan 'nan 'an ve 'wι zιε -a da? 'Nan -yv -pan wi 'bε ci -wi nen -a 'wι ci bε -a? -Cεjε, -njεε "fo "dι. En 'nan fε nen waa -paan "bε te Bali

nen? -Cεjε, -njεε "fo "dι. 20 Maan ve 'cεε 'nan fε nen waa -te -yv le bε, te Bali le "cεε waa -nɔn "fo "dι. 'Pian waa -nɔn Satan le 'o 'vale 'yee minnun -a. -Yee "wεan te "ka "drε dι! Kɔɔ an 'ka "vale 'ka lea Satan 'lee 'yee minnun man dι. 21 Ka'a 'kolaman -e 'ka 'yi 'mlin Minsan -le 'kulenen "nen, "bε -sru -e 'ka 'kυ 'yi 'mlin Satan 'lee 'yee minnun -le 'kulenen "nen "dι. En "nyian bε, ka'a 'kolaman -e 'ka 'nyran Minsan -le -blifenen -sru -e 'ka -bli, "bε -sru -e 'ka 'kυ -nyran Satan 'lee 'yee minnun -le -blifenen -sru -e 'ka -bli dι. 22 Te 'ka Minsan 'le -wεεla 'wι zιε -a drɛdι -a dι! En te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'ka 'pleble "mlian "da "dι.

'Ka 'ci "nrɔn 'ka bɔεzan -tv da 'vaa -e 'ka 'wι drε!

23 Min -mienun a 'ka yei, waa ve 'nan: «Fε pεεnon drɛdι -si a 'e 'le 'svdι min le.» 'Pian maan ve 'cεε 'nan, fε pεεnon 'ka 'wι 'yi 'dra min le dι. Fε pεεnon drɛdι -si a 'e 'le 'svdι min le, 'pian fε pεεnon 'ka 'paa 'i bɔεzan -tv -va -e -yee yi -teradi Bali da 'e 'pa "da "dι. 24 Te 'ka 'va min -tv 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wι 'yi -wεε "dι, 'pian min peenun -le 'wι 'yi "nen 'e -wεε.

25 -Wi pεεnon nen waa -taan 'fleji bε, 'ka 'lɔ -e 'ka -bli 'e "tun. Te 'cee 'ci "nrɔndι 'e 'wι 'tɔ 'ka man -e 'ka laabυ 'nan waa -te -yv le dι! 26 Kɔɔ ya 'e 'cren -tɛdι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Trε 'lee 'e 'ta fenun pεεnon a Minsan -le vε -a.»

27 En "nyian bε, min nen e 'ka Zozi 'va dι, -te e 'ka laabυ fε man εn ka -kυ bε, fε pεεnon nen waa -nɔn 'cεε bε, 'ka -bli 'e "tun. Te 'cee 'ci "nrɔndι 'e 'wι 'tɔ 'ka man -e 'ka laabυ 'nan waa -te -yv le dι! 28 'Pian -te min -tv -a 'vι 'cεε 'nan, -wi zιε waa -te -yv le bε, te 'ka -bli "fo "dι! 'Ka drε zιε min 'bɔ 'le "wεan 'lee ci "nrɔndι -le "wεan. 29 'Ka 'bɔ 'le 'ci "nrɔndι -le "wεan "cεε maan 'vι 'nan, te 'ka -bli dι. 'Pian min zιε -yee ci "nrɔndι -le "wεan nen maan 'vι zι.

Fε nen -a -si a 'e 'nɔndι 'men 'nan 'an drε bε, e 'ka "le min pee nen 'e tin -te 'an da -a drɛdι man dι. 30 Fε nen an "ta -a -ble bε, an Bali muo -fɔa εn maan -ble. Min -tv 'ka 'kolaman -e 'yaan 'tɔ 'wλidι "vι fε nen an Bali muo "fɔ 'vaa εn maan bli bε -a man dι.

31 Maan ve 'cεε 'nan, -te e ya fε nen ka "ta -a -ble bε -a oo, εn -te e ya fε nen 'ka "ta -a -mlian "bε -a oo, 'wι oo 'wι nen ka "ta -a dra bε, 'ka -wεε 'nan Bali 'tɔ 'e drε -dan. 32 Te 'cee 'wι drεdɪ -towli 'e 'nan Zuif 'nɔn man dɪ! En te 'e 'nan minnun nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪε, o man dɪ! En te 'e 'nan 'ka "bɔɪ Zozinɔn man dɪ! 33 'Ka drε "le 'mεn 'wι 'zɔ! 'An 'bɔ "nyian maan -wεεman 'nan 'an 'sɔ min -tɔdɔ pεεnɔn lε 'mεn 'wι pεεnɔn drεdɪ -ji. 'An 'bɔ 'fli -le 'wι "yi "cεε maan -wεεman dɪ. 'Pian min "kaga "le 'wι "yi "nen maan -wεεman. Maan dra zɪε 'nan -e 'o -kɔla 'sidɪ -a 'wι 'ji.

11

1 'Ka drε 'an si drεnɔn 'a "le zɪ 'an 'bɔ "an Crizi si dra bε -yee 'wι 'zɔ.

-Klɔnmɔn -kɔan 'kɔ -leglizi, εn limɔn -kɔan 'kɔ -leglizi?

2 An 'ka muo -fɔa, 'nan 'an 'cin yra tian 'ka pεεnɔn 'ji. En an 'ka muo -fɔa "nyian 'nan 'winun nen maan paa 'ka 'ji bε, ka 'ta wɔla "da.

3 'Pian an ya "vale 'wι 'gɔε -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Wι zɪε -nyrεn 'nan: Crizi 'bε cɪ -klɔnmɔn tazan -a, εn -klɔnmɔn 'bε cɪ limɔn tazan -a, εn Bali 'bε cɪ Crizi tazan -a. 4 -Yee "wεan nen -klɔnmɔn nen e ya Bali trɔ 'banan, -te 'bε "cεε dɪ, e ya Bali 'lewei vɪnan te fε -tɔ a 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man bε, te e ya 'e 'tazan nen Crizi -a bε -a -tεnan 'yra -a. 5 'Pian limɔn nen e ya Bali trɔ 'banan -te 'bε "cεε dɪ e ya Bali 'lewei vɪnan te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɪε, te -a -sran nen -a tazan -a bε e ya -a -tεnan 'yra -a. E ya "le 'nan min nan nen 'e 'wulo "jε "bɔ "klɔglɔ bε -yee 'wι 'zɔ. 6 -Te limɔn 'ka "vale 'nan e fε -tɔa 'e 'wulo -man dɪε, 'e 'wulo "jε "bɔ "klɔglɔ "fo. Maan ve 'cεε 'nan, 'wι "fli zɪε -a drεdɪ bε, e ya limɔn lɔ 'yra -tε wι -a. -Yee "wεan te limɔn 'e 'wulo "jε "bɔ "klɔglɔ dɪ, εn te 'e -tε "da "dɪ! 'Pian 'e fε -tɔ 'e 'wulo -man!

7 -Klɔnmɔn -le vε bε, te 'e fε -tɔ -tɔ 'e 'wulo -man "fo "dɪ! Kɔɔ -klɔnmɔn 'bε cɪ Bali -kɔɔn "manvε -a, εn -yεε -maan 'tɔ -dan a Bali lɔ. 'Pian limɔn 'bε 'tɔ -dan -nɔan 'e -sran lε. 8 Fε -le "wεan nen an 'wι zɪε -a 'vɪ bε, limɔn man mεn -tɔ "cεε Bali -a 'si εn e -klɔnmɔn drε 'a dɪ, 'pian

-klɔnmɔn man mεn -tɔ nen Bali -a 'si εn e limɔn drε 'a. 9 En "nyian bε, Bali 'ka -klɔnmɔn drεε limɔn -le "wεan dɪ. 'Pian e limɔn drε -klɔnmɔn -le "wεan. 10 'Wι pεεnɔn zɪε -yee "wεan, εn Bali -le 'pasianɔn 'le "wεan bε, limɔn 'e fε -tɔ -tɔ 'e 'wulo -man -a -kɔɔndɪ nen 'nan -si -a 'e 'lε 'sɔdɪ 'yrε.

11 Maan ve 'cεε 'nan, -te min drε Minsan -le vε -a bε, limɔn 'ka fε -tɔ -a 'e 'saza 'ji dɪ, εn -klɔnmɔn 'ka fε -tɔ -a 'e 'saza 'ji dɪ. 12 Fε -le "wεan nen maan ve zɪε, -yεε cɪ 'nan -klɔnmɔn man mεn -tɔ -a nen Bali limɔn drε. 'Bε a zɪ, 'pian limɔn 'bε 'klɔnmɔn -yaa. En Bali 'bε 'wι 'bɔ pεεnɔn zɪε -a drε.

13 'Ka 'wι 'gɔε -a 'si "va 'ka 'bɔ 'a! Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, e ya 'wι "yi "a -e limɔn 'e Bali trɔ 'ba te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɔv? -Cεjε! 14 En "nyian bε, kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan 'trɛda bε, e ya 'yra -tε wι -a -e -klɔnmɔn 'e 'wulo "jε 'tɔɪ 'e trɔdɪ. 15 'Pian limɔn -le vε bε e ya 'wι "yi "a, -e -a -wulo "jε 'e 'kɔn 'e trɔdɪ. Kɔɔ Bali -wulo "jε "trɔdɪ -nɔn limɔn lε 'nan, -e 'e 'kɔn -a -wulo -man "le sɔ -le 'wι 'zɔ. 16 'Pian -te 'ka 'va min -tɔ -a "vale 'e 'sa -fɔa 'wι zɪε -a da bε, maan ve -a san lε 'nan, -e limɔn 'e Bali trɔ 'ba te fε -tɔ 'ka 'e 'tɔdɪ -a -wulo -man dɪε, ma'an tian 'an "yɪlε dɪ. En Bali -le -leglizi -ji bε, e 'ka zɪ dɪ.

'Wι nen e 'ka "yi "dɪε, te 'ka drε Minsan -le -blifε -sru "dɪ!

17 'Wι nen an "ta 'bε ve 'cεε 'gɔε, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'ka 'tɔ "yi "vɪ 'bε 'nan "fo "dɪ. 'Wι zɪε -nyrεn 'nan -te 'ka cin 'yɪ 'wι nen kaa dra bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'ka 'tɔ 'plεblε "fo "dɪ, 'pian e -leglizi 'bɔ -wia. 18 -A tɛdε nen 'nan, -te 'ka cin 'yɪ bε, 'cɛndɪ 'e cin man a 'ka yei. 'Wι zɪε maan 'man, εn an yi -tεala "da 'sεzεnɔn. 19 Kɔɔ maan -tɔa 'nan, -te 'cɛndɪ 'e cin man a 'ka yei "bε, e -kɔlaman e dra. E ya zɪε 'nan -e minnun nen o yi -tεala Minsan da 'kpa bε 'o o -kɔnnεn "yɪ.

20 'Wι nen kaa dra, te 'ka cin 'yɪ Minsan -le -blifε man bε, ya'a kɔɔnman 'nan Minsan -le -blifε -sru "nen ka cɪ dɪ. 21 Fε nen maan ve zɪε, -yεε cɪ 'nan,

-te 'ka cin 'yɪ -blɪfɛ -sru "bɛ, min -mienun 'o 'bɔ 'fli -le fɛ "siala -e 'o -bli. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan min -mienun -fo dra -a, te min -mienun "o 'kan wɔ ɛn -wɛn "wee "tɛ wo. ²² -Mɛ "le "wɛan ka 'wɪ zɪɛ -a dra? 'Cee "kɔnnɛn "ka -e 'ka fɛ -bli -nan nun, ɛn -e 'ka -wɛn mlin -nan nun dɔv? Bali -le -leglizi nɛn ka ya "vale 'ka dra "sɔzɔ? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪ, 'ka "bɔɪ Zozinɔn nɛn -wee -vɛɛ "ka "dɪɛ, o nɛn ka ya "vale 'ka o -tɛa 'yra -a? -Mɛ "wɪ nɛn 'an vɪ 'cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a da? 'An 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ? -Cɛjɛ, ma'an 'kɔlaman -e 'an 'ka 'tɔ "yɪ "vɪ "fo "dɪ!

²³ Kɔɔ 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'mɛn 'wɪ zɪɛ -a da bɛ, maan paa 'ka 'ji 'va ɛn ka 'ka 'bɛ drɛnan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, -pei 'bɔ 'lein nɛn o -taa -kaa san Zozi 'nɔnɛ minnun ɛ bɛ -a man, e 'kpɔun 'si, ²⁴ e Bali muo "fɔ, ɛn yaa "nɛn jɛɛn. -A -nan nɛn e 'nan: «-Nyɛn 'gɔvɛ, 'an 'kɔlɛ nɛn. -Yɛɛ -taa "drɛɛ 'srɛga bɔvɛ -a Bali ɛ 'ka 'leji. 'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔvɛ 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'ji.» ²⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian, zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, e 'kulɛnɛn 'si, ɛn e 'nan: «'Kulɛnɛn 'gɔvɛ, 'an nyɛn nɛn -ji. -Yɛɛ "ta -sɛanla -e 'e drɛ 'ka -pli "vɛ -a "nyian Bali man 'e 'pee. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn ka -wɛn -mlɪan 'kulɛnɛn 'gɔvɛ -a -ji bɛ, 'wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'gɔvɛ, 'ka drɛ! -Yɛɛ cɪ 'an 'cin -trɔa "vɛ -a 'ka 'ji.» ²⁶ 'Wɪ 'kpa! Tɔ pɛɛnɔn man -te ka ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan 'kpɔun -blɪdɪ -a 'lee -wɛn mlɪndɪ -a bɛ, Minsan -le -ka nɛn yaa 'wɔ bɛ kaa -nan wɪ ve. Ka dra zɪɛ -trɪlii -e -a -tadɪ 'e bɔ.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, min oo min nɛn e 'kpɔun bli ɛn e -wɛn zɪɛ -a mlin 'wɪ 'wɪdɪ "pɛ -ji bɛ, te 'wɪ nɛn Minsan 'kɔlɛ 'lee Minsan nyɛn -a drɛ bɛ -a san -a srɛ. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ. ²⁸ "Tɔgɔ 'ka 'va min -tɔ 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ bɛ, -yɛɛ "wɛan min -tɔ 'e 'fli -nanjɛn 'e 'bɔ 'a. "Bɛ -sru 'vaa -e 'e 'kpɔun -bli ɛn -e 'e -wɛn mlin. ²⁹ Kɔɔ min nɛn e 'kpɔun bli ɛn e -wɛn mlin te 'wɪ nɛn Minsan -a drɛ 'e 'kɔlɛ 'a bɛ -a -cin "cɛɛ -a san ji dɪɛ, te Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn yaa 'pla 'e 'fli man. ³⁰ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kaa dra, -yɛɛ "wɛan nɛn min "kaga 'man "yaaman 'ka yei, ɛn -yɛɛ "wɛan nɛn -cɛ -tɛnɔn "kaga "a 'ka yei, ɛn -yɛɛ

"wɛan nɛn minnun -kaa 'ka yei "kaga. ³¹ -Te -kaa fli -nanjɛɛn -kaa 'bɔ 'a 'vaa ɛn -kaa 'kpɔun zɪɛ -a bli, ɛn -kaa -wɛn zɪɛ -a mlin bɛ, Bali -le nyran -blɪdɪ zɪɛ ya'a 'bɔa -kaa man dɪ. ³² 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te Bali 'wɪ "nɛn -kɔnman -cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a man bɛ, 'wɪ nɛn yaa "paala -cɛɛ 'nan, "tɔgɔ yi nɛn 'e tin -tɛa 'trɛdanɔn da bɛ, -kaa kɔn o va.

³³ -Yɛɛ "wɛan 'an 'bɔɪ Zozinɔn, -te 'ka cin 'yɪ 'nan -e 'ka Minsan -le fɛ -bli 'e cin va bɛ, 'ka cin -pɛn. ³⁴ Min nɛn dra -a -tɛa "bɛ, -a san 'e fɛ -bli 'yɛɛ "kɔnnɛn 'vaa -e 'e 'ta. 'Ka drɛ zɪ "tɔgɔ 'ka cin yɪ -e 'ka Bali -le nyran -blɪdɪ 'pla 'ka man.

'Wɪ -mie nɛn tian 'an 'ji bɛ, -te an 'lɔ 'vaa -e 'mɛn "paala.

12

Bali 'yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn dra Zozinɔn ɛ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'wɪnun nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn ɛ bɛ, an 'ka "vale 'e 'fɔ 'e yɔɔdɪ 'ka man dɪ. ² Tɔ nɛn -te ka'a tian Bali tɔa dɪɛ, yiba "minnun nɛn o 'ka fɛ -tɔ -a dɪɛ, zɪ o 'nyranman "paa te min 'ka "nyian 'e 'fli -ji dɪɛ, kaa -tɔa. ³ -Yɛɛ "wɛan nɛn maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan: -Te Bali lei 'saun -sɛn min da ɛn e ya 'wɪnun vɪnan bɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e wei 'pla Zozi man dɪ. ɛn "nyian bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, Zozi a Minsan -a, te Bali lei 'saun "cɛɛ 'pa -a 'le dɪ.

⁴ "Yɪnun nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn ɛ bɛ -a 'pa a -ji "kaga. 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ "yɪnun zɪɛ -a -nɔan Zozinɔn ɛ. ⁵ ɛn "nyian bɛ, 'nyranman 'padɪ 'pa a -ji "kaga, 'pian Minsan -tɔwli 'bɔ 'bɛ -pɛba 'wɔ Zozinɔn 'lɔ. ⁶ ɛn "nyian bɛ, 'nyranman a "kaga -e Zozinɔn 'o 'pa, 'pian Bali -tɔwli 'bɔ 'bɛ minnun pɛɛnɔn "koe -tɔa 'o da 'nyranman pɛɛnɔn zɪɛ -a 'panan.

⁷ Bali lei 'saun "yi -nɔan Zozizan 'tɔ ɛ 'nan -e Zozinɔn pɛɛnɔn 'o "nɛn 'bli.

⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, Bali lei 'saun "yi "dra Zozizan 'tɔ ɛ 'nan -e 'e Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ vɪ minnun ɛ. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee ɛ 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e Bali -le 'wɪ 'ci "sia minnun ɛ bɛ -a

vɪ. ⁹ En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e yi -tɛra Bali da 'kpa tɪglɪ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e -cɛ 'si minnun man. ¹⁰ En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'cɛ -srɔn "winun drɛ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e Bali 'lewei vɪ. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e 'si Bali lei 'saun 'va bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e 'si Satan -va bɛ, -a 'cɛnnan yɪ 'e cin man. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e 'wɪ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun -tɔwli zɪɛ e "yi "dra Zozizan 'pee lɛ 'nan -e 'e -kɔla weinun zɪɛ -a -ci vɪdɪ -a. ¹¹ 'Pian Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ Zozinɔn "koe -tɔa 'o da 'winun pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛnan. E 'yee "yinun -nɔn Zozizan 'tɔ lɛ "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

Zozinɔn pɛɛnɔn a "le min -tɔwli 'zɔ

¹² Fɛ "le "wɛan nɛn an 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan, blamin a -tɔwli, 'pian -a man mɛn a "kaga. -A man mɛn 'bɔ a "kaga zɪ, 'pian -a pɛɛnɔn 'bɛ -tɛa 'e cin da 'vaa ɛn waa laabo blamin. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -nyrɛn minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ -wee vɛ -a. ¹³ Kɔɔ -kaa Zozinɔn pɛɛnɔn bɛ, -te Zuif min nɛn oo, -te Zuif min "cɛɛ dɪ oo, -te nɔn nɛn oo, -te nɔn "cɛɛ dɪ oo, Bali lei 'saun -tɔwli 'bɔ 'bɛ -kaa -batize drɛ 'nan -e -kaa drɛ "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. En Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -kaa -tɔvɔ pɛɛnɔn lɛ.

¹⁴ En "nyian bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, blamin man mɛn 'ka 'tɔwli "dɪ, 'pian e ya "kaga. ¹⁵ Min cɛin 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min -pɛ -a dɪ -le "wɛan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁶ En "nyian bɛ, min "trɔɛn 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ 'nan, 'e 'ka min yɪɛ 'a dɪ -le "wɛan, 'e 'ka min man mɛn -tɔ -a dɪ. Kɔɔ e ya min man mɛnnun va. ¹⁷ E ya "le 'an 'wɪ 'gɔvɛ -a laabɔ 'ka 'lɔ. -Te yɪɛ 'saza nɛn paan blamin man bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e 'wɪ man? En -te "trɔɛn 'saza nɛn

paan blamin man bɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e fɛ "kui 'si? ¹⁸ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min man mɛn -tɔ 'lee 'e 'pa 'nyranman, -a da nɛn Bali min man mɛn -tɔvɔ pɛɛnɔn drɛ "le zɪ e cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ "Te blamin a paan man mɛn -tɔwli "cɛ "a bɛ, "te wa'a laabo blamin "fo "dɪ. ²⁰ 'Pian -a man mɛnnun a "kaga, -wɛɛ -tɛa 'e cin da 'vaa -e 'o laabɔ blamin.

²¹ -Yee "wɛan min yɪɛ 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min -pɛ lɛ 'nan: «An 'ka 'i 'va dɪ.» En min -wulo 'ka 'kɔlaman -e 'e vɪ min cɛinnun lɛ 'nan: «An 'ka 'ka 'va dɪ.» ²² Kɔɔ min man mɛn nɛn min 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, -a 'pa 'nyranman a. ²³ En min man mɛn nɛn min yɪɛ 'ka 'naan "man 'kpa dɪɛ, -a 'bɔ nɛn min -a man dra. En "nyian bɛ, min man mɛn nɛn -a yɪdɪ min -tɛa 'yra -a bɛ, -a 'bɔ nɛn min -a nyɛɛnman. ²⁴ 'Pian min man mɛnnun nɛn o yɪdɪ 'ka min tɛa 'yra -a dɪɛ, blamin 'ka o man dra "bɔvɔ "dɪ. Bali blamin drɛ 'nan -e -a man mɛn nɛn -a 'bɔ 'ka -a siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, 'e nyɛɛn 'kpa tɪglɪ. ²⁵ Bali -a drɛ zɪɛ 'nan -e 'cɛndɪ 'e cin man 'e vɪɛ 'e 'kɔn blamin man mɛnnun yɛi "dɪ. 'Pian 'nan -e 'o 'tɔ 'o cin wɪ. ²⁶ -Yee "wɛan -te min man mɛn -tɔ "yaaman bɛ, e -wɪamlan min man mɛn pɛɛnɔn 'ji. En -te o 'tɔ -dan nɔn min man mɛn -tɔ lɛ bɛ, min man mɛn pɛɛnɔn 'ci "nranman.

²⁷ 'Ka pɛɛnɔn 'cɛɛ cɪ Crizi po -a, ɛn Zozizan 'tɔ a -a man mɛn -tɔ -a. ²⁸ Bali 'nyranman -pɛba 'wɔ Zozinɔn 'tɔvɔ pɛɛnɔn 'lɔ -leglizi -ji. -A tɛdɛ nɛn Zozi 'le 'pasianɔn 'a, ɛn -a "flizan nɛn Bali 'lewei vɪnɔn 'a, ɛn -a yaagazan nɛn Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ -srɔn "winun dra bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -cɛ "sia minnun man bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "paa minnun va bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o -tɔa -si 'lɛ bɛ o nɛn. -Wee -sru "bɛ, Zozinɔn nɛn o "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ o nɛn. ²⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Zozi 'le 'pasianɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali 'lewei vɪnɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka drɛɛ Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a dɪ. En o pɛɛnɔn 'ka -cɛ -srɔn "winun drɛɛ dɪ. ³⁰ En o pɛɛnɔn 'ka -cɛ 'silɛ minnun man dɪ. En o pɛɛnɔn

'ka 'wɪɛ weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji dɪ. ɛn o pɛɛnɔn 'ka -kɔlale weinun zɪɛ -a -ci vɪdɪ -a dɪ. ³¹ Kaa -tɔa 'nan 'yi 'pa a -ji 'kaga, 'pian 'yinun nɛn maan nrɔn 'e tɛdɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ!

ɛn 'wɪ nɛn e ci 'le 'ka drɛ te -a 'yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn nɛn an 'sia -a vɪnan 'gʊɛ -a da bɛ, an 'ta -a ve 'cɛɛ.

13

Min yɪdɪ 'yi 'mlian 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ da

¹ -Te an weinun pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'gʊɛ o -fɔa 'sidɔ, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'nan an Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o wei -fɔa 'sidɔ, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a. Te an ya 'le 'nan 'kogoba nɛn e min man dra -wluwlu 'e 'tun "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'le 'nan -pʊ nɛn e min man dra -wluwlu 'e 'tun "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ² ɛn 'nyian bɛ -te an Bali 'lewei ve, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ pɛɛnɔn 'ci maan, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an Bali -le 'wɪ pɛɛnɔn -tɔa, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ 'mɛn yi -tɛradɪ Bali da -kɔlaman e pɔn 'sʊala 'e 'klu -ji, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a. ³ ɛn 'nyian bɛ -te an yɪfɛ pɛɛnɔn -nɔan 'yalɛ -tɛnɔn lɛ, ɛn -te 'bɛ 'cɛɛ dɪ -te an "we "man 'nan minnun 'an 'tɛ 'bli an 'ka "vale 'an "sia Bali -sru "dɪ -le "wɛan bɛ, 'pian -te ma'an min ye 'yi 'dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya 'wɪ 'tun "a.

⁴ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a -pɔan "sɔa 'wɪ 'ji. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a ci a "yi. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a man bo dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'e 'fli kɔɔnman 'e 'lɔ fɛnun -a dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a -dandan taan dɪ. ⁵ ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa min man bɛ -a dra dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'e 'fli -le 'wɪ 'yi 'wɛɛman dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, 'bli 'ka 'fɔa -a san ji tada dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a min man wɪ paa dɪ. ⁶ ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a ci "nranman te -a bɔɛzan -tʊ 'wɪ 'yi drɛ. 'Pian -te 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, -a ci 'ka 'nranman dɪ. ⁷ ɛn min

nɛn e min ye 'yi "bɛ, tʊ pɛɛnɔn man e min man wɪ "cɛa. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -yee yi -tɛradɪ Bali da 'ka 'le 'tɔa dɪ. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, -a 'bli 'fo Bali da. ɛn min nɛn e min ye 'yi "bɛ, ya'a 'sia min -sru "dɪ.

⁸ Yi -tʊ bɔa "bɛ, te Bali 'lewei vɪdɪ 'wɪ 'nyan. ɛn te weinun nɛn blamin 'ka -a ci maan dɪɛ -a -fɔdɪ 'wɪ 'nyan. ɛn te Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -tɔdɪ bɛ -a 'wɪ 'nyan. 'Pian fɛ -tʊwɪ "cɛ 'bɛ 'fo -nan, -yɛɛ ci min yɪdɪ "yi "a. ⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -ka'a 'wɪ pɛɛnɔn 'tɔa Bali da dɪ. ɛn -cee Bali 'lewei vɪdɪ bɛ, -a pɛɛnɔn "cɛɛ dɪ. ¹⁰ 'Pian yi nɛn fɛ nɛn e ci tɪgɪ bɛ e -taa "bɛ, te 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ e -nyan. ¹¹ -Kaa -kɔɔn 'wɪ 'gʊɛ -a man -tʊ: Tʊ nɛn -te min a 'nɛn "wɛnɛn 'a bɛ, min 'wɪ tin "baa 'nɛn "wɛnɛn pɛ -ji, ɛn -yee ci "nrɔndɪ a 'nɛn "wɛnɛn pɛ -ji, ɛn e 'wɪ "sia "va 'nɛn "wɛnɛn pɛ -ji. 'Pian -te min drɛ ceje bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nɛn "wɛnɛn pɛ -ji bɛ e "sia -a drɛdɪ man "fo. ¹² 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, e ya 'le -niannun 'ji nɛn -kaa ci fɛ -nanjennan, ɛn fɛ 'bɔ a "muizaan. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali ye -goezee. ɛn "nyian bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ -ka'a tian Bali tɔa 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian yi zɪɛ -a da nɛn -kaa Bali -tɔa 'e tɪgɪ da, "le zɪ e -kaa -tɔa 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

¹³ Tʊ nɛn -kaa ci -ji 'gʊɛ, 'wɪ nɛn e -fɔ min man 'nan 'e drɛ bɛ, -nyrɛn 'gʊ: Min -le yi -tɛradɪ Bali da a -tʊ, ɛn min 'bli 'fɔdɪ Bali lɛ a -tʊ, ɛn min -le min yɪdɪ "yi "a -tʊ. 'Pian o yaaga zɪɛ -a -dan nɛn "va "bɛ, -nyrɛn min yɪdɪ "yi "a.

14

"Yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a dra Zozinɔn lɛ bɛ, 'ka 'yi "drɛ -a 'ka cin lɛ!

¹ Min yɪdɪ "yi "nɛn 'ka -trɔa -si 'le 'wɪ pɛɛnɔn drenan! ɛn "nyian bɛ 'ka "yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Bali lei 'saun -a -nɔan Zozinɔn lɛ bɛ -a -wɛɛ! 'Pian -a tɛdɛ nɛn 'ka -wɛɛ "bɛ, -nyrɛn Bali 'lewei vɪdɪ -a. ² Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, min nɛn e "we weinun nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪɛ -a -ji bɛ, Bali lɛ nɛn e 'wɪ tin "baa, minnun lɛ "cɛɛ dɪ. Blamin 'ka 'kɔlaman -e 'e -ci man dɪ, kɔɔ 'winun nɛn Bali lei 'saun a

"paa -a 'le te yaa ve bε, -a -ci a 'e yōōdi minnun man. ³ 'Pian min nεn e Bali 'lewei ve bε, blaminun λε nεn e 'wι tin "baa. E 'wι tin "baa -wλε, te -wee yi -tεradι Bali da "paa "da, te e 'wι "paala -wλε, εn te e 'o "koe -tōa 'o da. ⁴ Kōō -te min "we weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji bε, -a 'bō 'fli -le yi -tεradι Bali da 'bε "paa "da. 'Pian min nεn e Bali 'lewei ve bε, Zozinōn pεεnōn 'le yi -tεradι Bali da nεn yaa "paa "da.

⁵ An ya "vale 'ka pεεnōn 'ka 'wι weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε, -a -ji. 'Pian 'wι nεn e cι 'wι 'yi "a "fo "bε, -nyrεn 'nan, 'ka Bali 'lewei vι Zozinōn λε. Maan ve 'cεε 'nan, Bali 'lewei vιdι -dan "mlian weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -fōdι da. 'Pian -te min -tō weinun zιε -a -ci ve bε, e Zozinōn 'le yi -tεradι Bali da "paa "da "nyian.

⁶ An "bυι Zozinōn, -te an 'lō 'ka 'va, εn an wυι weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji bε, te 'wι 'yi "cεn "nεn maan drε 'cεε? E "ka "fo "dι. 'Pian -te 'wιnun nεn Bali -a -nan kōōn 'mεn bε, -a 'bō nεn maan 'vι 'cεε, -te 'bε "cεε dι, -te 'wιnun nεn maan -tōa Bali -le 'wι 'a bε, -a 'bō nεn maan 'vι 'cεε, εn -te 'bε "cεε dι, an Bali 'lewei 'vι 'cεε, εn -te 'bε "cεε dι, an Bali -le 'wι paa 'ka 'ji bε, te 'wι 'yi -dan nεn maan drε 'cεε. -Njεε dūb? ⁷ An "ta -a -kōōn "man wι -tō ve 'cεε. -Te min -tō a -gōēdi -tεnan, -te 'bε "cεε dι, e ya -guede -tεnan, εn -a wei -ci 'ka 'e 'sidι dιε, wa'a 'kolaman -a -ci mandι -a "fo "dι. ⁸ εn -a -kōōn "man wι -tō nεn "nyian 'gυ. 'Bei nεn o -ko -a -kuli man bε, -te e ya 'wιnan εn -a wei -ci 'ka 'e 'sidι dιε, 'sounjanun 'ka o man wυυ man -kuli -tandι da "fo "dι.

⁹ -A -tōwli "nεn blamin -le vε -a. -Te ka ya 'wιnan weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji bε, 'wι nεn ka cι -a vιnan bε, min -a dra 'kō -e 'e -ci man? Te e ya "le ka ya 'ka 'fli "koe -nyannan 'e "tun. ¹⁰ Wei a 'trεda "kaga, εn wei -tō 'lee 'e 'fōnōn. ¹¹ -Te min a wei -tō -fōnan, εn ma'an -ci maan dιε, te min zιε e ya -pεn min -a "mεn 'va, εn an ya -pεn min -a -yee 'va. ¹² Zι 'cee vε cι "nyian zιε. -Yee "wεan -te ka ya "vale 'nan Bali lei 'saun 'e "yi "tō -nōn 'cεε bε, "yi "nεn e Zozinōn pεεnōn 'le yi -tεradι Bali da "paa "da "bε, -nyrεn 'ka -wεε!

¹³ -Yee "wεan min nεn e "we weinun nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji bε, 'e Bali trυ 'ba -a -ci vιdι man! ¹⁴ Kōō -te min a Bali trυ 'banan wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji bε, te Bali lei 'saun 'bε cι 'wι zιε -a drεnan, 'pian -a 'bō 'le 'ci "nrōndι "cεε dι, εn 'wι 'bō nεn yaa ve bε, -a 'bō 'ka "e -ci maan dι. ¹⁵ -Kaa dra "mεn 'kō? An Bali trυ "baa wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji "le zι Bali lei 'saun -a ve 'mεn bε, -yee 'wι 'zυ. 'Pian e ya "le 'an Bali trυ 'ba "nyian wei nεn blamin -a -ci maan "bε -a -ji. An "dre -fōa wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji "le zι Bali lei 'saun -a ve 'mεn bε, -yee 'wι 'zυ. 'Pian e ya "le 'an "dre "fō "nyian wei nεn blamin -a -ci maan "bε -a -ji. ¹⁶ 'Ka 'ci "nrōn 'wι 'gυε -a da. Min a Bali muo "fōnan wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji "le zι Bali lei 'saun -a ve -yrε "bε, -yee 'wι 'zυ. -Te min a 'e -nyrandι -a "srōn "bε, yaa dra 'kō -e 'e 'wι "man Amεn? Kōō Bali muo "nεn yaa -fō bε, 'wι nεn yaa 'vι bε, min zιε ya'a manλε dι. ¹⁷ 'Wι 'kpa, Bali muo "fōdι zιε 'wι 'yi "tō nεn, 'pian ya'a 'i bōēzan -tō Zozizan 'le yi -tεradι Bali da paa "da "dι.

¹⁸ An Bali muo -fōa 'nan, an "we wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji an "mlian 'ka pεεnōn da. ¹⁹ 'Pian -te Zozinōn 'o cin 'yι bε, maan -wεεman 'nan, 'an 'wι 'soolu vι wei nεn blamin -a -ci maan bε -a -ji, -e -wee yi -tεradι Bali da 'e 'pa "da. 'Bε "yi "mlian 'wι -kpi fu (10.000) nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a vιdι da.

²⁰ 'An "bυι Zozinōn, te 'ka 'ci "nrōn "le nannannun -le 'wι 'zυ dι! 'Cee 'wι 'fa 'sidι 'e 'kōn min ceje pε -ji! 'Pian 'wι 'wλidι "drεdι va bε, 'ka 'kōn "le 'nεn 'linεnnun nεn 'tō 'ka 'e 'padι o man dιε, -wee 'wι 'zυ! ²¹ 'Wι nεn 'e 'crεn -tεdι Bali -le 'fluba 'ji bε, 'ka 'ci "nrōn "da. E ya 'e 'crεn -tεdι 'nan:

«Minsan -a 'vι 'nan:

Minnun 'labε,

an -ciala -pεnnōn 'va

-e 'an 'wι tin 'ba -wλε wei nεn blamin 'ka -a -ci maan dιε -a -ji.

An 'wι zιε -a drε,

'pian wa'a 'o "trōen "tōε 'an wei λε "fo "dι.»

22 -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, 'wɪdɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji bε, Bali 'bε 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε -tv drε minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tεala Bali wei da dɪε -wee vε -a. 'Pian Bali 'ka -a drεlε minnun nɛn o yi -tεala 'e da bε, -wee vε -a dɪ. En Bali 'lewei vɪdɪ bε, 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vε -tv nɛn Bali -a drε minnun nɛn o yi -tεala 'e da bε -wee vε -a, 'pian minnun nɛn o 'ka "vale 'o yi -tεala Bali wei da dɪε, "o "ye 'wɪ "tun "a.

23 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gυε -a da -tv. -Te Zozinɔn pɛɛnɔn a 'o cin yɪdɪ -leglizɪ drɛnan, te o pɛɛnɔn "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji bε, εn Zozinɔn nɛn wa'a tian 'wɪ zɪε -a -nan yɪε dɪε, -te 'bε "cεε dɪ, minnun nɛn wa'a yi tεala Bali da dɪε, o wla Zozinɔn zɪε o va. Maan ve 'cεε 'nan, 'o 'ci "nrɔndɪ "siala 'nan, klin "nɛn o man. -Njεε dɔv? 24 'Pian -te Zozinɔn pɛɛnɔn zɪε o ya Bali 'lewei vɪnan, εn min nɛn ya'a yi tεala Bali da dɪε, -te 'bε "cεε dɪ, Zozizan nɛn ya'a tian 'wɪ zɪε -a -nan yɪε dɪε, 'e -wla o va bε, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn o cɪ -a vɪnan bε, -yee "wεan e 'yee 'wɪ 'wɪdɪ -tɔa 'e 'bɔ 'a, -e -a -wulo -ji "nrɔndɪ 'e tin -tε "da. 25 'Winun nɛn "ji 'e yɔɔdɪ bε, -a ta bɔala. Tɔɔn 'e "po -sɔɔnman -e 'e yra "blula, te e "ta Bali bɔdɪ "siala -a vɪdɪ -a 'nan: «'wɪ 'kpa, Bali a 'ka yei.»

Pɔl 'wɪ 'pla Korinti 'nɔn lε -leglizɪ drɛdɪ da

26 'An "bɔvɪ Zozinɔn, o -leglizɪ dra 'kɔ? -Te Zozinɔn a 'o cin yɪdɪ -leglizɪ drɛnan bε, min -tvɔv pɛɛnɔn -pε 'e 'kɔn 'va. Min -mie 'e "dre "fɔ. En min -mie 'e 'wɪ "paa minnun ji. En min -mie 'e 'wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn -yrε "bε -a vɪ. En min -mie 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji. En min -mie 'e 'wɪ zɪε -a -ci vɪ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa dra bε, ka -wεε 'nan 'e Zozinɔn pɛɛnɔn 'le yi -tεradɪ Bali da 'pa "da. 27 -Te min "ta "we wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji bε, 'e drε min -tv, min "fli, -te 'bε "cεε dɪ, min yaaga. 'Pian -te min -tv cεɛn "man "bε 'vaa -e min -tv 'e 'yee vε vɪdɪ 'sia. En "nyian bε -a -ci vɪzan 'e 'kɔn. 28 -Te -a -ci vɪzan "ka "dɪε, te min 'e 'wɪ wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan

dɪε -a -ji Zozinɔn yei "dɪ! 'Pian 'e 'wɪ Bali lε te e ya 'yee "kɔnnɛn!

29 En "nyian bε, Bali 'lewei vɪdɪ bε, 'e drε min -tv, min "fli, -te 'bε "cεε dɪ, min yaaga. En min -mienun 'o 'wɪ zɪε -a fa 'si! 30 'Pian -te tv 'bɔ zɪε -a wlu, Bali 'wɪ 'nan kɔɔn min pee lε 'wɪ zɪε -a da bε, min nɛn e cɪ paan Bali 'lewei vɪnan bε, 'e -tɔa. 31 -Te min -tv cεɛn "man "bε 'vaa -e min pee 'e 'yee vε vɪdɪ 'sia. Te 'ka pɛɛnɔn 'e Bali 'lewei vɪ 'e cin -a dɪ! -Te kaa 'vɪ -tvɔv bε, e 'wɪ "paa "va 'ka pɛɛnɔn lε, εn e 'ka pɛɛnɔn "koe -tɔa. 32 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min a Bali 'lewei vɪnan bε, e -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a -e 'e 'le 'tɔ. 33 Fε -le "wεan nɛn an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, Bali 'wɪ dra 'e "nɛn 'e "nɛn εn yaa dra -trɔɔ, 'pian ya'a 'wɪ dra 'e baadɪ -ji dɪ.

Zɪ e dra Bali -le -leglizɪ -tvɔv pɛɛnɔn 'ji zɪε. 34 -Te Zozinɔn a 'o cin yɪdɪ εn o ya -leglizɪ drɛnan bε, lɪmɔnnun 'o 'lεbo 'pla "da. Kɔɔ -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ -wɪε -e 'o 'wɪ 'si "va "fo "dɪ. 'Pian 'o 'ta wula 'wɪ nɛn -klɔnmɔn -a ve bε -a da! Zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le -pei 'fluba 'ji zɪε. 35 -Te lɪmɔnnun a "vale 'nan 'o 'wɪ 'ci laabo 'wɪ -mie da bε, 'o laabv 'o -sran -lɔ te o ya "kɔnnɛn. Kɔɔ e 'ka 'wɪ "yi "a -e lɪmɔn 'e 'wɪ 'si "va te Zozinɔn 'a -leglizɪ drɛnan dɪ.

36 E ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'bɔla 'e tɛdε? -Cεjε, e 'ka zɪ "fo "dɪ. En e ya 'ka 'ji 'nan 'ka 'saza 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'bɔla? -Cεjε, e 'ka zɪ "fo "dɪ. 37 -Te -a -cin a min -tv -ji 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪzan -a, -te 'bε "cεε dɪ, 'nan Bali lei 'saun 'bε 'e "paala "fo "bε, -a san 'e -tɔ 'nan, 'wɪ nɛn maan crɛn -tε 'cεε 'gυε, e "sia Minsan va. 38 En min nɛn e 'ka "vale 'e 'ta wula 'winun zɪε -a da dɪε, Bali 'ka -a san siala 'yee min -a "fo "dɪ.

39 -Yee "wεan, 'an "bɔvɪ Zozinɔn, 'ka -wεε 'nan 'ka Bali 'lewei ve. En -te min a 'winan wei nɛn blamin 'ka -a -ci maan dɪε -a -ji bε, 'ka 'tvɪ 'e vɪ. 40 'Pian 'ka 'wɪ pɛɛnɔn zɪε -a drε -trɔɔ, εn 'ka drε 'e "nɛn 'e "nɛn.

15

Pɔl 'wɪ tin 'ba Korinti 'nɔn lε Crizɪ -le wluandɪ -kanɔn 'va da

1 'An "bɔvɪ Zozinɔn, Zozi Crizɪ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cεε bε, -a 'bɔ nɛn

maan -cin -tɔa 'ka 'ji. Ka wu "man, en ka ya 'ka laadɪ "man tian cɛɛɣv yi -a. ² -Te ka 'ta 'wɔla "da "le zɪ maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e 'ka "sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te ka 'a 'bɛ drɛ lɛ dɪɛ, 'cee yi -tɛradɪ Zozi da a 'wɪ "tun "a.

³ 'Wɪ nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ bɛ, maan paa 'ka 'ji. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ -dan tɔ -a. -Nyɛn 'nan: Crizi -ka -cee 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛan. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, en e drɛ. ⁴ Zɪ e -ka bɛ, en waa 'wɔ. -A yi yaagazan da bɛ en Bali -a wluan -kanɔn 'va. Bali -le 'fluba 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra, en e drɛ. ⁵ Zɪ e wluan -kanɔn 'va bɛ, 'e 'fli kɔɔn Piɛri lɛ, en "bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn 'e -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ lɛ. ⁶ "Bɛ -sru en 'e 'fli kɔɔn -kaa "bɔi Zozinɔn lɛ 'e cin -a. O ya min -yaa 'soolu. O "kaga yiɛ a tian "man, en o -mie kaa. ⁷ "Bɛ -sru 'e 'fli kɔɔn Zaji lɛ, en 'e 'fli kɔɔn 'yee 'pasianɔn lɛ. ⁸ O pɛɛnɔn zɪɛ 'wee -sru "bɛ, en 'e 'fli kɔɔn 'mɛn. An ya 'nɛn nɛn Bali -a -ya te -a mlɛn 'ka bɔlɛ dɪɛ -a.

⁹ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, an 'ka fɛ -tɔ -a Zozi 'le 'pasianɔn yei "dɪ. En e 'ka "le -e 'an drɛ paan Zozi 'le 'pasiazan -a dɪ, kɔɔ an 'tɛ 'pa Bali -le -leglizi da. ¹⁰ 'Pian Bali "yi drɛ 'mɛn, en yaan drɛ Zozi 'le 'pasiazan 'a. "Yi "nɛn Bali -a drɛ 'mɛn zɪɛ, -a "nɛn 'bɔla -dan. Kɔɔ an 'nyranman 'pa an cɪ Zozi 'le 'pasianɔn pɛɛnɔn da. 'Wɪ tɪɪlɪ 'ji bɛ, mɛɛn "cɛɛ 'nyranman 'pa 'an 'bɔ 'a dɪ, 'pian Bali 'bɔ 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'yee "yi "a. ¹¹ -Yee "wɛan -te e ya 'an 'bɔ 'a oo, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, -te e ya Zozi 'le 'pasianɔn -mienun -a oo, Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kɔa ve 'cɛɛ bɛ, -nyɛn zɪɛ. En -a 'bɔ da nɛn ka yi -tɛra bɛ.

Bali Zozinɔn pɛɛnɔn wuanla -kanɔn 'va

¹² -Kaa "paaman minnun ji 'nan, Bali Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te 'bɛ a zɪɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn min -mienun a 'ka yei, te waa ve 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ, wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. ¹³ -Te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁴ En -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'winun nɛn -kaa ve minnun lɛ bɛ -a -ci "ka "dɪ. En "nyian "te 'winun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ -a -ci "ka "dɪ. ¹⁵ En -te

Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te -kaa 'wlu wɪ 'vɪ Bali man, kɔɔ -kaa 'vɪ 'nan e Crizi wluan -kanɔn 'va. -Te e ya 'wɪ 'kpa -a 'nan minnun nɛn o kaa bɛ Bali 'ka o 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Bali 'ka Crizi 'wunlɛa -kanɔn 'va "fo "dɪ. ¹⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te minnun nɛn o kaa bɛ wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, "te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪ. ¹⁷ En -te Crizi 'ka 'wunlɛa -kanɔn 'va dɪɛ, "te 'winun nɛn ka yi -tɛala "da "bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. En "te ka ya tian 'wɪ 'wɪdɪ "dɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ¹⁸ En "nyian "te minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a en o kaa bɛ, o -nan -nyan. ¹⁹ -Te -fɔdɪ 'trɛ 'gɔvɛ -a da 'saza "cɛ "le "wɛan nɛn -kaa yi -tɛra Zozi da bɛ, "te maan ve 'cɛɛ 'nan -kaa "yago "mlian minnun pɛɛnɔn 'le vɛ da.

²⁰ 'Pian 'wɪ tɪɪlɪ 'ji bɛ, Crizi wluan -kanɔn 'va. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nɛn e wluan -kanɔn 'va bɛ -a. ²¹ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, min -tɔwli "le "wɛan nɛn -kadɪ 'pla blamin man. -A -tɔwli "nɛn "nyian minnun wuanla -kanɔn 'va min -tɔwli "le "wɛan. ²² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan blamin pɛɛnɔn nɛn 'trɛda bɛ, Adan kludanɔn nɛn waa, -yee "wɛan -kadɪ 'pla blamin man. 'Pian minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ, o wuanla -kanɔn 'va.

²³ En wluandɪ -kanɔn 'va zɪɛ e dra 'e "nɛn 'e "nɛn. -A tɛdɛ drɛ Crizi -le vɛ -a. En tɔ nɛn Crizi -ta pee wo bɛ, te e 'bɔ minnun nɛn o drɛ Crizi -le vɛ -a bɛ o da. ²⁴ "Bɛ -sru te 'trɛda -nyan tɔ nɛn. Tɔ zɪɛ -a man nɛn lei -wɪdɪnɔn 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn o min "paala bɛ, 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ "bɛ Crizi o -nan -nyaan, -e 'e mingɔnnɛn trɛ -pɛba wɔ Bali lɔ. -Yɛɛ cɪ -kaa "tɪ "a. ²⁵ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan Crizi mingɔnnɛn -ble -trilii, -e Bali 'e 'cɛn -a 'nanmannɔn 'klɪdɪ man. ²⁶ 'Nanmanzan nyranman nɛn -a -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa laabo -ka.

²⁷ -A -nɔan da nɛn -e 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da.»

'Pian -te waa 'vɪ 'nan, Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a -ci a 'wein 'nan Bali 'bɔ 'ka "va "dɪ. ²⁸ En tɔ nɛn Bali "cɛan Crizi -tɔdɪ man fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -te e 'bɔ

bε, -e Crizi 'bō nēn Bali -pɪ a bε 'e 'fli -pɛba wɔ Bali nēn yaa -tō fε pɛɛnōn 'bō da bε -yrō. Yaa dra zɪε 'nan -e Bali nēn 'e 'kōn mingōnnēn -a fε pɛɛnōn da.

Pəl 'wɪ 'pla 'kɫagla Korēnti 'nōn lε

²⁹ 'Ka 'ci "nrōn 'wɪ 'gʊε -a da! 'Ka 'va min -mienun o -batize dra minnūn nēn o kaa bε o 'lɛji. -Mε "le "wɛan nēn o 'wɪ zɪε -a dra? Kōō kaa ve 'nan, minnūn nēn o kaa bε wa'a 'wuanla -kanōn 'va dɪ. ³⁰ En -a -tʊ nēn "nyian 'gʊ. -Te minnūn 'ka 'wuanla -kanōn 'va dɪε, -mε "le "wɛan nēn bodrun funnin en -kaa fli ta "flumlan 'wɪ 'plɛblɛ pɛɛnōn nēn e bōa "min man bε -yrε? ³¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, tʊ -tʊdʊ pɛɛnōn nēn e "cɛan bε, te 'an 'fli ta "flumlan -ka lε. 'Wɪ tɪgɫ nēn maan ve, 'ka yi -tɛra 'an da! Kōō cɛɛ cɪ minnūn nēn waan 'blō -tōa "da -kaa san Zozi Crizi 'lε bε waa. ³² En kaa -tōa 'nan, 'an 'fli ta flula -ka lε Efɛz 'nōn flā. An yi -tɛala "da 'nan minnūn nēn o kaa bε, o wuanla -kanōn 'va, -yee "wɛan nēn an 'wɪ zɪε -a dra. -Te e 'ka zɪ dɪε,
«"Te maan dra "le minnūn nēn waa ve 'nan -kaa fε -blɪ -e -kaa -wɛn mlin, kōō "trɛ kaa -kaaman bε -wee 'wɪ 'zʊ.»

³³ 'Ka drɛ "yi, 'wɪ zɪε te 'ka 'fli 'tʊɪ -e 'e 'ka 'man yɪdɪ. Kōō bee -wɪdɪ "blɪdɪ bε, -yɛɛ -maan min 'wɪ 'wɪdɪ "dra. ³⁴ 'Cee 'ci "nrōndɪ 'e 'trōa -si yra! Te 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ "nyian dɪ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -mienun -a 'ka yei, wa'a Bali tōa dɪ. -Te an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, 'e 'ka 'tɛ 'yra -a.

-Te minnūn wluan -kanōn 'va bε o -kōan 'kō?

³⁵ -A -mie dra bε, min -a laabo 'nan: «Min wuanla -kanōn 'va 'kō? En -te min wluan -kanōn 'va bε, -a 'kōlɛ -kōan 'e da 'kō?» ³⁶ Maan ve -a san lε -blʊzan. Fei fε 'wɫɛnūn nēn waa -fōa 'trɛ 'ji bε, 'i 'ci "nrōn 'wɪ nēn e dra bε -a da! -Te ya'a fulɪlɛ dɪε, -a -kōn 'ka bōa "da "dɪ. ³⁷ Fε 'wɫɛ nēn min -a -fōa 'trɛ 'ji bε, -tō -pɛ nēn e dra -a bε, -nɪjɛ wa'a 'fō dɪ. -A 'wɫɛ "tun "nēn waa -fōa 'trɛ 'ji. -Te e ya 'saa 'wɫɛ -a oo, en -te e ya fε 'wɫɛ 'pɛe -a oo, -a 'wɫɛ "tun "nēn waa -fōa. ³⁸ "Bε -sru -e Bali 'e fε 'wɫɛ zɪε -a bō, -e -pɛ nēn 'e trʊman "man "bε, 'e -nōn -yrɛ.

Fε 'wɫɛ 'tʊ 'lee 'e trʊ -pɛ, -a 'bō nēn Bali -a dra.

³⁹ 'Wɪ -tʊwɪ zɪε -yɛɛ dra "nyian fε -tʊdʊ pɛɛnōn nēn o "flian bε -wee vɛ -a. Blamin -tō -pɛ a, en -winun -tō -pɛ a, en "lomannun -tō -pɛ a, en pōnūn -tō -pɛ a. ⁴⁰ En "nyian bε, laji fɛnūn a, en 'trɛda fɛnūn a. 'Pian laji fɛnūn 'lee 'wee fɛnyian, en 'trɛda fɛnūn 'lee 'wee fɛnyian. ⁴¹ Yidɛ 'le fɛnyian a 'e 'tō, en mlɛn -le fɛnyian a 'e 'tō, en mlɛn crɛnnūn -le fɛnyian a 'e 'tō. Mlɛn crɛnnūn pɛɛnōn 'bō zɪε, -wee fɛnyian 'ka bōa 'e cin man dɪ.

⁴² -Te ka "ta 'ka 'ci "nrōnman -kanōn wluandɪ da bε, 'wɪnūn zɪε -a da nēn 'ka 'ci "nrōn! Fε 'wɫɛ nēn waa -fōa "bε e fulman, -a -tʊwɪ "nēn "nyian -kaa 'kōlɛ -le vɛ -a. 'Pian -te -kaa wluan -kanōn 'va bε te -kaa 'ka "nyian fε nēn e fulman bε -a dɪ. ⁴³ Min 'kōlɛ nēn waa -fōa 'trɛ 'ji bε, e ya srɛ vɛ -a, en -a "koe 'ka 'e da dɪ. 'Pian -te e wluan -kanōn 'va bε, e "bia fɛnyian, en -a "koe -kōan 'e da. ⁴⁴ Blamin 'kōlɛ 'gʊε -a 'bō nēn waa -fōa 'trɛ 'ji. 'Pian tʊ nēn e wuanla -kanōn 'va bε, e -kōan laji 'kōlɛ nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε -a.

Fε nēn maan ve zɪε -yɛɛ cɪ 'nan, -te blamin 'kōlɛ a bε, te laji 'kōlɛ nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε, e ya "nyian. ⁴⁵ 'Wɪ 'bō zɪε e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Adan nēn blamin tɛdɛ -a bε, 'trɛda blamin -le 'belidɪ nēn -yrō.»
'Pian Crizi nēn e cɪ "le Adan -fōla "dazan 'zʊ bε, Bali -a wluan -kanōn 'va, e drɛ lei -a, en e 'belidɪ -nōan "min lε. ⁴⁶ Laji 'kōlɛ nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε, -yɛɛ "cɛɛ -trōa -si 'lɛ dɪ. 'Pian blamin 'kōlɛ 'bε -trōa -si 'lɛ, "bε -sru en e drɛ laji 'kōlɛ nēn Bali -le 'belidɪ a -yrō "bε -a. ⁴⁷ Adan nēn blamin tɛdɛ -a bε, 'trɛ nēn Bali -a 'si en yaa drɛ. 'Pian Crizi bε, e 'si laji. ⁴⁸ Adan kludanōn pɛɛnōn a "le Adan 'bō 'le 'wɪ 'zʊ. 'Pian minnūn nēn laji vɛ -a bε, o ya "le Crizi nēn e 'si laji bε -yee 'wɪ 'zʊ. ⁴⁹ 'Bε nēn 'gʊε, -kaa ya "le Adan nēn Bali 'trɛ 'si en yaa drɛ bε, -yee 'wɪ 'zʊ. 'Pian tʊ -tʊ -taa "bōlɛ bε, -e -kaa drɛ "le Crizi nēn e 'si laji bε -yee 'wɪ 'zʊ.

-Mε "wɪ 'bε dra tʊ 'le 'srannan?

⁵⁰ 'An "bui Zozinon, 'wi nen an 'wi zie -a 'vi "man "be, -nyren 'gu. -Te min a "le blamin nen -kaa ci -a 'gve -yee 'wi 'zv, -a nen a "man, en -a nyen a "ji "be, ya'a 'ko Bali -le mingonnen treda di. En "nyian be 'kole nen -kaa da foli ve -a 'gve, 'belidi nen ya'a 'nyaan die, ya'a 'kolaman -e 'e dre -yee ve -a di.

⁵¹ 'Wi 'tu nen e ya 'e yoddi blamin man be, an "ta -a -ci ve 'cee. -Kaa pemon 'ka 'cean -kaadi man di, 'pian Bali -kaa pemon 'kole limlan. ⁵² 'Wi zie e dra tada en e dra tu "wennen 'wlu. Tu -fola "da "ji, -te Bali -le 'bei 'nyranman wu be, minnun nen o kaa be, o wuanla -kanon 'va te wa'a "nyian kaa di. En -kaa nen -kaa yie -koon "man "be, Bali -kaa 'kole limlan. ⁵³ Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, blamin 'kole nen 'e da foli ve -a, en -kadu a 'e 'pladi "man 'gve, e ya "le 'e lila laji 'kole nen e 'belidi 'yi be -a, te 'kadu 'ka "nyian -yee ve -a "fo "di. ⁵⁴ -Te 'wi zie e ceen dredu man be, toon -e 'wi nen 'e 'cenen -tedu Bali -le 'fluba 'ji be, 'e 'le soo. Koo e ya 'e 'cenen -tedu 'nan: «Fe nen waa laabo -ka be -a -nan -nyan.

Bali -a klu "fo.

⁵⁵ -Ka -le 'pleble 'ka "nyian blamin da di.

Ya'a "nyian kolaman min -tedu -a di.»

⁵⁶ Fe nen yaa maan 'loo -ka min -tea "be, 'wi 'wliidi "dredu man nen. En "nyian be, 'wi 'wliidi "le 'pleble "sia -pei -to winun va. ⁵⁷ -Kaa Bali muo "fo! E ciila -kaa san Zozi Crizi -va, en e 'pleble 'non -cee 'nan -e -kaa -ka 'klu.

⁵⁸ -Yee "wean 'an "bui Zozinon, an 'ka ye "yi 'kpa, te 'ka 'pe 'e plv di! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka 'fli -non Minsan -le 'nyranman 'padi -ji. En -a -cin 'e 'kon 'ka 'ji 'nan, 'cee 'nyranman nen kaa "paa Minsan le be, -a "nen 'ka 'fo 'e "tun "di.

16

Zozinon "lala -non Zeruzalem -le ve -a

¹ "Lala nen 'ko 'ka -non Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'wi nen maan 'vi Galatu -leglizinun le be, -a da nen "ka "dre "nyian! ² -Yee "wean 'monnen yi -todu pemon nen e baa "be, min -tu 'e "lala 'pla 'e 'pe -a! Zi min -a 'yi be, -a

da fe nen 'e 'pla 'e 'pe -a! -Te kaa dre zie, yi nen an 'lv 'ka 'va be, "lala 'bodi wi 'ka 'koon 'ka man di. ³ En yi nen an 'lv be, minnun nen ka o 'si "va "be, -wee ko 'cee "lala zie -a Zeruzalem. 'Pian an 'fluba dra, maan "paa "va, en o -ko -a. ⁴ En -te e ya 'nan ku -ku waa be -e 'ku 'ku.

Pal 'yee 'ta wodi 'wi 'vi

⁵ "Men 'vi 'nan an "lo 'ka 'va be, an -ciala Masedoa. 'Pian ma'an 'mon -nan nun di. ⁶ -A -cin a 'an 'ji 'nan 'an tu -mie dre 'ka 'va. -Te ya'a drele "yi "die, tu -wliidi "nen min 'ka 'kolaman -e 'e 'ku 'ta wonan die, e -cia "fo 'vaa en an "sia 'ka 'va. 'Pian 'men -kudi a 'ka 'lo -e 'an bola fenan nen an "ta -ko be -a -nan. ⁷ -Te an 'lv be, ma'an 'ciala "da "di, -te Minsan wu "man "be, an "mon 'ka 'va fonon. ⁸ 'Pian an -fo EfEZ 'gu, Pantekot baa 'an man 'vaa en an "lo. ⁹ Koo Minsan -si 'le 'su 'men 'fla 'bo da, 'nan -e 'an Zozi 'le 'wi 'nonnen vi minnun "kaga "le. 'Pian minnun nen o "naan 'an man be, o ya -nan "kaga.

¹⁰ -Te Timote 'bo 'ka man nun be, 'ka dre "yi, "togo -a -pe -sru 'e tao 'ka 'va. En -a -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan e Minsan -le 'nyranman "paa "le 'men 'wi 'zv. ¹¹ Te 'ka 'va min -tu 'e Timote va wi dre 'e 'pela koda "fo "di! Pian 'ka 'pa "va -yee lidi 'e da -ji, en e 'bo 'an man 'gu te -a -ci yra "tra. Ku ya -a -pennan 'ku 'vale -kaa "bui Zozinon 'a.

¹² -Kaa "bui Zozizan Apolo -le ve be, maan tru 'ba 'tandan 'nan 'e 'lv 'ka 'nanjen o 'vale -kaa "bui Zozinon -mienun -a. 'Pian ya'a 'wile "man 'nan 'e "lo 'nun -naagu di. E 'nan, -te 'e 'wulo -da 'yi be, te 'e "ta "lo.

Pal 'wi 'nyranman tin 'ba Korinti 'non le en yaa 'le 'sran o 'to budi -a

¹³ 'Ka yie 'to 'ka 'fli -va! 'Ka 'to 'pleble 'cee yi -teradi Zozi da -a! 'Ka "koe 'e 'kon 'ka da! Te 'ka 'pe 'e plv di! ¹⁴ Yidi "yi "nen e -troa 'cee 'wi pemon dredu -si 'le!

¹⁵ 'Wi 'tu nen e ya "le 'an vi 'cee be, -nyren 'gu. Ka Sefana 'lee 'e 'mangulinun -toa. -Wee dre Akai 'leglon 'ji minnun tede nen o -fo Zozi 'va be waa. O Zozinon pemon 'su. -Yee "wean

'an "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka trɔ "baa 'nan,
 16 'ka 'ta wɔla o wei da! En minnun
 pɛɛnɔn nɛn o "paa o va Minsan -le
 'nyranman 'panan bɛ, 'ka 'ta wɔla o
 wei da "nyian. 17 Sefana 'lee Fornatu
 'lee Akaiku -le -ta nɛn waa 'wɔ 'an
 'nanjɛnlɛ bɛ, yaan 'ci nran 'kpa tɪglɪ.
 Kɔɔ zɪ an o 'yɪ bɛ, e drɛ 'mɛn "le 'nan
 an 'ka pɛɛnɔn 'yɪ. 18 Waan "koe "tɔ
 'an da "le zɪ waa dra 'ka 'va nun tɔ
 pɛɛnɔn man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee "wɛan
 minnun nɛn "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'ka o
 'sia min -a.

19 Zozinɔn nɛn Azi 'lɛglɔn 'ji bɛ, o
 'nan, o 'ka 'tɔ bo. Akila 'lee 'e nan
 Priskil 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -
 wee 'kuin bɛ, o 'nan, o 'ka 'tɔ bo 'tan-
 dan Minsan -le "wɛan. 20 En Zozinɔn
 pɛɛnɔn "o 'nan, o 'ka 'tɔ bo. 'Ka
 Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bɔ -atu -tɛdɪ -a o
 man.

21 'Ka 'tɔ bɔdɪ nɛn 'gɔɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn
 -tɛ 'an 'pɛ -a.

22 Min nɛn ya'a Minsan ye "yɪ
 "dɪɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn -a san lɛ.
 Maranata! Minsan 'e 'ta!

23 Minsan Zozi 'le "yɪ 'e 'kɔɔn 'ka
 pɛɛnɔn 'va!

24 -Kaa drɛ "le min -tɔwli 'zɔ Zozi
 Crizi -le "wɛan, -yee "wɛan an 'ka
 pɛɛnɔn ye "yɪ.

'Fluba "flizan nen Pəl -a cɾen -tɛ Korɛnti 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an drɛ Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a cɾen -tɛ 'ku 'vale -kaa "buɪ Zozizan Timote -a. Kɔa cɾen -tɛ Bali -le -leglizi nen Korɛnti fla bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. ɛn e ya "nyian Bali -le minnun pɛɛnɔn nen Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ -wee vɛ -a.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali muo "fɔ 'wɪ nen Bali -a drɛ Zozinɔn lɛ bɛ -a man

³ -Kaa Bali 'tɔ bɔ! -Yɛɛ cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a. ɛn -yɛɛ cɪ "tɪ "nen min nyirinda -sɛan "da "bɛ -a. E ya Bali nen e -kaa "koe -tɔa -kaa da bɛ -a. ⁴ Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nen e bɔa -kaa man bɛ e -kaa "koe -tɔa -kaa da. Yaa dra zɪɛ 'nan -e -kaa 'bɔ "nyian, -kaa -kɔla "wɔ minnun nen yra yɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɔa "o man bɛ, o "koe "tɔdɪ -a 'o da. Zɪ Bali 'bɔ -kaa "koe "tɔ -kaa da bɛ -a -tɔwli "nen "nyian -kaa dra -wee "lɛ. ⁵ E ya 'wɪ 'kpa -a 'nan -kaa yra ye "kaga -kaa ya Crizi -le vɛ -a -le "wɛan. ɛn e ya "nyian 'wɪ 'kpa -a, 'nan Crizi -kaa "koe -tɔa -kaa da 'kpa tɪglɪ.

⁶ -Yee "wɛan -te kɔ ya 'kɔ yra yɪnan bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a. Kɔɔ kɔ yra ye 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ɛn -te Crizi 'kɔ "koe -tɔa 'kɔ da bɛ, e ya 'cee 'wɪ "yi "a "nyian. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da, ɛn e 'ka 'man -tɔa 'plɛblɛ yra yɪdɪ -tɔwli "nen e bɔa -kaa pɛɛnɔn man bɛ -a -ji. ⁷ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, nyɛn 'ka 'kɔ 'ji 'cee "wɛan dɪ. Kɔɔ kɔa -tɔa 'nan, -te ka ya 'ka yra yɪnan "le 'kɔɛ 'wɪ 'zɔ bɛ, Crizi -taa 'ka "koe "tɔlɛ 'ka da "le 'kɔɛ 'wɪ 'zɔ "nyian.

⁸ 'Kɔ "buɪ Zozinɔn, kɔ ya "vale 'ka -tɔ 'nan yra yɪdɪ -dan tɔ 'bɔ 'kɔ man Azi 'lɛglɔn 'ji. Yra yɪdɪ zɪɛ e 'nan 'kɔ da 'e 'ciɪla "da. 'Kɔ "koe 'si 'kɔ da "fo, ɛn 'kɔ 'ci nɾɔn 'nan 'kɔ 'wɔlo 'ka 'bɔala "va "dɪ. ⁹ 'Wɪ 'kpa, -a -cin -tɔ 'kɔ 'ji 'nan minnun "ta 'kɔ -tɛɛman. Bali -si -nɔn 'nan 'wɪ zɪɛ 'e bɔ 'kɔ man -e 'kɔ vɪlɛ 'kɔ yi -tɛra 'kɔ 'bɔ 'fli da dɪ. 'Pian -e 'kɔ

yi -tɛra Bali 'bɔ nen e minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ -a da. ¹⁰ Bali 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'kɔ 'sɔ -kadɪ nen e "ta paan bɔa 'kɔ man bɛ -yrɔ. ɛn yaa dra tian cɛɛgɔ yi -a zɪ. ɛn "nyian bɛ, 'kɔ 'bli a -yrɛ 'nan, yaa dra tian 'trilii. ¹¹ 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ -tɔa 'kɔ 'wɪ Bali trɔ 'badɪ -a 'kɔɛ. -Te min "kaga -a drɛ zɪɛ, -a -nan nen Bali -taa "yi "drɛɛ 'kɔɛ, -e "yi "nen Bali -a drɛ 'kɔɛ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, min "kaga 'o Bali muo "fɔ.

Pəl -a 'vɪ 'nan 'e -ciɪla Korɛnti, 'pian ya'a "nyian -kɔlɛ dɪ. -Mɛ "le "wɛan?

¹² 'Wɪ nen 'kɔ 'ci "nranman bɛ -nyɛn 'nan, 'kɔ 'wɔlo -ji "nrɔndɪ 'ka tin tɛa 'kɔ da dɪ. Kɔɔ kɔ ta 'wɔ min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'va 'kɔ 'ci 'fɪdaa 'a "le zɪ Bali -a dra bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'ka 'va nen kɔa drɛ "bɔɔ. 'Pian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cɛɛ -maan kɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛ dɪ, Bali -le "yi "nen. ¹³ ɛn "nyian bɛ, kɔ 'ka "vale 'nan 'kɔ 'wɪ nen e "mlianla 'ka da bɛ 'kɔ cɾen -tɛa 'cɛɛ 'fluba 'ji dɪ. -Te kaa ta 'vɪ bɛ, 'wɪ nen kaa 'man bɛ, te -a 'bɔ nen, 'wɪ 'pee -cin 'ka 'kɔ 'ji -a -sru "dɪ. -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa 'wɪ 'gɔɛ -a -ci manlɛ 'kpa tɪglɪ. ¹⁴ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ kaa -ci mandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn 'va. -Nyɛn 'nan yi nen Minsan Zozi -taa "man "bɛ, 'ka 'ci -taa "nranlɛ 'kɔɛ "wɛan ɛn 'kɔ 'ci -taa "nranlɛ 'cee "wɛan.

¹⁵ 'Wɪ zɪɛ an yi -tɛra "da 'kpa tɪglɪ, -a -nan nen maan 'pla 'nan 'an 'lɔ "flizan wo 'ka 'va, -e 'ka Bali -le "yi "yi "nyian. ¹⁶ Maan 'pla 'nan 'an 'ciɪla 'ka 'va -e 'an 'kɔ Masedɔa 'lɛglɔn 'ji. "Bɛ -sru "mɛɛn vɪnan 'an "sia Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, -e 'an 'ciɪla "nyian 'ka 'va. Maan dra zɪɛ 'nan "mɛɛn vɪnan 'an 'ko Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, -e 'kaan 'nɔn -si lɛ. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -a -cin nen paan 'an 'ji 'nan 'an dra, 'pian ma'an drɛɛ dɪ. Te 'ka 'ci "nrɔn 'nan 'an wei a "flivli "dɪ! ɛn te 'ka 'ci "nrɔn 'nan an 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ dɪ! Kɔɔ waa ve 'wɪ man -inyan, te e ya -cɛjɛ -a.

¹⁸ Bali a 'kɔɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a. 'Wɪ nen 'kɔ 'ji bɛ, -a 'bɔ nen kɔa 'vɪ 'cɛɛ. 'Wɪ 'pee -cin 'ka 'kɔ 'ji -a -sru "dɪ. ¹⁹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali -pɪ Zozi Crizi wei 'ka "flivli "dɪ. 'Wɪ nen yaa 'vɪ bɛ yaa dra. 'An 'bɔ 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ -yee 'wɪ 'vɪ 'cɛɛ. ²⁰ 'Wɪ 'kpa, 'wɪ "yi

pɛɛnɔn nɛn Bali 'e 'nan 'e 'cɛn 'e dra minnun lɛ bɛ, Zozi Crizi 'bɛ drɛ -a 'lɛ sɔɔzan -a. -Yee "wɛan -kaa -ciala Zozi Crizi -va, -e -kaa vɪ 'nan 'e drɛ zɪ 'nan -e Bali 'tɔ 'e drɛ -dan. ²¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ bɛ -kaa man -tɔa 'plɛblɛ Crizi -le 'wɪ 'ji. -Yɛɛ -kaa 'si "va 'yee 'nyranman 'panɔn 'a, ²² ɛn e -kaa -kɔnnɛn 'pla 'yee vɛ -a. Yaa drɛ 'yee lei 'saun 'nɔndɪ -a -cɛɛ. -Yɛɛ cɪ "le "yi "nɛn e -taa -a -nɔnlɛ -cɛɛ bɛ -a va fɛ tɛdɛ -le 'wɪ 'zv.

²³ Bali 'bɛ cɪ 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a, -te an 'wlu 'sɛn bɛ, 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Fɛ -le "wɛan nɛn ma'an "nyian 'lɔlɛ 'ka 'va dɛ, -nyrɛn 'nan an 'ka "vale 'an 'wɪ 'paala 'cɛɛ 'kɪglɛ -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. ²⁴ ɛn kɔ 'ka -a -wɛɛnan 'nan, kɔv nɛn kɔ -kɔan "tin 'banɔn 'a 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da da dɪ. 'Pian kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ "paa 'ka 'va -e cɪ "nrandɪ 'e 'kɔn 'ka 'lɔ. Kɔv -tɔa 'nan 'ka man 'a 'tɔdɪ 'plɛblɛ 'cee yɪ -tɛradɪ Zozi da -ji.

2

¹ An 'ka "vale 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. -Yee "wɛan maan 'yɪ "yi -e 'an vɪlɛ 'an 'lɔ 'pee wɔ 'ka 'va dɪ. ² Cɛɛ 'an 'ci "nranman paan, ɛn -te an 'ka 'ta drɛ 'trɔdrɔ bɛ, -tɪnɔn 'bɛ 'an 'ci "nranman "nyian? E 'ka "fo "dɪ. ³ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an 'fluba 'tɔ crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e "mɛɛn vɪnan 'an "lɔ "bɛ, te 'ka 'wɪ -mie paala "da. Kɔɔ an 'ka "vale 'nan 'ka 'bɔ nɛn ka cɪ "nrandɪ -nɔan 'mɛn bɛ 'kaan 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. An yɪ -tɛra "da 'nan -te cɪ "nrandɪ 'a 'an 'lɔ bɛ, -a 'wɪ -taa "nyian "cee 'ci "nranlɛ. ⁴ 'Fluba zɪɛ, tɔ nɛn an ya -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ, te 'cee 'wɪ 'an 'ta drɛ 'trɔdrɔ, ɛn te 'wɪ "naan 'an man. Maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'an yɪ le yɪɛ 'yi 'a. Ma'an crɛn -tɛlɛ 'cɛɛ 'nan, -e 'ka 'ta 'e drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -tɔ 'nan an 'ka ye "yi 'kpa tɪglɪ.

Min 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ waa man wɪ "cɛa

⁵ 'Ka 'va min -tɔ -le 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ, e min ta dra -trɔdrɔ. Maan ve 'cɛɛ 'nan 'an 'saza "cɛɛ 'yaan 'ta drɛ 'trɔdrɔ dɪ, e 'ka pɛɛnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ. 'Pian e 'ka "le 'an -blɔlɔ -sɛn "va "dɪ, e min "kaga 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'ka yei. ⁶ Min zɪɛ, 'wɪ nɛn 'ka 'va min

"kaga 'ci drɛ 'tɔwɪlɪ ɛn waa "nɛn kɔɔn -yrɛ "bɛ, e 'bɔ "yi. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'ka man wɪ 'cɛ, -e 'ka "koe "tɔ 'e da. "Tɔgɔ -a -pɛ -sru 'e tɔa, -e -a "koe 'e 'si 'e da "fo. ⁸ -Yee "wɛan an 'ka trɔv "baa, 'ka -kɔɔn -yrɛ 'nan kaa ye "yi. ⁹ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, kaa ta wɪ drɛ. An 'ka muo -fɔa. 'Ka 'nanjɛndɪ -le "wɛan nɛn maan drɛ zɪ ɛn kaan wei 'man "yi. ¹⁰ Min nɛn kaa man wɪ 'cɛ bɛ, 'an 'bɔ "nyian "an man wɪ "cɛa. ɛn -te e ya paan "mɛn 'saza 'a bɛ, maan man wɪ 'cɛ 'cee "wɛan, Crizi a 'mɛn 'wɪ 'nan yɪzan -a 'wɪ zɪɛ -a -ji. ¹¹ Maan drɛ zɪɛ 'nan -e Satan 'e vɪlɛ 'e -kaa man yɪ dɪ. Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan 'wɪ zɪɛ Satan -a "vale 'e dra.

'Wɪ nɛn e drɛ Troas bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹² An 'bɔla Troas flɛ, ɛn an Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ min pɛɛnɔn lɛ. Minsan -a -si 'lɛ 'sɔ 'mɛn 'kpa tɪglɪ. ¹³ 'Pian te 'an 'ci 'kla "tra "dɪ, kɔɔ ma'an 'an "bɔvɪ Zozizan Tit yɪlɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn an 'si 'nan nun, ɛn an Masedɔa 'lɛglɔn 'ji si 'sia.

Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ

¹⁴ -Kaa Bali muo "fɔ! Kɔɔ yaa drɛ ɛn Crizi fɛ pɛɛnɔn 'klɪ. ɛn e -kaa sɛn Crizi -le -guliga -va. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -cee "wɛan min pɛɛnɔn 'o -kɔla Bali -tɔdɪ -a "le 'nan -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yɛɛ cɪ fuilanan "man. ¹⁵ 'Wɪ 'kpa, -kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun pɛɛnɔn lɛ. Bali "le 'va bɛ, -yɛɛ cɪ "le -lazɪglɔ nɛn -a -koei "a 'nɔnnɔn bɛ -yee 'wɪ 'zv. -Kaa Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ɛn -kaa ve minnun nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ -wɪlɛ. ¹⁶ Minnun zɪɛ "o "kui maan "wɪdɪ -e -kadɪ 'e drɛ -wee vɛ -a. 'Pian minnun nɛn "o "kui maan "yi "bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yɛɛ dra -wee vɛ -a. Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ, -tɪ -pɛ 'bɛ "sɔa -a vɪdɪ -a?

¹⁷ 'Kɔv vɛ bɛ, kɔ 'ka minnun nɛn o Bali wei baaman -e 'o fɛ -wɛɛ "a bɛ waa dɪ. 'Kɔ 'ci 'fɪdaa 'a nɛn kɔ Crizi -le 'wɪ ve minnun lɛ. Kɔ ya Crizi 'sunɔn 'a. Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba 'wɔ 'kɔ 'lɔ, ɛn -a lɛ nɛn kɔa -sru "ve.

3

-Tɛ -maan ɛn Zozi 'le 'pasiazan 'tɔ 'yi bɔala?

1 -Te kɔ ya 'wɪnɪn zɪɛ -a vɪnan bɛ, -a -ci nɛn 'nan kɔ ya 'kɔ 'fli 'tɔ 'yi -wɛɛnan? -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, kɔ ya -a -wɛɛnan 'nan 'kɔ 'wɪ dra "le min -mienun -le 'wɪ 'zɔ? Kɔɔ 'nyranman nɛn waa "paa bɛ, waa 'fluba -kɔɔnman 'cɛɛ, ɛn 'nyranman nɛn waa 'pa 'ka 'va bɛ waa 'fluba 'nan laabo 'ka 'lɔ. -Cɛjɛ, 'kɔvɛ vɛ 'ka zɪ dɪ. 2 'Pian 'ka 'bɔ cɛɛ ci "le 'kɔvɛ 'nyranman 'pa 'fluba 'le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'fluba zɪɛ -yɛɛ ci 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔ soubɑ ji. Min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'a ye, ɛn o -kɔlamɑn -a ta vɪdɪ -a. 3 -A -ci a 'wein 'nan ka ya 'fluba nɛn Crizi -a crɛn -tɛ bɛ -a. 'Nyranman nɛn kɔa 'pa bɛ -a va nɛn e ciɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Ya'a crɛn -tɛlɛ -gla 'yi 'a dɪ, ɛn ya'a crɛn -tɛlɛ -kɔlɛ 'fɔdɑ dɑ. 'Pian Bali nɛn -a yiɛ a "man "bɛ -a lei va nɛn e ciɪla ɛn yaa crɛn -tɛ. Yaa crɛn -tɛ 'ka soubɑ ji, ɛn 'ka soubɑ zɪɛ e ya nɛn -a.

4 Fɛ -le "wɛan nɛn 'kɔ "kɔe "a 'kɔ da 'wɪ zɪɛ -a vɪnan bɛ, -yɛɛ ci 'nan Bali nɛn e ciɪla Crizi -va ɛn e 'kɔ 'pa 'sia bɛ, kɔ yi -tɛala "da. 5 Kɔɔ -a -cin 'ka 'kɔ 'ji 'nan, 'kɔ 'pɛ "sɔa 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a 'kɔ 'bɔ 'a dɪ. 'Pian Bali 'plɛblɛ -nɔan 'kɔvɛ, -a -nan nɛn kɔ -kɔlamɑn 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a. 6 'Wɪ 'kpa, -yɛɛ -maan kɔ -kɔlamɑn Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a minnɪn lɛ. 'Wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -yɛɛ -kɔlamɑn min -plɪdɪ -a Bali man "nyian 'e 'pɛe. E 'ka "le -pei -tɔ wɪnɪn nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ -e min 'e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bɔ 'bɛ dra -e min 'e -pli Bali man. -Kaa -tɔa 'nan 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a bɛ e min -nɔan "ka lɛ, 'pian 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ Bali lei 'saun 'bɛ -nɔan "min lɛ.

7 'Wɪ nɛn e drɛ Moizi tɔ va 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! -Pei -tɔ wɪnɪn 'bɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kɔlɛ 'fɔnɪn da, ɛn Moizi -ta 'e 'lɔ le -a Izraɛl 'nɔn 'va. Moizi yra "bia "bɔv -yɛɛ "wɛan Izraɛl 'nɔn 'ka -kɔlɛ -a yra -nanjɛndɪ -a dɪ. 'Pian te 'bɛ 'ka 'mɔnlɛ dɪ. -Pei -tɔ wɪ nɛn 'bɛ min -nɔan "ka lɛ bɛ, -a 'sudɪ -maan nɛn Bali -le -dan Moizi yra bii "bɔv zɪɛ. 8 -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan, min nɛn e Bali lei

'saun "sua bɛ, e Bali -le -dan bɔala e -ciala "da.

9 -Kaa 'yɪ 'nan min nɛn e -pei -tɔ wɪnɪn 'vɪ minnɪn lɛ bɛ, e Bali -le -dan kɔɔn, 'pian te -pei zɪɛ e min -nɔan "ka lɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan min nɛn e 'wɪ 'nɔnnɔn ve minnɪn lɛ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da. Kɔɔ minnɪn zɪɛ Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 10 -Te waa "fli zɪɛ -a kɔɔn 'e cin man bɛ, Bali -le -dan tɛdɛ bɛ e 'ka fɛ -tɔ -a -yɛɛ -dan "flizɑn man dɪ. 11 -Kaa 'yɪ 'nan -pei -tɔ wɪnɪn nɛn wa'a 'fɔlɛ -trɪliɪ dɪɛ, o Bali -le -dan kɔɔn min lɛ. -Yɛɛ "wɛan -kaa -tɔ 'nan 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya -nan 'li 'trɪliɪ bɛ, e Bali -le -dan -kɔɔnman e -ciala "da.

12 'Wɪ zɪɛ -a lɛ nɛn 'kɔ 'bli ci, -yɛɛ "wɛan kɔ 'wɪ ve 'kɔ 'ta le 'kɔ "kɔe "a. 13 'Kɔvɛ vɛ bɛ, kɔ'a 'yra tɛa "le Moizi -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ e sɔ 'pa 'e yra 'nan -e Izraɛl 'nɔn 'o vɪlɛ 'o -tɔ 'nan -a yra nɛn e "bia bɛ e dra tɔ "wɛnnɛn 'wɪ dɪ. 14 ɛn Izraɛl 'nɔn 'bɔ 'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyɪ. -Yɛɛ "wɛan -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, -te o ya Bali -le -pei 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a tian 'e 'padɪ "da, ɛn wa'a 'ci maan dɪ. 'Pian min nɛn 'o 'vale Crizi -a o drɛ min -tɔwɪlɪ "a bɛ, -a san lɛ nɛn sɔ zɪɛ e -kɔan 'e 'sidɪ "da. 15 'Wɪ 'kpa, cɛɛgɔ yi -a tian bɛ, -te o ya Moizi -le 'fluba ta vɪnan bɛ, e ya "le sɔ a 'e 'padɪ -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. 16 'Pian -te Izraɛl 'nɔn 'bɔ 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, ɛn 'o 'fli -nɔn Minsan lɛ bɛ, sɔ zɪɛ e "sia -wee 'wɪ 'ci mandɪ da. 17 Minsan nɛn maan 'vɪ 'nan 'o 'fli -nɔn -yrɛ 'gɔvɛ, Bali lei nɛn maan ve. Kɔɔ min nɛn Bali lei 'saun -a "paala bɛ, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "da "dɪ. 18 -Kaa 'bɔ 'gɔvɛ, sɔ 'ka "nyian 'e 'padɪ -kaa yra dɪ. -Yɛɛ "wɛan -kaa Minsan -le -dan ye tɪglɪ. -Te -kaa ya -yɛɛ -dan 'bɔ 'nanjɛnnan bɛ, e -ko -kaa liladɪ -a, te e -ko 'padɪ -a "da, -e -kaa drɛ "le -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. Minsan 'bɛ 'wɪ zɪɛ -a dra 'yɛɛ lei 'saun 'a.

4

Pɔl -le 'nyranman

1 Bali 'kɔ nyɪrɪnda 'si, ɛn e 'yɛɛ 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wɔ 'kɔ 'lɔ. -Yɛɛ "wɛan 'kɔ "kɔe 'ka 'sia 'kɔ da 'nyranman zɪɛ -a 'panan dɪ. 2 ɛn 'wɪnɪn nɛn min -a dra 'e yɔɔdɪ te o min -tɛa 'yra

-a bε, ku 'ka "vale 'ku dra di. En ku'a minnun see "paaman 'ku wei -a 'nan -e 'o yi -tera Zozi da di. En "nyian ku'a Bali wei baaman di. 'Wɪ 'kpa, 'wɪ pɛɛnɔn zɪε ku'a dra di. 'Pian 'kɔε vɛ bɛ, 'ku 'ci 'fɪdaa 'a nɛn ku Bali -le 'wɪ tɪglɪ vɛ minnun lɛ 'wein. 'Wɪ nɛn ku'a dra -e minnun pɛɛnɔn 'o -tɔ 'nan, 'nyranman 'gɔvɛ -a 'pazan nɛn ku'a bɛ, -nyrɛn zɪε. Bali 'bɛ ci 'kɔε 'wɪ 'nan yɪzan -a.

³ Bɛ a zɪ, 'pian-te Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn ku'a vɛ minnun lɛ bɛ, -a -ci a tian 'e yɔɔdɪ min -mienun man bɛ, 'wɪ zɪε yaa -kɔɔnman 'nan, minnun zɪε o ya -si nɛn e o "sia Bali man -kɔɔbli bɛ -a da. ⁴ Wa'a yi tɛala Zozi da di, kɔɔ Satan nɛn e ci minnun zɪε -wee bali -a bɛ, e -wee 'wɪ 'ci mandɪ 'lɛ 'wɔ. Yaa drɛ zɪε 'nan -e 'o yɪlɛ 'o Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'ci man di. -Yee "wɛan Zozi Crizi nɛn e Bali -kɔɔnman minnun lɛ bɛ wa'a -yee 'tɛ 'san ye di.

⁵ Ku 'bɔ 'fli -le 'wɪ "cɛɛ ku'a vɛ minnun lɛ di, 'pian Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn ku'a vɛ minnun lɛ. Ku'a vɛ 'nan -yɛɛ ci Minsan -a, ɛn ku 'ka "sua 'wɪ zɪε -a Zozi 'bɔ 'le "wɛan. ⁶ Li bɛ, Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tɛ 'san 'e 'sɛn klun va!»
En 'bɛ nɛn 'gɔvɛ Bali 'yee 'tɛ 'san zɪε -a -sɛn 'ku souba 'ji. Yaa drɛ zɪε -e minnun 'o -yee -dan ci yɪ. -Yee -dan zɪε -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a -kɔɔnman minnun lɛ.

⁷ 'Pian Bali -le 'tɛ 'san nɛn e -sɛn 'ku souba 'ji zɪε, e ya 'e 'padɪ 'ku 'ji 'le 'nan 'ku yɪfɛ -dan le 'wɪ 'zɔ. Bali -a 'pa 'ku 'bɔ nɛn ku ci -pɔ "tun "a 'gɔvɛ 'ku 'ji. Yaa drɛ zɪε 'nan -e minnun 'o -tɔ 'nan -yee 'plɛblɛ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, -yɛɛ -maan 'ku -yee 'nyranman "paa, 'pian 'ku 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a "cɛɛ di. ⁸ Ku yra ye minnun lɔ -pɛ pɛɛnɔn 'ji, 'pian ku'a 'klanman 'bɛ 'lɔ di. Tɔ -mie bɔa "bɛ 'wɪ nɛn kɔ 'ku drɛ bɛ ku'a tɔa di, 'pian 'ku 'pɛ -sru 'ka 'tɔaman di. ⁹ En tɔ -mie bɔa "bɛ minnun 'tɛ "paa 'ku da, 'pian Bali 'ka 'e yɪɛ 'sia 'ku 'va di. En tɔ -mie bɔa "bɛ, minnun 'ku -tɪala "tra, 'pian 'ku 'wulo bɔala "va.

¹⁰ Yi -tɔvɔ pɛɛnɔn man bɛ, 'ku 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ "le zɪ e drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E dra zɪε 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'ku 'lɔ. ¹¹ Fɛ nɛn maan vɛ zɪε -yɛɛ ci 'nan, tɔ nɛn ku

ya tian 'trɛ da 'gɔvɛ, Zozi 'le 'nyranman 'padɪ -le "wɛan nɛn 'ku 'ta a 'e "fluladɪ -ka lɛ. 'Pian e ya zɪε 'nan -e minnun 'o ci yɪ 'nan, 'ku 'bɔ nɛn -kadɪ a 'kɔvɛ vɛ -a bɛ, Zozi 'le 'belidɪ nɛn 'ku 'lɔ. ¹² Zozi 'le 'nyranman nɛn ku'a "paa zɪε, e 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian e 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪε -a -nɔan 'cɛɛ.

¹³ E 'ku 'ta "flumlan -ka lɛ, 'pian te ku'a dra 'kɔvɛ yɪ -tɛradɪ Bali da -le "wɛan. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An yi -tɛala Bali da,
-yee "wɛan an -yee 'wɪ tin "baa.»

'Wɪ 'tɔwli zɪε -nyrɛn 'kɔvɛ vɛ -a. 'Ku 'bɔ "nyian "ku yɪ -tɛala Bali da, -yee "wɛan ku -yee 'wɪ 'nɔnnɔn tin "baa.

¹⁴ En "nyian bɛ ku'a -tɔa 'nan, Bali nɛn e Minsan Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, e 'ku wuanla -kanɔn 'va "le zɪ yaa drɛ Zozi lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Yaa dra zɪε -e 'e 'ku -kaa pɛɛnɔn 'a 'e "srɔn. ¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε 'cee "wɛan nɛn ku'a dra. Ku'a dra zɪε 'nan -e Bali -le "yɪ 'e fuila "man min "kaga 'va, -e 'o 'tɔ -dan nɔn Bali lɛ te waa muo -fɔa.

¹⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wɛan nɛn 'ku "kɔε 'ka 'sia 'ku da di. 'Wɪ 'kpa, 'ku 'kɔlɛ "kɔε "a -nyannan, te e -ko srɛdɪ -a 'sɛzɛnɔn. 'Pian 'belidɪ nɛn Bali -a -nɔn 'kɔvɛ bɛ, Bali "kɔε -nɔan -yrɛ 'e -trɛ yɪ -tɔvɔ pɛɛnɔn man. ¹⁷ Yra yɪdɪnɔn nɛn o bɔa 'ku man 'gɔvɛ, o ya 'sɛzɛnɔn, ɛn o ya tɔ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian e ya 'kɔvɛ 'wɪ "yɪ "a, kɔɔ o ya 'ku 'man wɔɔnan -e Bali 'e -kɔla 'tɔ -dan nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ -a -nɔndɪ -a 'kɔvɛ 'li "fo "le vɛ -a. ¹⁸ Fɛ nɛn maan vɛ zɪε -yɛɛ ci 'nan, fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -a lɛ "cɛɛ 'ku 'bli ci di. 'Pian fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, -a lɛ nɛn 'ku 'bli ci. Kɔɔ fɛ nɛn min -a ye 'e yɪɛ -a bɛ, -yee 'mɔndɪ a tɔ "wɛnnɛn 'wlu. 'Pian fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yɪɛ -a dɪɛ, e "mɔan 'li 'trilii.

5

Fɛ nɛn Pɔl 'bli a -yrɛ "bɛ yaa 'vɪ

¹ Ku'a -tɔa 'nan 'kɔlɛ nɛn ku ci -ji 'trɛda 'gɔvɛ, e ya "le segle pannɛn 'wlu nɛn ku ci 'tɔ "wɛnnɛn 'le vɛ -a. -Te e srɛ bɛ, 'kɔlɛ nɛn Bali -a drɛ 'e 'pɛ -a bɛ, e -taa -a -nɔnlɛ 'kɔvɛ. -Yɛɛ -kɔan "le 'kɔvɛ 'kɔn tɪglɪ 'le 'wɪ 'zɔ. Blamin "cɛɛ -tɔ 'e

'pe -a di. E ya laji, en ya'a 'sreman 'li 'fo 'di. ² 'Wɪ 'kpa, 'be nen ku ya tian 'treɗa 'gʊe, 'ku "koe "a -nyannan. En ku ya "vale 'nan 'kɔle nen Bali -taa -a -nɔnle 'kʊe be 'e 'kɔn 'ku da 'va. ³ Kɔɔ -te 'kɔle zɪe -nyren 'ku da en ku -ka be, ku'a 'kɔan 'ku plɔdi di. ⁴ Fe nen maan ve zɪe -yee ci 'nan, -te ku ya tian segle pannen 'gʊe -a 'wlu be, 'ku "koe -nyaan en ku -trunman. 'Pian e 'ka 'nan ku ya -kadɪ -wɛɛnan -e 'ku 'si segle pannen 'gʊe -a wlu di. E 'ka zɪ di, 'pian ku ya "vale 'ku 'kɔle 'tre be -nyren 'e 'kɔn 'ku da, 'nan -e 'ku 'kɔle nen -kadɪ a 'e pladi "man 'gʊe 'e lila 'kɔle nen 'belidi a -yrɔ "be -a. ⁵ En Bali -kaa 'man wɔv 'wɪ zɪe -yee ve -a. Kɔɔ e 'yee lei 'saun 'nɔn -cee "yinun nen yaa 'pla -cee be -a va fe tede -a.

⁶ -Yee "wean tɔ pɛɛnɔn man be, 'ku "koe "a 'ku da. Kɔa -tɔa 'nan, -te 'kɔle 'gʊe e ya tian 'ku da be, te ku ya 'ku 'sidi Minsan man -kɔɔbli. 'Pian 'ku "koe 'ka 'e 'sidi 'ku da di. ⁷ Ku'a Minsan ye 'ku yiɛ -a di, 'pian ku yi -teala "da en ku ya -a -sru. ⁸ 'Ku "koe "a 'ku da tɔ pɛɛnɔn man. En ku ya "vale 'ku "sia 'kɔle 'gʊe -a -sru -e 'ku 'ku Minsan "srɔn. ⁹ 'Wɪ nen e ci 'ku man 'wɪ -dan a be, -nyren 'nan 'ku 'sɔ Minsan le. -Te ku ya tian 'kɔle nen 'ku da 'gʊe -a -ji oo, 'ku 'sɔ -yre. En -te ku 'si 'kɔle 'bɔ -sru oo, 'ku 'sɔ -yre. ¹⁰ Kɔɔ yi -tɔ bɔa "be, -kaa tɔv pɛɛnɔn bɔala 'ji Crizi cein -da. Yi zɪe -a da nen 'nyranman nen min -tɔ -a 'pa be, yaa -sru "ve. Tɔ nen e ya 'treɗa 'gʊe, -te 'wɪ "yi "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye, en -te 'wɪ 'wliɗi "nen yaa dre be, yaa man -kopa ye.

Crizi -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale Bali -a

¹¹ Minsan -taa 'kʊe 'wɪ tin 'balɛ. 'Wɪ zɪe -yee "klan "paa 'ku 'ji. -Yee "wean nen kɔa -wɛɛman 'nan, 'wɪ nen kɔa ve minnun le be 'o man "yi -e 'o -sɔɔnla Zozi -sru. Bali a -tɔa 'nan 'wɪ zɪe -yee ci 'ku man, en -a -cin a 'an 'ji "le 'nan 'wɪ zɪe kaa -tɔa 'nan -yee ci 'ku man. ¹² Ku 'ka 'ku 'fli 'tɔ -wɛɛnan 'winun zɪe -a vidi -a di. 'Pian 'winun zɪe kɔa 'vɪ 'cee 'nan -e 'ka -kɔla 'ku 'sɪ -fɔdi -a. -E 'ka -kɔla 'wɪ 'ci vidi -a min -mienun le. Kɔɔ minnun zɪe 'o 'fli -kɔɔnman fenun nen min -a

ye 'e yiɛ 'a be -a, 'pian 'wɪ nen o ji be, e 'ka 'wɪ "yi "a di. ¹³ -Te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo 'ka o da diɛ, -wee 'wɪ 'zɔ be, Bali 'tɔ nen kɔa -wɛɛman 'nan 'e dre -dan. En -te kaa ye 'nan, ku 'wɪ dra "le minnun nen 'o 'wulo a o da be, -wee 'wɪ 'zɔ be, 'cee "wean nen kɔa dra.

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nen kɔa dra be, Crizi -le 'ku yidi "yi "le "wean nen kɔa dra. Kɔa -tɔa 'nan -yee min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ. E ya "men "le 'nan min pɛɛnɔn 'be kaa. ¹⁵ E min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ 'nan -e minnun nen o yiɛ ci "man "be, 'o vɪle 'o 'kɔn 'treɗa 'o 'bɔ 'fli -ji di. 'Pian -e 'o 'kɔn 'treɗa Crizi nen e min pɛɛnɔn 'leji -ka 'wɔ, en Bali -a wluan -kanɔn 'va be -yee ve -a.

¹⁶ -Yee "wean 'be nen 'gʊe, -ka'a "nyian min -nanjean 'e 'kɔle man -e -kaa -yee 'wɪ vɪ di. -Te 'wɪ zɪe -a 'bɔ -kaa dre Crizi le 'e tede oo, 'be nen 'gʊe, -ka'a "nyian Crizi tɔa -pe zɪe 'be 'ji di. ¹⁷ Fe nen maan ve zɪe -yee ci 'nan, -te min dre Crizi -le ve -a be, e ya "le Bali a dre min -tre -a. Min nen e ci -a 'e tede be, 'be yi -ka. 'Be nen 'gʊe -yee 'wɪ pɛɛnɔn dre 'e -tre. ¹⁸ En 'wɪ zɪe -a dreɗi be, e "sia Bali va. E ciɪla Crizi -va, en e -kaa yei "sen 'e cin va -kaa 'vale 'e 'bɔ 'a. Bali 'bɔ 'be -a 'nyranman -peba 'wɔ 'ku 'lɔ 'nan 'ku 'wɪ zɪe -a vɪ minnun le. ¹⁹ 'Wɪ 'kpa, Bali ciɪla Crizi -va, en e minnun pɛɛnɔn yei "sen 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. 'Wɪ 'wliɗi "nen blamin -a dre 'e 'cen be, ya'a 'pale 'be man di, en e 'wɪ zɪe -a dre. E 'ku 'pa 'sia 'nan 'ku -nan 'sinan 'pa minnun le.

²⁰ -Yee "wean ku dre Crizi -le 'pasianɔn 'a. 'Ku 'va nen Bali -ciɪla -e 'e 'wɪ 'pla minnun le. 'Wɪ nen kɔa ve be, -nyren 'nan: «'Ka yra 'si! 'Ka 'wɪ "man -e 'ka yei 'e 'sen 'e cin va 'ka 'vale Bali -a.» ²¹ Crizi 'ka 'wɪ 'wliɗi "tɔwli "dreɗe di, 'pian Bali -cee 'wɪ 'wliɗi "nen 'wɪ 'bɔ "man. Yaa dre zɪe 'nan -e -kaa dre min tɪglɪ 'a 'e le, 'wɪ nen e 'bɔ Crizi man zɪe -yee "wean.

6

Pɔl minnun trɔ "baa 'nan 'o 'wɪ Bali -le 'yi "man

1 'Kv pεεnɔn nɛn kv 'nyranman 'bɔ zɪe -a "paa bε, kv 'ka trɔ "baa 'nan Bali -le "yi "nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bε, te 'ka 'tɔɪ -e -a "nɛn 'e 'fɔ 'e "tun "dɪ! 2 Kɔɔ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Tɔ "yi "man "bε,
an -taa 'wɪlɛ 'ka man.
ɛn yi nɛn
an minnun "sia 'wɪ 'ji bε,
an "paa 'ka 'va.»

Kva ve 'cɛɛ 'nan, tɔ "yi "nɛn Bali -a 'vɪ bε -yɛɛ 'bɔ 'gɔ. ɛn yi nɛn Bali -a 'vɪ 'nan e minnun "sia 'wɪ 'ji bε, -yɛɛ 'bɔ 'gɔ.

3 Kv 'ka "vale 'nan minnun 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'kɔɛ 'nyranman man dɪ. -Yee "wɛan kva -wɛɛman 'nan, te 'kɔɛ 'wɪ drɛdɪ 'e 'nan min -tɔ man dɪ. 4 'Pian 'kɔɛ 'wɪ pεεnɔn drɛdɪ -ji bε, 'kv 'fli -kɔɔnman 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. -Te 'kv yra 'yɪ minnun lɛ, ɛn o 'wɪ 'bɔ 'kv man, ɛn o 'tɛ 'pa 'kv da bε, kva kɔɔn 'kv -pɔan 'sɔdɪ -a 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. 5 'Wɪ 'kpa, minnun 'kv 'sɔn, ɛn o 'kv 'fɔ -pɔ 'kuin. ɛn o minnun wluɔn 'kv man. 'Pian 'wɪ pεεnɔn zɪe -a -ji bε, 'kv -pɔan 'sɔ. ɛn "nyian bε, kv 'nyranman "paa 'e -ciala 'kv da. Kv yi "sɔan, ɛn kv fɛ "sɔan 'nyranman 'padɪ -le "wɛan. 6 'Kɔɛ 'ta wɔ -pɛ a 'saun, ɛn kv Bali -le 'wɪ -tɔa. Kv man -sɛanla minnun va, ɛn 'kv ci "yi "taan -wɪɛ. Bali lei 'saun "yi drɛ 'kɔɛ, ɛn kv min -tɔdɔ pεεnɔn ye "yi 'kv 'ci 'fɪdaa 'a. 'Wɪ pεεnɔn zɪe -a -ji bε, kva kɔɔn 'nan kv ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'kpa -a. 7 ɛn "nyian bε, kv Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'vɪ minnun lɛ, ɛn Bali ciɪla 'kv va e 'yee 'plɛblɛ ci kɔɔn minnun lɛ. 'Wɪ tɪglɪ nɛn kva dra, -yɛɛ ci 'kɔɛ 'kuli 'tan vɛ -a, ɛn -yɛɛ 'wɪ "sia 'kv man. 8 Minnun 'tɔ -dan -nɔan 'kɔɛ bee, ɛn o 'kv "srɔnman bee, ɛn o "we 'kv man -wɪdɪ "bee, ɛn o 'kɔɛ 'wɪ "yi "ve bee, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kva dra. ɛn "nyian bε, o 'kv 'sia 'wlunɔn 'a, 'pian te 'wɪ tɪglɪ nɛn kva ve. 9 ɛn o 'kv 'sia minnun nɛn wa'a o tɔa dɪe waa, 'pian minnun 'kv -tɔa. ɛn kv ya "le minnun nɛn o "ta -kaaman bε -wee 'wɪ 'zɔ, 'pian te 'kv yɪɛ a "man. ɛn minnun 'wɪ "nɛn kɔɔn 'kɔɛ, 'pian kv'a 'kalɛ -a 'wɪ 'ji dɪ. 10 Minnun 'kv 'ta drɛ 'trɔdrɔ, 'pian te 'kv 'ci "nranman.

ɛn kv ya 'yalɛ -tɛnɔn 'a, 'pian te kv minnun "kaga dra fɛnɔn 'a Bali 'lɛ. ɛn fɛ -tɔ 'ka 'kv 'lɔ dɪ, 'pian Bali "le 'va bε te fɛ pεεnɔn a 'kv 'lɔ.

11 Korɛnti 'nɔn, kv 'wɪ "kaga tin 'ba 'cɛɛ 'wein. 'Wɪ pεεnɔn nɛn 'kv 'ji bε, kva 'vɪ 'cɛɛ. 12 'Ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa, 'pian 'kv 'nan wɪ 'ka 'ka man dɪ. 13 ɛ ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ "le 'an 'pɔn -ji nɛnnun -le 'wɪ 'zɔ. Zɪ 'ka 'nan wɪ ci 'kv man bε, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'ka -kɔɔn 'kɔɛ 'nan 'kv 'nan wɪ a 'ka man.

Bali -tɔwɪ "lɛ nɛn 'ka 'fli 'nɔn!

14 Minnun nɛn wa'a yi tɛala Zozi da dɪe, te 'ka 'fɔ o -sru "dɪ! -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, 'wɪ tɪglɪ 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'kɔlamɔn -e 'o 'tɛ 'e cin da dɪ. ɛn "nyian bε, 'tɛ 'san 'lee klun 'ka 'kɔlamɔn -e 'o 'kɔn fɛ -tɔwɪ "nan dɪ. 15 ɛn "nyian bε, Crizi 'lee Satan yei 'ka 'a ble dɪ. ɛn "nyian bε, min nɛn e yi -tɛala Crizi da 'lee min nɛn ya'a yi tɛala Crizi "da "dɪe, -wee ci "nrɔndɪ 'ka 'tɔwɪ "dɪ. 16 ɛn "nyian bε, Bali -pan 'kɔn bε, -yɔ -pan 'kɔn "cɛɛ dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan -kaa ya Bali nɛn -a yɪɛ ci "man "bε -yee 'kɔn 'a. 'Wɪ zɪɛ Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«An -nyɛanla o va.
An -kɔan -wee Bali -a,
ɛn o -kɔan 'mɛn minnun -a.»
17 -Yee "wɛan nɛn Minsan -a 'vɪ 'nan:
«'Ka 'si minnun yei,
'ka 'cɛn o man!
Fɛ nɛn e 'ka "tri -tɔa Bali 'lɛ bε,
'ka -wɛɛ 'nan 'ka "sia -a drɛdɪ man!
-Te ka 'wɪ zɪɛ -a drɛ bε,
an 'ka "kuan 'an 'pɛ "fli "a.

18 An -kɔan 'ka "tɪ "a.
ɛn ka -kɔan 'an 'pɪnɔn 'lee 'an 'lunɔn -a.
'An 'bɔ 'plɛblɛ pεεnɔn 'san Bali,
mɛɛn 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

7

1 'An beenun, 'winun zɪɛ Bali -tɔ "da 'nan 'e dra -cɛɛ, -yee "wɛan e ya "le -kaa 'fli drɛ 'saun Bali 'lɛ 'sidɪ -a 'wɪ 'wɪdɪnɔn nɛn o -kaa "tri -tɔa Bali 'lɛ bε -a drɛdɪ man! -Kaa 'wɪ zɪɛ -a drɛ -e -kaa drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn -kaa drɛ "klandɪ -a Bali lɔ!

Pɔl Korɛnti 'nɔn trɔ 'ba 'nan 'e 'nan wɪ 'e 'kɔn o man

² 'Kv 'nan wɪ 'e 'kɔn 'ka man. Kv 'a 'wɪ drɛɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. En kv 'a drɛɛ -e 'ka 'va min -tɔ 'e 'si -si tɪglɪ da dɪ. En kv 'a 'ka 'va min -tɔ ta -blɪɛ dɪ. ³ 'Wɪ "cɛɛ maan -tɔa 'ka man 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a dɪ. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'va 'nan 'ka 'nan wɪ a 'kv man 'kpa tɪglɪ. -Te e ya 'belɪdɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. En -te e ya -kadɪ -a oo, 'ka 'nan wɪ a 'kv man. ⁴ An -kɔlaman 'wɪ tin 'badɪ -a 'cɛɛ 'an 'ta le 'an "koe "a. En an -kɔlaman 'ka 'sɪ -fɔdɪ -a. Yra yɪdɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa 'kv man bɛ, ya 'a 'an "koe 'sia 'an da dɪ, 'pian 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

Korenti 'nɔn 'ta wɪ mandɪ ci "nran -nɔn Pɔl lɛ

⁵ Zɪ kv 'bɔla Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'kv 'ci 'ka 'kɔnlɛa "tra "dɪ. 'Wɪ a 'kv man -pɛ pɛɛnɔn da. Minnun a 'tɛ 'panan 'kv da -pɛ -tɔ -a. En "nyian bɛ, 'kv 'ci a 'e 'tɔdɪ lou. ⁶ 'Pian Bali nɛn e minnun nɛn o -pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, e o ci -taa "tra "bɛ, e 'kv "koe "tɔ 'kv da Tit -le -tadɪ -a. ⁷ E 'ka 'nan Tit -le -tadɪ 'saza 'bɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn kaa 'bɔ "koe "tɔ -a 'e da bɛ, -yɛɛ 'kv "koe "tɔ 'kv da. Yaa 'sinan 'pa 'kvɛ 'nan, 'an dra 'ka -tɛa 'kpa tɪglɪ. En 'wɪ nɛn e drɛ bɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ. En "nyian 'nan, ka ya 'ka 'tɔdɪ 'an -sru 'plɛblɛ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ "wɛan bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman 'e -ciala "da.

⁸ 'Fluba nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ bɛ, maan -tɔa 'nan e 'wɪ 'nan 'ka man. 'Pian -a 'wɪ 'ka 'nanlɛ 'an man "fo "dɪ. E ya "le 'an vɪ 'cɛɛ 'nan, zɪ maan 'man 'nan 'fluba zɪɛ e 'ka ta drɛ 'trɔdrɔ 'e 'ciɪla "da "bɛ, 'wɪ 'nan 'an man. ⁹ 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ 'an 'ci "nranman. 'An 'ci 'ka "nranman 'nan an 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ. 'Pian 'an 'ci "nranman 'nan 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ bɛ yaa drɛ en 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. -Yɛɛ "wɛan nɛn 'fluba 'bɔ nɛn kvɔ crɛn -tɛ zɪɛ ya 'a 'wɪ drɛɛ -wɪdɪ 'ka 'va min -tɔ lɛ dɪ. ¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'nan -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan en e 'si -a drɛdɪ man bɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, -a 'wɪ 'ka -taa 'nanlɛ "man "dɪ, kɔɔ Bali -a 'sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min ta drɛ 'trɔdrɔ 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ -le "wɛan en ya 'a

'silɛ -a drɛdɪ man dɪɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, 'ka 'ta nɛn e drɛ 'trɔdrɔ zɪɛ, -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ 'ka 'va nun bɛ, kaa 'sia 'wɪ 'a, en kaa man toba -fɔ 'mɛn. 'An yɪdɪ dra 'ka -tɛa, en 'ka 'man a 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ Bali -le 'wɪ 'ji. 'Wɪ nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, e 'nan 'ka man, en e 'ka 'tɛ "klan -a. -Yɛɛ "wɛan ka 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ. 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan ka 'ka -a -sru "dɪ.

¹² 'Fluba 'bɔ nɛn maan crɛn -tɛ 'cɛɛ zɪɛ, ma'an crɛn -tɛɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. En "nyian bɛ, ma'an crɛn -tɛɛ min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ drɛ -yrɛ "bɛ -yɛɛ "wɛan dɪ. 'Pian maan crɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka -kɔla -a -kɔɔndɪ -a 'nan Bali 'lɛ bɛ, ka ya 'kv -sru "fo. ¹³ 'Wɪ zɪɛ kaa drɛ. -Yɛɛ -maan 'kv "koe "tɔ 'kv da.

-A da "cɛɛ e -fɔ 'saza dɪ. 'Pian zɪ kv Tit 'yɪ bɛ, 'kv 'ci "nran 'e 'ciɪla "da. Kɔɔ 'wɪ nɛn kaa "koe "tɔ -a 'e da bɛ, e ci "nrandɪ -nɔn -yrɛ. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Tit 'bɔ yɪɛ man bɛ, an 'ka 'sɪ -fɔ, en ka'an 'tɛɛ 'yra -a dɪ. 'Ka 'tɔ "yɪ "nɛn kvɔ 'vɪ bɛ, e drɛla "da, "le zɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn kvɔ 'vɪ 'cɛɛ bɛ e ya tɔ pɛɛnɔn man 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ Tit -le 'ka yɪdɪ "yɪ "bɛ 'e 'ciɪla "da "mɛn. Kɔɔ zɪ e 'lɔ 'ka 'va bɛ, yaa 'yɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ -e 'ka 'ta wɔla 'kv wei da. En yaa 'yɪ "nyian 'nan 'ka yɪɛ 'nan 'e man en cɛɛ 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹⁶ Kaa -ci kɔɔn 'nan, an -kɔlaman 'an yɪ -tɛala 'ka da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa.

8

'Yalɛ -tɛnɔn nɛn Zeruzalɛm -leglizɪ -ji bɛ Zozinɔn "yɪ drɛ -wɛ

¹ 'Kv "bɔvɪ Zozinɔn, 'wɪ nɛn Bali -le "yɪ -a drɛ -leglizɪnɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -a -jinɔn lɛ bɛ, e ya "le 'kv 'sinan 'pa 'cɛɛ. ² Yra yɪdɪ "kaga 'bɔ o man -wee yɪ -tɛradɪ Bali da -nanjɛn vɛ -a. En 'yalɛ o -tɛ 'e 'ciɪla "da. 'Pian ci "nrandɪ -dan a -wɔ, en o "lala -nɔn "kaga Zozinɔn 'le vɛ -a. ³ 'Wɪ 'kpa, maan ve o man 'nan, zɪ e cɪ -wɔ "bɛ waa -nɔn, en "nyian waa -nɔn 'e 'ciɪla "da. Min -tɔ 'ka 'tɔlɛ o man -a -nɔndɪ -a dɪ. ⁴ -Wɛɛ kɔala 'kv man 'kv tru 'badɪ -a 'nan 'kv 'si -nɔn 'wɛ -e "yɪ "nɛn

Zozinon "ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem be -wle "be, 'o 'wee ve 'pa "va. ⁵ 'W1 nen -a -cin 'ka 'ku 'ji diε, -a 'bo nen waa dre. Koo 'o 'fli -non Minsan -le 'nyranman -ji, en "be -sru 'o 'fli -non "nyian 'ku 'bo le 'pad1 -a 'ku 'va. Waa dre "le z1 Bali ci "va "be -yee 'w1 'zu. ⁶ 'W1 z1ε -yee "wean nen ku Tit tru 'ba 'nan, 'e 'lv 'ka 'va. "Yi "nen yaa pei -trɔa 'nan 'ka dre Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'e 'lv -a 'le 'sran.

⁷ 'Cee yi -terad1 Zozi da a -dan. En ka Bali -le 'w1 "paaman sidɔ. En kaa -ci maan 'kpa tigh1. En 'ka 'man a 'e 'tɔd1 'pleble Bali -le 'w1 'ji. En 'ka cin ye "yi 'kpa "le z1 kua -nan koon 'cee be -yee 'w1 'zu. 'W1 pɛenon z1ε cee dra 'e -ciala "da. -Yee "wean maan laabo 'ka lɔ 'nan "yi "nen ka "ta -a dra Zozinon 'le ve -a be 'e -ciala "da "nyian!

⁸ -Tɔ "cee maan wo 'ka man 'nan -e 'ka dre d1. 'Pian 'w1 nen Zozinon -mienun -a dre be, maan 'sinan 'pa 'cee 'nan -e 'ka "koe 'e 'kɔn 'ka da 'cee ve dɛnan. 'W1 z1ε -a dɛd1 -a nen 'ka "bu1 Zozinon yid1 "yi "ci -koonman. ⁹ "Yi "nen -kaa san Zozi Crizi -a dre be kaa -tɔa. Kaa -tɔa 'nan e ya fɛzan -a Bali 'le, en 'e 'fli dre 'yale -tɛzan 'cee "wean. Yaa dre z1ε 'nan -e -yee 'yale -tɛd1 'e 'ka dre fɛnon 'a Bali 'le.

¹⁰ 'An 'ci w1 nen e ya "le 'an v1 'cee 'w1 z1ε -a da be, -nyren 'gu. E ya 'cee 'w1 "yi "a -e "yi "nen Zozinon "ta -a dra Zeruzalem Zozinon 'le ve -a be, 'ka 'cee ve 'pa "va. 'W1 'kpa, cee 'w1 z1ε -a pei 'trɔa "nen "le pee man, en cee 'v1 'ka 'bo 'a 'nan, kaa dra. ¹¹ -Yee "wean 'be nen 'gve, 'ka yie -trɔa "da, -e 'ka 'le 'sran. 'Ka 'ta 'e 'kɔn "fava -a dɛnan "le z1 'ka 'ta dre "fava -a v1nan 'nan kua dra be -yee 'w1 'zu. "Lala nen 'ka 'pe "sɔa -a -nɔnd1 -a be, -a 'bo nen 'ka -nɔn! ¹² Maan ve 'cee 'nan, -te min fe -nɔn 'e 'ci 'fidaa 'a, "le z1 -a -pe "sɔa -a be -yee 'w1 'zu be, -yee 'sɔ Bali le. 'Pian 'be nen min -pe 'ka 'sɔa 'be 'nɔnd1 -a diε, Bali 'ka tin tɛa min da 'be man d1.

¹³ Fe nen maan 'v1 z1ε -yee ci 'nan, e 'ka 'nan 'ka "dre wɔ 'yale -tɛnɔn 'a fe -nɔnd1 min pee le -le "wean d1. 'W1 nen e ci "yi "be -nyren 'nan, 'e 'kɔn 'ka pɛenon 'lɔ 'sɛzenon. ¹⁴ 'Be nen 'gve fe a "cee 'lɔ "kaga, 'pian -a 'w1 a -wee "man.

-Yee "wean 'ka 'pa o va! 'Li 'pei -te -a 'w1 a "cee "man be, -wee "paa 'ka 'va. E ya "le Zozinon 'o 'w1 z1ε -a dre te fe a o pɛenon 'lɔ 'sɛzenon. ¹⁵ Koo e ya 'e 'cɛn -tɛd1 Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«-Te min -tv -a koola "kaga 'kɔ oo, -yee ve 'lee min nen yaa koola "wɛnnon be e 'bo 'e cin man. En -te min -tv -a koola "wɛnnon 'kɔ oo, -yee ve 'lee min nen yaa koola "kaga "be e 'bo 'e cin man.»

Pɔl minnun 'pa 'sia Korenti 'non le

¹⁶ Ku Bali muo -fɔa 'nan, yaa dre en 'ka 'nan w1 a Tit man, "le z1 'ka 'nan w1 ci 'ku man be -yee 'w1 'zu. ¹⁷ Koo 'w1 nen kua laabu Tit -lɔ be, e w1 "man 'e 'ta le "koe "a. Maan ve 'cee 'nan, -yee 'v1 'e 'bo -a 'nan 'e "lo 'ka 'va.

¹⁸ -Kaa "bu1 Zozizan nen -a 'tɔ "yi "a -legliz1 -tɔd1 pɛenon 'ji Zozi Crizi -le 'w1 'nɔnnon vid1 man be, kua "paa "va -wee "lo "a. ¹⁹ -Leglizinun 'bo 'be 'si "va 'nan 'e 'ku 'ku 'pa "yi "nen ku "ta -ko -a -nɔnle Zeruzalem be -a -nan. "Yi z1ε ku "ta -ko -a 'nan -e Minsan 'bo 'tɔ 'e dre -dan, en -a -kɔnd1 nen "nyian 'nan ku ya "vale 'nan 'ku "paa o va. ²⁰ En "nyian be, ku 'ka "vale 'nan minnun 'o 'w1 'ku man -wli d1 "lala "kaga z1ε -yee "wean d1. ²¹ Koo kua -weeman 'nan 'w1 nen kua dra be 'e 'kɔn 'e 'sɔd1 "ji Minsan 'le, en kua -weeman 'nan 'e 'kɔn 'e 'sɔd1 "ji minnun 'le.

²² Min "fli z1ε, -wee "ta "lo. En ku -kaa "bu1 Zozizan 'tv 'pa "nyian o va. -Kaa "bu1 z1ε, kua 'y1 -pe "kaga "ji 'nan -a "koe "a 'e da Bali -le 'nyranman 'pad1 -ji. 'Be nen 'gve, -a "koe "a 'e da 'e 'cilad1 "da, koo e yi -tɛala 'ka da "fo.

²³ Tit -le ve be, kve 'ta wɔla 'be 'a, en kve 'nyranman "paa 'be 'a 'cee ve -a. 'Pian Zozinon nen o 'lv -a 'pale be, -wee ve be, -leglizinun 'be o 'pa 'sia. Minnun Crizi 'tɔ dra -dan -wee "wean. ²⁴ -Yee "wean 'ka o 'kun 'ka 'pe "fli "a, -e -leglizinun 'o 'tɔ 'nan, ka min ye "yi. En -e 'o 'tɔ "nyian 'nan, 'ka 's1 nen kua -fɔ be, e 'ka 'w1 "tun "a d1.

9

Fe -le "wean nen Pɔl Zozinon -mienun -trɔa 'e 'le be yaa -ci 'v1

1 Maan 'yi 'nan, e 'ka paan 'le 'an 'fluba cren -te 'cee, 'yi "nen Zozinon 'ta -a dra Bali -le minnun nen Zeruzalem be -wle 'be, -a da di. 2 Koo maan -toa 'nan, 'ka 'ta a 'fava 'wi zie -a drenan. En an 'ka 'si -fo Masedoa 'non 'le 'wi 'bo zie -a man. Maan 'vi -wle 'nan, kaa nen Akai 'leglon 'ji be, -e 'e "sia "nen 'le pee man be, te 'ka 'man a 'e wuudi 'wi zie -a dredi -a. En 'ka "koe "nen 'ka da -a drenan be, e Zozinon "kaga "koe "to 'o da.

3 An -kaa "buu Zozinon 'labε o -trōa 'an 'le 'nan -e 'ka 'si nen kua -fo be, -a "nen 'e vλε 'e 'fo 'e "tun "di. An ya "vale 'ka 'man 'e 'kon 'e wuudi 'wi nen maan 'vi minnun le be -a da. 4 Fe nen maan ve zie -yεε ci 'nan, -te 'ku 'vale Masedoa Zozinon -mienun -a ku 'lo te 'ka 'man 'ka 'e wuudi diε, e 'ka "yi "di. Koo 'ku 'bo nen ku 'ka 'si -fo be, 'yra -taa 'ku 'tele, en 'ka 'bo "nyian 'yra -taa "cee "te wλε. 5 -Yee "wean nen maan 'yi "yi -e 'an -kaa "buu Zozinon zie o tru 'ba 'nan 'o 'trōa 'an 'le. O "ta "lo 'nan -e "yi "nen kaa 'vi 'ka 'bo 'a 'nan 'ka dra be 'o -te 'e cin da. 'Ka -non -wλε, koo an ya "vale -a man 'e 'kon 'e wuudi 'vaa -e 'ku 'lv. 'Wi zie -yεε -koonman 'nan kaa -non 'ka 'ci 'fidaa 'a, en min -tu 'ka 'tole 'ka -sru "di.

Fe -nondi ci 'fidaa 'a be -yεε 'so Bali le

6 E ya "le 'an 'wi 'tu -cin -to 'ka 'ji. -Nyren 'nan, zi min fei 'pa be -a ta fe 'wλε nen yaa -tea. 7 'Wi zie -a da nen 'ka 'ci "nrōn, -e min -tu 'e 'non 'le zi 'e 'si -a souba man be -yee 'wi 'zv. Te 'e -non 'e 'ci "pou "a di, en te 'e -non 'le 'nan fe nen min a 'e 'todi -a -sru "be -yee 'wi 'zv di. Koo min nen e fe -non ci "nrandi -a be -a san nen Bali -a ye "yi. 8 En "nyian be, 'pleble a Bali lo 'nan -e 'e "yi 'to 'tudu pēenon dre 'cee. Yaa -non 'cee 'e 'ciladi "da, 'nan -e 'ka 'bo "nyian 'ka -kōla "yi 'to 'tudu pēenon dredi -a min pēenon le.

9 'Ka dre zie, koo e ya 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'yee "yi fuila "man, yaa -non 'yale -tenon le be, -a 'to "yi "fo 'li 'trilii.»

10 En "nyian be, Bali nen e fe 'wλε -non fei 'pazan le, en e -blife -non -yεε "be, e -taa fe 'wλε 'non le 'cee 'e 'ciladi "da. Yaa dra -e 'e 'pa "da, 'nan -e 'ka -kōla

'cee "yi fuiladi -a "man. 11 'Wi 'kpa, Bali -taa 'ka drele fenon 'a -pε "kaga "ji, -e 'ka -kōla "fe -nōndi -a minnun le 'kpa tigli. Tōon 'cee "yi "nen kaa "paa 'ku 'lo -e 'ku 'ku -a be, -yee "wean minnun -taa Bali muo "fōle.

12 'Cee "yi "nen ka -taa -a drele be, e "paa Zozinon nen 'yale o -te Zeruzalem be o va. En "nyian be, yaa -maan -e min "kaga 'o Bali muo "fō. 13 'Cee "yi "dredi zie, -te waa -nan 'yi be, o Bali 'to dra -dan. Koo ka ya 'ta wolanan Zozi Crizi -le 'wi 'nonnon da, en ka fe -non -wle 'ka 'ci 'fidaa 'a, en kaa dra zie min pēenon le. 14 'Wi -dan nen Bali -le "yi -a dre 'cee be, -yee "wean, o -taa Bali tru 'bale 'cee 'ka yidi "yi "a. 15 En -kaa pēenon -kaa Bali 'to dre -dan! Koo "yi "nen min 'ka 'kolaman -e 'e vi 'e 'le diε, yaa dre -cee.

10

'To nen minnun -a 'pa Pōl man be, yaa -ci 'si

1 'An 'bo Pōl, e ya "le 'an 'wi 'tu -ci 'si 'cee. Minnun 'wi "paa 'an da 'nan, -te 'an 'ka yra 'yi be, an 'ka 'va wi ve -trōo. 'Pian -te an 'ka 'ka "srōn "kogo diε, an 'ka 'va wi tin "baa 'e 'pleble da. Kaa -toa 'nan Crizi a -trōo, en e ya min 'kpa -a. An ya "vale 'an 'wi dra "le -yee 'wi 'zv. -Yee "wean an 'ka tru "baa 'kpa tigli 'nan, 2 te 'ka 'wi dre -te an 'bōla 'ka 'va nun be, -e 'an 'ka 'va wi dre 'e 'pleble da di! 'Pian minnun nen o 'to "paa 'ku man 'nan blamin -ci 'so wi -sru "nen ku ci be, -te an 'bōla 'ka 'va be, an tin "baa -wle 'e 'pleble da.

3 Ku ya blaminun -a, 'be a zi. 'Pian -kuli nen ku ci "man 'gυε, e 'ka blamin -le -kuli -tandi pe -ji di. 4 Fe nen maan 'vi zie -yεε ci 'nan, 'kve -kuli -tan fenun nen ku -kuli -taan "a be, o 'ka fenun nen blamin -a "sia -e 'e 'ku -kuli man be -a di. 'Pian 'kve -kuli -tan fenun be, Bali 'pleble 'non -wle -e 'ku Bali 'nanmannon 'le 'pleble 'kl. Blamin -le ci "nrōndi nen e ya -wliidi "be, kua yi -kaa. 5 En -yee -dandan 'tandi nen yaa maan ya 'a 'we "man -e 'e Bali -to diε, kua yi -kaa. Kua dra 'nan -e blamin -le ci "nrōndi pēenon 'e lila Bali da te

e 'ta wola Crizi wei da. ⁶ En minnun nen 'o 'wɪ 'paa 'kʊ da 'labɛ, 'kʊ -taa 'wɪ 'nen -kɔɔnɩɛ -wɩɛ. 'Pian 'kʊ ya -a man -pennan 'nan 'ka 'bɔ 'labɛ, 'ka 'ta woladı 'sia 'kʊ wei da tɪgɩ 'vaa -e 'kʊ drɛ.

⁷ 'Ka 'wɪ 'gʊɛ -a -nanjen 'ka 'bɔ 'a -tu. Min nen yaa ve 'e 'fli man 'nan 'e ya Crizi -le vɛ -a bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ji 'nan, 'kʊ 'bɔ 'nyian 'kʊ 'ya wo Crizi -le vɛ -a 'le -yee 'wɪ 'zʊ! ⁸ En 'nyian bɛ, 'ka -tɔ 'nan, Minsan -a -si -nɔn 'kʊɛ 'nan 'kʊ 'pa 'ka 'va -e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ, 'pian yaa vɩɛ 'nan 'kʊ 'ka 'ci baa -ji dɩ. -Te 'wɪ zɩɛ an 'kʊ 'sɪ -fɔ -a 'e 'ciɩa "da "bʊv "bɛ, -a 'yra 'ka 'an 'tɛa "fo "dɩ.

⁹ Te 'ka 'ci 'nrɔn 'nan, an ya "vale 'an 'ka -tɛa "klan -a 'mɛn 'flubanun nen maan crɛn -tɛa 'cɛɛ bɛ -a -ji dɩ! ¹⁰ Fɛ nen maan ve zɩɛ -yɛɛ cɪ 'nan, minnun -a ve 'an man 'nan: «Pɔl -le 'flubanun nen yaa crɛn -tɛa "bɛ, e 'wɪ tin "baa min lɛ -ji 'e 'plɛblɛ da, ɛn e 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man. 'Pian -te -a 'bɔ po a -nan bɛ, min yɩɛ 'ka "naan "man "dɩ, ɛn e 'ka "le min 'e "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ dɩ.» ¹¹ Min nen e 'wɪ zɩɛ -a ve 'an man bɛ, e ya "le 'an vɩ -a san lɛ 'nan, zɪ 'kʊ wei cɪ 'kʊɛ 'flubanun -ji bɛ, -a -tʊwɩ "nen 'nyian, -te 'kʊ 'bɔla 'ka 'va bɛ, zɪ 'kʊ drɛ wɩnun -kɔan.

¹² -A -cin 'ka 'kʊ 'ji 'nan 'kʊ -kɔan minnun zɩɛ o va dɩ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɩ, 'kʊ 'cɛin -tɔala 'kʊ cin yra 'kʊ 'vale waa dɩ. O 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man, ɛn o ya 'o 'fli -kɔɔnnan 'o cin man. -Blɔ 'tandɩ 'bɛ cɪ zɩɛ. ¹³ 'Kʊɛ vɛ bɛ, 'kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciladı "da "dɩ. 'Wɪ nen 'kʊ 'fli -kɔɔnman -a bɛ, Bali -a -nɔn 'kʊɛ. -Nyɛn 'nan: 'Kʊɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va. ¹⁴ -Yee "wɛan -a -ci a 'wein 'nan, 'kʊ 'ka 'wɪ -dandan vɩnan 'kʊ 'fli man 'e 'ciladı "da "dɩ. "Te 'e 'kɔn 'nan 'kʊɛ "cɛɛ 'bɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'a 'ka 'va 'e tɛdɛ dɩɛ, "te maan ve 'nan 'wɩnun nen kʊa ve 'kʊ 'fli man 'gʊɛ, e ya 'e 'ciladı "da. ¹⁵ 'Kʊ'a 'wɪ -dandan ve 'kʊ 'fli man 'e 'ciladı "da "dɩ, ɛn e 'ka min pee -le 'nyranman da dɩ. 'Pian -a -cin a 'kʊ 'ji 'nan, -te 'cee yɩ -tɛradɩ Zozi da 'pa "da "bɛ, 'kʊ 'tɔ 'e drɛ "nyian -dan 'ka 'va. ɛn e drɛ -dan 'nyranman nen kʊa "paa bɛ -yee "wɛan. ¹⁶ 'E drɛ zɩɛ -e 'kʊ -kɔla Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɩdɩ -a

'ka -sru 'flanun da "nyian. 'Wɪ zɩɛ -a -cin nen 'kʊ 'ji. 'Pian 'kʊ 'ka "vale 'kʊ 'fli dra -dandan 'nyranman nen min pee -a 'pa bɛ, -a da dɩ. ¹⁷ 'E ya 'e 'crɛn -tɛdɩ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e ya "vale 'e -dandan "taan bɛ,
'e -dandan 'tan 'nyranman nen
Minsan -a "paa bɛ -a.»

¹⁸ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'wɪ -dandan ve 'e 'fli man bɛ, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian min nen Minsan -a 'tɔ "yɩ "ve bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a.

11

Pɔl 'wɪ 'ci 'si Korinti 'nɔn lɛ 'e 'nan-mannɔn da

¹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le "mɛɛn -wulo 'ka "nyian 'an da dɩ! 'Ka yra 'si, 'ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ 'nyian "an 'fli -sɪ -fɔ! ² Maan ve 'cɛɛ 'nan, an 'ka 'sia te ka ye "le 'nan lɩmɔn nen ya'a tian 'kɔnnɛn -tɔlɛ dɩɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn an 'ka 'nɔn -kɔnnɛn lɛ. -Kɔnnɛn zɩɛ Crizi nen. -Yee "wɛan an ya 'ka 'ta man bʊnan "le zɪ Bali man bʊ 'yee minnun da bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ³ 'Wɪ nen -mlɛn -a drɛ 'li ɛv lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! 'E ɛv man 'yɩ 'yee see "paa weinun -a. "Klan a 'an 'ji 'nan, te 'cee vɛ 'e drɛ zɪ dɩ! Kɔɔ an ya "vale 'nan 'ka 'fʊ Zozi Crizi -tʊwɩ -sru, ɛn 'ka 'fʊ -a -sru 'ka 'ci 'fɩdaa 'a.

⁴ Fɛ nen maan ve zɩɛ -yɛɛ cɪ 'nan, 'kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'vɩ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta 'wɪ 'pee vɩ 'cɛɛ Zozi da. ɛn "nyian bɛ, Bali lei 'saun a 'ka 'lɔ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'ta lei pee -nɔndɩ 'cɛɛ 'wɪ vɩ. ɛn "nyian bɛ, 'kʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɩ 'cɛɛ, 'pian ka "we "man -e min 'e 'wɪ 'nɔnnɔn 'pee vɩ 'cɛɛ.

⁵ Zozi 'le 'pasianɔn nen o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɩ. ⁶ 'An 'pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ tin 'badɩ -a fɛnyian "le -wee 'wɪ 'zʊ. 'Bɛ a zɪ, 'pian te e ya Bali -le 'wɪ 'tɔdɩ -a bɛ, mɛɛn -tɔa. 'Wɪ zɩɛ mɛɛn 'ci kɔɔn 'ka 'tʊdʊ pɛɛnɔn lɛ, ɛn mɛɛn 'ci kɔɔn -pɛ "kaga "ji.

⁷ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen maan 'vɩ 'cɛɛ bɛ, maan 'vɩ 'cɛɛ 'e "tun. 'Ka'an 'pan wʊlɛ dɩ. -Te an 'wɪ zɩɛ -a drɛ bɛ,

e 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "a dɪ. 'Pian 'an 'fli drɛ 'cɛɛ "wɛnnɔn 'nan -e 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a. ⁸ An wɪ "man ɛn -leglizi peenun 'an pan 'wɒ 'nan -e 'an -kɔla 'nyranman zɪɛ -a 'padɪ -a 'cɛɛ. E ya "le crin nɛn maan 'wɒ, kɔɔ -a -nɔan da "cɛɛ -e -leglizi pee nɛn 'yaan 'pan wɒ dɪ. ⁹ -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, tɒ nɛn maan drɛ 'ka 'va ɛn "lala 'wɪ 'tɔ 'an man bɛ, ma'an 'silɛ 'ka 'va min -tɒ -lɔ dɪ. 'Pian -kaa "bɒɪ Zozinɔn nɛn Masedɔa 'lɛglɔn 'ji bɛ -wɛɛ ta 'palɛ 'an 'va "lala "nɛn -a 'wɪ cɪ 'an man bɛ -a. Maan wɛɛ 'nan te 'an 'kɔn 'ka 'win -ji -trɔ -a dɪ. ɛn maan dra tian zɪ. ¹⁰ An ya Crizi -le 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn an 'wɪ tɪglɪ ve 'cɛɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn maan ye 'mɛn 'tɔ -dan tɒ -a zɪɛ, min -tɒ 'ka Akai 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji -e 'e -kɔla -a 'sidɪ -a 'an 'lɔ dɪ. ¹¹ -Mɛ "le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ? ɛn -te maan 'vɪ bɛ, -a -ci nɛn 'nan ma'an 'ka 'ye "yi dɒv? -Cɛjɛ, 'bɛ "cɛɛ dɪ. 'Pian an 'ka ye "yi, ɛn Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn maan ve.

¹² An 'ka ye "yi, 'pian maan dra "le zɪ maan pei 'trɔa 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɒ. Ma'an wɛɛman 'nan 'kaan 'pan wɒ dɪ. Maan dra zɪɛ minnun nɛn o cɪ 'ku 'man -wɛɛnan bɛ -wee "wɛan. O ya -si -tɒ -wɛɛnan 'nan -e 'o -dandan 'tan -a vidɪ -a 'nan, ku "lala "sia "le 'wee 'wɪ 'zɒ.

¹³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, Zozi Crizi -le 'pasianɔn tɪglɪ "cɛɛ waa dɪ. Min see "paanɔn nɛn waa, ɛn 'o 'fli ta yɔɔman 'nan o ya Zozi Crizi -le 'pasianɔn 'a. ¹⁴ 'Wɪ zɪɛ te 'e 'ka 'kan dɪ! Kɔɔ Satan 'bɔ bɛ, 'e 'fli ta yɔɔman 'nan e ya Bali -le 'pasiazan -a. ¹⁵ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, e 'ka min 'kan wɪ -a -e Satan -le minnun zɪɛ 'o 'fli ta yɔɔ 'nan o ya Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a dɪ. 'Pian -wee 'wɪ 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn waa drɛ bɛ -a man pan nɛn Bali -a wo -wɛɛ.

Yra yɪdɪnun nɛn o 'bɔ Pɔl man bɛ yaa -nan wɪ 'vɪ

¹⁶ E ya "le 'an vɪ "nyian 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ! 'Pian -te 'wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'ka 'ji bɛ, ka 'wɪ "man -e 'an 'bɔ "nyian "an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man "wɛnnɔn "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ¹⁷ 'Wɪ -dandan nɛn an "ta -a ve 'an 'fli man 'gɒɛ, maan -tɔa 'nan, e 'ka 'wɪ nɛn

Minsan 'suzan -a ve bɛ -a dɪ. 'Pian e ya "le min nɛn -a -wulo 'ka 'e da dɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪnan. ¹⁸ Min "kaga "a 'ka yei, o 'wɪ -dandan ve 'o 'fli man 'nan -e 'o 'sɔ minnun lɛ. -Yee "wɛan 'an 'bɔ "nyian "an dra zɪ. ¹⁹ 'Ka 'fli "siala 'wɪ 'tɔnɔn 'a, 'pian ka "we "man -e 'ka "trɔɛn "tɔ minnun nɛn o -wulo 'ka 'o da 'labɛ dɪɛ -wɛɛ. ²⁰ O 'ka drɛ 'wee nɔannun -a, te 'o 'ka 'ta -ble. Ka ya -wɒ "pɒ 'kuin, ɛn o -va -ble 'ka da, te o 'pa -fɔɔman 'ka yra. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa dra 'cɛɛ te ka "we "man. ²¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a -cin 'ka 'tɔlɛ 'ku 'ji 'nan 'ku 'ta zɪɛ -a wo 'ka 'va 'mlɔnmlɔn dɪ. 'Pian -te 'ka 'ci "nrɔnman 'nan, e ya 'yra -tɛ wɪ -a 'ku 'lɔ bɛ, -a -nɔan da nɛn.

'Wɪ -dandan nɛn minnun -a ve 'o 'fli man bɛ, 'an 'bɔ "nyian an "ta "an 've. "An "ve "nyian "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. ²² O ya Ebre 'nɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian Ebre min nɛn "mɛɛn "a. Izrael 'nɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Izrael min nɛn "mɛɛn "a. Abraam kludanɔn nɛn waa, ɛn 'an 'bɔ "nyian Abraam kluda min nɛn "mɛɛn "a. ²³ O ya Crizi 'sunɔn 'a. 'An 'bɔ "nyian an ya Crizi 'suzan -a 'e "mlian o pɛɛnɔn da. Maan ve "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. An Bali -le 'nyranman 'pa e cɪ o pɛɛnɔn 'le ve da. An -pɒ 'kɔn blɪ Bali -le 'wɪ 'ji e cɪ o pɛɛnɔn 'le ve da. Minnun 'an -sɔn e cɪ o pɛɛnɔn da. Tɒ "kaga 'bɔ bɛ, 'an 'kadɪ -fɔla tɒ Bali -le 'wɪ 'ji. ²⁴ Zuif 'nɔn 'an 'sɔn 'e 'pa -a 'soolu, te o -ngble 'lɛ wo 'an 'ji -tɒdɒ -fuba yaaga 'wɛɛ 'sɔrasɪɛn. ²⁵ Rɔm 'nɔn 'an 'sɔn sɔnba "a 'e 'pa -a yaaga. ɛn Zuif 'nɔn -a wɛɛ 'nan 'waan -tɛa "kɔlɛ -a 'e 'pa -a -tɒ. ɛn -klɒ -sran ji 'maan 'e 'pa -a yaaga 'yi yɪɛ da. -A -tɒ drɛ bɛ, an -pei -man -tɒ 'lee yidɛa drɛ 'yi 'va. ²⁶ An 'ta "kaga 'wɒ bɛ, te fɛ 'an "bluman. -A -mie drɛ 'yi 'cɛnnan 'ji, ɛn -a -mie drɛ bɛ, yɪɛ 'plɛnɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'an "bɒɪ Zuif 'nɔn 'bɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɛɛ 'an blu, ɛn -a -mie drɛ 'fla yei, ɛn -a -mie drɛ "bui "da, ɛn -a -mie drɛ 'yi yɪɛ da, ɛn -a -mie drɛ bɛ, minnun nɛn 'o 'fli "siala 'an "bɒɪnun Zozinɔn 'a bɛ, -wɛɛ 'an blu. ²⁷ ɛn "nyian bɛ, bodrun funnin te an ya 'nyranman da, ɛn bodrun funnin te 'an "koe -nyaan. -A -mie drɛ bɛ, 'an

yi 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, 'yi dra 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, an fɛ 'sɔn, ɛn -a -mie drɛ bɛ, trun 'an 'tɛ, ɛn -a -mie drɛ bɛ, sɔ klɪ 'an man. ²⁸ 'Wɪ "kaga "a tian paan -e 'an vɪ, 'pian -a -tɔwli 'gʊɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. Yi -tɔdʊ pɛɛnɔn man bɛ te -leglizɪ -nan wɪ a 'an man. ²⁹ -Yɛɛ cɪ "le 'nan -te min 'ka 'e 'tɔdɪ 'plɛblɛ yi -tɛradɪ Zozi da -ji dɪɛ, 'an 'bɔ "nyian te "mɛn "koe "a 'e 'sidɪ 'an da. ɛn -te min -tʊ 'si -si tɪglɪ da bɛ, 'an 'bɔ "nyian -a 'wɪ trun -fɔa 'an man.

³⁰ -Te e ya 'nan 'an 'wɪ -dandan vɪ 'an 'fli man bɛ, yra yɪdɪnʊn nɛn o 'bɔ 'an man Bali -le 'wɪ 'ji bɛ -a 'bɔ 'a nɛn an -dandan "taan. ³¹ 'Wlu "cɛɛ maan -sɛan "dɪ. Bali nɛn -kaa san Zozi "tɪ "a bɛ yaa -tɔa zɪ. 'Tɔ -dan 'e 'fʊ -yee vɛ -a 'li 'trilii. ³² 'Wɪ 'kpa, tʊ nɛn an ya Damas bɛ, 'fla zɪɛ -a tazan nɛn mingɔnnɛn Areta -a -tɔ bɛ, e minnʊn paala 'fla man -klɔn -yrɛ pɛɛnɔn "nɛn 'nan -e 'waan 'kun. ³³ 'Pian min -mienʊn 'pa 'an 'va, waan 'fɔ saannɛn 'ji, ɛn waan 'bɔla -fenɛdi da. -A -nan nɛn waan sɔɔnla 'fla man -klɔn -sru, ɛn an -kɔla 'tɛdɪ -a -ji.

12

'Wɪnʊn nɛn Bali -a -nan kɔɔn Pɔl lɛ bɛ yaa 'vɪ

¹ E ya "le 'an 'wɪ -dandan vɪ tian 'an 'fli man. Maan -tɔa 'nan e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian 'wɪnʊn nɛn Minsan -a -nan kɔɔn 'mɛn bɛ 'lee 'wɪnʊn nɛn yaa ta 'bɔla 'mɛn bɛ, 'e 'bɔ 'mɛn 'bɛ da. ² An Zozizan 'tʊ -tɔa. Zozizan zɪɛ 'wɪ nɛn e drɛ -yrɛ "bɛ -a -nan lɛ -fuda sinjɛn nɛn 'gʊ. Bali -a 'sia ɛn e -kʊ -a la yaaga da. 'Pian -te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa. ³ 'Wɪ 'kpa, min zɪɛ maan -tɔa. -Te -a lei -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. ɛn -te -a po -a nɛn Bali -kʊ -o, ma'an 'bɛ tɔa dɪ. Bali -tɔwli 'bɛ -tɔa. ⁴ Maan -tɔa 'nan Bali -kʊ -a 'yee fɛnan nɛn min 'ka 'e yra ye 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a -nan. Min zɪɛ 'wɪ nɛn yaa 'man bɛ, blamin 'ka 'kɔlaman -a vɪdɪ -a dɪ, ɛn -a -si 'ka 'e 'nɔndɪ 'nan blamin 'e vɪ dɪ. ⁵ Min zɪɛ -a lɛ nɛn an 'tɔ -dan -nɔan. -Dandan 'tandɪ 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, ma'an dra dɪ. 'Pian -te maan 'vɪ 'nan 'an -dandan "taan bɛ,

yra yɪdɪnʊn nɛn o 'bɔ 'an man bɛ, -a 'bɔ nɛn maan ve.

⁶ ɛn -te an "ta -dandan "taan 'an 'bɔ 'le 'wɪ 'a bɛ, e 'ka 'nan 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Kɔɔ 'wɪ nɛn e drɛ tɪglɪ bɛ -a 'bɔ nɛn maan ve. 'Pian 'an 'pɛ da -tɔa 'bɛ 'a. Maan dra zɪɛ 'nan -e minnʊn 'o 'mɛn 'wɪ tin 'ba 'wɪ nɛn waa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ -a da 'lee 'wɪ nɛn waa 'man 'an da bɛ -a da.

⁷ 'Wɪ nɛn Bali -a -nan kɔɔn 'mɛn zɪɛ, e ya -nyrɛnnɛn wɪ -a. -Yee "wɛan "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a bɛ, Bali 'an 'mɛan drɛ. E ya "le 'nan lei nɛn 'an 'kɔlɛ 'ji. Satan -le 'pasiazan -tʊ nɛn 'an man te 'e 'tɛ -kɔɔnman 'mɛn "tɔgɔ 'an -dandan 'tan -a vɪdɪ -a. ⁸ An Minsan trʊ 'ba 'e 'pa -a yaaga 'nan, 'e Satan -le 'pasiazan zɪɛ -a 'si 'an man. ⁹ Minsan 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. 'Pian yaa 'vɪ 'mɛn 'nan: «Mɛin ye "yi, ɛn mɛin drɛ 'mɛn min -a, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. 'Bɛ nɛn 'i "koe 'ka 'i da dɪɛ, -a -nan nɛn 'mɛn 'plɛblɛ bɔala -dan.» 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan, an -dandan "taan 'nan 'an "koe 'ka 'an da dɪ. Maan dra zɪɛ 'nan -e Crizi -le 'plɛblɛ 'e 'kɔn 'an 'lɔ. ¹⁰ -Yee "wɛan 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -te yra yɪdɪ a 'an man oo, ɛn -te minnʊn 'an "srɔnman oo, ɛn -te 'wɪnʊn bɔa 'an man oo, ɛn -te minnʊn 'tɛ "paa 'an da oo, ɛn -te "klan 'an -tɛa oo, Crizi -le "wɛan bɛ an "we "man ci "nrandɪ -a. Kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'bɛ nɛn 'an "koe 'ka 'an da 'gʊ dɪɛ, -a -nan nɛn Crizi 'plɛblɛ -nɔan 'mɛn 'e 'ciladɪ "da.

Korɛnti 'nɔn 'nan wɪ a Pɔl man

¹¹ An 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ "le 'an 'wulo 'ka 'an da dɪ. Cɛɛ -maan maan drɛ zɪ. Kɔɔ cɛɛ 'wɪ -dandan ve paan 'an man, 'pian ka'a drɛlɛ dɪ. An 'ka fɛ -tʊ -a dɪ, 'pian Zozi 'le 'pasianɔn nɛn o -dandan "taan 'labɛ, maan -tɔa 'nan an 'ka o man "wɛnnɔn Bali -le 'wɪ 'ji dɪ. ¹² 'Wɪnʊn nɛn waa -kɔɔnman 'nan an ya Zozi 'le 'pasiazan -a bɛ, 'an -pɔan 'sran 'e cin da, ɛn maan drɛ 'ka 'va. -Te e ya 'lɛbo "fɔ wɪnʊn -a oo, ɛn -te e ya -cɛ -srɔn "wɪnʊn -a oo, ɛn -te e ya 'wɪnʊn nɛn o Bali -le 'plɛblɛ 'ci -kɔɔnman bɛ -a oo, maan pɛɛnɔn drɛ 'ka 'va. ¹³ -Mɛ "wɪ nɛn maan drɛ -leglizɪ peenʊn -ji, te ma'an 'bɛ drɛlɛ 'ka 'va dɪ? Maan -tɔa 'nan, e ya -tɔwli "cɛ, -nyrɛn 'nan,

ma'an -wεελε 'nan 'kaan 'pan wυ dι. - Te kaa ye "le maan dre 'wli dι "be, 'ka yra 'si, 'kaan man wι 'ce!

14 'Be nen 'gυe an man wυυ 'nan -e 'an 'cein yaagazan 'e 'lv 'ka 'va. 'Pian -te an 'lv be, ma'an -wεεman 'nan 'kaan 'pan wυ dι. Koo 'ka 'lv fe va "cee an ci dι, 'pian 'ka 'bo po va nen an ci. Kaa -tōa 'nan, 'nennun "cee fe treman 'o "ti 'lee 'o "bv "le ve -a dι, 'pian 'nen "ti 'lee 'nen "bv 'be fe treman 'wee 'nennun -le ve -a. 15 'Men ve be, "lala pεenon nen 'an 'lv be, e -ko 'ka 'wulo -wlu. En 'an 'bo 'an 'fli -nōan "nyian "fo 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va. -Te an 'ka ye "yi "bvυ zιe, en ka'a "men 'yι 'wo "yi "dιe, e ya 'kpa?

16 Ma'an -wεελε 'nan 'kaan 'pan wυ dι. 'Wι 'kpa nen! 'Pian 'ka 'va min -mienun -a ve 'nan, an 'ka 'man 'yι see "paa weinun -a, te an "lala "kooman 'ka 'lv -pe pee -ji zia. 17 Minnun nen an o 'pa 'sia 'ka 'va be, -tιe 'ka 'ta bli "lala "koodι -a 'ka 'lv? 18 An Tit trυ 'ba 'nan 'e 'lv 'ka 'va. En an -kaa "bvυ Zozizan 'tv 'pa "va, -wεε 'lv 'a. Tit nen e 'lv zιe, e 'ka 'ta bli "lala "koodι -a 'ka 'lv? -Ceje, ya'a dreλε zι "fo "dι. Koo 'kv 'vale -a 'kve ci "nrōndι a -tōwli, en kv 'ta wōla 'a -si -tōwli "da.

19 -A -mie -nan be, 'ka 'ci "nrōnman 'nan, 'kve tin 'nōnnōn nen an ci -a -wεenan. -Ceje, 'be "cee dι. 'Pian kv ya Crizi 'sunōn 'a, en 'wιnun nen kva dra be, Bali le nen kva -sru "ve. 'Kv "bvυ Zozinōn, 'wι pεenōn nen kva dra be, kva dra 'nan -e 'ka 'tō 'pleble Bali -le 'wι 'ji. 20 Koo "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lv be, ma'an -taa "bōle 'ka man "le zι 'an ci "va "be -yee 'wι 'zv dι. En 'ka 'bo "nyian ka'a 'taa 'an 'tōle "le zι 'ka ci "va "be -yee 'wι 'zv dι. "Klan a 'an 'ji 'nan, an bōa 'ka man te 'wι 'blidι a 'ka yei, en te man budι -a 'ka yei, en te ka ya 'ka nyran siadι 'ka cin yei, en te bōe "blidι a 'ka yei, en te "srōn wōdι a 'ka yei, en te ka "we 'ka cin man -wli dι, en te 'ka 'fli "siala -dandan 'ka cin man, en te ka'a ble 'ka cin yei "dι.

21 En "nyian be "klan a 'an 'ji 'nan, -te an 'lv be, Bali -taa -a dreλε -e 'yra 'e 'an 'te "nyian 'cee "wεan. En 'an 'ta -taa "dreλε -trōdrō minnun nen o 'wι 'wli dι dre 'e tede, en wa'a tian 'silε -a dre dι

man dιe -wee "wεan. An ya "vale 'o 'si 'wι pεenōn nen e min "tri -tōa Bali 'le be -a dre dι man. En an ya "vale 'o 'si nyinnandι li 'lee 'kōnnen -a te wa'a 'o cin 'palε dιe -a man! En an ya "vale 'o 'si 'wι 'wli dι "dre dι nen waa -trōa 'o 'win -ji be -a man!

13

Pōl 'wι 'nyranman tin 'ba Korinti 'nōn le

1 'Men 'lv dι 'ka 'va be -a yaagazan nen an "ta -a -si "siala 'gυ. Kaa -tōa 'nan, wa'a fōa -tōwli -e 'o -klan "dι. 2 -Yee "wεan 'be nen an ya tian 'ka man -kōobli 'gυe, 'wι nen maan 'vι te 'an 'cein "flizan 'lv 'ka 'va nun be, maan -fōa "nyian "ji minnun nen o 'wι 'wli dι dre 'e tede be, -wle. En e ya "nyian min pεenōn 'le ve -a. 'Wι zιe -nyren 'nan, -te an 'lv be, an 'wι tin "baa 'e 'pleble da, ma'an 'wι 'cea "fo "dι. 3 Koo ka ya "vale 'an -ci -kōon 'cee 'nan Crizi -ciala 'an 'va en e 'wι tin "baa. Crizi a 'ka 'va 'yee 'pleble 'a, kaa -tōa zι. En kaa -tōa "nyian 'nan, e 'ka min "bleble -a dι. 4 O Crizi pein yiba "plan da "le min "bleble -le 'wι 'zv, en e -ka. 'Wι 'kpa, 'pian 'be nen 'gυe -a yie a "man Bali -le 'pleble 'le "wεan. 'Wι 'tōwli zιe e ya 'kve ve -a. Kv dre min "bleble -a 'kv 'vale Crizi -a. 'Pian -te kv 'bōla 'ka 'va be, ka -taa -a -tōle 'nan 'pleble a 'kv 'lv. Koo Bali -le 'pleble a -maan, en 'belidι a 'kv 'lv 'kv 'vale Crizi -a.

5 'Ka 'cee yi -teradι Zozi da -nanjen! En 'ka 'fli 'nanjen 'ka 'bo 'a, -e 'ka -tō! 'Ka 'nanjen -e 'ka -kōnnen "yι 'nan, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka ya min -tōwli "a. -Te ka'a yιe zι dιe, te 'cee yi -teradι Zozi da a 'wι "tun "a. 6 -A -cin a 'an 'ji 'nan, ka -taa -a -tōle 'nan 'kv 'kve ve -ci kōon.

7 Kv Bali trυ "baa 'nan, te 'ka 'wι 'wli dι "tōwli "dre dι. 'Kve tin 'nōnnōn "cee kv'a -wεeman 'wι zιe -a -ji dι. 'Pian kva -wεeman 'nan, 'ka 'wι "yι "dre. En -te minnun 'ka 'kv 'siala min -a dιe, "kve ye 'wι "tun "a. 8 Maan ve 'cee 'nan, Bali -le 'wι tiglι be, kv'a 'kolaman -e 'kv 'si -tō -yrō "dι. 'Pian 'wι nen yaa 'vι be, -a 'bo nen kva dra. 9 -Yee "wεan -te kv ya Bali -le 'wι 'ji "bleble en ka ya 'ka 'tōdι 'pleble be, 'kv 'ci a 'e "nrōndι. 'Wι nen

kva laabo Bali lɔ bɛ, -nyrɛn zɪɛ. 'Nan 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru.

¹⁰ An ya tian 'ka man -kɔɔbli ɛn an 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'cɛɛ. Maan drɛ zɪɛ 'nan -e -te an 'lʊ bɛ, 'an vɪɛ 'an 'wɪ tin "baa 'cɛɛ 'e 'plɛblɛ da dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan Minsan -a 'plɛblɛ 'nɔn 'mɛn. 'Pian ya'a -nɔnlɛ 'nan -e 'an 'ka fuila "man "dɪ, yaa -nɔn 'nan -e 'an 'pa 'ka 'va.

¹¹ 'An "bʊɪ Zozinɔn, maan 'le -sɛanla -a vɪdɪ -a 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ! ɛn 'ka 'li 'ka da -e 'ka -sɔɔnla -si tɪglɪ da Bali -sru! ɛn 'wɪnʊn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ 'ka 'sia 'wɪ 'a! ɛn 'ka cin "koe "tɔ 'ka da! ɛn 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔwli "da! ɛn 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va! 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali nɛn e min ye "yi ɛn e -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e 'kɔn 'ka 'va.

Pɔl -a 'le 'sran 'tɔ bʊdɪ -a

¹² 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bʊ -atu -tɛdɪ -a o man! Minnʊn pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a 'kʊ 'va 'gʊɛ, o 'ka 'tɔ bo.

¹³ -Kaa san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn -kaa "tɪ Bali -le min yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va! ɛn 'ka 'vale Bali lei 'saun 'a, 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va!

'Fluba nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Galati 'nɔn lɛ

1 'An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. An ya Zozi 'le 'pasiazan -a. Minnun 'cɛɛ 'an 'tɔ -a dɪ, ɛn min -tʊ 'ka 'tɔlɛ 'kʊ yei ɛn yaan -tɔ -a dɪ. 'Pian Zozi Crizi 'bɔ 'lee -kaa 'tɪ Bali nɛn e Zozi wluan -kanɔn 'va bɛ, -wɛɛ 'an 'pa 'sia. 2 'An 'bɔ 'lee 'an 'bʊi Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn kʊ cɪ waa 'gʊɛ, -leɟlizi -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn Galati 'leɟlɔn 'ji bɛ, kʊ -a -jinɔn 'tɔ bo.

3 -Kaa 'tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee 'yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ. 4 Zozi Crizi wɪ 'man ɛn e -ka -kaa 'leɟi, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si tʊ nɛn -kaa cɪ -ji ɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'a 'gʊɛ, -yee 'plɛblɛ 'lɔ. -Kaa 'tɪ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a drɛ. 5 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Si a -tʊwɪ, -a da nɛn min 'sia 'wɪ 'ji

6 'Wɪ nɛn kaa drɛ bɛ, yaan 'kan 'fo! Bali 'ka laabʊ 'nan -e 'ka Crizi -le 'yi 'nɛn 'blɪ. 'Pian -a -nan 'ka 'mɔnɛ dɪ, ka 'si -a -sru, ɛn ka sɔɔnɪa 'wɪ 'pee -sru. 7 Maan ve 'cɛɛ 'nan -si pee 'ka -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "dɪ. Minnun nɛn 'o -wɛɛman 'nan 'o 'ka 'ci baaman -ji bɛ, 'wɛɛ cɪ. 'Wɪ nɛn 'wɪ 'a bɛ, -nyrɛn waa ve Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn man. 8 Kʊ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn paa 'ka 'ji 'nan -si zɪɛ -a da nɛn min 'sia 'wɪ 'ji. 'Pian -te min -a 'vɪ 'nan -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a. -Te e ya paan 'kʊ 'bɔ 'a oo, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, e ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laɟi bɛ -a -tʊ a oo, Bali 'e drɛ zɪ! 9 Kʊa 'vɪ 'e 'cɛn 'va, ɛn maan ve 'nyian 'cɛɛ 'nan, -te min -tʊ -a 'vɪ 'nan, -si pee a -e min 'e 'si 'wɪ 'ji "da "bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan 'e wei 'pla -a san man 'li "fo "le vɛ -a.

10 'Wɪ nɛn maan crɛn -tɛ 'labɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, an ya "vale minnun 'o 'an 'tɔ 'yi "vɪ? -Cɛɟɛ, an ya 'pian "vale Bali 'e 'an 'tɔ 'yi "vɪ. Maan wɛɛ 'nan 'mɛn 'wɪ 'e 'sɔ minnun lɛ? -Cɛɟɛ, ma'an 'wɪ zɪɛ -a -wɛɛɛ dɪ, kɔɔ an ya Crizi -le vɛ -a, ɛn -yee 'nyranman nɛn maan "paa.

Bali 'bɛ Pɔl drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a

11 'An 'bʊi Zozinɔn, 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, ya'a 'silɛ min -tʊ 'le dɪ, 12 ɛn ma'an manɛ min da dɪ, ɛn min "cɛɛ "mɛn paa 'an 'ji dɪ, 'pian Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn.

13 'Li 'e tɛdɛ bɛ, tʊ nɛn an 'ta wɪla Bali wei da "le 'an tra Zuif 'nɔn 'zʊ bɛ, 'wɪnɪn maan drɛ bɛ, kaa 'man. Tʊ zɪɛ -a man bɛ, an 'tɛ 'pa Bali -le -leɟlizi -ji 'nɔn da, ɛn maan wɛɛ 'nan 'an o -nan -nyaan. 14 An 'ta 'wɪla Bali wei da "le 'an tranun zʊ, e 'mlin 'an 'pɛ "kaga "da. 'An tranun drɛ wɪ bɛ -a -nan wɪ a 'an man 'kpa tɟɪ.

15 'Pian Bali 'yi drɛ 'mɛn. Tʊ nɛn te an ya tian 'an 'bʊ 'ji bɛ, Bali 'an 'si 'va, ɛn yaan 'pla 'nan 'an drɛ 'e 'suzan 'a. "Bɛ -sru, tʊ nɛn e 'sɔ -a 'bɔ 'ji bɛ, e 'bɔ, 16 ɛn zɪ -a -pɪ cɪ bɛ, yaa ta 'bɔla 'mɛn. E drɛ zɪɛ 'nan -e 'an -yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ -wɪɛ. Zɪ e drɛ bɛ, ma'an 'wɪ laabʊɛ min lɔ dɪ. 17 ɛn ma'an 'kʊɛ Zeruzalɛm minnun nɛn o cɪ Zozi 'le 'pasianɔn tɛdɛ -a bɛ o va dɪ. 'Pian an -kʊ Arabi 'leɟlɔn 'ji. ɛn "bɛ -sru an 'li 'an da 'fla nɛn waa laabo Damas bɛ -a da.

18 Lɛ yaaga "mɛn 'vaa, ɛn an -kʊ Zeruzalɛm, 'nan -e 'an Pɛri nɛn waa laabo Keva bɛ -a -tɔ. Maan drɛ "va "nun yi -fuda 'soolu. 19 Zaji nɛn Minsan Zozi 'bɔ 'bʊi "a bɛ, -nyrɛn maan 'yi. Ma'an -yee 'pasiazan pee yɪɛ "nyian dɪ. 20 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'cɛɛ 'gʊɛ, Bali -a -tɔa 'nan, 'wɪ -tʊwɪ 'ka "va "dɪ.

21 "Bɛ -sru an -kʊ Siri 'leɟlɔn 'ji, ɛn an -kʊ "nyian Silisi 'leɟlɔn 'ji. 22 Tʊ zɪɛ -a man bɛ, te Crizi -le -leɟlizinun nɛn Zude 'leɟlɔn 'ji bɛ -a -ji 'nɔn 'ka 'an 'tɔa dɪ. 23 Waa 'man 'pian 'e "tun 'nan: «Min nɛn "nɛn e 'tɛ "paa -kaa da bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn "nɛn e ya "vale 'e -nan -nyaan "bɛ, yaa "paaman 'siɛn minnun ji.» 24 ɛn o Bali 'tɔ drɛ -dan, 'wɪ nɛn yaa drɛ 'mɛn bɛ -yee "wɛan.

2

Zozi 'le 'pasianɔn Pɔl -le 'wɪ "paadi 'yi 'yi

1 Lɛ -fuda sinɟɛn "bɛ -sru, ɛn an 'li 'an da Zeruzalɛm. Kʊɛ 'kʊ 'siɛn 'kʊ 'vale

Barnaba -a, en an Tit 'pa 'ku 'va. ² Bali 'be -nan koon 'men 'nan, 'an 'ku -nan nun. 'Ku cin 'yi 'ku 'vale -leglizi 'lenon nen minnun o "siala 'kpa tigli be waa 'ku 'saza yei. Bali -le 'wi 'nonnon nen maan ve to peenon man minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle "be, maan -sru 'vi -wle. Maan wee 'nan 'nyranman nen maan 'pa 'trilii be, 'o yi "yi, "togo 'e 'sen 'yi 'a 'e "tun. ³ En waa 'man "nyian "yi 'kpagba. Koo -kaa "bu Zozizan Tit nen e -ku 'ku 'pale be, Grek min nen, e 'ka 'e 'fodi -klonmon -va di. 'Pian -leglizi 'lenon zie, wa'a 'tale "man 'nan 'e dre di.

⁴ Min -mienun a 'ku yei "be, o 'ka Zozinon tigli 'a di. -Wee 'vi 'nan, Tit 'e 'kon 'e 'fodi -klonmon -va. O wla 'ku yei 'e yoodi 'nan, -e 'o 'ku 'kun 'wee -pei -to wi -to man. Zozi Crizi -le 'ku 'si nen yaa 'wo -pei -le 'pleble 'wlu be, o ya "saanan 'ku man 'nan -e 'o -nan yi 'ku 'lo. Koo e ya o ji 'nan, 'ku 'kon tian -pei -le 'pleble 'wlu. ⁵ Ku'a tale -wle "fo "di. Koo dre zie 'nan -e Zozi Crizi -le 'wi 'nonnon 'e 'fu 'cee ve -a konglon. Ku 'ka "vale min 'e 'wi 'nonnon zie -a baa fe pee -a di.

⁶ Maan ve 'cee 'nan, -leglizi 'lenon nen minnun o "siala 'kpa tigli zie, wa'a 'wi 'pee 'pale 'va 'men di. Minnun o "siala 'kpa tigli, 'pian 'an 'bo 'le ve be, zi o ci 'e tede be, 'be "cee "meen -nanjean "di, koo Bali 'ka min bo "va "di. ⁷ -Leglizi 'lenon zie, waa -to 'nan, Bali 'bo 'be 'yee 'wi 'nonnon vidi -peba 'wo 'an 'lo 'nan, -e 'an vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle. En waa -to "nyian 'nan, 'wi 'towli zie -a 'bo nen Bali -a dre Pieri le Zuif 'non 'le ve -a 'e tede. ⁸ Koo waa -konnen 'yi 'nan, Bali 'an dre 'yee 'pasiazan -a minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die o va, "le zi e Pieri dre 'yee 'pasiazan -a Zuif 'non va be, -yee 'wi 'zo. ⁹ Zaji 'lee Pieri 'lee Zan 'bo nen Zozinon o "siala 'nan -wee ci -leglizi 'koladren 'a be, waa -to 'o 'fli -a 'nan, Bali 'bo 'be 'nyranman zie -a -non 'men 'nan 'an 'pa. -A -nan nen 'o 'pe 'pa 'ku 'vale Barnaba -a 'ku 'lo. 'Ku pei dre 'sien waa -towli 'nan, "ku Bali -le 'wi 'nonnon vi minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die -wle, -e "o "vi Zuif 'non le. ¹⁰ 'Wi 'towli "nen waa 'vi 'nan 'ku dre be, -

nyren 'nan, 'yale -tenon nen -leglizi -ji Zeruzalem be, te 'ku 'ci 'e 'san o man di! En 'wi zie 'an yie 'troa -a dredi da tigli.

Pol 'wi 'to Pieri man

¹¹ "Be -sru, zi Pieri 'lo 'fla nen waa laabo Antios be -a da be, maan dre wi 'su "ji min peenon yie man. Koo 'wi nen yaa dre be e 'ka "yi "fo "di. ¹² Fe nen maan ve zie -yee ci 'nan, zi Pieri 'lo 'e tede be, Zozinon nen o 'ka Zuif 'non 'a die, -wee fenun -ble waa. 'Pian zi Zuif 'non -mienun 'si Zaji -va, o -ta be, e klan -wlo. -A -nan nen e cee Zozinon zie o man fenun -blidi -a. ¹³ Zuif 'non -mienun nen Zozi 'va be, "o dredi 'sia "nyian -wli di "le Pieri -le 'wi 'zo. En Barnaba "e "fo 'wo o va 'wi 'wli di zie -a dredi -a.

¹⁴ Zi maan 'yi 'nan, o 'ka Bali -le -si tigli da die, en maan 'le cee Pieri le Zozinon peenon yie man. Maan 'vi -yre 'nan: «Zuif min nen yia. 'Pian -te i -ta 'e tede be, yi 'a 'wi drele "le Zuif min -zo di, en yi 'a 'ta wolea Zuif 'non 'le -pei da di. 'Be nen 'gve, minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a die, i ya "vale 'nan 'o 'wi dre "le Zuif 'non 'zo. Te 'i dre zi "fo "di!»

¹⁵ 'Wi 'kpa nen, 'ku "ya wo Zuif 'non 'a. Ku 'ka 'leglon 'pee -ji minnun nen wa'a 'ta 'wola Moizi -le -pei da die, waa "fo "di. ¹⁶ 'Pian koo -toa 'nan, 'ta wladu Moizi -le -pei da min 'bo 'le 'pleble 'a be, -a man "cee Bali min "siala 'e 'le min tigli 'a di. Min nen e yi -teala Zozi Crizi da be, -a 'bo nen Bali -a "siala min tigli 'a. -Yee "wean nen 'ku 'bo nen Zuif 'non 'a 'gve, ku yi -tera Zozi Crizi da. Ku yi -tera "da 'nan, -e Bali 'e 'ku 'sia min tigli 'a 'kue yi -teradi Zozi Crizi da man, 'pian wa'a vle 'nan ku 'ta 'wola Moizi -le -pei da -yee "wean di. Koo 'ta wladu Moizi -le -pei da min 'bo 'le 'pleble 'a be, -a man "cee Bali min "siala 'e 'le min tigli 'a di.

¹⁷ En 'ku 'bo nen Zuif 'non 'a 'gve, -te koo -weeman 'nan, Crizi -le "wean nen Bali 'e 'ku 'sia min tigli 'a 'e 'le be, en 'wi zie -yee -maan minnun 'ku "siala 'wi 'wli di 'drenon 'a be, -a -ci nen 'nan Crizi 'ku dre 'wi 'wli di "drenon 'a? -Ceje, -nje "fo "di. ¹⁸ 'Pian 'wi nen 'be -taa 'an drele 'wi 'wli di "drezan -a be,

-nyren 'nan, -pei nen 'an 'bɔ maan klu -sran 'ji be, -te an 'li 'an da "nyian 'va "be, te 'an 'fli dre 'wɪ 'wɪdɪ "drezan -a.

19 'An 'bɔ 'le vɛ be, -pei -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'an da dɪ, kɔɔ an -ka 'wɪnɪn zɪɛ -yee "wean. 'Be nen 'gʊɛ, an ya 'an 'belidɪ Bali -le vɛ -a. 'Kʊ 'vale Crizi -a kʊɛ dre min -tɔwɪ "a, ɛn kʊ -ka yiba "plan da. 20 -Yee "wean an 'ka "nyian 'an 'fli -ji 'trɛda dɪ, 'pian Crizi -lɔ nen an cɪ. 'Be nen an cɪ 'trɛda 'gʊɛ, Bali -pɪ nen yaan 'yɪ "yɪ, ɛn e wɪ "man e -ka 'an 'leji be, -a da nen an yi -tɛala. 21 Ma'an Bali -le "yɪ 'tua 'an 'pɛla koda dɪ. "Te 'ta wɔladɪ -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a man nen min dra tɪglɪ Bali 'le be, "te maan ve 'nan Crizi -ka 'wɪ "tun "man.

3

-Te min yi -tera Zozi da be, Bali -a "siala min tɪglɪ 'a

1 Galati 'nɔn, 'cee 'wɪ mandɪ a 'plɛblɛ. -Tɪɛ 'e 'pɛ 'pa 'ka yra? Kɔɔ Zozi Crizi -le -ka nen yaa 'wɔ yiba "plan da be, maan -ci 'vɪ 'cɛɛ 'wein 'va. 2 E ya "le 'an 'wɪ 'tʊ laabʊ 'ka 'lɔ, -nyren 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be -a man nen, Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ?» -Cɛjɛ, 'be "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "be, -yee "wean nen yaa -nɔn 'cɛɛ. 3 -Mɛ "le "wean nen 'cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ? Ka 'ta wɔladɪ 'sia Bali -sru 'e tɛdɛ Bali lei -le 'plɛblɛ 'a. 'Pian 'be nen 'gʊɛ, ka ya "vale 'ka 'le -sɛanla 'ka 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a. 4 'Wɪ pɛɛnɔn nen kaa -nan 'yɪ be, ya'a 'wɪ 'paalɛ 'ka 'ji dʊʊ? Maan -tɔa 'nan -a "nen 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ. 5 An 'wɪ 'tɔwɪ 'bɔ laabo "nyian 'ka 'lɔ 'nan: «'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man nen Bali 'yee lei 'saun 'nɔn 'cɛɛ, ɛn e 'lebo "fɔ wɪnɪn dre 'ka yei?» -Cɛjɛ, 'be "cɛɛ dɪ! 'Pian Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nen kaa 'man, ɛn ka yi -tera "da "be, -yee "wean nen Bali 'wɪnɪn zɪɛ -a dre 'ka yei.

6 'Ka 'ci 'nrɔn Abraam -le 'wɪ da -tʊ! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a.»

7 -Yee "wean 'ka -tɔ 'nan, minnɪn nen o yi -tɛala Bali da be, -wɛɛ cɪ Abraam kludanɔn tɪglɪ 'a. 8 'Wɪ 'kpa, minnɪn nen o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, Bali o "siala min tɪglɪ 'a 'wee yi -tɛradɪ 'e da man. 'Wɪ zɪɛ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn. Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -tɔwɪ 'bɔ nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn Abraam ɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan:

«An -fɛa ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wean.»

9 Abraam yi -tera Bali da, ɛn Bali -fɛa 'vɪ "man. 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a 'bɔ nen Bali -a dra minnɪn pɛɛnɔn nen o yi -tɛala Bali da be, -wɛɛ.

10 'Pian minnɪn nen o ya "va 'nan 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man nen Bali 'e 'o 'sia min tɪglɪ 'a be, Bali wei a 'e 'pladɪ o man. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e Moizi -le -pei -tɔwɪ "cɛ srɛ, ɛn ya'a 'ta wɔlɛa "da "dɪɛ, 'wɪ 'e bɔ -a san man.»

11 'Ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, -a man "cɛɛ Bali min "siala min tɪglɪ 'a dɪ. Kaa -tɔa zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen Bali -a "siala min tɪglɪ 'a be, yi -tɛradɪ Bali da man nen e 'belidɪ ye.»

12 'Pian 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da min 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a be, yi -tɛradɪ Bali da "cɛɛ dɪ. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ "nyian Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen e 'ta 'wɔla Moizi -le -pei -tɔ wɪnɪn da,

ɛn ya'a -tɔwɪ "cɛ "srɛɛ dɪɛ, yaa man 'belidɪ ye.»

13 Bali wei -a 'e 'pladɪ -kaa man, kɔɔ -ka'a 'ta wɔlɛa Moizi -le -pei da 'e pɛɛnɔn dɪ. 'Pian zɪ Crizi -ta be, e wɪ "man, ɛn Bali wei nen 'e 'pladɪ -kaa man be, -a "nen "wɪ bɔ "man -kaa 'leji. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Min nen minnɪn -a -tɛa -e 'o -tin yiba "man "be,

Bali wei a 'e pladɪ -a san man.»

14 Zozi Crizi -a dre zɪɛ, 'nan -e 'wɪ nen Bali -a 'vɪ Abraam ɛ 'nan 'e dra be, 'e dre minnɪn pɛɛnɔn 'le vɛ -a. Bali "e 'nan Abraam ɛ 'nan: «An -fɛa

ve 'trɛdanɔn pɛɛnɔn man 'yie "wɛan.»
Minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛala Zozi 'bɔ
da bɛ, lei 'saun nɛn Bali "e 'nan 'e -
nɔan "minnun lɛ bɛ, e dra -wee vɛ -a.

*'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan 'e
dra bɛ, fɛ -tv 'ka -a lɪɛa dɪ*

15 'An "bɔvɪ Zoziɔn, 'wɪ nɛn blamin
-a dra bɛ, -a da nɛn 'an 'ci nrɔn ɛn an
"ta 'wɪ 'gɔvɛ -a ve. -Te min 'e -zia paala
tɪglɪ bɛ, min 'ka 'kɔlaman -e 'e fuila
'nan dɪ, ɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'pa
'va "dɪ. 16 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra
Abraam 'lee 'e kluda min lɛ bɛ, -a -
tɔwli "nɛn zɪɛ. Bali 'ka -a vɪɛ 'nan: «-a
kludanɔn», "le min "kaga "le 'wɪ nɛn
yaa 'vɪ dɪ. 'Pian e 'nan: «'i kluda min»,
min -tɔwli "le 'wɪ vɪdɪ -a. Min zɪɛ Crizi
nɛn. 17 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve bɛ, -
nyrɛn 'gɔv: Bali 'wɪ 'tɔ 'vɪ Abraam lɛ, "le
min 'e -zia 'paala bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Moizi
-le -pei nɛn e 'bɔla lɛ -yaa sinjɛn 'e 'ta le
lɛ -fuba yaaga (430) "bɛ -sru "bɛ, ya'a
'kɔlaman -e 'e -zia zɪɛ -a fuila 'nan dɪ,
ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali -le 'wɪ nɛn
yaa 'vɪ Abraam lɛ bɛ, -a klu -sran dɪ.
18 "Te 'ta wɔladɪ Moizi -le -pei da man
nɛn min -zia zɪɛ -a ye bɛ, "te maan ve
'nan, ya'a -zia zɪɛ -a yɪɛ 'wɪ nɛn Bali -a
'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a man dɪ. 'Pian Bali -a 'vɪ
'e 'cɛn, -yee "wɛan nɛn Abraam -zia zɪɛ
-a 'yɪ.

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -pei -tɔ min-
nun lɛ?*

19 -Te 'bɛ a zɪ bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn
Bali -ta -pei -tɔ wɪnun -a "nyian? E -
ta -a 'nan, -e min 'e 'wɪ nɛn ya'a Bali
ci sɔa dɪɛ, -a -tɔ. -Peinun zɪɛ, -wɛɛ cɪ -
trilii 'vaa, ɛn Abraam kluda min bɛ, e
-ta. 'Wɪ nɛn Bali "e 'nan 'e dra Abraam
lɛ bɛ, min zɪɛ -yee vɛ nɛn. -Peinun zɪɛ
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, -wɛɛ -tɔ
minnun lɛ, ɛn min -tɔ 'bɛ 'tɔ Bali -le
'pasianɔn 'lee minnun 'bɔ yei. 20 'Pian
'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e dra Abraam lɛ
bɛ, Bali 'bɔ 'bɛ tin 'ba -yrɛ 'e 'bɔ 'a. Min
-tɔ 'ka 'tɔlɛ o yei "dɪ.

21 -A -ci nɛn "mɛn 'nan, Moizi -le -
peinun bɛ, e 'wɪ nɛn Bali "e 'nan, 'e
dra Abraam lɛ bɛ, -a baaman -ji? -Cɛjɛ,
e 'ka zɪ "fo "dɪ. "Te Moizi -le -peinun
zɪɛ e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, "te maan
ve 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'ta
wɔladɪ "da "man. 22 'Pian e 'ka zɪ dɪ.

Kɔɔ e ya 'e 'cɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji
'nan: 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn 'ta a 'e "fluladɪ
'wɪ 'wɪdɪ 'lɔ. ɛn zɪ 'kɔ -kaa drɛ 'lɔɔ -e
-kaa 'sɔ -yrɔ "bɛ, -nyrɛn 'nan -kaa yi
-tɛra Zozi Crizi da, -e 'wɪ nɛn Bali "e
'nan, e dra Abraam lɛ bɛ, 'e drɛ -cee vɛ
-a.

23 'Pian tɔ nɛn te Bali 'ka tian yi -
tɛradɪ Zozi da ci 'silɛ -cɛɛ dɪɛ, te -kaa
ya -kaa -mɛan drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ.

24 -Pei zɪɛ 'e yie 'tɔ 'ka 'va -trilii, ɛn Zozi
Crizi -tadɪ 'bɔ. E drɛ zɪɛ 'nan -e -cee
yi -tɛradɪ Zozi 'bɔ da man nɛn Bali 'e -
kaa 'sia min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. 25 'Bɛ nɛn 'gɔv
Zozi 'ta, ɛn -kaa yi -tɛra Zozi 'bɔ da. -
Yee "wɛan -kaa 'ka "nyian -kaa -mɛan
drɛdɪ Moizi -le -pei -lɔ dɪ.

26 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'cee yi -tɛradɪ
Zozi da -le "wɛan, ka ya Bali -le
'nɛnnun -a, kɔɔ 'ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi
bɛ, ka drɛ min -tɔwli "a. 27 Bali 'bɛ 'ka
-batize drɛ, -yee "wɛan ka drɛ min -
tɔwli "a 'ka 'vale Crizi -a, ɛn ka Crizi
'kɔlɛ 'wɔ 'ka da. 28 -Te Zuif min nɛn
'yia oo, ɛn -te i 'ka Zuif min -a dɪ oo,
-te nɔan nɛn 'yia oo, ɛn -te i 'ka nɔan
-a dɪ oo, -te -klɔnmɔn nɛn 'yia oo, ɛn -
te lɪmɔn nɛn 'yia oo, ka 'ka 'ka 'cɛndɪ 'e
cin man dɪ. Kɔɔ ka 'bɔ 'lee Zozi Crizi
bɛ, ka drɛ 'siɛn min -tɔwli "a. 29 Ka
ya Crizi -le vɛ -a, -yee "wɛan ka ya
Abraam kludanɔn 'a, ɛn -zia nɛn Bali
'e 'nan, 'e -nɔan Abraam kludanɔn lɛ
bɛ, e ya 'cee vɛ -a.

4

1 'Wɪ nɛn maan 'nan 'an ve 'cɛɛ bɛ, -
nyrɛn 'gɔv, 'nɛn nɛn 'e "tɪ -zia -ble bɛ, tɔ
nɛn e ya tian "wɛnnɔn bɛ, e ya "le nɔan
-le 'wɪ 'zɔ, 'pian te -a -blinan nɛn 'e "tɪ
-zia 'bɔ 'a. 2 Tɔ nɛn e ya tian "wɛnnɔn
bɛ, minnun 'bɛ "paala, ɛn -wɛɛ 'leji wɪ
dra -trilii, -e tɔ nɛn -a "tɪ -a kɔɔn bɛ, 'e
'bɔ. 3 -A -tɔwli 'bɛ drɛ "nyian -cee vɛ -
a. Tɔ nɛn -ka'a tian Crizi -tɔlɛ dɪɛ, te -
kaa ya "le 'nɛn "wɛnnɛn 'zɔ, ɛn -kaa ya
'trɛda fɛnun 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'lɔ nɔan -a.
4 'Pian zɪ tɔ nɛn Bali -a kɔɔn bɛ, e 'bɔ bɛ,
ɛn Bali 'bɔ 'yee 'nɛn 'pa 'sia 'trɛda. 'Nɛn
zɪɛ, lɪmɔn 'bɛ -ya, ɛn e 'ta 'wɔla Zuif
'nɔn 'le -pei da, 5 'nan -e 'e minnun nɛn
o cɪ -pei zɪɛ -yee nɔanba -ji bɛ, 'o 'si 'wɪ
'ji. Yaa drɛ zɪɛ, 'nan -e Bali 'e -kaa drɛ
'yee 'nɛnnun -a.

⁶ Fε nεn yaa -kɔɔnman 'nan, ka ya -yee 'nennun -a bε, -nyren 'nan, lei nεn, Bali -le 'nen zιε -yrɔ "bε, -a -towli "nen Bali -a -nyran -kaa 'ji. Lei zιε -yεε -maan -kaa ve Bali lε 'nan: «'An "tι -baba.» ⁷ 'Wι 'kpa nεn, i 'ka "nyian fε -tu -lɔ nɔan -a dι, 'pian i ya Bali -le 'nen 'a. I ya -yee 'nen 'a -le "wεan, fε pεεnɔn nεn yaa 'pla 'yee 'nennun -le vε -a bε 'yie vε nεn.

Galati 'nɔn 'le 'sidι Zozi -sru "naan Pɔl man

⁸ 'E tɛdε te ka'a tian Bali tɔa dιε, te ka ya fεnun nεn min o -paan εn o 'ka Bali tιglι 'a dιε -wee nɔannun -a. ⁹ 'Pian 'bε nεn 'gυε, ka Bali -tɔ "mεn. -A 'kpa tιglι 'ji bε, Bali 'bε 'ka 'tɔ. Ka'a 'kɔlaman paan -e 'ka 'li 'ka da "nyian 'trɛda fεnun va dι! -Wee 'pleblε 'lε 'ka "man "dι, εn fε -tu 'ka -wɔ -e 'o -nɔn min lε dι! -Mε "le "wεan nεn ka ya "vale 'ka dra "nyian -wee nɔan -a? ¹⁰ Ka yi -mienun 'lee mlεn -mienun 'lee tυ -mienun 'lee lε -mienun 'si "va, εn ka ya 'ka 'ladι 'o da. ¹¹ 'Cee nyεn a 'an 'ji 'nan, 'mεn 'nyranman pεεnɔn nεn maan 'pa 'ka 'va bε, -a "nεn "fυ 'e "tun.

¹² 'An "bυι Zozinɔn, an 'ka trυ "baa 'nan, 'ka drε "le 'mεn 'wι 'zυ. Te 'ka -wεε 'nan 'ta wɔladι -pei -tɔ winun da man nεn Bali 'e 'ka 'sia min tιglι 'a dι! -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tυ nεn an ya 'ka 'va bε, an 'wι drε "le 'cee 'wι 'zυ. Ma'an lεalε -pei -tɔ winun man dι. Tυ zιε -a man nεn an Bali -le 'wι 'nɔnnɔn 'vι 'cεε, εn ka'a 'wι drεlε 'mεn -wɔlɔ dι. ¹³ Kaa -tɔa 'nan, Bali -le 'wι 'nɔnnɔn tɛdε vɔnan 'cεε bε, -cε 'bε 'lυ 'maan. ¹⁴ 'Mεn -cε 'bɔ zιε yaan drε "le te 'ka -pli 'an man dι. 'Pian ka'a 'le 'yi 'sεnlε 'mεn "wεan dι, 'ka yie 'tɔ 'an 'va. εn "nyian kaan 'sia tιglι "le Bali -le 'pasianɔn nεn laji bε -a -tu -le 'wι 'zυ, -te 'bε "cεε dι, "le Zozi Crizi 'bɔ 'le 'wι 'zυ. ¹⁵ Tυ zιε -a man bε, te ci "nrandι -dan a 'ka 'lɔ. εn 'bε nεn 'gυε -mε 'bε drε 'cεε? Maan ve 'ka man 'nan, tυ zιε -a man bε, ka -kɔlaman paan fε a "le 'ka yie 'le 'wι 'zυ bε, kaa "sia 'ji -e 'ka -nɔn 'mεn. ¹⁶ 'Pian 'bε nεn 'gυε, ka ya 'an sianan 'ka 'nanmanzan 'a, an 'wι tιglι ve 'cεε -le "wεan.

¹⁷ Min -mienun 'bε 'ka -klanman 'wι 'nɔnnɔn 'pee vɔdι -a 'cεε. 'Wι nεn waa dra zιε, e 'ka "yi "dι. O ya "vale 'ka kɔda -tɔ 'an 'va -e 'ka lεa 'o man. ¹⁸ 'Wι nεn e ci "yi "bε, -nyren 'nan, te an ya 'ka yei o, εn te an 'ka 'ka yei "dι o, min 'e 'ka klan 'wι tιglι vɔdι -a 'cεε.

¹⁹ 'Mεn 'nennun, 'cee "wεan an ya "nyian 'an yra yɔnan. An ya "le lɔmɔn nεn e -fɔ -srunan bε -yee 'wι 'zυ. An ya "vale 'ka drε Crizi -srunan tιglι 'a. ²⁰ E dra 'mεn "le te an ya 'ka yei "nun, -e 'an 'wι tin 'ba 'cεε 'an 'bɔ 'a. Kɔɔ 'wι 'bɔ nεn 'an vι "nyian 'cεε bε ma'an tɔa dι.

Pɔl Aga 'lee Sara -le 'wι 'vι

²¹ Kaa nεn ka ya "vale 'ka 'wulo wo Moizi -le -pei -tɔ winun wlu bε, 'wι nεn -pei zιε yaa 'vι bε, ka'a manlε dυv? ²² Moizi -le 'fluba 'ji bε, e ya 'e 'crɛn -tɛdι 'nan: Abraam -le 'nennun a "fli. Waa -tu -ya o 'vale 'e nan -le nɔan nεn waa laabo Aga bε -a. εn waa -tu -ya o 'vale 'e nan Sara -a. Sara 'ka nɔan -a dι. ²³ -A nan -le nɔan Aga "e 'nεn 'ya blamin ci 'sɔ wι da. 'Pian Sara "e "ya 'wι nεn Bali -a 'vι 'nan 'e dra -yrε "bε -a da.

²⁴ 'Wι zιε -a -ji bε, -kɔnnεn "nεn Bali -a -fɔ -cεε. -A -ci nεn 'nan, lɔmɔn "fli zιε o ya "le ci bɔ wι -tɔdυ "fli 'zυ. -A nan -le nɔan Aga bε, -yεε ci "le 'wι nεn Bali 'lee 'yee minnun ci 'bɔ "da Sinai pɔn da bε -yee 'wι 'zυ. Minnun zιε, o ya nɔannun -a "le Aga -le 'nennun -le 'wι 'zυ. ²⁵ Aga a "le Sinai pɔn nεn Arabi 'lεglɔn 'ji bε -yee 'wι 'zυ. εn e ya "nyian "le Zeruzalεm nεn -nan cεεgυ yi -a bε -yee 'wι 'zυ, kɔɔ -a da minnun a nɔannun -a Moizi -le -pei -lɔ. ²⁶ 'Pian Zeruzalεm nεn laji bε, 'bε 'ka nɔan -a fε -tu -lɔ dι. -Yεε ci -kaa "bυ "a. ²⁷ -Yee 'wι a 'e 'crɛn -tɛdι Bali -le 'fluba 'ji. E ya 'e 'crɛn -tɛdι 'nan:

«Lɔmɔn nεn 'yie 'nεn "ka "dιε,
 'i 'ci -taa "nranlε.
 Yi'a 'nεn 'yadι -le ci "yaa -tɔlε dι,
 'pian i -taa ci "nran "dre "fɔlε.
 'I 'sran 'si 'i -sru,
 'pian 'i 'ci -taa "nranlε,
 kɔɔ 'yie 'nennun -taa "kɔnlε "kaga
 e "mlian tυ nεn i ya 'i 'sran wlu bε -a
 da.»

28 'An "bui Zozinon, 'cee ci 'le 'nan Izak -le 'wi 'zv, koo 'wi nen Bali -a 'vi 'nan e dra be, -a da 'nennun nen 'kaa. 29 Tu zie -a man be, 'nen nen waa -ya blamin ci 'so wi da be, e 'te 'pa 'nen nen waa -ya Bali lei -le 'wi da be -a da. -A -towli 'be dra tian 'gv. 30 'Pian -me "wi nen 'e 'cenen -tedi Bali -le 'fluba 'ji? E ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«'I noon lu -pin 'o 'vale 'e 'pi -a!

Te noon ci 'nen

'lee 'tre 'wle 'ci 'nen

'o 'traa 'o "ti -zia da 'fo "di!»

31 'An "bui Zozinon, -cee ve be, -kaa 'ka noon ci 'nennun -a di, 'pian -kaa ya 'tre 'wle 'ci 'nennun -a.

5

Zozi Crizi-kaa 'si-pei-le 'pleble 'wlu

1 Crizi -kaa 'si 'wi 'ji 'nan, -e -kaa vile -kaa kon fe -tu -le noonba -ji di. -Yee "wean 'ka 'to 'pleble, te 'ka 'fli 'tvi -e min 'e 'ka dre "nyian -pei -le noon -a di!

2 'Ka "trzen "to 'wi 'gve -yre! 'An 'bo Pal, maan ve 'cee 'nan, -te kaa wee 'nan 'ka -foa "klonmon -va be, 'wi nen Crizi -a dre be, ka'a "nen 'ble "fo "di. 3 En min oo min nen e -fo -klonmon -va be, maan ve -a san le 'nan, 'e 'ta wola -pei -to wi -tudv penenon 'bo da. 4 Kaa nen kaa -weeman 'nan, 'ta woadi Moizi -le -pei da man nen Bali 'e 'ka "sia min tigli 'a be, 'ka 'fli "cean Crizi man, en "nyian Bali -le "yi "nen, yaa -non 'cee be, ka cenen "man.

5 'Pian 'kve ve be, 'ku 'bli a da 'nan, 'kve yi -teradi Zozi da -le "wean, Bali 'ku "siala min tigli 'a. Bali lei 'saun 'be 'maan 'wi zie -a -cin a 'ku 'ji. 6 -Te min 'lee Zozi Crizi dre min -towli "a be, -te -a san -fo -klonmon -va oo, e ya 'e "tun. En -te ya'a 'fole -klonmon -va di oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'wi nen Bali ci "va "be, -nyren 'nan, min 'e yi -tera Zozi da, en 'e -ci -kon min yidi "yi "a!

7 'E tede be, kaa pou 'sia "yi! -Tie dre, en ka 'ka "vale 'ka 'ta wola "nyian 'wi tigli zie -a da di? 8 'Wi nen waa 'vi 'cee en ka 'sia "da "be, ya'a 'sia Bali nen e 'ka laabu be -a va di. 9 -A -cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan: «Si 'wle -towli min 'she penenon

"tranman!» 10 'Pian 'men ve be, an yi -teala Minsan Zozi Crizi da, -yee "wean 'an 'bli a "da 'nan, 'wi nen maan 'vi be, -a -sru "nen ka -taa -soonlea. En maan -toa 'nan, min nen e -ta 'ka 'ci lilea be, Bali 'wi "nen -konman -a san le.

11 'An "bui Zozinon, minnun -a 'vi 'nan, an -fodi -klonmon -va 'wi ve tian minnun le. "Te 'wi 'kpa nen be, -me "le "wean nen Zuif 'non 'te "paa 'an da "men? 'Pian e 'ka 'wi 'kpa -a di. Crizi -le -ka nen yaa 'wv yiba "plan da be, -a 'wi nen maan ve minnun le, en 'wi zie e "naan o man. 12 Minnun nen o -toa 'ka man 'nan, 'ka 'fo -klonmon -va be, 'o 'ku 'o 'fli 'sa! 'Be "yi mlin.

Te 'ka 'ta wola blamin ci 'so wi -wli di -sru "di, Bali ci 'so wi nen 'ka dre!

13 'An "bui Zozinon, Bali 'ka laabu 'nan, -e 'ka vile 'ka 'kon fe -tu -lo noon -a di. Te 'ka 'pa 'wi zie -a da, -e 'ka blamin ci 'so wi -wli di "dre di! 'Pian 'ka cin yidi "yi "a nen, 'ka cin man wi dre! 14 -Yee ci Bali -le -pei -to winun penenon 'le soodi -a. Koo e ya 'e 'cenen -tedi 'nan:

«'I bozan -tu yi "yi "le 'yie 'wi 'zv!»

15 'Pian -te ka dre "le -plennun -le 'wi 'zv, en 'she srzan nen kaa -te be, 'ka dre "yi, "togv 'ka cin -tee.

16 -Yee "wean maan laabo 'ka 'lo 'nan: 'Ka 'ta wola Bali -sru -yee lei 'saun 'le 'pleble 'a! -Te kaa dre zie, ka -kolaman blamin ci 'so wi -wli di 'klidi -a. 17 Koo blamin ci 'so wi -wli di "be, Bali lei 'ka -a ye "yi "di. En fe nen Bali lei -a ye "yi "be, blamin 'ka ye "yi "di. -Yee ci 'nan, Bali lei ci 'so wi 'lee blamin ci 'so wi -wli di "be, o yei 'ka -a ble di. -Yee "wean ka'a 'kolaman -e 'ka 'wi nen ka ci "va "be -a dre di. 18 'Pian -te Bali lei 'saun 'be -si -konman 'cee be, te -pei -le 'pleble 'ka "nyian 'ka da di.

19 Blamin ci 'so wi -wli di "be, -kaa -toa 'e penenon. Nyinnandi li 'lee 'konnen -a te wa'a o cin 'pale die, e ya -tu. En 'wi nen e min "tri -toa Bali 'le be, -a dredi a -tu. En -konnen -weedi "kaga 'lee li -weedi "kaga "be e ya -tu.

20 En yiba "minnun -pandi a -tu, en 'bui 'fodi a -tu, en 'nandi min man a -tu, en 'wi 'bli di a -tu, en man budi a -tu, en 'bli 'fodi min ji a -tu, en boe "bli di a -tu, en 'cendi 'e cin man, te min yei 'ka -a ble die, e ya -tu. 21 En 'nandi min

man min lɔ fɛ -le "wɛan bɛ, e ya -tu, ɛn min -le 'fli -nɔndi -wɛn mlindi lɛ 'lee 'fɛdinun lɛ a -tu, ɛn 'wɪ 'wɪlidi "pee drɛdi a -tu. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛdi 'ka "yi "fo "di. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'e 'cɛn 'va, ɛn an 'wɪ "paala "nyian 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn e 'wɪnun zɪɛ -a -tu dra bɛ, ya'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ.

²² 'Pian -te Bali lei 'saun 'bɛ min "paala bɛ, zɪ -a "nɛn bɔala 'gʊ: -A san min ye "yi, ɛn -a san ci "nranman, ɛn -a san man yra flu, ɛn -a san 'e 'man -sɛanla 'wɪ 'ji, ɛn -a san a min 'kpa 'a, ɛn -a san ci a "yi, ɛn min yi -tɛala -a san da. ²³ -A san a "min -trɔɔ -a, ɛn -a san -kɔlaman 'e 'fli 'pladi -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, -a -tuwɪ 'ka -pei -tu srɛ wɪ -a dɪ. ²⁴ Minnun nɛn o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ, o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪlidi "bɛ, wɛɛ wo 'trɛ 'ji. E ya "le -a -pɛindi -zʊ yiba "plan da.

²⁵ Bali lei 'saun 'bɛ 'belidi -nɔn -cɛɛ, -yee "wɛan -a 'bɔ nɛn 'e -kaa 'pla! ²⁶ Te -kaa 'fli -kɔɔn "dɪ! ɛn te -kaa bɔɛzan -tu 'le -wɛɛla dɪ! ɛn te -kaa man bʊ -kaa bɔɛzan -tu -va dɪ!

6

'Ka "yi "drɛ 'ka cin le!

¹ 'An "bʊ Zozinɔn, -te ka 'bɔ 'ka "bʊ Zozizan 'tu man, te e ya 'wɪ 'wɪlidi "drɛnan bɛ, kaa nɛn Bali lei 'saun 'bɛ 'ka "paala bɛ, 'ka 'pa "va -e 'e -sɔɔnla -si tɪglɪ da! 'Pian 'ka drɛ -trɔɔ! ɛn 'ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔgɔ 'ka 'bɔ nɛn 'ka drɛ 'wɪ 'wɪlidi "drɛnɔn 'a. ² 'Wɪ oo 'wɪ nɛn e 'bɔ 'ka "bʊ Zozizan 'tu man bɛ, 'ka 'pa "va! -Te kaa drɛ zɪɛ, te ka ya 'ta wɔlanan Crizi -le -pei da. ³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, -te min 'e 'fli 'sia 'nan 'e 'kpa "mlian 'e "bʊ Zozizan 'tu da bɛ, te e ya 'e 'bɔ 'fli see "paanan, kɔɔ -a tɪglɪ da bɛ -a 'bɔ "nyian "e 'ka 'wo fɛ -tu -a dɪ. ⁴ 'Pian min 'e 'bɔ 'fli drɛ wɪ -nanjɛn! -Te -a drɛ wɪ a "yi "bɛ, te -a 'bɔ 'le ci "nran nɛn. Te 'e 'fli drɛ wɪ -kɔɔn 'e bɔɛzan -tu -le vɛ man dɪ! ⁵ Kɔɔ zɪ min -tu 'wɪ drɛ bɛ, -a da 'sinan nɛn e -taa -a 'palɛ.

⁶ Min nɛn o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn "paaman "ji "bɛ, -a san zɪɛ fɛ pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ, 'e min nɛn yaa "paaman "ji "bɛ -yee "nɔn.

⁷ Te 'ka 'fli see "paa dɪ! Wa'a Bali sɛɛ wo dɪ. 'Ka -tɔ 'nan, fɛ nɛn min -a -fɔ 'trɛ 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn yaa -tɛa. ⁸ Fɛ nɛn maan 'vɪ zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan blamin ci 'sɔ wɪ -wɪlidi "bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a "nɛn "nɛn -kadɪ -a. ɛn 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a -kɔɔnman min lɛ bɛ, -te -a 'bɔ nɛn min -a drɛ bɛ, -a san -a "nɛn "ble 'belidi nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yɪdɪ -a. ⁹ -Yee "wɛan, te -kaa "koe 'e 'si -kaa da 'wɪ "yi "drɛdi -a dɪ! Kɔɔ -te -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪɛ, -kaa "nɛn "ble te -a tu 'bɔ. ¹⁰ 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, -yee "wɛan -te -a -nan a -kaa 'lɔ bɛ, -kaa "yi "drɛ min pɛɛnɔn lɛ, 'pian -kaa 'sia -kaa "bʊ Zozinɔn da!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran 'wɪ 'pladi -a

¹¹ 'Fluba 'le 'sranan 'gʊɛ, mɛɛn 'bɛ 'crɛn -tɛa 'an 'bɔ 'a. Kaa -kɔnnɛn "ye -a 'wɛ -dandan man.

¹² Minnun nɛn o ya "vale 'nan 'o "sɔa minnun lɛ bɛ, -wɛɛ -tɔa 'ka man 'nan, 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va. Waa dra zɪɛ 'nan, "tɔgɔ Zuif 'nɔn 'o 'tɛ 'pa 'o da Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ vɪdɪ man. ¹³ Minnun 'bɔ zɪɛ, o ya 'o 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va, 'pian wa'a 'ta 'wɔla -pei -tɔ wɪnun pɛɛnɔn 'bɔ da dɪ. O -tɔa 'ka man 'nan 'ka 'fɔ -klɔnmɔn -va, -e 'o plɔ nɛn waa 'pla 'ka man bɛ -a -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

¹⁴ 'Pian 'mɛn vɛ bɛ, -kaa san Zozi Crizi -le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -a 'wɪ 'saza 'a nɛn "an 'fli -kɔɔnman. Zozi 'le -ka nɛn yaa 'wɔ yiba "plan da bɛ, -yee "wɛan 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'trɛda 'wɪ 'a zɪɛ, "mɛɛn ye 'wɪ "tun "a, ɛn 'trɛda 'wɪnun zɪɛ 'o 'va zia bɛ, an drɛ min -kadɪ -a. ¹⁵ -Te min -fɔ -klɔnmɔn -va oo, e ya 'e "tun. ɛn -te min 'ka 'fɔlɛ -klɔnmɔn -va dɪ oo, e ya 'e "tun. 'Pian 'bɛ nɛn 'bɛ ci 'wɪ -dan -a bɛ, -nyrɛn 'nan Bali 'e -kaa drɛ min -trɛ -a. ¹⁶ Minnun pɛɛnɔn nɛn waa -wɛɛman 'nan yi -tɛradɪ Zozi da man nɛn Bali 'e o 'sia min tɪglɪ 'a bɛ, Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn -wɛɛ. -Wɛɛ ci Izraɛl 'nɔn tɪglɪ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ waa.

¹⁷ An 'wɪ pɛɛnɔn 'ci 'vɪ 'cɛɛ 'va, -yee "wɛan te min -tu 'e "koe "nyan wɪ pee -nɔn "nyian 'mɛn dɪ! Kɔɔ an yra 'yɪ "kaga Zozi 'sudɪ -le "wɛan, -a plɔnun nɛn 'an man 'gʊ.

18 'An "bui Zozinon, -kaa san Zozi
Crizi -le "yi 'e 'kon 'ka pεenon 'va.
Amen!

'Fluba nen Pəl -a cren -te Efez 'nən le

¹ 'An 'bə Pəl bε, Bali 'bə 'ci 'sə 'a nen an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Mεεn 'fluba 'gυε -a cren -te. Maan cren -te Bali -le minnun nen Efez 'fla bε -wle. Zozi Crizi 'lee 'ka 'bə bε, ka drε min -təwli "a, en 'ka 'pε -sru 'ka 'e tədɪ -yee 'wɪ 'ji dɪ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɒdɪ -trɔɔ -nən 'cεε.

Pəl Bali 'tə 'bə 'yi 'nen yaa drε -cεε bε -a man

³ -Kaa Bali 'tə 'bə! -Yεε cɪ -kaa san Zozi Crizi "tɪ "a, en -yεε fεa 'vɪ -kaa man. E ciula Zozi Crizi -va en "yi 'tə 'tɒdɒ pεεnən nen -yee lei 'saun 'lə bε 'e drε -cee vε -a laji lou.

⁴ Te Bali 'ka tian 'trε drεle dɪε, en e -kaa 'si "va, ka drε Zozi 'le vε -a -le "wεan. Bali -kaa 'si "va 'nan -e -kaa drε 'yee vε -a, -e 'tə 'tɒ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ -kaa man -a 'le dɪ.

Bali -kaa ye "yi "le "wεan, ⁵ yaa 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -kaa dra 'yee 'nennun -a. E ciula Zozi Crizi -va 'nan -e 'e -kaa drε 'yee 'nennun -a. Yaa drε "le zɪ e cɪ -a 'bə 'ci 'sə 'a bε -yee 'wɪ 'zɒ. ⁶ Yaa drε 'nan -e -kaa 'e 'tə -dan vɪ 'yee "yi "man. "Yi zɪε yaa drε -cεε -a -pɪ nen e 'sə -yrε tɪglɪ bε -yee "wεan.

⁷ Zozi Crizi nyen nen e -sran bε, -yεε -maan en Bali -kaa 'si 'wɪ 'ji, en e -cee 'wɪ 'wɪdɪnun fui. Bali -le "yi "bε, -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪ, -yee "wεan nen yaa drε zɪ. ⁸ 'Wɪ 'kpa, Bali 'yee "yi "nən -cεε 'e 'ciɪladɪ "da. E 'wɪ 'tɒdɪ -nən -cεε 'nan, -e -kaa 'yee 'wɪ 'ci man.

⁹ En "nyian bε, -a 'ci 'sə wɪ nen 'e yɔɔdɪ blamin man bε, yaa ta 'bɔla -cεε. -A -cin a Bali ji 'e 'cɛn 'nan, 'e -ciala Crizi -va -e 'yee 'ci 'sə wɪ zɪε -a drε. ¹⁰ Tɒ 'le 'srandɪ -a nen e "cεan 'wɪ zɪε -a drɛdɪ man. En 'wɪ 'bə zɪε -nyren 'nan, fε pεεnən nen laji bε, 'lee fε pεεnən nen 'trɛda bε, Bali 'e o tre 'e cin man, -e o tazan 'e drε -təwli. -A 'bə nen Crizi -a.

¹¹ 'Wɪ 'kpa, Zozi Crizi 'bε -maan, en 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan e dra 'kɒ Zuif 'nən le bε, yaa drε 'kɔe vε -a. 'Wɪ

zɪε Bali -a drε "le zɪ e cɪ -a 'bə 'ci 'sə 'a bε -yee 'wɪ 'zɒ. ¹² Yaa drε zɪε 'nan, -e kɒv nen 'kɒ 'bli cɪ 'e tɛdɛ Crizi da bε, 'kɒe "wεan Bali 'tə 'e drε -dan. ¹³ Bali ciula Zozi Crizi -va, en e 'wɪ zɪε -a drε kaa nen ka 'ka Zuif 'nən 'a dɪε, 'cee vε -a "nyian. Kɔɔ ka Bali -le 'wɪ tɪglɪ 'man, en ka yi -tɛra "da. 'Wɪ 'nɔnnən zɪε -nyren 'nan Zozi 'ka 'nan -e Bali 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. Ka yi -tɛra Zozi da -yee "wεan nen, Bali lei 'saun nen Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan 'e -nɔan "minnun le bε, e drε 'cee vε -a. 'Ka -kɔnnən pladɪ nen 'nan, ka drε Bali -le vε -a. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, -te Bali 'yee lei 'saun 'nən -cεε bε, -yεε cɪ "le fɛnun nen Bali -taa -a -nɔnle -cεε bε, -a va fε tɛdɛ -le 'wɪ 'zɒ. En -yεε -ci -kɔnnən -cεε 'nan, tɒ -fɔla "da "ji bε, Bali -kaa "sia 'wɪ 'ji "fo te fɛnun pεεnən zɪε o drε -cee vε -a. -Kaa Bali 'tə drε -dan 'wɪ nen yaa drε zɪε -a man!

Pəl Bali trɒ 'ba

¹⁵⁻¹⁶ 'Wɪ zɪε -yee "wεan bε, 'an 'bə "nyian, ma'an 'flian Bali muo "fɒdɪ -a 'cee "wεan dɪ, en an Bali trɒ "baa tɒ pεεnən man 'cee 'wɪ man. Kɔɔ an 'cee yi -tɛradɪ Minsan Zozi da 'wɪ 'man, en maan 'man "nyian 'nan, ka Zozinən pεεnən ye "yi. ¹⁷ Bali nen -yεε cɪ -kaa san Zozi Crizi -le Bali -a, en -yεε cɪ -kaa "tɪ "nen -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪε -a bε, maan trɒ 'ba 'nan 'e 'wɪ 'tɒdɪ nen e "sia 'yee lei 'saun 'va bε, -a -nən 'cεε, en 'e 'fli -kɔɔn 'cεε, -e 'ka -tə 'kpa kɔlɛgɔlɛ. ¹⁸ En maan trɒ 'ba "nyian 'nan, 'e 'ka yɪε 'le 'sɒ, -e 'ka 'wɪ nen 'ka 'bli a -yrε en -yee "wεan Bali 'ka laabɒ bε, -a -tə. En "nyian fɛnun "kaga "nen Bali -a 'vɪ 'nan, 'e -nɔan 'yee minnun le te -a -kɔɔn "manvε "ka "dɪε, -e 'ka -tə. ¹⁹ En "nyian Bali -le 'plɛblɛ nen e ya fε pεεnən 'ta lou "bε, -e 'ka -yee -dan ci yɪ. -Yee 'plɛblɛ zɪε, -a 'bə 'a nen e 'nyranman "paa -kaa nen -kaa yi -tɛra Zozi da bε -kaa man. ²⁰ -Yee 'plɛblɛ -təwli zɪε, -a 'bə 'a nen e Crizi wluan -kanən 'va, en yaa -nyran 'e 'pε "yi "da laji lou. ²¹ Yaa drε zɪε 'nan -e Crizi 'e 'kɔn lei -wɪdɪnun pεεnən 'lee fε pεεnən nen 'plɛblɛ a -yrɔ "bε, 'lee fε pεεnən nen e min "paala bε o da. 'Trɛda fε pεεnən bε, -yεε cɪ o da. Tɒ nen -kaa cɪ -ji 'gυε, -a -ji 'saza "cεε e cɪ

o da dı, 'pian tı nən e -taa 'li bε -a -ji oo, te -yεε cı o da. ²² 'Wı 'kpa, Bali fε pεnən 'pla Crizi cεin wlu. Crizi 'bɔ nən fε pεnən 'tazan -a bε, Bali -a -tɔ -leglizı -wulo -a. ²³ -Leglizı 'nɔn 'bɔ 'bε cı Crizi po -a. En Crizi nən e fε pεnən 'nan 'si bε, e -leglizı -ji 'fa 'yee "yi "a.

2

Crizi-le "wεan 'belidı a -kaa 'lɔ

¹ 'E tεdε bε, ka'a 'ta 'wɔla Bali wei da dı, en ka 'wı 'wlıdı "dra, -yee "wεan Bali "le 'va bε, te ka ya 'ka 'kadı. ² Ka 'wı 'wlıdınun drε 'e tεdε "le 'trεda minnun pεnən 'zɔ. Ka 'ta 'wɔla Satan nən e -yɔ -wlıdınun "paala bε, -a wei da. Satan zıε, -a lei 'bε 'nyranman "paa minnun nən wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dıε waa. ³ En -kaa 'bɔ "nyian, -kaa ya 'e tεdε "le minnun zıε -wee 'wı 'zɔ. -Kaa 'fli -nɔn -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ wınun -wlıdı "le. 'Wı nən e cı -kaa 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bε, 'lee 'wı nən e -tɔala -kaa 'bɔ 'wulo -ji bε, -a -sru "nən -kaa 'ta 'wɔla. Tı zıε -a man bε, te -kaa ya Bali -le nyran -blıdı wlu "le minnun pεnən 'le 'wı 'zɔ.

⁴ 'Pian Bali a 'e fadı min nyrında -a, en e -kaa ye "yi "bɔv. ⁵ -Yee "wεan -kaa 'bɔ nən -cee 'wı 'wlıdı "le "wεan -kaa ya -kaa kadı -a "le bε, e 'belidı -nɔn -cεε -kaa 'vale Crizi -a. -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, Bali -le "yi 'saza 'bε -kaa 'si 'wı 'ji. ⁶ En "nyian -kaa 'vale Crizi -a, Bali -kaa wluan -kanən 'va, en e -kaa nyran 'e 'va laji lou. ⁷ 'E 'yee 'kpa kɔn -cεε Zozi Crizi -ji 'nan, -e 'e 'yee "yi "nən -a -kɔn "manvε "ka "dıε, -a -ci -kɔn tı 'le 'srannan.

⁸ 'Wı 'kpa, Bali -le "yi 'saza 'bε -maan 'ka 'si 'wı 'ji. En 'ka 'sidı 'wı 'ji zıε 'cee yi -teradı Bali da man nən e drε 'cee vε -a. Ya'a 'silε 'ka 'bɔ 'va dı, 'pian Bali 'bε "yi drε 'cεε 'e "tun. ⁹ Bali 'ka 'ka 'silε 'wı 'ji 'wı 'tɔ nən kaa drε bε -a man dı. Yaa drε zıε 'nan, -e min -tɔ 'e vıle 'e 'fli -kɔn -a 'wı 'a dı. ¹⁰ Bali 'bɔ 'bε -kaa drε. En e -kaa drε min -trε -a Zozi Crizi -ji 'nan, -e drε wı "yinun nən Bali -a man drε 'e 'cən bε, -kaa 'ta wɔla "da.

Crizi-le "wεan bε -kaa sən 'e cin va

¹¹ Kaa nən ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, Zuif 'nɔn -a ve 'ka man 'nan, ka 'ka 'ka 'fɔdı -klɔnmən -va dı. En waa ve 'o

'fli man 'nan, o ya 'o 'fɔdı -klɔnmən -va. E ya 'wı "tun "a, kɔɔ plɔ nən min -a 'pla o man 'e 'pε -a. Zi ka cı 'e tεdε bε, -a da nən 'ka 'ci "nrɔn! ¹² -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, tı zıε -a man bε, te 'ka 'sizan 'wı 'ji "ka "dı. En "nyian te Bali -le minnun bε, ka 'ka o vanən 'a "fo "dı. En "nyian te 'wı nən Bali "e 'nan, 'e dra 'yee minnun lε bε, e 'ka 'cee vε -a "fo "dı. En "nyian te ka ya 'trεda 'e "tun, ka'a Bali tɔa dı, en 'ka 'bli 'ka fε -tɔ lε dı. ¹³ Tı zıε -a man bε, te ka ya 'ka 'sidı Bali man -kɔɔbli. 'Pian 'bε nən 'gɔvε, 'ka 'vale Zozi Crizi -a ka drε min -tɔwlı "a, en Crizi nyən nən e -sran bε, -yεε 'ka pli Bali man.

¹⁴ Crizi 'bɔ 'bε -fɔdı -trɔɔ -nɔn -cεε. Zuif 'nɔn 'lee minnun nən o 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, e o drε 'leɣlɔn 'tɔwlı "a. Nɔn nən "nən 'e pladı 'leɣlɔn "fli zıε o yei te e o "cεan 'e cin man, en te e 'wı -fɔala o yei "bε, yaa fui 'yee -kadı -a yiba "plan da. ¹⁵ Kɔɔ Moizi -le -pei -tɔ wınun 'lee 'e 'ta 'srɔennun bε, -a 'bɔ nən yaa klu -sran. E 'leɣlɔn "fli zıε o 'si, en e o -sən 'e cin va 'e 'va 'nan, -e 'o 'kɔn min -trε -a. ¹⁶ En "nyian -yee -kadı yiba "plan da 'bɔ 'a nən, e 'wı nən "nən 'leɣlɔn "fli zıε o yei "bε, -a klu -sran. E o -tε 'e cin da 'kɔle 'tɔwlı "ji, en e o yei "sən 'e cin va 'o 'vale Bali -a.

¹⁷ En "nyian bε, Crizi 'bε 'ta 'sinan 'nɔnnɔn zıε -a 'palε minnun pεnən lε. E 'nan, Bali 'lee o 'bɔ bε, 'wı 'ka "nyian o yei "dı. 'Sinan zıε, kaa nən ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, e ya 'cee vε -a. En "nyian 'ku 'bɔ nən ku cı Zuif 'nɔn 'a bε, e ya 'kve vε -a. ¹⁸ -Yee "wεan -kaa 'bɔ pεnən bε, -te min a Zuif min -a oo, -te min 'ka Zuif min -a dı oo, Crizi le "wεan bε -si a 'e 'le 'sɔdı, -e -kaa -pli -kaa "tı Bali man -yee lei 'saun 'le 'plεblε 'a.

¹⁹ 'Wı nən Crizi -a drε bε, -yee "wεan kaa nən ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dıε, ka 'ka "nyian -pennən 'a dı, en ka 'ka "le minnun nən o -blınan "ka "dıε -wee 'wı 'zɔ dı. 'Pian Bali -le minnun bε, ka drε o vanən 'a, en ka drε -yee "kɔnnən 'nɔn 'a. ²⁰ 'Ka 'bɔ nən Bali 'ka 'si, en e cı 'yee 'kɔn 'tɔnan. 'Kɔn zıε Zozi 'le 'pasianən 'lee Bali 'lewei vınən 'bε cı cεin -a, en Zozi Crizi 'bɔ 'bε cı 'kɔn zıε -a -pɔ -fɔ -kɔle 'plεblε 'a. ²¹ -Yεε -maan

-e 'kɔn zɪe e wluan lou, te e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man fɛnyian, 'nan -e 'e drɛ Minsan -le 'kɔn 'saun 'a. ²² En Zozi Crizi 'bɛ -maan 'nyian, en ka drɛ 'kɔn zɪe -a -tɔvɛ -a, 'nan -e -kaa pɛɛnɔn -kaa drɛ Bali -le 'kɔn nɛn -a lei 'saun -nyɛanla 'ji bɛ -a.

3

'Nyranman nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ Pɔl -lɔ bɛ -nyrɛn 'gɔ

¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -yee "wɛan bɛ, 'an 'bɔ Pɔl, an Bali muo -fɔa. 'Ka 'tɔ 'ji nɛn an ya -pɔ 'kuin, kɔɔ an Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɪɛ.

² 'Yɪ "nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan -e 'an "cee -ci -kɔɔn "bɛ, maan -tɔa 'nan, kaa -nan wɪ 'man. ³ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪe, Bali 'bɔ 'bɛ -nan kɔɔn 'mɛn. -A 'bɔ nɛn an "sia -a crɛn -tɛnan 'cɛɛ bɛ.

⁴ -Te kaa ta 'vɪ bɛ, kaa -kɔnnɛn "ye 'nan, 'wɪ nɛn Crizi -a drɛ minnɔn -le vɛ -a, te -a -ci a 'e yɔɔdɪ o man bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ "mɛn "man dɪ. ⁵ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, Bali 'ka 'wɪ zɪe -a -nan -kɔɔnɪ minnɔn lɛ dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, Bali lei 'saun -a -nan kɔɔn Zozi 'le 'pasianɔn nɛn Bali o 'si "va "bɛ -wɪɛ. En yaa -nan kɔɔn "nyian Bali 'lewei vɪnɔn lɛ. ⁶ 'Wɪ yɔɔdɪ zɪe -nyrɛn 'nan: Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, fɛ nɛn Bali "e 'nan 'e -nɔan 'yee minnɔn lɛ bɛ, en 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -wɪɛ "bɛ, minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe, o 'tɔ a "va. En minnɔn zɪe, o 'vale Zuif 'nɔn 'a bɛ, o drɛ 'kɔlɛ -tɔwɪli "le vɛ -a. 'Wɪ 'bɔ zɪe -yɛɛ cɪ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn waa 'man bɛ -a. ⁷ En -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wɔ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'le 'plɛblɛ 'a nɛn e 'yee "yɪ zɪe -a -nɔn 'mɛn.

⁸ 'An 'bɔ nɛn an 'ka fɛ -tɔ -a Bali -le minnɔn yei "dɪe, 'an lɛ nɛn Bali "yɪ zɪe -a drɛ 'nan -e 'an Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪ minnɔn nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɪɛ. 'Wɪ "yɪ "nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ en Crizi -a drɛ minnɔn lɛ bɛ -a 'bɔ nɛn. ⁹ Bali "yɪ zɪe -a drɛ 'mɛn "nyian 'nan -e 'an 'wɪ yɔɔdɪ 'bɔ 'ci 'si minnɔn pɛɛnɔn lɛ 'wein. Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn drɛ bɛ, e 'wɪ zɪe -a yɔɔ minnɔn man -a pou sianan 'li 'e 'cɛn, en e 'bɔ cɛɛgɔ yɪ -a. ¹⁰ Bali -a drɛ zɪe 'nan, -e tɔ nɛn -kaa cɪ -ji 'gɔvɛ, e 'wɪ yɔɔdɪ zɪe -a ta bɔla. Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka

"dɪe, -leglizi 'a nɛn yaa -ci -kɔɔnman laji fɛ pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, 'lee laji fɛ pɛɛnɔn nɛn e min "paala bɛ, -wɪɛ. ¹¹ Bali -a drɛ "le zɪ -a -cin cɪ -a 'bɔ 'ji 'e 'cɛn bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Bali ciɪa -kaa san Zozi Crizi, -va en e 'wɪ zɪe -a drɛ.

¹² 'Wɪ nɛn Crizi -a drɛ bɛ, -yee "wɛan -si a 'e 'lɛ 'sɔdɪ -cɛɛ -e -kaa -pli Bali man, te "klan 'ka -kaa 'ji dɪ. -Cee yɪ -tɛradɪ Zozi da 'bɛ dra. ¹³ 'Wɪ zɪe -yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'mɛn yra yɪdɪ -le "wɛan dɪ! An ya 'an yra yɪnɔn 'nan -e 'ka "nɛn 'blɪ -e 'tɔ -dan 'e drɛ 'cee vɛ -a.

Pɔl Bali trɔ 'ba

¹⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪe -yee "wɛan 'an "pɔ -sɔɔnman -kaa "tɪ Bali wɪ. ¹⁵ -Yɛɛ cɪ 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn 'trɛda 'lee laji lou "bɛ -a san -a. ¹⁶ Fɛnɔn nɛn Bali lɔ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ. -Yee "wɛan an Bali trɔ "baa 'nan, -yee lei 'saun 'e 'nyranman 'pa 'ka man, -e 'ka "koe 'lee 'cee 'plɛblɛ 'e 'pa "da Crizi -sru 'ta wɔdɪ -ji. ¹⁷ Maan trɔ "baa "nyian 'nan, 'cee yɪ -tɛradɪ Crizi 'bɔ da -a nɛn 'ka 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man Crizi -lɔ. En maan trɔ "baa "nyian 'nan, yɪdɪ "yɪ 'saza nɛn 'e 'kɔn 'cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ pou sianan. ¹⁸ An 'wɪ pɛɛnɔn zɪe -a laabo Bali lɔ 'nan, -e 'ka 'vale Bali -le minnɔn pɛɛnɔn 'a bɛ, yɪdɪ "yɪ "nɛn Crizi 'ka ye "yɪ "a bɛ, 'ka 'kɔla -yee -dan ci mandɪ -a. ¹⁹ -Yee yɪdɪ "yɪ "nɛn e "mlian blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ da bɛ, maan laabo Bali lɔ 'nan, 'ka -kɔnnɛn "yɪ 'ka 'bɔ 'a. En Bali 'e drɛ -e 'ka 'kɔn 'ka fadɪ Bali 'bɔ 'le -dan a.

²⁰ Bali nɛn -yee 'plɛblɛ 'bɛ 'nyranman "paa -kaa man bɛ, -kɔladɪ a -yrɔ, -e 'e 'wɪ drɛ 'e 'ciɪladɪ "da. Fɛ -tɔ "ka -e -kaa laabɔ -yrɔ, en 'wɪ 'tɔ "ka -e -kaa ci "nrɔn "da, te -a -pɛ 'ka 'sɔa -a drɛdɪ -a dɪ. ²¹ -Kaa Bali 'tɔ drɛ -dan! 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -a drɛ bɛ -a man, Bali 'tɔ 'e 'kɔn -dan -leglizi -ji! 'E 'kɔn zɪe 'li 'trilii! Amen!

4

-Leglizi 'nɔn a "le min -tɔwɪli "le 'wɪ 'zɔ

¹ 'An 'bɔ nɛn, an ya -pɔ 'kuin Minsan -le nyranman 'padɪ man 'gɔvɛ, 'wɪ

pæenən nən Bali -a drε -cee vε -a bε, -yee "wεan an toba -fɔa 'cεε 'nan, 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "le min nən Bali -a laabu bε -yee vε zɔ. ² Te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dɪ! 'Ka 'kɔn min -trɔɔ -a! En 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji 'ka cin va! En 'ka 'kɔla 'ka cin va yɪdɪ "yi "a! ³ Bali lei 'saun 'ka drε "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ. 'Ka man -wεε -e 'ka 'fɔ "da zɪ, te -fɔdɪ -trɔɔ a 'ka yei.

⁴ Bali -kaa laabu 'nan, -e -kaa drε -yee minnun -a. -Yee "wεan -kaa drε 'kɔlε -tɔwli "a, en Bali lei nən -kaa 'lɔ bε, e ya -tɔwli, en 'wɪ nən -kaa 'bli a -yrε "bε, e ya -tɔwli. ⁵ -Kaa san a -tɔwli. -Cee yi -tɛradɪ Crizi da bε, e ya -tɔwli. En o -kaa -batize drε 'wɪ 'tɔwli "man. ⁶ Bali a -tɔwli. -Yεε cɪ -kaa pæenən "tɪ "a. E -kaa pæenən "paala. E -ciala -kaa pæenən 'va en 'e 'nyranman "paa. E -nyeanla -kaa pæenən 'ji.

⁷ -Kaa -tɔdɔ pæenən bε, -kaa "yi -dan 'yɪ -cee vε -a, "le zɪ Crizi -a -nɔn bε -yee 'wɪ 'zɔ. ⁸ Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«"Yεε -kɔ lou "bε,

e fε pæenən klɪ, e o kuun.

En e "yinun -nɔn minnun lε.»

⁹ -Te waa 'vɪ 'nan, e -kɔ lou "bε, -a -ci nən 'nɔn? -A -ci nən 'nan, 'e tɛdε bε, e sɔɔnla fɛnan "tradra "nan. ¹⁰ Min 'bɔ nən e -sɔɔnla fɛnan "tradra "nan bε, -a min 'lein zɪε -yεε kɔ "nyian labli 'ta lou "nun, 'dɔ -e 'e fε pæenən 'nan 'si. ¹¹ Min 'bɔ 'lein zɪε -yεε "yinun drε 'yee minnun lε. Yaa -mie drε Zozi 'le 'pasianən 'a, en yaa -mie drε Bali 'lewei vɪnən 'a, en yaa -mie drε Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən vɪnən 'a, en yaa -mie drε minnun nən o yɪε -tɔa -leglizɪ -va, te o Bali -le 'wɪ "paaman o ji bε waa. ¹² Yaa drε zɪε 'nan, -e 'o Bali -le minnun man wɔɔ -e 'o 'yee 'nyranman 'pa, -e -yee -leglizɪ nən -a 'bɔ po -a bε, 'e 'tɔ 'plɛblɛ. ¹³ 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ -a nən, -kaa pæenən dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee yi -tɛradɪ Crizi da -ji. En "nyian bε, -kaa dra "le min -tɔwli "le 'wɪ 'zɔ -cee Bali -pɪ 'bɔ -tɔdɪ -ji. -Te e drε zɪε bε, -a -nan nən -kaa -kɔan "le min nən e -klɔnmən -fɔ bε -yee 'wɪ 'zɔ, en zɪ Crizi cɪ bε, min -taa -a yɪlε -kaa 'lɔ.

¹⁴ Yaa drε zɪε 'nan, -e -kaa vɪlε -kaa kɔn "nyian "le nannannun -le 'wɪ 'zɔ dɪ. Kɔɔ nannannun lε nən minnun see "paa wɪnun vε -pε "yi 'lee -pε bɔ -a, -e 'o -sɔɔnla o -sru. Min see "paanən zɪε o ya -wɪdɪ, en -dawli 'tɔ 'tɔdɔ pæenən a o ji, -e 'o min 'si -si tɪglɪ da. ¹⁵ 'Pian -cee vε bε -kaa 'wɪ tɪglɪ vɪ, en -kaa cin yɪ "yi, -e -kaa trɔla Crizi man. -Yεε cɪ -leglizɪ -wulo -a. ¹⁶ -Leglizɪ bε, Crizi 'bɔ po nən. En -a man mɛn -tɔdɔ bε, klɔda 'bε -maan 'o ya 'o 'fɔdɪ 'e cin man. En mɛnmiennun 'bε -maan "nyian 'o cin "kuan 'plɛblɛ. Zɪ man mɛn -tɔ "e -kɔla "wo bε, -a da nən e 'nyranman "paa en -leglizɪ nən Crizi 'bɔ po -a bε e -tɔa "kli, te e trɔman, te yɪdɪ "yi "a -ji. Trɔdɪ zɪε, Crizi -va nən e "sia.

'Ka 'pε 'e 'si 'cee 'ta wɔ -pε ceje -sru!

¹⁷ Minsan nən an drε -yee vε -a bε, -a 'tɔ da nən an 'wɪ "paala 'cεε 'nan: Te 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "nyian "le minnun nən wa'a Bali tɔa dɪε -wee vε -zɔ dɪ! 'O 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun -wɪdɪ -sru "nən o 'ta wo, te e ya 'wɪ "tun "a. ¹⁸ O "trɔɛn "a "yuyɪ, en o 'ka "va 'nan 'o Bali -tɔa "dɪ. -Yee "wεan 'belidɪ nən Bali a -nɔn bε, e ya o man -kɔɔbli, en o ya klun va. ¹⁹ 'Wɪ 'tɔ 'ka "nyian o tɛa 'yra -a dɪ. 'O 'fli -nɔn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ lε, en 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pæenən bε, wa'a 'kaan -a drɛdɪ -a dɪ.

²⁰ 'Pian 'cee vε bε, 'wɪ nən waa paa 'ka 'ji Crizi da bε, 'wɪ 'wɪdɪnun zɪε -a -tɔwli 'ka "va "dɪ. ²¹ Maan -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa, ka Crizi -le 'wɪ 'man, en o -yee 'wɪ paa 'ka 'ji. 'Wɪ nən waa paa 'ka 'ji zɪε Zozi 'le 'wɪ tɪglɪ nən. ²² Waa paa 'ka 'ji 'nan, 'ka 'pε 'e 'si 'ka drε wɪ cejenun -sru. -Yee "wεan 'ka drɛla "da! Kɔɔ te ka'a tian Zozi 'tɔlε dɪε, ka 'wɪ 'wɪdɪnun drε "kaga te -a 'le 'srannan "nən -kadɪ -a. ²³ 'Bε nən 'gɔvε, e ya "le Bali lei 'saun 'e 'cee cɪ "nrɔndɪ pæenən lɪla 'e 'trε "fo. ²⁴ En "nyian bε, 'cee 'ta wɔ -pε 'e 'kɔn "le min -trε -le 'wɪ 'zɔ. Min zɪε Bali 'bε dra -e 'e Bali 'sia 'e "pa 'ji. -A drε wɪ -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji, en e -kɔan Bali -le vε -a "fo. En e 'ta wo Bali -le 'wɪ tɪglɪ da.

²⁵ -Yee "wεan 'ka 'si 'wɪlɪ 'sɛndɪ man, en 'wɪ tɪglɪ nən 'ka vɪ 'ka cin lɛ! Kɔɔ -kaa pæenən -kaa drε 'kɔlε -tɔwli "man mɛnnun -a. ²⁶ En "nyian bε,

«-Te 'bli 'fɔ 'ka 'ji bɛ,
te 'ka 'wɪ 'wliɔ 'drɛ dɪ!»
Te yidɛ 'e 'fɔ 'va 'cee 'bli 'fɔdɪ 'ji 'man
dɪ! ²⁷ "Tɔgɔ -si 'e 'lɛ 'sɔ Satan lɛ, -e 'e
'ka man yɪ. ²⁸ En "nyian bɛ, min nɛn
e crin wo bɛ, 'e 'si -a drɛdɪ man! 'Pian
'e 'nyranman 'pa, -e 'e "nɛn "fɛ -bli, te
e 'yalɛ -tɛnɔn "le -nɔan "nyian!

²⁹ En "nyian bɛ, te wei -wliɔ "tɔwli
'e bɔla 'ka 'le "fo "dɪ! 'Pian 'wɪ nɛn e
min peenun "le 'wɪ "paa "va "bɛ -a 'bɔ
nɛn 'ka vɪ! En 'wɪ nɛn e "yi dra minnun
lɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka vɪ! ³⁰ Te 'ka Bali lei
'saun 'ta drɛ -trɔdrɔ dɪ! -A 'bɔ 'a nɛn
Bali 'ka -kɔnnɛn 'pla -e 'e -kɔn 'nan ka
-kɔan 'yee vɛ -a tɔ nɛn e 'ka "sia 'wɪ 'ji
bɛ, -a man.

³¹ -Yee "wɛan min man wɪ 'padɪ, 'lee
'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee nyran siadɪ, 'lee 'wɪ
'bɪdɪ, 'lee min sɛɛ wɔdɪ, 'lee 'wɪ 'wliɔ
'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn
'ka yei "fo "dɪ! ³² 'Pian 'ka 'kɔn 'kpa 'ka
cin lɛ, 'ka cin dra nɛn 'e 'ka 'tɛ, en 'ka
cin man wɪ 'cɛ "le zɪ Bali 'ka 'man wɪ
'cɛ Crizi -le "wɛan "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

5

¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn 'ka
drɛ! Ka drɛ -yee 'nɛnnun nɛn e o ye "yi
"bɛ waa. ² -Yee "wɛan 'ka cin yɪ "yi "le
zɪ Crizi -kaa 'yɪ "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ! E
-kaa 'yɪ "yi "le "wɛan, e wɪ "man en e
-ka -kaa 'lɛji. E drɛ "le 'nan 'sraga nɛn
yaa 'bɔ Bali lɛ en -a -koei 'nɔnnɔn Bali
ci 'sɔ.

*'Cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔn 'nan ka drɛ 'tɛ
'san -le vɛ -a!*

³ 'Ka drɛ wɪ 'e -kɔn 'nan ka drɛ Bali
-le minnun -a! Nyinnandɪ lɪ 'lee -
kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɛ, te 'e
'kɔn 'ka yei "dɪ! En 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e
min "tri -tɔa Bali 'lɛ, 'lee min yɛ nɛn
ya'a 'ciɪla fɛ da dɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn
'ka yei "dɪ! ⁴ 'Wɪdɪ min man -wliɔ, 'lee
-blɔ wei -fɔdɪ, 'lee -sɛɛ "wliɔ "wɔdɪ bɛ,
te -a -tɔwli 'e 'kɔn "nyian 'ka yei "dɪ!
'Pian 'wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn
Bali muo "fɔdɪ -a. ⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'ka
'ji 'nan, minnun nɛn o nyianla lɪ 'lee -
kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɛ, 'lee
minnun nɛn o 'wɪ nɛn e min "tri -tɔa
Bali 'lɛ bɛ waa dra bɛ, 'lee minnun nɛn
'o yɛ 'ka 'ciɪla fɛ da dɛ, o -nyrannan

'ka Crizi 'lee Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda
dɪ. Kɔɔ 'wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le
fɛ nɛn e 'ka Bali -a dɛ, -a 'bɔ nɛn min
-a 'su.

⁶ Te 'ka 'wɪ "man -e min 'e 'ka see
"paa -e 'ka 'wɪ 'wliɔ zɪɛ -a -tɔ drɛ dɪ!
Kɔɔ minnun nɛn o 'ka "vale 'o 'ta wɔla
Bali wei da dɪ, en o 'wɪnun zɪɛ -a dra bɛ,
Bali -le nyran -bɪdɪ a o man -pɛnnan.
⁷ -Yee "wɛan te 'ka -fɔ o -sru "fo "dɪ!

⁸ 'E tɛdɛ bɛ, ka 'bɔ te "ka "ya wo
"nyian klun va. 'Pian 'bɛ nɛn 'gɔvɛ ka
ya 'tɛ 'san da, ka drɛ Minsan -le vɛ -a
-le "wɛan. -Yee "wɛan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e
-kɔn 'nan ka drɛ 'tɛ 'san -le vɛ -a! ⁹ Min
nɛn e ya 'tɛ 'san da bɛ, -a san 'wɪ "yi 'tɔ
'tɔdɔ pɛɛnɔn dra, en -a san drɛ wɪ -kɔan
'e 'sɔdɪ "ji, en -a san 'wɪ dra min va 'e
'ci -a -tɔwli. ¹⁰ -Yee "wɛan 'wɪ nɛn e cɪ
Minsan ci 'sɔ 'a bɛ, 'ka man -wɛɛ -e 'ka
fa 'si sidɔ! ¹¹ 'Wɪ nɛn klun va wɪnun -
a en ya'a 'wɪ "yi dra min lɛ dɛ, te 'ka
drɛ dɪ! 'Pian 'ka ta bɔla! ¹² Kɔɔ 'wɪnun
nɛn min -mienun -a dra 'e yɔdɪ bɛ, -a
nan wɪ vidɪ min -tɛa 'yra -a. ¹³ 'Pian -te
Bali -le 'tɛ 'san -a ta 'bɔla bɛ, min -a ye
'wein. ¹⁴ En fɛ pɛɛnɔn nɛn e -ta 'tɛ 'san
da bɛ, -a 'bɔ "nyian "e "drɛ wo 'tɛ 'san
-a. -Yee "wɛan waa 'vɪ 'nan:

«Yɪ -tɛzan 'i 'fuɔ!
'I 'wɪlun -kanɔn 'va,
-e Crizi -le 'tɛ 'san
'e 'i 'man drɛ 'wein.»

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan bɛ, 'ka
yɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! En 'cee 'ta wɔ -pɛ
'e -kɔn 'nan, ka Bali -le 'wɪ -tɔa! Te
'ka 'wɪ drɛ "le minnun nɛn wa'a 'o 'ci
'nrɔnman Bali -le 'wɪ da dɛ -wee 'wɪ
'zɔ dɪ! ¹⁶ Tɔ nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, 'wɪ
'yinun nɛn 'ka drɛ -ji! Kɔɔ tɔ nɛn -kaa
cɪ -ji 'gɔvɛ 'wɪ 'wliɔ "drɛdɪ 'fa "da. ¹⁷ -
Yee "wɛan te 'ka 'wɪ drɛ "le -blɔnɔn 'zɔ
dɪ, 'pian zɪ Minsan cɪ "vale 'nan 'ka 'wɪ
drɛ bɛ, 'ka man -wɛɛ -e 'ka -tɔ!

¹⁸ Te 'ka 'wɛn 'mlin 'e 'ciɪla "da dɪ!
Kɔɔ 'wɪ 'nɔnnɔn drɛdɪ nɛn yaa "paa
min lɔ. 'Pian 'cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun
nɛn 'e 'ka 'pla "fo. ¹⁹ 'Ka cin "koe
'tɔ Bali -le 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a,
'lee Bali 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee
"drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa
'ka 'ji bɛ -a -fɔdɪ -a. "Drenun zɪɛ -a 'bɔ 'a
nɛn 'ka Minsan 'tɔ bɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a.
²⁰ -Kaa "tɪ Bali bɛ, 'ka muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn

man, en 'ka muo "fə 'wɪ pɛɛnən 'ji, -kaa san Zozi Crizi 'tə 'ji.

Zozinən, 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va "yi!

Lımən 'lee 'e 'sran -le 'wɪ

²¹ 'Ka cin wei man "yi! Zɪ ka "klandɪ Crizi -lə -ci -kəən zɪɛ!

²² 'Ka lımənnun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'sran wei da! -A -ci -kəəndɪ nən 'nan, ka 'ta wɔla Minsan wei da. ²³ Kəə -klənəmən 'bɛ 'e nan "paala, "le zɪ Crizi -leglizi "paala bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. -Leglizi 'bɛ cɪ "le Crizi 'bɔ po -le 'wɪ 'zʊ, en minnun nən -ji bɛ, Crizi 'bɛ o "sia 'wɪ 'ji. ²⁴ -Leglizi 'nən 'ta wɔla Crizi wei da, -a -tɔwli "nən lımənnun 'o drɛ "nyian o -sran lɛ 'wɪ pɛɛnən 'ji.

-Klənəmən 'lee 'e nan -le 'wɪ

²⁵ 'Ka -klənəmənnun bɛ, 'ka nannun yɪ "yi, "le zɪ Crizi -leglizi ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ! Crizi wɪ "man en e -ka -leglizi 'nən 'leji, ²⁶ 'nan -e -leglizi 'nən 'o drɛ Bali -le vɛ -a "fo. -A -batize drɛdɪ 'yi 'a, 'lee Bali wei vidɪ -a nən Crizi -leglizi drɛ 'saun Bali 'lɛ. ²⁷ Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -leglizi 'e drɛ 'e 'bɔ 'le vɛ -a, te e "bia fɛnyian, te "tri 'ka "man "dɪ, te -a man 'ka 'e yrudɪ dɪ, en te 'wɪ 'wɪdɪ 'ka "man "fo "dɪ. 'Pian -e -leglizi 'e 'kən 'saun Bali 'lɛ, te 'tə 'tʊ 'ka "man "dɪ.

²⁸ Yɪdɪ "yi zɪɛ -a 'bɔ 'a nən -klənəmənnun 'o nan yɪ "yi! Min nən 'e nan ye "yi "bɛ, te 'e 'fli ye "yi. ²⁹ Kəə min -tʊ 'ka 'naan 'e 'bɔ 'fli man dɪ, 'e 'fli cɪ fɛ -wɛɛman, en 'e yɪɛ -tə 'e 'fli -va. Zɪ Crizi -a dra -leglizi lɛ zɪɛ. ³⁰ -Leglizi 'bɔ 'bɛ cɪ Crizi po -a, en -cɛɛ cɪ -a man mɛnnun -a. ³¹ 'Wɪ nən 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, 'ka 'ci "nrən "da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Klənəmən "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "man -e 'e pei 'fə 'e nan va,

-e 'o drɛ min -tɔwli "a.»

³² 'Wɪ -dan tʊ a 'e yɔdɪ 'wɪ zɪɛ -a -sru. "An -ci vɛ 'cɛɛ 'nan, zɪ Crizi 'lee 'yee -leglizi 'nən cɪ zɪɛ. ³³ 'Pian 'wɪ 'tɔwli zɪɛ e ya "nyian 'ka 'bɔ 'le vɛ -a. 'Ka -klənəmənnun bɛ, 'ka nan yɪ "yi "le zɪ 'ka 'fli ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ! En 'ka lımənnun bɛ, 'ka 'sran 'sia min -a!

6

'Nən 'lee 'e "tɪ "le 'wɪ

¹ 'Ka nannannun bɛ, [Minsan -le "wɛan bɛ,] 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bʊ "wei da! -Yɛɛ cɪ 'wɪ "yi "a. ² Kəə Bali 'e 'nan: «'I yɪɛ 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bʊ "man!» -Yɛɛ cɪ -pei -tə wɪ tɛdɛ nən Bali 'wɪ 'tʊ 'pla -a -sru "bɛ -a. ³ 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: «'I 'ci "nran ye, en i "mən 'trɛda.»

⁴ 'Ka 'nən "tɪnun bɛ, 'wɪ nən e 'nən 'ci -təa lou 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "man bɛ, te 'ka drɛ -wɪɛ "dɪ! 'Pian 'ka o 'lɛbʊ 'wɪ "paadɪ -a o ji 'lee 'wɪ pladɪ -a -wɪɛ. 'Ka drɛ 'wɪ nən e "sia Minsan va bɛ -a yra man.

Nəan 'lee 'e 'tazan -le 'wɪ

⁵ 'Ka nəannun bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanən wei da! 'Ka "klan Bali lə en 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! En 'ka 'ci "nrən 'nan, ka ya -a drɛnan Crizi lɛ! ⁶ Te 'ka drɛ o yɪɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka -kəən 'nan Crizi 'sunən nən 'kaa! En 'wɪ nən e cɪ Bali cɪ 'sə 'a bɛ -a 'bɔ nən 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnən 'a! ⁷ 'Ka 'ta 'e 'kən "fava 'nyranman 'panan -wɪɛ. En 'ka 'ci "nrən 'nan, Crizi lɛ nən ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, 'nan blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ⁸ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, -te min a nəan -a o, en -te e 'ka nəan -a dɪ o, e ya 'wɪ "tun "a. 'Pian zɪ min -tʊ 'nyranman 'pa bɛ, -a da nən Minsan -a -ko "paa.

⁹ Kaa nən ka cɪ o tanən 'a bɛ, -a -tɔwli "nən "nyian 'cee vɛ -a. 'Ka 'cee nəannun 'sia min -a! Te 'ka 'kən o man -wɪwɪwɪ dɪ! -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, 'ka 'san a waa -tɔwli, e ya laji. Ya'a min bo "va 'vaa -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

'Ka 'man 'e 'kən 'e wɔdɪ tʊ -wɪdɪ "le "wɛan!

¹⁰ Maan 'le -sɛanla 'cɛɛ 'nan, 'ka 'tə -kli! 'Cee drɛdɪ min -tɔwli "a 'ka 'vale Minsan -a 'bɛ dra, te -yee 'plɛblɛ nən e ya fɛ pɛɛnən 'ta lou "bɛ, e 'ka -təa -kli. ¹¹ Bali -le -kuli -tan fɛnun nən yaa -nən 'cɛɛ bɛ, 'ka 'man wɔb -a, -e 'ka 'kəla "tɔdɪ -a Satan -le see "paa wɪnun 'lɛ. ¹² Kəə -kuli nən -kaa 'lɛ bɛ, blamin man "cɛɛ -kaa -taan "dɪ, 'pian -kaa -taan lei -wɪdɪnun pɛɛnən nən laji bɛ, o man. 'Plɛblɛ a -wɪɔ, en o min "paala, en o 'nyranman "paa klun va. ¹³ -Yee "wɛan Bali -le -kuli -tan fɛnun nən yaa

-nən 'cεε bε, 'ka 'sia! -Te kaa drɛla "da
 "bε, tɔ nɛn yi -wliɔtɔ bɔa 'ka man bε,
 ka -kɔlamən -tɔɔtɔ -a -kli -e 'ka bɔla "ji
 'kloun 'gloun.

¹⁴ 'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔɔtɔ! 'Ka 'ta
 wɔla 'wɔ tɔɔtɔ da! -Yεε cɔ "le 'ka -tiɛn
 'kɔlɛ 'le 'wɔ 'zɔ. 'Wɔ nɛn 'e 'sɔɔtɔ "ji "bε
 'ka drɛ! -Yεε cɔ "le 'ka 'kɔlɛ "nɛn yɔɔɔvɛ -
 le 'wɔ 'zɔ -kuli -lɔ. ¹⁵ -Fɔɔtɔ -trɔɔ nɛn Bali
 -a -nən 'cεε Zozi Crizi -le 'wɔ 'nɔnnɔn 'a
 bε, 'ka 'tɔ 'da 'plɛblɛ! -Yεε cɔ "le 'ka 'cɛin
 -man -manwua "le 'wɔ 'zɔ. ¹⁶ En "nyian
 bε, 'ka yi -tɛra Zozi da "fo! -Yεε cɔ "le
 'ka 'man yɔɔɔvɛ -le 'wɔ 'zɔ Satan -le -tin
 'wɛnɔn nɛn 'tɛ nɛn a "nɛn "bε -wɔ.
¹⁷ Bali 'ka 'si 'wɔ 'ji, 'ka 'tɔ 'da 'plɛblɛ!
 -Yεε cɔ "le 'ka 'wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo
 kle "le 'wɔ 'zɔ -kuli -lɔ. En -kuli -tan sɛn
 nɛn Bali lei 'saun -a -nən 'cεε bε, 'ka
 'kun "man! -Yεε cɔ Bali wei -a.

¹⁸ 'Wɔ pɛɛnɔn zɛ -a drɛɔtɔ -ji bε, Bali
 nɛn 'ka trɔ 'ba, ɛn 'ka laabɔ -yrɔ 'nan,
 'e 'pa 'ka 'va. Tɔ pɛɛnɔn man 'ka Bali
 trɔ 'ba "le zɔ -yee lei 'saun -a -cin -tɔa
 'ka 'ji bε -yee 'wɔ 'zɔ. 'Ka yiɛ -trɔa 'wɔ
 zɛ -a drɛɔtɔ da, te 'ka 'pɛ 'e plɔ dɔ! 'Ka
 Bali trɔ 'ba Bali -le minnɔn pɛɛnɔn lɛ!

¹⁹ En "nyian bε, 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn
 'nan, 'wɔ nɛn 'kɔ 'an vɔ bε 'e -cin -tɔ
 'an 'ji. En 'nan -si 'e 'lɛ 'sɔ 'mɛn, -e 'an
 Zozi 'le 'wɔ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔɔtɔ
 minnɔn man bε, -a -ci vɔ -wɛ. ²⁰ 'Bε
 'bɔ nɛn an ya -pɔ 'kuin 'gɔ ɔɔ, Zozi 'le
 'wɔ 'nɔnnɔn 'pɛ 'ba a 'an 'lɔ -e 'an vɔ
 minnɔn lɛ. -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba
 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an vɔ, "le zɔ e
 cɔ 'mɛn 'nyranman -a bε -yee 'wɔ 'zɔ.

²¹ -Kaa "bɔtɔ Zozizan Tisik nɛn -kaa
 ye "yi "bε, -a yiɛ yɛra Minsan -le 'nyran-
 man 'padɔ da. -A 'bɔ 'bε "ta "lɔ 'wɔ nɛn
 'an man 'gɔvɛ -a 'sinan 'palɛ 'cεε. ²² -Yee
 "wɛan maan 'pa 'sia 'ka 'va 'nan, -e 'wɔ
 nɛn 'kɔ man bε 'ka -tɔ. En an ya "va
 'nan 'e 'ka "kɔe "tɔ 'ka da.

²³ -Kaa "tɔ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi
 'o 'wee -fɔɔtɔ -trɔɔ, 'lee 'wee yɔɔtɔ "yi, 'lee
 yi -tɛradɔ Zozi Crizi da -nən 'kɔ "bɔtɔ
 Zozinɔn pɛɛnɔn lɛ. ²⁴ Bali -le "yi 'e 'kɔn
 minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -kaa san Zozi
 Crizi ye "yi -a 'leda "ka "dɛ o va.

'Fluba nɛn Pəl -a crɛn -tɛ Filipò 'nɔn lɛ

¹ An 'bɔ Pəl 'lee Timote nɛn kɔ cɪ Zozi Crizi 'sunɔn 'a bɛ, kɔvɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Kɔvɛ crɛn -tɛ minnɔn pɛɛnɔn nɛn o drɛ Zozi Crizi -le vɛ -a ɛn o ya Filipò 'fla bɛ -wɛ. Kɔvɛ crɛn -tɛ minnɔn nɛn 'o yɛ -tɔa -leglizi -va 'lee minnɔn nɛn o "paa o va bɛ -wɛ.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pəl Bali trɔv 'ba Zozinɔn nɛn Filipò fla bɛ -wɛ

³ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn man -te 'ka 'cin -trɔa 'an 'ji bɛ, an 'mɛn Bali muo -fɔa.

⁴ Tɔ pɛɛnɔn man, -te "mɛɛn vɪ 'nan 'an Bali trɔv 'ba 'cee 'wɪ man bɛ, ci "nrandɪ -dan a 'an 'lɔ. ⁵ An Bali muo -fɔa, kɔɔ yi tɛdɛ nɛn ka wɪ Zozi man -trilii, -e 'e bɔ cɛɛgʊ yi -a bɛ, ka 'pa 'an 'va ɛn -kaa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ⁶ An yi -tɛala "da 'nan, Bali 'bɔ nɛn e 'wɪ 'yi zɪɛ -a pei 'trɔa 'ka 'va bɛ, yaa dra -e 'e 'kɔ 'e 'lɛ 'trilii, -e 'e 'lɛ sɔɔ tɔ nɛn Zozi Crizi -taa "man "bɛ -a.

⁷ -Te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'an 'ji 'cee "wɛan bɛ -a -nɔan da nɛn, kɔɔ 'ka 'nan wɪ a 'an man 'kpa tɪglɪ. Tɔ nɛn te an ya -pɔ 'kuin oo, ɛn tɔ nɛn te 'an -tɔ 'kpa tɪglɪ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn -sru minnɔn tanɔn yɛ man oo, "yi "nɛn Bali -a drɛ 'mɛn bɛ e drɛ -kaa pɛɛnɔn 'le vɛ -a. ⁸ -Te maan 'vɪ 'nan an 'ka ye "yi "le zɪ Zozi Crizi 'ka ye "yi "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -a -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nɛn.

⁹ ɛn 'wɪ nɛn maan laabo Bali lɔ te an ya Bali trɔv 'banan bɛ -nyrɛn 'nan, yɪdɪ "yi 'e 'pa "da 'ka 'va, ɛn 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ 'fa 'si bli 'e 'kɔn 'ka yei, ¹⁰ -e 'ka -kɔla 'wɪ nɛn e cɪ tɪglɪ bɛ -a -si siadɪ -a. -Te e drɛ zɪɛ, Zozi 'ta nyan bɛ, te ka ya 'saun, ɛn 'tɔ 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ¹¹ ɛn "nyian bɛ te 'cee 'wɪ nɛn kaa drɛ 'trɛda bɛ, e ya 'e fadɪ Zozi Crizi -le 'wɪ 'yi 'saza 'a. 'E drɛ zɪ, -e minnɔn 'o Bali 'tɔ 'sia -dan, te waa bɔa.

Pəl 'e yra 'yɪ Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man

¹² An "bɔvɪ Zozinɔn, an ya "vale 'ka -tɔ 'nan, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'an man bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn fuila "man. ¹³ Kɔɔ 'sounjanun pɛɛnɔn nɛn 'o yɛ -tɔa mingɔnnɛn -le 'kɔn 'va bɛ, 'lee 'flanɔn pɛɛnɔn waa -tɔ 'nan Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ man nɛn an ya -pɔ 'kuin. ¹⁴ Zɪ -kaa "bɔvɪ Zozinɔn "kaga 'an 'yɪ -pɔ 'kuin bɛ, ɛn -wee yi -tɛradɪ Minsan da 'pa "da, -a -nan nɛn wa'a "klanlɛ "nyian dɪ, ɛn o Bali -le 'wɪ 'vɪ minnɔn lɛ.

¹⁵ Maan -tɔa 'nan min -mienun a o va bɛ, "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve man bɔdɪ -a 'an 'va zɪa, ɛn waa ve -sa -fɔdɪ pɛ -ji. 'Pian min -mienun "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'o 'ci 'fidaa 'a.

¹⁶ Minnɔn zɪɛ 'o dra 'an yɪdɪ "yi "le "wɛan. Kɔɔ waa -tɔa 'nan Bali 'an 'pla 'nan -e 'an 'tɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn -sru minnɔn tanɔn yɛ man. ¹⁷ ɛn minnɔn nɛn "o Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve -sa -fɔdɪ pɛ -ji 'an 'va zɪa bɛ, wa'a ve 'o 'ci 'fidaa 'a dɪ. E ya o ji 'nan "wɛɛ drɛ zɪɛ, te 'mɛn yra yɪdɪ "paa "da -pɔ 'kuin. ¹⁸ 'Bɛ 'ka "mɛn 'ji fɛ -tɔ -a dɪ. -Te -wee ci "nrɔndɪ a -wɪdɪ oo, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'o 'ci "nrɔnman "yi oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -ji bɛ, Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɛ ve. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci "nranman.

ɛn yaan ci "nranman 'li 'trilii, ¹⁹ kɔɔ maan -tɔa 'nan, 'cee Bali trɔv 'badɪ 'lee Zozi Crizi lei 'saun nɛn yaan 'ta -nanjɛan "bɛ, -yee "wɛan an "sia 'wɪ 'ji. ²⁰ 'Wɪ zɪɛ 'an 'bli a "da, ɛn an yi -tɛala "da 'kpa tɪglɪ. Maan -tɔa 'nan, Bali 'ka 'we "man -e 'yaan 'tɔvɪ dɪ. An -taa Crizi 'tɔ drɛɛ -dan 'an 'kɔlɛ 'a minnɔn pɛɛnɔn yɛ man. -Te an -ka oo, ɛn -te 'an yɛ 'fɔ "man oo, an -taa -a 'tɔ drɛɛ -dan 'kpa tɪglɪ "le zɪ maan dra tɔ pɛɛnɔn man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²¹ Maan ve zɪɛ, kɔɔ 'mɛn vɛ bɛ, -te 'an yɛ a "man "bɛ, te an ya Crizi -le vɛ -a. ɛn -te an -ka bɛ, te e cɪla "mɛn "da. ²² ɛn -pɛ -tɔ da zɪa bɛ, -te an yɛ a "man "bɛ, te an Crizi -le 'nyranman "paa tian. -Nyrɛn kɔ an 'si "va "bɛ, ma'an tɔa dɪ. ²³ Kɔɔ 'an 'fli ye "yi -pɛ "fli 'bɔ davɛ -a. An ya "vale an "sia 'trɛ 'gʊɛ -a da -e 'kɔ 'vale Crizi -a 'kɔ 'kɔn. 'Bɛ 'bɔ 'bɛ cɪ "yi "fo. ²⁴ 'Pian 'cee "wɛan -a "yi mlin -e 'an yɛ 'e 'fɔ "man. ²⁵ An yi

-teala 'wɪ zɪɛ -a da. -Yee "wɛan maan -
tɔa 'nan, an -fo tian 'ka "srɔn, -e 'an 'pa
'ka pɛɛnɔn 'va, -e 'cee yi -tɛradɪ Zozi da
'e 'kɔ 'e 'lɛ, te 'ka 'ci a 'e "nrandi. ²⁶ En
"nyian bɛ -te an 'li 'an da 'ka 'va bɛ, -e
'mɛn 'lɔdɪ 'ka 'va 'e 'ka 'ci "nran 'e 'ciila
"da, -e 'ka Zozi Crizi 'tɔ bɔ.

Ka yra ye Crizi -le "wɛan

²⁷ 'Pian -te 'wɪ oo 'wɪ nɛn e 'bɔ 'an
man bɛ, 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e -kɔɔn 'nan
Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn -sru "nɛn 'ka ci!
En -te ma'an 'ka yɪɛ "nyian dɪ oo, 'pian
'an 'ka 'ta wɪ man 'nan, ka -fɔ Zozi -sru
'ta wɔnɔn tɪgɪ 'a. 'Ka 'ci 'e 'kɔn -tɔwli!
En 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -tɔwli "da, -
e 'ka Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnɔn fuila
"man min pɛɛnɔn 'va. ²⁸ Te nyɛn 'e
'kɔn 'ka 'ji 'ka 'nanmannɔn 'le 'wɪ nɛn
waa dra 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan dɪ. 'Wɪ zɪɛ -
a drɛdɪ 'bɛ -kɔɔnman 'nan 'o 'fli 'si Bali
man -kɔɔbli. Bali -taa "o -nan -nyanlɛ.
'Pian 'cee vɛ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ka
ya -si nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ -a da. En
'wɪ zɪɛ e "sia Bali va. ²⁹ Kɔɔ Bali 'ka "yi
"drɛɛ 'cɛɛ 'nan -e 'ka yi -tɛra Crizi da
'saza dɪ, 'pian 'nan -e 'ka yra yɪ Crizi -
le "wɛan. ³⁰ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, 'an yra -tɔwli
"nɛn maan 'yɪ bɛ, -a 'lein 'bɔ 'ji nɛn ka
ci. Kaan 'yɪ te an ya 'an yra yɪnan Crizi
-le "wɛan, en kaa maan 'nan an ya yra
yɪdɪ zɪɛ -a -ji "nyian.

2

¹ Maan -tɔa 'nan ka ya 'ka lɛadɪ Crizi
man, en 'wɪ zɪɛ e 'ka "koe -tɔa 'ka da. En
'ka cin siiman yɪdɪ "yi "a. En 'ka 'vale
Bali lei 'saun 'a, 'ka yei "a 'e 'sɛndɪ 'e
cin va. En 'ka cin nyrinda "sia. ² Ka 'wɪ
pɛɛnɔn zɪɛ -a dra, 'pian 'kaan 'ci "nran
'e 'ciila "da. 'Ka 'ci -pɔan 'e 'kɔn -tɔwli,
en 'ka 'wɪ 'tɔwli "yɪ "yi, en 'ka 'ci wɪ 'e
'kɔn -tɔwli, en 'ka 'wulo -ji "nrɔn 'wɪ -
tɔwli "da. ³ Maan ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka
'wɪ 'tɔ drɛ te e ya bɔɛ "blɪdɪ pɛ -ji dɪ. En
"nyian te e ya 'ka 'bɔ 'fli -kɔɔndɪ "tun
"a dɪ. 'Pian 'ka 'fli drɛ "wɛnnɔn, -e 'ka
min peenun 'sia 'e 'mlin 'ka da. ⁴ Te
'ka 'va min -tɔ 'e 'e 'bɔ 'fli -le 'wɪ "yi -wɛɛ
"dɪ, 'pian min peenun -le 'wɪ "yi "nɛn
'e -wɛɛ.

⁵ -Pɔan "tɔwli "nɛn Zozi Crizi -a 'pa
'e 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji.

⁶ Crizi nɛn e ya paan "le Bali -le 'wɪ
'zɔ 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ,

ya'a -wɛɛɛ 'nan 'e 'fo Bali -a -trilii dɪ,

⁷ 'pian 'e 'bli 'si 'wɪ zɪɛ -a da,

ɛn e drɛ "le nɔan -le 'wɪ 'zɔ.

'E 'fli drɛ "le blamin -le 'wɪ 'zɔ,

ɛn e min drɛ wɪ drɛ.

⁸ E wɪ "man, ɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn.

'Wɪ nɛn Bali -a 'vɪ -yrɛ "bɛ,

e 'ta 'wɔla "da -trilii,

ɛn e drɛ -a -kadɪ -a.

-Ka zɪɛ, yaa 'wɔ yiba "plan da

"le plɔanzan -le 'wɪ 'zɔ.

⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn yaa drɛ zɪɛ,

-yee "wɛan nɛn Bali -a -tɔ fɛ pɛɛnɔn
da.

En 'tɔ nɛn e ci fɛ pɛɛnɔn 'tɔ 'ta lou "bɛ,
yaa -nɔn -yrɛ.

¹⁰ Bali 'tɔ zɪɛ -a 'pa "man,

'nan -e laji lou "fɛnun pɛɛnɔn

'lee 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn

'lee 'trɛ 'wlu fɛnun pɛɛnɔn

'o "pɔ -sɔɔnla Zozi 'wlu.

¹¹ En "nyian bɛ,

-e o pɛɛnɔn 'o vɪ 'nan,

Zozi Crizi a Minsan -a.

'Wɪ zɪɛ e ya -kaa "tɪ Bali 'tɔ drɛdɪ -dan
a.

*'Ka 'kɔn 'ka 'bidɪ 'trɛda "le 'tɛ 'le 'wɪ
'zɔ*

¹² -Yee "wɛan 'an beenun, 'ka 'ta
wɔla Bali wei da, "le zɪ ka drɛdɪ 'sia 'va
bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ nɛn kaa -si 'sia bɛ
'ka yɪɛ -trɔa "da "klandɪ -a Bali lɔ, -e 'e
-kɔɔn 'nan ka ya 'ka 'sidɪ 'wɪ 'ji. Wa'a
vɪɛ 'nan 'ka drɛ 'an yɪɛ man 'saza dɪ,
'pian -a "yi mlin 'bɛ nɛn an 'ka 'nan
dɪɛ, -e 'ka drɛ 'e 'ciila "da. ¹³ -A -cin 'e
'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'bɔ 'bɛ ci 'wɪ zɪɛ -
a drɛnan, ɛn -yɛɛ 'ta -tɔa 'ka man 'nan
'ka drɛ "le zɪ e ci "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁴ 'Cee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -ji bɛ, te
'ka wunwun "vɪ dɪ, ɛn te 'ka 'sa -fɔ
dɪ! ¹⁵ 'Ka drɛ zɪ, -e 'tɔ 'e vɪɛ 'e 'pa
'ka man dɪ, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ.
En "nyian bɛ, minnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"drɛdɪ 'ka 'naan o man dɪɛ, -e 'ka 'kɔn
o yei Bali -le 'nɛnnun nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
"tɔwli 'ka o man dɪɛ waa. 'Ka 'bi o yei
"le zɪ mɛn crɛn "bia laji bɛ -yee 'wɪ
'zɔ. ¹⁶ 'Ka 'tɔ Bali wei nɛn e 'belidɪ nɛn
ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔan "min lɛ bɛ -a
da 'plɛblɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -e tɔ nɛn Crizi -
taa "man "bɛ, 'an 'ci 'e 'kɔn 'e "nrandɪ

'ka 'va. 'W₁ z₁ε -yεε -kōnman 'nan, 'nyranman pεεnōn nēn maan 'pa 'ka 'va 'lee 'an "koe pεεnōn nēn maan -nyan 'ka 'va bε, -a "nēn 'ka 'fōlε 'e "tun "d₁.

¹⁷ 'Cee yi -tεrad₁ Bali da bε, e ya 'cee Bali -pand₁ -a. -Te waan 'tε bε, e ya "le 'nan 'sraga bōvε nēn waa 'pa 'cee Bali -pand₁ da. -Te 'w₁ z₁ε e drε bε, 'an ci "nranman, εn -kaa pεεnōn 'ci "nranman 'e cin va. ¹⁸ εn "nyian "cee 'va zia bε, 'ka 'ci 'e "nran, -e -kaa ci 'e "nran 'e cin va.

Pala 'vale 'e Timote "paa -sia

¹⁹ 'An yi -tεala Minsan Zozi da 'nan, yaa -si -nōan -e 'an Timote 'pa "sia 'ka 'va "nyiandv. Maan dra z₁ε -e 'an 'ka 'ta w₁ man, te 'an "koe "a 'e 'tōd₁ 'an da. ²⁰ Timote nēn maan "paa -sia 'ka 'va, kōō min pee 'ka 'g_v te 'ka 'nan w₁ a "man tigl₁ "le z₁ 'ka 'nan w₁ ci 'an man bε -yee 'w₁ 'z_v d₁. ²¹ -Yεε ci 'nan minnun pεεnōn a 'o 'bō 'fli -le 'w₁ "yi -wεenan, 'pian o 'ka 'w₁ nēn Zozi Crizi ci "va "bε -a -wεenan d₁. ²² Kaa -tōa 'ka 'bō 'a 'nan, Timote a min nēn min yi -tεala "da "bε -a. E 'w₁ dra "le 'nan 'nēn nēn 'e "t₁ wei maan "bε -yee 'w₁ 'z_v. 'E 'fli -nōn Zozi Crizi -le 'w₁ 'nōnnōn vid₁ -ji "le 'mēn 'w₁ 'z_v.

²³ Timote z₁ε, -a -cin a 'an 'ji 'nan 'an "paa -sia 'ka 'va "nyiandv. Maan "paa -sia t_v nēn 'w₁ nēn e "ta -daa "bōlε 'an man bε, maan -ci ye bε -a man. ²⁴ εn 'w₁ 'bō z₁ε -a -ji bε, an yi -tεala Minsan da 'nan o "sia 'an man -e 'an 'bō 'an 'l_v "nyian 'ka 'va nun.

Eapropodi -le 'w₁

²⁵ 'Pian 'bε nēn 'g_vε, e ya "yi -e 'an Eapropodi nēn -kaa "b_v1 Zozizan 'a bε, -a li 'e da 'ka 'va. 'K_v 'vale -a k_vε 'nyranman 'pa 'e cin va, εn 'k_v 'vale -a k_vε yra 'y₁ 'e cin va. -A 'bō nēn kaa 'pa 'sia 'an 'va, εn fεnun pεεnōn nēn kō 'e -nōn 'mēn bε kaa 'pa -yrō. ²⁶ 'Ka dra Eapropodi 'bō -tεa 'kpa tigl₁. εn "nyian bε -a 'w₁ "naan "man 'nan ka 'yee man "yaad₁ 'w₁ 'man. ²⁷ 'W₁ 'kpa nēn! -A man yaa 'kpa tigl₁, -a -kad₁ -fōla t_v, 'pian Bali -a nyrinda 'si. Wa'a v₁ε 'nan -a 'saza nēn Bali -a nyrinda 'si d₁. 'An nyrinda -sēn "nyian Bali

da, 'd_v -e 'an 'man 'e v₁ε 'e 'f_v 'yuo d₁ -le "wεan. ²⁸ Maan "paa -sia 'ka 'va "nyiandv, 'nan -e te kaa 'y₁ bε -e 'ka 'ci 'e "nran. 'W₁ z₁ε e "mēn 'ci "nranman "nyian. ²⁹ -Te e 'bōla 'ka 'va nun bε, 'ka 'sia ci "nrand₁ -dan a, "le z₁ Zozinōn -a dra bε -yee 'w₁ 'z_v. Minnun nēn o 'w₁ dra "le -yee 'w₁ 'z_v bε, 'ka o bō 'e 'ci₁la "da. ³⁰ Kōō Zozi Crizi -le 'nyranman 'pad₁ -le "wεan -a -kad₁ -fōla t_v. 'Pian 'e 'bli 'si 'yee 'belid₁ lε, εn e 'pa 'an 'va, ka 'ka 'nan -kogo d₁ -le "wεan.

3

Zozi Crizi -tōwli 'bε min "sia 'w₁ 'ji

¹ 'Bε nēn 'g_vε 'an "b_v1 Zozinōn, 'ka 'ci 'e "nran 'nan ka drε Minsan -le vε -a. 'W₁ -tōwli "nēn maan 'v₁ 'cεε 'va bε, -te maan ve tian 'cεε bε, -a vid₁ 'ka 'an "koe 'nyaan "fo "d₁. εn "nyian bε e ya 'cee 'w₁ 'yi "a.

² 'Ka drε "yi min -w₁lid₁nun va! O Bali -le 'w₁ "paaman min -ji -w₁lid₁. Wεε 'ta -tōa 'ka man 'nan 'ka 'fō -klōnmōn -va 'vaa -e 'ka 'kōn 'saun Bali 'lε. ³ 'Pian minnun nēn 'o 'fōd₁ -klōnmōn -va tigl₁ bε, -kaa 'bō nēn. -Cεε ci Bali -le minnun tigl₁ 'a, kōō Bali 'yee lei 'saun 'nōn -cεε. -Yee lei 'saun 'bō 'bε -maan εn -kaa "sua. εn "nyian bε -ka'a yi -tεala -kaa 'bō 'fli -le 'plεblε da d₁, 'pian Zozi Crizi -le 'plεblε da nēn -kaa yi -tεala.

⁴ 'Mēn vε bε, an -kōlaman paan -e 'an yi -tεra 'an 'bō 'fli -le 'plεblε da. -Te min -a ve paan 'nan 'e 'w₁ dra 'e 'bō le 'plεblε 'a bε, mēn ci -a tεdε -a. ⁵ Kōō waan 'fō -klōnmōn -va 'an 'ya yi 'sōrazan da. εn 'an "t₁ 'lee 'an "b_v "a Izraēl 'nōn 'a. O "sia Benzamēn -le kunnin -wulo da. Maan ve 'nan Ebre min 'bε 'an 'ya, εn an ya Ebre 'w₁lε tigl₁ 'a. -Te e ya 'ta wōd₁ Zuif 'nōn 'le -pei da -a bε, maan drε 'sεzε "le Farizēn 'nōn 'a dra bε -yee 'w₁ 'z_v. ⁶ An 'ta 'wōla -pei -tō w₁nun da "b_v "le "wεan, an 'tε 'pa -leglizi 'nōn da. -Te e ya min nēn e ci tigl₁ 'ta wōd₁ -a -pei -tō w₁nun da bε, min -t_v 'ka 'mlinlε 'an da 'bε 'nan "fo "d₁.

⁷ 'W₁nun nēn "nēn maan ye 'an 'yie -goei 'w₁ -dan t_v -a bε, 'bε nēn 'sien 'g_vε Crizi -le "wεan ma'an ye "nyian fε -t_v

-a di. ⁸ 'Wɪ 'kpa nɛn! Maan ye 'siɛn 'wɪ 'tun "a, kɔɔ drɛdɪ Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a bɛ -a "yi "mlian 'wɪ pɛɛnɔn da. Crizi -le "wɛan 'an 'bli 'si fɛnɔn pɛɛnɔn da, ɛn an o ye 'an 'yiɛ -goei "le bli da -pɔ -le 'wɪ 'zɔ. An ya "vale 'nan Crizi 'e drɛ 'mɛn vɛ -a, ⁹ ɛn an drɛ Crizi -le vɛ -a. Ma'an wɛɛman "nyian 'nan 'an 'ta wɔla -pei -tɔ wɪnɔn da, 'vaa -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan, 'an yi -tɛala Crizi da -e 'an drɛ min tɪglɪ 'a Bali 'lɛ. Kɔɔ Bali min "siala min tɪglɪ 'a min -le yi -tɛradɪ Bali da man. ¹⁰ 'An 'ji wɪ pɛɛnɔn nɛn 'nan 'an Crizi -tɔ 'kpa tɪglɪ, ɛn 'plɛblɛ nɛn Bali -a wluan 'a 'kanɔn 'va bɛ, 'e drɛ 'mɛn vɛ -a. ɛn "nyian bɛ, yra nɛn Zozi 'a 'yɪ bɛ "an "yɪ. ɛn -yee -ka nɛn yaa 'wɔ bɛ, an 'sia "le 'nan 'an 'bɔ 'bɛ 'ka. ¹¹ 'Wɪ zɪɛ -a -cin nɛn 'an 'ji, -e 'an -kɔla wluandɪ -a -kanɔn 'va "le -yee 'wɪ 'zɔ.

¹² Ma'an vɪlɛ 'nan an 'bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan 'va dɪ. ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan an drɛ min nɛn -yee 'wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ Bali 'lɛ 'va bɛ -a dɪ. 'Pian maan -wɛɛman 'nan 'an 'ko tian 'an 'lɛ -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ 'an yɪ. Zozi Crizi 'an drɛ 'yee vɛ -a 'va 'le "wɛan.

¹³ 'An "bɔɪ Zozinɔn, ma'an nrɔnman 'an 'ji 'nan fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, maan 'yɪ 'va dɪ. 'Pian 'mɛn ci "nrɔndɪ a -tɔwli, -nyrɛn 'nan, 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an -sru "bɛ, 'an 'ci 'e 'san 'bɛ man, ɛn 'wɪ nɛn 'bɛ ci 'an 'lɛ zia bɛ, maan -wɛɛman 'nan 'an bɔ 'bɛ 'nan. ¹⁴ -Yee "wɛan maan dra 'nan -e 'an bɔ 'wɪ 'bɔ 'wulo planan, -e fɛ nɛn Bali -a 'pla 'an -kopa 'a bɛ, 'an yɪ. Bali -ta Zozi 'a, ɛn e -kaa laabɔ 'nan -e -kaa -kopa zɪɛ -a yɪ laji.

¹⁵ -Kaa pɛɛnɔn nɛn -kaa ci Bali -le 'wɪ 'ji ceje bɛ, -cee 'wulo -ji "nrɔndɪ 'e 'kɔn -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da. -Te min -mienun a 'ka yei 'nan 'ka wei 'ka waa -tɔwli 'wɪ zɪɛ -a da dɪɛ, Bali -taa -a fa 'silɛ 'cɛɛ. ¹⁶ 'Pian e ya "le 'nan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn cɛɛ 'ci 'man 'va bɛ 'ka 'ta wɔla 'bɛ da.

'Ka drɛ Pɔl si drɛnɔn 'a!

¹⁷ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka drɛ 'an si drɛnɔn 'a! Minnɔn nɛn -wee 'ta wɔ -pɛ a "le zɪ kaa -nan 'yɪ 'kɔ 'lɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, o nɛn 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔn

'mannɔn 'a. ¹⁸ Maan 'vɪ tian 'cɛɛ 'e 'pa -a "kaga, ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'an yra -le yiɛ 'yi 'a 'nan: Minnɔn "kaga "a, te -wee 'ta wɔ -pɛ -a -kɔnman 'nan o ya Crizi -le yiba "plan 'nanmannɔn 'a. ¹⁹ Minnɔn zɪɛ, o klu -taa 'sɔlɛ 'trɛda, wa'a 'ko Bali va dɪ. 'O 'bɔ ci 'sɔ wɪnɔn bɛ, -yɛɛ ci "le -wee Bali -le 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ nɛn kɔ 'e o -tɛ paan 'yra -a bɛ, e ya 'pian -wee ci "nran wɪ -a. 'Trɛda wɪnɔn 'gɔvɛ -a da nɛn 'o 'ci "nrɔnman. ²⁰ 'Pian -cee vɛ bɛ, -cee 'fla a laji lou. -Kaa ya Minsan Zozi Crizi man -pɛnnan 'nan 'e 'si 'nan nun -e 'e 'ta -kaa 'si 'wɪ 'ji. ²¹ E -taa -cee 'trɛda 'kɔlɛ nɛn e ci 'e yra yɪnan 'gɔvɛ -a man lilɛa -e 'e drɛ "le 'nan 'e 'kɔlɛ nɛn e "bia bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. -Yee 'plɛblɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ fɛ pɛɛnɔn a 'e pladɪ "wlu "bɛ -a 'bɔ 'a nɛn yaa dra.

4

¹ -Yee "wɛan 'an "bɔɪ Zozinɔn, 'ka 'nan wɪ a 'an man "le 'an 'ka yɪ, ɛn 'cee "wɛan 'an 'ci "nranman e -ciala "da. ɛn "nyian bɛ cɛɛ 'an 'blɔ -tɔa "da. 'Wɪ nɛn kɔ 'ka drɛ 'lɔɔ -e 'ka 'fɔ Minsan -sru 'ta wɔnɔn -a bɛ, -nyrɛn 'gɔ:

² Evodi 'lee Sentik, an toba -fɔa 'cɛɛ 'nan 'ka 'wulo -ji wɪ 'e 'kɔn -tɔwli, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a. ³ ɛn 'i 'bɔ "nyian, i ya 'an 'pa "vazan tɪglɪ 'a. Maan laabo 'i 'lɔ 'nan, 'i 'pa lɪmɔnnun zɪɛ o va. Kɔɔ kɔvɛ 'nyranman 'pa waa Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a. ɛn o 'nyranman 'pa "nyian o 'vale Kleman 'lee 'kɔvɛ 'nyranman 'panɔn -mienun -a. Bali o pɛɛnɔn 'tɔ crɛn -tɛ 'yee 'fluba 'ji. 'Yee 'fluba zɪɛ minnɔn nɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -wɔlɔ "bɛ -a -ji nɛn o 'tɔ ci.

⁴ 'Ka 'ci 'e 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man 'e "nrɔndɪ 'nan 'ka drɛ Minsan -le vɛ -a! Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci 'e "nran! ⁵ 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va. Minsan -tadɪ 'bɔ 'kogo.

⁶ Te 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'tɔ da -e 'ka 'wulo -ji 'e 'kɔ 'koun dɪ. 'Pian 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ, fɛ nɛn e kɪ 'ka man bɛ 'ka laabɔ Bali lɔ, te ka ya Bali trɔv 'banan. 'Ka laabɔ -yrɔ, te kaa muo -fɔa. ⁷ 'Ka drɛ zɪɛ -e Bali -le -fɔdɪ -trɔɔ nɛn wa'a kɔnman min -le 'wɪ 'tɔdɪ man dɪɛ, 'e yiɛ 'tɔ 'ka 'va, te 'ka 'ci yra "tra, te 'ka

'wulo -ji wɪ a -trɔɔ, ka ya Zozi Crizi -le vɛ -a -le "wɛan.

⁸ 'An "bɔɪ Zozinɔn, maan -fɔala "nyian "va 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e ci 'e 'sɔdɪ "ji "bɛ -a da. En 'wɪ nɛn yaa -maan min yiɛ "naan min man bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪ nɛn e ci tɪgɪ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪ nɛn e ci 'saun Bali 'lɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪnɔn nɛn min a ye "yi ɛn min "we man "yi "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. En -te 'wɪ 'tɔ a, waa -nan ye min lɔ, te e "sɔa min lɛ ɛn e min 'bɔ 'tɔ dra -dan bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. ⁹ 'Wɪ nɛn maan paa 'ka 'ji 'lee 'wɪ nɛn kaa tranla bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. En 'wɪ nɛn kaa man 'an da 'lee 'wɪ nɛn kaa -nan 'yɪ 'an 'lɔ bɛ, 'ka 'ta wɔla "da. -Te kaa drɛ zɪɛ, Bali nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ bɛ, 'e -kɔan 'ka 'va.

Pɔl Filipov 'nɔn muo "fɔ

¹⁰ 'Pa nɛn ka -ta "nyian -a wɔlɛ 'an 'va bɛ, yaan 'ci nran e -ciala "da. En 'wɪ nɛn kaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan an Minsan muo -fɔa -dan. Maan -tɔa 'nan, kaa man -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man, 'nan 'ka -taa 'palɛ 'an 'va, 'pian -si nɛn kɔ 'ka 'sia bɛ ka'a -kɔlɛ -a yɪdɪ -a dɪ. ¹¹ Wa'a vɪlɛ 'nan fɛ -tɔ 'wɪ a 'an man, -yee "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ an ci -a vɪnan dɪ. 'Pian zɪ kɔ 'an drɛ 'lɔɔ -e te an 'ka 'an 'ladɪ min lɔ fɛ da dɪɛ maan -tɔa. ¹² Fɛ nɛn maan vɛ zɪɛ, -yɛɛ ci 'nan -te e ya 'yale -tɛdɪ -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. En -te e ya fɛ yɪdɪ -a oo, an 'bɛ 'ji ta wo sidɔ. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e bɔa "min man bɛ, ma'an koda tɔa -a -tɔ -lɔ "fo "dɪ. -Te e ya -blɪfɛ "kaga yɪdɪ -a oo, ɛn -te e ya dra -tɛdɪ -a oo, ɛn -te e ya fɛ "kaga "yɪdɪ -a oo, ɛn -te e ya fɛ 'ka min lɔ dɪ -a oo, ¹³ 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, maan "kuan 'an 'pɛ "fli "a Zozi Crizi nɛn 'an 'tɔ -kli -a bɛ -yee "wɛan.

¹⁴ 'Pian 'cee 'pa nɛn kaa 'wɔ 'an 'va 'mɛn yɪa yɪdɪ -ji bɛ, kaa drɛ "yi. ¹⁵ Filipov flanɔn, kaa -tɔa 'ka 'bɔa 'nan, tɔ nɛn an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ pou 'sia, ɛn an 'si 'cee 'leglɔn 'ji Masedɔa bɛ, -leglɪzi -tɔwɪli "nɛn e 'pa 'an 'va bɛ, 'ka 'bɔ nɛn. En -cɛɛ tɔ -kaa cin wɪlɔ 'wɪnɔn drɛnan. ¹⁶ Kɔɔ tɔ nɛn an ya Tesalonik fla bɛ, cɛɛ 'pa 'an 'va 'e 'pa -a "fli yaa fɛ nɛn -a 'wɪ ci 'an man bɛ -a. ¹⁷ Wa'a vɪlɛ 'nan an ya -a -wɛɛnan 'nan minnun 'o

'yi "drɛ 'mɛn dɪ. 'Pian 'wɪ nɛn maan -wɛɛman "bɔɔ "bɛ, -nyɪɛn 'nan, 'cee "yi "nɛn kaa drɛ 'mɛn bɛ, 'ka "nɛn "blɪ 'e 'ciɪla "da.

¹⁸ 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, fɛ nɛn kaa -nɔn Epa-prodi lɛ 'nan 'e 'ta -a 'mɛn bɛ, maan 'yɪ 'e pɛɛnɔn. E 'bɔ maan 'e 'ciɪla "da. 'Cee "yi "nɛn kaa drɛ 'mɛn bɛ, e ya "le 'nan Bali -panvɛ nɛn kaa -nɔn, ɛn -a -koei 'nɔnnɔn 'ko laji -e 'e Bali ci 'sɔ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

¹⁹ Fɛ pɛɛnɔn nɛn e klɪ 'ka man bɛ, Bali nɛn maan "sua bɛ e -taa -a -nɔnlɛ 'cɛɛ. -A yɪfɛ nɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪɛ, Bali -ciala Zozi Crizi -va -e 'e 'nɔn 'cɛɛ.

²⁰ -Kaa "tɪ Bali 'tɔ 'e drɛ -dan 'li 'trilii. Amen!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran o 'tɔ bɔdɪ -a

²¹ Minnun pɛɛnɔn nɛn Zozi Crizi -le "wɛan o ya Bali -le vɛ -a bɛ, an 'o 'tɔ bɔ. -Kaa "bɔɪ Zozinɔn nɛn kv ci waa 'gɔvɛ o 'ka 'tɔ bɔ. ²² Minnun pɛɛnɔn nɛn o drɛ Bali -le vɛ -a bɛ, o 'ka 'tɔ bɔ. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yee "kɔnnɛn 'nɔn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, o 'ka 'tɔ bɔ 'tandan.

²³ Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va.

'Fluba nen Pəl -a cren -te Kolbs 'non le

¹ 'An 'bɔ Pəl bɛ, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nen an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a cren -te 'kʊ 'vale -kaa 'bʊi Zozizan Timote -a. ² Kʊa cren -te 'ka Bali -le minnun nen Kolbs fla bɛ 'cɛɛ. Ka drɛ 'kʊ 'bʊi Zozinən 'a, ɛn 'ka 'pɛ -sru 'ka 'e tɔadɪ Zozi 'le 'wɪ 'ji dɪ.

-Kaa 'tɪ Bali 'e 'yee 'yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nən 'cɛɛ.

Pəl Bali trʊ 'ba Zozinən nen Kolbs fla bɛ -wɛ

³ Tʊ pɛɛnən man, -te kʊ ya Bali trʊ 'banan 'cee 'wɪ man bɛ, Bali nen -kaa san Zozi Crizi 'tɪ 'a bɛ kʊa muo -fɔa. ⁴ 'Cee yi -tɛradɪ Zozi Crizi da bɛ, kʊa 'wɪ 'man, ɛn 'cee Zozinən pɛɛnən yɪdɪ 'yi 'bɛ, kʊa 'wɪ 'man 'nyian. ⁵ Fɛ nen Bali -a 'pla 'cee vɛ -a laji, ɛn 'ka 'bli a -yrɛ 'bɛ, -yee 'wɛan nen ka 'wɪ zɪɛ -a dra. Fɛ 'bɔ zɪɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən nen 'wɪ tɪglɪ 'a bɛ, zɪ e 'bɔla 'ka 'va bɛ, ɛn ka -yee 'wɪ 'man 'e tɛdɛ. ⁶ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnən 'lein 'bɔ nen e 'bɔla 'ka 'va bɛ, e ya fuilanan 'man 'trɛda fɛ pɛɛnən 'nan. Minnun nen waa maan te o 'ta wɔla 'da 'bɛ, o 'nen 'a -kʊnan 'padɪ -a 'da. 'Wɪ 'tʊwli zɪɛ -yɛɛ cɪ drɛnan 'nyian 'cee 'va. 'E pou 'sia yi nen ka 'wɪ 'nɔnnən bɛ -a 'man, ɛn kaa -ci 'man 'kpa tɪglɪ, 'nan 'ka nyirinda -sɛan Bali da bɛ -a da. ⁷ -Kaa 'bʊi Zozizan Epafra nen kʊɛ 'nyranman 'paa waa, ɛn kʊa ye 'yi 'kpa bɛ, 'wɪ 'nɔnnən zɪɛ -yɛɛ paa 'ka 'ji. -A -pɛ -sru 'ka 'e tɔadɪ Crizi -le 'nyranman nen yaa 'paa 'ka 'va nun bɛ -a -ji dɪ. ⁸ Min yɪdɪ 'yi 'nen Bali lei -a -nyran 'ka 'ji bɛ, -yɛɛ -nan 'sinan 'pa 'kʊɛ.

⁹ -Yee 'wɛan 'kʊ 'bɔ 'nyian, zɪ kʊ 'ka 'ta wɪ 'man bɛ, kʊ 'a tian 'flinɛ Bali trʊ 'badɪ -a 'cee 'wɪ man dɪ. Kʊa laabʊ Bali lɔ 'nan, 'e 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'wɪ 'fa 'si bli nen e 'sia -yee lei 'saun 'va bɛ -a -nən 'cɛɛ, -e zɪ -a ci 'sɔ wɪ cɪ bɛ 'ka -tɔ 'e 'ciɪla 'da. ¹⁰ Kʊ Bali trʊ 'ba zɪɛ 'nan, -e 'cee 'ta wʊ -pɛ 'e -kɔɔn 'nan Minsan -sru 'nen ka cɪ, -e 'e 'sɔ -yrɛ. ɛn kʊa trʊ 'ba 'nyian 'nan -e 'ka 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnən drɛ,

'nan -e 'cee Bali -tɔdɪ bɛ 'e 'pa 'da! ¹¹ ɛn kʊ Bali trʊ 'ba 'nyian 'nan, -yee 'plɛblɛ nen -a -kɔɔn 'manvɛ 'ka 'dɪɛ, 'e 'ka 'tɔ 'plɛblɛ -pɛ pɛɛnən 'ji. Bali 'e drɛ zɪ, -e 'ka 'koe 'e vɪɛ 'e 'si 'ka da dɪ, -e 'ka 'man -sran 'wɪ 'ji, te ci 'nrandɪ a 'ka 'lɔ. ¹² 'Ka 'ka 'tɪ Bali muo 'fɔ! -Yɛɛ -si 'lɛ 'sʊ, ɛn 'yi 'nen yaa 'pla 'yee minnun -le vɛ -a bɛ e drɛ 'cee vɛ -a. 'Yi zɪɛ yaa 'pla 'yee mingɔnnən trɛ nen e 'bia bɛ -a da. ¹³ -Yɛɛ -kaa 'si klun -le 'plɛblɛ 'wlu, ɛn -a -pɪ nen e 'sɔ -yrɛ 'bɛ yaa -tɔ -kaa da. ¹⁴ 'Wɪ nen -a -pɪ zɪɛ yaa drɛ bɛ, -yee 'wɛan Bali -kaa ta pan 'wʊ, ɛn e -cee 'wɪ 'wɪdɪ fui.

¹⁵ Bali nen wa 'a ye dɪɛ, zɪ e cɪ bɛ, -a 'bɔ nen Zozi -a kɔɔn minnun le. -Yɛɛ cɪ Bali -pɛ drɛ fɛnun pɛɛnən da 'le Bali -le 'nen flin -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ Kɔɔ -a 'bɔ 'va nen Bali ciɪla ɛn e fɛ pɛɛnən drɛ. Fɛ pɛɛnən nen min -a ye 'e yiɛ 'a 'trɛda bɛ, 'lee fɛ pɛɛnən nen laji te min 'ka -a 'ye dɪɛ, -yɛɛ o drɛ. -Nyren 'le lei -wɪdɪnun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -nyren 'le fɛnun pɛɛnən nen 'plɛblɛ a -wɔ 'bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. Bali ciɪla 'e 'pɪ Zozi 'va ɛn e fɛnun pɛɛnən zɪɛ -a drɛ. -A pɛɛnən zɪɛ o ya -nan 'nan, -e 'o -a -pɪ 'tɔ drɛ -dan. ¹⁷ ɛn Zozi Crizi 'bɔ 'bɛ cɪ fɛ pɛɛnən 'wulo -a, ɛn -yɛɛ o man dra. ¹⁸ -Yɛɛ cɪ -leglizi nen -a 'bɔ po -a bɛ -a -wulo -a, ɛn -yɛɛ cɪ -a pou -a. -Yɛɛ cɪ min tɛdɛ nen e wluan -kanən 'va bɛ -a, 'nan -e 'e 'kən fɛ pɛɛnən 'lɛ. ¹⁹ E ya Bali 'bɔ 'ji 'nan 'yee -dan nen 'e cɪ -a bɛ, 'e 'nyran a 'e 'pɪ -va. ²⁰ ɛn e ya 'ji 'nyian 'nan 'e -ciɪla 'e 'pɪ -va -e 'e fɛ pɛɛnən yei 'sɛn 'e cin va 'o 'vale 'e 'bɔ 'a. Zozi 'le -ka nen yaa 'wʊ yiba 'plan 'da ɛn -a nyɛn -sran bɛ, -yɛɛ -maan 'wɪ 'ka 'nyian Bali 'lee fɛ -tʊ yei 'fo 'dɪ. Fɛ pɛɛnən nen laji oo, ɛn fɛ pɛɛnən nen 'trɛda oo, 'wɪ 'ka 'o 'vale Bali -a o -tʊ yei 'dɪ.

²¹ 'Ka 'bɔ 'nyian, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ e ya 'cee vɛ -a. 'E tɛdɛ bɛ, te ka ya 'ka 'sidɪ Bali man -kɔɔbli, ɛn ka ya -a 'nan -mannən 'a. 'Ka drɛ wɪ -wɪdɪnun 'lee 'cee ci 'nrɔndɪ 'wɪdɪ 'bɛ -ci -kɔɔnman zɪɛ. ²² ɛn 'bɛ nen 'gʊɛ, Zozi 'le -ka nen yaa 'wʊ 'le blamin -le 'wɪ 'zʊ bɛ, -yee 'wɛan Bali 'ka drɛ 'e beenun -a 'nan, -e 'ka -pli 'e man, te ka ya 'saun 'e 'lɛ, ɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'ka 'ka man dɪ, ɛn 'tɔ 'tʊ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ. ²³ -Yee 'wɛan 'ka

'tə 'plɛblɛ! Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da yi -
teradɪ -a Zozi da dɪ! Fɛ nɛn Bali -a 'pla
'cee vɛ -a laji bɛ, te 'ka 'bli 'si -yrɛ "dɪ!
Fɛ 'bɔ zɪɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa
'man bɛ, -yɛɛ -ci 'si 'cɛɛ. ɛn Zozi 'le 'wɪ
'nɔnnɔn nɛn waa 'sinan 'pa minnun
pɛɛnɔn lɛ bɛ, -a fuiladɪ "man "nɛn 'an
'bɔ Pɔl -a "paa 'nyranman -a.

Pɔl-le 'nyranman

²⁴ 'An yra nɛn an cɪ -a yɪnan 'gʊɛ, 'ka
lɛ nɛn, ɛn -a 'wɪ 'an 'ci "nranman. Kɔɔ
Crizi -le yra yɪdɪ bɛ, -a 'le nɛn an cɪ -
a -srannan. An ya 'an yra yɪnan -yee
-leglizi nɛn -a pɔ a bɛ -a man. ²⁵ An
drɛ -leglizi -le 'nyranman 'pazan 'a,
kɔɔ Bali 'bɔ 'bɛ 'nyranman zɪɛ -a -pɛba
'wɔ 'an 'lɔ, 'nan -e 'an 'yee 'wɪ vɪ 'cɛɛ 'e
pɛɛnɔn. ²⁶ Bali -le 'wɪ 'bɔ zɪɛ, 'li bɛ te e
ya 'e yɔɔdɪ minnun man. 'Pian 'bɛ nɛn
'gʊɛ, Bali -a kɔɔn 'wein minnun nɛn o
cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛɛ. ²⁷ Kɔɔ -a -cin a Bali
ji 'e 'cɛn 'nan, 'e 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ -a ta bɔala
'yee minnun lɛ -e 'o -tɔ 'nan, 'wɪ yɔɔdɪ
'bɔ a -dan, ɛn -a -kɔɔn "manvɛ "ka "dɪ.
ɛn minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ,
e ya -wee vɛ -a "nyian. 'Wɪ yɔɔdɪ 'bɔ
nɛn 'nan, kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a
dɪɛ, Crizi a 'ka yei, ɛn -yɛɛ -maan 'ka
'bli a "da 'nan Bali -le mingɔnnɛn trɛ
bɛ, "ka -koo "da.

²⁸ -Yee 'wɪ nɛn kʊa ve minnun
pɛɛnɔn lɛ. 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn kʊa "paa-
man o ji, te kʊ -ko 'wɪ pladɪ -a -wɛɛ.
Kʊa dra zɪɛ 'nan, -e minnun pɛɛnɔn
'o drɛ ceje Crizi -le 'wɪ 'ji. ²⁹ 'Wɪ zɪɛ -
yee "wɛan nɛn an 'nyranman "paa, ɛn
'an 'fli -mɛan dra. Crizi -le 'plɛblɛ nɛn
e 'nyranman "paa -a 'an man 'plɛblɛ
'gʊɛ, -yɛɛ -maan an -kolaman 'wɪ zɪɛ -a
dredɪ -a.

2

¹ 'Wɪ nɛn an cɪ -a drɛnan 'cee vɛ -a
'gʊɛ, 'lee Zozinɔn nɛn Laodize bɛ -wee
vɛ -a 'gʊɛ, 'lee Zozinɔn -mienun nɛn
wa'a tian "nyian 'an yɪɛ 'o yɪɛ 'a dɪɛ -
wee vɛ -a 'gʊɛ, an ya "vale 'nan 'ka -tɔ
'nan e ya "le -kuli man nɛn an cɪ. ² An
ya -a drɛnan zɪɛ 'nan, -e 'ka "koe 'e 'tɔ
'ka da, ɛn "nyian -e yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka
yei, te 'ka yɪɛ -tɔa 'ka cin va. An ya -a
drɛnan zɪɛ "nyian 'nan, -e 'cee 'wɪ 'tɔdɪ
'e 'ciɪla "da, tɔɔn -e Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ bɛ

'ka -ci man. -Yee 'wɪ yɔɔdɪ zɪɛ Crizi nɛn.
³ ɛn Crizi 'bɔ 'va nɛn Bali -le 'wɪ 'tɔdɪ
pɛɛnɔn cɪ, ɛn -yɛɛ ta bɔala min lɛ.

⁴ An 'wɪnɔn zɪɛ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan -e min
'e vɪɛ 'e 'ka see "paa 'e wei -a, -e 'ka 'si
-si tɪglɪ da dɪ. ⁵ 'An 'ka 'ka "srɔn "kogo
dɪ, 'pian 'mɛn ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn a 'ka
'va nun. Ci "nrandɪ a 'an 'lɔ, kɔɔ maan
-kɔnnɛn 'yɪ 'nan 'ka 'ci "nrɔnman 'wɪ
'tɔwɪ "da, ɛn ka ya 'ka 'tɔdɪ -kli 'cee yi
-teradɪ Crizi da -ji.

⁶ Ka wɪ "man 'nan Zozi Crizi 'bɛ cɪ
'ka 'san -a, -yee "wɛan 'ka 'fʊ 'ka leadɪ
"man! ⁷ 'Ka 'kɔn Zozi 'va "le yiba "nɛn
-a "sɛin "a 'trɛ 'ji 'plɛblɛ bɛ -yee 'wɪ
'zʊ. ɛn "nyian "le 'kɔn nɛn waa -pʊ -
fʊ 'plɛblɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Yi -teradɪ Zozi
da nɛn waa paa 'ka 'ji bɛ, 'e 'kʊ 'padɪ -a
"da. ɛn 'ka Bali muo "fɔ -tidi.

'Ka drɛ "yi minnun nɛn o Bali -le 'wɪ ve 'wɪ 'a bɛ o va

⁸ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va! Te min -tʊ 'e
'ka see "paa 'yee 'wɪ 'tɔdɪ -a -e 'ka 'si -
si tɪglɪ da dɪ! 'Wɪnɔn nɛn yaa ve bɛ e
ya 'wɪ "tun "a, ɛn 'wɪnɔn nɛn blamin -a
"nrɔnman 'e 'wulo -ji -e 'e vɪ bɛ -nyrɛn.
Lei -wɪdɪnɔn 'pa 'nyranman nɛn, zɪɛ.
Ya'a 'sia Crizi -va dɪ.

⁹ Te min 'e 'ka 'man yɪ dɪ! Kɔɔ min
nɛn e Bali kɔɔn minnun lɛ -pɛ pɛɛnɔn
'ji bɛ, Crizi -tɔwɪ "nɛn. ¹⁰ ɛn Crizi 'bɔ
man nɛn ka cɪ 'ka leadɪ, -yee "wɛan fɛ
-tʊ 'ka 'e 'klɪdɪ 'ka man Bali -le 'belidɪ
va dɪ. Fɛnɔn pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɛɔ
ɛn o min "paala bɛ -yɛɛ cɪ o da.

¹¹ ɛn "nyian 'cee leadɪ Crizi man bɛ,
e ya 'ka 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va -a. 'Ka 'fɔdɪ
-klɔnmɔn -va zɪɛ, e 'ka 'nan blamin plɔ
'pla 'ka man 'e 'pɛ -a dɪ, 'pian Crizi -
va nɛn e 'si, ɛn -a -ci nɛn 'nan 'ka 'vale
'wɪ 'wɪdɪ "a ka cɛɛn 'e cin man. ¹² 'Ka
-batize nɛn waa drɛ bɛ, e ya "le min
nɛn ka cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ -wɛɛ 'wɔ 'trɛ 'ji
'o 'vale Crizi -a. ɛn "nyian e ya "le Bali
'ka wɪuan -kanɔn 'va 'ka 'vale Crizi -
a, kɔɔ ka yi -tɛala Bali -le 'plɛblɛ nɛn e
Zozi Crizi wɪuan -kanɔn 'va bɛ -a da.

¹³ Kaa nɛn ka 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ, 'e
tɛdɛ bɛ 'wɪnɔn nɛn o cɪ 'wɪdɪ "bɛ kaa
dra. -Yɛɛ -maan Bali 'lɛ bɛ, ka ya "le
minnun nɛn o ya 'o 'kadɪ bɛ -wee 'wɪ
'zʊ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali 'belidɪ -nɔn
'cɛɛ 'ka 'vale Crizi -a. Bali -kaa pɛɛnɔn

'le 'wɪ 'wɪdɪ fui -kaa man. ¹⁴ 'Wɪnun nɛn o 'wɪ -tɔa -kaa man bɛ, -a pɛɛnɔn a 'e 'crɛn -tɛdɪ. 'Pian Bali -a fui, ɛn yaa 'lɛ 'ka yiba "plan da. -Yɛɛ drɛ Zozi 'lɛ -kadɪ -a. ¹⁵ ɛn "nyian, fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'plɛblɛ a -wɔ ɛn o min "paala bɛ, Bali o 'lɛ 'ka. -Guliga -blɪdɪ -a nɛn, yaa kɔɔn minnun pɛɛnɔn lɛ 'nan 'e o klɪ.

¹⁶ -Yee "wɛan -a -si 'ka min -tɔ -lɔ -e 'e tin -tɛ 'ka da, fɛ nɛn kaa -ble bɛ -a man dɪ, 'lee fɛ nɛn kaa -mlɪan bɛ -a man dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian "fɛdɪ yɪnɪn -a, 'lee mlɛn yɪ -tɔ -a, 'lee 'flɪnla "yɪ -a. ¹⁷ 'Wɪnun pɛɛnɔn zɪɛ -wɛɛ trɔa 'wɪ nɛn e "ta -daa "drɛlɛ bɛ -a 'lɛ "le -a fulɔ lei -zɔ. 'Pian fɛ 'bɔ nɛn -a fulɔ lei -trɔa 'si 'lɛ bɛ, Crizi 'bɔ nɛn.

¹⁸ Minnun nɛn waa ve 'cɛɛ 'nan, 'vaa -e min 'e 'kopa yɪ Bali va bɛ, 'e 'tɛ 'pa 'e 'fli 'kɔlɛ da, ɛn "nyian 'e Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o bɔ bɛ, te 'ka "trɔɛn "tɔ o wei lɛ dɪ. 'O 'fli -kɔɔnman nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ -a, ɛn -wee -wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪ -a -maan 'o 'fli "siala -dandan, te -a -ci "ka "dɪ. ¹⁹ ɛn Crizi nɛn -leglɪzi -wulo -a bɛ, o 'ka 'o lɛadɪ "nyian 'bɛ man dɪ. 'Pian te -yɛɛ -leglɪzi nɛn -a 'bɔ po -a bɛ, -a man dra. ɛn -yɛɛ -maan e ya 'e 'fɔdɪ 'e cin man 'plɛblɛ, ɛn -yɛɛ -maan "nyian -leglɪzi trɔman "le Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

²⁰ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'cee -ka nɛn ka 'wɔ 'ka 'vale Crizi -a 'e cin va bɛ, -yee "wɛan lei -wɪdɪnɪn -le 'plɛblɛ 'ka "nyian 'ka da dɪ. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra "le 'nan fɛnun zɪɛ -wee 'plɛblɛ a tɪan 'ka da? ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka ya "vale 'ka 'ta wɔla -wee 'srɔɛnnun 'gʊɛ -a da? ²¹ Waa ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ 'gʊɛ -a 'sia dɪ, ɛn te 'ka fɛ 'gʊɛ -a -blɪ dɪ, ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ ka'a 'kla 'bɛ man "fo "dɪ! ²² Fɛnun zɪɛ o ya -nan 'nan -e min 'e 'man wɪ drɛ -a. 'Srɔɛnnun 'bɔ zɪɛ minnun 'bɛ -tɔ -pei -a, ɛn minnun -le 'wɪ "paadɪ nɛn. ²³ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o bɔdɪ bɛ, 'lee 'tɛ 'padɪ min 'fli 'kɔlɛ da bɛ, 'lee fɛnun 'cidɪ bɛ, te min -a 'man bɛ, yaa ye "le 'wɪ 'tɔ wɪnun -zɔ. 'Pian te 'srɔɛnnun zɪɛ -a -ci "ka "dɪ, kɔɔ blamin cɪ 'sɔ wɪnun -wɪdɪ "bɛ, ya'a 'bɛ 'sia 'e 'lɔ dɪ.

3

Fɛnun nɛn Bali va bɛ -a da nɛn 'ka cɪ "nrɔn!

¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka wɔlan -kanɔn 'va 'ka 'vale Crizi -a. ɛn Crizi a 'e -nyrandɪ Bali -pɛ "yɪ "da. -Yee "wɛan nɛn fɛnun nɛn Bali va bɛ -a 'bɔ nɛn 'ka -wɛɛ, ² ɛn -a da nɛn 'ka cɪ "nrɔn tɔ pɛɛnɔn man! 'Pian te 'ka cɪ "nrɔn 'trɛda fɛnun da dɪ! ³ Kɔɔ ka ya "le minnun nɛn o -ka 'trɛda fɛnun va zɪa bɛ -wee 'wɪ 'zɔ. 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Bali 'belɪdɪ -nɔn 'cɛɛ 'ka 'vale Crizi -a, ɛn 'belɪdɪ zɪɛ -a man a 'e yɔɔdɪ Bali 'bɔ 'va. ⁴ 'Cee 'belɪdɪ 'kpa bɛ Crizi nɛn, ɛn tɔ nɛn e -taa "man "bɛ -a nyan nɛn ka -kɔan -a "srɔn, -e 'ka -yee 'tɔ -dan bɛ -a "nɛn "blɪ.

⁵ -Yee "wɛan 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, 'ka 'bɛ yɪ -ka! -A -mie nɛn "le nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min -le cɪ "nrɔndɪ 'wɪnun zɪɛ -a da bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min 'bɔ cɪ 'sɔ wɪnun -wɪdɪ 'zɔ, ɛn "nyian "le min yɪɛ nɛn ya'a 'ciala fɛ da dɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya "le fɛ -tɔ nɛn min -a -tɔ Bali 'lɛji te yaa "sua. -Yee "wɛan 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn zɪɛ te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ⁶ Kɔɔ 'wɪnun zɪɛ -a man nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o 'ka "vale 'o 'ta wɔla -a wei da dɪɛ -wɛɛ. ⁷ Tɔ nɛn te 'wɪ 'wɪdɪnɪn zɪɛ -wɛɛ 'ka "paala bɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ a zɪɛ. ⁸ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ -a -sru! ɛn "nyian bɛ, nyrɔn siadɪ, 'lee 'bli 'fɔdɪ min ji, 'lee 'nandɪ min man bɛ, te -a -tɔwli 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ! ɛn "nyian bɛ, "srɔnnun wɔdɪ 'lee 'wɪdɪ min man -wɪdɪ "bɛ, te -a -tɔwli 'e bɔla 'ka 'le dɪ! ⁹ ɛn te 'ka 'wɔ 'sɛn 'ka cin lɛ dɪ! Kɔɔ min nɛn ka cɪ -a 'e tɛdɛ bɛ 'lee 'ka drɛ wɪnun 'cɛn bɛ, ka cɛɛn 'bɛ man. ¹⁰ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ ka drɛ min -trɛ -a. Bali 'bɔ 'bɛ drɛ, ɛn e -ko 'ka liladɪ -a zɪɛ -trɪlɪi, -e 'ka 'sia, te 'cee -a -tɔdɪ "paa "da. ¹¹ 'Wɪ nɛn Bali -a drɛ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, -te min a Zuif min -a oo, ɛn -te e 'ka Zuif min -a dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va oo, ɛn -te e 'ka 'e 'fɔdɪ -klɔnmɔn -va dɪ oo, 'bɛ a 'e "tun. ɛn "nyian bɛ, -te min a -pɛn min -

a oo, en -te min a 'leaglɔn 'kɔɔbli -ji min -a oo, 'bɛ a 'e "tun. En "nyian bɛ, -te min a nɔan -a oo, en -te min 'ka nɔan -a dɪ oo, -a pɛɛnɔn zɪɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Pian 'wɪ nɛn Bali -a -nanjean 'ka pɛɛnɔn 'va bɛ, Crizi nɛn. En -yɛɛ cɪ 'ka pɛɛnɔn 'ji.

¹² Bali 'ka 'si "va 'nan, -e 'ka drɛ 'yee minnun -a, en e 'ka ye "yi. -Yee "wɛan min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da, en 'ka 'kɔn min 'kpa -a, en te 'ka 'fli 'sia -dandan dɪ, en 'ka 'kɔn -trɔɔ min pɛɛnɔn 'va, en 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji! ¹³ Te 'ka "bɔɪ -tɔ plu 'ka man dɪ! -Te 'ka "bɔɪ -tɔ 'wɪ drɛ 'cɛɛ bɛ, 'ka man wɪ 'cɛ. Minsan 'ka 'man wɪ 'cɛ -yee "wɛan 'ka min man wɪ 'cɛ. ¹⁴ En 'wɪ 'tɔwli "nɛn e cɪ -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -wulo -a bɛ, -nyrɛn 'nan 'ka cin yɪ "yi. Kɔɔ 'ka cin yɪ dɪ "yi 'bɛ -maan 'lɔɔ 'shɛ 'lee -sɛɛ -kɔan 'ka yei.

¹⁵ Crizi -le -fɔdɪ -trɔɔ nɛn yaa -nɔn 'cɛɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn -e 'ka 'wɪ drɛ 'ka cin va. -Fɔdɪ -trɔɔ zɪɛ -a man nɛn Bali 'ka laabɔ 'nan -e 'ka 'kɔn "le min -tɔwli 'zɔ. -Yee "wɛan 'ka Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man. ¹⁶ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ, 'e 'kɔn 'ka yei 'e 'ciɪladɪ "da! 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'wɪ "paa 'ka cin ji, te ka -ko 'wɪ pladɪ -a 'ka cin lɛ. 'Ka Bali muo "fɔ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a, te ka -ko -yee 'fluba 'ji "drenun -fɔdɪ -a, 'lee -a 'tɔ bɔ "drenun -fɔdɪ -a, 'lee "drenun nɛn Bali lei 'saun -a -cin -tɔa 'ka 'ji bɛ -a -fɔdɪ -a. ¹⁷ 'Wɪ oo 'wɪ nɛn kaa dra 'lee kaa ve bɛ, 'e -kɔɔn 'nan ka ya Minsan Zozi -srɔnɔn 'a. En 'ka 'ciɪla "va -e 'ka -kaa "tɪ Bali muo "fɔ.

'Ka 'wɪ drɛ 'ka cin va 'yi!

¹⁸ Kaa nɛn ka cɪ min nannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka -sran wei da! 'Wɪ nɛn e cɪ "le 'ka drɛ bɛ -nyrɛn "bɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

¹⁹ Kaa nɛn ka cɪ lɪ -srannun -a bɛ, 'ka nan yɪ "yi, en te 'ka o 'pla -pɔan 'tɔndɔn 'a dɪ!

²⁰ Kaa nɛn ka cɪ nannannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka "tɪ 'lee 'ka "bɔ wei da -pɛ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ 'sɔ Bali lɛ, kɔɔ ka ya Minsan -le vɛ -a.

²¹ Kaa nɛn ka cɪ 'nɛn "tunun -a bɛ, 'wɪ nɛn e 'cee 'nɛn 'ci -tɔa lou 'ka man bɛ, te 'ka drɛ -wɪɛ "dɪ, "tɔgɔ o "koe 'e 'si 'o da!

²² Kaa nɛn ka cɪ nɔannun -a bɛ, 'ka 'ta wɔla 'ka 'tanɔn wei da -pɛ pɛɛnɔn

'ji! Te 'ka drɛ o yɪɛ lɛ 'saza 'nan -e 'o 'ka yɪ "yi "dɪ! 'Pian 'ka "klan Minsan lɔ, en 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ 'Nyranman pɛɛnɔn nɛn kaa "paa bɛ, 'ka drɛ 'ka 'bli pɛɛnɔn 'a! En 'ka 'ci "nrɔn 'nan, Minsan lɛ nɛn ka cɪ 'nyranman zɪɛ -a 'panan, blamin lɛ "cɛɛ dɪ! ²⁴ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Minsan 'ka -ko "paa. -Kopa zɪɛ "yi "nɛn Bali -a 'pla 'yee minnun -le vɛ -a bɛ -nyrɛn. -Yee "wɛan 'ka 'tazan nɛn Crizi -a bɛ 'ka 'su! ²⁵ 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ bɛ, yaa "nɛn 'ye, kɔɔ Bali 'ka min bo "va -e 'e va wɪ drɛ dɪ.

4

¹ Kaa nɛn ka cɪ o tanɔn 'a bɛ, 'wɪ nɛn e cɪ "le 'o drɛ min lɛ -e 'e Bali ci 'sɔ bɛ -nyrɛn 'ka drɛ 'cee nɔannun lɛ! 'Ka 'bɔ "nyian, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, 'ka 'tazan a laji.

'Ka Bali trɔ 'ba en 'ka Bali -le 'wɪ vɪ minnun lɛ

² Te 'ka "koe 'e 'si 'ka da Bali trɔ 'badɪ -a dɪ! 'Ka yɪɛ -trɔa "da, en 'ka Bali muo "fɔ! ³ En "nyian 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔvɛ 'nan, 'e -si -nɔn 'kɔvɛ -e 'kɔ Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -a -ci a 'e yɔɔdɪ minnun man bɛ, -a fuɪla "man. 'Wɪ zɪɛ -a man nɛn an ya -pɔ 'kuin. ⁴ -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'mɛn 'nan, -si 'e 'lɛ 'sɔ -e 'an 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a vɪ 'wein, "le zɪ e cɪ 'mɛn 'nyranman -a bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ -a nɛn 'ka 'ta wɔ minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ o va. Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "paala 'ka 'vale waa 'ka yei "bɛ, te 'ka 'tɔɪ 'e sɛɛ 'e "tun "dɪ!

⁶ Weinun nɛn o bɔala 'ka 'le bɛ, 'o 'kɔn tɔ pɛɛnɔn man "yi, en -a 'nɔnnɔn 'e 'fɔ min man! Kɔɔ e ya "le -te min 'wɪ 'tɔ laabɔ 'ka 'lɔ bɛ, 'ka -kɔla -a -sru vɪdɪ -a -yrɛ fɛnyian.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ Kolbs 'nɔn lɛ

⁷ -Kaa "bɔɪ Zozizan Tisik nɛn kɔ 'nyranman "paa waa 'gɔvɛ, 'wɪ nɛn 'an man 'gɔvɛ -yɛɛ "ta "lo -a -nan 'sinan 'palɛ 'cɛɛ. Kɔvɛ ye "yi 'kpa tɪglɪ, en -a yɪɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. ⁸ Maan 'pa 'sia 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'kɔ 'ta wɪ vɪ 'cɛɛ, en "nyian -e 'e 'ka "koe "tɔ 'ka da. ⁹ Mɛɛn 'pa 'sia 'o 'vale -kaa "bɔɪ Zozizan Onezi nɛn 'ka 'bɔ 'va min -a bɛ

-a. Kɔ 'bɛ ye "yi "nyian 'kpa tɪglɪ, ɛn -a yiɛ yra Minsan -le 'nyranman 'padɪ da. -Wɛɛ 'kɔ 'ta wɪ pɛɛnɔn ve 'cɛɛ.

¹⁰ Ariza nɛn 'kɔ 'vale -a kɔ ya -pɔ 'kuin 'gɔɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. ɛn "nyian Mark nɛn Barnaba "blu -le 'nɛn 'a bɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. An -yee 'wɪ crɛn -tɛ 'fluba -tɔ -ji bɛ, 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ zɪɛ -a da. E "ta "lo "bɛ, 'ka 'kun 'ka 'pɛ "fli "a. ¹¹ Zozi nɛn waa laabo Zuti bɛ, "e 'vɪ "nyian 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zuif 'nɔn pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi Crizi da bɛ o yei "bɛ, min yaaga zɪɛ o 'bɔ 'a nɛn, kɔ 'nyranman "paa. 'Nyranman zɪɛ -nyrɛn 'gɔ. Kɔa -wɛɛman 'nan, minnɔn 'o 'wɪ "man 'nan Bali 'bɛ cɪ 'o da mingɔnnɛn -a. Min yaaga zɪɛ -wee "wɛan 'an "koe "a 'an da 'kpa tɪglɪ.

¹² Epafra nɛn 'ka 'va min -a bɛ, e 'nan 'e 'ka 'tɔ bo. Zozi Crizi 'suzan tɪglɪ nɛn. Tɔ pɛɛnɔn man bɛ, e ya 'e kɔaladɪ Bali trɔ 'badɪ man 'cɛɛ. Yaa laabo Bali lɔ 'nan, tɛ 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa -yee 'wɪ 'ji dɪ, ɛn "nyian 'nan 'ka drɛ ceje -yee 'wɪ 'ji. ɛn yaa laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'wɪ nɛn e cɪ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a bɛ, 'ka -kɔla -a drɛdɪ -a. ¹³ Maan 'yɪ 'nan, -a "koe "a -nyannan 'ka man 'kpa tɪglɪ, ɛn -a "koe "a -nyannan "nyian Laodize 'nɔn 'lee Irapoli 'nɔn man. ¹⁴ -Kaa bee Luk nɛn -dɔdrɔ -a bɛ, 'o 'vale Dema -a o 'nan 'o 'ka 'tɔ bo.

¹⁵ Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn Laodize bɛ, kɔ o 'tɔ bo. ɛn "nyian bɛ Nifa 'lee Zozinɔn nɛn o cin ye -yee 'kuin bɛ, kɔ o 'tɔ bo.

¹⁶ -Tɛ ka cɛɛn 'fluba 'gɔɛ -a ta vɪdɪ man bɛ, ka -kɔ -a Zozinɔn nɛn Laodize bɛ -wɪɛ -e "o ta vɪ. ɛn 'ka 'bɔ "nyian, Laodize 'nɔn 'le vɛ bɛ "cɛɛ ta vɪ.

¹⁷ 'Ka vɪ Asip lɛ 'nan, 'e yiɛ 'tɔ 'e 'fli -va, -e 'nyranman nɛn Minsan -a -pɛba 'wɔ -yrɔ "bɛ, -a -pɛ 'e 'sɔ -a drɛdɪ -a.

¹⁸ 'An 'bɔ Pɔl, an "we 'ka 'va. Mɛɛn 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔɛ -a crɛn -tɛ 'an 'bɔ 'pɛ -a. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an ya -pɔ 'kuin.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tesalonik 'nɔn lɛ

¹ 'An 'bɔ Pɔl 'lee Sila 'lee Timote 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Kʊa crɛn -tɛ -leglizi nɛn Tesalonik bɛ -a -ji 'nɔn lɛ. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vɛ -a.

Bali 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'cɛɛ.

Pɔl Tesalonik 'nɔn 'le yi -tɛradɪ Zozi da 'wɪ 'vɪ

² Kʊ Bali muo -fɔa yi pɛɛnɔn man 'cee "wɛan, ɛn kʊ Bali trʊ "baa 'cee 'wɪ man. ³ 'Cee 'nyranman nɛn kaa "paa yi -tɛradɪ Zozi da -a, 'lee 'nyranman 'plɛblɛ nɛn kaa "paa -a yɪdɪ "yi "a, 'lee 'ka yɪɛ nɛn e cɪra -kaa 'san Zozi Crizi lɛ bɛ, -a -cin a 'kʊ 'ji yi -tʊdʊ pɛɛnɔn man -kaa "tɪ Bali trʊ 'banan.

⁴ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, Bali 'ka ye "yi. ɛn kʊa -tɔa 'nan, e 'ka 'si "va 'yee vɛ -a.

⁵ Kɔɔ zɪ kʊ 'lʊ Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪlɛ 'cɛɛ bɛ, kʊ'a vɪlɛ 'kʊ 'le 'saza "tun "dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn, ɛn e 'kʊ "koe "tɔ 'kʊ da 'wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a, kɔɔ 'nyranman nɛn kʊa 'pa 'cɛɛ bɛ, kaa -nan 'yi.

⁶ 'Wɪ 'kpa, Bali 'ka 'si "va 'yee vɛ -a. Kʊa -tɔa zɪ, kɔɔ ka sɔɔnla 'kʊ "pa "da ɛn ka drɛ Minsan si drɛnɔn 'a. Minnun 'tɛ 'pa 'ka da 'wɪ zɪɛ -a man "kaga, 'pian 'ka wɪ Bali -le 'wɪ man ci "nrandɪ -a. Bali lei 'saun 'bɛ ci "nrandɪ zɪɛ -a -nɔn 'cɛɛ. ⁷ 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, minnun pɛɛnɔn nɛn o yi -tɛra Zozi da Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji bɛ, ka drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "man 'nɔn 'a. ⁸ Kɔɔ 'ka 'va nɛn Minsan -le 'wɪ 'e pei 'trɔa, ɛn e fuila "man Masedɔa 'lee Akai 'lɛglɔn 'ji. ɛn "nyian bɛ, minnun 'cee yi -tɛradɪ Bali da 'wɪ ve fɛ pɛɛnɔn 'nan. Kʊɛ "cɛɛ 'wɪ zɪɛ 'bɛ ve "nyian minnun lɛ dɪ. ⁹ Minnun pɛɛnɔn -a ve 'ka man 'nan, kʊ 'lʊ 'ka 'va bɛ, ka 'kʊ 'kun fɛnyian. ɛn "nyian 'nan, ka 'si yiba "minnun nɛn ka o -paan "bɛ o -sru. Kaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'ka 'fli -nɔn Bali lɛ te kaa "sua. -Yɛɛ cɪ Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a. ɛn -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a. ¹⁰ 'Bɛ

nɛn 'gʊɛ, ka ya -a -pɪ nɛn e -taa 'silɛ laji -e 'e 'ta bɛ -a -pɛnnan. -A -pɪ zɪɛ Zozi nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va bɛ, -nyrɛn. -Yɛɛ -kaa "sia Bali -le nyran -blɪdɪ nɛn e cɪ -tanɛn bɛ -a wlu.

2

Bali -le 'wɪ pei 'trɔa Tesalonik 'kɔ?

¹ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, kaa -tɔa 'ka 'fli -a 'nan 'kʊɛ 'lʊdɪ 'ka 'va bɛ -a "nɛn 'ka 'fʊlɛ 'e "tun "dɪ. ² ɛn kaa -tɔa "nyian 'nan, minnun 'kʊ srɔn, ɛn o 'tɛ 'pa 'kʊ da Filipʊ flɛ 'vaa ɛn kʊ 'bɔla 'ka 'va. ɛn 'ka 'va "nyian bɛ, 'kʊ 'man 'ka 'fʊlɛa flu dɪ. 'Pian kʊ yi -tɛra Bali da, ɛn kʊ -yee 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'cɛɛ. ³ Kʊ "koe 'sia, ɛn kʊ 'wɪ zɪɛ -a drɛ. Kɔɔ Bali -le 'wɪ nɛn kʊa ve minnun lɛ bɛ, kʊ'a ve 'wlu 'a dɪ, ɛn kʊ'a ve 'ci "nrɔndɪ -wɪdɪ "a dɪ, ɛn kʊ'a -dawli dra dɪ. ⁴ 'Pian 'wɪ nɛn Bali "e 'nan 'kʊ vɪ bɛ, -nyrɛn kʊa ve. E 'kʊ 'nanjɛɛn, ɛn e 'kʊ 'yɪ tɪglɪ. -A -nan nɛn e 'yee 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -pɛba 'wʊ 'kʊ 'lɔ. -Yee "wɛan kʊ 'ka -a -wɛɛnan 'nan 'kʊ 'sɔ minnun lɛ dɪ, 'pian kʊa -wɛɛman 'nan, 'kʊ 'sɔ Bali nɛn e min ci wɪ -tɔa "bɛ -yrɛ.

⁵ Kaa -tɔa 'wein 'nan, kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ see "paa wei -a dɪ, ɛn kʊ'a 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ 'nan -e 'kʊ 'ka 'lɔ fɛ yɪ dɪ. Bali a 'kʊɛ 'wɪ 'nan yɪzan -a. ⁶ Kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan min 'e 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ dɪ.

-Te e ya 'ka 'bɔ 'a oo, ɛn -te e ya min peenun -a oo, kʊ'a -wɛɛlɛ 'nan 'o 'kʊ 'tɔ "yi "vɪ "fo "dɪ.

⁷ Kʊ -kɔlaman paan -e 'kʊ drɛ 'ka 'win -ji -trɔ -a, kʊ ya Crizi -le 'pasianɔn 'a -le "wɛan. 'Pian kʊ -fʊ 'ka 'va 'trɔɔ 'le zɪ 'nɛn "bʊ 'e yɪɛ -tɔa 'yee 'nɛn 'va bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ⁸ ɛn 'ka yɪdɪ "yi "bʊɪ "le "wɛan, Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'saza "cɛɛ kʊa 'vɪ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'kʊ 'fli -nɔn 'cɛɛ "fo. 'Wɪ 'kpa, 'ka 'nan wɪ a 'kʊ man "bʊɪ, -yee "wɛan kʊa drɛ zɪ.

⁹ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'nyranman nɛn, kʊa 'pa 'ka 'va, 'lee 'kʊ "koe "nɛn e -nyan bɛ, -a -cin a 'ka 'ji. Bodrun funnin, te kʊ ya 'nyranman da, 'nan -e 'kʊɛ -blɪfɛ 'e vɪlɛ 'e drɛ 'ka 'tʊ 'win -ji -trɔ -a dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn kʊa drɛ, te kʊ -ko Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn vɪdɪ -a 'cɛɛ.

¹⁰ Kaa nɛn ka yi -tɛra Bali da bɛ, tʊ nɛn kʊa drɛ 'ka 'va bɛ, kaa 'yi 'nan,

'kue 'ta wu cein a 'saun, en e ya tigli, en 'to 'ka 'e 'padı "man "dı. 'Wı 'kpa, ka ya 'wı zıe -a -nan yınan 'a, en Bali "e "ya wo "nyian -a -nan yızan -a. ¹¹ En "nyian be, 'wı nen kua dre 'ka -tudu pıenon le be, -a -cin a 'ka 'ji. 'Wı nen 'nen "tı -a dra 'yee 'nennun le be, -a 'bo nen kua dre 'cee. ¹² Koo ku 'wı 'pla 'cee, en ku 'ka "koe "to 'ka da. En ku 'ka tru 'ba 'nan 'ka -wee 'nan 'cee 'ta wu cein 'e 'so Bali le. -Yee 'ka laabu 'nan 'ka mingonnen -bli 'e 'va, en -yee 'to -dan 'e dre 'cee ve -a.

¹³ -Yee "wean ku Bali muo -foa "tu pıenon man, 'nan Bali -le 'wı 'nannan nen kua 'vı 'cee be, 'ka "tröen "to -yree, en ka wu "man. Ka'a yile "le min 'lewei "tun 'zu di. 'Pian kaa 'sia fe nen e ci -a be -a, Bali wei nen. -Yee ci 'nyranman 'panan kaa nen ka yi -tera Zozi da be, 'ka man.

¹⁴ 'Ku "buı Zozinon, fe nen kua -toa 'nan, 'wı zıe e ya 'wı 'kpa -a be, Zozinon nen Zude 'leglon 'ji be, ka soonla o "pa "da. 'Te nen Zuif 'non 'a 'pa o da be, -a 'te 'towli zıe, -a 'bo nen 'ka flanon ci -a 'panan "cee "da. ¹⁵ Zuif 'non zıe, -wee Minsan Zozi 'te, en -wee Bali 'lewei vınan tee. En -wee 'te 'pa 'ku da "nyian. Bali 'ka 'o dre wı ye "yi "fo "dı. En -wee "naan min -tudu pıenon man. ¹⁶ O -si -toa 'ku 'lo 'nan, te 'ku 'ku minnun nen o 'ka Zuif 'non 'a dıe, o va di. Wa'a yile "yi 'nan, 'ku Zozi 'le 'wı 'nannan vı -wle -e Bali 'e o 'si 'wı 'ji di. 'Wı zıe -a dıe di be, e ya -wee 'wı 'wıdı 'bo 'padı -a "da. 'Pian 'be nen 'gve Bali a nyran -blinan o va.

Tesalonik 'non dra Pöl -tea

¹⁷ 'Ku "buı Zozinon, -a -nan yi "fi 'bo te -ka'a cin ye di. 'Pian 'kue ci "nrondi a 'ka da tu pıenon man. 'Ka dra 'ku -tea tigli 'le "wean, ku ya "vale 'ku "lo 'ka yile. ¹⁸ Kua wee 'nan, ku "lo 'ka 'va. 'An 'bo Pöl, maan ve 'cee 'nan 'an 'ludı 'ka 'va yi 'pa 'e 'pa -a "fi, 'pian Satan -si -to 'ku 'lo. ¹⁹ Fe -le "wean nen kua wee 'nan, ku "lo 'ka 'va be, koo 'ka 'bo "nyian, 'ka da nen ku yi -teala, en 'cee ci 'kue ci "nran wı -a, en 'cee 'ku 'blo -toa "da, tu nen -kaa san Zozi Crizi -taa "be -a man. ²⁰ 'Wı 'kpa, 'cee "wean Bali 'to -dan -non 'kue, en 'cee "wean 'ku 'ci "nranman.

3

Pöl Timote 'pa 'sia Tesalonik 'non va

¹ 'Ku 'ka 'ta wı maan "fo "dı, te 'ka 'nan wı a 'ku man be, -yee "wean 'ku wei dre 'tu, en "ku -fuv Aten fla 'gu, ² 'nan -e 'ku -kaa "buı Timote 'pa 'sia 'ka 'va. 'Ku 'vale waa, kve Bali -le 'nyranman "paa 'e cin va Crizi -le 'wı 'nannan vıdı -a. Kua 'pa 'cee -sia 'nan, -e 'e 'ka man -to 'pleble, te 'ka "koe "a 'ka da Bali -sru 'ta wıdı -a. ³ 'Ku 'ka "vale 'nan, Zozizan 'tu 'e 'si -si tigli da, yra yıdı nen -kaa man be -yee "wean di. Kaa -toa 'ka 'bo 'a 'nan, 'wı zıe -yee 'pla -kaa man. ⁴ Koo tu nen te ku ya tian 'ka 'va be, ku -fo 'e 'flin, en ku 'wı zıe -a 'vı 'cee. Kua 'vı 'cee 'nan, 'wı yıdı boa -kaa man. -Yee ci bonan -kaa man, kaa -toa zı. ⁵ 'Ka 'nan wı a 'an man "buı, -yee "wean nen an Timote 'pa 'sia 'cee 'nan, -e 'e 'ka 'ta wı vı 'men. -Te 'cee yi -teradı Zozi da dre 'ko -o, an ya "vale 'an -toa. Koo nyen a 'an 'ji 'nan, Satan nen e min "sia -si tigli da be e 'ka 'man 'yi. En 'nyranman nen kua 'pa 'ka 'va be, e -sen 'yia 'e "tun.

⁶ Zı Timote 'lv be e -ta e 'bo 'ku man 'gu. En e 'cee yi -teradı Zozi da 'lee 'ka cin yıdı "yi 'sinan fenyian 'pa 'kue. Yaa 'vı 'kue "nyian 'nan, 'ku 'cin a 'ka 'ji tu pıenon man. En 'ku dra 'ka -tea "le zı 'ka dra 'ku -tea "be -yee 'wı 'zu. ⁷ -Yee "wean, 'ku "buı Zozinon, zı kua 'man 'nan, ka yi -teala tian Zozi da be, 'ku "koe "to 'ku da yra yıdınen nen 'ku 'man 'gve -a -ji. ⁸ 'Be nen 'gve 'ku 'ci -ta "tra, koo 'ka 'man a 'e 'tıdı 'pleble Minsan -le 'wı 'ji. ⁹ En 'cee 'wı 'ku 'ci "nranman Bali 'le "fo, -yee "wean ku Bali muo -foa 'tandan. ¹⁰ Bodrun funnin, te ku ya 'ku kooladı Bali tru 'badı man 'nan, 'e 'si -non 'kue -e 'ku 'lv 'ka 'va. Koo ku ya "vale 'nan, 'cee yi -teradı Zozi da 'le nen e -fu be, 'ku "paa "da.

¹¹ 'Ku -kaa "tı Bali 'lee -kaa 'san Zozi tru "baa 'nan, 'o 'si 'le 'su 'kue -e 'ku 'lv. ¹² En kua laabo Minsan lo 'nan, 'e 'ka cin yıdı "yi 'pa "da 'e 'ciıla "da. En 'e minnun pıenon yıdı "yi 'pa "da 'e 'ciıla "da, "le zı ku 'ka ye "yi "be -yee 'wı 'zu. ¹³ -Te e dre zıe, -a -nan nen 'ka

'man -təa 'pleble. 'Tə 'ka 'kəan 'e 'padı
'ka man dı. En ka -kəan 'saun -kaa 'tı
Bali 'le, tı nən Minsan Zozi 'lee 'yee
minnun -taa "man "bε, -a man. Amen!

4

'Ka -wεε 'nan 'ka drε wı 'e 'sə Bali lε!

¹ 'Kv "bvı Zozinən, kvā 'le -sεanla 'wı
'gυε -a vıdı -a 'cεε. Zı kə 'ka 'ta wυ 'ləə -e
'cee 'wı 'e 'sə Bali lε bε, kvā paa 'ka 'ji
'va, en ka ya 'ta wolanān 'wı zıε -a da.
Kv 'ka trυ "baa Minsan Zozi 'tə da 'nan,
'ka 'ta wula 'wı zıε -a da 'e 'kv 'e 'le! ² Kəə
'wınun nən kvā 'pla 'cεε Minsan Zozi
'tə da bε, kaa -təa.

³ 'Wı nən, e 'sə Bali lε bε, -a 'bə nən
kvā 'vı 'cεε, -nyrən 'nan, 'ka 'kən 'yee vε
-a "fo! Te 'ka nyinnan lı 'lee 'kənnən -
a te ka'a cin 'palε dı! ⁴ 'Pian 'ka -təvυ
pεεnən 'ka 'fli 'kun -e 'ka 'kən 'saun
Bali 'le, te 'tə 'ka 'e 'padı 'ka man dı. ⁵ Te
'ka drε "le minnun nən wa'a Bali təa
dıε, -wee 'wı 'zυ dı! Kəə -wεε 'fli -nəan
lı -wεεdı 'lee -kənnən -wεεdı lε. ⁶ En 'wı
zıε -a da bε, te 'ka 'tυ 'e 'wı drε -wlıdı
'e bəzan -tυ -va -a nan -wεεdı -a dı!
Kvā 'vı 'cεε 'va, en kvā -fəa "nyian "ji
'nan, Minsan 'wı "nən -kənnən min
nən e 'wı zıε -a drε bε -yrε. ⁷ En -a -
cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka -kaa
laabυε 'nan -e -kaa fli -nən lı -wεεdı
'lee -kənnən -wεεdı lε dı. 'Pian e -kaa
laabυ 'nan -e -kaa drε 'yee vε -a "fo. ⁸ -
Yee "wεan min nən e weınun zıε -a -
fəla 'e "trəən -sru "bε, min wei "cεε yaa
-fəla 'e "trəən -sru "dı. 'Pian Bali nən
'e 'yee lei 'saun 'nən 'cεε bε, -a wei nən
yaa -fəla 'e "trəən -sru.

⁹ 'Kv "bvı Zozinən, -te e ya 'ka cin
yıdı 'yi "a bε, e 'ka "nyian "le 'kvε 'crən
-te 'cεε dı. Bali -a paa 'ka 'ji 'va. ¹⁰ En
-kaa "bvı Zozinən nən o cı Masedəa
'lēglən pεεnən 'ji bε, ka ya o yınan "yi.
'Pian kvā laabo tian 'ka 'lə 'nan, 'ka o
yı "yi 'e 'ciula "da.

¹¹ En zı kə 'ka 'blı te 'ka 'man yra flu
bε, -a -cin nən 'e 'kən 'ka 'ji! 'Ka 'tə 'si
minnun -le 'wı 'ji! 'Ka 'nyranman 'pa
'ka 'pε -a -e 'ka "nən "fε -blı! 'Wınun zıε
kvā 'vı 'cεε 'va. ¹² 'Ka drε zıε, -e minnun
nən o 'ka Zozi 'va dıε, o yıε 'e 'nan 'ka
man, -e 'ka vıε 'ka drε fε trυ 'banən 'a
dı.

Min wluandı -kanən 'va bε e dra 'kə?

¹³ 'Kv "bvı Zozinən, kv 'ka "vale 'nan
'wı nən e dra minnun nən o kaa "bε -
wıε bε, 'e 'fυ 'e yəədı 'ka man dı. Kv 'ka
'vale 'nan, -kadı wı 'e 'ka ta drε -trədrə
'le minnun nən wa'a Zozi 'təa dıε -wee
'wı 'zυ dı. ¹⁴ -Kaa yi -tεala "da 'nan Zozi
'ka, en Bali -a wluan -kanən 'va. -Yee
'wεan -kaa yi -tεra "nyian "da 'nan,
Zozinən nən o kaa bε, Bali o wuanla
-kanən 'va, -e 'o 'ta 'o 'vale Zozi 'a.

¹⁵ Kvā ve 'cεε Minsan wei -a 'nan, -
kaa nən -kaa yıε a "man Minsan -ta
nyan bε, -cεε "cεε -təala Zozinən nən o
kaa bε o 'le dı. ¹⁶ Kəə yi zıε -a da bε, Bali
-a ve 'yee 'pasianən 'tazan lε 'nan 'e
trəan -tə. -A -nan nən Bali -le 'bei "we,
en Minsan "sia laji, -e 'e -sənlā. Tı zıε
-a man bε, minnun nən o yi -tεra Crizi
da en o kaa bε, -wεε wuanla -kanən 'va
'e tεdε. ¹⁷ "Bε -sru, -kaa nən -kaa yıε cı
"man "bε, Bali -kaa pεεnən "siala -kaa
'vale waa "lolu -koei "da, -e -kaa cin yı
Minsan nun -a. Tı pεεnən man te -kaa
ya 'e cin va waa Minsan -va. ¹⁸ -Yee
'wεan 'wınun zıε -a 'bə 'a nən 'ka cin
"koe "tə 'ka da!

5

'Ka Minsan -ta tı man -pən!

¹ 'Kv "bvı Zozinən, tı nən 'wı zıε e
dra "man "bε, e 'ka "le 'kvε 'crən -te 'cεε
dı. ² Kəə kaa -təa 'ka 'bə 'a 'wein 'nan,
Minsan -ta yi dra kligli. E dra "le zı
wa'a crınzan -ta tı -təa -pei -man dıε -
yee 'wı 'zυ. ³ Tı nən minnun -a ve 'nan,
'o 'fυ -trəə, 'wı 'tυ 'ka 'o man dıε, 'nun
təən -e 'wı yıdı -dan zıε 'e bə o man
kligli. E dra "le zı nən 'yadı -le cı "yaa
-pənzān "kuan bε -yee 'wı 'zυ. Min -tυ
'ka 'so -yrə "fo "dı.

⁴ 'Pian 'cee vε bε 'kv "bvı Zozinən,
'ka 'ka wo klun va -e yi zıε 'e 'bə 'ka
man kligli "le crınzan -tadı -le 'wı 'zυ
dı. ⁵ Kəə ka pεεnən ka ya minnun nən
o ya fεnan 'wein da bε waa. En ka ya
yıdεa 'nən 'a. -Kaa 'ka -pei -man 'nən
'a dı. En -kaa 'ka minnun nən o 'ta wo
klun va bε waa dı. ⁶ -Yee "wεan te -
kaa yi -tε "le min -mienun -le 'wı 'zυ
dı! 'Pian -kaa yıε 'e 'fυ "man -e -kaa
'fli 'pla! ⁷ Kaa -təa 'nan, -pei -man nən
min yi -tεa, en -pei -man nən min -wən
mlındı -təala 'e 'win -ji. ⁸ 'Pian -cee vε

bε, te 'e 'kɔn zɪ dɪ, kɔɔ -kaa ya yidεa 'nɔn 'a. -Yee "wεan -kaa 'fli 'pla! -Kaa yi -tera Zozi da, εn -kaa yɪ "yi! -Yεε cɪ "le -kaa 'kɔlε da yɔɔ vε -le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ! Bali -taa -kaa 'silε 'wɪ 'ji. -Kaa -tɔ "da 'plεblε! -Yεε cɪ "le -kaa wulo -man yɔɔ 'kpɔngbo kle "le 'wɪ 'zʊ -kuli -lɔ!

⁹ Bali 'ka -kaa -sɔɔnlεa 'nan -e 'e -kaa tε 'wɪ 'a dɪ. 'Pian e -kaa sɔɔnla 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'ji 'wɪ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -a drε bε -a man. ¹⁰ Zozi 'ka -cee "wεan 'nan -e -kaa 'belidɪ yɪ -kaa 'vale 'waa. 'Wɪ zɪε 'wɪ 'kpa nɛn, -te -kaa yie a "man oo, εn -te -kaa ka oo, tʊ nɛn e -taa "man "bε, -kaa 'belidɪ ye. ¹¹ -Yee "wεan 'ka cin "koe "tɔ 'ka da 'wɪ zɪε -a! En 'ka 'pa 'ka cin va, te 'cee yi -teradɪ Zozi da -ko 'padɪ -a "da, "le zɪ ka cɪ -a drɛnan 'va bε -yee 'wɪ 'zʊ.

Pɔl 'wɪ 'pla Tesalonik 'nɔn lε

¹² 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! 'Ka yie 'e 'nan minnʊn nɛn o Bali -le 'nyranman "paa 'ka 'va bε o man! Kɔɔ -wεε Bali -le -si -kɔɔnman 'cεε, εn -wεε 'ka "so 'ji. ¹³ O yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka 'ji -dan, 'nyranman nɛn waa "paa bε -yee "wεan! 'Ka 'fʊ 'ka cin va -trɔɔ!

¹⁴ En "nyian bε, 'kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka yra 'si! Minnʊn nɛn o kɔan wo bε, 'ka 'wɪ 'pla -wlε! En minnʊn nɛn o ci -tɔɔman tian bε, 'ka o "koe "tɔ 'o da! En minnʊn nɛn o -pε -sru "cɪ 'e tɔadɪ Bali -le 'wɪ 'ji bε, 'ka 'pa o va! 'Ka 'kɔn -trɔɔ minnʊn pɛɛnɔn 'va. ¹⁵ 'Ka drε "yi, te min -tʊ 'e 'wɪdɪ "man -wɪdɪ "drε 'e bɔεzan lε dɪ! 'Pian tʊ pɛɛnɔn man bε, 'wɪ "yi "nɛn 'ka drε 'ka cin lε, εn 'ka drε "nyian min pɛɛnɔn lε!

¹⁶ 'Ka 'ci 'e "nran tʊ pɛɛnɔn man! ¹⁷ 'Ka Bali trʊ 'ba, te -a 'le 'e 'tɔ dɪ! ¹⁸ 'Ka Bali muo "fɔ 'wɪ pɛɛnɔn 'ji! 'Wɪnʊn zɪε -a 'bɔ nɛn 'ka drε! -Yεε cɪ Bali ci 'sɔ wɪ -a, εn -a 'bɔ nɛn Zozi Crizi -a kɔɔn.

¹⁹ Te 'ka 'si -tɔ Bali lei 'saun 'le 'nyranman lɔ dɪ! ²⁰ Te 'ka Bali 'lewei yɪnɔn wei -fɔla 'ka "trɔɛn -sru "dɪ. ²¹ 'Pian 'ka 'wɪ pɛɛnɔn 'fa 'si, -e 'ka "yi 'si "va! ²² En 'ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn man!

Pɔl 'wɪ 'le 'sran Bali trʊ 'badɪ -a -wlε εn e o 'tɔ bʊ

²³ Bali nɛn e -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan "min lε bε, 'e 'ka drε 'yee vε -a "fo! 'E yie 'tɔ 'ka

'va, 'nan -e tʊ nɛn -kaa 'san Zozi Crizi -taa "bε, 'tɔ 'tʊ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ 'ka man dɪ! -Te e ya 'ka lei -a oo, εn -te e ya 'cee ci "nrɔndɪ -a oo, εn -te e ya 'ka 'kɔlε 'a oo, -e 'tɔ 'e vɪlε 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ! ²⁴ Bali nɛn e 'ka laabʊ bε, -te e 'wɪ 'vɪ bε yaa dra, -yee "wεan e 'wɪnʊn zɪε -a 'lε sɔɔman.

²⁵ 'Kʊ "bʊɪ Zozinɔn, 'ka Bali trʊ 'ba 'kʊε 'wɪ man! ²⁶ 'Ka Zozinɔn pɛɛnɔn 'tɔ bʊ -atu -tɛdɪ -a o man! ²⁷ 'Ka yra 'si Minsan 'tɔ 'ji bε, 'ka 'fluba 'gʊε -a ta vɪ -kaa "bʊɪ Zozinɔn pɛɛnɔn lε.

²⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a crən -tε Tesalonik 'nən lε

¹ 'An 'bɔ Pəl 'lee Sila 'lee Timote 'bε 'fluba 'gυε -a crən -tε. Kva crən -tε -leglizī nən Tesalonik bε -a -ji 'nən lε. Ka ya -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le vε -a. Kʊ 'ka 'tɔ bo.

² -Kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε.

Zozi-taa 'trɛdanən 'le tin 'balε

³ 'Kʊ "bʊɪ Zozinən, e ya "le 'kʊ Bali muo "fɔ tʊ pɛɛnən man 'cee "wεan. Kɔɔ 'cee yi -tɛradɪ Zozi da ta a 'sʊnan, ɛn 'ka cin yɪdɪ "yi "a 'panan "da. ⁴ -Yee "wεan kʊ 'ka 'sɪ -fɔa Bali -le -leglizī -mienun 'lε. Kva dra zɪ, kɔɔ minnun a 'tε 'panan 'ka da, ɛn ka ya 'ka yra yɪnan, 'pian ka yi -tɛra Zozi da, ɛn ka 'a 'silε Bali -sru "dɪ.

⁵ 'Wɪ zɪε -yεε -kɔɔnman 'cεε 'nan, Bali -taa tin 'balε 'e 'nɔan da. Kɔɔ 'ka yra nən ka cɪ -a yɪnan bε, -yεε -kɔɔnman 'nan, Bali -taa 'ka 'silεa 'yee mingɔnnən 'trɛda 'nən 'a.

⁶ Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, Bali -a ye 'wɪ "yi "a, -e 'e 'tε 'pa minnun nən o 'tε "paa 'ka da bε, o da. ⁷ ɛn 'cee vε nən ka cɪ 'ka yra yɪnan 'labε, yaa ye 'wɪ "yi "a -e 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nən 'cεε. Yaa -nɔan -kaa pɛɛnən lε 'e cin va. E 'wɪ zɪε -a dra tʊ nən Minsan Zozi "sia laji -e 'e 'ta pee wɔ bε -a man. Tʊ zɪε -a man nən e -taa 'o 'vale 'yee 'pasianən 'plɛblɛ nən laji bε waa. ⁸ E -taa 'tε nɛn -dan yei. -Te e -ta bε, e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nən wa'a Bali -tɔlɛ dɪε -wɛlɛ. ɛn e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nən wa'a 'ta wɔlɛa -kaa 'san Zozi 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnən da dɪε -wɛlɛ. ⁹ O -taa 'wɪ yɪlɛ -pʊ 'kɔn nən -a lε "nɛn "ka "dɪε -a -ji. O -kɔan 'o 'sidɪ Minsan man -kɔɔbli, ɛn wa'a 'kolaman -yee mingɔnnən trɛ nən e "bia bε -a yɪdɪ -a dɪ. ¹⁰ 'Wɪ zɪε e dra yi nən Zozi -taa "man "bε, -a da. -A -nan nən minnun nən o cɪ -yee vε -a ɛn o yi -tɛra -a wei da bε, waa si -fɔa te waa bɔa. Ka -kɔan "minnun zɪε o va,

kɔɔ ka yi -tɛra 'wɪnun nən kva 'vɪ 'cεε bε -a da.

¹¹ -Yee "wεan kʊ Bali trʊ "baa tʊ pɛɛnən man 'cee 'wɪ man. Kva laabo -cee Bali lɔ 'nan, 'e 'ka yɪ 'wɪ nən e 'ka laabʊ "man "bε -a drɛnən tɪglɪ 'a. ɛn kva laabo -yrɔ "nyian 'nan, 'e 'pa 'ka 'va 'yee 'plɛblɛ 'a, -e 'wɪ "yi pɛɛnən nən e 'sɔ 'cεε 'nan 'ka dra bε 'ka drɛ. ɛn 'e 'pa 'ka 'va -e 'cee 'nyranman nən ka 'nan 'ka "paa yi -tɛradɪ -a Zozi da bε, 'ka 'pa. ¹² 'E drɛ zɪε, -e -kaa 'san Zozi 'tɔ 'e drɛ -dan 'cee "wεan, -e "cee 'tɔ 'e drɛ -dan -yee "wεan. 'Wɪ pɛɛnən zɪε, 'e drɛ -kaa "tɪ Bali 'lee Minsan Zozi Crizi -le "yi "a.

2

Bali 'nanmanzan klu "so

¹ 'Kʊ "bʊɪ Zozinən, -kaa 'san Zozi Crizi -tadɪ nən kva 'wɪ 'vɪ bε, 'lee -kaa cin yɪdɪ -a "srən "nɛn, kva 'vɪ bε, kʊ 'wɪ "paala 'cεε "da. ² -Te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, Zozi 'ta 'va bε, te 'ka 'ci 'e baa -ji -e 'ka 'si 'si tɪglɪ da dɪ! -Te Bali 'lewei vɪnən 'le nən kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te Bali -le 'wɪ vɪnən 'le nən kaa 'man oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ! ɛn -te min -a 'vɪ 'cεε 'nan, kʊε crən -tε 'fluba 'ji oo, te 'ka 'ci 'e baa -ji dɪ!

³ Te 'ka 'wɪ "man -e min -tʊ 'e 'ka see "paa 'wɪ zɪε -a da dɪ! Fε nən maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, tʊ nən min "kaga Bali wei -fɔala 'o "trɔɛn -sru "bε, e bɔa 'vaa -e Zozi 'ta yi 'e bɔ. ɛn min nən e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a ɛn Bali -a 'pla 'tε 'le vε -a bε, e -taa 'vaa -e yi zɪε 'e bɔ. ⁴ Min zɪε Bali 'nanmanzan nən. -Yεε -taa -a vɪlɛ 'nan 'yεε cɪ fɛ pɛɛnən nən minnun a laabo Bali te waa bɔa "bε -a da. E -taa 'e 'fli drɛlɛ -dandan. Yaa dra -trilii, -e 'e -wlala 'yee -dandan 'tandɪ 'bɔ 'a Bali -pan 'kuin, -e 'e -nyran. Yaa ve 'e 'fli man 'nan, 'yεε cɪ Bali -a.

⁵ Tʊ nən te an ya tian 'ka 'va bε, an -fɔ 'e 'flin an 'wɪnun zɪε -a 'vɪ 'cεε. -A -cin 'san 'ka 'ji? ⁶ ɛn fε nən e -si -tɔa tian Bali 'nanmanzan zɪε -yrɔ "bε, kaa -tɔa. Fε zɪε e -si -tɔa -yrɔ "trilii, -e tʊ nən Bali 'bɔ 'a -tɔ -yrɛ "bε, e 'bɔ. -A -nan nən -a ta bɔala. ⁷ 'Nyranman -wɪdɪ "nɛn Bali 'nanmanzan 'bɔ 'a "paa bε, e ya -a 'panan 'va. 'Pian yaa "paa 'e yɔɔdɪ, kɔɔ min -tʊ -si -tɔa tian -yrɔ. -Te 'bε

'ka "nyian -nan dɪɛ, ⁸-a -nan nɛn Bali 'nanmanzan zɪɛ, -a ta bɔala. Yi zɪɛ -a da nɛn Minsan Zozi -a -tɛa 'e 'le fulɔ -a. 'Wɪ 'kpa Minsan Zozi 'le -tadɪ -a -nan -nyaan.

⁹ Bali 'nanmanzan zɪɛ Satan 'bɛ -kɔladɪ -nɔn -yrɛ. -Yee "wɛan e -kɔlaman -dravia wɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn drɛdɪ -a. ɛn e -kɔlaman 'wɪ -kɔɔn "man wɪnɔn 'lee -cɛ -srɔn "wɪnɔn drɛdɪ -a. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ yaa dra 'nan -e 'e minnɔn see "paa. ¹⁰'Wɪ 'kpa, minnɔn nɛn o ya -si nɛn e o "sia Bali man bɛ -a da bɛ, Bali 'nanmanzan -taa o see "paale 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ -a. Kɔɔ wa'a Bali -le 'wɪ tɪgɪ nɛn, e o "sia paan 'wɪ 'ji bɛ -a yɪɛ "yi "dɪ. ¹¹-Yee "wɛan nɛn Bali -a drɛ ɛn Bali 'nanmanzan 'le see "paa wɪnɔn -kɔla o man yɪdɪ -a, 'nan -e 'o yi -tɛra 'wɪ wɪnɔn da. ¹²Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e tɪn -tɛ minnɔn zɪɛ o da. Kɔɔ wa'a yi -tɛɛa 'wɪ tɪgɪ da dɪ, 'pian o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'yi "yi.

'Ka 'tɔ 'pleble Bali -le 'wɪ 'ji!

¹³ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔa -tɔa 'nan Minsan 'ka ye "yi. ɛn tɔ nɛn Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, e 'ka 'si "va 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. -Yee "wɛan e ya "le 'kɔ Bali muo "fɔ tɔ pɛɛnɔn man 'cee "wɛan. 'Wɪ 'kpa, Bali -taa 'ka 'silɛ 'wɪ 'ji, kɔɔ 'yee lei 'saun 'ka drɛ Bali -le vɛ -a "fo, ɛn ka yi -tɛra 'wɪ tɪgɪ da. ¹⁴'Ka 'sidɪ 'wɪ 'ji -le "wɛan nɛn Bali 'ka laabɔ 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kɔa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a. E 'ka laabɔ 'nan -e 'tɔ -dan nɛn -kaa san Zozi Crizi -lɔ bɛ, 'ka drɛ -a "nɛn "blɪnɔn 'a.

¹⁵-Yee "wɛan 'kɔ "bɔɪ Zozinɔn, 'ka 'tɔ 'pleble Bali -le 'wɪ 'ji! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kɔa paa 'ka 'ji bɛ, 'ka 'tɔ "da 'pleble! -Te kɔa 'vɪ 'kɔ 'le oo, ɛn -te 'fluba nɛn kɔa crɛn -tɛ 'cɛɛ oo, 'ka 'tɔ "da 'pleble!

¹⁶-Kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi, ɛn e "yi -dan drɛ -cɛɛ. -Yee "wɛan -kaa "koe a -kaa da 'li "fo "le vɛ -a, ɛn -kaa 'bli a "da 'nan 'belidɪ a -cee vɛ -a. Kɔa laabɔ -kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'san Zozi Crizi -lɔ 'nan, ¹⁷'o 'ka "koe "tɔ 'ka da "fo. ɛn kɔa laabɔ -wɪɔ "nyian 'nan, 'o 'pleble 'nɔn 'cɛɛ, -e tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'wɪ "yi "drɛ, ɛn 'ka 'wɪ "yi "vɪ.

3

'Ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ!

¹ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔa 'le -sɛanla -a laabɔdɪ 'ka 'lɔ 'nan, 'ka Bali trɔ 'ba 'kɔɛ 'wɪ man. 'Ka Bali trɔ 'ba 'nan -e Minsan -le 'wɪ 'e fuila "man fɛ pɛɛnɔn 'nan. ɛn 'ka trɔ 'ba 'nan min "kaga 'o 'wɪ "man ci "nrandɪ -a, "le zɪ ka wɪ "man "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ²'Ka Bali trɔ 'ba "nyian 'nan, 'e 'pɛ 'pa 'kɔ da min -wɪdɪnɔn nɛn o "naan 'kɔ man bɛ, -wee "wɛan. Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, minnɔn pɛɛnɔn "cɛɛ "we "man -e 'o yi -tɛra Bali wei da dɪ.

³'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bɛ, yaa dra. E 'ka man -tɔa 'pleble 'ta wɔdɪ -a Bali -sru. ɛn ya'a 'ka 'tɔe -e Satan nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ 'e 'ka man yɪ dɪ. ⁴Kɔ yi -tɛala Bali da 'nan, 'wɪnɔn nɛn kɔa 'pla 'cɛɛ bɛ, ka ya -a drɛnan, ɛn kaa dra 'li 'trilii. ⁵Kɔa laabɔ Minsan lɔ 'nan, 'e 'cee ci "nrɔndɪ 'pla Bali -le min yɪdɪ "yi "da, ɛn e 'pla -pɔan 'sɔdɪ nɛn Zozi 'ji bɛ -a da.

Te 'ka drɛ kɔannɔn 'a dɪ!

⁶ 'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, kɔ 'wɪ "paala 'cɛɛ -kaa san Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, Zozinɔn pɛɛnɔn nɛn o kɔan wɔ, te wa'a 'nyranman paa dɪɛ, ɛn te wa'a 'ta wɔla 'wɪnɔn nɛn kɔa paa 'ka 'ji bɛ -a da dɪɛ, te 'ka -blɪ waa dɪ! ⁷Kaa -tɔa 'ka 'bɔ 'a 'nan, e ya "le 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. Kɔɔ kɔ 'lɔ 'ka 'va bɛ, kɔ'a kɔan wɔɛ dɪ, ⁸ɛn kɔ'a min lɔ fɛ -blɪɛ 'e "tun "dɪ. Bodrun funnin, te 'kɔ "koe -nyaan 'nyranman 'padɪ -a, 'nan -e 'kɔɛ -blɪfɛ 'e vɪɛ 'e drɛ 'ka 'tɔ -win -ji -trɔ -a dɪ. ⁹'Kɔ 'blɪfɛ "sia paan 'ka 'lɔ, 'pian ya'a drɛɛ zɪ dɪ. Kɔɔ kɔa wɛɛ 'nan, 'kɔ drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a, ɛn 'ka drɛ 'kɔ si drɛnɔn 'a. ¹⁰ɛn tɔ nɛn te kɔ ya tian 'ka 'va bɛ, kɔa paa 'ka 'ji 'nan, min nɛn 'e 'ka "vale 'e 'nyranman "paa dɪɛ, te 'ka fɛ -nɔn -yrɛ "dɪ.

¹¹'Bɛ nɛn 'gɔɛ, kɔa 'man 'nan, 'ka 'va min -mienun 'o 'fli drɛ kɔannɔn 'a. Wa'a 'nyranman paa dɪ, te o -cia 'o 'tɔ wɔdɪ -a min peenun -le 'wɪ 'ji. ¹²Kɔ 'wɪ "paala minnɔn zɪɛ -wɪɛ Minsan Zozi Crizi 'tɔ da 'nan, 'nyranman 'padɪ da nɛn 'o yɪɛ 'trɔa, te waa "nɛn "fɛ -ble.

¹³'Kɔ "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka "koe 'e 'si 'ka da 'wɪ "yi "drɛdɪ -a dɪ!

¹⁴Min nɛn ya'a 'ta wɔɛa 'wɪ nɛn kɔa crɛn -tɛ zɪɛ -a da dɪɛ, 'ka 'san -kɔnnɛn

'pla, te 'ka "nran waa dɪ. 'Ka drɛ zɪɛ -
e 'yra 'e -tɛ. ¹⁵ 'Pian te 'ka 'san 'sia "le
'ka 'nanmanzan 'zɔ dɪ! E ya 'ka "bɔɪ
Zozizan 'tɔ -a, 'wɪ nɛn 'ka 'pla -yrɛ!

¹⁶ Minsan nɛn -fɔdɪ -trɔɔ "sia "va "bɛ,
kɔa laabo -yrɔ 'nan, 'e 'fɔdɪ -trɔɔ -nɔn
'cɛɛ. 'E -nɔn yi pɛɛnɔn man, ɛn 'e -nɔn
-pɛ pɛɛnɔn 'ji! Minsan 'e 'pa 'ka pɛɛnɔn
'va!

¹⁷ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'ka 'tɔ bɔdɪ 'gɔɛ -a
crɛn -tɛ 'an 'pɛ -a. Zɪ maan dra 'mɛn
'fluba pɛɛnɔn 'ji zɪɛ -e 'ka -tɔ 'nan mɛɛn
'pa 'sia 'cɛɛ.

¹⁸ -Kaa 'san Zozi Crizi -le "yi 'e 'kɔn
'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba tɛdɛ nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Timote lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. An ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, 'o 'vale Zozi Crizi nɛn -kaa 'bli a -yrɛ "bɛ, -wɛɛ 'an drɛ 'a. ² Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'i 'bɔ Timote lɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wɪ "man. -Yɛɛ "wɛan i drɛ "le 'an 'pɔn -ji 'nɛn -le 'wɪ 'zʊ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, ɛn 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

*'I drɛ "yi minnun nɛn o Bali -le 'wɪ
"paaman 'wlu 'a bɛ o va!*

³ 'Wɪ nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ te an "ta Masedɔa si "siala bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'i 'ji. Maan 'vɪ 'yɪɛ 'nan, 'i 'fʊ Efɛz nun, 'nan -e 'i 'wɪ 'pla min -mienun lɛ. O ya 'ka yei, te o 'wɪ nɛn 'wlu 'a bɛ -a "paaman minnun -ji. ⁴ 'Wɪnɛn zɪɛ, polunun nɛn Zuif 'nɔn -a bɔ bɛ 'lee o tranun kludanɔn "nrɔndɪ nɛn o -ko -a 'padɪ -a "da "bɛ, -a 'bɔ nɛn. 'I vɪ -wɪɛ 'nan 'o 'le 'tɔ! Kɔɔ 'wɪnɛn zɪɛ o -taala -sa -fɔdɪnɛn -a. 'Nyrannan nɛn Bali -a "paa min man 'lɔɔ -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, ya 'a 'sia 'wɪnɛn zɪɛ -a va "fo "dɪ, 'pian e "sia yi -tɛradɪ Zozi da va. ⁵ Bali -le 'wɪ "paadɪ 'le 'srannan "nɛn 'nan yɪdɪ "yi 'e 'kɔn 'ka yei. ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ 'ka drɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! Te 'ka 'wɪ drɛ te 'ka 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'ka da dɪ! ɛn yɪdɪ "yi zɪɛ, e 'si yi -tɛradɪ Zozi da nɛn e 'ka "ta lou 'e "tun "dɪɛ -a va.

⁶ 'Wɪnɛn zɪɛ "o 'ka wo 'bɛ drɛnan "fo "dɪ, 'pian 'o 'fli -nɔn 'wɪnɛn nɛn o ya 'wɪ "tun "a bɛ -a vɪdɪ lɛ. ⁷ O 'fli "siala 'nan Bali -le -pei -tɔ wɪnɛn bɛ -wɛɛ cɪ -a "paanɔn 'a. 'Pian 'wɪnɛn nɛn waa ve bɛ wa'a ci 'tɔa dɪ, ɛn 'wɪ 'bɔ nɛn o ya o -tɔdɪ "da 'nan 'wɪ 'kpa nɛn bɛ, wa'a 'tɔa dɪ.

⁸ -Kaa -tɔa 'nan -pei -tɔ wɪnɛn bɛ, e ya 'wɪ "yi "a, 'pian e ya 'nan min 'e 'ta wɔla "da 'e -si tɪglɪ da. ⁹ ɛn -a -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji 'nan, minnun nɛn o cɪ tɪglɪ bɛ -wee "wɛan "cɛɛ -pei -tɔ wɪnɛn a dɪ,

'pian minnun nɛn o 'ka 'kpa dɪɛ, -wee "wɛan nɛn. 'Wɪnɛn nɛn waa dra bɛ -nyrɛn: O yɪɛ 'ka 'naan Bali man dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdʊ pɛɛnɔn dra. O 'tɔ srɔman Bali man, ɛn fɛnɛn nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, o "we "man -wɪdɪ. Min -tɛnɔn nɛn waa, 'o "tɪ 'lee 'o "bʊ -tɛa. ¹⁰ Minnun zɪɛ o nyianla lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪ. ɛn -klɔnmɔn 'lee 'e bɔɛzan -klɔnmɔn nyianla. ɛn 'o bɔɛzan blamin -taan "nɔan -a. ɛn o 'wlu -sɛan. ɛn o -pɛ wluannan 'wɪ 'ji, te e ya 'wlu -a. ɛn o 'wɪ dra te e 'ka Bali -le 'wɪ "paadɪ da dɪ. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪnɛn zɪɛ -a -tʊ dra bɛ, -wee "wɛan nɛn -pei -tɔ wɪnɛn a. ¹¹ Bali nɛn -a 'tɔ a -dan, ɛn -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia bɛ, -yɛɛ Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'pɛba 'wʊ 'an 'lɔ. 'Wɪnɛn nɛn an "sia -a vɪnan 'yɪɛ 'gʊɛ -a da wɪ nɛn.

*Pɔl Bali muo "fɔ "yi "nɛn yaa drɛ -yrɛ
"bɛ -a man*

¹² Zozi Crizi nɛn -kaa san -a bɛ, maan muo -fɔa. E yi -tɛra 'an da, ɛn yaan 'si "va 'nan -e 'an 'yɛɛ 'nyran -man 'pa, ɛn yaa ta "koe "nɔn 'mɛn. ¹³ E tɛdɛ bɛ, an wɪ Zozi 'bɔ man -wɪdɪ, ɛn an 'tɛ 'pa Zozinɔn da, te an -kuli -taan "o man. 'Pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Tʊ zɪɛ -a man bɛ te ma'an yi tɛala Zozi da dɪ, ɛn 'wɪnɛn nɛn maan dra bɛ, ma'an -ci tɔa dɪ, -yɛɛ "wɛan 'an nyrinda -sɛn Bali da. ¹⁴ 'Wɪ 'kpa, Zozi nɛn -kaa san -a bɛ, e "yi drɛ 'mɛn, ɛn yaa drɛ e "mlianla "da. Yɪdɪ "yi "nɛn e "sia -a 'bɔ 'va bɛ, 'lee yi -tɛradɪ Zozi da bɛ -yɛɛ paa 'an 'ji.

¹⁵ Zozi Crizi -ta 'trɛda 'nan, -e 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'si 'wɪ 'ji. 'Wɪ zɪɛ 'wɪ tɪglɪ nɛn. E ya "le min 'e yi -tɛra "da "fo. 'I 'ci "nrɔn 'mɛn 'wɪ da. An 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e mlinla "da, ¹⁶ 'pian 'an nyrinda -sɛn Bali da. Yaa drɛ 'an 'bɔ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan -dan 'gʊɛ 'an 'va, kɔɔ e ya "vale 'nan, blamin 'e -ci yi 'nan Zozi Crizi 'le man -srandɪ min va a -dan. ɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan, -e minnun nɛn o -taa "yi -tɛlɛa Zozi da -e 'o 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yi bɛ, 'an drɛ -wee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a. ¹⁷ Bali a mingɔnnɛn -a 'li 'trilii, ya'a 'kaa "fo "dɪ. Min 'ka -a ye 'e yɪɛ 'a dɪ. -Yɛɛ cɪ Bali -a 'e -tʊwɪlɪ, fɛ pee 'ka "nyian -yɛɛ -sru "dɪ. 'Tɔ 'wɪdɪ

'e 'kɔn -yee vɛ -a, ɛn 'tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amen!

Pɔl Timote "koe "tɔ 'e da

¹⁸Timote, 'wɪ nɛn maan 'vɪ paan 'yie bɛ, 'mɛn 'nɛn 'kpa, 'bɛ 'nɛn 'gʊɛ maan -pɛba wo 'i 'lɔ. 'An 'ci 'nrɔn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'i man bɛ -a da, ɛn maan drɛ. 'O wei zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'e drɛ 'i 'tɔ -kli -a, -e 'i Minsan -le 'nyranman 'pa. E ya "le -kuli man nɛn i ci. ¹⁹'Yie yi -teradɪ Zozi da bɛ 'i "trɔɛn "trɔa ji, ɛn te 'i 'wɪ drɛ te 'i 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa 'i da dɪ! Min -mienun bɛ 'wɪ "yi "nɛn o -wulo -ji "nrɔndɪ -a ve -wɛ 'nan 'o drɛ bɛ, wa'a 'ta wɔɛa 'bɛ da dɪ. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -maan ɛn -wee yi -teradɪ Zozi da 'e 'le 'tɔ. ²⁰ɛn 'wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ 'bɔ Ime 'lee Alɛzandre man. 'O "fli zɪɛ an 'o drɛ Satan -le vɛ -a 'e "pa 'ji, kɔɔ maan 'vɪ -wɛ 'nan, te 'o 'ta "nyian 'kʊ yei "dɪ. Maan drɛ zɪɛ -e 'o -tɔ 'nan, Bali 'tɔ srɛdɪ bɛ e 'ka "yi "dɪ.

2

Pɔl Bali trɔv 'badɪ 'wɪ 'vɪ

¹An 'ka trɔv "baa, 'wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ ɛn -yɛɛ ci 'wɪ 'tɛdɛ -a bɛ, -nyrɛn 'nan, 'ka Bali trɔv 'ba minnun pɛɛnɔn lɛ! 'Wɪ nɛn o man bɛ 'ka tin 'ba Bali lɛ, ɛn 'ka Bali muo "fɔ! ²'Ka Bali trɔv 'ba minnun nɛn mingɔnnɛnnun -a bɛ -wɛ, 'lee minnun nɛn min tanɔn 'a bɛ -wɛ. 'Ka drɛ zɪɛ -e -kaa man 'e 'fɔla flu te "pɛn 'ka -kaa man dɪ. -A -nan nɛn -kaa -kɔlaman Bali 'sudɪ -a, ɛn -cee ta wɔdɪ minnun va bɛ e -kɔan 'e 'sɔdɪ "ji. ³'Wɪ zɪɛ -yɛɛ ci 'wɪ "yi "a, ɛn e 'sɔ Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yrɛ. ⁴Bali -a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji, ɛn 'o 'yee 'wɪ tɪglɪ 'tɔ. ⁵Kɔɔ -yɛɛ ci Bali -a 'e -tɔwli, -a pee "ka "dɪ. ɛn min nɛn e ci Bali 'lee minnun yei "bɛ, e ya "nyian 'e -tɔwli. -A pee "ka "dɪ. Min zɪɛ Zozi Crizi nɛn. ⁶E wɪ "man, ɛn e minnun pɛɛnɔn 'lɛji -ka 'wɔ. O ta pan nɛn yaa 'wɔ. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ, -yɛɛ -ci kɔɔn 'nan Bali a "va 'nan minnun pɛɛnɔn 'o 'si 'wɪ 'ji. Tɔ nɛn Bali -a -kɔɔn bɛ -a tɔ 'bɔ man nɛn 'wɪ zɪɛ 'e drɛ. ⁷Bali 'an drɛ Zozi 'le 'pasiazan -a, 'nan -e 'an 'wɪ zɪɛ -a fuila "man minnun pɛɛnɔn 'va. 'Wɪ tɪglɪ nɛn maan ve, 'wɪ "cɛɛ maan -sɛan "fo "dɪ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'an yi

-teradɪ Zozi da 'lee Bali 'bɔ 'le 'wɪ tɪglɪ bɛ, -a "paa minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o ji.

⁸An ya "va 'nan fɛ pɛɛnɔn 'nan bɛ -klɔnmɔnnun 'o Bali trɔv 'ba. O -pɛnun nɛn waa wuanla lou Bali trɔv 'banan bɛ, 'o 'kɔn 'saun. Te min man nyran 'e 'kɔn o ji dɪ, ɛn te -sa -fɔdɪ 'e 'kɔn o yei "dɪ!

⁹Lɪmɔnnun -le vɛ bɛ, an ya "va 'nan, 'o sɔ 'cɛn 'o man 'kpa. 'O 'man drɛ 'e tɪglɪ da, te 'o 'fli -fɔ bei -klɔnmɔn 'le -wɛɛladɪ -a dɪ. -Nyrɛn "le -wulo "jɛ "drɛdɪ sɛnjɛn sɛnjɛn 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn "nyian "le -siga fɛnun 'lee 'kɔnmɔnnun -sɛndɪ o man -le 'wɪ 'zʊ, ɛn "nyian "le sɔnun nɛn -a 'flɛ ci bɛ -a wɔdɪ -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁰'Pian -wee fɛnyian 'e 'si o drɛ wɪnun "yi 'va. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ 'bɛ -kɔɔnman 'nan o "kɔnmɔn Bali lɔ.

¹¹-Te min a Bali -le 'wɪ "paanan bɛ, lɪmɔnnun ta 'e 'kɔnnan flu, te o "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ -a wei lɛ, ɛn 'o 'ta wɔla "da! ¹²ɛn "nyian bɛ, ma'an -si -nɔan lɪmɔnnun lɛ, -e 'o Bali -le 'wɪ "paa dɪ. ɛn ma'an -si -nɔan -wɛ, -e 'o -klɔnmɔnnun 'pla dɪ, 'pian o 'ta 'e 'kɔnnan flu. ¹³'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e drɛ 'li 'trɛda pou sianan "bɛ -a da: Adan nɛn Bali -a drɛ 'e tɛdɛ, "bɛ -sru ɛn e ɛv drɛ. ¹⁴Adan "cɛɛ -mlɛn -a see paa dɪ, 'pian lɪmɔn nɛn ɛv -a bɛ, -a 'bɔ nɛn -mlɛn -a see paa, ɛn -pei nɛn Bali -a -tɔ -wɛ "bɛ, yaa srɛ. ¹⁵'Bɛ a zɪ, 'pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali lɪmɔn "sia 'wɪ 'ji 'nɛn 'yadɪ man. 'Pian e ya 'nan 'e yi -tɛra Zozi da -trilii, ɛn 'e min yi "yi -trilii, ɛn 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a "fo, ɛn 'e 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a drɛ -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bɛ -a man.

3

Minnun nɛn 'o yie -tɔa -leglizɪ -va bɛ -wee 'wɪ

¹-Te min a "va 'nan 'e yie -tɔa -leglizɪ -va bɛ, te 'wɪ "yi "nɛn yaa -si 'sia. 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a "fo.

²'Pian e ya 'nan, min nɛn 'e yie -tɔa -leglizɪ -va bɛ, te 'tɔ 'tʊ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ. Lɪ -kɔan -a san wɪ -tɔwli. -A san -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a, ɛn -a san 'e 'kɔn min tɪglɪ 'a, ɛn -a san drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji. -A san 'e 'kɔn min nɛn

e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a bɛ -a. -A san 'e 'kɔn min nɛn e Bali -le 'wɪ "paaman sidɔ bɛ -a. ³ Te -a san 'e -wɛn mlindi -trɔa 'e 'win -ji dɪ, te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ, 'pian -a san 'e 'kɔn min -trɔɔ -a. Te -a san 'e 'wɪ 'blidɪ yɪ "yi "dɪ, ɛn te -a san 'e 'kɔn min nɛn e "lala ye "yi "bɔɔ "bɛ -a dɪ. ⁴ -A san 'e 'kɔn min nɛn -a -pɛ "sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a bɛ -a. -A san -le 'nɛnnun bɛ o yɪɛ 'e 'nan -a 'bɔ man, ɛn 'o 'yra -tɛ min man. ⁵ Kɔɔ -te min -pɛ 'ka 'sɔa 'e 'bɔ 'le "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a dɪɛ, yaa dra 'kɔ -e 'e yɪɛ 'tɔ Bali -le -leglizɪ bɛ -a va? ⁶ Te -a san 'e 'kɔn min nɛn e -fɔ Zozi 'va 'e 'trɛ bɛ -a dɪ, "tɔgɔ 'e 'fli 'sia -dan, -e Bali 'e tin -tɛ "da "le zɪ yaa drɛ Satan lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zv. ⁷ ɛn e ya "nyian 'nan, minnun nɛn o 'ka Zozi 'va dɪɛ -a san 'tɔ "yi 'e 'kɔn 'o 'le. -Te e ya zɪɛ, minnun 'ka 'we "man -wɪdɪ "dɪ, ɛn Satan 'ka 'kɔlaman -a man yɪdɪ -a dɪ.

Minnun nɛn o "paa -leglizɪ 'lɛnɔn 'va bɛ

⁸ Minnun nɛn o "paa -leglizɪ 'lɛnɔn 'va bɛ 'wɪ 'tɔwli zɪɛ e ya -wee vɛ -a. 'O 'kɔn minnun nɛn o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. ɛn te 'o 'kɔn minnun nɛn 'o wei a "flivli "bɛ -a dɪ, ɛn te 'o 'fli -nɔn -wɛn mlindi lɛ dɪ, ɛn te 'o -dawli yɪ "yi "lala -nan dɪ. ⁹ 'Wɪ yɔɔdɪ nɛn -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ 'o "trɔɛn "trɔa ji, te 'o 'wɪ drɛ te 'o 'wulo -ji "nrɔndɪ tin -tɛa "o da dɪ! ¹⁰ 'Ka cin yɪ -wee 'wɪ man, -te ka'a 'wɪ 'tɔ yɪɛ o man dɪɛ, 'vaa -e 'ka o drɛ -leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn 'a.

¹¹ -Te lɪmɔnnun nɛn waa bɛ, -a -tɔwli "nɛn "nyian -wee vɛ -a. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn 'o drɛ wɪ -a -maan min 'yra -tɛa "o man bɛ waa. Te 'o 'kɔn lɪmɔnnun nɛn o 'le 'ble bɛ -a dɪ. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn 'o 'kɔlaman 'o 'fli 'kundi -a bɛ waa. 'O 'kɔn lɪmɔnnun nɛn min yɪ -tɛala o da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji bɛ waa.

¹² Minnun nɛn o ya -leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn 'a bɛ, lɪ -kɔan -wɪɔ "tɔwli, ɛn o -pɛ "sɔa 'wee 'nɛnnun 'lee 'wee "kɔnnɛn 'nɔn 'pladɪ -a. ¹³ -Leglizɪ 'lɛnɔn 'pa "vanɔn bɛ, -te o -pɛ "sɔa 'wee 'nyranman 'padɪ -a 'kpa bɛ, Zozinɔn 'yra -tɛa "o man. -A -nan nɛn o yɪ -tɛala

'o 'fli da -e 'o yɪ -tɛradɪ Zozi Crizi da -nan wɪ vɪ minnun lɛ.

Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn bɛ Bali -le 'wɪ yɔɔdɪ -dan nɛn

¹⁴ -A -cin a 'an 'ji 'nan yɪ "fli yaa 'gɔɛ -a -ji bɛ, 'an bɔa 'i man nun, 'pian 'an ya 'fluba 'gɔɛ -a crɛn -tɛnan 'yɪɛ, ¹⁵ 'nan -te 'an 'mɔn te yɪ 'an ye dɪɛ, tɔɔn zɪ 'kɔ 'i 'wɪ drɛ Bali -le 'kuin bɛ, te yɪa -tɔa. Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ, -yee -leglizɪ nɛn. -Yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪ 'kɔladrɛn 'a, ɛn -yɛɛ cɪ -a cɛin -a. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, -kaa pɛɛnɔn pei a -tɔwli 'nan, 'wɪ yɔɔdɪ nɛn -cee yi -tɛradɪ Zozi da -a bɛ e ya -dan.

-Nyɛn 'nan Zozi drɛ blamin -a, ɛn Bali lei 'saun -a -ci kɔɔn 'nan ya'a 'wɪ 'wɪdɪ -tɔwli "dreɛ dɪ.

Bali -le 'pasianɔn -a 'yɪ.

'Wɪ nɛn Zozi -a drɛ bɛ,

waa -nan 'sinan 'pa

'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ,

ɛn minnun yɪ -tɛra "da.

Bali 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ laji lou.

4

Minnun nɛn o 'wlu wɪ "paaman minnun ji bɛ, 'i o -ci bɔla

¹ Bali lei 'saun -a 'vɪ 'wein 'nan, tɔ -fɔla "da "ji bɛ minnun 'ka 'taa yɪ -tɛlɛa 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da dɪ. O -taa -sɔɔnɛa min see "paa wɪnun -sru 'lee 'wɪ "paadɪ nɛn lei -wɪdɪ -a -cin -tɔa "min ji bɛ -a -sru. ² Minnun nɛn o 'wɪ 'bɔ zɪɛ -a "paaman bɛ, 'wlunɔn nɛn waa, ɛn o ya 'o 'fli 'tɔ -wɛɛnan. -

Wee -wulo -ji "nrɔndɪ va bɛ Satan -pɛ -flɛ yɪa 'nan. ³ Waa "paaman minnun ji 'nan, te lɪmɔn 'e -kɔnnɛn 'pa dɪ, ɛn te -klɔnmɔn 'e lɪ 'pa dɪ! ɛn "nyian 'nan -blɪfɛ -mie a bɛ, te min 'e 'bɛ 'bli dɪ! 'Pian Bali -blɪfɛ pɛɛnɔn drɛ 'nan -e minnun nɛn o yɪ -tɛra Zozi da ɛn o 'wɪ tɪglɪ -tɔa "bɛ, 'o Bali muo "fɔ -e 'o -bli.

⁴ Kɔɔ fɛ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ -blɪfɛ -a bɛ e ya 'kpa, ɛn -a -tɔ 'ka "va -wɪdɪ "fo "dɪ. 'Pian e ya 'nan min 'e Bali muo "fɔ -e 'e -bli. ⁵ Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da, 'lee Bali 'bɔ trɔ 'badɪ man nɛn, fɛ pɛɛnɔn zɪɛ e dra 'saun Bali lɛ.

⁶ -Te 'wɪnun zɪɛ -a 'bɔ nɛn i cɪ -a "paanan Zozinɔn 'ji bɛ, te i ya Zozi Crizi -le 'nyranman 'pazan 'kpa -a. ɛn

yaa -kəonman 'nan Bali wei 'lee 'wɪ
"paadi tɪɡli nən i kəala "man "bɛ, -
wɛɛ cɪ "le 'yie -blifɛ -le 'wɪ 'zɒ. 7 'Pian
'wɪnun nən e 'ka Bali -le 'wɪ 'a dɪ ɛn e
ya "le liblanun -le polu "tun 'zɒ bɛ, te
'yie 'si -nən min lɛ "fo "dɪ!

'I man -wɛɛ 'nan 'i drɛ wɪ 'e 'sɔ Bali
lɛ. 8 -A man -wɛɛdɪ 'nan -e fɛ -tɒ 'e -trɔa
min 'kələ 'a bɛ, e ya 'kpa, 'pian e "paa
min va "wɛnnən 'e "tun. 'Bɛ nən 'bɛ cɪ
'wɪ "yi "a "fo "bɛ, -nyrɛn 'nan min 'e 'ta
wɒla Bali wei da. -Te -kaa ya 'wɪ zɪɛ -a
drɛnan bɛ, Bali -le -fɛa a -kaa man tɒ
'ɡvɛ -a -ji, ɛn e ya -kaa man tɒ -fɔla "da
'ji.

9 'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪɡli 'a, ɛn e ya "le
-e min 'e yi -tɛra "da. 10 ɛn "nyian 'wɪ
zɪɛ -a lɛ nən -kaa 'nyranman "paa, ɛn -
kaa 'fli -mɛan dra, kəɔ Bali nən -a yie
a "man "bɛ, -kaa 'bli a -yrɛ. -Yɛɛ cɪ
'trɛdanən pɛɛnən 'sizan 'wɪ 'ji -a. 'Pian
minnun nən o yi -tɛra Zozi da bɛ, o nən
e o "sia 'wɪ 'ji.

11 'Wɪnun pɛɛnən zɪɛ, -a 'bɔ nən 'i
"paa Zozinən 'ji, ɛn -a 'bɔ nən 'i 'pla -
wlɛ 'wɪ 'a. 12 Te min -tɒ 'e vɪ 'nan, i ya
-gobo 'a -le "wɛan bɛ 'e yie 'ka 'naan i
man dɪ. 'Pian 'i drɛ Zozinən pɛɛnən 'le
'wɪ -kəonmanzan 'a 'yie 'wɪ vɪdɪ man,
'lee 'yie 'wɪ drɛdɪ min va man, 'lee 'yie
min yɪdɪ "yi "man, 'lee 'yie yi -tɛradɪ
Zozi da man, ɛn 'wɪ nən e 'tɔ "paa min
man bɛ te 'i -tɒ drɛ "fo "dɪ. 13 'Wɪ nən e
cɪ "le 'i yie 'trɔa "da "trilii 'vaa -e 'mɛn
'lɒdɪ 'e bɔ bɛ -nyrɛn 'ɡvɪ: 'I Bali -le 'fluba
ta vɪ Zozinən lɛ! ɛn "nyian 'wɪ 'bɔ nən
Bali -a 'vɪ bɛ 'i -ci 'si -wlɛ -e 'o "koe 'e
'tɔ 'o da! ɛn "nyian 'i Bali -le 'wɪ "paa
o ji! 14 "Yi "nən Bali -a drɛ 'yie bɛ, te 'i -
fɔla "trɔɛn -sru "dɪ! "Yi zɪɛ Bali 'lewei
vɪnən 'bɛ 'vɪ 'nan e ya 'yie vɛ -a, ɛn -
leglizi min cejenun 'o 'pɛ 'pla 'i da.

15 'Wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ da nən 'i yie -
trɔa, ɛn 'i 'fli -nən -yrɛ, 'dɒ -e minnun
pɛɛnən 'o -tɔ 'nan 'yie ta wɒdɪ Bali -
sru "bɛ e ya -kɔnan 'e 'lɛ. 16 'I yie 'tɔ 'i
'fli -va, ɛn 'i drɛ "yi 'yie 'wɪ "paadi va.
'Wɪnun nən maan 'vɪ 'yie paan bɛ, te
'i 'pɛ -sru 'e tɔa -a drɛdɪ -ji dɪ. Kəɔ -te
i ya -a drɛnan "da "bɛ, Bali 'i "sia 'wɪ
'ji, 'ka 'vale minnun nən 'o "trɔɛn "a 'e
'tɒdɪ 'yie 'wɪ "paadi lɛ bɛ waa.

5

Zozinən 'wɪ dra 'o cin lɛ 'kɔ?

1 -Te min ceje 'wɪ drɛ -wɪdɪ "bɛ, te 'i
vɪ -yrɛ wei 'plɛblɛ 'a dɪ, 'pian 'wɪ nən e
min "koe -tɔa 'e da bɛ, -a 'bɔ nən 'i vɪ
-yrɛ "le 'i "tɪ "lɛ nən i cɪ 'wɪ tin 'banan. -
Te -gobonun nən waa bɛ, 'wɪ -tɒwli zɪɛ
-a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wlɛ "le 'i
"bɒnun -le 'wɪ 'zɒ. 2 -Te lɪmən cejenun
nən waa bɛ, 'wɪ -tɒwli zɪɛ -a 'bɔ nən 'i
drɛ. 'I 'wɪ tin 'ba -wlɛ "le 'i "bɒnun -le
'wɪ 'zɒ. ɛn -te nɔnbɛnun nən waa bɛ,
'wɪ -tɒwli zɪɛ -a 'bɔ nən 'i drɛ. 'I 'wɪ tin
'ba -wlɛ "le 'i "blunun -le 'wɪ 'zɒ, ɛn 'wɪ
nən e 'tɔ "paa min man bɛ te -a -cin 'e
'kɔn 'i 'ji o va "fo "dɪ.

Lɪmənnun nən -cale a bɛ -wee 'wɪ nən 'ɡvɪ

3 Lɪmənnun nən o -sran -ka 'o da
ɛn 'wee -mie "ka "dɪɛ, 'i yie 'tɔ o da.
4 'Pian lɪmənnun nən o ya -cale -a,
ɛn 'wee 'nɛnnun -a bɛ, -te bɛ "cɛɛ dɪ
'wee -anənmaannun a bɛ, 'wɪ nən 'kɔ
'nɛnnun zɪɛ 'o drɛ bɛ -nyrɛn 'ɡvɪ. 'O
'wee yi -tɛradɪ Zozi da -ci -kəon 'e tɛdɛ
'o 'bɔ 'mangulinun 'va. 'Wɪ nən e cɪ
"le 'o drɛ 'o 'mangulinun lɛ bɛ, -nyrɛn
zɪɛ. ɛn -yɛɛ 'sɔ Bali lɛ. 5 Lɪmən nən e
ya -cale -a, -yee -mie "ka "dɪ, ɛn -a -
pɛ -fɔnan "ka "dɪɛ, -a 'bli a Bali lɛ. Tɒ
pɛɛnən man e ya Bali trɒ 'banan, te
yaa laabo -yrɔ 'nan 'e 'pa 'e 'va. 6 'Pian
lɪmən nən e ya -cale -a, ɛn -a 'bɔ ci 'sɔ
wɪnun -sru "nən e 'ta wo bɛ, -te -a yie
a "man oo, Bali "le 'va bɛ, e ya min -
kadɪ -a. 7 'Wɪ nən e cɪ "le 'i 'pla -wlɛ 'wɪ
'a bɛ -nyrɛn zɪɛ. -Te o 'ta wɒla "da "bɛ,
'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ o man dɪ. 8 'Nɛn
nən ya'a 'e yie -tɔa 'e 'mangulinun va
dɪɛ, te 'e 'pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da -sru.
'Nɛn zɪɛ, e ya min -wɪdɪ "a, e "mlian
min nən ya'a Bali -tɔa dɪɛ -a da. 'Nɛn
nən -a mangulinun 'bɔ -nyɛanla -yee
"kɔnnɛn, ɛn ya'a 'e yie -tɔa o va dɪɛ, -
yee vɛ 'bɛ cɪ -wɪdɪ "fo.

9 Lɪmən nən -a -sran -ka 'e da bɛ, 'i 'tɔ
'sia 'fluba nən -calenun 'tɔ 'a -ji bɛ -a -ji.
'Pian lɪmən nən -a 'lɛ -fuba 'shɛɛdɒ -cia,
ɛn e -kɔnnɛn 'pa 'e 'pa -a -tɒwli "bɛ, -a
'tɔ nən 'i 'sia. 10 -A 'tɔ "yi 'e 'kɔn min 'le
-yee 'wɪ "yinun nən yaa drɛ bɛ -a man.
-A -mie nən "le 'nɛn 'lɛbɒdɪ sidɔ -le 'wɪ
'zɒ, ɛn -a -mie nən "le minnun nən o

bɔala 'va 'bɛ o 'kundu 'e 'pɛ 'fli 'a -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -mie nɛn 'le Zozinɔn nɛn o bɔala 'va 'bɛ o cɛin -man 'foɛdɪ -le 'wɪ 'zʊ, ɛn -a -mie nɛn 'le minnun nɛn o ya see -ji bɛ, 'padɪ o va -le 'wɪ 'zʊ, 'lee 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn drɛdɪ.

11 'Pian -te lɪmɔnnun zɪɛ o ya nɔnbɛnun -a bɛ, te 'i 'o 'tɔ 'sia 'fo 'dɪ. Kɔɔ tʊ -mie bɔa 'bɛ, -kɔnnɛn -cin a o ji -le 'wɛan, o 'sia Crizi -sru, -e 'o -kɔnnɛn 'pa. 12 Tɔɔn 'wɪ nɛn o -tɔ 'da 'nan o dra bɛ, te 'o 'pɛ 'si -a -sru. E ya 'le tin nɛn waa -tɛ 'o 'fli da zɪɛ. 13 ɛn 'nyian bɛ 'o 'fli dra kɔannɔn 'a, te o -cia 'kɔn 'le 'nɛn -tɔladɪ -a 'da. 'Wɪ nɛn e ci -wɪdɪ 'fo 'bɛ, -nyrɛn 'nan o 'le 'ble, ɛn 'wɪ nɛn e 'ka 'wee 'wɪ 'a dɪɛ 'lee 'wɪ nɛn e 'ka 'le 'e bɔla min lɛ dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa ve. 14 'Winun pɛɛnɔn zɪɛ -yee 'wɛan bɛ, an ya 'va 'nan lɪmɔnnun nɛn o ya nɔnbɛ 'a ɛn o -sran -ka bɛ, 'o -kɔnnɛn 'pa, 'o 'nɛn 'ya, 'o yɪɛ 'tɔ 'wee 'kɔnnɛn 'va, 'dʊ -e 'o vɪɛ 'o -si -nɔn -kaa 'nanmanzan lɛ -e o 'tɔ 'e srɛ dɪ. 15 Kɔɔ lɪmɔnnun zɪɛ o -mienun 'si -si tɪglɪ da, ɛn o sɔɔnla Satan -sru 'va.

16 Lɪmɔn nɛn e ya Zozi 'va ɛn -cale lɪmɔnnun a -yee 'kɔnnɛn 'bɛ, 'e 'pa o va. Te -leglizi nɛn 'e yɪɛ 'tɔ o va dɪ, 'dʊ -e -leglizi 'e -kɔla 'padɪ -a -cale tɪglɪnun va.

Minnun nɛn o o -tɔ -leglizi min ceje -a bɛ -wee 'wɪ nɛn 'gʊ

17 Minnun nɛn o o -tɔ -leglizi min ceje -a bɛ, -te o yɪɛ -tɔa -leglizi -va 'kpa bɛ, 'ka o muo 'fɔ -pɛ 'kaga 'ji. 'Pian minnun nɛn ka o muo -fɔa 'e 'mlianla 'da 'bɛ, minnun nɛn o Bali -le 'wɪ ve, ɛn o Bali -le 'wɪ 'paaman bɛ o nɛn. 18 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Tri nɛn e ya 'nyranman 'panan 'saa va bɛ,

te 'i 'si -tɔ -yrɔ -e 'e 'saa 'blɪ dɪ.»

ɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nyian -ji 'nan:

«'Nyranman 'pazan bɛ, -a 'pan a.»

19 -Te o -leglizi min ceje -tʊ man wɪ 'vɪ 'yɪɛ, te ya 'a 'silɛ min 'fli yaa 'le dɪɛ, te 'i 'sia 'da 'dɪ. 20 'Pian minnun nɛn 'o 'wɪ 'wɪdɪ 'dra bɛ, 'i 'wɪ 'pla 'wɪɛ Zozinɔn pɛɛnɔn yɪɛ man. 'I drɛ zɪɛ -e 'klan 'e 'fɔ min -mienun ji.

21 Kʊ ya Bali 'lɛ, ɛn kʊ ya Zozi Crizi 'lɛ, ɛn kʊ ya Bali -le 'pasianɔn nɛn laji e o 'si 'va 'bɛ o 'lɛ. Maan ve 'yɪɛ 'nan, 'wɪ nɛn an 'sia -a crɛn -tɛnan 'yɪɛ 'gʊɛ -a da nɛn 'i drɛla. -Te i min man wɪ 'man ɛn yɪ 'a tian -a san wei man lɛ dɪɛ, te 'i tin -tɛ 'da 'dɪ. ɛn te 'i min bʊ 'va 'dɪ.

22 Te 'i kɔɔ min -tɔdɪ -a 'nan -e 'e 'nyranman -tʊ 'pa -leglizi -ji dɪ! ɛn 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, te 'i 'pɛ 'pla min da tada dɪ! Te 'i 'wɪ drɛ -e min pee -le 'wɪ 'wɪdɪ 'yɪ 'e baa 'i man dɪ! ɛn 'wɪ nɛn e 'tɔ 'paa min man bɛ, te 'i -tʊ drɛ 'fo 'dɪ!

23 Te 'i vɪ 'nan 'i 'fo 'yɪ 'saza 'mlindɪ man dɪ. 'Pian 'i man nɛn ya 'a 'cɛan dɪɛ, 'lee 'i 'pɔn -ji -le 'wɛan bɛ, 'i -wɛn mlin 'sɛzɛnɔn.

24 Min -mienun a bɛ, 'wee 'wɪ 'wɪdɪ 'ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein 'vaa, -e yɪ nɛn Bali minnun -le tin 'baa bɛ 'e bɔ. 'Pian min -mienun -le vɛ bɛ, yɪ zɪɛ -a da nɛn -a ta bɔala. 25 -A -tʊwɪ 'nɛn 'nyian min drɛ winun 'yɪ 'le vɛ -a. O ta a 'e bɔladɪ min pɛɛnɔn lɛ 'wein. ɛn 'bɛ nɛn 'bɛ 'ta 'ka tian bɔlɛa dɪɛ, yɪ zɪɛ -a da nɛn 'o 'ta bɔala.

6

Nɔannun -le 'wɪ nɛn 'gʊ

1 Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a bɛ, 'o 'o 'tanɔn 'sia min -a -pɛ pɛɛnɔn 'ji. 'O drɛ zɪɛ, 'dʊ -e minnun 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'wɪdɪ Bali 'lee -cee 'wɪ 'paadɪ man dɪ. 2 ɛn Zozinɔn nɛn o ya nɔan -a, te o tanɔn a Zozi 'va bɛ, te o yɪɛ 'e 'ci 'o 'tanɔn 'bɔ 'ji 'nan 'o 'vale waa 'o drɛ 'bʊɪnun -a dɪ. 'Pian 'o 'nyranman 'pa -wɪɛ 'kpa tɪglɪ, kɔɔ o tanɔn 'bɔ nɛn o 'nyranman 'paa -wɪɛ 'bɛ, o ya Zozi 'va ɛn Bali o ye 'yɪ.

'I drɛ 'yɪ min -mienun a, te o Bali -le 'wɪ 'paaman 'wɪ 'a

'Winun pɛɛnɔn zɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'i 'paa Zozinɔn 'ji, ɛn -a 'bɔ nɛn 'i 'pla -wɪɛ 'wɪ 'a. 3 'Pian min -mienun a bɛ, o 'ka 'wɪ zɪɛ 'bɛ -sru 'dɪ. 'Wɪ 'pee nɛn 'o 'paaman Zozinɔn 'ji. Wei nɛn e ya tɪglɪ ɛn e 'sia -kaa san Zozi Crizi 'le bɛ, o 'ka 'bɛ 'va dɪ. ɛn 'wɪ 'paadɪ nɛn e yɪ -tɛradɪ Bali da -ci 'sia min lɛ bɛ, wa 'a 'ta 'wɔla 'da 'dɪ. 4 Minnun zɪɛ 'o 'fli 'siala -dandan, te wa 'a fɛ -tʊ tɔa dɪ. -Sa -fɔdɪ drɛ o man 'le -cɛ -tʊ -zʊ, o 'wɪ 'blɪdɪ ye

"yi 'wɪ "wɛnnɛnnun da. 'Wɪnun zɪɛ -yɛɛ -taala "man bʊdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala 'cɛndɪ 'e cin man -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala min sɛɛ wʊdɪ -a 'ka yei. ɛn -yɛɛ -taala ci "nrɔndɪ min man -wɪdɪ "a 'ka yei. ⁵ ɛn "nyian -yɛɛ -maan min yei 'ka -a ble dɪ. O 'wɪ dra "le minnun nɛn 'o 'wulo 'ka o da dɪɛ, -wee 'wɪ 'zʊ, ɛn wa'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa "fo "dɪ. -A -cin a o ji 'nan Bali -sru 'ta wʊdɪ bɛ "lala yɪnan nɛn.

⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, 'ta wʊladɪ Bali -sru "bɛ, e ya fɛ yɪdɪ -dan tʊ -a. 'Pian min 'ka 'kɔan 'e 'ladɪ min lɔ fɛ da dɪ. ⁷ Kɔɔ min 'ka 'talɛ 'e 'lɔ le fɛ -tʊ -a 'trɛ 'gʊɛ -a da dɪ. ɛn min "ɛ vɪ 'nan 'e 'li 'e da bɛ, ya'a 'ko 'e 'lɔ le fɛ -a dɪ. ⁸ -Yee "wɛan -te -kaa -blɪfɛ ye, ɛn -kaa man sɔ ye bɛ, 'e bɔ -kaa a. ⁹ 'Pian minnun nɛn o ya "va 'nan o dra fɛnɔn 'a bɛ, Satan o see "paaman -e 'o 'tɛ -yee san -ji. Min ci 'sɔ wɪ -wɪdɪnɛn nɛn, o ya 'wɪ "tun "a ɛn o min srɛman bɛ, te -a -cin a -tɔlanan "o ji. 'Wɪnun zɪɛ, -yɛɛ min -nan -nyaan, ɛn -yɛɛ min 'sia Bali man -kɔɔbli.

¹⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, "lala yɪdɪ "yi "bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn pei -trɔanan "a. "Lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, min -mienun 'si Bali -sru 'va, ɛn o ya 'o yra yɪnan 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'lɔ.

Pɔl 'wɪ 'pla Timote lɛ

¹¹ 'Pian 'i 'bɔ Bali -le 'nyranman 'pazan bɛ, te 'wɪnun zɪɛ 'o -pli 'i man 'fo "dɪ. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'wɪ nɛn 'e 'sʊdɪ "ji "bɛ -a dra. 'I -wɛɛ 'nan, 'i 'fo 'i lɛadɪ Bali man. 'I -wɛɛ 'nan, 'i yi -tɛala Bali da. 'I -wɛɛ 'nan, 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi. 'I -wɛɛ 'nan, 'i -pɔan 'e 'sɔ 'wɪ 'ji. ɛn 'i -wɛɛ 'nan, 'i -kɔan "min -trɔɔ -a. ¹² 'Ta wʊdɪ Bali -sru "nɛn yia -si 'sia bɛ, 'i 'kun "man 'kpa, -e 'i 'wulo 'e bɔla "va. ɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, 'i 'kun 'i 'pɛ "fli "a. Bali 'i laabʊ "man, ɛn i wʊ "man min "kaga yɪɛ man 'nan, Bali -sru "nɛn i cɪ. ¹³ Bali nɛn e 'belidɪ -nɔan 'trɛda fɛ pɛɛnɔn lɛ bɛ, 'lee Zozi Crizi nɛn e wʊ "man Ponzʊ Pilati yɪɛ man 'nan, Bali -sru "nɛn 'e cɪ bɛ, an 'wɪ "paala 'yɪɛ o 'lɛ 'nan, ¹⁴ 'Nyranman nɛn Bali 'bɔ -a -pɛba 'wʊ 'i 'lɔ bɛ, 'i yɪɛ 'tɔ "va. Te 'tɔ 'e 'pa "man "dɪ, ɛn te min

'e 'wɪ "man 'wɪdɪ "dɪ. 'I drɛ zɪɛ -trilii, -e tʊ nɛn -kaa san Zozi Crizi -taa "man "bɛ 'e bɔ. ¹⁵ Tʊ zɪɛ Bali 'bɛ 'pla 'e 'bɔ 'a.

Bali zɪɛ -a va nɛn -fɛa pɛɛnɔn "sia, ɛn -yɛɛ fɛ pɛɛnɔn "paala 'e 'tʊwɪ. -Yɛɛ cɪ mingɔnnɛnnun da mingɔnnɛn -a,

ɛn -yɛɛ cɪ minsannun pɛɛnɔn da Minsan -a.

¹⁶ ɛn -yɛɛ 'ka 'kaa 'li "fo "dɪ.

ɛn 'tɛ 'san nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e -pli "man "dɪɛ,

-a va nɛn e cɪ.

ɛn Bali zɪɛ min 'ka tian 'li -a yɪɛ 'e yɪɛ 'a dɪ,

ɛn min 'ka 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪ.

'Tɔ 'wɪdɪ 'lee 'pɛblɛ nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ,

'e 'kɔn -yee vɛ -a.

Amen!

¹⁷ Minnun nɛn o cɪ fɛnɔn 'a tʊ 'gʊɛ -a -ji bɛ, 'i 'wɪ 'pla -wɪɛ. 'I vɪ -wɪɛ 'nan, te 'o 'fli 'sia -dandan dɪ! Kɔɔ fɛ yɪdɪ bɛ, cɛɛgʊ e ya 'yie vɛ -a, "trɛ e 'ka 'yie vɛ -a dɪ. -Yee "wɛan 'i vɪ -wɪɛ 'nan, te o 'bli 'e 'kɔn -yrɛ "dɪ! 'Pian o 'bli 'e 'kɔn Bali nɛn e fɛ pɛɛnɔn -nɔan "min lɛ bɛ -yrɛ. Yaa -nɔan 'e "mlianla "da 'nan -e -kaa cɪ 'e "nran. ¹⁸ 'I vɪ -wɪɛ 'nan, 'o 'wɪ "yi "drɛ, ɛn o drɛ wɪ "yinun nɛn 'e 'kɔn "kaga. 'I vɪ -wɪɛ 'nan fɛ 'e 'sʊ o man, ɛn 'o 'pa min va. ¹⁹ "Wɛɛ vɪ 'nan 'o 'kɔn 'wɪnun zɪɛ -a drɛnan bɛ, e ya "le o yɪfɛ planan nɛn o cɪ tʊ -fɔla "da "ji vɛ -a. Zɪ o -taa 'belidɪ tɪglɪ 'kunlɛ 'o 'pɛ "fli "a zɪɛ.

²⁰ Timote, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa paa 'i 'ji bɛ, 'i yɪɛ 'trɔa "da. Minnun nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan, 'o 'wɪnun -tɔa te 'bɛ a 'e -trɛ bɛ, te 'ka -kɔn waa -tʊwɪ "dɪ! ɛn te 'i 'fli wʊ -wee -sa -fɔdɪnɛn va dɪ! ²¹ Zozinɔn -mienun o -pɛ 'si yi -tɛradɪ Zozi da -sru, ɛn o sɔɔnla -si zɪɛ -a da.

Bali -le "yi 'e 'kɔn 'ka 'va.

'Fluba "flizan nen Pəl -a crən -tε Timote lε

¹ 'An 'bɔ Pəl bε, Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nən an drε Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. En 'an 'bɔ nən Bali 'an 'pla 'nan 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε, 'an 'nan wı vı minnun lε. 'Belidı zıε Bali -a 'vı 'e 'cən 'nan e ya -cee vε -a Zozi Crizi -le "wεan. ² Timote, mεin ye "yi 'kpa, i drε "le 'an 'pı -le 'wı 'zɔ. Mεεn 'fluba 'gυε -a crən -tε 'yie.

-Kaa "tı Bali 'lee -kaa san Zozi Crizi 'wei nyrinda 'si, en 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fɔdı -trɔɔ -nən 'yie!

Pəl Bali muo -fɔ

³ Tυ -tɔdɔ pεεnən man, -te an ya Bali trv 'banan 'yie 'wı man bε, maan muo -fɔa. Bali nən 'an tranun -a 'su, en "wee -sru an ya "an 'sunan 'gυε, 'an 'wulo -ji "nrɔndı 'ka tin tεa 'an da dı. ⁴ Tυ nən an "ta "sia 'i "srɔn "bε, -wuɔ nən yia 'wɔ bε, 'i yie 'yi 'cin "ε vınan 'e 'tɔ 'an 'ji bε, te 'i dra 'an -tεa. Tɔɔn e dra 'mən "le 'mεin yı 'nyian, 'dɔ -e 'an 'ci 'e "nran. ⁵ 'Yie yi -teradı Zozi da nən yia dra 'i 'ci 'fıdaa 'a bε, -a -cin a 'an 'ji. Zı 'i naan Loyis yi -tera Zozi da zıε, en -a -tɔwli "nən 'i "bɔ Eni "e drε. Maan -tɔa 'nan, -wee yi -teradı Zozi da -tɔwli zıε -a da nən i sɔɔnla.

⁶ 'Wı zıε -yee "wεan mεin trv "baa 'nan, "yi "nən 'an 'pε 'pla 'i da en Bali -a drε 'yie bε, te 'i 'tɔı -e 'e "dri dı. ⁷ Kɔɔ lei nən Bali -a -nən -cεε bε, e "klan 'sia -kaa 'ji, en e 'plεblε -nɔan -cεε. Lei zıε -yεε -maan -kaa min ye "yi, en -yεε -maan -kaa -kɔlamən -kaa 'fli 'kundı -a 'wı 'ji.

⁸ -Yee "wεan te 'yra 'e 'i 'tε 'wı nən -kaa san Zozi Crizi -a drε bε -a -nan wı vıdı -a dı! En "nyian, 'an 'bɔ nən an ya -pɔ 'kuin -yee 'nyranman 'padı man bε, te 'yra 'e 'i 'tε 'mən 'wı vıdı -a dı! 'Pian 'i 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdı, -e 'i 'yra yı "le 'mən 'wı 'zɔ Zozi 'le 'wı 'nɔnnɔn vıdı man. Bali -le 'plεblε 'bε -tɔa 'i 'wlu.

⁹ Bali 'bɔ 'bε -kaa 'si 'wı 'ji, en -yεε -kaa drε 'yee minnun -a -kaa laabudı man. -Kaa drε wınnun man "cεε Bali

'wı zıε -a drε dı, 'pian 'wı nən -a -cin a Bali 'bɔ 'ji 'e 'cən bε -a man nən e 'wı zıε -a drε. En "yi "nən Zozi Crizi 'le "wεan Bali 'bɔ -a 'pla -cεε te ya'a tian 'trε drεlε dıε, -a man nən e 'wı zıε -a drε. ¹⁰ 'Bε nən 'gυε, "yi zıε Bali -a -ci kɔɔn -cεε -kaa 'sizan 'wı 'ji Zozi Crizi -tadı -a 'trɛda. Zozi Crizi 'bɔ 'bε -ka -le 'plεblε 'le 'ka, en 'belidı nən ya'a 'nyaan dıε, -yεε ta 'bɔla minnun lε 'yee 'wı 'nɔnnɔn 'a.

¹¹ Bali 'an drε Zozi 'le 'pasiazan -a 'nan, 'an 'wı 'nɔnnɔn zıε -a fuila "man minnun pεεnən 'va, te maan "paaman o ji. ¹² 'Wı nən -yee "wεan an cı 'an 'yra yunan tɔ 'gυε -a -ji bε, -nyren zıε. 'Pian 'yra 'ka 'an 'tεa dı, kɔɔ min nən an yi -tera "da "bε, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan, 'wı nən yaa -pεba 'wɔ 'an 'lɔ 'gυε, 'plεblε a -yrɔ -e 'e yie 'tɔ "va "trilii, -e tin 'ba yi 'e 'bɔ.

¹³ An Bali -le 'wı tıghı paa 'i 'ji. 'Wı zıε 'e drε 'yie 'wı -kɔɔn "manvε -a, en 'i 'ta wɔla "da! Te 'i 'pε 'si yi -teradı Zozi da 'lee yıdı "yi "nən Zozi Crizi -a -nən 'yie bε -a -sru "fo "dı! ¹⁴ Bali -le 'wı 'paadı tıghı nən maan 'pla 'i 'va bε, 'i yie 'tɔ "va! Bali lei 'saun nən -kaa 'ji bε, -yεε "paa 'i 'va -a drεnan.

¹⁵ Timote, yia -tɔa 'nan, minnun pεεnən nən o -nyεanla Azi 'lεglɔn 'ji bε, o 'si 'an -sru. Fijel 'lee Emojel bε, "o 'si 'wɔ 'nyian 'an -sru.

¹⁶ 'Pian Onezifor 'bε 'an "koe "tɔ 'an da, en 'mən -pɔ 'kɔn drɛdı bε, -a 'yra 'ka -a tεa "fo "dı. -Yee "wεan an Minsan trv "baa 'nan, 'e 'yee "yi "nɔn -yee "kɔnnən 'nɔn lε. ¹⁷ Zı e 'bɔla Rɔm bε, yaan wεε 'trilii en yaan 'yı. ¹⁸ En "nyian "yi 'tɔ 'tɔdɔ pεεnən nən yaa drε 'mən Efεz bε, yia -tɔa e "mlian min pεεnən da. An Minsan trv "baa "nyian 'nan, Onezifor nyrinda 'e 'sɛn Bali da tɔ nən Bali 'bɔ minnun -le tin "baa bε -a man.

2

Te 'i 'pε -sru 'e tɔa Crizi -le 'wı 'ji dı!

¹ 'Mən 'nən, 'i 'tɔ 'plεblε! "Yi "nən Zozi Crizi -a -nən -cεε bε, -a va nən 'i -wεε 'nan 'yie 'plεblε 'e 'si. ² En 'wı nən yia 'man 'an da min "kaga yie man bε, 'i "paa min -mienun ji. Minnun zıε 'o

'kɔn minnun nɛn min yi -tɛala o da, ɛn o -pɛ "sɔa -a "paadı -a min peenun "le ji bɛ waa.

3 'I 'wɪ "man, -e 'i yɾa yɪ "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. 'Wɪ nɛn Zozi Crizi -le 'sounja 'kpa -a dra bɛ -nyɾɛn zɪɛ. 4 'Sounja nɛn e ya "vale 'nan 'yee 'wɪ 'e 'sɔ 'e 'tazan lɛ bɛ, 'e 'trɔɛn "sia 'e -sru "wɪnun pɛɛnɔn 'va. 5 ɛn "nyian -te min a fɛ -tʊ -sa kɔnɔn bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa 'pla "da "bɛ, -a da nɛn yaa drala, 'dʊ -e 'e 'yee -kopa yɪ. 6 ɛn "nyian fei 'pazan nɛn 'e 'yɪɛ -trɔa 'yee 'nyranman da bɛ, -yɛɛ fɛ 'wɪɛ tɛdɛ -ble. 7 'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan 'yɪɛ zɪɛ, 'i 'ci "nrɔn "da 'kpa. Minsan 'bɛ 'wɪ 'tɔdɪ -nɔan 'yɪɛ, -e 'i 'wɪ pɛɛnɔn 'ci man.

8 'I 'ci "nrɔn Zozi Crizi da. E ya David kluda min a, ɛn -a 'bɔ nɛn Bali -a wluan -kanɔn 'va. Zozi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn maan ve minnun lɛ bɛ -nyɾɛn zɪɛ. 9 Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'bɔ zɪɛ, -yee "wɛan nɛn an cɪ 'an yɾa yɪnan, ɛn an ya -pʊ 'kuin "le plɔanzan -le 'wɪ 'zʊ 'gʊ. O -bulalɛ baa -fɔ 'an man, 'pian Bali wei bɛ, baa 'ka 'e 'fɔdɪ 'bɛ "le "man dɪ. 10 -Yee "wɛan 'tɛ pɛɛnɔn nɛn waa "paa 'an da bɛ, 'an 'wulo -tɔa "wlu minnun nɛn Bali o 'si "va "bɛ o 'tɔ 'ji. Maan dra zɪɛ 'nan -e Zozi Crizi 'e -wee 'si wʊ "nyian 'wɪ 'ji, -e Bali 'tɔ -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, 'e drɛ -wee vɛ -a.

11 'Wɪ 'gʊɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a. -Te -kaa 'vale Crizi -a -cɛɛ -ka bɛ, -kaa wuanla "nyian 'le -yee 'wɪ 'zʊ, -e -kaa yɪɛ 'e 'fʊ "man 'li 'trilii "fo. 12 -Te -kaa -pɔan 'sɔ 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn 'ji -trilii bɛ, -kaa -taa "mingɔnnɛn -blɪɛ -kaa 'vale waa. 'Pian -te -kaa 'vɪ 'nan -kaa tɔa dɪɛ, e -taa "nyian "e "vɪɛ 'nan ya'a -kaa 'tɔa dɪ. 13 ɛn -te -kaa 'li -kaa da -kaa 'si Crizi -sru "bɛ, -a 'bɔ 'ka 'e wei fuimlan 'nan dɪ, kɔɔ 'wɪ nɛn e -tɔ "da 'nan 'e dra bɛ, yaa dra -kpɔ.

'I drɛ "yi min -mienun va, o Bali -le 'wɪ "paaman 'wlu 'a!

14 'Wɪnun zɪɛ -nyɾɛn 'i 'cin -trɔa Zozinɔn 'ji! ɛn 'i vɪ -wɪɛ Bali 'lɛ 'nan, -sanun -fɔdɪ nɛn e ya 'wɪ 'blɪdɪ -a Bali -le 'wɪ -mie da bɛ, 'wɛɛ 'tʊ! Kɔɔ ya'a 'wɪ paa "va "minnun nɛn waa maan "bɛ -wɪɛ "dɪ, 'pian e o -nan -nyaan. 15 'I man -wɛɛ 'nan 'nyranman nɛn yia "paa bɛ

'e 'sɔ Bali lɛ, -e 'yɾa 'e vɪɛ 'yɛi 'tɛ dɪ. 'I man -wɛɛ 'nan 'i -kɔan "min nɛn e Bali wei ve 'e -si tɪglɪ da bɛ -a. 16 'Pian -sanun -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ, ɛn e 'tɔ "paa Bali -le 'wɪ man bɛ, te 'i 'fli wʊ "va "dɪ! Kɔɔ minnun nɛn o -sanun zɪɛ -a -fɔa "bɛ, o -ko 'o 'fli 'sidɪ -a Bali man -kɔɔbli. 17 -Wee 'wɪ "paadı bɛ, e -ko fuiladı -a "man "le 'nan mlɔn "nɛn e ya 'lɛ 'sinan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Ime 'lee Filɛt bɛ o sɔɔnla minnun zɪɛ o "pa "da. 18 'O 'fli 'si Bali -le 'wɪ tɪglɪ man -kɔɔbli -a vɪdɪ -a 'nan tʊ nɛn Bali minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ e cɪ 'va. ɛn 'wɪ zɪɛ e min -mienun -le yi -tɛradɪ Zozi da 'le 'tɔ.

19 'Pian 'kɔn nɛn Bali -a -pʊ -fɔ 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a bɛ, wa'a -kɔlalɛ 'bɛ 'widɪ -a "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ 'kɔn zɪɛ -a man bɛ, -nyɾɛn 'gʊ: «Minsan 'yee minnun -tɔa.» ɛn "nyian: «Min oo min nɛn e Minsan 'tɔ ve bɛ, -a san 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru!»

20 Timote, -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, 'kɔn -dan ji bɛ, -pɔ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn -kɔan "nan. -A -mie -kɔan 'e drɛdɪ -siga -a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ yiba "a, ɛn -a -mie -kɔan 'e drɛdɪ -pɔ 'trɛ 'a. -Pɔnun zɪɛ, -a -mienun a bɛ, wɛɛ bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan. ɛn -a -mienun a bɛ, o ya fɛ "tri "sɛn -ji vɛ -a.

21 Maan ve 'yɪɛ 'nan, -pɔnun zɪɛ -wɛɛ cɪ "le minnun nɛn maan 'vɪ 'labɛ -wee 'wɪ 'zʊ. 'Pian min nɛn e cɛɛn o man bɛ, -a san -kɔan "le 'nan -pɔ nɛn waa bɔala 'ji min "fli yaa cin yɪnan bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. E -kɔan 'e 'pladı 'e 'tazan -le vɛ -a, ɛn -a 'pa 'nyranman -kɔan 'e 'tazan lɛ, ɛn 'wɪ 'yi 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn yaa dra.

22 Timote, 'wɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn e -kɔlaman e -wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪ -nɔan -gobo lɛ bɛ, te 'i -pli -a -tʊ man "fo "dɪ! 'I -wɛɛ 'nan 'i 'wɪ nɛn 'e 'sʊdɪ "ji "bɛ -a dra! 'I -wɛɛ 'nan 'i yi -tɛala Zozi da! 'I -wɛɛ 'nan 'i Bali ye "yi, ɛn 'i min ye "yi! ɛn 'i -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn -trɔɔ 'ka 'vale min -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn o Minsan laabo 'o 'ci 'fɪdaa 'a bɛ waa! 23 'Wɪnun nɛn e -taala -sanun -fɔdɪ -a, te ya'a 'wɪ 'paa "va "min lɛ dɪɛ, te 'yɪɛ -si -nɔn min lɛ "fo "dɪ. Kɔɔ yia -tɔa 'nan 'wɪnun zɪɛ -a 'le 'srannan "bɛ, 'wɪ 'blɪdɪ nɛn -nan. 24 ɛn Minsan 'suzan bɛ, ya'a 'wɪ 'ble dɪ.

'Pian e -kəan "trəɔ min pɛɛnən 'va, -a -pɛ "səa Bali-le 'wɪ "paadɪ-a, ɛn -a -pəan "səa 'wɪ 'ji. ²⁵ ɛn "nyian minnun nɛn o -sa -fəa "va "bɛ, e 'wɪ "paala -wɛ -pəan "trəɔ -a, te -a 'bli a "da 'nan, Bali "paa o va -e 'o 'si 'wɪ zɪɛ -a -sru, -e 'o Bali -le 'wɪ tɪgɪ 'tə. ²⁶ -Si nɛn o cɪ "da "bɛ -e 'o -kənnɛn "yɪ 'o 'bə 'a, təɔn te o 'sʊ Satan -lə. Kəɔ Satan 'bɛ o man 'yɪ. E o drɛ 'yee nəannun -a, ɛn o 'ta wɔla -a wei da.

3

Bali-sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛɛ 'plɛblɛ

¹ Timote, e ya "le 'i -tə 'nan, tʊ -nyranman nɛn -kaa cɪ 'gʊɛ, Bali -sru 'ta wɔdɪ -taa "drɛɛ 'plɛblɛ. ² Minnun 'o 'bə 'fli -le 'wɪ "yɪ -wɛɛman, ɛn "lala yɪdɪ 'bɛ -kəan "o 'nanman wɪ -a. O -yɔɔdɪ ye "yɪ "min lɛ, ɛn 'o 'fli "siala -dandan. O "we "min man -wɪdɪ, ɛn wa'a 'o 'mangulinun wei maan dɪ. -Te min 'wɪ "yɪ drɛ -wɛɛ "bɛ, wa'a san təa "fo "dɪ, ɛn 'o 'yɛ 'ka 'naan Bali man "fo "dɪ. ³ 'Wɪ 'ka 'naan o man dɪ, ɛn min nyirinda 'ka 'sɛan o da dɪ. O 'tə "paa min man. Wa'a 'kəlamən 'o 'fli 'kundɪ -a dɪ, ɛn -te 'bli 'fə o 'ji bɛ, wa'a 'o 'pɛ da təa dɪ. 'Wɪ "yɪ "drɛdɪ 'ka o nyen va "fo "dɪ. ⁴ O wɛ -fədɪ ye "yɪ, ɛn -te o ya "vale 'nan 'o 'fɛ -tʊ ye bɛ, wa'a 'ci nrənman 'o bəɛzan pee -le 'wɪ 'a "fo "dɪ, kəɔ 'fli drɛdɪ -dandan o 'sa. Wa'a Bali ye "yɪ "fo "dɪ, o 'bə 'ci 'sə wɪ nɛn waa ye "yɪ. ⁵ 'O 'fli dra "le 'o 'ta wɔla Bali wei da, 'pian -a tɪgɪ da bɛ, o 'ka "va 'nan Bali -le 'plɛblɛ 'e 'nyranman 'pa 'o man dɪ.

Minnun zɪɛ te 'i -pli "o man "fo "dɪ. ⁶ O -mienun -cia 'kən 'lɛ "nɛn -təɔladɪ -a "da, -e 'o minnun see "paa 'wee 'wɪ "paadɪ -a. -Wee 'wɪ "paadɪ lɪmən -mienun "siala 'nan -e 'o 'fə o -sru. Lɪmənɔn zɪɛ o 'wɪ 'wɪdɪ "dra "kaga, ɛn o 'ta wɔla 'o 'bə 'ci 'sə wɪnun da. ⁷ ɛn o ya "vale 'nan 'o bəa 'wɪ pɛɛnən 'tədɪ man, 'pian 'wɪ nɛn e cɪ Bali -le 'wɪ tɪgɪ 'a bɛ, wa'a -ci maan dɪ.

⁸ 'Wɪ nɛn Yanɛzi 'lee Yanble -a drɛ Moizi lɛ ɛn wa'a -yee 'wɪ 'silɛa 'wɪ 'a dɪɛ, -a -təwɪ "nɛn minnun zɪɛ o cɪ -a drɛnan. Wa'a 'o "trəɛn 'təa 'wɪ tɪgɪ lɛ dɪ, o -wulo -ji "nrəndɪ 'ka -si tɪgɪ da dɪ, ɛn -te min -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da -nanjɛɛn bɛ, yaa -kənnɛn "ye 'nan e

'ka 'wɪ 'kpa -a dɪ. ⁹ 'Pian 'wɪnun 'bə zɪɛ, wa'a 'məan -a drɛdɪ da dɪ, kəɔ min pɛɛnən -taa -a -təɛ 'nan o ya -blʊ -a. Zi Yanɛzi 'lee Yanble -le vɛ drɛ zɪɛ.

Pəl Timote "koe "tə 'e da

¹⁰ 'Yie vɛ bɛ, i 'ta 'wɔla Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪgɪ da "le 'mɛn 'wɪ 'zʊ. ɛn zɪ 'mɛn 'ta wɔ -pɛ cɪ bɛ, 'lee 'wɪnun nɛn -a -cin cɪ 'an 'ji 'nan 'an dra bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Mɛn yɪ -tɛradɪ Zozi da, 'lee 'mɛn man -srandɪ 'wɪ 'ji bɛ, 'lee 'mɛn Bali yɪdɪ "yɪ "bɛ, 'lee 'mɛn min yɪdɪ "yɪ "bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. 'Wɪnun nɛn o 'bə 'an man 'e pɛɛnən te 'an -pəan "səa -ji bɛ, yia -təa ɛn -a da nɛn i cɪ -a drɛnan. ¹¹ ɛn "nyian bɛ, 'tɛ nɛn minnun -a 'pa 'an da Antɪɔs 'lee Ikomiɛn 'lee Lisitri bɛ, yia -təa. ɛn 'an yra pɛɛnən nɛn maan 'yɪ 'flanun zɪɛ -a da bɛ, yia -təa. -Mɛ "wɪ 'bɛ 'ka bəɛ 'an man dɪ? 'Pian 'wɪ pɛɛnən zɪɛ -a -ji bɛ, Minsan 'ka 'an 'tʊɛ 'e 'tun dɪ, yaan 'si "ji. ¹² -A -cin 'e 'kən 'i 'ji 'nan min nɛn 'o 'vale Zozi Crizi -a o drɛ min -təwɪ "a ɛn e ya "vale 'e 'ta wɔla Bali wei da bɛ, minnun 'tɛ "paa "da. ¹³ 'Pian minnun -wɪdɪ zɪɛ 'wɪnɔn nɛn waa. 'Wee 'wɪ 'wɪdɪ "ko 'mlɪnladɪ -a "da. O min see "paaman, 'pian te fɛ -tʊ 'bɛ o 'bə "le "see paa.

¹⁴ 'Yie vɛ bɛ, 'wɪ pɛɛnən nɛn waa paa 'i 'ji bɛ, 'i yɛ -trəa "da. Yia -təa 'nan e ya 'wɪ 'kpa -a "fo. ɛn minnun nɛn waa -maan 'ləɔ i 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, o -cin a 'i 'ji. ¹⁵ I -fʊ "wɛnnən, ɛn Bali wei nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, yia -tədɪ 'sia. Bali wei zɪɛ e -kəlamən 'e "paa 'i 'va -e 'si nɛn e min "sia 'wɪ 'ji bɛ 'i 'sia. -Si zɪɛ yɪ -tɛradɪ Zozi Crizi da nɛn, ɛn -yɛɛ -maan min "sia 'wɪ 'ji. ¹⁶ 'Wɪ 'kpa, Bali wei pɛɛnən nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, Bali 'bə 'bɛ 'ta 'tə minnun man ɛn waa crɛn -tɛ. E ya 'kpa 'wɪ "paa vɛ -a min ji. ɛn e "paa min va -e min 'e 'yee 'wɪ 'wɪdɪ "yɪ. ɛn e "paa min va -e 'e min drɛ wɪ 'sʊ "ji. Zi kəɔ min -le 'ta wɔ -pɛ -kəan 'trɛda fɛnyian bɛ, yaa "paaman min ji. ¹⁷ E ya zɪɛ 'nan -e Bali -le min man 'e 'kən 'e wɔdɪ "fo, te -a -pɛ "səa 'wɪ "yɪ 'tə 'todʊ pɛɛnən drɛdɪ -a.

4

¹ Kuv ya Bali 'le, en kuv ya Zozi Crizi nen e -taa "minnun nen o yie ci "man 'lee minnun nen o kaa be -wee tin 'bale be -a 'le, en "nyian Zozi 'bo -le -tadi, 'lee -yee mingannan nen e -taa -a -blile be, -yee "wean mein trv "baa 'nan: ² I Bali -le 'wi vi minnun le! 'Wi nen yia ve be, -te waa maan "yi oo, 'i vi -wle, -te wa'a maan "yi "di oo, 'i vi -wle! 'I -wee 'wi 'wlidi 'ci 'si -wle! 'I vi -wle 'nan 'o 'le 'to, en 'wi nen e ci "le min 'e dre be -a 'bo nen 'i 'pla -wle 'wi 'a. 'I man -sran 'wi pennen zie -a "paadi -a o ji.

³ Koo tv -tv -taa "bale be, te minnun 'ka 'we "man "nyian -e 'o "troen "to Bali -le 'wi "paadi tigli le di. 'Pian 'o 'ci 'so minnun "sia "va 'wi "paan 'a, te o 'wi nen o ci "vale 'o maan "be -a "paaman o ji. ⁴ 'O "troen "sia 'wi tigli 'va, -e 'o -sannla polunun nen min -a "sia 'e 'wulo -ji be -a -sru. ⁵ Timote, 'i yie 'to 'i 'fli -va, te 'wei 'man yi di. 'I 'wi yra yidi man. 'I Zozi 'le 'wi 'nannan vidi 'pa 'nyranman -a. 'Nyranman nen Bali -a -peba 'wv 'i 'lo be, 'i 'pa.

⁶ Koo 'men ve be, 'an -kadu 'bo. -Kadu 'bo zie, maan "siala "le 'sraga nen an -taa -a bule Bali le 'an 'kole 'a. ⁷ Minsan -le -kuli be, maan -tan fenyian, an cenen flan 'blidi man. An yi -tera Zozi da -trilii, maan 'le 'sran. ⁸ 'Be nen 'gve, fe nen e ci 'an 'man -pennan be, 'wi tigli nen maan dre be -a man -kopa nen. Minsan nen e tin "baa 'e 'nan da be, -yee -kopa zie -a -nan 'men yin e -taa "man "be -a da. Ya'a nan 'an 'twli "ce "le di, 'pian minnun pennen nen -yee -tadi dra o -tea "be, yaa -nan "nyian -wee "le.

Pal 'wi 'nyranman 'vi Timote le

⁹ Timote, te 'i 'man di! 'I bo 'an man 'gv 'trele! ¹⁰ Dema 'an 'tui, en e -kuv Tesalonik, koo 'trada fenun yidi "yi "cin -traa "ji. Cresen "e -kuv Galati, en Tit "e -kuv Damati. ¹¹ Luk 'be ci 'an 'va 'gv 'e -twli. -Yee "wean 'ka 'vale Mark -a 'ka 'ta. -A -nan wi a 'an man 'kpa 'men 'nyranman 'gve -a -ji. ¹² Tisik nen an "ta -a "paa 'sia Efesz nun.

¹³ Timote, "yie vi 'nan 'i -taa "be, 'i 'ciula Troas -e 'men -tralé -gblō nen

maan 'tui Karpu -lo be, 'i 'si, 'i 'ta -a. En 'men 'flubanun 'lee 'kolenun nen 'fluba a 'e 'cenen -tedi "da "be, 'i o 'si, 'i 'ta waa. 'Kolenun zie o 'wi a 'an man 'kpa tigli.

¹⁴ Alexandre nen feli buzan -a be, e 'wi 'wlidi dre 'men "kaga. Maan -toa 'nan 'winun nen yaa dre 'men be, Minsan -a -pan wo -yre. ¹⁵ 'I 'bo "nyian, 'i dre "va "yi, koo e ya 'e 'tadi lou 'koe 'wi "paadi man.

¹⁶ Tv nen minnun -kuv 'maan tin 'banon 'cein -da 'e tede be, min -tu 'ka 'kole -nyenlea 'men 'wi -sru "di, o pennen 'an 'tui. Te Bali 'e 'wi 'tv dre -wle 'be man di. ¹⁷ 'Pian Minsan 'be 'pa 'an 'va, en yaan "koe "to 'an da. Yaa dre zie 'nan -e 'an -kala Zozi 'le 'wi 'nannan fuiladi -a "man, 'du -e minnun pennen nen o 'ka Zuif 'nan 'a dre 'o man. Tv zie -a man be, 'an 'kadu -fola tv, 'pian Minsan 'an 'sv -yre. ¹⁸ -Yee "wean maan -toa 'nan, 'wi 'wlidi 'to 'tudu pennen nen, minnun -a "vale 'nan 'o dra 'men be, Minsan 'an "so -yre "nyian, en yaan "sia 'wi 'ji, -e 'an 'ku laji -yee mingannan 'trada. 'To -dan 'e 'kan Minsan -le ve -a 'li 'trilii! Amen!

¹⁹ Timote, 'i vi Priskil 'lee 'e 'sran Akila le 'nan, an o 'to bo. En 'i vi Onezifor mangulinun le 'nan, an o 'to bo.

²⁰ Eras "e -fuv Korenti, en an Trofi 'tui Mile -a man "yaaman -le "wean.

²¹ Timote, 'i bo 'an man 'gv 'vaa -e tv nen fulo "fennan 'yi yie da -wlidi "be, 'e bo.

Ebulu 'lee Pudēn 'lee Linu 'lee Klodia, 'lee Zozinon pennen nen 'gve, o 'nan wei 'to bo.

²² Minsan 'e 'pa 'i 'va, en -yee "yi 'e 'kan 'ka pennen 'va!

'Fluba nɛn Pɔl -a crɛn -tɛ Tit lɛ

¹ An 'bɔ Pɔl 'bɛ 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Bali 'suzan nɛn 'maan, ɛn an ya Zozi Crizi -le 'pasiazan -a. Bali 'an 'pla 'nan 'an 'pa minnun nɛn 'e o 'si "va 'nan 'o 'kɔn 'yee vɛ -a bɛ o va. 'An 'pa o va -e 'o yi -tɛra 'e da, te wee bɔa 'e tɪgɫi da. ² An 'pa o va -e o 'bli 'e 'kɔn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -yrɛ. Kɔɔ tʊ nɛn Bali 'ka tian 'trɛ drɛlɛ dɪɛ, yaa 'vɪ 'nan 'e 'belidɪ zɪɛ -a -nɔan "minnun lɛ. ɛn Bali zɪɛ ya'a 'wlu 'sɛan dɪ. ³ Bɛ nɛn 'gʊɛ, tʊ nɛn Bali -a 'pla 'nan 'e 'wɪ zɪɛ -a 'lɛ sɔɔman "man 'bɛ e 'bɔ. -Yee "wɛan Bali nɛn e cɪ -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ, e 'wɪ 'nɔnnɔn zɪɛ -a -pɛba 'wʊ 'an 'lɔ 'nan 'an vɪ minnun lɛ.

⁴ Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ 'i 'bɔ Tit lɛ. Mɛɛn Bali -le 'wɪ 'vɪ 'yɪɛ, ɛn i wʊ "man. 'Wɪ 'kpa, i drɛ "le 'an 'pɔn -ji nɛn -le 'wɪ 'zʊ.

-Kaa "tɪ Bali 'lee -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crizi 'o 'wee "yi 'lee 'wee -fʊdɪ -trɔɔ -nɔn 'yɪɛ!

-Tɪ nɛn waa -tɔa -leglizi min ceje -a?

⁵ Mɛɪn 'tʊl Crɛt 'trɛda 'nan -e 'wɪnʊn nɛn o -fʊ bɛ 'i 'le 'sran. 'I -leglizi nɛn 'fla -tʊdʊ da bɛ -a -ji min cejenun -tɔɔ! 'Wɪnʊn nɛn maan 'vɪ 'yɪɛ bɛ, -a da nɛn 'i 'ci "nrɔn -e 'i drɛ! ⁶ -Nyɛn 'nan, min nɛn waa -tɔa -leglizi min ceje -a bɛ, 'tɔ 'tʊ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ "man "dɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan, lɪ -kɔan -a san wlu -tʊwli, ɛn ya'a tʊɛ -e 'e nyin lɪ pee -sru "dɪ. -Yee 'nɛnnun yi -tɛala Zozi da, 'tɔ 'ka 'kɔan 'e 'padɪ o man lɪ -wɛɛdɪ 'lee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ da dɪ, ɛn o yɪɛ "naan min man. ⁷ 'Wɪ 'kpa! E ya 'nan min nɛn 'e yɪɛ -tɔa -leglizi -va bɛ, te 'tɔ 'tʊ 'e 'kɔn 'e 'padɪ "man "dɪ, kɔɔ Bali -le 'nɛnnun -pɛba a 'e wʊdɪ -yrɔ. ɛn te 'e 'kɔn min nɛn e ya "vale 'wɪ pɛɛnɔn e 'cɛn 'yee 'wɪ da bɛ -a dɪ. ɛn te 'bli 'e 'fɔ -a san ji tada dɪ. ɛn te -a san 'e -wɛn mlindɪ -trɔa 'e 'win -ji dɪ. ɛn te -a san 'e 'wɪ 'blidɪ yɪ "yi "dɪ. ɛn te -a san "lala yɪ "yi "dɪ.

⁸ 'Pian 'e 'kɔn min nɛn e min "kuan 'e 'pɛ "fli "a bɛ -a. ɛn 'e 'wɪ "yi "drɛdɪ yɪ

"yi. ɛn -a san 'e 'kɔn min tɪgɫi 'a, 'e 'ta wɔla Bali wei da tɪgɫi, ɛn 'e -kɔla 'e 'fli 'pladɪ -a. ⁹ ɛn "nyian -a san 'e 'kɔn 'e kɔaladɪ Bali -le 'wɪ tɪgɫi nɛn waa paa "ji "bɛ -a man. -Te e ya min zɪɛ -a bɛ, -a -nan nɛn e -kɔlaman min -mienun "koe "tɔdɪ -a 'o da 'wɪ "paadɪ tɪgɫi zɪɛ -a. ɛn minnun nɛn o 'ka "vale 'o maan "yi "dɪɛ, e -kɔlaman -a -ci 'sidɪ -a -wɛlɛ 'nan 'wee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ.

Pɔl -a 'vɪ Tit lɛ 'nan 'e Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪgɫi 'ci 'si minnun lɛ!

¹⁰ Min "kaga "a ve 'o 'fli man 'nan o yi -tɛala Zozi da, te o 'ka "vale 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪgɫi da dɪ. Minnun zɪɛ o "kaga "a Zuif 'nɔn 'a, ɛn o min ci baaman -ji 'wɪ "kaga "vidɪ -a, te 'wɪ 'bɔ 'ci "ka "dɪ.

¹¹ -Yee "wɛan 'i o 'lɛbo 'pla "da! Kɔɔ 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪgɫi 'a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji, -e 'o "lala yɪ -dawli a. -Wee "wɛan 'kɔn -mie 'lɛ "nɛn 'nɔn pɛɛnɔn 'si 'si tɪgɫi da. ¹² Crɛt min -tʊ nɛn minnun -a 'sia 'wɪ 'tɔzan -a 'wɪ nɛn e -taa "drɛlɛ bɛ -a vidɪ man bɛ, e Crɛt 'nɔn 'le 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ o man 'nan: «Crɛt 'nɔn 'sɛn vɛ nɛn 'wlu 'a, ɛn o ya "le plɔ winun -le 'wɪ 'zʊ, ɛn kɔannɔn nɛn waa, ɛn -blɪfɛ da nɛn 'o 'ci "nrɔnman 'saza.» ¹³ 'Wɪ nɛn yaa 'vɪ o man bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn. -Yee "wɛan 'i 'wɪ 'pla -wɛlɛ 'kɪglɪ! 'I drɛ zɪ -e -wee yi -tɛradɪ Zozi da 'e drɛ tɪgɫi 'e 'pee. ¹⁴ 'I drɛ zɪ -e 'o "trɔɛn 'si Zuif 'nɔn 'le polunun lɛ. ɛn -e 'o vɪlɛ 'o 'ta wɔla minnun nɛn o 'ka "nyian Bali -le -si tɪgɫi da dɪɛ -wee 'srɔɛn wɪnʊn da dɪ. ¹⁵ -A -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, minnun nɛn o ya 'saun Bali 'lɛ bɛ, fɛ -tʊ 'ka o "tri 'tɔa Bali 'lɛ dɪ. 'Pian minnun nɛn o ya 'o "tri "tɔdɪ Bali 'lɛ, te wa'a yi tɛala Zozi da dɪɛ, fɛ pɛɛnɔn o "tri -tɔa Bali 'lɛ. Kɔɔ -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn drɛ 'wɪlɪdɪ Bali 'lɛ, ɛn ya'a tin tɛa o da dɪ. ¹⁶ Waa ve 'o 'fli man 'nan o ya Bali -le vɛ -a. 'Pian 'wɪnʊn nɛn waa dra bɛ, yaa -kɔnnman 'nan o 'ka Bali -le vɛ -a dɪ. Wa'a 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ, ɛn o -pɛ 'ka 'sɔa 'wɪ "yi "tʊ drɛdɪ -a dɪ. Minnun zɪɛ Bali 'ka o ye "yi "fo "dɪ.

2

Zɪ kɔ Zozi -sruzan 'e 'ta wʊ bɛ Pɔl -a 'vɪ Tit lɛ

¹ Tit, te 'i 'wɪ drɛ "le -wee 'wɪ 'zʊ dɪ! 'Pian 'yie vɛ bɛ, Bali -le 'wɪ "paadɪ tɪglɪ bɛ, -nyrɛn 'i vɪ minnʊn lɛ! ² 'I vɪ -klɔnmɔn cejenun lɛ 'nan, -wee 'wɪ 'fa 'e 'kɔn 'e 'sɪdɪ. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o drɛ wɪ 'e maan minnʊn yɛ 'e 'nan o man. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. En "nyian bɛ -wee yɪ -tɛradɪ Zozi da, 'lee -wee min yɪdɪ "yɪ, 'lee -wee -pɔan 'sɔdɪ bɛ, 'i vɪ -wlɛ 'nan, tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ zɪɛ 'e 'kɔn o man 'plɛblɛ.

³ 'I lɪmɔn cejenun -le vɛ 'vɪ "nyian zɪ. 'I vɪ -wlɛ 'nan, o drɛ wɪ 'e -kɔn 'nan 'o ya Bali -le vɛ -a. En 'i vɪ -wlɛ 'nan, te 'o 'wɪ min man -wɪdɪ "dɪ. En 'i vɪ -wlɛ 'nan, te 'o -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'o 'win -ji dɪ. En 'i vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'wɪ "yɪ "paa minnʊn ji. ⁴ -Te o ya 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ, -a -nan nɛn o -kɔlaman 'wɪ "paadɪ -a lɪmɔnnʊn ji. En zɪ kɔ lɪmɔn 'e -sran yɪ "yɪ "bɛ, 'o "paa o ji. En zɪ kɔ lɪmɔn 'e 'yee 'nɛnnʊn yɪ "yɪ "bɛ, 'o "paa o ji. ⁵ En "nyian bɛ 'o "paa o ji 'nan, 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. En 'wɪ nɛn e 'tɔ "paa lɪmɔnnʊn man bɛ te 'o drɛ dɪ. En 'o drɛ -kɔnnɛn wɪ lɪmɔn tɪglɪ 'a. En 'o 'ci 'e 'kɔn "yɪ. En 'o 'ta wɔla 'o -sran wei da. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'o "paa o ji, "tɔgɔ minnʊn 'o 'wɪ 'wɪdɪ Bali wei man.

⁶ 'I 'wɪ 'pla "nyian -gobonun lɛ. 'I vɪ -wlɛ 'nan 'o 'fli 'kun 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. ⁷ Tit, 'i 'bɔ nɛn 'i drɛ -wee 'wɪ -kɔn "manzan 'a 'wɪ "yɪ "drɛnan. En 'yie Bali -le 'wɪ "paadɪ bɛ 'e 'kɔn 'e 'nɔan da, te 'i -tɛ srɔan -a "fo "dɪ! ⁸ Bali -le 'wɪ tɪglɪ nɛn min 'ka 'kɔlaman -a -sa -fɔdɪ -a dɪɛ, -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnʊn ji. 'I drɛ zɪ -e 'yra 'e -kaa 'nanmannɔn 'tɛ, te wa'a 'kɔlaman 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "vɪdɪ -a -kaa man dɪ.

⁹ En "nyian 'i 'wɪ 'pla nɔannʊn lɛ 'nan, 'o 'ta wɔla 'o 'tazan wei da 'wɪ pɛɛnɔn 'ji. 'I vɪ -wlɛ 'nan, 'o 'tazan ci 'sɔ winʊn drɛ, en te 'o 'sa -fɔ -a 'nɛan dɪ. ¹⁰ En te 'o -wee fɛ -tʊ crɪn wʊ dɪ. 'Pian 'o yɛ 'trɔa 'wɪ "yɪ "drɛdɪ da. 'O drɛ zɪ yɪ pɛɛnɔn man -e minnʊn 'o Bali nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bɛ -yee 'wɪ "paadɪ -sɪ -fɔ.

¹¹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i 'cin -tɔ minnʊn ji, kɔɔ Bali 'yee "yɪ "nɛn e cɪ blamin pɛɛnɔn 'si 'wɪ 'ji vɛ -a bɛ -a ta 'bɔla. ¹² En -yee "yɪ zɪɛ -yɛɛ "paaman

-kaa 'ji 'nan, -kaa 'si 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e 'ka Bali ci 'sɔ wɪ -a dɪɛ -a -sru! En 'nan -kaa 'si blamin ci 'sɔ winʊn -sru! Yaa "paaman "nyian 'nan, tʊ nɛn -kaa cɪ -ji 'gʊɛ -kaa 'ta wʊ -kaa 'fli 'kundɪ -a 'wɪ pɛɛnɔn 'ji, en -kaa 'wɪ nɛn e cɪ 'kpa bɛ -a drɛ, en -kaa 'yra -tɛ Bali man! ¹³ -Kaa drɛ zɪ, te -kaa ci "nran yɪ -dan bɛ -a man -pɛan. Yɪ zɪɛ -a da nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Zozi Crɪzɪ nɛn -cee Bali -dan a bɛ, e -taa 'yee 'tɛ 'san -a. ¹⁴ E wɪ "man en e -kaa 'lɛji -ka 'wʊ. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e 'e -kaa 'si 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn 'le nɔanba -ji. En "nyian 'nan -e 'e -kaa drɛ minnʊn 'saun nɛn o cɪ 'e 'saza 'le vɛ -a bɛ waa. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e -kaa kɔn minnʊn nɛn o cɪ 'o kɔaladɪ 'wɪ "yɪ "drɛdɪ man bɛ waa.

¹⁵ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'i "paa minnʊn ji! 'I 'pla -wlɛ 'wɪ 'a, en 'i o "trɔɛn nyuɔn! 'Nyranman zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a -pɛba 'wʊ 'i 'lɔ. Te 'i 'fli 'tʊ -e min -tʊ 'yɛi drɛ 'e 'pɛla koda dɪ!

3

Zozi-sru 'ta wɔdɪ

¹ 'I -cin -tɔ Zozɪnɔn pɛɛnɔn 'ji 'nan, 'o 'ta wɔla minnʊn tanɔn wei da, en 'wɪ nɛn waa ve bɛ 'o drɛ! En o man 'e 'kɔn 'e wʊdɪ tʊ pɛɛnɔn man 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -a! ² Te 'o min 'tɔ 'tɛ dɪ! Te 'o 'wɪ 'blɪdɪ yɪ "yɪ "dɪ! 'Pian tʊ pɛɛnɔn man bɛ, 'o 'kɔn -trɔɔ, en min -tʊdʊ pɛɛnɔn yɪdɪ "yɪ 'e 'kɔn o ji!

³ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -kaa 'bɔ 'gʊɛ 'e tɛdɛ bɛ, te -ka'a 'wɪ 'tɔ wɪ dra dɪ, en te -ka'a yɛ 'ka 'naan min man dɪ. En "nyian bɛ -kaa yɪ -tɛala 'wɪ nɛn e 'ka 'wɪ tɪglɪ 'a dɪ -a da. En te -kaa ya fɛ -tʊ -tʊdʊ pɛɛnɔn yɪdɪ "yɪ "le nɔan -a 'lee blamin ci 'sɔ winʊn 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn 'le nɔan -a. Te -kaa nyannɛn drɛdɪ ye "yɪ, en te -kaa min lɔ fɛ ye "yɪ "le 'e drɛ -cee vɛ -a. Te -kaa "naan min man, en minnʊn "naan -cee "man.

⁴ 'Pian zɪ -kaa 'sizan 'wɪ 'ji Bali 'yee "yɪ 'lee 'yee min yɪdɪ "yɪ "ta 'bɔla bɛ, ⁵ -a -nan nɛn e -kaa 'si 'wɪ 'ji. Ya'a drɛlɛ 'nan 'wɪ "yinun nɛn -kaa drɛ bɛ -a man nɛn dɪ, 'pian -kaa nyɪrɪnda 'bɛ 'sɛn "da. E -kaa ya 'e 'pɛe Bali lei 'saun 'le 'plɛblɛ 'a 'nan -e -kaa drɛ min -trɛ -a. 'Wɪ zɪɛ -a

drɛdɪ bɛ, e ya "le -kaa -srudɪ -le 'wɪ 'zɔ.
 6 'Wɪ 'kpa Bali -ta 'yee lei 'saun 'a -cɛɛ.
 E cɪla -kaa 'sɪzan 'wɪ 'jɪ Zozi Crɪzi -va,
 ɛn e -ta -a 'e 'cɪladɪ "da. 7 Bali -le "yɪ "le
 "wɛan bɛ, e -kaa drɛ min tɪglɪ 'a 'e 'lɛ. -
 Yee "wɛan -a -cɪn a -kaa 'jɪ 'nan 'belɪdɪ
 nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

8 'Wɪ zɪɛ, e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn e ya "le
 min 'e yɪ -tɛra "da "fo! An ya "vale 'i 'tɔ
 'wɪnɪn zɪɛ -a da 'kpa tɪglɪ, -e minnɪn
 nɛn o yɪ -tɛra Bali da bɛ, 'o yɪɛ -trɔa 'wɪ
 nɛn e cɪ "yɪ "bɛ -a drɛdɪ da 'kpa tɪglɪ.
 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ "yɪ, ɛn -yɛɛ "paa min va.

9 'Pian -sa -fɔdɪ nɛn ya'a 'wɪ 'paa "va
 "min lɛ dɪɛ 'i "paala "man! ɛn Zuɪf 'nɔn
 tranun kluda wɪ 'lee Moɪzi -le -peɪ -tɔ
 wɪnɪn bɛ, te 'i 'wɪ 'blɪ "da "dɪ, ɛn te 'i -sa
 -fɔ "da "dɪ! 'I "paala "man, kɔɔ e ya 'wɪ
 "tun "a. 10 Min nɛn -yee 'wɪ "paadɪ min
 "cɛan 'e cɪn man bɛ, 'i 'wɪ 'pla -yrɛ! -Te
 yɪa 'pla -yrɛ 'e 'pa -a -tɔ, ɛn yɪa drɛ 'e 'pa
 -a "flɪ, te ya'a maan "yɪ "dɪɛ, 'i -nyran sɪ
 -sru. 11 Kɔɔ yɪa -tɔ "mɛn 'nan, min zɪɛ
 'e 'flɪ 'sɪ -sɪ tɪglɪ da. 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛzan
 nɛn, ɛn 'e 'flɪ 'pla Bali -le nyran -blɪdɪ
 wlu.

Pɔl 'wɪ 'nyranman 'vɪ

12 -Te Atema nɛn, ɛn -te Tɪsɪk nɛn,
 tɔ nɛn an o -tɔ "paa -sɪa 'yɪɛ bɛ, 'i
 man -wɛɛ -e 'i 'bɔ "nyɪandɔ 'an man
 Nɪkopolɪ. 'Fla zɪɛ -a da nɛn an tɔ -
 wɪdɪ "nɛn min 'ka 'kɔlaman -e 'e 'kɔ 'ta
 wɔnan dɪɛ -a dra.

13 Tit, 'i yra 'sɪ! 'I 'pa Zena 'lee Apolo
 -va -wee -kɔdɪ 'ta wɔnan -jɪ! Te fɛ -tɔ
 'e klɪ o man dɪ! Zena 'bɔ a min nɛn
 min -fɔa -a -sru -e 'e min 'lɛjɪ wɪ -blɪ bɛ
 -a. 14 ɛn -kaa "bɔvɪ Zoɪnɔn "nyɪan bɛ,
 e ya "le "o 'wɪ "yɪ "drɛdɪ -tranla fɛ nɛn
 -a 'wɪ a min man bɛ, -a -nɔndɪ -a -yrɛ!
 -Te o ya 'wɪnɪn zɪ -a drɛnan bɛ, te o 'ka
 'trɛda 'e "tun "dɪ.

15 Minnɪn pɛɛnɔn nɛn kɔ cɪ waa
 'gɔɛ, wei 'tɔ bɔ. ɛn minnɪn nɛn o 'kɔ
 ye "yɪ te o yɪ -tɛala Bali da bɛ, 'i o 'tɔ bɔ.

Bali -le "yɪ 'e 'kɔn 'ka pɛɛnɔn 'va!

'Fluba nēn Pōl -a crēn -tē Filemōn lē

¹ An 'bō Pōl bē, Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī man nēn an ya -pū 'kuin. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'kū 'vale -kaā "būi Zozizan Timote -a.

Kūa crēn -tē i 'bō Filemōn lē. I ya 'kūē min 'kpa -a, ēn i Bali -le 'nyranman "paa 'le 'kūē 'wī 'zū. Kūi 'tō bō. ² En e ya "nyian -kaā "blu Zozizan Apia -le vē -a, kūa 'tō bō. En e ya "nyian Azip nēn e cī -kuli -tūwli zīē -a man 'le 'kūē 'wī 'zū bē, -yēē vē -a. Kūa 'tō bō. En e ya "nyian Zozinōn nēn 'o cin ye 'i 'bō Filemōn -le 'kuin bē, -wēē vē -a. Kū 'o 'tō bō.

³ -Kaa "tī Bali 'lee -kaā san Zozi Crizi 'o 'wēē "yī 'lee 'wēē -fūdi -trōō -nōn 'cēē.

Pōl Bali trū 'ba Filemōn lē

⁴ Filemōn, -te an ya Bali trū 'banan 'yīē bē, tū pēēnōn man te an Bali muo -fōa. ⁵ Kōō 'yīē yī -tēradī Minsan Zozi da, 'lee 'yīē Zozinōn yīdi "yī "bē, -a 'wī -sēanla 'an da 'gū. ⁶ -Yēē "wēēan -te an ya Bali trū 'banan bē, maan laabo -yrō 'nan, 'yīē yī -tēradī Zozi da bē 'yēi "kōē "tō 'i da 'padī -a Zozinōn 'va. "Yī 'tō 'tūdu pēēnōn nēn o drē -cēē vē -a -kaā drē Crizi -le vē -a -le "wēēan bē, 'i -kōnnēn "yī! ⁷ An "būi Zozizan, 'yīē min yīdi "yī "nēn yīa drē ēn Zozinōn 'cī yra "tra "bē, e cī "nran -nōn 'mēn -dan, ēn yaan "kōē "tō 'an da.

Pōl Filemōn -le nōan 'lī 'e da -yrē

⁸ Filemōn, 'wī nēn kō 'i drē bē, Crizi -a -sī -nōn 'mēn -e 'an 'tō 'i man -sa -a, 'nan 'i drē. ⁹ 'Pian min yīdi "yī "le "wēēan bē, toba -jī nēn an -cīala. 'An 'bō Pōl bē, an drē cēje, ēn 'bē nēn 'gūē Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī man nēn an ya -pū 'kuin 'gū. -Yēē "wēēan 'i 'wī 'mēn toba 'gūē -a man! ¹⁰ Toba zīē -nyrēn 'yīē nōan Onezi -le 'wī 'a. -Pū 'kuin 'gū nēn an Zozi 'le 'wī 'vī -yrē, ēn e wū "man. E drē 'sīēn "le 'an 'pōn -jī nēn -le 'wī 'zū. ¹¹ 'Wī 'kpa, maan -tōa 'nan, 'e tēdē bē Onezi 'wī 'wīdi drē 'yīē. 'Pian 'bē nēn 'gūē, e drē min nēn e -kōlaman e "paa 'kū 'va 'kpa bē -a.

¹² E drē 'sīēn "le 'nan 'an 'man mēn -tū -le 'wī 'zū. An "ta -a līa 'e da 'yīē.

¹³ 'Bē nēn an ya -pū 'kuin Zozi Crizi -le 'wī 'nōnnōn vīdi man 'gūē, an ya "vale 'e 'fū 'an "srōn 'gū, te e "paa 'an 'va "le yīē cī -a drēnan. ¹⁴ 'Pian an 'ka "vale 'nan 'an 'wī zīē -a dra, te yīē "cēē -sī -nōn 'mēn dī. An ya "vale 'nan, -te i "ta 'wī "yī "dra 'mēn bē, 'e 'sī 'i 'bō 'a, 'pian te 'e drē 'nan 'an 'tō 'i man -sa -a dī.

¹⁵ -A -mie dra bē, Onezi -tē -jī 'i 'lō tū "wēnnēn 'a 'nan, -e 'lū nēn e "ta -a wō bē, 'e 'fū 'i 'va 'lī "fō "le vē -a.

¹⁶ Fē nēn maan vē zīē -yēē cī 'nan, 'bē nēn 'gūē Onezi 'ka "nyian 'i 'lō "le nōan "tūn "le 'wī 'zū dī. 'Pian -a "yī "mlīan min lō nōan da, kōō e drē 'sīēn 'i "būi Zozizan nēn yīa ye "yī "bē -a. Onezi -nan wī a 'an man 'kpa tūglī, 'pian maan -wēēman 'nan 'yīē vē 'e 'cīla "da! Kōō 'i 'lō min nēn ēn e drē "nyian 'i "būi Zozizan 'tū -a.

¹⁷ An ya 'i "būi Zozizan 'tū -a, mēin trū "baa 'nan Onezi "ta "lō "bē, 'i 'kūn 'i 'pē "fī "a, "le zī yīa dra paan 'mēn bē -yēē 'wī 'zū! ¹⁸ 'Wī oo 'wī nēn yāa drē 'yīē bē, 'yīan 'pēn -a! En te 'yīē fīēn nēn "da oo, 'yīan 'pēn -a! ¹⁹ 'Wī nēn an "ta 'bē vē 'yīē 'gūē, mēēn 'bē crēn -tēa 'an 'fī -a. Maan vē 'yīē 'nan, maan 'lējī bōala 'yīē. 'Pian -a -cīn 'e 'kōn "yīē 'jī 'nan, 'mēn fīēn a 'i da "nyian, kōō 'mēn "wēēan nēn i 'belīdi 'yī.

²⁰ An "būi Zozizan, mēin trū "baa 'nan, 'wī "yī "nēn maan laabū 'i 'lō bē 'i drē Minsan 'tō 'jī. Kū ya Zozinōn 'a, -yēē "wēēan 'i yra 'sī, 'i 'cī "nrandī -nōn 'mēn 'wī zīē -a drēdi -a. ²¹ An 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'yīē, kōō an yī -tēala 'i da 'nan, 'wī nēn maan laabo 'i 'lō bē yīa dra. 'Wī 'kpa, maan -tōa 'nan, i -taa -a drēlē e -cīala "da.

²² 'Wī nēn 'bē cī 'an 'bō 'le vē -a bē, -nyrēn 'gū. Maan laabo 'i 'lō 'nan 'i 'kōn "bū "tū man drē 'an nyinnan -a, kōō -a -cīn a 'an 'jī 'nan, 'cēē Bali trū 'badī -le "wēēan bē, Bali "wē "man -e 'o 'sī 'an man, te an "ta "lō 'ka 'va nun.

²³ Epafra "e 'nan, 'yēi 'tō bō. Zozi Crizi -le 'nyranman 'padī -le "wēēan kūē cī -a -pū 'kuin 'gū. ²⁴ Mark 'lee Ariza 'lee Dema 'lee Luk nēn, o "paa

'an 'va Bali -le 'nyranman 'panan bε,
o 'nan, 'wei 'tə bo.

²⁵Minsan Zozi Crizi -le "yi 'e 'kən 'ka
pεεnən 'va!

'Fluba nen min -tu -a cren
-tε
Ebre
'non le

Bali 'e 'fli koon minnun le 'e 'pi -a

¹ 'Li 'e tede be, Bali ciula 'e 'lewei vunen 'va, en e 'wi tin 'ba -kaa tranun le. E 'wi tin 'ba -wle 'e 'pa -a "kaga, en e ciula 'pe "kaga "ji te yaa tin "baa -wle. ² 'Pian tu -nyranman nen -kaa ci -ji 'gve, Bali 'e 'fli koon -cee 'e 'pi -a. Bali ciula "va, en e fe pegenon dre. Fe pegenon 'bo zie Bali -a -non -yre -yee ve -a. ³ Bali -pi zie, -yee Bali -le -dan koon -cee, en e Bali 'sia -pe pegenon 'ji. 'Pleble nen -a wei -lo be -yee -maan labli 'lee 'tre a -nan tian. -A -pi -towli zie -yee 'tredanon pegenon 'le 'wi 'wli di fui, en e -ku -nyenlea Bali nen 'pleble pegenon 'san -a be -a -pe "yi "da laji lou.

Bali -pi a -dan

⁴ Bali -pi zie -a -dan "mlian Bali -le 'pasianon pegenon nen laji be o da. Koo 'to -dan nen e "mlian o pegenon 'le ve da be, -a 'bo nen Bali -a -non -yre. ⁵ Maan ve zie 'nan -e 'wi nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, -a -cin 'e -traa 'ka 'ji. Koo e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Yie ci 'men 'nen 'a,
 -e 'e 'sia ceggv man be
 an dre 'i "ti "a.»

En "nyian 'nan:

«An -koon -a "ti "a,
 en e -koon 'an 'pi -a.»

'Wi zie Bali 'ka tian 'li -a vile 'yee 'pasiazan -tu man "fo "di. ⁶ En "nyian be Bali -taa 'yee 'nen flin 'pale -sia 'treda 'e 'pee. 'Wi nen 'e 'cren -tedi tu zie -a -ji 'wi 'a be -nyren 'gv.

«Bali "e 'nan 'yee 'pasianon pegenon nen laji be

'o "po soon "wlu, -e 'o bo!»

⁷ 'Wi nen Bali -le 'pasianon nen laji be -wee ve -a be, -nyren 'gv.

«Bali 'yee 'pasianon dre
 "le fulo 'pleble 'zv,
 en e 'e 'sunon dre
 "le 'te nren -le 'wi 'zv.»

⁸ 'Pian 'wi nen Bali -a 'vi 'e 'pi man be, -nyren 'gv. E 'nan:

«I ya Bali -a,
 en 'yie mingonnen -blidi 'leda "ka "di.
 'Wi tighi dredi -a nen
 i mingonnen -ble 'yie minnun da.

⁹ 'Yi 'a 'wi 'wli di "dredi ye "yi "di,
 'wi tighi dredi nen yia ye "yi.

-Yee "wean 'an 'bo nen 'yie Bali -a be,
 mein 'si "va,

en ci "nrandi nen e "mlian
 'i boenun pegenon 'le ve da be,
 maan -non 'yie.»

¹⁰ En Bali -a 'vi "nyian 'e 'pi man 'nan:
 «I ya Minsan -a.

Fe pegenon dredi pou sianan "be,
 i 'tre dre, en i labli dre.

¹¹ 'Tre 'lee labli 'nyan to a,
 'pian "i "ya wo -nan 'li 'trilii.

-Te so 'mon be, e sreman.

'Wi 'towli zie,
 -yee dra 'tre 'lee labli le.

¹² -Te so 'mon be,
 waa ta -fooman so -tre -a.

'Wi 'towli zie,
 -a 'bo nen yia dra 'tre
 'lee labli le.

'Pian 'yie ve be,
 i -fo -nan 'li 'trilii,
 en 'yie 'belidi 'leda "ka "di.»

¹³ 'Wi nen Bali 'ka tian 'li -a vile 'yee
 'pasianon nen laji be -a -tu le die, yaa
 'vi 'e 'pi le. Yaa 'vi -yre 'nan:

«'I 'nyran 'an 'pe "yi "da!

'I 'fo -nan zie, -trilii

-e 'an 'cen 'i 'nanmannon 'klidi man.»

¹⁴ Bali -le 'pasianon nen laji be -wee ve
 a "me 'ko? O ya Bali 'sunon 'a, en Bali o
 "paa -sia 'nan 'o 'pa minnun nen Bali
 o "sia 'wi 'ji be o va.

2

*'Wi nen Zozi -a 'vi be, te 'ka -fola 'ka
 "tren -sru "di!*

¹ Bali -pi -dan "mlian Bali -le
 'pasianon nen laji be o da. -Yee "wean
 'wi pegenon nen -kaa 'man -yee 'wi 'a be,
 e ya "le -kaa yie -traa "da, -e -kaa vile
 -kaa 'si -si tighi da di! ² -Kaa -taa 'nan,
 'winun nen Bali -le 'pasianon nen laji
 be waa 'vi 'li -kaa tranun le be, Bali -
 a "va 'nan 'o 'ta wola "da. 'Pian min
 nen ya 'a 'ta wolea "da "die, Bali 'wi

"nen koon -a san le. ³ 'Wl 'twli zle, -yee baa "nyian min nen ya'a 'wle "man -e Bali 'e 'si 'wl 'ji die -a man. Bali 'wl "nen -koonman -yre, e -ciala "da. Zozi nen Minsan a be, -yee 'vl 'e tede 'nan Bali min "sia 'wl 'ji. Minnun nen o 'wl zle -a 'man be, waa 'vl -cee 'wein 'nan 'wl 'kpa nen. ⁴ En 'wl nen waa 'vl be, Bali 'bo -a -ci koon 'nan 'wl tigli nen, koo e cila o va, en o -ce srøn "wl -dandannun 'lee 'lebo "fo wl 'to 'tudu pëenøn dre. En "nyian be, "yi 'to 'tudu pëenøn nen Bali lei 'saun -a -nøan "min le be, Bali -a pli o man 'e 'ci 'so 'a.

Zozi 'va nen min "sia 'wl 'ji

⁵ 'Tre -tre nen e -taa "be, kva -nan wl 'vl 'cee. 'Ka -to 'nan 'tre zle, Bali -le 'pasianøn nen laji be -wee "cee "paala di. ⁶ 'Wl nen 'e 'cren -tedi Bali -le 'fluba 'ji be, 'ka 'ci "nrøn "da. E ya 'e 'cren -tedi fe -to -nan 'nan:

«-Me "nen blamin -a,
en 'i 'bo Bali,
'i 'ci "nrønman "da?
En -me "nen Blamin -pi -a,
en 'i 'bo Bali,
-a -nan wl a 'i man?

⁷ I Blamin -pi dre "wennøn 'yie 'pasianøn nen laji be o man to "wennøn 'a.
"Be -sru, i 'to -dan nøn -yre,
en yia 'to wu.

⁸ Yia -to mingønnen -a fe pëenøn da.»
-Te waa 'vl 'nan Bali Blamin -pi -to mingønnen -a fe pëenøn da be, fe -to 'ka 'e 'sidi "va "fo "di. 'Pian ka'a 'wl zle -a -kønnen 'ye to 'gøe -a -ji di. ⁹ 'Wl nen -cee -taa "be, -nyren 'gv. Bali Zozi dre "wennøn 'yee 'pasianøn nen laji be o man to "wennøn 'a. Bali ci a "yi "le "wean e 'wl zle -a dre, 'nan -e Zozi 'e 'ka blamin pëenøn 'leji. 'Be nen 'gøe -kaa -taa "men 'nan, Bali 'to -dan -nøn -yre, en yaa 'to wu, -a yra nen yaa 'yi -kaa man be -yee "wean.

¹⁰ 'Wl 'kpa nen, Bali nen e fe pëenøn dre, en -yee -maan e ya -nan tian be, e ya "va 'nan 'yee 'nennun "kaga 'o 'yee -dan ci yi. -Yee "wean yra yidi man be Bali Zozi dre min tigli 'a, 'nan -e 'e Bali va -si 'le 'so minnun le. 'Wl nen Bali ci "va "be -nyren zle.

¹¹ Zozi nen e blamin -le 'wl 'wli di fui be, -a "ti "nen Bali -a. En minnun nen Zozi 'wee 'wl 'wli di fui be 'o "ti "dra -twli 'o 'vale Zozi 'a. -Yee "wean Zozi 'ka 'yra tea o laabodi -a 'e "bunun di.

¹² Koo yaa 'vl Bali le 'nan:

«Mein 'nan wl ve 'an "bunun le.
Mein 'to dra -dan minnun pëenøn nen o dre 'yie ve -a be o yie man.»

¹³ En yaa 'vl "nyian 'nan:

«'Men yi -teradi pëenøn a Bali da.»

Yaa -to "nen "nyian -a vidi -a 'nan:

«Maan nen 'gv,

kve ci 'nennun nen i o -nøn 'men be waa.»

¹⁴ 'Nennun zle o o -ya blamin -a. En -kaa -taa 'nan, yi -to baa "be -e blamin 'e 'ka Satan -le 'pleble a blamin da -le "wean. 'Wl zle -yee "wean nen o Zozi 'ya blamin -a, en e -ka yiba "plan da, 'nan -e 'e Satan -le 'pleble 'le 'ka. ¹⁵ E dre zle 'nan -e minnun nen -wee "klandi -ka 'lo -le "wean o ya Satan -le nannun a be, Zozi 'e 'o 'si Satan -lo nannunba -ji.

¹⁶ Maan 'nan 'an ve 'cee 'nan, Bali -le 'pasianøn nen laji be, o va 'padi -le "wean "cee Zozi 'ta di, 'pian e -ta 'pale Abraam kluda 'nøn 'va. ¹⁷ -Yee "wean nen Zozi dre blamin -a. E dre zle 'nan -e 'e -kaa blaminun 'sia -pe pëenøn 'ji. 'Nan -e 'e -kala "dredi -a Bali -panzan -dan nen minnun nyrinda -sean "da en 'e 'ta wola Bali wei da be -a. E wu "man en 'e -ka 'nan -e minnun pëenøn 'o dre 'saun Bali 'le. ¹⁸ Zozi 'kolaman 'padi -a -kaa 'va, koo yra yidi nen e baa -kaa man be, e 'bo -yee "man. En "nyian Satan nen e -kaa man -taan "be, e -yee "man -tan.

3

Zozi -dan "mlian Moizi da

¹ 'An "bui Zozinøn, ka dre Bali -le ve -a, koo Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'ku laji. -Yee "wean 'ka 'ci "nrøn Zozi da. Bali -a 'pa 'sia 'treda, en -yee dre -cee Bali -panzan -dan a. -A 'bo 'le 'wl nen -kaa ve minnun le. ² Bali Zozi 'si "va en yaa dre 'a. Zozi 'ta 'wola -a wei da. 'Wl 'twli zle -a 'bo nen Moizi -a dre 'li. E 'ta 'wola Bali wei da, te -yee ci Bali -le minnun 'lezan 'a. ³ 'Pian Zozi -dan "mlian Moizi da. -A -cin 'e 'to 'ka 'ji

'nan, min nen e 'kən 'tə bε, -a 'tə "we e "mlian 'kən 'bə nen yaa -tə bε -a da.
 4 En "nyian bε, 'kən 'tədv pεenən nen 'trɛda bε, blamin 'bε -tə, 'pian Bali 'bε fε pεenən drε.

5 'Li bε, Moizi a Bali 'suzan "tun "a Bali -le minnun yei. E 'ta 'wɔla Bali wei da, en 'wɪ nen Bali "ta -a dra bε, -a 'bə nen yaa ve Bali -le minnun lε.
 6 'Pian Crizi -le vε bε, Bali -pɪ nen, en Bali 'yee minnun pεenən 'pɛba 'wɔ -yrə. -Kaa ya Bali -le minnun -a, 'pian e ya 'nan te -kaa 'pɛ -sru 'e 'təa dɪ, en -kaa yi -tɛra Minsan da ci "nrandɪ -a.

Bali -le minnun 'o "trɛn -təa Bali wei lε!

7 'Wɪ zɪε -yee "wεan nen 'ka "trɛn "tə 'wɪ nen Bali lei 'saun -a 'vɪ bε -yrε. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «-Te cεεɣv nen

ka cɪ Bali wei mannan bε,

8 te 'ka "trɛn "yuyu 'tan dɪ!

Te 'ka 'wɪ drε

"le 'ka tranun -le 'wɪ 'zɔv dɪ!

Te o ya "bui "da bε,

'o 'ci -tə lou 'an man,

en waan 'le wεela.

9 An 'wɪ "kaga drε 'o yiε man

lε -fuba sinjɛn wlu paan "le 'nan -e 'waan 'tə vɪ,

'pian 'bε 'nan nen 'o 'ci -tə lou 'an man, en waan 'le wεela.

10 -Wee 'wɪ drɛdɪ 'an 'ci srε,

en maan 'vɪ 'an 'fli lε 'nan:

«Tɔv pεenən man bε

-wee -wulo -ji "nrəndɪ o "sia 'an man -kɔɔbli.

-Si nen an cɪ -a -kɔɔnnan -wlε "bε,

o 'ka 'bε 'va dɪ.»

11 -Yee "wεan 'bli 'fə 'an 'ji o man,

en an -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bε,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!» »

12 'An "bɔv Zozinən, 'ka yiε 'tə 'ka 'fli -va! Min -wɪdɪ "nen ya'a yi -tɛala Bali da dɪ, -e 'e 'si Bali -sru "bε, te 'e 'kən 'ka yei "dɪ. 13 'Pian yi -tədv pεenən man bε, 'ka cin "koe "tə 'ka da! 'Wɪ nen Bali -le 'fluba -a 'vɪ 'nan, -te cεεɣv nen ka cɪ Bali wei mannan bε, -te e ya tian 'cee vε -a bε, 'ka cin "koe "tə 'ka da! -Te ka ya 'wɪ zɪε -a drɛnan bε, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka

'kɔlamən min -tɔv man yɪdɪ -a 'ka yei -e -a san 'e "trɛn "yuyu 'tan Bali va dɪ.

14 Fε nen maan ve zɪε -yεε cɪ 'nan, -te -cee yi -tɛradɪ Bali da -ji, -kaa 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ dɪ -trilii en -kaa 'le 'sran bε, te -kaa 'vale Crizi -a -cεε 'ta 'wɔla. 15 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «-Te cεεɣv nen ka cɪ Bali wei mannan bε,

te 'ka "trɛn "yuyu 'tan

"le 'ka tranun -a drε "bui "da bε

-yee 'wɪ 'zɔv dɪ!»

16 Tɔv zɪε -a man bε, -tinun lε nen Bali 'wɪ tin 'ba, "bε -sru en 'o 'ci -tə lou Bali man? Minnun pεenən nen Moizi o 'si nɔanba -ji Ezipti bε o nen. 17 En "nyian -tinun man nen Bali ci srε lε -fuba sinjɛn wlu? Minnun nen o 'wɪ 'wɪdɪ drε en o kaa "bui "da bε o nen. 18 Bali -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bε,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!»

-Tinun -le 'wɪ nen Bali -a 'vɪ? Minnun nen o Bali wei -fɔla 'o "trɛn -sru "bε o nen. 19 'Wɪ pεenən nen e 'bɔ -kaa tranun man zɪε, yaa -kɔɔnman -cεε 'nan, wa'a yi -tɛlɛa Bali da dɪ -le "wεan, wa'a bɔlɛ fenan nen Bali -a 'pla -wee 'flinla "nan "a bε, -a -nan dɪ.

4

1 -Te Bali -a 'vɪ 'nan, e fε -tɔv -nan 'pla minnun -le 'flinla "nan "a bε, -kaa yiε 'tə -kaa fli -va, "tɔɣɔ -kaa 'va min -tɔv 'e vɪlɛ 'e bɔ 'flinla "nan zɪε -a -nan dɪ!

2 Kɔɔ -kaa Bali -le 'wɪ 'nɔnnən 'man "le zɪ -kaa tranun -a 'man "bui "da bε -yee 'wɪ 'zɔv. 'Pian wa'a 'silɛa 'wɪ 'a dɪ, -yee "wεan nen wa'a "nen -blɪlɛ dɪ. 3 -Kaa nen -kaa yi -tɛra 'wɪ 'nɔnnən zɪε -a da bε, -kaa bɔa 'flinla "nan "nen Bali -a 'vɪ bε -a -nan. Kɔɔ yaa 'vɪ -kaa tranun "le "man 'nan:

«'Bli 'fə 'an 'ji o man,

en an -tə "da 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla "nan "a bε,

wa'a bɔa -nan 'li "fo "dɪ!» »

'Flinla "nan zɪε Bali -a 'pla 'li 'e 'cɛn tɔv nen e 'trɛ 'lee la dra bε -a man. 4 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Zɪ Bali fε pεenən drε

yi -tədv 'shɛɛdv bε,

-a 'sɔravlizan da bε,

en e flinla.»

⁵ 'Pian 'fluba nen -kaa 'sia -a ta vnan 'gυe, e ya 'e 'cren -tedi 'nan:

«Fenan nen maan 'pla -wee 'flinla
"nan "a be,

wa'a bəa -nan 'li "fo "di!»

⁶ -Kaa tranun nen o Bali -le 'wι 'nənnən 'man 'e tede be, wa'a 'ta wolea "da "di, -yee "wean nen wa'a bəle 'flinla "nan zιe -a -nan di. 'Pian Bali a "va 'nan minnun 'o 'bə -nan. ⁷ -Yee "wean e yi -tv kəon minnun le "nyian. Yi zιe yaa 'tə 'pa cεεγυ. Le "kaga "be -sru Bali cila David -va en e yi zιe -yee 'wι 'vι. Yaa 'vι 'nan:

«Te cεεγυ nen

ka ci Bali wei mannan be,
te 'ka "trəen "yuyu 'tan di!»

⁸ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Zozue 'bəla -kaa tranun -a Kanan 'leɣlən 'ji 'vaa "be -sru en David -a 'vι. 'Wι zιe -yεε -kəonman 'nan 'flinla "nan "nen Bali -a 'vι be, -a -nan "cεε Zozue 'bəla -kaa tranun -a di. ⁹ -Yee "wean 'flinla "nan "nen Bali -a 'vι be, e ya tian Bali -le minnun man -pennan. ¹⁰ Min nen e 'flinla "nan zιe -a 'yi be, -a san 'flan 'yee 'nyranman pεenən 'padi -a "le zι Bali flinla yi 'səravlizan da be -yee 'wι 'zv. ¹¹ -Yee "wean -kaa -cee 'pleble pεenən 'sia, -e -kaa bə 'flinla "nan zιe -a -nan! -Kaa dre zιe, -e min -tv 'e vιe 'e 'kən -kaa yei -e 'e 'wι dre "le -kaa tranun -le 'wι 'zv di. Wa'a 'ta wolea Bali wei da di, en wa'a bəle 'flinla "nan zιe -a -nan di.

¹² Bali wei be, fe -tv nen -a yie a "man "be -nyren. -A "koe "a 'e da, en -a 'le a "man 'e "mlian sen 'le "fli "da. -Te Bali 'wι tin 'ba min le be, e -wlamlan min man -wliidi. Min 'wle 'fənan 'e cin "nen, 'lee min 'wle 'ji -srun, 'lee min lei, 'lee fe pεenən nen min ji be, -a -tv 'ka 'fo "man 'e yəodi di. Min -wulo -ji "nrəndi pεenən, 'lee 'wι yəodi pεenən nen min ji be, Bali wei -a ta bəala 'vaa en e tin -tea "da. ¹³ Fe -tv "ka -e 'be 'fə 'e yəodi Bali man di. Bali -a pεenən 'nan ye, kəo -a ta a 'e 'sidi -yre "fo. 'Wι pεenən nen min -a dre be, Bali le nen yaa -sru "ve.

Zozi 'be -cee 'wι ve Bali le

¹⁴ -Cee Bali -panzan -dan a, e ya Bali "srən. Zozi nen Bali -pi -a be, -nyren.

-Yee "wean 'wι nen -kaa yi -tera "da en -kaa ve minnun le be, te -kaa 'pe 'e plv "man "fo "di! ¹⁵ -Te -kaa "koe 'ka -kaa da Bali -sru 'ta wodi -a diε, -cee Bali -panzan zιe 'wι nen -kaa man be yaa -təa. Kəo Satan nen e -kaa 'man -taan "be, e -yee 'man -tan, 'pian ya'a 'wι 'wliidi "təwli "drele "fo "di. ¹⁶ -Yee "wean -kaa yi -tera Bali da, -e -kaa -pli -yee mingənnən pein man. Fe zιe -a -nan nen -kaa nyirinda -sean Bali da, en e 'yi "dra -cεε tv nen -kaa 'mean dre 'nan 'e 'pa -kaa 'va be -a man.

5

¹ Min nen Bali -a "sia "va 'e 'panzan -dan a be, yaa "sia "va minnun yei, 'nan -e min zιe 'yee 'su o pεenən 'le ve -a. -Te min 'wι 'wliidi dre 'nan en e -ta -a -nan fe -a be, min zιe -yεε -nəan Bali le. ² Bali -panzan -dan 'bə be, minnun nen o 'wι 'wliidi "dra te wa'a -ci təa diε, e -wee 'wι 'ci maan. Kəo tv -mie bəa "be, -a 'bə "nyian e 'wι 'wliidi "dra. ³ -Yee "wean e 'yee 'wι 'wliidi "man fe -nəan Bali le, "le zι e minnun -le ve dra be -yee 'wι 'zv.

⁴ Min "cεε 'e 'fli -təa Bali -panzan -dan a di. Bali 'bə 'be min -təa 'e 'panzan -dan a "le zι -yaa dre Arən le 'li be -yee 'wι 'zv.

⁵ 'Wι pεenən zιe -yεε dre "nyian Crizi -le ve -a. -Yεε "cεε 'e 'fli -tə Bali -panzan -dan a di. 'Pian Bali 'be -tə 'e 'panzan -dan a. Bali -a 'vι -yre 'nan:

«Yie ci 'men 'nen 'a,
-e 'e 'sia cεεγυ man be

an dre 'i "ti "a.»

⁶ En Bali -le 'fluba 'ji be, Bali 'wι tin 'ba "nyian fe pee -nan. E 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Melcisedek -le 'wι 'zv,

en i -fo "a 'li 'trilii.»

⁷ Tv nen Crizi a 'trəda be, e Bali tru 'ba 'pleble, te -a yie 'yi -sean 'e da. En Bali nen e -kəlaman -a 'sidi -a -ka 'lə be, ya'a wei 'tulea nan di, kəo Crizi man a 'e wodi -e 'e 'ta wola 'wι pεenən nen Bali -a ve be -a da. ⁸ Crizi a Bali -pi -a, 'pian yra yidi pεenən nen e 'bə "man "be, -yεε 'ta woladi Bali -sru paa "ji. ⁹ Zi Zozi cεen 'wι pεenən 'le səodi man Bali 'le be, -a -nan nen e dre minnun pεenən

nɛn o 'ta 'wɔla -a wei da bɛ o 'sizan 'wɪ 'ji -a 'li 'trilii. ¹⁰ ɛn Bali -a drɛ 'e 'panzan -dan a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zɔ.

'Cee yi -tɛradɪ Zozi da 'e 'kɔ 'e 'lɛ

¹¹ 'Wɪ zɪɛ -a da bɛ, 'wɪ "kaga "a 'kɔ 'ji -e 'kɔ tin 'ba 'cɛɛ. 'Pian -a -ci vɪdɪ 'cɛɛ bɛ e ya 'plɛblɛ, kɔɔ ka'a 'wɪ 'ci maan tada dɪ. ¹² Ka 'mɔn Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji paan "le -e te ka drɛ 'ji ceje, 'pian kaa -kɔɔnman 'nan Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji wɪ "wɛnwɛnnɛnnun bɛ, -a 'bɔ nɛn min 'e "paa 'ka 'ji. 'Ka 'fli dra tian "le 'nɛn 'linɛnnun -le 'wɪ 'zɔ, 'nɔnnɔn 'va nɛn ka cɪ, ka'a 'kɔlaman fɛ 'plɛblɛ 'blɪdɪ -a dɪ. ¹³ Min oo min nɛn e cɪ 'nɔnnɔn 'va bɛ, te -a san a tian "le 'nɛn 'linɛn 'le 'wɪ 'zɔ. Ya'a 'wɪ "yi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'cɛnnan 'e cin man tɔa dɪ. ¹⁴ 'Pian min cejenun 'bɛ, fɛ 'plɛblɛ 'va nɛn o cɪ. -Wee 'ta wɔdɪ Bali -sru "bɛ, o 'wɪ "kaga tranla, ɛn o 'wɪ "yi 'lee 'wɪ 'wɪdɪ 'cɛnnan 'e cin man -tɔa.

6

¹ -Yee "wɛan -kaa kɔ -kaa 'lɛ zia, -e 'wɪ nɛn waa "paaman min ceje ji bɛ, 'ka -tranla! 'Wɪnun nɛn Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji 'wɪ "wɛnwɛnnɛnnun -a bɛ, 'ka 'bɛ 'tɔ! 'Wɪnun zɪɛ -nyrɛn 'gɔ, min 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'e 'fli -nɔn Bali lɛ, ɛn min 'e yi -tɛra Bali da, ² ɛn min -batize drɛdɪ da wɪnun, ɛn min -pɛ pladɪ min da, ɛn -kanɔn wluandɪ da wɪnun, ɛn tɔ -fɔla "da "ji Bali minnun -le tin "baa bɛ -a da 'wɪnun. 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, kɔ 'ka "vale 'kɔ 'bɛ "paaman "nyian 'ka 'ji dɪ. ³ 'Pian kɔ ya "vale, -te Bali wɪ "man "bɛ -kaa -kɔ -kaa 'lɛ zia, -e 'wɪ nɛn waa "paaman min ceje ji bɛ, 'ka -tranla!

⁴ Minnun nɛn o 'ta 'wɔla Zozi -sru fɔɔnɔn, "bɛ -sru 'vaa -e 'o pei 'fɔ "man "bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da! Minnun zɪɛ Bali o man drɛ 'wein 'yee 'tɛ 'san -a, ɛn e 'yee "yi "nɔn -wɪɛ. Bali lei 'saun drɛ -wee vɛ -a. ⁵ ɛn "nyian bɛ, zɪ Bali wei cɪ 'kpa bɛ, waa -tɔ. ɛn 'plɛblɛ nɛn Bali -taa 'yee mingɔnnɛn -blɪɛ -a bɛ, wɛɛ 'tɔ "nyian. ⁶ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa -tɔ 'vaa "bɛ -sru ɛn 'o pei 'fɔ Zozi man. Min nɛn e 'wɪ zɪɛ -a drɛ bɛ, -si pee "ka -e 'e 'fli -nɔn Bali lɛ "nyian dɪ. Kɔɔ 'wɪ zɪɛ

-a drɛdɪ bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan, ya'a Bali -pɪ 'silɛa min -a dɪ, ɛn yaa pɛin "nyian yiba "plan da, te minnun -a "srɔnman.

⁷ -Kaa -kɔɔn fei nɛn min -a "paa bɛ, -a man. Laa -fɛan "man, -e fɛ 'wɪɛ nɛn waa -fɔ fei zɪɛ -a da bɛ, e 'bɔla "kaga min nɛn -yee fei cɪ -a bɛ -yrɛ. Tɔɔn te Bali -le -fɛa a 'trɛ zɪɛ -a man. ⁸ 'Pian -te fei zɪɛ lu -wɪdɪ 'bɛ bɔa "da "bɛ, min nɛn -yee fei cɪ -a bɛ ya'a "nɛn 'ble dɪ. -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e ya "le fei zɪɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, tɔ 'ka "nyian -fulɛ "kaga "dɪ, -e Bali 'e tin -tɛ "da -e 'e -nan -nyan 'tɛ 'a.

⁹ 'An beenun, kɔ 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ -a, 'bɛ a zɪ. 'Pian kɔ yi -tɛala "da 'nan 'cee vɛ bɛ, ka ya -si tɪglɪ nɛn min 'sia 'wɪ 'ji "da "bɛ -a da. ¹⁰ Kɔɔ Bali a tɪglɪ, ɛn 'cee 'nyranman nɛn 'ka "paa bɛ -a -cin 'ka 'saan "ji "dɪ. ɛn "nyian 'cee 'pa nɛn kaa wo Zozinɔn 'va 'cee Bali yɪdɪ "yi "le "wɛan bɛ, -a -cin 'ka 'saan Bali ji dɪ. ¹¹ Kɔ ya "vale 'nan 'ka 'fɔ 'wɪ zɪɛ -a drɛnan -trilii, -e 'wɪ nɛn 'ka yiɛ yra -yrɛ "bɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a "fo. ¹² Kɔ 'ka "va 'nan 'ka 'pɛ 'e plɔ Bali -sru 'ta wɔdɪ man dɪ. Minnun nɛn o yi -tɛra Bali da, ɛn o -pɔan 'sɔ bɛ, 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a! Kɔɔ minnun 'bɔ zɪɛ, fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e -nɔan "minnun lɛ bɛ, o -taa -a yɪɛ.

Bali ci 'ka 'limlan dɪ

¹³ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan, 'e "ta fɛ -tɔ -nɔan -yrɛ, ɛn yaa -ci pɛ wluan 'e 'bɔ 'fli da. Kɔɔ fɛ -tɔ "ka -e Bali 'e 'pɛ wluan 'bɛ da, te 'bɛ -dan "mlian Bali da dɪ. ¹⁴ -Yee "wɛan yaa 'vɪ Abraam lɛ 'nan:

«Maan ve 'yiɛ 'nan,
an -taa "fɛa vɪɛ 'i man,
ɛn an -taa 'i kluda 'nɔn drɛɛ "kaga.»

¹⁵ Abraam 'e -pɔan "sran 'e cin da, ɛn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ yaa man -pɛn. -Yee "wɛan "bɛ -sru e drɛ -yee vɛ -a.

¹⁶ -Te min "ta 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ wuanla bɛ, fɛ nɛn -a -dan "mlian "da "bɛ, -a man nɛn 'e 'pɛ wuanla. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan 'wɪ tɪglɪ nɛn yaa 'vɪ, te -sa 'ka "nyian "da "dɪ. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a drɛ Abraam lɛ. 'E 'pɛ wluan 'e 'fli da, 'nan -e minnun nɛn o -taa 'wɪ zɪɛ -a "nɛn "blɪɛ bɛ, 'o -tɔ 'nan 'wɪ 'kpa

nɛn yaa ve. ¹⁸ Bali -a 'vɪ Abraam lɛ 'nan e "ta fɛ -tʊ -nɔan -yrɛ, ɛn Bali e 'pɛ wluan 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -a -ji. 'Wɪ "fli zɪɛ -a drɛdɪ -a bɛ, Bali -a kɔɔn -cɛɛ 'nan -te 'e 'wɪ 'vɪ bɛ, 'e 'ci 'ka 'limlan 'li "fo "dɪ. ɛn ya'a 'kɔlaman -e 'e 'wlu 'sɛn dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ya "le -e -kaa "koe "tɔ -kaa da, -e 'wɪ nɛn -kaa yɪɛ yɾa -yrɛ "bɛ -kaa man -pɛn. ¹⁹ 'Wɪ nɛn -kaa yɪɛ yɾa -yrɛ "bɛ, 'wlu wɪ "cɛɛ dɪ, ɛn -yɛɛ -maan -e -kaa tɔ 'plɛblɛ. Zozi lɛ nɛn -kaa yɪɛ yɾa, ɛn -yɛɛ wla fɛnan nɛn Bali cɪ bɛ -a -nan. ²⁰ Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn Zozi -trɔa -kaa 'lɛ, 'nan -e 'e 'pa -kaa 'va. Kɔɔ -yɛɛ drɛ -cee Bali -panzan -dan a, "le zɪ Mɛlcisedɛk cɪ Bali -panzan -a 'li bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ. ɛn e -fo -a 'li 'trilii.

7

Mɛlcisedɛk -le 'wɪ

¹ Mɛlcisedɛk zɪɛ e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a, ɛn e ya Bali nɛn fɛ pɛɛnɔn 'ta lou "bɛ -a -panzan -a. Tʊ nɛn Abraam "sia mingɔnnɛnnun 'klɪnan, ɛn e ya -tanan bɛ, -a -nan nɛn Mɛlcisedɛk -kʊ -a 'lɛ, ɛn e -fɛa 'vɪ "man. ² Fɛnun pɛɛnɔn nɛn Abraam -a 'si te e mingɔnnɛnnun klɪ bɛ, yaa -fuzan -nɔn Mɛlcisedɛk lɛ. Mɛlcisedɛk -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra. ɛn "nyian bɛ, e ya Salem 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a. -A -ci nɛn 'nan, mingɔnnɛn nɛn e -fɔdɪ -trɔɔ -nɔan "min lɛ. ³ Min -tʊ 'ka Mɛlcisedɛk "tɪ tɔa dɪ, ɛn min -tʊ 'ka -a "bʊ tɔa dɪ, ɛn min -tʊ 'ka -a tra -tʊ tɔa dɪ. Min -tʊ 'ka -a -yadɪ 'lee -a -kadɪ tɔa dɪ. -Yɛɛ 'wɪ drɛ "le Bali -pɪ -le vɛ drɛ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ, e -fo Bali -panzan -a 'li 'trilii.

⁴ Mɛlcisedɛk -le -dan nɛn, e cɪ -a 'li bɛ, -kaa ci "nrɔn "da! Abraam 'bɔ nɛn e ya -kaa tra tɛdɛ -a bɛ, fɛnun pɛɛnɔn nɛn yaa 'si mingɔnnɛnnun lɔ bɛ, yaa -fuzan -nɔn -yrɛ. 'Wɪ zɪɛ yaa -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, Mɛlcisedɛk -dan "mlian Abraam da. ⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Levi kluda 'nɔn nɛn Bali -pannɔn 'a bɛ, 'o fɛ -fuzan 'si Izrael 'nɔn 'lɔ. Levi kluda 'nɔn 'lee Izrael 'nɔn bɛ, o pɛɛnɔn a Abraam kluda 'nɔn 'a. ⁶ 'Pian Mɛlcisedɛk 'ka Abraam kluda min -a dɪ, ɛn -yɛɛ fɛ -fuzan 'si Abraam -lɔ. ɛn "nyian bɛ,

Abraam nɛn Bali -a 'vɪ 'e 'cɛn 'nan, e "ta fɛ -tʊ -nɔan -yrɛ "bɛ, Mɛlcisedɛk -fɛa 'vɪ "man. ⁷ -Kaa -tɔa 'nan min ceje 'bɛ -fɛa ve 'nɛn "wɛnnɛn man. -Sa 'ka 'wɪ zɪɛ -a da dɪ. ⁸ Levi kluda 'nɔn 'bɔ nɛn o fɛ -fuzan "sia bɛ, blaminnun nɛn waa, o kaa "le -cee 'wɪ 'zʊ. 'Pian Mɛlcisedɛk nɛn e fɛ -fuzan 'si Abraam -lɔ bɛ, waa crɛn -tɛ 'nan, -a yɪɛ a "man 'li 'trilii. ⁹ Levi kluda 'nɔn lɛ nɛn minnun fɛ -fuzan -nɔan. 'Pian Levi 'bɔ fɛ -fuzan -nɔn min lɛ. -Yɛɛ drɛ -a tra Abraam -le fɛ -fuzan -nɔndɪ -a Mɛlcisedɛk lɛ. ¹⁰ Tʊ nɛn Abraam fɛ -fuzan -nɔan Mɛlcisedɛk lɛ bɛ, te wa'a tian Levi -yalɛ dɪ. 'Pian te Bali -a 'pla 'e 'cɛn 'nan, Levi a Abraam kluda min -a, -yɛɛ "wɛan o -kɔlaman waa ve 'nan Levi 'bɛ -nɔn.

¹¹ Bali -pan nyranman nɛn waa -nɔn Levi kluda 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ -maan min 'ta wɔla Moizi -le -pei -tɔ wɪnun da, 'pian ya'a 'kɔlaman -e 'e min drɛ 'saun Bali 'lɛ dɪ. "Te e min dra 'saun Bali 'lɛ bɛ, "te Bali 'ka 'talɛ 'e 'panzan pee -a dɪ. 'Pian -kaa 'yɪ 'nan, e -ta 'e 'panzan pee -a. 'Bɛ a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ, ɛn e 'ka "le Levi kluda min nɛn Arɔn -a bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zʊ dɪ. ¹² Bali -pan nyranman nɛn Levi kluda 'nɔn -a "paa bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ Bali -a -pɛ man 'lila. -Yɛɛ "wɛan e -pei -tɔ wɪ man lila "nyian. ¹³ Kɔɔ min 'bɔ nɛn o -yɛɛ 'wɪ 'vɪ 'gʊɛ, e 'ka Levi kluda min -a dɪ, ɛn -a kluda min -tʊ 'ka tian 'li Bali -pan nyranman 'palɛ dɪ. ¹⁴ -Kaa -tɔa 'wein 'nan, -kaa san Zozi Crizi a Zuda kluda min -a. ɛn tʊ nɛn Moizi Bali -pannɔn 'le 'wɪ ve bɛ, ya'a Zuda kluda 'nɔn 'fɔlɛ "va "dɪ.

¹⁵ 'Wɪ 'kpa nɛn, Bali -pei -tɔ wɪ man 'lila. Kɔɔ Bali -ta 'e 'panzan pee -a, te 'bɛ a "le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ. ¹⁶ E 'ka Bali -pannɔn kluda min -a 'vaa ɛn Bali -a -tɔ 'e 'panzan -a dɪ. 'Belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -yrɔ, -yɛɛ "wɛan yaa -tɔ. ¹⁷ Zɪ e cɪ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«I ya 'an -panzan -a,
"le Mɛlcisedɛk -le 'wɪ 'zʊ,
ɛn i -fo "a 'li 'trilii.»

¹⁸ 'Wɪnun zɪɛ -wɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan, -pei -tɔ wɪnun nɛn Bali -a -nɔn Moizi lɛ bɛ, Bali -a klu -sran ji. Kɔɔ 'plɛblɛ 'ka -yrɔ "dɪ, e ya 'wɪ "tun "a, ¹⁹ ɛn

ya'a -kələle min dredi -a 'saun Bali 'le di. 'Be nen 'gυe, fe nen e ci 'kpa e "mlian -a pɛnən da be, -kaa yie yra -yre, en -yee -kaa -pliman Bali man.

²⁰ En "nyian be, Bali -a -ci -pe wluan. -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'e 'pe wunləa 'vaa en e Levi kluda 'nən dre 'e 'pannən 'a di. ²¹ 'Pian Bali -a -ci -pe wluan 'vaa en e Zozi dre 'e 'panzan -a. Koo e ya 'e 'cɛn -tedi 'nan:

«'An 'bə Minsan be,
maan -ci -pe wluan,
en 'an wei 'ka 'limlan 'li "fo "di.
I ya 'an 'panzan -a,
en i -fo "a 'li 'trilii.»

²² Zi Bali Zozi -tə 'e 'panzan -a be, yaa -ci -pe wluan, 'pian ya'a Arən -le ve -ci -pe wunləa di. 'Wɪ zɪe -yee -koonman -cɛɛ 'nan, fe nen Bali -a 'si en e blamin pli 'a 'e man "nyian 'e 'pee be, e "mlian -a tede ve da. En Bali Zozi -tə -ji 'nan -e -kaa -tə 'nan 'wɪ 'kpa nen.

²³ -A -cin 'e 'kən -kaa 'ji "nyian 'nan, Bali -pannən nen Arən kluda 'nən 'a be, o ya "kaga, "təgə -te o va min -tu -ka be, -e Bali -pandi 'e 'le 'tə. ²⁴ 'Pian Zozi yie a "man 'li 'trilii, -yee "wean min -tu "ka -e 'e Bali -pan -a "pa 'ji di. ²⁵ 'Be nen 'gυe, minnun nen o ciɪa Zozi 'va, en o pli Bali man be, Zozi o "sia 'wɪ 'ji 'li "fo "le ve -a. Koo Zozi yie a "man 'li 'trilii, 'nan te e Bali tru "baa -wle.

²⁶ Bali -panzan -dan nen -a 'wɪ ci -kaa man be, -a 'bə nen Zozi 'a. E 'sə Bali le, ya'a 'wɪ 'wɪdi "tu dreɛ di, en 'tə 'ka 'e 'padi "man "di. Bali -a 'si 'wɪ 'wɪdi "drenən yei, en e -kɪ -a laji lou. ²⁷ Bali -pannən -dandan nen -a tedenun -a be, o 'bə 'fli -le 'wɪ 'wɪdi "man fe -nən Bali le. "Be -sru 'vaa -e 'o min nen e 'wɪ 'wɪdi dre en e -ta -a -nan fe -a be, -yee ve -nən Bali le. 'Pian Zozi 'le ve 'ka dreɛ zi di. Koo zi Zozi wu "man en e -ka yiba "plan da be, -cee 'wɪ 'wɪdi pɛnən 'nan fe nen yaa -nən 'li "fo "le ve -a. ²⁸ Moizi -le -pei be, blamin nen tu -mie bəa e 'wɪ 'wɪdi "dra be, -a 'bə nen -pei -a -tə Bali -panzan -dan a. 'Pian 'be nen 'gυe, Moizi -le -pei klu -sran. Koo zi Zozi cɛɛn 'wɪ pɛnən 'le sədi man Bali 'le be, Bali 'e 'pe wluan, en 'e 'pɪ -tə 'e 'panzan -dan a 'li "fo "le ve -a.

8

-Cee Bali -panzan -dan nen Zozi 'a

¹ 'Wɪ pɛnən nen kɪ ci -a vɪnan 'gυe, -a -wulo nen 'gυ. -Cee Bali -panzan -dan a laji lou. E ya 'e -nyrandi Bali nen 'yee mingənnən pɛin -da be -a -pe "yi "da. ² E ya Bali -pan nyranman 'panan fɛnan 'saun nen Bali -a man dre 'wɪ zɪe -a drenan -a be -a -nan. Blamin "cɛɛ fɛnan zɪe -a man dre di, 'pian Bali 'be man dre 'e 'bə 'a.

³ Bali -panzan -dan pɛnən nen waa -təa "be, waa -təa 'nan -e 'e Bali -pan nyranman 'pa. -Yee "wean -cee Bali -panzan -dan "e "fe -tu -nən "nyian Bali le. ⁴ "Te Crizi 'e 'kən tian 'trɛda be, "te e 'ka Bali -panzan -a di. Koo Bali -pannən a -nan 'va. En o ya Bali -pan nyranman 'panan "le zi Moizi -le -pei -a 'vɪ be -yee 'wɪ 'zɪ. ⁵ Bali -pan nyranman nen minnun zɪe waa "paa be, e ya "le -a 'kpa nen waa dra laji be -a -koon "manve -le 'wɪ 'zɪ. Koo zi Bali -a 'vɪ Moizi le 'nan 'e -tandan -tə 'yre be, yaa 'vɪ 'nan:

«'I dre "yi!
-Tandan nen maan koon 'yie
te i ya pən da be,
-a 'lein nen 'i -tə 'mɛn.»

⁶ Bali -pan nyranman nen Bali -a -nən Zozi le be, -a 'kpa "mlian Bali -pannən pɛnən 'le ve da. Koo Zozi nen Bali -a 'si en e Bali 'lee blamin yei "sen 'e cin va "nyian 'e 'pee. En blamin 'lee Bali yei "sendi 'e cin va pee zɪe -a 'kpa "mlian -a tede ve da. Koo fe nen Bali -a 'vɪ 'nan 'e -nən "blamin le 'wɪ zɪe -a -ji be -a 'kpa "mlian -a tede ve da.

⁷ Bali -a 'yɪ "yi -e 'e blamin pli 'e man "nyian 'e 'pee, koo -a tede ve nen Bali -a dre Izraël 'nən le be, ya'a -kələle -e 'e o dre 'saun Bali 'le di. ⁸ Tu zɪe -a man nen Bali 'wɪ 'pla Izraël 'nən 'bə le. Yaa 'vɪ -wle 'nan:

«Tu -tu -taa "bəle be,
an Izraël 'nən
'lee Zude 'nən -pliman 'an man 'e 'pee.

⁹ O -pli "nen
maan wo 'an man 'e 'pee be,
ya'a 'kəan "le -a tede nen
maan dre o tranun le
te an o 'si Ezipti 'leɣlən 'ji be
-yee 'wɪ 'zɪ di.

-A tede ve nen
 maan dre zie
 wa'a 'ta wolea "da "di,
 -yee "wean 'an "trōen 'si o va.
 10 'Pian tu -tu -taa "bōle be,
 an -tōa 'an wei da 'nan
 -e 'an Izrael 'nōn -pli
 'an man "nyian 'e 'pee.
 Tu zie -a man be,
 'men -pei -tō winun -cin -kōanla o ji,
 en zi kō min 'e 'ta wu 'trēda be
 -yee "paaman o ji.
 An -kōan -wee Bali -a,
 en o -kōan 'men minnun -a.
 11 -E 'e "sia nannannun man
 -e 'e 'bō min cejenun da be,
 o pēenōn -taa -a -tōle 'nan
 mēen ci Bali -a.
 'Wī zie min -tu "cēe "paaman "nyian
 'e bōezan -tu ji di.
 -Te 'be "cēe di,
 min -tu "cēe ve 'e "būi -tu le 'nan,
 'i 'ta -e 'i Minsan yi di!
 12 -Te o 'winun dre 'an 'va 'wli di 'e 'cēn
 oo,
 maan "cēa -wle.
 En -te o 'men -pei -tō wī -mie srē 'e 'cēn
 oo,
 ma'an "nyian 'an 'ci nrōnman "da
 "di.»
 13 -Te Bali -tō 'e wei da 'nan 'e
 blamin -pliman 'e man 'e 'pee be, yaa
 -kōnman 'cēe 'nan, -a tede ve nen Bali
 -a dre be, e dre "le sō ceje -le 'wī 'zū. Kōō
 -te sō dre ceje be, -a 'yi "sia "ji, te 'be
 'fōladi 'bō.

9

Minnun Bali -paan 'e tede 'kō?

1 Zi Bali -tō 'e wei da -kaa tranun le
 'e tede 'nan 'e o -pliman 'e man be, pē
 pēenōn nen kō 'o Bali 'bō 'pan -a be yaa
 kōōn -wle. Yaa 'vī -wle 'nan 'o fēnan
 'saun 'tu dre 'nan -e 'wee 'pan -nan. 2 -
 A -nan nen o -tandan -tō. O -kannēn -
 trōa "dave dre -tandan zie -a -ji nun, en
 o 'tablo dre "nyian -ji. 'Tablo zie -a da
 nen 'o 'kpōun nen waa -nōn Bali le be
 -a "paala. 3 -Tandan zie e ya 'e 'cēndi
 -ji sō -tu -a. Fēnan nen -kannēn 'lee
 'tablo ci 'e -trōadi be, waa laabo fēnan
 'saun. En fēnan nen sōla -sru zia be,
 waa -nan laabo fēnan 'saunzaun 'kpa.
 4 O Bali -pan "dave -trōa fēnan 'saun
 'nan. -Siga 'yi nen 'e wōdi "man, en -a

da nen o fē -tu nen -a -kōei "a 'nōnōn
 be -a 'tē 'ble Bali le. En o 'cezu -tu -trōa
 fēnan 'saunzaun 'kpa 'nan. -Siga 'yi
 nen 'e wōdi "man 'e pēenōn. Fē yaaga
 nen 'cezu zie -a -ji be -nyrēn 'gū, -pō -
 tu a 'e drēdi -siga -a, en o -blife -tu nen
 waa laabo manēn be waa -sēn -ji, e ya
 -ji. En Arōn -le "tonyrin nen -a 'nen a
 'e bōdi "da "be, e ya -ji. En -kōle 'fōnūn
 nen Bali -le -pei -tō winun a "da 'e 'cēn
 -tēdi be, o ya -ji. 5 Bali -le 'pasianōn
 nen laji be, waa -mie laabo Sheribēn.
 O min yiba "fli "a 'e 'tōdi 'cezu zie -a ta
 "bluve da. -Yee -kōōnman 'nan Bali -le
 -dan a -nan, en o -pē "jē "a 'e cin yidi
 "da. -A ta "blu ve 'bō da nen o nyēn -
 sēanla -e Bali 'e min -le 'wī 'wli di "fui.
 'Wī 'sezēnūn pēenōn zie kō 'ka "vale 'kō
 ve 'cēe tu 'gūe -a di.

6 Kō 'sia -a vīnan 'cēe 'nan -tandan
 zie e ya 'e 'cēndi -ji. Fēnan 'saun
 'nan nen Bali -pannōn -wlamlan yi -
 tōdū pēenōn man 'nan -e 'o Bali -pan
 nyranman 'pa. 7 'Pian fēnan 'saun-
 zaun 'kpa be, Bali -pannōn 'tazan -dan
 'be -wlamlan 'nan nun 'e -tōwli. Le -
 tu -ji be e -wlamlan 'nan nun 'e 'pa -a
 -tōwli "cē. E -wlamlan 'e 'lō le -wī nyēn
 -a -e 'e -sran 'cezu ta "blu ve da lou.
 Yaa -sēanla 'e 'bō 'le 'wī 'wli di "nen ya'a
 drēle 'e yie man diē -a man. En yaa -
 sēanla "nyian minnun pēenōn 'le 'wī
 'wli di "nen wa'a drēle 'o yie man diē -
 a man.

8 'Wī zie -a nen Bali lei 'saun -a -
 kōōnman 'cēe 'nan, tu nen -tandan tede
 a -nan be, minnun 'ka 'kōlaman -e 'o
 wla fēnan 'saun da di. Kōō te -si nen e
 blamin -pliman Bali man be, e 'ka tian
 'e 'le 'sōdi di. 9 Tu nen -kaa ci -ji 'gūe,
 'winun nen waa dre -tandan tede zie -a
 -ji be, e ya -cēe 'wī -kōōn "manve -a. Kōō
 minnun fēnun -nōn Bali le en o Bali -
 pan -winun -a, 'pian 'winun nen waa
 dre zie, ya'a -kōlale o drēdi -a 'saun Bali
 'le di. 10 Min nen e Bali -paan "be, -
 blife -mienun a -a 'srōēn 'a, en mlinve
 -mienun a -a 'srōēn 'a, en e -sru -mie
 wo 'vaa -e 'e Bali -pan. 'Wī pēenōn zie
 -a drēdi be, e ya min 'kōle da lou. E -fū
 zie -trilii en tu nen Bali -a lila 'e 'trē be
 'e 'bō.

Zozi Bali -pandi lila

11 Zi Crizi -ta bε, en tɔ zɪε e 'bɔ. E ya Bali -panzan -dan a, en "yinun nen Bali "e 'nan, 'e dra minnun lε bε, -yεε -si 'lε 'sɔ. -Tandan 'kpa nen -a "yi "mlian -a tɛdε vε da, en blamin "cεε -tɔ dɪε, e ya laji. -Tandan zɪε -a -ji nen Crizi ciɫa 12 'nan -e 'e -wla fεnan 'saunzaun 'kpa -nan, te e ya -nan nun 'li "fo. Ya'a -wlalε -nan nun 'e 'lɔ le bo nyen -a dɪ, en ya'a -wlalε 'e 'lɔ le tri nyen -a dɪ, 'pian e wlala 'nan nun 'e 'bɔ 'fli nyen -a. 'Wɪ nen yaa drε zɪε -yεε -maan -kaa 'si 'wɪ 'ji 'li "fo "le vε -a. 13 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -te min 'wɪ 'tɔ drε, en 'wɪ zɪε e min 'bɔ "tri "tɔ Bali 'lε bε, 'wɪ nen -cee -pei "e 'nan 'o drε -yrε "bε -nyren 'gɔ. Bo nyen nen waa wεenman "da, -te 'bε "cεε dɪ, tri nyen nen waa wεenman "da, -te 'bε "cεε dɪ, tri nen waa 'tε blɪ Bali -pan "dave da bε, -a 'tε 'yie nen waa wεenman "da, -e min zɪε 'e -kɔla Bali 'sudɪ -a "nyian 'e 'pa 'ji. 14 -Te 'bε a zɪε, maan ve 'cεε 'nan Crizi nyen min dra 'saun Bali 'lε 'e -ciala "da, 'dɔ -e -a san 'e -kɔla Bali nen -a yie cɪ "man "bε -a 'sudɪ -a. Bali lei 'saun nen -yrɔ "bε, -yee "wεan nen e wɪ "man en e -ka. E ya "le Bali -panve nen 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪε -yee 'wɪ 'zɔ.

15 -Yee -kadɪ zɪε, -yεε -maan Bali 'lee blamin yei "sɛn 'e cin va "nyian 'e 'pee. 'Wɪ 'wɪdɪ pεenɔn nen blamin -a drε 'e tɛdε bε, -yee -kadɪ -le "wεan nen Bali -a fui -kaa man. -Yee "wεan "yi "nen Bali -a 'vɪ 'nan e dra -yee minnun lε bε, e ya minnun nen Bali o laabo bε -wee vε -a. "Yi zɪε 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɪε -nyren.

16 -Kaa -tɔa 'nan, -te min 'e -zia paala bε, min zɪε e -kaa 'vaa en waa -zia 'bɔ -nɔan "minnun nen e cɪ -wee vε -a bε -wlε. 17 'Pian -te min zɪε -a yie a tian "man "bε, min 'ka -a -zia -ble dɪ. 18 -Yee "wεan tɔ nen Bali -tɔ 'e wei da 'nan 'e o -pliman 'e man bε, fε -tɔ -ka -a 'wɪ 'ji. 19 Kɔɔ -kaa ta ve Bali -le 'fluba 'ji 'nan, zɪ Moizi cεen Bali -le -pei -tɔ wɪnun ta vɪdɪ man Izrael 'nɔn lε bε, trinun 'lee bonun nen yaa tεε 'wɪ zɪε -a -ji. "Bε -sru e o nyen baa 'yi 'a, en e yiba penen yrɪ 'e cin man sɔ 'tenden 'a, en yaa 'wɔ nyen zɪε -a va. Yaa wεen Bali -le -pei 'bɔ

da, "bε -sru en e cɪ -a wεendɪ -a Izrael 'nɔn pεenɔn nen o cin 'yɪ bε o da. 20 -A -nan nen Moizi -a 'vɪ -wlε 'nan:

«Bali -tɔ 'e wei da 'cεε 'nan e 'ka -pliman 'e man.

Nyen 'gɔε, -yεε -kɔnman 'cεε 'nan -e 'e 'sia cεεgɔ man bε 'ka drε Bali -le vε -a.»

21 En "nyian bε Moizi nyen zɪε -a wεen -tandan 'lee fεnun pεenɔn nen o Bali -pan nyranman "paa -a bε -a da. 22 -Kaa -tɔa 'nan Moizi -le -pei "e 'nan, nyen -kɔlaman e fε pεenɔn dra 'saun Bali 'lε. -Te min 'wɪ 'wɪdɪ drε bε, e -taa -a -nan fε -a, waa nyen -sεanla 'vaa -e Bali 'e -yee 'wɪ 'wɪdɪ 'bɔ fui.

Crizi a -cee 'wɪ 'wɪdɪ "nan fε -a

23 Fεnun nen o Bali -pan nyranman "paa -a 'trɛda 'gɔε, -wi nyen -a nen waa dra 'saun Bali 'lε. En fεnun zɪε o ya "le fεnun 'kpa nen laji bε -a -kɔn "manve -le 'wɪ 'zɔ. 'Pian fεnun nen laji bε, fε nen yaa dra 'saun bε -a 'kpa "mlian -wi nyen da. 24 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, -tandan nen blamin -a -tɔ -nyren laji bε -a -kɔn "manve -a bε, -a -ji "cεε Crizi wla dɪ. 'Pian laji 'bɔ -nan nun nen Crizi -kɔ, 'nan -e 'e 'tɔ -cee 'wɪ 'ji Bali 'lε. 25 En "nyian bε, -kaa -tɔa 'nan, lε -tɔdɔ pεenɔn man nen Bali -panzan -dan -wɪmlan fεnan 'saunzaun 'kpa -nan 'e 'lɔ le -wi nyen -a. 'Pian Crizi 'ka "e "drɛlε zɪ dɪ, "e wla 'wɔ 'e nyen -a 'e 'pa -a -tɔwɪ "cε. 26 "Te Crizi "e drε "le Bali -pannɔn 'le vε zɔ bε, "te e -ka 'e 'pa -a "kaga 'trilii -e 'e bɔ cεεgɔ yi -a. 'Pian tɔ -nyranman nen -kaa cɪ -ji 'gɔε e -ta en e -ka, 'nan -e 'yee -kadɪ zɪε 'e blamin -le 'wɪ 'wɪdɪ pεenɔn 'fui.

27 -Kaa -tɔa 'nan, blamin -kaa 'e 'pa -a -tɔwɪ, "bε -sru -e Bali 'e -yee tin 'ba.

28 'Wɪ 'tɔwɪ zɪε Crizi -a drε, e -ka 'e 'pa -a -tɔwɪ "cε 'nan, -e Bali 'e min "kaga 'le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Crizi -ta pee wo "nyian, 'pian ya'a 'taa 'nan -e 'e 'ka -e Bali 'e minnun -le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui dɪ. E -taa 'nan -e 'e minnun nen o cɪ -a -pennan bε o 'si 'wɪ 'ji.

10

1 'Wɪ "yi "nen Bali -taa -a drɛlε -cεε bε, -a 'bɔ nen Moizi -le -pei -a lei kɔn

-cεε, 'pian -a tıglı 'bɔ "cεε dı. Kɔɔ lε -tɔdɔ pεεnɔn man bε te Bali -pan nyranman -tɔwli 'bɔ zıε waa dra. Moizi -le -pei zıε ya'a -kɔlale -e 'e min drε 'saun Bali 'lε dı. ² "Te e -kɔla min drεdı -a 'saun Bali 'lε bε, "te Bali -pan nyranman 'padı 'le 'tɔ. 'Pian e 'ka zı dı, kɔɔ -wee -wulo -ji "nrɔndı tin -tεa "o da tɔ pεεnɔn man. ³ -A tıglı da bε, Bali -pan nyranman 'padı 'bɔ zıε 'wı 'wlıdınun nɛn minnun -a dra bε -a 'bɔ nɛn yaa -cin -tɔa "o ji lε -tɔdɔ pεεnɔn man. ⁴ Kɔɔ trinun nyɛn 'lee bonun nyɛn -srandı bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e minnun -le 'wı 'wlıdı "fui dı.

⁵ 'Wınun zıε -yee "wεan bε, tɔ nɛn Crizi "ta -daa 'trɛda bε, yaa 'vı Bali lε 'nan:

«I 'ka 'sraga bɔdı 'va dı,
 ɛn i 'ka 'i 'pandı 'va dı.
 -Yee "wεan yian drε blamin -a.

⁶ -Wınun nɛn waa 'tε 'ble
 'i 'pan "dave da bε,
 yi'a yılε "yi "dı.
 ɛn 'wı 'wlıdı "man 'sraganun bε,
 yi'a yılε "yi "dı.

⁷ -Yee "wεan 'an 'bɔ
 maan 'vı 'yıε 'nan:
 «Maan nɛn 'gɔ,
 an -ta 'nan -e 'mɛin 'ci 'sɔ wınun drε.
 'Wı nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdı
 'mɛn 'wı 'a Bali -le 'fluba 'ji bε, -nyrɛn

⁸ Crizi -a 'vı 'e tɛdε 'nan:
 «I 'ka 'sraga bɔdı 'va dı,
 ɛn i 'ka 'i 'pandı 'va dı.
 -Wınun nɛn waa 'tε 'ble
 'i 'pan "dave da bε,
 yi'a yılε "yi "dı.

ɛn 'wı 'wlıdı "man 'sraganun bε,
 yi'a yılε "yi "dı.»
 Bali -pandı zıε -kaa -tɔa 'nan Moizi -le
 -pei -a 'vı 'nan 'o drε, 'pian Crizi -a 'vı
 "man 'nan Bali 'ka 'bε 'va dı. ⁹ ɛn yaa
 'vı "nyian 'nan:
 «Maan nɛn 'gɔ,
 an -ta 'nan -e 'mɛin 'ci 'sɔ wınun drε.»
 'Wı zıε -yεε -kɔɔnman 'nan, -pε nɛn o
 Bali -paan "a 'e tɛdε bε Crizi -a 'le 'tɔ,
 ɛn Crizi 'bɔ 'le -kadı -a ta fɔɔ. ¹⁰ 'Wı nɛn
 Bali cı "va "bε Crizi -a drε. 'E 'fli -nɔn
 ɛn e -ka -e Bali 'e -cee 'wı 'wlıdı 'fui.
 'Sraga nɛn yaa 'bɔ Bali lε 'li "fo "le vε
 -a.

¹¹ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji "nyian 'nan,
 Bali -pannɔn pεεnɔn bε, o ya 'o 'tɔdı
 lou yi -tɔdɔ pεεnɔn man te o Bali -pan
 nyranman "paa. O 'sraga bɔ Bali lε
 te waa bɔ Bali lε, 'pian ya'a minnun
 -le 'wı 'wlıdı "fui lε dı. ¹² 'Pian Crizi -
 le vε nɛn yaa drε 'e 'pa -a -tɔwli "cε
 "bε, e 'sraga bɔdı pεεnɔn 'wulo cεɛn,
 ɛn e minnun -le 'wı 'wlıdı pεεnɔn fui.
 "Bε -sru ɛn Crizi 'bɔ 'kɔ -nyɛnlεa Bali -
 pε "yi "da. ¹³ E -fo -nan nun -trilii, -a
 man -pɛndı -a 'nan Bali 'e 'cɛn 'e 'nan-
 mannɔn pεεnɔn 'klıdı man. ¹⁴ Minnun
 nɛn Bali o drε 'yee vε -a bε, 'sraga nɛn
 Crizi -a 'bɔ 'e 'pa -a -tɔwli "cε zıε, e o drε
 'saun Bali 'lε 'li "fo "le vε -a.

¹⁵ 'Wı 'tɔwli zıε Bali lei 'saun 'e 'vı
 "nyian, kɔɔ yaa 'vı 'nan:

¹⁶ «Tɔ -tɔ -taa "bɔlε bε,
 'an 'bɔ Bali,
 an -tɔa 'an wei da 'nan
 -e 'an Izraɛl 'nɔn -pli
 'an man "nyian 'e 'pee.

Tɔ zıε -a man bε,
 'mɛn -pei -tɔ wınun -cin -kɔanla o ji,
 ɛn zı kɔ min 'e 'ta wɔ 'trɛda bε
 -yεε "paaman o ji.»

¹⁷ ɛn yaa 'le 'sran 'nan:
 «-Te o 'wınun drε 'an 'va 'wlıdı 'e 'cɛn
 ɔɔ,
 ɛn -te o 'mɛn -pei -tɔ wı -mie srε 'e 'cɛn
 ɔɔ,
 ma'an "nyian 'an 'ci nrɔnman 'wı
 pεεnɔn zıε 'bε da dı.»

¹⁸ 'Wı zıε -yεε -kɔɔnman 'nan, min nɛn
 Bali -yee 'wı 'wlıdı fui bε, -a san 'ka
 "nyian 'sraganun bɔ Bali lε dı.

*Te 'ka 'pε -sru 'e -tɔa -e 'ka 'si Bali -
 sru "dı!*

¹⁹ 'An beenun, Zozi 'le -ka nɛn yaa
 'wɔ bε, -yεε -maan -kaa -tɔa 'nan -
 si a 'e 'lε 'sɔdı -cεε -e -kaa wla fɛnan
 'saunzaun 'kpa -nan. ²⁰ Kɔɔ sɔ nɛn 'e
 'tındı -a 'lε "nɛn "bε yaa 'fɔı 'bɔ. -Yee
 -ka nɛn yaa 'wɔ bε, -yεε drε sɔ zıε -a
 'fɔı bɔdı -a. -Si zıε, e ya 'e -trε, ɛn e
 'belidı -nɔan "min lε. ²¹ ɛn Zozi drε
 -cee Bali -panzan -dan a. Bali 'yee
 minnun pεεnɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ.

²² 'Wı nɛn Zozi -a drε zıε, -yee "wεan
 -kaa -pli Bali man. -Kaa yi -tɛra Bali
 da -kaa ci 'fıdaa 'a, -e -kaa -pli "man.

Koo -kaa ci "nrondi pɛɛnɔn nɛn e tin -tea -kaa da bɛ, yaa fui. En e -kaa -sru 'yi 'saun 'a. ²³ En "nyian bɛ, 'wɪ nɛn -kaa 'bli a -yrɛ en -kaa ve minnun lɛ bɛ, te -kaa 'pɛ 'e plɔ "man "dɪ, koo Bali nɛn yaa 'vɪ 'nan e -taa 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ bɛ, -te e 'wɪ 'vɪ bɛ yaa dra. ²⁴ En "nyian bɛ, -kaa 'pa -kaa bɔɛnɔn va, -e 'o min yi "yi 'e 'ciɪla "da, en -e 'o 'wɪ "yinun drɛ. ²⁵ Cin nɛn kaa ye -e 'ka Bali trɔ 'ba bɛ, te 'ka -nan -kɔdɪ 'le 'tɔ dɪ. Min -mienun 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'e -trɔa waa 'va, te 'ka drɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ dɪ! 'Pian 'ka cin "koe "tɔ 'ka da -e 'ka man 'e 'tɔ 'plɛblɛ -a -nan -kɔdɪ -a. Koo kaa -tɔa 'nan Minsan -tadɪ a bɔnan -kogo.

²⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -kaa nɛn -kaa 'wɪ tɪglɪ -tɔ 'gɔɛ, te -kaa kɔ "nyian 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ pou 'silɛa -kaa yiɛ man bɛ, 'sraga nɛn e -kɔlaman 'wɪ 'wɪdɪ zɪɛ -a fuidɪ -a -kaa man bɛ, e "ka "nyian "fo "dɪ. ²⁷ 'Pian 'wɪ nɛn e min -tea "klan -a, en e ya minnun nɛn o yiɛ 'ka 'naan Bali man dɪɛ o man -pɛnnan bɛ, te -yɛɛ ci -kaa man -pɛnnan 'siɛn. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gɔ: Bali tin -tea "o da -e 'e o -nan -nyan 'te -dan 'va.

²⁸ -Kaa -tɔa 'nan -te min -tɔ Moizi -le -pei -tɔ wɪnun srɛ, en min "fli yaa -a man wɪ 'pla bɛ, min zɪɛ -a nyrinda 'ka 'sɛan min da dɪ, waa -tea. ²⁹ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian min nɛn e 'si Bali -pɪ -sru "bɛ, -yɛɛ vɛ -a. 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ -a san man bɛ, e "mlianla "da. Koo e Bali -pɪ 'sia min "sɔzɔ -a, en Zozi nyɛn nɛn Bali -a 'si en e blamin drɛ 'a 'saun 'nan -e 'e -pli 'e man bɛ, min zɪɛ yaa 'yi 'wɪ "tun "a. En "nyian bɛ, Bali lei 'saun nɛn e Bali -le "yi -nɔan "min lɛ bɛ, min zɪɛ e wɪ "man -wɪdɪ. ³⁰ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ ci 'nan, -kaa -tɔa 'nan Bali -a 'vɪ 'nan:

«'Mɛn vɛ nɛn 'wɪ 'lɛji -tɔdɪ -a. En -te min 'wɪ 'wɪdɪ drɛ bɛ, 'mɛn vɛ nɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ -a san lɛ -a.»

En yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«'An 'bɔ Minsan, an 'mɛn minnun -le tin "baa.»

³¹ Bali yiɛ a "man, en -yɛɛ tin -tɛdɪ min da a 'wɪdɪ "fo.

'Kayi -tera Zozi da 'ka 'ta le 'ka "koe "a!

³² 'Wɪnun nɛn o 'bɔ 'ka man te ka yi -tera Zozi da 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da. 'Wɪ "kaga 'bɔ 'ka man, en ka yra 'yi "kaga, 'pian 'ka 'pɛ -sru 'ka tɔalɛ -e 'ka 'si Zozi -sru "dɪ. ³³ Tɔ -mie 'bɔ bɛ, minnun 'ka srɔn, en o 'tɛ 'pa 'ka da minnun yiɛ man. En tɔ -mie 'bɔ bɛ, minnun nɛn o ci 'tɛ 'panan o da bɛ, kaa wɛɛ 'nan 'ka "paa o va. ³⁴ Minnun nɛn o ya -pɔ 'kuin bɛ 'o nyrinda -sɛn 'ka da. Minnun 'ka yɪfɛnɔn koo 'ka 'lɔ, 'pian 'wɪ zɪɛ e drɛ 'ka 'ci "nran wɪ -a. Koo kaa -tɔa 'nan, fɛ nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e "mlianla 'ka yɪfɛ 'bɔ zɪɛ -a da, en ya 'a 'li 'srɛman dɪ.

³⁵ 'Cee yi -teradɪ Zozi da -ji bɛ, kaa -ci kɔɔn 'nan 'ka -pɔan "sɔa. 'Wɪ zɪɛ te 'ka drɛdɪ 'le 'tɔ dɪ, koo -a man -kopa a -dan. ³⁶ 'Ka -pɔan -sran 'e cin da 'dɔ -e 'ka -kɔla 'wɪ nɛn e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ -a drɛdɪ -a. -Te kaa drɛ zɪɛ, fɛ nɛn e -tɔ "da 'nan 'e -nɔan 'cɛɛ bɛ, e dra 'cee vɛ -a. ³⁷ 'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, -a -cin 'e -trɔa 'ka 'ji. Koo e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«Tɔ -fɔ "wɛnnɔn,

-e min nɛn e "ta -daa "bɛ,

'e 'ta. Ya 'a "nyian mɔan -tadɪ -a dɪ.

³⁸ Min nɛn Bali -a "siala min tɪglɪ 'a bɛ, yi -teradɪ Bali da man nɛn e 'belidɪ ye.

'Pian min nɛn

e 'si 'an -sru "bɛ,

'an 'ci 'ka 'kɔan 'e 'sɔdɪ "va "dɪ.»

³⁹ -Cee vɛ bɛ, -kaa 'ka minnun nɛn o 'si Zozi -sru en o -nan -taa "nyanlɛ bɛ waa dɪ. 'Pian -kaa ya minnun nɛn o yi -tera Zozi da en o -taa 'belidɪ yɪɛ bɛ waa.

11

Minnun nɛn o yi -tera Bali da 'li bɛ 'o drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a

¹ Min nɛn e yi -teala Bali da bɛ, yaa -tɔa 'nan, fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan 'e -nɔan 'yrɛ bɛ, e ye. En "nyian yi -teradɪ Bali da bɛ, -a -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan fɛ nɛn min 'ka -a ye 'e yiɛ 'a dɪɛ, e ya. ² -Kaa tranun nɛn 'li bɛ -wee yi -teradɪ Bali da man nɛn Bali o 'tɔ "yi 'vɪ.

³ -Kaa yi -teala Bali da, -yɛɛ "wɛan nɛn -kaa -tɔa 'nan, Bali wei 'bɛ 'trɛ 'bɔla. En -yɛɛ "wɛan nɛn -kaa -tɔa

"nyian 'nan, fε nen min -a ye bε, e 'si fε nen min 'ka -a ye 'e yiε 'a dε -a va.

4 Abel yi -tera Bali da, -yee "wεan nen 'sraga nen -a "yi "mlian 'e "bu Kaen 'le vε da bε, yaa 'bu Bali lε. -Yee yi -teradı Bali da zιε -yee "wεan nen Bali -a 'sia min tıglı 'a, εn e -yee 'sraga 'yi "yi. En "nyian bε, -te Abel yiε 'ka "man "dı oo, -yee yi -teradı Bali da zιε e 'wı "paaman tian -kaa 'ji cεεgv yi -a.

5 Enək yi -tera Bali da, -yee "wεan nen Bali -a 'si εn e -kν -a, ya'a 'kalε dı. Wa'a "nyian 'li -a yıle "fo "dı, Bali -a 'si 'le "wεan. Tν nen te Enək a 'trεda bε, Bali -a 'vı 'nan, e 'sə 'yrε. 6 En -kaa -təa 'nan, min nen ya'a yi tεala Bali da dıε, ya'a 'sələ Bali lε "fo "dı. -Yee "wεan min nen e ya "vale 'e -pliman Bali man bε, min zιε 'e yi -tera "da 'nan Bali a, εn 'e yi -tera "da 'nan, Bali "yi "dra minnun nen o cı -a -wεenan 'nan Bali 'e 'pa 'o 'va bε -włε.

7 Noe "e "yi -tera Bali da "nyian. 'Wı nen Bali -taa -a drεlε bε yaa -nan wı 'vı Noe lε. Fε -tν 'ka -a -kəonman 'nan 'wı nen Bali -a 'vı bε e ya 'wı 'kpa -a dı, 'pian Noe 'ka -a -fələa 'e "trəen -sru "dı, e 'ta 'wυla "da. E -klv -dan drε 'nan -e 'e 'mangulinun 'o 'si 'wı 'ji. -Yee yi -teradı Bali da man nen e tin -tε minnun da, kəo 'o "trəen "yuyu 'tan. En -yee yi -teradı Bali da man nen Bali a 'sia min tıglı 'a.

8 Abraam yi -tera Bali da, -yee "wεan zı Bali tin 'ba -yrε "bε, e 'ta 'wυla "da. Bali -a 'vı -yrε 'nan, 'e 'si 'e fla, 'e -taa 'lēglon 'tν -nənlε -yrε. -A -nan nen e -kνdı 'sia, 'pian fεnan nen e "ta -ko bε ya'a -nan təa dı. 9 Zı Abraam 'bəla 'lēglon nen Bali -a kəon -yrε "bε -a -ji bε, e yi -tera Bali da, εn e -nyran nan nun -pεn -a. -Tandannun -ji nen e -nyran. "Bε -sru Izak 'lee Zago "o drε "nyian zı. 'Wı nen Bali -tə "da Abraam lε bε, e -tə "da "nyian -wee "lε. 10 Abraam a 'fla -dan nen -a -pυ a 'e 'fədı 'trε 'ji 'plεblε bε -a man -pennan, -yee "wεan nen e 'wı zιε -a drε. 'Fla zιε Bali 'bε cı -a plazan "a, εn -yεε cı -a -təzan -a.

11 Abraam nan Sara a lımən nen ya'a 'nen 'yaa dıε -a, εn Abraam 'bə drε "nyian ceje 'kpa, 'pian e yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e kəla 'e klu

bəladı -a 'trεda. Kəo Abraam -a -təa 'nan, Bali nen e -tə 'e wei da 'yrε bε, -te e 'wı 'vı bε, yaa dra. 12 -Yee "wεan nen Abraam 'bə nen tra tεdε 'a bε, -a klu 'bəla 'trεda "kaga. -A kluda min a "kaga "le laji mlēn crēnnun -le 'wı 'zν, εn o ya "nyian "kaga "le jemie man nyren -le 'wı 'zν, min 'ka 'kəlamān -a "nrəndı -a dı.

13 Abraam 'lee Izak 'lee Zago bε, o -fν yi -teranan Bali da, εn o kaa. Fε nen Bali -tə "da 'nan 'e -nəan -włε "bε, wa'a yıle dı. 'Pian Bali -a -nan kəon -włε -kəobli, εn -a yıdı o ci nran. Tν pēnən man bε, te waa ve 'nan, o ya -pεn -a 'trεda, εn 'o 'ta tν "wēnnen "cε "drεlε. 14 -Te min 'wı zιε -a ve bε, yaa -kəonman 'nan, -a fla dra -a -tεa. 15 "Te o -ya trε dra 'bε o -tεa "bε, "te o -kəla o 'li 'o da -nan nun. 16 'Pian -a tıglı da bε, o fla nen e cı 'kpa εn e ya laji bε, -a dra 'bε o -tεa. 'Wı zιε -yee "wεan nen 'yra 'ka Bali tεa -a vıdı -a 'nan 'e ya -wee Bali -a dı. En -yee "wεan nen e 'fla fenyian -tν man drε -włε.

17 Tν nen Bali Abraam man 'tan 'nan 'e 'pı Izak -nən 'yrε 'sraga -a bε, Abraam yi -tera Bali da, εn e -kν -a drεlε. 'Pian tν 'bə zιε -a man bε te Bali -tə 'e wei da Abraam lε 'e 'cēn 'nan:

18 «'I 'pı Izak 'bε 'i 'klu bəala 'trεda.»

19 Abraam 'wı zιε -a drε, te -a -cin a "ji 'nan, 'plεblε a Bali lə -e 'e -kəla min nen e -ka bε, -a fuvdı -a. -Yee "wεan nen Bali Izak -nən Abraam lε 'e "pa 'ji. 'Wı zιε e ya 'wı -kəon "man wı -tν -a.

20 Izak yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fεa 'vı 'e 'pı Zago 'lee 'e 'pı Ezo man -wee "trε "wı da.

21 Zago yi -tera Bali da, -yee "wεan nen e -fεa 'vı 'e 'pı Zozεfv ci nennun man te e "ta -kaa. "Tonyrin man nen e wluan lou, εn e Bali trν 'ba.

22 Zozεfv yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zı -a -kadı 'bə bε, εn e Izrael 'nən 'le 'sidı Eziptı 'lēglon 'ji wı 'vı. En yaa 'vı "nyian 'nan, -te 'e 'ka bε, te 'e 'włēnun 'o 'fν Eziptı 'lēglon 'ji dı.

23 Moizi "tı 'lee -a "bυ "yi -tera Bali da, -yee "wεan nen zı o Moizi -ya bε, waa yəo mlēn yaaga 'nan -e minnun 'o vıle 'o 'tε dı. Waa 'yi 'nan 'nen zιε e ya

fenyian, en 'wɪ nɛn Ezipti mingɔnnɛn -a 'vɪ bɛ, wa'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ.

²⁴ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ e drɛ ceje bɛ, ya'a 'wɪlɛ "man -e 'wee laabɔ Ezipti mingɔnnɛn 'lu 'le 'nɛn dɪ. ²⁵ Moizi -a 'yɪ 'nan, -te 'o 'vale Bali -le minnɔn -a 'o yra 'yɪ 'e cin va bɛ, -a "yi mlin. Kɔɔ -te Moizi -fɔ mingɔnnɛn -le "kɔnnɛn "bɛ, yaa -tɔa 'nan 'e ya ci "nran nɛn ya'a 'mɔan dɛ -a -ji, ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra. ²⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, Moizi -a -tɔ 'nan, -te minnɔn 'nan 'e man "le zɪ o 'nan Crizi man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, 'bɛ "yi "mlian fɛnɔn 'kpagba nɛn Ezipti mingɔnnɛn -le 'kuin bɛ -a drɛdɪ 'yee vɛ -a bɛ -a da. Kɔɔ "yi "nɛn Bali -taa -a drɛlɛ -yrɛ "bɛ, -a 'lɛ nɛn -a yɪɛ cɪ.

²⁷ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn e 'si Ezipti 'lɛglɔn 'ji. Ya'a "klanlɛ Ezipti mingɔnnɛn -le nyran -blɪdɪ -lɔ dɪ. Moizi "koe 'ka 'silɛ 'e da "fo "dɪ. Yaa drɛ "le 'nan min nɛn e Bali ye bɛ -yee 'wɪ 'zɔ, 'pian te wa'a ye 'o yɪɛ 'a dɪ. ²⁸ Moizi yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn yaa 'vɪ Izraɛl 'nɔn lɛ 'nan 'o 'blanun -tɛɛ "le zɪ Bali -a 'vɪ 'yrɛ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan 'o -a nyɛn 'si, -e 'o ciɪ -kpɛɪn "fɔ yibanun man. 'O drɛ zɪɛ 'nan -te Bali -le 'pasiazan nɛn laji bɛ e -ta bɛ, -e 'e vɪlɛ 'e -wee 'nɛn flinnun -tɛɛ "dɪ. Izraɛl 'nɔn 'si nɔanba -ji "fɛdɪ bɛ, zɪ Moizi -a pou sia zɪɛ.

²⁹ Izraɛl 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn jemie 'tɛndɛn cɛɛn 'e cin man ɛn o 'ta 'wɔla -a yei. 'Pian zɪ Ezipti 'nɔn sɔnla o -sru "bɛ, 'yi o 'ta 'lɛ 'wɔ ɛn o -nan -nyan.

³⁰ Izraɛl 'nɔn yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn -klɔn -dan nɛn minnɔn -a 'bɔ Zeriko 'fla man bɛ, e -wɪ. Zɪ waa si -fɔ yi -tɔdɔ 'sɔravli "bɛ, ɛn e drɛ.

³¹ ɛn "nyian bɛ Zeriko 'fla 'bɔ da bɛ -kɔnnɛn -wɛɛzan -tɔ a -nan, waa laabo Rab. E yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn minnɔn nɛn Izraɛl 'nɔn o 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ 'fla 'nanjɛn bɛ, e 'pa o va. 'Wɪ nɛn yaa drɛ zɪɛ -yee "wɛan nɛn -a -nan 'ka 'nyanlɛ dɪ. 'Pian 'fla zɪɛ -a da 'nɔn "le 'nan -nan "fo, kɔɔ wa'a 'o "trɔɛn "tɔlɛ Bali wei lɛ dɪ.

³² -Mɛ "wɪ nɛn an -kɔlaman -a vɪdɪ -a "nyian 'cɛɛ? Kɔɔ -te maan 'vɪ 'nan

'an Zedeɔn -le 'wɪ ve, -e 'an Barak -le 'wɪ vɪ, -e 'an Samsɔn -le 'wɪ vɪ, -e 'an Zefete -le 'wɪ vɪ, -e 'an David -le 'wɪ vɪ, -e 'an Sanmian -le 'wɪ vɪ, -e 'an Bali 'lewei vɪnɔn 'le 'wɪ vɪ bɛ, ya'a 'nyaan cɛɛgɔ dɪ. ³³ O pɛɛnɔn zɪɛ o yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn o 'wɪ -dandan drɛ. O -mienun mingɔnnɛnnun klɪ, ɛn o -mienun -a wɛɛ 'nan 'wɪ "yi "nɛn minnɔn 'o drɛ, ɛn fɛ nɛn Bali -tɔ "da 'nan e -nɔan -wɪlɛ "bɛ, o -mienun -a 'yɪ. ɛn "nyian bɛ, o -mienun -jranun 'le 'lɛ 'wɔ, ³⁴ ɛn o -mienun 'tɛ -dan dri, ɛn min 'ka -kɔlɛ o -mienun -tɛdɪ -a -kuli -tan sɛn -a dɪ. ɛn zɪ o -mienun "koe 'si 'o da bɛ, "bɛ -sru 'plɛblɛ 'ta -wɔlɔ "nyian. O -mienun 'tɔ wɪ 'kuli man, o minnɔn klɪ ɛn -wee 'sounjanun flan bli. ³⁵ Lumɔn -mienun yi -tɛra Bali da, -yee "wɛan nɛn zɪ -wee min -ka bɛ, Bali -a fuɔ ɛn yaa -nɔn -wɪlɛ 'e "pa 'ji.

ɛn "nyian bɛ, min -mienun yi -tɛra Bali da, minnɔn o -sɔn -trilii, 'pian wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o 'si Bali -sru "dɪ. Waa -tɔa 'nan -te o -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji bɛ, Bali 'belidɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ -a -nɔan 'wɪlɛ. ³⁶ ɛn minnɔn o -mienun sɛɛ 'wɔ, ɛn minnɔn o -mienun -sɔn, ɛn "nyian bɛ, minnɔn o -mienun yrɪ, ɛn o -kɔ o -fɔlɛ -pɔ 'kuin. ³⁷ Minnɔn o -mienun tɛɛ 'kɔlɛ -a, ɛn minnɔn o -mienun "nɛn jɛɛn 'ji "fli, ɛn minnɔn 'wɪ wɪ 'pa o -mienun da -a -nan nɛn minnɔn o tɛɛ -kuli -tan sɛn -a. ɛn o -mienun -le vɛ bɛ, minnɔn o -sɔn te o 'tɛ "paa o da. 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn o -nyrannan "ka "dɪ, te o -cia "wɔdɪ -a. O drɛ 'yalɛ -tɛnɔn 'a, ɛn -wɪ 'kɔlɛ nɛn waa wo 'o da "le sɔ -le 'wɪ 'zɔ. ³⁸ O -cia yɔɔdɪ -a "buinun da 'lee pɔnnun yei. O nyian kunun ji, ɛn -te o -yrɛ 'yɪ 'trɛ 'ji bɛ o nyian "ji. Minnɔn zɪɛ Bali 'ka -a yɪlɛ "yi "le o -fɔ 'trɛ nɛn e ya 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ "a 'gɔɛ -a da dɪ.

³⁹ Minnɔn pɛɛnɔn zɪɛ -wee yi -tɛradɪ Bali da -le "wɛan bɛ, Bali o 'tɔ "yi 'vɪ. 'Pian fɛ nɛn Bali -tɔ da 'nan -e -nɔan "minnɔn lɛ bɛ, ya'a -nɔnlɛ -wɪlɛ "dɪ.

⁴⁰ Kɔɔ 'wɪ nɛn e "mlianla "da "bɛ, -a -cin nɛn Bali 'ji 'nan e dra -kaa pɛɛnɔn lɛ. E 'ka "vale e dra o 'saza lɛ dɪ -le "wɛan.

Bali 'wɪ-mie "paaman-kaa 'ji sɔnba "a

¹ -Cee vɛ bɛ minnun "kaga zɪɛ -wɛɛ drɛ -cee 'wɪ -kɔɔnmannɔn 'a, -yee "wɛan nɛn -kaa -pɔan 'e 'sɔ -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji "le -wee 'wɪ 'zɔ! -Kaa 'pɛ 'e 'si 'wɪ nɛn e -si -tɔa -cee Bali -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, -a -sru! 'Wɪ zɪɛ 'wɪ 'wɪlɪdɪnɔn nɛn tɔ pɛɛnɔn man o ya "vale 'o -kaa man ye bɛ, -nyrɛn. ² -Cee Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, Zozi -tɔwɪ "nɛn -kaa -nanjɛn. Zozi zɪɛ e yi -tɛra Bali da, -yɛɛ -si 'le 'sɔ -cɛɛ n e 'bɔ -a 'le 'srannan. E wɪ "man nɛn minnun -a -tɛ yiba "plan da. -Ka 'wɪlɪdɪ zɪɛ -a wɔdɪ bɛ e min -tɛa 'yra -a, 'pian Zozi 'ka 'e "trɔɛn "tɔlɛ -yrɛ "dɪ. Kɔɔ ci "nrandɪ -dan nɛn Bali -taa -a -nɔnlɛ -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, -a 'le nɛn -a yiɛ ci. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -nyran Bali -pɛ "yi "da, te e mingɔnnɛn -ble minnun da. ³ Minnun 'nan Zozi man -pɛ "kaga "ji, 'pian -a -pɛ 'ka plɔlɛ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ. 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn, -e 'ka 'pɛ 'e vɪlɛ 'e plɔ yi -tɛradɪ Bali da man dɪ.

⁴ Maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, 'cee -tɔdɪ 'plɛblɛ -e 'ka vɪlɛ 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ drɛ dɪɛ, -kadɪ 'wɪ 'ka tian bɔlɛ 'ka man dɪ. ⁵ 'Wɪ nɛn Bali -a 'pla 'yee 'nɛnnun lɛ bɛ, -a da nɛn 'ka 'ci "nrɔn! Yaa 'vɪ 'nan:

«'An 'bɔ Minsan,
-te an ya 'wɪ 'tɔdɪ "paanan
'i 'ji sɔnba "a bɛ,
te 'i 'ci 'e -tɔ lou 'an man dɪ.
ɛn -te an 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yiɛ bɛ,
te 'i "koe 'e 'si 'i da 'an 'va dɪ.

⁶ Kɔɔ 'an 'bɔ Minsan,
min nɛn maan ye "yi "bɛ,
-a ji nɛn an 'wɪ 'tɔdɪ "paaman sɔnba "a.
ɛn min nɛn maan 'si "va 'mɛn 'nɛn 'a
bɛ,
-a ji nɛn an sɔnba 'lɛ wo.»

⁷ -Te yra yɪdɪnɔn a bɔnan 'ka man bɛ, 'ka 'sia "le 'nan 'ka "tɪ Bali 'bɛ ci 'wɪ planan 'cɛɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn, 'nɛn 'tɔ "ka te -a "tɪ 'ka -a sɔan dɪ. ⁸ Bali 'yee 'nɛnnun pɛɛnɔn 'lɛ bo zɪɛ. -Yee "wɛan -te e ya "cee "drɛnan bɛ, yaa -kɔɔnman 'nan ka ya -yee 'nɛnnun -a. ⁹ -Kaa ci "nrɔn -kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ o da -tɔ! Zɪ o -kaa 'lɛ 'bɔ zɪɛ, 'pian te -kaa yiɛ "naan o man. -Yee "wɛan Bali nɛn e ya -kaa "tɪ -dan a bɛ, -kaa yiɛ 'e 'nan

'man 'e 'ciɪla "da -e -kaa 'belidɪ yɪ. ¹⁰ -Kaa "tɪnɔn nɛn 'trɛda bɛ, o -kaa 'lɛ 'bɔ o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ yra man, nɛn waa drɛ tɔ "wɛnnɛn 'wɪ. 'Pian Bali -le vɛ bɛ, "e -kaa 'lɛ bo 'nan -e -kaa "yi "yɪ -ji, kɔɔ e ya "va 'nan -kaa -kɔn 'saun "le 'yee 'wɪ 'zɔ. ¹¹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'tɔdɪ nɛn waa "paaman 'nɛn 'ji sɔnba "a bɛ, -a pou sianan "bɛ 'wɪ "naan 'nɛn 'bɔ man, 'pian -a 'le 'srannan 'bɛ 'nɛn zɪɛ yaa "nɛn "ble. -Fɔdɪ -trɔɔ -kɔan -yrɔ, nɛn -yee 'ta wɔ -pɛ -kɔan tɪglɪ 'trɛ da.

Tɔ nɛn e 'ka "le 'o srɔan -tɛ dɪɛ, -a -ji nɛn -kaa ci 'gɔ

¹² -Yee "wɛan 'ka "koe 'e 'tɔ 'ka da, -e 'ka 'pɛ nɛn e ci plɔnan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ɛn "nyian bɛ 'ka cɛin -sru "nɛn e ci tɔanan bɛ, 'ka -tɔ 'plɛblɛ! ¹³ -Si nɛn e 'sɔdɪ "ji "bɛ, -a da nɛn 'ka 'ta wɔla! 'Ka cɛin nɛn -a "koe "nyan bɛ, te 'e 'sia 'e cin "nɛn "dɪ, 'pian -a "koe 'e 'tɔ 'e da!

¹⁴ 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale min pɛɛnɔn 'a! ɛn 'ka -wɛɛ 'nan 'cee 'ta wɔ -pɛ 'e 'sɔ Bali lɛ! Kɔɔ -te 'cee 'ta wɔ -pɛ 'ka 'sɔlɛ Bali lɛ dɪɛ, ka 'a Bali ye "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e 'si Bali -le "yi "bɛ -a -sru "dɪ! ɛn "nyian bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyran 'sia 'e bɔɛzan -tɔ man dɪ! "Tɔgɔ min zɪɛ 'e 'wɪ 'fɔla 'ka yei -e 'wɪ 'bɔ 'e 'ka pɛɛnɔn 'sa. ¹⁶ ɛn "nyian bɛ, 'ka yiɛ 'tɔ 'ka cin va -e 'ka 'va min -tɔ 'e vɪlɛ 'e nyinnan lɪ 'lee -kɔnnɛn -a te wa 'a tian 'o cin 'palɛ dɪ! Te 'ka 'wɪ drɛ "le Ezo -le 'wɪ 'zɔ dɪ! 'E 'ci nrɔn 'trɛda wɪnɔn da 'saza, nɛn ya 'a "klanlɛ Bali lɔ dɪ, -yee "wɛan 'e 'blɪnan -tan fɛ 'kpɔngbo 'nɛn 'tɔ -va. ¹⁷ Kaa -tɔa 'nan "bɛ -sru yaa wɛɛ 'nan 'e "tɪ 'e -fɛa vɪ 'e man -e -a -blɪnan zɪɛ 'e drɛ -yee vɛ -a 'e "pa 'ji. 'Pian -a "tɪ 'ka 'wɪlɛ "man "dɪ. E -wɔɔ 'tandan, 'pian -a "tɪ 'ka -a drɛlɛ dɪ.

¹⁸ -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ nɛn e drɛ Izrael 'nɔn lɛ bɛ, -yɛɛ "cɛɛ drɛ 'cee vɛ -a dɪ. Kɔɔ Izrael 'nɔn pli pɔn man, te Bali a "da. "Tɛ -dan bii pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔ pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ɛn fulɔ 'plɛblɛ fɛɛn pɔn zɪɛ -a da, waa 'yɪ. ¹⁹ ɛn "nyian bɛ, 'bei -dan wɪ, waa 'man. ɛn "nyian bɛ, wei -tɔ wɪ 'plɛblɛ 'kpa, waa 'man. "Klan o

-tɛdɪ 'sia, -a -nan nɛn waa 'vɪ 'nan, e 'ka
"le o wei zɪɛ -a maan dɪ. ²⁰ Fɛ -le "wɛan
nɛn o 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, kɔɔ 'wɪ nɛn Bali
-a 'vɪ bɛ 'o 'wulo 'ka 'sɔa "wlu "dɪ. Yaa
'vɪ 'nan:

«-Te e ya blamin -a,
ɛn -te e ya -wi -a,
fɛ oo fɛ nɛn

e klɛ pɔn zɪɛ -a man bɛ,
minnun 'o 'tɛ -kɔlɛ -a.»

²¹ 'Wɪ nɛn e cɪ drɛnan zɪɛ e min -tɛa
"klan -a "bɔv "le "wɛan, Moizi -a 'vɪ
'nan:

«"Klan 'an -tɛa "le "wɛan
an nyɔndɪ 'sia.»

²² 'Pian 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -yɛɛ "cɛɛ drɛ
'cɛɛ dɪ. Kɔɔ ka pli pɔn nɛn waa laabo
Ziɔn bɛ -a man, Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man
"bɛ 'yee 'fla nɛn ka wla. Zeruzalem
nɛn laji bɛ -nyɛn. Fɛ zɪɛ -a -nan nɛn
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga "cɪ
'o cin yɪdɪ te o "fɛdɪ -ble. ²³ ɛn "nyian
bɛ, ka pli Zozinɔn nɛn o -tɛ 'e cin da bɛ
o man. O ya "le Bali -le 'nɛn flinnun
nɛn o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ laji bɛ -wee 'wɪ
'zv. ɛn "nyian bɛ, ka pli Bali nɛn e ya
'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'bazan 'a bɛ -a
man. ɛn "nyian bɛ, minnun tɪglɪ nɛn
Bali o drɛ 'saun 'e 'lɛ, ɛn o kaa bɛ, o lei
man nɛn ka pli. ²⁴ ɛn "nyian bɛ, Zozi
nɛn -yɛɛ -maan ɛn Bali 'ka pli 'e man
"nyian 'e 'pee bɛ, -a man nɛn ka pli. ɛn
"nyian bɛ, Zozi nyɛn nɛn e -sran 'cee
"wɛan bɛ -a man nɛn ka pli. Nyɛn zɪɛ
-a 'plɛblɛ "mlian Abɛl -le vɛ da.

²⁵ 'Ka drɛ "yi! -Te Bali a 'wɪ tin
'banan 'cɛɛ bɛ, te 'ka -fɔla 'ka "trɔɛn
-sru "dɪ! Bali 'wɪ 'pla Izraɛl 'nɔn lɛ
Sinai pɔn "srɔn, 'pian 'wɪ zɪɛ waa -fɔla
'o "trɔɛn -sru, ɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -
wɛ. 'Bɛ nɛn 'gɔvɛ, Bali a laji ɛn e ya
'wɪ planan -cɛɛ. -Te -kaa 'wɪ zɪɛ -a -
fɔla -kaa "trɔɛn -sru "bɛ, Bali 'wɪ "nɛn
-kɔɔnman -cɛɛ -kpɔ. ²⁶ Tɔ nɛn Bali a 'wɪ
planan Izraɛl 'nɔn lɛ 'li bɛ, -a wei 'trɛ
nyɔɔn. ɛn 'bɛ nɛn 'gɔvɛ, e -tɔ 'e wei da. E
'nan:

«-A drɛdɪ -fɔ "nyian
'e 'pa -a -tɔ.

Tɔ zɪɛ -a man bɛ,
'trɛ 'saza "cɛɛ maan nyɔɔnman dɪ,
an labli "paa "va "nyian.»

²⁷ Bali -a 'vɪ 'nan, -a drɛdɪ -fɔ "nyian 'e
'pa -a -tɔ. 'Wɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a -kɔɔnman

'nan, fɛ pɛɛnɔn nɛn Bali -a drɛ bɛ, -a
-nan -nyaan tɔ nɛn Bali 'trɛ 'lee labli
nyɔɔnman bɛ -a man. Bali 'wɪ zɪɛ
-a dra 'nan -e fɛnun tɪglɪ nɛn wa'a
'kɔlaman nyɔɔndɪ -a dɪɛ, 'o 'fɔ -nan.

²⁸ Bali -le mingɔnnɛn trɛ nɛn fɛ -tɔ
'ka 'kɔlaman -a nyɔɔndɪ -a dɪɛ, e ya -
cee vɛ -a. -Yee "wɛan -kaa Bali muo
"fɔ, ɛn -cee Bali 'sudɪ bɛ -kaa drɛ "le zɪ
e "sɔa Bali lɛ bɛ -yee 'wɪ 'zv! -Kaa 'yra
-tɛ Bali lɔ -e -kaa drɛ, ɛn -kaa "klan Bali
lɔ -e -kaa drɛ! ²⁹ -A -cin 'e 'kɔn -kaa 'ji
'nan:

«-Cee Bali bɛ e ya "le 'tɛ -dan nɛn
e fɛ srɛman bɛ -yee 'wɪ 'zv!»

13

*'Wɪ "cɛn "nɛn min -a dra te e "sɔa
Bali lɛ?*

¹ Te 'ka cin yɪdɪ "yi 'le 'tɔ 'ka Zozinɔn
yɛi "dɪ! ² Te 'wɪ 'gɔvɛ -a -cin 'e 'san 'ka 'ji
dɪ, minnun nɛn o bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka o
'kun 'ka 'pɛ "fli "a! 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ man
bɛ, min -mienun nyinnannan "nɔn
Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wɛ, wa'a
-tɔlɛ dɪ. ³ Minnun nɛn -pɔ 'kuin bɛ, 'ka
'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka 'bɔ nɛn -pɔ
'kuin. ɛn minnun nɛn o cɪ 'tɛ 'panan o
da bɛ, 'ka 'ci "nrɔn o da "le 'nan 'ka da
nɛn o cɪ 'tɛ 'panan.

⁴ Lɪmɔn 'lee -klɔnmɔn -le cin 'padɪ
bɛ, 'ka 'sia 'wɪ -dan tɔ -a. Te -klɔnmɔn 'e
nyin lɪ pee -sru "nyian dɪ, ɛn te lɪmɔn
'e nyin -kɔnnɛn pee -sru "nyian dɪ. -
A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali tin -tɛa
"minnun pɛɛnɔn nɛn o nyianla lɪ 'lee
-kɔnnɛn -a te wa'a o cin 'palɛ dɪɛ o da,
ɛn e tin -tɛa "min nan -wɛɛnɔn 'lee min
-sran -wɛɛnɔn da.

⁵ Te 'ka "lala yɪ "yi "bɔv "dɪ! 'Pian
fɛnun nɛn 'ka 'lɔ bɛ, 'e 'ka 'ci "nran, kɔɔ
Bali -a 'vɪ 'e 'bɔ 'a 'nan:

«Mɛin 'tɔvɛ 'e "tun "dɪ,
ɛn ma'an 'pɛ 'sia 'i -sru "dɪ.»

⁶ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn e ya "le -kaa
"koe 'e 'kɔn -kaa da -a vɪdɪ -a 'nan:

«Minsan 'bɛ "paa 'an 'va,
nyɛn 'ka 'an 'ji dɪ.

Blamin 'ka 'kɔlaman 'wɪ 'tɔ drɛdɪ -a
'mɛn

-e 'yaan 'tɛ "klan -a dɪ.»

⁷ 'Ka 'lɛnɔn nɛn o Bali -le 'wɪ 'paa 'ka
'ji 'e tɛdɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn -wee 'wɪ drɛdɪ
da, ɛn 'ka 'ci "nrɔn -wee -kadɪ da! 'Cee

yi -tera Zozi da -ji bε, 'o drε 'cee 'wι -kəən "mannən 'a. ⁸ -A -cin 'e 'kən 'ka 'ji 'nan, Zozi Crizi -təwli "nən 'li bε, -nyrən tian cεεv yi -a, εn -yεε fo -nan 'li 'trilii.

⁹ -Yee "wεan te 'ka 'fli 'tυι -e 'ka səənla 'wι "paadı -trε -sru -e 'ka 'si -si tıglı da dı! "Yi "nən Bali -a drε 'cεε bε -a da nən 'ka 'ci "nrən -e 'ka 'kən 'ka 'tədı 'plεblε Bali -sru 'ta wədı -ji. -Blifε -mienun drədı min 'srəən 'a bε, e ya 'e "tun. -Yεε "cεε min -təa 'plεblε Bali -sru 'ta wədı -ji dı.

¹⁰ 'Sraga nən Zozi 'a 'bυ bε, -cεε "nən "ble. 'Pian minnun nən o Bali -paan tian "le Bali -pannən 'a dra 'li -tandan -ji bε -yee 'wι 'zυ bε, wa'a 'kəlamən -e "o "nən "blı dı.

¹¹ Fε nən maan 'vι zıε, -yεε cı 'nan lε -tədv pεənən man bε, Izrael 'nən -taa -wee 'wι 'wlıdı "nan fε -a. Bali -pannən -a "sia -e 'o -tε. Bali -pannən 'tazan -a nyən "sia, -e 'e wla fεnan 'saunzaun 'kpa -nan. Fε zıε -a -nan nən e nyən 'bə -sεanla -e Bali 'e -wee 'wι 'wlıdı fui. 'Pian -wi 'bə nən waa -tε bε, o -kə -a 'tε 'blıε 'fla -sru. ¹² 'Wι zıε -yee "wεan nən zı Zozi nyən "ta -sεanla -e 'e minnun drε 'saun Bali 'lε bε, e -kυ 'e yra yıε 'fla -sru. ¹³ -Kaa 'bə "nyian, -kaa -kυ Zozi 'va 'fla -sru, εn -kaa 'wι "man -e -kaa yra yı -kaa 'vale waa 'e cin va. ¹⁴ -Kaa fla nən 'trε 'gυε -a da bε, ya'a 'fo 'nan 'li 'trilii dı, 'pian -kaa ya -a -wεenan 'nan 'fla nən e -fo -nan 'li 'trilii bε 'e drε -cee vε -a.

¹⁵ 'Wι nən Zozi -a drε zıε, -yee "wεan nən e ya "le -kaa Bali 'tə -dan vι tυ pεənən man! -Cee 'sraga nən -kaa bo Bali muo "fə vε -a bε, -nyrən zıε.

¹⁶ 'Pian te 'ka 'ci 'e 'san "yi "drədı man dı! εn te 'ka 'ci 'e 'san 'padı -a 'ka cin va dı! 'Wι pεənən zıε -a drədı 'sə Bali lε, 'cee 'sraga bədı Bali lε nən "nyian zıε.

¹⁷ 'Ka "trəən "tə 'wι nən 'ka 'lənən -a ve 'cεε bε -yrε, εn 'ka 'ta wula "da! -Wεε yıε -təa 'ka 'va, εn 'wι pεənən nən waa dra bε waa 'sinan "paa Bali lε. -Te ka o wei 'man εn ka 'ta 'wula "da "bε, o -wee 'nyranman "paa ci "nrandı -a. Kəə -te o 'nyranman 'pa 'wι 'nanmandı -a bε, e 'ka 'cee 'wι "yi "a "fo "dı.

¹⁸ 'Ka Bali trυ 'ba 'kυε 'wι man! Kυa -təa 'nan 'kυε 'wulo -ji "nrəndı 'ka tin tεa 'kυ da dı. Kəə 'wι pεənən 'ji bε, kυ -wεeman 'nan 'kυε 'ta wυ -pε 'e 'kən "yi.

¹⁹ Maan laabo 'ka 'lə 'nan, 'ka Bali trυ 'ba 'mən 'wι man, 'dυ -e Bali 'e 'si 'lε 'sυ -e 'an 'li 'an da 'ka 'va.

Yaa 'le 'sran o 'tə bυdı -a

²⁰ Bali 'bε -fədı -trəə -nəən "min lε. -Kaa san Zozi a -yee 'bla -sru "pinzandān a, εn Bali 'bə 'bε wluan -kanən 'va. Bali -a nyən 'si εn e minnun pli 'a 'e man 'li "fo "le vε -a. ²¹ Bali zıε 'e 'pa 'ka 'va, -e 'ka -kəla 'wι "yi pεənən nən e cı -a ci 'sə 'a bε, -a drədı -a. Zozi Crizi 'e 'plεblε 'nən 'cεε -e 'ka 'wınnun zıε -a drε. 'Tə -dan 'e 'kən Zozi 'le vε -a 'li 'trilii! Amen!

²² 'An "bυι Zozinən, 'wınnun nən maan 'pla 'cεε bε, te 'ka -fəla 'ka "trəən -sru "dı, kəə e 'ka 'wι "kaga "a dı.

²³ Maan -nan sεε wo 'cεε 'nan, o 'si -kaa "bυι Timote man. -Te e 'bəla 'an 'va 'gυε, -e 'kυ 'lυ 'ka 'ta -nanjen.

²⁴ An 'ka 'lənən pεənən 'tə bo, εn an Zozinən 'tə bo. Zozinən nən Itali bε, o 'nan 'o 'ka 'tə bo.

²⁵ Bali -le "yi 'e 'kən 'ka pεənən 'va!

'Fluba nɛn Zaji -a crɛn -tɛ

¹ An 'bɔ Zaji nɛn an Bali 'lee Minsan Zozi Crizi "sua bɛ, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ Bali -le minnɛn pɛɛnɔn nɛn 'o fuiladi "man 'trɛda bɛ, -wɛ. An 'ka 'tɔ bo.

E 'ka "le Zozizan 'e 'ci -fɔɔ "di!

² An "bʊi Zozinɔn, 'wɪ 'tɔndɔn pɛɛnɔn nɛn o bɔa 'ka man bɛ, 'ka yɪ 'cee ci "nran wɪ -a. ³ Kɔɔ te ka yɪ -tɛra Bali da bɛ, ka bɔala 'ji, -e 'e -pɔan 'sɔdi -nɔn 'cɛɛ. ⁴ 'Ka yɪɛ 'trɔa "da, -e -pɔan 'sɔdi zɪɛ 'e 'kʊ 'kaa -trilii "le zɪ e ci Bali ci 'sɔ 'a bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. -E 'ka 'kɔn tɪgɪ, te 'ka drɛ wɪ a 'e 'sɔdi "ji Bali 'lɛ.

⁵ 'Pian -te min -tʊ a 'ka yei 'nan 'wɪ nɛn kɔ 'e drɛ ya'a tɔa dɪɛ, 'e laabʊ Bali 'lɔ. Bali 'wɪ 'tɔdi -nɔan -yrɛ "le zɪ yaa laabʊ -yrɔ "bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Kɔɔ ya'a min bo "va "di, ɛn yaa -nɔan 'e "tun. ⁶ 'Pian min 'bɔ 'e yɪ -tɛra "da -e 'e laabʊ -yrɔ. Te 'e 'ci -fɔɔ "di! Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, e ya "le "pɛzannɛn nɛn fulɔ 'ta -tɔa "man "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, te -a -cin 'e 'kɔn min zɪɛ -a -ji 'nan, 'e fɛ -tʊ ye Minsan 'lɔ "fo "di. ⁸ Kɔɔ min nɛn 'e 'ci -fɔɔman bɛ, -a -wulo -ji wɪ 'ka -tʊwli "di. ɛn -yee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdi -ji bɛ, ya'a 'e yɪɛ 'tɔala 'wɪ 'tʊ da tɪgɪ -e 'e drɛ di.

Seezan 'lee fɛzan -le 'wɪ

⁹ Min nɛn e ya seezan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a san ci 'e "nran 'nan, Bali 'e dra min -dan a. ¹⁰ 'Pian min nɛn e ya fɛzan -a, ɛn e sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -a -cin 'e 'kɔn -a san ji 'nan, e 'ka min -dan a Bali 'lɛ "fo "di. Kɔɔ e "sia 'e yɪɛ -sru "le zɪ lu 'e -fui -tɛa, -e 'e 'sran bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. ¹¹ -Te yidɛ bii 'plɛblɛ bɛ, -e lu -fui 'e 'sran, te -yee fɛnyian -nyan. Zɪ fɛzan "sia 'e yɪɛ da zɪɛ.

'Wɪ 'wɪdi "drɛdi -taala 'kɔ!

¹² Min nɛn 'wɪ 'wɪdi "cin -trɔa "ji ɛn ya'a drɛɛ dɪɛ, Bali -le -fɛa -a san man. Kɔɔ -te -a san 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔla -a -wulo planan "bɛ,

'belidi nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ e ya -yee vɛ -a. Minnɛn nɛn o Bali ye "yɪ "bɛ o -kopa nɛn zɪɛ.

¹³ Min nɛn 'wɪ 'wɪdi "cin -trɔa "ji "bɛ, te 'e 'pa Bali da di! Kɔɔ 'wɪ 'wɪdi "cin 'ka Bali ji di, ɛn Bali 'ka 'wɪ 'wɪdi "cin tɔala min ji di. ¹⁴ 'Pian blamin 'bɔ 'wulo -ji wɪ 'bɛ see "paaman, -e 'e 'wɪ 'wɪdi "drɛdi -cin -tɔ "ji. ¹⁵ -Te min sɔɔnla 'e 'wulo -ji "nrɔndi 'wɪdi zɪɛ -a -sru "bɛ, -e 'e 'wɪ 'wɪdi "drɛ. ɛn -te min 'wɪ 'wɪdi drɛ 'trilii bɛ, -a 'le 'srannan "nɛn -kadɪ -a.

¹⁶ An "bʊi Zozinɔn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. Te 'ka 'wɪ 'gʊɛ -a "sia 'ka see "paa wɪ -a di. ¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'wɪ "yɪ 'lee 'wɪ tɪgɪ pɛɛnɔn "sia Bali va lou. -Yɛɛ laji fɛnɛn pɛɛnɔn nɛn o "bia bɛ o drɛ. Fɛnɛn pɛɛnɔn zɪɛ 'o 'man limlan, 'pian Bali 'ka 'limlan 'li "fo "di. ¹⁸ Bali 'bɔ 'ci 'sɔ 'a nɛn, e -kaa drɛ 'yee 'nɛnnɛn -a. Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn e ya 'wɪ tɪgɪ 'a bɛ, -a 'bɔ 'a nɛn e 'belidi 'nɔn -cɛɛ 'nan, -e -kaa kɔn 'e 'pɛ drɛvɛ flin -a.

'Ka "trɔɛn "tɔ Bali wei lɛ, -e 'ka 'ta wɔla "da!

¹⁹ An "bʊi Zozinɔn, an 'ka ye "yɪ 'kpa. 'Wɪ 'gʊɛ -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. 'Ka "trɔɛn 'e 'wɪ man! Te 'ka 'lebo 'e 'fɔ 'e 'flin -e 'e 'wɪ di! ɛn te 'bli 'e 'fɔ 'ka 'ji tada di! ²⁰ Kɔɔ -te 'bli 'fɔ min ji bɛ, ya'a Bali ci 'sɔ wɪnɛn dra "fo "di! ²¹ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e min "tri -tɔa Bali 'lɛ bɛ -a 'tʊl, 'lee 'wɪ 'wɪdi pɛɛnɔn, -e 'ka 'wɪ Bali wei nɛn waa 'vɪ 'cɛɛ bɛ -a man, -e 'e -kɔla 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji -le "wɛan.

²² Te 'ka 'fli sɛɛ wʊ 'nan ka ya Bali wei mannan di! 'Pian -te kaa 'man bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! ²³ -Yɛɛ ci 'nan, min nɛn 'e "trɔɛn -tɔa Bali wei lɛ, te ya'a 'ta 'wo "da "dɪɛ, yaa dra "le 'nan min -tʊ 'bɛ 'e 'fli -nanjɛɛn -niannɛn 'ji, ɛn 'e 'fli -tɔ klɔ 'yɪ. ²⁴ Zɪ e cɛɛn "man ɛn e -kʊ bɛ, 'nɛn tɔɔn -a -tɔ klɔ 'san 'e 'fli ji. ²⁵ 'Pian bii nɛn 'i yɪɛ -trɔa Bali wei tɪgɪ nɛn e min "sia 'wɪ 'wɪdi "le nɔanba -ji bɛ -a da bɛ, Bali -fɛa ve 'i man. Kɔɔ 'i "trɔɛn "tɔ -yrɛ, ɛn i kɔala "man, ɛn -a -cin 'ka 'sanlɛ 'i 'ji di, 'pian i 'ta 'wɔla "da.

²⁶ Min nɛn e 'nan e ya Bali -sru, te ya'a 'kɔlaman 'e wei 'kundɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'fli sɛɛ wɔnan. Te -yee 'ta wɔdi

Bali-sru "bε -a -ci "ka "dɪ. ²⁷ 'Pian -kaa "tɪ Bali bɔdɪ tɪglɪ nɛn 'nan, blamin 'e yiε 'tɔ "tɪ 'lee "bɔ "ka "da "nɛnnun 'lee -calenun va 'wee yra yɪdɪ -ji. En "nyian 'nan blamin 'e 'fli 'kun -e 'e vɪε 'e 'wɪ 'wɪdɪ "tɔwɪ "drɛ dɪ.

2

Te 'ka min bɔ "va dɪ!

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, kaa nɛn ka yi -tera mingɔnnɛn -kaa san Zozi Crizi da bε, te 'ka min bɔ "va "dɪ. ² 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔε -a da. Fɛzan -tɔ wɪa 'cee cin yɪ 'kuin 'e 'pɛ 'wɪε man le -siga, ɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a. Seezan -tɔ wɪa "nyian 'cee cin yɪ 'kɔn 'lein zɪε -a -ji, te sɔ "cɛɛndɪ a "da. ³ Min nɛn 'e 'ta le sɔ fɛnyian -a bε, kaa -nanjɛn, ɛn 'ka 'nyrannan fɛnyian -nɔn -yrɛ. 'Pian kaa 'vɪ seezan "le "lɛ 'nan: «Bii 'gɔ, "i "tɔ wɔ lou, ɛn -te i ya "va "bε, 'i 'nyran 'mɛn pɛin "srɔn "tra.» ⁴ 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, e ya min bɔdɪ "va "wɪdɪ "a.

⁵ 'An "bɔɪ Zozinɔn, an 'ka ye "yi 'kpa. 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔε -yrɛ! Maan ve 'cɛɛ 'nan, minnɔn nɛn o cɪ seenɔn 'a 'trɛ 'gɔε -a da bε, Bali o 'si "va 'nan, -e 'e o drɛ fɛnɔn 'a 'wee yi -teradɪ 'e da man, -e 'o 'kɔ 'yee mingɔnnɛn trɛ nɛn yaa 'pla minnɔn nɛn waa ye "yi "bε, -wɪε "bε -a da. ⁶ 'Pian 'cee vɛ bε, ka'a seenɔn 'siala min -a dɪ, fɛnɔn nɛn ka o ye "yi. -Mɛ "le "wɛan nɛn kaa dra zɪ? Fɛnɔn 'bε 'tɛ "paa 'ka da, ɛn -wɛε -ko 'kaa tin 'banɔn 'cɛin -da. ⁷ ɛn -wɛε 'tɔ "srɔnman 'tɔ fɛnyian nɛn Zozi Crizi 'tɔ a bε -a man.

⁸ Bali -le 'fluba 'ji bε, -yee -pei -tɔ wɪ -dan tɔ -a. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«'I bɔɛzan -tɔ yɪ "yi

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

-Te 'wɪ zɪε -a drɛnan nɛn ka cɪ bε, te ka 'wɪ "yi drɛ. ⁹ 'Pian -te ka min 'bɔ "va "bε, te ka 'wɪ 'wɪdɪ drɛ. ɛn te Bali -le -pei zɪε e tin -tɛa 'ka da Bali 'lɛ. ¹⁰ Kɔɔ -te min Bali -le -pei -tɔwɪ "cɛ srɛ bε, te yaa pɛɛnɔn srɛ "fo. ¹¹ Bali -a 'vɪ 'nan:

«Te blamin 'e min nan -wɛε "dɪ,

ɛn te 'e min -sran -wɛε "dɪ!»

ɛn yaa 'vɪ "nyian 'nan:

«Te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!»

-Te min 'ka min nan -wɛε dɪ, 'pian ɛn e drɛ min -tɛzan -a bε, te ya'a 'ta wɔlɛa Bali wei da "fo "dɪ.

¹² -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka "ta "we, ɛn 'ka "ta 'wɪ dra bε, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali wei nɛn e min "sia 'wɪ 'wɪdɪ "le nɔanba -ji bε, e 'cee tin "baa. ¹³ Kɔɔ yi nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, min nɛn ya'a 'e bɔɛnɔn nyrinda 'silɛ dɪε, Bali 'ka -a san nyrinda sia dɪ. 'Pian min nɛn 'e bɔɛnɔn nyrinda 'si bε, te "klan 'e 'kɔn -a san -ji dɪ.

Yi -teradɪ Bali da 'lee min drɛ wɪ

¹⁴ 'An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -a 'vɪ 'nan, an yi -tɛala Bali da, te ya'a kɔɔnman 'e drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci nɛn 'nɔn? -Yee yi -teradɪ Bali da zɪε, ya'a sia 'wɪ 'ji "fo "dɪ. ¹⁵ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔε -a da. 'Ka "bɔɪ Zozizan 'tɔ a 'ka 'va, -te 'bε "cɛɛ dɪ, 'ka "blu Zozizan 'tɔ a 'ka 'va, -a ta sɔ "ka "dɪ, ɛn -a -blɪfɛ "ka "dɪ. ¹⁶ ɛn kaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Kɔ ya yi pee nyan. I -fɔ -trɔɔ. Bali 'e fɛ nɛn yia -wɛɛman bε -a -nɔn 'yie.» 'Pian fɛ nɛn 'e klɪ "man "bε, ka'a -nɔnɪε -yrɛ "dɪ. 'Wɪ zɪε -a drɛdɪ bε, -a -ci "ka "fo "dɪ. ¹⁷ -A -tɔwɪ "nɛn "nyian yi -teradɪ Bali da -a. Min nɛn e yi -tɛala Bali da, ɛn ya'a kɔɔnman 'e drɛ wɪnɔn -a dɪε, min zɪε -yee yi -teradɪ Bali da -ci "ka "fo "dɪ.

¹⁸ ɛn "nyian bε, -te min -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «Min -tɔ yi -tɛala Bali da, ɛn min pee "e "yi "dra minnɔn lɛ.»

Tɔɔn maan laabo min zɪε -yrɔ 'nan, 'i 'yie yi -teradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman o drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci -kɔɔn 'mɛn! -E 'an 'mɛn yi -teradɪ Bali da -ci -kɔɔn 'yie 'an drɛ wɪ -a. ¹⁹ I yi -tɛala "da 'nan Bali a -tɔwɪ "cɛ. 'Wɪ 'kpa nɛn. 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'i 'ji 'nan, -yɔ -wɪdɪnɔn "o yi -tɛala "nyian "da zɪ, ɛn o "klanman -yrɔ.

²⁰ -Blɔzan, i ya "vale 'an -ci -kɔɔn 'yie 'nan, yi -teradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪε, -a -ci "ka "dɔɔ? ²¹ -Mɛ "le "wɛan nɛn Bali -kaa tra Abraam 'sia min tɪglɪ 'a? -A drɛ wɪ man nɛn. Kɔɔ Abraam wɪ "man, ɛn e 'e 'pɪ Izak 'si, yaa -nɔn Bali lɛ 'sraga bɔvɛ -a Bali -pan "davɛ da. ²² Yia 'yɪ? -A drɛ wɪ 'lee -yee yi -teradɪ Bali da drɛ 'tɔwɪ. ɛn -yee yi -teradɪ Bali da 'e 'lɛ sɔɔ

-a drɛ wɪ man. ²³ 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yee "wɛan e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan: «Abraam yi -tɛra Bali wei da, ɛn Bali -a 'sia min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ 'e da man.» Bali -a laabu 'e bee. ²⁴ -Yee "wɛan maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Bali min "siala min tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ 'lee 'yee yi -tɛradɪ 'e da man, 'pian ya'a siala min tɪglɪ 'a 'yee yi -tɛradɪ Bali da 'saza "cɛ "man dɪ.

²⁵ 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ drɛ "nyian -kɔnnɛn -wɛɛzan nɛn waa laabo Rab bɛ -yee vɛ -a. Bali -a "sia lɪmɔn tɪglɪ 'a 'e drɛ wɪ man. Kɔɔ minnɛn nɛn Zozue o 'pa 'sia bɛ, e 'pa 'o 'va, ɛn e -si -tɔ kɔɔn -wɪɛ 'nan 'o 'tɛ -ji "da.

²⁶ Kaa -tɔa 'nan -te 'flindɪ -nyan min lɔ bɛ, te e -ka. -A -tɔwli "nɛn "nyian yi -tɛradɪ Bali da -le vɛ -a. Yi -tɛradɪ Bali da nɛn wa'a kɔɔnman 'o drɛ wɪ -a dɪɛ, te e ya 'e 'kadɪ.

3

Min nrɛn 'le 'wɪ

¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka vɪnan 'ka pɛɛnɔn 'e drɛ Bali wei "paanɔn 'a dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, 'kɔ Bali wei "paanɔn bɛ, Bali 'kɔɛ 'wɪ tin "baa 'plɛblɛ 'e "mlian min peenun -le vɛ da. ² -Kaa pɛɛnɔn -pɛ "saanman 'wɪ 'wɪdɪ 'va 'wɪ "kaga 'ji. -Te min 'lewei 'ka "saanɛ -tɔwli 'wɪ 'wɪdɪ 'va dɪɛ, te min nɛn -a drɛ wɪ a 'e 'lɛ sɔɔdɪ bɛ, -nyrɛn. Te e -kɔlaman 'e 'fli 'kundɪ -a "fo.

³ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gɔɛ -a da. -Kaa -bulalɛ wɪɛ wo -sɔnɔn 'le, 'nan -e 'o -kaa wei man, -e -kaa -kɔla "o pladɪ -a. ⁴ ɛn "nyian bɛ, 'ka 'ci "nrɔn -klɔ -dandannun da. -Te -klɔ a -dan 'kɔ oɔ, -a -trɔa "vɛ -si yra a "wɛnnɔn. -Te fulɔ 'plɛblɛ a 'ta 'tɔnan "man "bɛ, -a -trɔa "vɛ -si yra "wɛnnɛn zɪɛ -yɛɛ -maan -e -a -fɔzan 'e -trɔa -si yra. ⁵ -A -tɔwli "nɛn "nyian min nrɛn 'le vɛ -a. E ya min man mɛnnun va "wɛnnɔn, 'pian -yɛɛ -maan -e 'wɪ -dan 'e 'fɔla.

ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn plɔ -dan nɛn 'tɛ "wɛnnɛn -fɔala 'ji bɛ -a da. ⁶ Min nrɛn a "le 'tɛ 'le 'wɪ 'zɔ. -A da nɛn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn cɪ. E ya -kaa man mɛnnun va, ɛn -yɛɛ -kaa munmuan "tri -tɔa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e

'e 'sia yi nɛn o min -yaa "da "trilii, -e -a -ka yi 'e bɔ bɛ, -a nrɛn 'bɛ 'tɛ wo -yee 'trɛda va. 'Tɛ zɪɛ Satan -va nɛn e "sia.

⁷ Min -kɔlaman -e 'e luji wi pɛɛnɔn, 'lee "lomannun, 'lee pɔnɛnnun, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn o 'ta wɔla 'o 'kɔlɛnɛn "bɛ, o 'lɛbɔ. ⁸ 'Pian min -tɔ 'ka 'kɔlaman 'e nrɛn pladɪ -a "fo "dɪ. Fɛ -wɪdɪ "nɛn, ya'a 'tɔa 'e "pa 'ji flu dɪɛ, -nyrɛn. E ya 'e fadɪ min -tɛ 'yile -a.

⁹ Nrɛn zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn -kaa Minsan nɛn e cɪ -kaa "tɪ "a bɛ, -a 'tɔ bɔa. ɛn -a 'bɔ 'a nɛn -kaa wei "paala blamin nɛn Bali -a drɛ "le 'yee 'wɪ 'zɔ bɛ, -a man. ¹⁰ Min 'le 'a nɛn min -fɛa ve min man. ɛn min 'le 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ 'a nɛn min 'e wei "paala min man. 'An beenun, te 'cee vɛ 'e 'kɔn zɪɛ dɪ! ¹¹ Fɛnan nɛn 'yi bɔala bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! 'Yi 'nɔnnɔn 'lee 'yi nyrannyran 'ka 'bɔala fɛ -tɔwli zɪɛ -a -nan 'e cin -a dɪ. ¹² ɛn "nyian bɛ, -lomin yiba 'ka 'baa -voga -a dɪ, ɛn -mango yiba 'ka 'baa -lomin -a dɪ. ɛn 'yi 'wɛwɛa 'lee 'yi 'nɔnnɔn 'ka bɔala 'yi bɔlanan 'tɔwli "nan dɪ.

Laji 'wɪ 'tɔdɪ

¹³ -Te min -tɔ a 'ka yei, te 'wɪ pɛɛnɔn 'cin a "ji, ɛn e 'wɪ -tɔa "bɛ, 'e -kɔɔn 'yee -kɔndɪ "yi 'lee 'e drɛ winun tɪglɪ 'a. ¹⁴ 'Pian -te man bɔdɪ -nɔnnɔn -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cee 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. ɛn -te bɔɛ "blɪdɪ -cin a 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'fli -kɔɔn 'cee 'wɪ 'tɔdɪ -a "fo "dɪ. Kɔɔ -te 'ka 'fli -kɔɔn 'nan ka ya 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ, te ka 'wɪ -sɛan. ¹⁵ 'Wɪ 'tɔdɪ zɪɛ, Bali "cɛɛ 'bɛ -nɔan "dɪ. E "sia 'trɛda 'gɔ, ɛn min 'bɔ -wulo -ji nɛn e -tɔala. Satan -va nɛn e "sia. ¹⁶ Fɛ nɛn maan ve zɪɛ -yɛɛ cɪ 'nan, -te man bɔdɪ a fɛnan, ɛn bɔɛ "blɪdɪ a fɛnan bɛ, fɛ zɪɛ -a -nan 'ka flu "fo "dɪ. 'Wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn a -nan.

¹⁷ 'Pian 'wɪ 'tɔdɪ nɛn e "sia Bali va bɛ, e ya 'wɪ 'tɔdɪ tɪglɪ 'a. E min dra min -trɔɔ -a, ɛn e min dra min ci "yizan 'a. Min zɪɛ e min wei maan, min nyrinda -sɛan "da, ɛn e "yi "dra min lɛ. Ya'a min bo "va "dɪ, ɛn ya'a 'wɪ 'dra -dawli a dɪ. ¹⁸ Minnɛn nɛn waa -wɛɛman -trɔɔ 'nan minnɛn yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, -a 'le 'srannan "bɛ 'wɪ "yi "drɛdɪ nun 'bɛ -taa "bɔlɛa.

4

'Ka Satan 'twi-e 'ka-səɔnla Bali-sru!

¹ Kulinun a 'ka yei, ɛn 'wɪ 'blɪdɪnun a 'ka yei. Nyin zia nɛn 'wɪnun zɪɛ -a pou 'si? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'bɔ 'wulo -ji "nrɔndɪ -wɪdɪnun nɛn ka 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ -maan 'wɪnun a 'ka yei. ² Ka ya "vale fɛ -tɔ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a ye dɪɛ, te ka 'nandɪ 'sia min man "le 'ka -tɛ. ɛn ka ya "vale 'nan 'ka bɔɛzan -tɔ -lɔ fɛ 'e drɛ 'cee vɛ -a, 'pian -te ka'a 'kɔlaman -a yɪdɪ -a dɪɛ, te -kulinun 'lee 'wɪ 'blɪdɪnun wɪla 'ka yei. Fɛ nɛn ka cɪ "va "bɛ ka'a ye dɪ, ka'a laabo Bali lɔ dɪ -le "wɛan. ³ ɛn -te kaa laabo Bali lɔ bɛ, ya'a nɔan 'cɛɛ dɪ, kɔɔ -a laabo "manwɪ a -wɪdɪ. Kaa laabo 'nan, -e 'ka 'fli cɪ 'sɔ wɪnun drɛ -a.

⁴ Ka "we "flivli Bali man "le lɪmɔn nɛn e 'si 'e 'sran wɪlu, ɛn e -kɔ -kɔnnɛn pee -va bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Trɛda fɛnun yɪdɪ "yi "bɛ, e ya Bali 'nan man wɪ -a. Ka'a -ci tɔa dɔv? Min oo min nɛn e 'trɛda fɛnun pɛɛnɔn ye "yi "bɛ, 'e 'fli dra Bali 'nanmanzan 'a. ⁵ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Lei nɛn Bali -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, Bali -a ye "yi, ɛn e man bo "da!»

Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'wɪ zɪɛ e ya 'wɪ "tun "a dɪ! ⁶ 'Pian "yi "nɛn Bali -a dra -cɛɛ bɛ e "mlianla "da. Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Minnun nɛn o 'fli dra -dandan bɛ Bali 'ka o ye "yi "dɪ.

'Pian e "yi "dra minnun nɛn wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

⁷ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'wɪ "man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a, -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru! Te 'ka tɔa Satan lɛ dɪ! 'Ka drɛ zɪɛ -e 'e 'si 'ka man -kɔɔbli! ⁸ 'Ka -pli Bali man, -e 'e -pli 'ka man! 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn, 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru! Kaa nɛn 'ka 'ci -fɔɔman Bali -sru 'ta wɔdɪ -ji bɛ, 'ka 'ci 'si 'fɪdaa -e 'ka 'ta wɔla Bali -sru. ⁹ 'Wɪ 'wɪdɪnun nɛn kaa dra bɛ, -a 'wɪ 'e 'nan 'ka man! 'O 'ka 'ta drɛ -trɔdrɔ! 'Ka 'wuɔ! 'Ka 'cee 'shɛ 'blɪdɪ lɪla "da -wuɔdɪ -a! 'Ka 'cee 'ci "nrandɪ lɪla "da -trundɪ -a! ¹⁰ 'Ka 'fli drɛ "wɛnnɔn Bali 'lɛ, -e 'e 'ka drɛ -dan!

Te 'ka min 'tɔ 'tɛ dɪ!

¹¹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'ka cin man -wɪdɪ "dɪ! Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'e "bɔɪ -tɔ man, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ yaa 'tɔ 'tɛ

bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man, ɛn e tin -tɛ "da. -Yɛɛ cɪ 'nan, -te i 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali -le -pei man bɛ, te yi'a 'ta wɔlɛa "da "dɪ, 'pian te i drɛ -a man tin 'bazan 'a. ¹² Bali -tɔwɪ 'bɛ -pei -tɔ minnun lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ -a ta tin 'bazan a. -A -tɔwɪ 'bɛ -kɔlaman min 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji, 'lee min -tɛdɪ -a. 'I 'fli "sɪala 'kɔ, ɛn i "we 'i bɔɛnun man zɪɛ.

Fɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dan dɪ!

¹³ Kaa nɛn kaa ve 'nan: «Cɛɛɔv 'lee "trɛ "a kɔ -ko 'fla 'gɔvɛ -a da, kɔ lɛ -tɔ -tɛa "nan nun, kɔ 'flɛ -taan -e 'kɔ 'lala yɪ» bɛ, 'ka drɛ "yi! ¹⁴ 'Ka'a "trɛ wɪ tɔa dɪ. Ka ya "le "lolu -koei "wɛnnɛn nɛn e -tɔala -voo, -e 'e 'si 'nan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁵ 'Wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, -nyrɛn 'gɔ. 'Ka vɪ 'nan: «-Te Minsan wɪ "man 'nan 'belɪdɪ 'bɔ 'kɔ man bɛ, kɔ fɛ 'gɔ 'lee fɛ 'gɔvɛ -a dra.» ¹⁶ 'Pian ka'a 'wɪ zɪɛ 'bɛ 've dɪ. 'Ka 'fli "sɪala -dan, ɛn 'ka 'fli -kɔɔnman. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ, e ya -wɪdɪ.

¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn e 'wɪ "yi "nɛn kɔ 'e drɛ bɛ -a -tɔa, ɛn ya'a drɛlɛ dɪɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ.

5

Fɛnɔn, 'ka drɛ "yi, "tɔgɔ 'wɪ 'e bɔ 'ka man!

¹ Fɛnɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka wɪ 'sia 'plɛblɛ, 'wɪ 'nɔnnɔan nɛn e -taa "bɔlɛ 'ka man bɛ -yee "wɛan. ² Tɔ zɪɛ -a man bɛ, 'ka yɪfɛnun srɛman, ɛn fadrɔnɛn 'cee sɔnun -ble. ³ -Jeza -fɔa 'cee -sɪga 'lee 'cee "lalanun man. - Jeza zɪɛ -yɛɛ 'ka man wɪ -tɔa lou -e 'e 'ka kɔlɛbo "blɪ "le 'tɛ 'zɔ. 'Trɛda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko 'ka yɪfɛnun tredɪ -a "kaga. ⁴ Minnun nɛn o 'nyranman 'pa 'cee fei ɛn ka'a o -pan wɔlɛ dɪɛ, 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -wee -paandɪ man. ⁵ ɛn "nyian bɛ fɛ -tɔ 'ka 'klɪlɛ 'ka man dɪ, 'ka 'ci 'sɔ wɪnun pɛɛnɔn drɛ 'trɛda. 'Trɛda -nyan tɔ 'bɔ 'kogo, 'pian te ka -ko fɛnun -blɪdɪ -a, ɛn ka -ko bɔadɪ -a "le -sru nɛn o cɪ -a 'lɛ bɔnan 'nan -e 'o -blɪ bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. ⁶ ɛn "nyian bɛ minnun nɛn wa'a 'wɪ 'tɔ drɛlɛ dɪɛ, ka 'wɪ 'pa o da, ɛn ka o tɛɛ. Wa'a 'wɪ 'tɔ vɪlɛ dɪ.

'Ka-pɔan 'e 'sɔ!

⁷ 'An "bɔɪ Zozinɔn, 'ka -pɔan 'e 'sɔ 'trilii, -e Minsan -ta tɔ 'e bɔ. 'Ka 'ci "nrɔn fei 'pazan nɛn e 'yee fɛ 'wɛ -fɔa 'trɛ 'ji bɛ -a da. Yaa man -pɛan -pɔan 'sɔɔɪ -a -trilii, -e laa 'e 'fɛn "man, -e -a -tɛ tɔ 'e bɔ. ⁸ 'Ka 'bɔ "nyian, "cee -pɔan 'e 'sɔ zɪɛ! 'Ka -pɔan 'kun, kɔɔ Minsan -tadɪ 'bɔ 'kogo.

⁹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka cin man wɪ 'pa dɪ, "tɔgɔ Bali 'e tin -tɛ 'ka da! Min nɛn 'e tin -tɛa "min da bɛ, e 'bɔ 'kogo. ¹⁰ Minnun nɛn o Bali 'lewei 'vɪ Minsan 'tɔ da bɛ, o -pɔan 'sɔ 'wee yra yɪdɪ -ji. 'Ka 'ci "nrɔn o da, -e 'o drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a. ¹¹ Minnun nɛn o -pɔan 'sɔ yra yɪdɪ -ji bɛ, kɔa ve o man 'nan 'wee 'wɪ a "yi. Ka Zob -le -pɔan 'sɔɔɪ 'wɪ 'man. ɛn fɛ nɛn Bali -a -nɔn -yrɛ -a 'le 'srannan "bɛ, kaa -tɔa. Maan ve 'cɛɛ 'nan, Minsan ci a "yi, ɛn min nyrinda -sɛan "da.

¹² 'An "bɔɪ Zozinɔn, te 'ka 'wɪ 'tɔ -ji -pɛ wluan dɪ! Te 'ka 'pɛ wluan labli man dɪ, ɛn te 'ka 'pɛ wluan 'trɛ man dɪ, ɛn te 'ka 'pɛ wluan "nyian fɛ pee man dɪ! 'Pian 'wɪ tɪgɪ nɛn 'ka vɪ! -Te 'wɪ a 'wɪ 'kpa -a bɛ, 'ka vɪ -inyan! ɛn -te 'wɪ a 'wlu 'a bɛ, 'ka vɪ -cɛjɛ! "Tɔgɔ yi nɛn Bali tin -tɛa 'trɛdanɔn da bɛ, 'e vɪɛ 'e 'ka 'tɔ 'e "tun "dɪ.

'Ka Bali trɔ 'ba!

¹³ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan e ya 'e yra yɪnan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba! -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a ci "nranman bɛ, 'e Bali 'tɔ 'bɔ "dre "fɔ! ¹⁴ -Te min -tɔ a 'ka yei 'nan -a man "yaaman bɛ, 'e -leglizinɔn ceje laabɔ, -e 'o Bali trɔ 'ba -yrɛ, te o 'nyrɔn -sɛan -a -win -ji Minsan 'tɔ da. ¹⁵ -Wee Bali trɔ 'badɪ nɛn waa dra yi -tɛradɪ Bali da -a bɛ, e man "yaazan zɪɛ -a "belia, ɛn Minsan -a wuanla. -Te 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn yaa drɛ bɛ, Bali -a fuiman.

¹⁶ -Yee "wɛan nɛn 'ka 'cee 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ 'ka cin lɛ 'vaa -e 'ka Bali trɔ 'ba 'ka cin lɛ, 'dɔ -e 'ka 'beli. Kɔɔ -te min a tɪgɪ Bali 'lɛ bɛ, -yee Bali trɔ 'badɪ 'e 'bli pɛɛnɔn 'a bɛ, -a 'lɛ a "man.

¹⁷ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -tɔ -a drɛ 'li bɛ -a da. Bali 'lewei vɪzan zɪɛ waa laabo Eli, ɛn e ya blamin -a "le -cee 'wɪ 'zv. E Bali trɔ 'ba 'e 'bli pɛɛnɔn 'a 'nan, te laa 'e 'fɛn dɪ. ɛn 'wɪ 'kpa, laa 'ka 'fɛnlɛ 'trɛda dɪ. Yaa drɛ

lɛ yaaga mlɛn 'shɛɛdɔ. ¹⁸ "Bɛ -sru ɛn e Bali trɔ 'ba "nyian, tɔɔn laa 'fɛn, ɛn fɛ pɛɛnɔn bɔdɪ 'sia.

¹⁹ 'An "bɔɪ Zozinɔn, -te min -tɔ a 'ka yei, ɛn e 'si 'wɪ tɪgɪ man -kɔɔbli bɛ, 'ka drɛ -e 'e sɔɔnla "nyian 'wɪ tɪgɪ zɪɛ -a -sru. ²⁰ 'Ka -tɔ 'nan, min oo min nɛn yaa drɛ ɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan 'si 'si 'wɪdɪ "da ɛn yaa sɔɔnla 'wɪ tɪgɪ -sru "bɛ, -yɛɛ -maan ɛn Bali 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a -nɔn min zɪɛ -yrɛ, kɔɔ Bali -yee 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn fui.

'Fluba tēde nēn Piēri -a crēn -tē

¹ 'An 'bō Piēri nēn Zozi Crizi 'an 'pa 'sia bē, mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē. Zozinōn nēn o -nyēanla Pōnt 'lēglōn 'ji, 'lee Galatū 'lēglōn 'ji, 'lee Kapadōs 'lēglōn 'ji, 'lee Azi 'lēglōn 'ji, 'lee Bitini 'lēglōn 'ji bē, maan crēn -tē -wlē. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kōn 'yēē vē -a. Ka ya -pēn -a 'trē 'gūē -a da, ēn ka ya minnūn nēn wa'a Bali tōa diē o yēi. ² -Kaa "tū Bali 'ka 'si "va 'li 'e 'cēn. -Yēē lei 'saun 'bē 'ka drē -yēē vē -a, 'nan -e 'ka 'ta wōla Zozi Crizi wei da, -e -a nyēn nēn e -sran bē 'e 'ka drē 'saun Bali 'lē.

Maan laabo Bali 'lō 'nan 'e 'yēē "yi 'lee 'yēē -fōdū -trōō -nōn 'cēē tū pēēnōn man 'e 'cīladū "da.

'Belidū nēn ya'a 'nyaan diē Bali -a -nōn -cēē

³ -Kaa Bali 'tō 'bō! -Yēē cū -kaa san Zozi Crizi "tū "a. E -kaa nyrinda 'si, ēn e -kaa drē min -trē -a. Zozi Crizi wluan -kanōn 'va, -yēē "wēan -kaa 'bli 'e 'kōn "da 'nan -kaa wuanla -kanōn 'va "nyian. ⁴ 'En -zia nēn Bali -a paala 'yēē 'nēnnūn -le vē -a bē, yaa -nōan -cēē. -Zia zīē ya'a 'srēman 'li "fo "dū, ya'a "tri 'tōa dū, ēn -yēē fēnyian 'ka 'nyaan dū. Yaa 'pla 'cēē vē -a laji. ⁵ Ka yi -tēra Bali da, -yēē "wēan Bali 'e yīē -tōa 'ka 'va, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wū 'ji. 'Cēē 'sidū 'wū 'ji zīē -a ta bōala yi -fōla "da "ji.

⁶ 'Wūnūn zīē -yēē -maan 'lōō ci "nran a 'ka 'lō. -Te 'wū 'tōndōn 'tō -tūdū pēēnōn a bōnan 'ka man tū "wēnnēn 'a, te 'ka yra ye -yrō oō, ci "nran a 'ka 'lō.

⁷ 'Wūnūn 'bō nēn o bōa 'ka man zīē bē, -wēē 'cēē yi -tēradū Bali da -kōōnman. 'Ka 'ci "nrōn -siga da, e ya fē -tū nēn ya'a 'fo 'trilii diē -a, 'pian o -yēē 'kpa -nanjēan 'tē 'a. 'En 'cēē yi -tēradū Bali da -ji bē, 'wūnūn 'plēblē bōa 'ka man, -a -tūwli "nēn "nyian zīē, 'pian 'cēē yi -tēradū Bali da "le 'kpa "mlian -siga da. -Te ka yi -tēra Bali da 'nan 'ka 'pē -sru 'ka tōalē diē, tū nēn Zozi Crizi -taa "man "bē, Bali 'ka 'tō "yi "vē, e 'ka 'tō bōa, ēn e 'ka yra 'fuo -fōa. ⁸ Ka'a tian

Zozi yūē -tū dū, 'pian kaa ye "yi. 'En ka'a Zozi 'bō 'yē dū, 'pian ka yi -tēala "da. -Yēē "wēan ci "nrandū -dan a 'ka 'lō. Ci "nrandū zīē e -ciala "da "bōvū "le "wēan min 'ka 'kōlaman -e 'e vū 'e 'le dū. ⁹ Ci "nrandū zīē e ya 'ka 'lō, kōō 'cēē yi -tēradū Bali da 'le 'srannan "bē kaa -tōa. -Nyren 'nan, ka ya 'ka 'sidū 'wū 'ji.

¹⁰ Zī e dra 'lōō -e Bali 'e min 'si 'wū 'ji bē, 'li bē Bali 'lewei vūnōn -a man wēē 'nan "o -tōa, ēn o -yēē 'wū 'vū minnūn lē 'e 'cēn 'a, 'nan "yi zīē e ya 'cēē vē -a. ¹¹ 'En zī Crizi -taa 'e yra yūē bē, 'lee 'tō -dan nēn Bali -a -nōan -yrē "bē -sru "bē, Crizi lei nēn o da bē, -yēē 'vū -wlē 'e 'cēn 'a. Tū nēn 'wūnūn zīē o dra "man "bē, ēn zī 'wūnūn 'bō -taa "drēlē bē, Bali 'lewei vūnōn -a -ci laabū. ¹² 'En Bali -a -ci 'si -wlē 'nan, 'wūnūn zīē ya'a dra o tū va dū, 'pian 'ka 'bō nēn an 'fluba 'gūē -a crēn -tē 'cēē bē, 'ka tū va nēn e dra. 'Wū zīē Zozi Crizi -le 'wū 'nōnnōn nēn minnūn -a 'vū 'cēē bē, -nyren. Bali lei 'saun nēn Bali -ta -a bē, -yēē 'wū zīē -a 'pa o 'le. Bali -le 'pasianōn 'bō nēn laji nūn bē, o ya "va 'nan "o 'wū zīē -a -tōa.

'Ta wū -pē nēn e "sōa Bali lē bē

¹³ 'Wū pēēnōn nēn Bali -a drē 'cēē bē, -yēē "wēan 'ka 'man 'e 'kōn 'e wūvūdū, ēn 'ka 'fli 'kun! "Yī "nēn Bali -taa -a drēlē 'cēē tū nēn Zozi Crizi -taa "man "bē, -a da nēn 'cēē ci "nrōndū pēēnōn 'e 'kōn! ¹⁴ 'Ka 'ta wōla Bali wei da tū pēēnōn man! 'Ka 'bō ci 'sō wūnūn nēn o 'ka "paala 'li 'e tēde, te ka'a tian Bali tōa diē, te 'ka 'fli 'tū "nyian -wlō "dū! ¹⁵ Bali 'bō nēn e 'ka laabū bē e ya 'saun. -Yēē "wēan 'ka drē wū pēēnōn 'e 'kōn 'saun, ēn ka -kōōn 'nan, ka ya -yēē vē -a. ¹⁶ Kōō e ya 'e 'crēn -tēdū Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,
'an 'bō Bali an ya 'saun,
-yēē "wēan 'ka 'kōn 'saun!»

¹⁷ 'Cēē Bali trū 'badū -ji bē, ka Bali laabo «'an "tū», ēn Bali -tūwli zīē ya'a min bō "va "dū. E min -tū -le 'wū tin "baa "le zī e 'ta 'wū bē -a yra man. -Yēē "wēan 'cēē tū nēn e -fū -e 'ka drē 'trē 'gūē -a da bē, 'ka -kōōn 'ka drē wū pēēnōn 'a 'nan, 'ka "klanman Bali lō.

¹⁸ Fē nēn Bali -a 'si, ēn e 'ka 'ta pan 'wū 'a, 'nan -e 'ka 'si 'ka tranun drēnan

wɪ -sru "bɛ, kaa -tɔa. Fɛ nɛn e srɛman "le -siga 'lee "lala -zv bɛ, -njɛɛ yaa 'si dɪ. ¹⁹ 'Pian Crizi nyɛn nɛn e "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, -a 'bɔ a nɛn e 'ka 'ta pan 'wɔ. Crizi -ka "le 'nan 'sraga bɔ 'bla fɛnyian nɛn 'tɔ 'ka 'e 'padɪ "man "dɪɛ -yee 'wɪ 'zv. ²⁰ Tɔ nɛn te Bali 'ka tian 'trɛ drɛɛ dɪɛ, e Crizi 'si "va 'wɪ zɪɛ -a drɛvɛ -a, ɛn yaa 'pla tɔ -nyranman nɛn ka cɪ 'ji 'gʊɛ -a -ji, 'nan -e 'e 'ka 'si 'wɪ 'ji. ²¹ Crizi 'bɔ 'bɛ -maan, ɛn ka yi -tɛra Bali da. Bali -a wluan -kanɔn 'va, ɛn e 'tɔ -dan -nɔn -yrɛ 'nan, -e 'ka yi -tɛra Bali da, -e 'ka 'bli 'e 'kɔn Bali lɛ.

²² 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, Zozi 'le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man bɛ, -a da ta wɔdɪ -a drɛ ɛn 'ka 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru, 'nan -e 'ka 'ka "bɔ 'lee 'ka "blu Zozinɔn yɪ "yi, te -a -sru "ka "dɪ. -Yee "wɛan 'ka cin yɪ "yi tɔ pɛɛnɔn man 'ka 'ci 'fɪdaa 'a! ²³ ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, Bali 'ka 'ya 'e -trɛ. Blamin nɛn yi -tɔ bɔa -e 'e 'ka bɛ, -yɛɛ "cɛɛ 'ka 'ya 'e -trɛ dɪ. 'Pian Bali wei nɛn ya'a 'li 'srɛman dɪ, ɛn e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ, -yɛɛ 'ka 'ya min -trɛ -a. ²⁴ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Trɛda blamin a "le lu -le 'wɪ 'zv, e -kaa.

-Yee -dan a "le lu -fui "le 'wɪ 'zv, e -sɛanla.

²⁵ 'Pian Minsan wei a -nan 'li 'trilii.»
-A wei zɪɛ 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn kaa 'man bɛ -nyrɛn.

2

Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'kɔn 'yee vɛ -a

¹ Bali 'ka 'ya 'e -trɛ, -yee "wɛan 'ka 'pɛ 'e 'si 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn -sru! Te 'ka 'wlu 'sɛn "nyian dɪ! Te 'ka wei 'e 'kɔn "flivli "nyian dɪ! Te 'ka 'bli 'e bɔ min -le fɛ man "nyian dɪ! Te 'ka 'wɪ min man -wɪdɪ "nyian 'e koda dɪ! ² "Le zɪ nɛn 'linɛn e "bɔ 'nyɔn -wɛɛman tɔ pɛɛnɔn man bɛ, ka 'bɔ "nyian zɪ 'ka Bali wei nɛn e 'ka 'e baadɪ fɛ -tɔ -a dɪɛ -a -wɛɛ! -Te kaa drɛla "da "bɛ, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "paa "da -trilii, -e 'ka 'si 'wɪ 'ji tɔ 'e bɔ. ³ 'Wɪ 'kpa nɛn, ka Minsan -le "yi -kɔnnɛn 'yɪ 'va.

⁴ 'Ka -pli Minsan man! -Yɛɛ 'belidɪ -nɔan "min lɛ, ɛn -yɛɛ cɪ 'kɔn 'tɔ -kɔɛ nɛn

minnɔn -a tɔv 'o 'pɛla koda bɛ -a. 'Pian Bali -a 'si "va 'nan -yɛɛ cɪ -kɔɛ 'kpa -a. ⁵ 'Ka 'bɔ "nyian, ka ya "le -kɔɛnɔn nɛn 'belidɪ a -wɔɔ "bɛ -wee 'wɪ 'zv. 'Ka 'bɔ -a nɛn Bali 'yee 'kɔn -tɔa, -e Bali lei 'saun 'e -nyran ji. 'Kaa nɛn Bali 'ka 'si "va 'e 'pannɔn 'a. Bali -panvɛ nɛn kaa -nɔan -e 'e 'sɔ Bali lɛ bɛ, 'cee 'nyranman nɛn kaa "paa Zozi Crizi 'le "wɛan bɛ -nyrɛn. ⁶ E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«'Ka 'yɪɔ, an -kɔɛ 'kpa 'si, ɛn maan 'pla Zeruzalɛm.

-A da nɛn an 'mɛn 'kɔn -tɔala.

Min oo min nɛn e yi -tɛra "da "bɛ,

-a -pɛ 'ka 'sɛanla 'e "tun "dɪ.»

⁷ Fɛ nɛn -a -pɛ -tɔala "da "bɛ, 'tɔ -dan nɛn Bali -a -nɔan 'cɛɛ bɛ -nyrɛn, kɔɔ ka yi -tɛra Zozi da. 'Pian minnɔn nɛn wa'a yi -tɛɛa "da "dɪɛ, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wee vɛ -a 'nan:

«-Kɔɛ nɛn 'kɔn 'tɔnɔn -a tɔv

'o 'pɛla koda bɛ,

-yɛɛ drɛ 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔɛ -a.

⁸ ɛn -yɛɛ drɛ -kɔɛ nɛn

minnɔn srɔɛn -wia "man "bɛ -a.

-Kɔɛ zɪɛ e minnɔn -tiala.»

Bali -a 'pla 'nan -e 'o -tria "da, kɔɔ wa'a 'ta wɔɛa Bali wei da dɪ.

⁹ 'Pian 'cee vɛ bɛ, ka ya 'lɛglɔn nɛn Bali -a 'si "va "bɛ -a. Ka ya Bali nɛn mingɔnnɛn -a bɛ -a -pannɔn 'a, ka ya minnɔn 'pa 'tɔ nɛn o ya 'saun bɛ waa, ɛn ka ya minnɔn nɛn o ya Bali -le vɛ -a bɛ waa. Bali 'ka 'si "va 'nan -e 'ka 'yee 'wɪ -dandan vɪ minnɔn lɛ. Bali 'bɔ 'bɛ 'ka 'bɔla klun va, ɛn e -ta 'ka 'a 'yee 'tɛ 'san fɛnyian da. ¹⁰ 'Li 'e tɛdɛ bɛ, te ka 'ka Bali -le minnɔn -a dɪ, ɛn 'ka nyrinda 'ka 'sɛan Bali da dɪ. 'Pian 'bɛ nɛn 'gʊɛ, ka drɛ -yee minnɔn -a, ɛn 'ka nyrinda -sɛan "da.

Zɪ Bali -le min 'ta wo minnɔn va bɛ

¹¹ 'An beenun, -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, ka ya -pɛn -a, ɛn ka ya cinɔn 'a. -Yee "wɛan an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka yɪɛ 'si blamin ci 'sɔ winun lɛ! -Wɛɛ min -le 'belidɪ srɛman. ¹² 'Ka drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e 'sɔdɪ "ji minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ o va. -Te minnɔn 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn vɛ 'ka man oo, 'ka drɛ wɪ "yinun bɛ 'wɛɛ yɪ, -e tɔ

nēn Bali 'bō 'e 'fli -kōōnman -wlē "bē, 'o -yee -dan sī -fō.

¹³ Minnun nēn o cī min tanōn 'a bē, Minsan -le "wēan bē, 'ka 'ta wōla o wei da! -Te e ya mingōnnēnnun tazan a oō, ¹⁴ -te e ya -yee -kōōnmandannun a oō, 'ka o wei man "yi. Mingōnnēnnun tazan 'bō 'bē o 'pla 'nan, -e 'o 'wī "nēn -kōōn 'wī 'wlidī "drēnōn lē, -e 'o 'wī "yi "drēnōn 'tō "yi "vī. ¹⁵ Kōō 'wī nēn Bali cī "va "bē -nyrēn 'nan, 'cee 'wī "yi "drēdī 'e minnun nēn wa'a tian Bali -tōlē dī, ēn o 'wī "tun "ve bē, o 'lēbo 'pla "da. ¹⁶ Ka ya minnun nēn o ya 'o 'fli -ji bē waa. 'Pian te 'ka vī 'nan, ka ya 'ka 'fli -ji -e te ka 'wī 'wlidī "dra dī. 'Ka -kōōn 'pian 'nan ka ya Bali 'sunōn 'a. ¹⁷ 'Ka min pēēnōn 'sia min -a! 'Ka "būi Zozinōn yī "yi! 'Ka "klan Bali lō! 'Ka mingōnnēnnun tazan 'sia min -a!

'Nyranman 'pazan 'lee 'e 'tazan -le 'wī

¹⁸ Kaa nēn ka 'nyranman "paa min lō bē, 'ka 'ta wōla 'ka 'tazan wei da "klandī a Bali lō -pē pēēnōn da. Te 'ka 'ta wōla o nēn o cī a "yi "bē o wei da 'saza dī! 'Pian o nēn o 'tē "paa 'ka da bē, 'ka 'ta wōla o wei da "nyian! ¹⁹ 'Wī nēn e 'kla -sī yra dīē, -te waa dra 'cēē -e 'ka yra yī bē, min nēn e wūi 'wī zīē -a man 'ta wōladī Bali wei da -le "wēan bē, te -a san 'wī "yi drē. ²⁰ -Te min 'wī 'wlidī drē, ēn -a san 'e 'wulo -tō 'yee -sōndī wlu bē, -tūē 'tō "yi "ve? 'Pian -te 'wī "yi "nēn kaa dra te min 'tē "paa 'ka da, ēn 'ka 'wulo -tō "wlu "bē, 'wī zīē -yēē 'sō Bali lē. ²¹ Bali 'ka laabū 'nan, -e 'ka 'wī zīē -a drē, kōō Crizi 'e yra 'yī "nyian 'cee "wēan. E -sī kōōn 'cēē 'nan -e 'ka 'ta wōla 'e "pa "da.

²² «Ya'a 'wī 'wlidī "tōwli "cē "drēlē dī, ēn 'wlu wī -tōwli "cē 'ka bōlēa -a 'le dī.»

²³ Minnun -a srōn, ya'a 'lēji -tōlē dī. 'E yra 'yī minnun lō, ya'a 'e wei 'palēa o man dī. 'Pian e yī -tēra Bali nēn e min -le 'wī tin "baa 'e -nōān da bē -a da. ²⁴ Crizi 'bō 'bē -cee 'wī 'wlidī "sēn 'e 'fli da, ēn e -ka yiba "plan da. Yaa drē zīē 'nan -e -kaa 'pē 'e 'sī 'wī 'wlidī -sru, -e 'wī nēn e 'sō Bali lē bē -kaa drē. 'Wī 'kpa nēn, tuonun nēn yaa 'wō bē -yēē -maan ka 'beli. ²⁵ -Yēē cī 'nan 'li 'e tēdē bē, te ka ya "le 'nan 'blanun nēn 'o saan "bui

"da bē -wee 'wī 'zō. 'Pian 'bē nēn 'gūē ka 'li 'ka da Zozi Crizi -va. -Yēē 'e yīē -tōā 'ka 'va, ēn e ya "le 'bla -sru "pinzan -zō.

3

Min 'lee 'e nan -le 'wī drēdī 'o cin va

¹ 'Ka lūmōnnun, -a -tōwli "nēn "nyian 'cee vē -a, 'ka 'ta wōla 'ka -srannun wei da! E n -te 'ka -srannun 'ka yī -tēlēa tian Bali wei da dīē, 'ka 'ta wōla o wei da "nyian! 'Dū -e 'ka drē wī 'e -sī 'lē 'sō -wlē Bali va, te ka'a 'wī tin 'balē 'ka 'le dī. ² 'Ka drē wī fenyian nēn waa 'yī bē, ēn 'cee "klandī Bali lō nēn waa 'yī bē, -yēē -kōlē "sia o cēin -da. ³ Te 'ka -wēē 'nan 'ka 'fli dra fenyian 'ka 'kōlē da lou "dī! -Yēē cī "le 'ka 'wulo "jē "man drēdī zō, "le -siga fēnun -sēndī 'ka man zō, "le sōnūn fenyian fenyian 'padī 'ka man zō. ⁴ 'Pian 'cee fenyian e 'sī 'wī nēn 'ka 'jī bē -a va. 'Ka 'cī 'e 'kōn "yi, ēn 'ka 'kōn -trōō. 'Wī zīē -yēē cī 'wī "yi "a Bali 'lē. ⁵ 'Li bē, lūmōnnun nēn Bali o 'sī "va, ēn o 'bli a Bali lē bē, zī o 'wee fenyian wēē zīē, o 'ta 'wōla 'o -srannun wei da. ⁶ -A 'bō nēn Sara 'e drē. E 'ta 'wōla 'e -sran Abraam wei da, ēn yaa laabū 'an 'san. Ka drē Sara -le 'nēnnun -a. -Yee "wēan 'ka 'wī "yi "drē! Te 'wī 'tū 'e 'ka 'tē "klan -a dī!

⁷ 'Ka -klōnmōnnun, -a -tōwli "nēn "nyian 'cee vē -a. 'Wī 'tōdī -a nēn 'ka 'ta wō 'ka 'nan va! -A -cin 'e 'kōn 'ka 'jī 'nan, -wee 'plēblē 'ka "le 'cee vē -zō dī. 'Ka o 'sia min -a! Kōō "yi "nēn Bali -a drē minnun lē 'belidī -a bē, e -wee vē -nōn. 'Ka 'wī zīē -a drē, -e 'wī 'tū 'e vīlē 'e 'sī -tō 'ka "flinōn 'le Bali trū 'badī lō dī.

⁸ Maan 'le -sēanla 'ka pēēnōn lē 'nan, 'ka 'wulo -jī "nrōn 'wī -tōwli "da! 'Ka cin nyrinda 'sī! 'Ka cin yī "yi "le "būi 'lee "blū -le 'wī 'zō! 'Ka "yi "drē 'ka cin lē! 'Ka cin bō! ⁹ -Te min -tū 'wī 'wlidī drē -cēē bē, te 'ka man 'wī 'wlidī "drē dī! -Te min 'ka srōn bē, te 'ka 'lēji -tō dī, 'pian -fēa nēn 'ka vī -a san man! Kōō Bali 'ka laabū 'nan, -e 'e -fēa vī 'ka man, -yee "wēan 'ka 'bō "nyian "ka -fēa vī min man! ¹⁰ E ya 'e 'crēn -tēdī Bali -le 'fluba 'jī 'nan:

«Min nēn e ya "va 'nan, 'e 'cī 'e 'kōn 'e 'sōdī 'trēda, te 'e 'cī yra "tra "bē,

-a san zɪɛ 'e wei 'kun.
 Te 'e 'wɪ 'wɪdɪ "vɪ min man dɪ,
 ɛn te 'e 'wɪ 'sɛn dɪ!
 11 -A san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru,
 'wɪ "yi "nɛn 'e drɛ!
 'Wɪ nɛn yaa -wɛɛman tʊ pɛɛnɔn man
 bɛ,
 -nyrɛn 'nan o 'vale 'e bɔɛnɔn -a bɛ
 o yei 'e 'fʊ -trɔɔ!
 12 Kɔɔ Minsan yiɛ a minnɔn nɛn
 o ci min tɪglɪ 'a bɛ o va,
 ɛn -a "trɔɛn "a 'e 'tɔdɪ
 -wee Bali trʊ 'badɪ lɛ.
 'Pian minnɔn nɛn
 o 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ,
 Minsan -le nyran -blɪdɪ a o -pɛnnan.»

*Minnun 'tɛ "paa 'ka da Zozi Crizi -le
 "wɛɛn*

13 -Te ka ya 'wɪ "yi "drɛdɪ 'panan
 'nyranman -a bɛ, -tɪɛ -kɔlamɛn 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛdɪ -a 'cɛɛ? 14 -A san "ka "dɪ.
 'Pian -te 'wɪ tɪglɪ nɛn Bali ci "va "bɛ -
 a drɛdɪ -le "wɛɛn, minnɔn 'tɛ "paa 'ka
 da bɛ, Bali 'bɔ -fɛa ve 'ka man. Te 'ka
 "klan minnɔn zɪɛ -wɪɔ dɪ, ɛn te 'ka 'ci
 'e baa -ji dɪ! 15 'Pian Crizi nɛn 'ka 'san
 -a bɛ, -a -tɔwɪ "da nɛn 'ka 'ci "nrɔndɪ
 pɛɛnɔn 'pla! -Te minnɔn -a laabʊ 'ka
 'lɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛɛn 'ka yiɛ yaa Zozi
 lɛ» bɛ, tʊ pɛɛnɔn man 'ka 'man 'e 'kɔn
 'e wɔɔdɪ, -e 'ka 'ci vɪ -wɪɛ. 16 'Pian 'ka
 'ci vɪ -wɪɛ -trɔɔ, ɛn 'ka "klan Bali lɔ. 'Ka
 man -wɛɛ 'nan 'cee 'wɪ pɛɛnɔn 'e 'kɔn 'e
 'sʊdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka drɛ zɪɛ, -te minnɔn
 'wɪ 'tɔ 'ka man, te o 'wɪ 'wɪdɪ "ve 'cee
 'ta wɔdɪ Crizi -sru fɛnyian man bɛ, -e
 'wɪ 'bɔ nɛn waa ve bɛ 'e tin -tɛ o da.

17 -Te 'wɪ "yi "drɛdɪ man nɛn min-
 nɔn ci 'tɛ 'panan 'ka da, ɛn Bali wɪ
 "man "bɛ, e ya 'kpa e "mlɪan 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛdɪ -e min 'e 'tɛ 'pa 'ka da bɛ, 'bɛ da.

18 Kɔɔ Crizi 'bɔ 'e yaa 'yɪ min pɛɛnɔn
 'le 'wɪ 'wɪdɪ "le "wɛɛn. Ya'a 'wɪ 'wɪdɪ
 -tɔwɪ "drɛɛ dɪ, ɛn e -ka 'wɪ 'wɪdɪ
 "drɛnɔn 'lɛji 'e 'pa -a -tɔwɪ 'li "fo "le
 vɛ -a. Yaa drɛ zɪɛ 'nan, -e 'e 'ta 'ka 'a
 Bali va. Waa -tɛ "le 'nan min nɛn e ya
 blamin -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ, ɛn e wɪuan
 -kanɔn 'va "le 'nan min nɛn e ya Bali
 lei -a bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 19 Tʊ zɪɛ -a man
 nɛn, e -kʊ fɛnan nɛn lei -wɪdɪnɔn ci
 bɛ -a -nan, ɛn e 'yee 'wɪ tin 'ba -wɪɛ.

20 'Li 'e tɛdɛ bɛ, leinɔn zɪɛ o Bali wei
 tʊv 'o 'pɛla koda. Bali 'e -pɔan -sran

'e cin da, ɛn e 'o man -pɛn Noe -le -
 klɔ -dan drɛ tʊ -a. Min "wɛnnɔn 'bɛ
 wɪa -klɔ -ji, o ya min 'sɔra "cɛ, -wɛɛ
 'sʊ 'yi 'lɔ. 21 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, 'yi zɪɛ -yɛɛ
 ci "le 'ka -batize drɛdɪ -kɔɔn "manvɛ -
 zʊ. Min -batize drɛdɪ 'ka min drɛ wɪ -
 wɪdɪ 'sia 'e 'lɔ dɪ, 'pian -a -ci nɛn 'nan,
 min wɪ "man 'nan 'e drɛ wɪ 'e 'kɔn 'e
 'sʊdɪ "ji Bali 'lɛ. 'Ka -batize drɛdɪ zɪɛ
 e 'ka 'sia 'wɪ 'ji, kɔɔ Zozi Crizi wɪuan -
 kanɔn 'va. 22 Zozi 'kʊ laji, ɛn e -nyran
 Bali -pɛ "yi "da. Bali -le 'pasianɔn 'lee
 lei -wɪdɪnɔn pɛɛnɔn 'lee fɛnɔn pɛɛnɔn
 nɛn 'plɛblɛ a -wɪɔ "bɛ, -yɛɛ ci o da.

4

'Ka 'fli -nɔn Bali lɛ "fo!

1 Kaa -tɔa 'nan, Crizi wɪ "man ɛn
 'e yaa 'yɪ. 'Wɪ 'tɔwɪ zɪɛ -a da nɛn 'ka
 'ci "nrɔn. Kɔɔ min nɛn 'e yaa 'yɪ bɛ,
 te -a san 'e 'pɛ 'si 'wɪ 'wɪdɪ -sru. 2 -
 Yee "wɛɛn 'cee tʊ nɛn e -fʊ -e 'ka drɛ
 'trɛda bɛ, Bali ci 'sɔ wɪnɔn da nɛn 'ka
 'ta wɪa! Te 'ka 'ta wɪa 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn
 blamin ci 'sɔ -a bɛ -a da dɪ! 3 -Yɛɛ ci
 'nan ka tʊ "kaga drɛ, te 'cee 'ta wɔ -pɛ
 a "le minnɔn nɛn wa'a Bali tɔa dɪɛ -
 wee vɛ zʊ. 'E tɛdɛ bɛ, 'ka 'fli -nɔn 'wɪ
 'wɪdɪ "drɛdɪ lɛ, ɛn tʊ pɛɛnɔn man bɛ 'ka
 'bɔ 'ka 'ci 'sɔ wɪnɔn -wɪdɪnɔn nɛn kaa
 dra. Ka -wɛn mlɪndɪ -trɔa 'ka 'wɪn -ji,
 ɛn 'ka 'fli -nɔn "fɛdinɔn lɛ fɛ -blɪdɪ 'lee
 -wɛn mlɪndɪ -a, te ka -yɔnɔn -paan,
 'bɛ a -wɪdɪ "fo. 4 'Bɛ nɛn 'gʊɛ, -te o
 ya 'wɪnɔn zɪɛ o drɛnan bɛ, ka'a 'kʊla
 "nyian 'o -sru "dɪ. 'Wɪ zɪɛ e ciɪa o da, -
 yee "wɛɛn o 'ka "srɔnman. 5 'Pian Bali
 yi -tʊ 'pla, -e 'o 'wɪ zɪɛ -a -sru "vɪ. Yi zɪɛ
 e 'bɔ 'kogo. -A da nɛn e minnɔn nɛn 'o
 yiɛ ci "man, 'lee minnɔn nɛn o -ka bɛ,
 e -wee 'wɪ tin "baa. 6 Minnɔn nɛn o -
 ka bɛ, o Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -wɪɛ, te
 'o yiɛ a tian "man, 'nan -te o -ka oo, -e
 'o 'kɔn min 'belɪdɪ -a Bali "le 'va zia.

7 Yi nɛn 'trɛ 'gʊɛ e -nyaan "man "bɛ,
 e 'bɔ 'kogo. -Yee "wɛɛn te 'ka 'wɪ drɛ
 "le minnɔn nɛn o -wɪa 'ka 'o da dɪɛ -
 wee 'wɪ 'zʊ dɪ, 'pian 'ka 'fli 'kun, -e 'ka
 Bali trʊ 'ba! 8 'Wɪ -dan nɛn e "mlɪan
 'wɪ pɛɛnɔn da bɛ -nyrɛn 'nan, 'ka cin yɪ
 "yi, te -a 'leda 'e 'kɔn dɪ! Kɔɔ fɛnan nɛn
 yɪdɪ "yi "ci bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ -nyaan "nan.
 9 Minnɔn nɛn o 'bɔala 'ka 'va bɛ, 'ka 'o
 'kun 'ka 'pɛ "fli "a, te 'ka drɛ 'ka 'ci "pou

"a dı! ¹⁰ Bali "yi dre 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn lɛ -pɛ "kaga "ji, -yee "wɛan te min -tɔ 'e 'yee vɛ 'tɔi 'e 'saza 'le vɛ -a dı, 'pian 'ka "yi "dre -a 'ka cin lɛ! ¹¹ -Te Bali "yi dre 'yie 'nan, -e 'i 'yee 'wɪ vɪ bɛ, 'wɪ nɛn e "sia Bali va bɛ -nyrɛn 'i vɪ! -Te Bali "yi dre 'yie 'nan, -e 'i 'pa minnun va bɛ, zɪ Bali 'plɛblɛ 'nɔn 'yie bɛ -a da nɛn 'i dre! 'Ka dre zɪ, -e minnun 'o Bali 'tɔ dre -dan, 'wɪ nɛn Zozi Crizi -a dre bɛ -a man. 'Tɔ -dan 'lee 'plɛblɛ 'o 'fɔ -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

-Mɛ "le "wɛan 'wɪ 'tɔndɔn bɔa Zozizan man?

¹² 'Mɛn 'nɛnnun, 'tɛ nɛn minnun cɪ -a 'panan 'ka da 'plɛblɛ bɛ, te -a 'wɪ 'e 'ka 'kan dı! E ya "le 'wɪnɔn zɪɛ 'o bɔ 'ka man, -e 'wɪnɔn 'bɔ zɪɛ 'o 'cee yi -teradɪ Bali da -kɔɔn. ¹³ Yra nɛn Crizi -a 'yɪ bɛ, 'cee vɛ nɛn ka cɪ "ka "yɪnan. -Yee "wɛan 'ka 'ci 'e "nran, -e tɔ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, te ci "nrandɪ a 'ka 'lɔ 'e 'ciɪladɪ "da. ¹⁴ -Te minnun 'ka "srɔnman 'nan ka ya Zozi -srɔnɔn 'a -le "wɛan bɛ, Bali -fɛa ve 'ka man. 'Wɪnɔn zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan Bali lei nɛn -yee -dan "mlian fɛ pɛɛnɔn da bɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁵ Maan ve 'cɛɛ 'nan, min -tɛdɪ a -tɔ, crin wɔdɪ a -tɔ, 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ a -tɔ, ɛn 'tɔ wɔdɪ min pee -le 'wɪ 'ji a -tɔ. Te 'ka yra yɪ 'wɪnɔn zɪɛ -a -tɔwɪ "cɛ "le "wɛan dı. ¹⁶ 'Pian -te 'ka 'va min -tɔ a, ɛn e ya 'e yra yɪnan, 'nan e ya Zozizan -a -le "wɛan bɛ, te 'wɪ zɪɛ -a 'yra 'e -tɛ dı, 'pian 'e Bali 'tɔ dre -dan 'wɪ zɪɛ -yee "wɛan.

¹⁷ -Yɛɛ cɪ 'nan, tɔ nɛn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ e 'bɔ. -Yɛɛ pou 'sia Bali -le minnun da zɪɛ. -Te Bali tin 'badɪ "siala 'ka da bɛ, minnun nɛn wa'a 'ta wɔlɛa Bali 'bɔ 'le 'wɪ 'nɔnnɔn da dɪɛ, -wee vɛ -ciala "da "fo. ¹⁸ E ya "le 'wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

«-Te min tɪgɪnɔn 'sidɪ 'wɪ 'ji dre 'plɛblɛ bɛ,
'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'le vɛ -taa 'ciɪlɛa "da "fo.»

¹⁹ Minnun nɛn o cɪ 'o yra yɪnan 'nan Bali 'wɪ zɪɛ a 'pla 'wee vɛ -a bɛ, 'o 'fli -pɛba wɔ Bali 'lɔ! -Yɛɛ fɛ pɛɛnɔn dre, ɛn -te e -tɔ 'wɪ -tɔ da bɛ, yaa 'lɛ sɔɔman. Minnun zɪɛ 'o kɔala 'wɪ "yi "drɛdɪ man!

5

Bali -leglizi -pɛba 'wɔ minnun lɔ

¹ Minnun nɛn o o 'tɔ min ceje -a -leglizi bɛ, an 'wɪ "paala "mɛn 'cɛɛ. 'An 'bɔ, "an "ya wɔ "nyian -leglizi min ceje -a. Crizi -le yra nɛn yaa 'yɪ bɛ, an ya -a -nan yɪzan -tɔ -a, ɛn tɔ nɛn Crizi -le -dan ta bɔala bɛ, 'an 'tɔ -kɔɔn "va "nyian. An 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan: ² Ka ya "le 'bla -sru "pinnɔn 'zɔ. 'Ka yie 'tɔ minnun nɛn Bali 'o -nɔn 'cɛɛ bɛ o va. Te 'ka yie 'tɔ o va, "le 'nan min 'bɛ 'tɔ 'ka -sru ɛn ka ya -a drɛnan dı, 'pian 'ka dre ci 'fidaa 'a, "le zɪ Bali cɪ "va "bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. Te 'ka dre "lala -le "wɛan dı, 'pian 'ka dre 'ka 'ci -a -tɔwɪ. ³ Te 'ka -va -blɪ o da dı, 'pian 'ka 'kɔn -wee 'wɪ -kɔɔn "mannɔn 'a! ⁴ -E tɔ nɛn Zozi 'bɔ nɛn 'bla -sru "pinnɔn 'tazan -a bɛ e -taa "man "bɛ, 'ka 'cee -kopa yɪ. -Kopa zɪɛ, 'tɔ -dan nɛn -yee fɛnyian 'ka 'nyaan dɪɛ -nyrɛn.

⁵ 'Ka -gobonun bɛ, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ta wɔla min cejenun wei da!

ɛn ka pɛɛnɔn, te 'ka 'fli 'sia -dandan 'ka cin man dı! E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali 'ka minnun nɛn
'o 'fli dra -dandan bɛ
o ye "yi "dɪ,

'pian e "yi dra minnun nɛn

wa'a 'o 'fli kɔɔnman dɪɛ -wɪɛ.»

⁶ -Yee "wɛan 'ka 'fli dre "wɛnnɔn Bali nɛn e cɪ fɛ pɛɛnɔn da bɛ -a 'lɛ. Tɔɔn tɔ nɛn yaa kɔɔn bɛ, -te e 'bɔ -e 'e 'ka dre -dan. ⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn 'ka 'man wɪ -a bɛ, 'ka 'pɛ 'ba wɔ -yrɔ, kɔɔ -yɛɛ yie -tɔa 'ka 'va.

⁸ 'Ka 'fɔv, ɛn 'ka 'fli 'kun! 'Ka 'nan -manzan nɛn Satan -a bɛ, e ya "le -jra nɛn e ya -paannan bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. E -cia fɛ pɛɛnɔn 'nan min -wɛɛdɪ -a, -e 'e 'blɪ. ⁹ 'Ka 'tɔ -kli -a 'lɛ! 'Cee yi -teradɪ Bali da -ji bɛ, te 'ka 'pɛ 'e plɔ dı! Kɔɔ kaa -tɔa 'nan, yra -tɔwɪ zɪɛ 'ka "bɔv Zozi -nɔn -a ye 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan.

¹⁰ 'Ka yra ye tian tɔ "wɛnnɛn 'a, 'pian Bali nɛn -yɛɛ cɪ "yi 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'san -a bɛ, e 'ka laabɔ Zozi Crizi 'ji 'nan, -e 'ka 'kɔn -yee -dan nɛn -a 'leda "ka "dɪɛ, -a "nɛn "blɪnɔn 'a. -Yɛɛ 'ka -tɔa 'plɛblɛ 'e 'bɔ 'a, ɛn -yɛɛ 'ka "koe -tɔa 'ka da 'e 'bɔ

'a, en -yεε dra -e 'ka 'pε 'e vιε 'e plv dι.
 11 'Plεblε 'e 'fυ -yee vε -a 'li 'trilii. Amen!

Piəri minnun 'tə 'bv

12 -Kaa "bvι Zozizan Sila nεn, maan
 'yι 'nan min -kəlaman e yi -tεala "da
 "bε, -yεε 'pa 'an 'va 'fluba "tiennεn 'gυε
 -a crεn -tεnan, εn maan 'pa 'sia 'cεε. An
 ya "va 'nan, 'an 'ka "koe -təa 'ka da, -e
 zι Bali -le "yi tıglι cι bε, 'an 'ci vι 'cεε. Te
 'ka 'si "yi zιε -a -sru "dι!

13 -Leglizi 'nən nεn Babilən 'fla bε, o
 'ka 'tə bo. Bali 'o 'si "va 'yee vε -a "le
 'cee 'wι 'zv. En 'mεn 'nεn Mark 'ka 'tə
 bo "nyian. 14 'Ka cin 'tə bv -atu 'lee -
 azəyι -tεdι -a 'ka cin man!

'Ka pεεnən nεn ka cι Crizi -le vε -a bε,
 Bali 'e 'fudι -trəə -nən 'cεε.

'Fluba "flizan nēn Piēri -a crēn -tē

¹ 'An 'bō Simōn Piēri bē, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a, ēn an ya -yee 'pasiāzan -a. Mēēn 'fluba 'gūē -a crēn -tē, minnūn pēēnōn nēn Bali -a drē ēn o yi -tēra Zozi da "le 'kūē 'wī 'zū bē, -wlē. Zozi Crizi nēn -cee Bali -a, ēn e ya -kaa 'sīzan 'wī 'jī -a bē, ya 'a min bō "va "dī, -yee "wēan 'wī zīē e drē -kaa pēēnōn 'le vē -a.

² Maan laabo Bali 'lō 'nan 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fūdi -trōō -nōn 'cēē 'e 'cīla "da. Zī 'cee Bali -tōdi "paa "da 'lee -kaa san Zozi 'tōdi "paa "da "bē, -a da nēn "yi 'lee -fūdi -trōō zīē o dra 'cee vē -a.

'Ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia -e 'cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē

³ Fē pēēnōn nēn yaa -maan 'lōō -e -cee 'ta wv -pē 'e 'sō Bali lē bē, Zozi -a -nōn -cēē, kōō Bali -le 'plēble a -yrō. -Yee -dan nēn yaa -ci kōōn -cēē 'wī -dandan drēdi -a bē, -a 'bō 'a nēn e -kaa laabu.

⁴ 'En -a 'bō 'a nēn e "yi "nēn e "mlīan fē pēēnōn da bē, -a -nōn -cēē "le zī yaa 'vī 'e 'cēn bē -yee 'wī 'zū. Yaa drē zīē 'nan -e Bali -le 'belidi 'e drē 'cee vē -a, -e 'ka 'sū min ci 'sō wīnūn nēn o min -nan -nyan bē -wlo. Min ci 'sō wīnūn zīē -wēē 'trē 'gūē -a da 'si "fo.

⁵ 'Wīnūn zīē -yee "wēan bē, 'ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia, -e 'ka 'cee yi -tēradī Zozi da -kōōn 'ka drē wīnūn "yi "a. 'Ka drē wīnūn "yi zīē cēē kōōn bē, "bē -sru -e 'ka 'wī 'tō wī drē. ⁶ 'En ka 'wī 'tō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka 'fli 'pla. 'En 'ka 'fli 'pla bē, "bē -sru -e 'ka -pōan 'e 'sō. 'En 'ka -pōan 'sō bē, "bē -sru -e 'ka Bali ci 'sō wī drē. ⁷ 'En ka Bali ci 'sō wī drē bē, "bē -sru -e 'ka "būi Zozinōn yī "yi. 'En 'ka "būi Zozinōn yī "yi "bē, "bē -sru -e 'ka min pēēnōn yī "yi.

⁸ -Te ka 'wīnūn pēēnōn zīē -a dra, te e -ko 'padī -a "da "bē, yaa -kōōnman 'nan -kaa san Zozi Crizi -tōdi bē, e 'ka 'wī "tūn "a dī. 'Pīan ka dra 'wī "yi "kaga "drēnōn 'a. ⁹ 'Pīan min nēn 'wīnūn pēēnōn zīē, ya 'a -kōōnman dīē, -a san a "le 'nan min nēn ya 'a fēnan -nanjēan -kōōbli dīē, -yee 'wī 'zū, e drē yīē 'wīzan

-a. 'En -a ci a 'e 'sandī 'nan Bali 'yee 'wī 'wli dī fūi.

¹⁰ 'An beenun, te 'ka 'kōn "le min zīē -yee 'wī 'zū dī! Bali 'ka laabu, ēn e 'ka 'si "va. 'Ka 'cee 'plēble pēēnōn 'sia, -e 'ka 'tō "da 'plēble 'kpa! Kōō -te kaa drēla "da "bē, 'ka 'pē 'ka 'saanman 'wī 'wli dī 'va 'lī "fo "dī. ¹¹ Tōōn Bali -taa -sī 'lē 'sūlē 'cēē -gbaun -e 'ka -wla mingōnōn trē nēn -a 'leda "ka "dīē -a da. Mingōnōn trē zīē, -kaa san Zozi Crizi nēn -kaa 'sīzan 'wī 'jī -a bē, -yee vē nēn.

'Wī pēēnōn nēn 'e 'crēn -tēdi Bali -le 'fluba 'jī bē, 'ka 'sia 'wī tighi 'a!

¹² 'Cēē -wladī mingōnōn 'trēda -le "wēan bē, an 'wī pēēnōn zīē -a -cin -tōa 'ka 'jī tū pēēnōn man. Maan -tōa 'nan kaa -tōa 'va, ēn 'wī tighi nēn kaa 'man bē, ka ya 'ka 'tōdi "da 'plēble. ¹³ 'Pīan -a -cin a 'an 'jī 'nan 'bē nēn an ya tīan 'trēda 'gūē, 'an 'wī pēēnōn zīē -a -cin -tōa 'ka 'jī, te 'ka 'man a 'e wōōdī. ¹⁴ Maan -tōa 'nan 'an 'lē 'bō 'e pu, -e 'an 'ka. -Kaa san Zozi Crizi 'wī zīē -a -nan kōōn 'mēn. ¹⁵ -Yee "wēan zīē kōōn 'an drē bē, maan dra -te an -ka bē, te 'wīnūn zīē -a -cin yra 'ka 'jī tū pēēnōn man.

¹⁶ Kūa 'vī 'cēē 'nan -kaa san Zozi Crizi -ta pēē wo -e 'e 'yee 'plēble pēēnōn 'ci -kōōn. Fīēn "cēē kūa 'pa 'cēē dī, ēn kūa "nrōnlē 'kū 'jī ēn kūa 'vī dī. 'Pīan kū -yee -dan ci 'yī 'kū yīē 'a, ¹⁷ tū nēn te 'tō -dan nēn e "mlīan fē pēēnōn da bē -kaa "tī Bali -a -nōn -yrē "bē -a man. Bali 'bō nēn -yee -dan "mlīan fē pēēnōn da bē, e 'wī tīn 'ba Zozi lē. Yaa 'vī -yrē 'nan: «I ya 'an 'pī nēn e 'sō 'mēn tighi bē -a, 'i 'bō nēn mēin 'si "va.» ¹⁸ Wei zīē e 'sī laji, ēn kūa 'man 'kū 'bō 'a, te kū ya Zozi "srōn Bali -le pōn da.

¹⁹ Zīē kū wei zīē -a 'man bē, ēn kū yī -tēra 'wī nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī 'e 'cēn bē -a da 'kpa tighi. 'Ka drē "yi 'wī nēn waa 'vī bē -a va. Kōō 'wī zīē e ya "le 'tē 'san nēn e cī 'binan klun va bē -yee 'wī 'zū. E "bia zīē -trilīi, -e tū nēn yīē 'san bōala bē e 'bō. Tū zīē -a man nēn tū 'cēn mlēn crēn bōala. Zozi nēn, -yēē 'wī pēēnōn 'ci "sia -cēē 'weīn.

²⁰ 'Wī 'gūē te -a -cin 'e 'san 'ka 'jī "fo "dī. 'Wī nēn Bali 'lewei vīnōn -a 'vī 'lī 'e 'cēn, ēn waa crēn -tē Bali -le 'fluba 'jī

bε, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ -a "cεε waa -ci ve dɪ. ²¹ Kɔɔ 'wɪ 'bɔ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bε, blamin -le 'wɪ 'tɔdɪ "cεε 'pa o -wulo -ji dɪ. 'Pian Bali lei 'saun 'bε 'ta 'tɔ o man, ɛn 'wɪ nɛn e 'si Bali 'le bε, waa 'vɪ.

2

'Ka drε 'yi minnun nɛn o 'wɪ ve 'wlu 'a Bali wei da bε o va!

¹ 'Li bε, Izrael 'nɔn 'bɔ yei "bε, min -mienun 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a. -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vε -a, minnun nɛn o 'wlu -sɛan, te waa ve 'nan o ya Bali -le 'wɪ "paanɔn 'a bε, o -taa "kɔnle 'ka yei. 'Winun nɛn e ya 'wlu 'a, ɛn e min -nan -nyaan "bε, o -taa -a "paale 'ka 'ji. Minsan nɛn 'bε o 'si 'wɪ 'ji bε, wa'a 'bε 'siala min -a dɪ. 'Wɪ nɛn waa dra zɪε -yee "wεan bε, Bali -taa 'wɪ "nɛn -kɔɔnle -wle o kligli tɔ va. ² 'Winun nɛn waa dra, te e ya -wli dɪ "bε, -a -sru "nɛn min "kaga -taa -sɔɔnle a. 'Wɪ zɪε -yee "wεan bε, minnun -taa 'wle -wli dɪ Bali -le -si tɪgli bε -a man. ³ "Lala yɪdɪ "yi "le "wεan bε, o 'ka see "paaman wei 'nɔnnɔn 'a, -e 'o "lala "koo 'ka 'lɔ. 'Pian 'wɪ nɛn e -taa "bɔle o man bε, Bali -a 'pla 'e 'cɛn -a -nan 'mɔn, ɛn o -nan -nyandɪ 'bɔ 'kogo.

⁴ Maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, zɪ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o 'wɪ 'wli dɪ drε bε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e o -fɔ klun 'pɔ tiidii 'va. Fε zɪε -a -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii, -e tin 'ba yi 'e bɔ.

⁵ ɛn "nyian bε, Noe tɔ va 'li bε, min -nun nɛn o yiε 'ka 'naan Bali man dɪε, Bali 'ka o 'tɔle 'e "tun "dɪ, 'pian e laa -dan fɛn -trilii, ɛn o pɛɛnɔn -nan -nyan. Min 'sɔra "cε "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji, Noe 'lee min 'sɔravli. Noe zɪε -yεε 'vɪ minnun le 'nan, 'o 'si 'wɪ 'wli dɪ "drɛdɪ man, -e 'o 'ta wɔla 'wɪ tɪgli -sru.

⁶ ɛn "nyian bε, 'fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bε, Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wle, e o -nan -nyan 'tε 'a. 'Wɪ zɪε Bali -a drε 'nan, -e 'e drε minnun nɛn wa'a 'klanman Bali 'lɔ dɪε, -wee 'wɪ -kɔɔn "manvε -a. ⁷ 'Fla 'bɔ zɪε -a da bε, min -tɔwli "cε "nɛn Bali -a 'si 'wɪ 'ji. Waa laabo Lɔt. E ya min tɪgli 'a, ɛn 'wɪ 'wli dɪnun nɛn minnun zɪε waa

dra bε -a 'wɪ "naan "man. ⁸ Tɔ -tɔdɔ pɛɛnɔn nɛn e "cɛan bε, te e 'o drε wɪ -wli dɪnun ye. ɛn 'wɪ 'wli dɪnun nɛn waa ve bε, te yaa maan. 'Wɪ zɪε e "naan Lɔt man 'e -ciala "da, e ya min tɪgli 'a -le "wεan. ⁹ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪε yaa -kɔɔnman -cεε 'nan, zɪ kɔ Minsan 'e minnun nɛn o ci -yee vε -a bε o 'si 'wɪ 'ji bε, yaa -tɔa. ɛn yaa -kɔɔnman "nyian 'nan, -si nɛn kɔ Minsan 'e 'ciila "da, -e 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'wɪ 'wli dɪ "drɛnɔn le bε, yaa -tɔa.

¹⁰ Minnun nɛn Minsan 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -wle "bɔv "bε, minnun nɛn o 'ta wɔla 'o 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wli dɪ -sru "bε o nɛn. -A -cin 'ka o 'ji 'nan, Bali a 'plɛble, ɛn e 'wee tin "baa dɪ. Wa'a 'klanman 'wɪ 'tɔ -lɔ "fo "dɪ, ɛn 'o 'fli "siala 'kpa. 'Yra 'ka o yiε man Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε o "srɔnnan dɪ. ¹¹ Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn o 'plɛble "mlian minnun zɪε o da bε, wa'a 'wɪ 'wli dɪ 've minnun zɪε o man Minsan 'le dɪ.

¹² Lua winun 'ka 'o 'wulo 'ji nrɔnman dɪ, o 'bɔla 'trɛda 'nan, -e 'o -fɔ san 'ji, -e min 'e o -tε. Minnun 'bɔ 'labε, o ya "le -wee 'wɪ 'zɔ. Fε nɛn wa'a tɔa dɪε, o "we "man -wli dɪ. -Wee -kadɪ dra "le -winun zɪε -wee vε zɔ.

¹³ 'Wɪ 'wli dɪ "nɛn waa drε bε, o -taa -a "nɛn "yɪle yra yɪdɪ -a. -Te tɔ cɛɛn bε, 'wɪ nɛn e 'o ci "nranman bε -nyrɛn "fɛdɪ -blɪdɪ -a. Minnun zɪε -te o yra 'cee -blɪfε -sru "bε, 'wɪ nɛn e ya paan "le 'e o -tε 'yra -a bε, e o ci "nranman. Wεε -maan minnun 'ka 'tɔ srɛman. ¹⁴ O yiε 'ka 'ciala lɪmɔn da dɪ, ɛn o "koe 'ka 'nyaan 'wɪ 'wli dɪ "drɛdɪ -a dɪ. Minnun nɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪgli dɪε, o o "sia -si tɪgli da. Fε yɪdɪ da nɛn -wee ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn ci. Bali -le nyran -blɪdɪ a -wee vε -a. ¹⁵ O 'si -si tɪgli bε 'bε da, ɛn o 'san. -Si -tɔwli "nɛn Beɔr -pɪ Balam -a 'sia 'li bε, -a da nɛn o sɔɔnla. "Lala yɪdɪ "yi "le "wεan Beɔr -pɪ zɪε, e ya "vale 'e 'wɪ 'wli dɪ "dra, ¹⁶ 'pian Bali a "trɔɛn nyuɔn 'wɪ zɪε -a man. -Aflumun nɛn ya'a 'we dɪε, e 'wɪ tin 'ba -yrε blamin wei -ji. E -si -tɔ Bali 'lewei vɪzan zɪε -yrɔ, 'nan te 'e 'wɪ 'wli dɪ "drε dɪ.

¹⁷ Minnun 'bɔ zɪε, o ya "le 'nan, 'yi ku nɛn 'yi 'ka 'bɔala "ji "dɪε, -yee 'wɪ 'zɔ.

En o ya "nyian "le 'nan, laa 'bε wla "ji, en fulb ci cilanan "a "da "bε, -yee 'wɪ 'zɔ. Klun 'pɔ tiidii 'kpa nɛn Bali -a 'pla -wee yra yɪnan -a. ¹⁸ En minnun 'bɔ zɪε, 'wɪ -dandan nɛn waa ve minnun lɛ te -a -ci "ka "dɪ. 'O 'bɔ 'ci 'sɔ winun -wɪdɪ "bε, -a 'bɔ nɛn waa "paaman minnun ji, 'nan -e 'o o see "paa, -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ. Zɪ waa dra zɪε -e 'o minnun nɛn o -si tɪglɪ 'sia 'e -trɛ bε o man yɪ. ¹⁹ Waa ve minnun lɛ 'nan, o 'ka "nyian fɛ -tɔ -le nɔan -a dɪ, te o 'bɔ o ya 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "nɛn waa dra bε -yee nɔan -a. -Yɛɛ o -nan -nyaan. Kɔɔ 'wɪ nɛn min -a dra, en ya'a 'kɔlamana -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪε, te e ya 'wɪ zɪε -yee nɔan -a.

²⁰ Min nɛn e -kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a bε, -a -tɔ bε, te 'e 'pɛ 'si 'trɛda winun -wɪdɪ -sru. 'Pian -te -a san 'li 'e da "nyian 'winun zɪε -a va, en ya'a 'kɔlamana -e 'e 'pɛ 'si -a -sru "dɪε, -a 'le 'srannan "bε -yee -kɔndɪ -wɪdɪ "mlian -a tɛdɛ vɛ da. ²¹ Min zɪε -a "yi mlin paan -e 'e vɪlɛ 'e -si tɪglɪ zɪε -a -tɔ dɪ. Kɔɔ Bali -le -pei -tɔ winun nɛn waa paa "ji "bε, yaa -tɔ 'vaa, en e 'si -a -sru. ²² 'Wɪ nɛn e 'bɔ min zɪε -a man bε, -kɔnnɛn "fli 'gɔvɛ -a da wɪ nɛn. Waa -fɔ 'nan: «Fɛ nɛn -plɛn fee 'a bε, yaa 'sia "nyian, yaa blɪ.» En «'Sru nɛn o 'si -a -srunan bε, e 'li 'e da "nyian -feli -va.»

3

Minsan Zozi Crizi -taa "nyian

¹ 'An beenun, 'fluba nɛn maan crɛn -tɛa -e 'an 'pa 'sia 'cɛɛ bε, -a "flizan nɛn 'gɔ 'va. 'Fluba "fli zɪε -a -ji bε, 'wɪ nɛn kaa -tɔa 'va bε, -a 'bɔ nɛn maan -cin -trɔa 'ka 'ji, 'nan -e 'ka 'wulo -ji "nrɔn "da tɪglɪ. ² 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'li 'e 'cɛn bε, 'ka 'ci "nrɔn "da. En 'wɪ nɛn Minsan nɛn min 'sizan 'wɪ 'ji -a bε, yaa 'vɪ 'nan 'ka drɛ bε, 'ka 'ci "nrɔn "da "nyian. 'Wɪ zɪε -yee 'pasianɔn 'bε paa 'ka 'ji.

³ 'Wɪ nɛn e ci "le 'ka 'pla 'ka 'ji 'e tɛdɛ bε, -nyrɛn 'gɔ, tɔ -fɔla "da "ji bε, min -nun nɛn o 'ta wɔ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ 'winun da bε o -kɔan. Minnun zɪε o 'ka sɛɛ wɔ. ⁴ Waa ve 'cɛɛ 'nan: «Zozi "e 'nan, 'e 'ta pee wo "nyian, -njɛɛ dɔv? En e ya "mɛn nyin zia? 'Kɔ tranun cɛɛn -kaadɪ man, en zɪ Bali 'trɛ drɛ 'li bε, fɛ -tɔ 'ka tian

lilɛa dɪ.» ⁵ Minnun zɪε, -te o ya 'wɪ zɪε -a vɪnan bε, -a -cin 'ka o ji 'nan, 'trɛ tɛdɛ a 'li dɪ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali wei da nɛn 'trɛ 'lee la 'bɔla 'li 'kpa. 'Yi 'va nɛn Bali 'trɛ 'bɔla, en 'yi 'a nɛn Bali 'trɛ -sru cɛɛn. ⁶ Bali wei da nɛn "nyian laa -dan fɛn, en 'trɛ tɛdɛ zɪε 'e srɛ. ⁷ En Bali wei -tɔwɪ zɪε, -yɛɛ 'vɪ 'nan, 'trɛ 'lee labli nɛn -nan cɛɛgɔ yi -a 'gɔvɛ, 'tɛ 'bε -taa "o srɛlɛ. 'Pian Bali o ta -tɔ, -e tɔ nɛn e minnun -le tin "baa bε 'e bɔ. Minnun nɛn o yiɛ 'ka 'naan Bali 'bɔ man dɪε, tɔ zɪε -a man nɛn e o -nan -nyaan.

⁸ 'An beenun, 'cee vɛ bε, -a -cin 'e 'kɔn "cee 'ji 'nan, Minsan "le 'va bε, yi -tɔwɪ "cɛ "bε, lɛ -kpi tɔ nɛn (1.000), en lɛ -kpi tɔ bε yi -tɔwɪ "cɛ "nɛn. ⁹ Min -mienun 'o 'ci "nrɔnman 'nan, 'wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ bε, e 'ka -a drɛnan tada dɪ. -Wee tin 'ka 'nɔnnɔn dɪ, 'pian e -sɛanla minnun man -trɔɔ, kɔɔ e 'ka "vale 'nan min -tɔ -nan 'e 'nyan dɪ. 'Wɪ nɛn e ci "va "bε, -nyrɛn 'nan, min -tɔdɔ pɛɛnɔn 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪdɪ "man, -e 'o -sɔnla 'e -sru.

¹⁰ 'Bɛ a zɪ, 'pian Minsan -taa "kpɔ. -Yee -tadɪ dra kɪglɪ, "le 'nan zɪ crinzan -taa "min va bε -yee 'wɪ 'zɔ. Tɔ zɪε -a man nɛn labli 'tɛ 'blɪdɪ "siala -wuuuu, te wa'a "nyian -a ye dɪ. Laji fɛnun pɛɛnɔn 'yi bɔ 'tɛ 'lɔ, en 'trɛ 'lee 'e 'ta fɛnun pɛɛnɔn 'nan -nyaan.

¹¹ -Yee "wɛan -pɛ nɛn e "sɔa Bali lɛ bε, -a man nɛn 'ka 'ta wɔ 'kpa tɪglɪ, kɔɔ zɪ fɛ pɛɛnɔn 'nan -taa "nyanlɛ bε -a -cin a 'ka 'ji. ¹² 'Ka yiɛ yra Bali -le yi zɪε -yrɛ, zɪ 'kɔ 'ka drɛ 'lɔɔ, -e 'e bɔ tada bε, -nyrɛn 'ka drɛ. Yi zɪε -a da nɛn, 'tɛ labli -nan -nyaan "fo, en yi zɪε -a da nɛn, laji fɛnun pɛɛnɔn 'yi bɔ 'tɛ 'lɔ. ¹³ 'Pian Bali "e 'nan, 'e labli -trɛ dra, en 'e 'trɛ -trɛ dra. Bali 'ci 'sɔ winun 'saza 'bε dra fɛ zɪε -a -nan. 'Winun zɪε -a man -pɛnnan nɛn -kaa ci.

¹⁴ 'An beenun, 'winun zɪε -a man -pɛnnan nɛn ka ci, -yee "wɛan 'ka 'cee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'sia, -e 'ka yei 'e 'kɔn 'e 'sɛndɪ 'e cin va 'ka 'vale Bali -a. En 'ka 'cee 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'sia "nyian, -e 'ka 'kɔn 'saun Bali 'lɛ, te 'wɪ 'wɪdɪ -tɔwɪ 'e 'kɔn 'ka man dɪ. ¹⁵ 'Ka -tɔ 'ka 'fli -a 'nan, -te -kaa san 'e man -sran bε, e ya "va 'nan 'ka 'si 'wɪ 'ji. 'Wɪ -tɔwɪ zɪε, -kaa

"bʊi Pɔl nɛn -cee min 'kpa -a bɛ, yaa crɛn -tɛ 'cɛɛ. Bali 'wɪ 'tɔdɪ -nɔn -yrɛ, ɛn e 'wɪ zɪɛ -a crɛn -tɛ. ¹⁶-Yee 'fluba -tʊdʊ pɛɛnɔn 'ji bɛ, 'wɪ zɪɛ e ya -ji. ɛn 'winun nɛn -a -ci a 'plɛblɛ bɛ, o ya -ji "nyian. 'Pian minnun nɛn, wa'a 'wɪ 'tɔa 'kpa dɪ, ɛn o 'ka 'o 'tɔdɪ Bali wei da tɪglɪ dɪɛ, waa -ci ve -wɪdɪ. ɛn Bali wei pee nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ bɛ, waa dra "nyian zɪ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ bɛ e ya o 'bɔ 'fli -nan -nyan wɪ -a.

¹⁷'An beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin a "cee 'ji 'va. -Yee "wɛan 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, "tɔgɔ minnun -wɪdɪ zɪɛ o 'ka see "paa. Kɔɔ o ya "vale 'nan 'o 'ka "sia -si nɛn, ka ya 'ka 'tɔdɪ "da -kli 'va bɛ, -a da, -e 'ka -sɔnla o -sru. ¹⁸'Wɪ nɛn e ci "le 'ka drɛ bɛ, -nyrɛn 'nan: -Kaa san Zozi Crizi nɛn -kaa 'sizan 'wɪ 'ji -a, ɛn ka sɔnla -a -sru "bɛ, 'ka 'kʊ -a 'e 'lɛ, -e 'e 'yee "yi "nɔn 'cɛɛ. ɛn -a -tɔ nɛn kaa 'wʊ bɛ, 'e 'pa "da. 'Tɔ -dan 'e 'kɔn -yee vɛ -a cɛɛgʊ, ɛn 'e 'kɔn -yee vɛ -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Fluba tεδε nen Zan -a crεn -tε

Zozi a Bali wei -a

¹ Wei nen e 'belidi -nɔan "min lε bε, ku -yee 'wɪ 'crεn -tεa 'cεε. E ya 'li 'e 'cεn 'wɪ pou sianan "nun, kva 'man, kva 'yɪ 'ku yɪε 'a, kva buu tɪgɪ, εn ku klε "man 'ku 'pε -a.

² 'Belidi zɪε 'e 'fli kɔɔn, kva 'yɪ. Ku ya -a -nan yɪnɔn 'a, εn ku -yee 'wɪ ve 'cεε. 'Belidi nen ya'a 'nyaan dɪε -nyrεn. E ya "nen -kaa "tɪ Bali va, εn 'bε nen 'gυε, yaa kɔɔn 'kυε.

³ 'Wɪ nen kva 'yɪ, εn kva 'man bε, ku "cee 've "nyian, 'dυ -e -kaa drε min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa pεεnɔn drε min -tɔwli "a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi nun -a. ⁴ 'Wɪ 'gυε kva crεn -tε 'cεε 'nan, -e -cee ci "nran 'e 'ciɪla "da "fo.

'Ka 'kɔn 'tε 'san da

⁵ 'Wɪ nen kva 'man Zozi da, εn ku "ta "cee "ve bε -nyrεn 'gυ: E 'nan Bali a 'tε 'san -a, εn klun 'ka "man "dɪ.

⁶ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drε min -tɔwli "a, te -kaa 'ta wo klun va bε, te -kaa 'wlu -sεan, εn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁷ 'Pian -te -kaa 'ta wo 'tε 'san da "le Bali nen 'tε 'san -a bε -yee 'wɪ 'zυ bε, te -kaa drε -kaa cin yei min -tɔwli "a. -A -nan nen -a -pɪ Zozi nen waa -tε bε, -a nyen e -cee 'wɪ 'wɪdɪ pεεnɔn fuiman, -e -kaa drε 'saun.

⁸ -Te -kaa 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ 'ka -kaa man dɪε, te -kaa ya -kaa 'fli see "paanan, εn -ka'a 'ta 'wɔla 'wɪ tɪgɪ da dɪ. ⁹ 'Pian -te -kaa -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali lε 'wein bε, Bali nen e ya tɪgɪ bε, e 'ta wɔla 'e wei da, -e 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ "fui, εn "nyian e -kaa dra 'saun 'e 'lε 'wɪ 'wɪdɪ pεεnɔn 'sidɪ -a -kaa 'lɔ.

¹⁰ -Te -kaa 'vɪ 'nan, -kaa 'wɪ 'wɪdɪ "drεlε dɪε, te -kaa Bali drε 'wluzan 'a, εn -kaa 'ta 'wɔla Bali wei da dɪ.

2

¹ 'Mεn 'nennun, 'wɪ 'gυε maan crεn -tε 'cεε 'nan, -e 'ka vɪε 'ka 'wɪ 'wɪdɪ "drε dɪ. E n -te min -tυ 'wɪ 'wɪdɪ drε bε, 'ka

-tɔ 'nan min nen e -nyεanla -cee 'wɪ -sru, -e 'e -cee 'wɪ 'si "va "bε, e ya -kaa "tɪ Bali "srɔn. Zozi Crizi nen e ya tɪgɪ bε, -nyrεn. ² -A 'bɔ 'bε drε 'sraga buve -a -kaa man, 'nan -e Bali 'e -cee 'wɪ 'wɪdɪ 'fui. Wa'a vɪε 'nan -kaa 'saza "cε "dɪ, 'pian -e 'e 'trɛdanɔn pεεnɔn 'le 'wɪ 'wɪdɪ "fui.

'Wɪ nen Bali -a vɪ bε, 'ka drε

³ 'Wɪ nen yaa -kɔɔnman 'nan, -kaa Bali -tɔa "bε, -nyrεn 'nan -kaa 'ta wo Bali -le -pei da. ⁴ Min nen yaa 'vɪ 'nan: «'An Bali -tɔa», te ya'a 'ta wɔla -yee -pei da dɪε, te 'wluzan nen -a san -a, εn te -a san 'lee 'wɪ tɪgɪ 'ka 'si -tɔwli "da dɪ. ⁵ 'Pian bii nen i 'ta wo Bali wei da bε, te 'yɪε Bali yɪdɪ "yɪ "a 'e 'lε sɔɔdɪ. 'Wɪ zɪε -yεε -kɔɔnman -cεε 'nan, -kaa 'vale Bali -a -kaa drε min -tɔwli "a. ⁶ E n min nen yaa 've 'nan: «'Ku 'vale -a ku ya min -tɔwli "a» bε, -a san -le 'ta wɔ cεin -kɔan "le Zozi 'le 'ta wɔ cεin -zɔ.

Bali -le -pei "e 'nan, 'ka cin yɪ "yɪ!

⁷ 'An beenun, wa'a vɪε 'nan -pei -trε nen maan crεn -tεa 'cεε dɪ, 'pian -pei ceje nen kaa 'yɪ -a pou sianan "bε -nyrεn. -Pei ceje zɪε wei nen kaa 'man bε, -nyrεn. ⁸ E n -pε -tυ da zɪa bε, -pei -trε nen maan crεn -tεa 'cεε. 'Wɪ 'kpa nen, kɔɔ Crizi -le 'ta wɔ cεin -pei -trε zɪε -a kɔɔn, εn 'cee vε a -a -kɔɔnnan "nyian. -Yεε ci 'nan, 'tε 'san tɪgɪ bii 'va, εn klun a -nyannan.

⁹ Min nen yaa 'vɪ 'nan, 'e ya 'tε 'san da, -e te ya'a 'e "buɪ -tυ ye "yɪ "dɪε, te e ya tian klun va. ¹⁰ Min nen 'e "buɪ -tυ ye "yɪ "bε, e -fo 'tε 'san da, εn fε -tυ 'ka -yee ci "nrɔndɪ va -e 'e -tria dɪ. ¹¹ 'Pian bii nen yɪ'a 'i "buɪ -tυ ye "yɪ "dɪε, te i ya klun va. I 'ta wo klun va. E n fεnan nen i ci -kɔnan bε, yɪ'a tɔa dɪ, kɔɔ klun 'i yɪε 'wɪ.

Te 'ka yɪε 'e 'kɔn 'trɛda fεnun lε dɪ!

¹² 'Mεn 'nennun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan Zozi 'tɔ 'jɪ nen Bali 'cee 'wɪ 'wɪdɪ fui. ¹³ "Tinun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan, min nen e ci 'wɪ pou sianan "a bε, kaa -tɔ. -Gobonun, an ya 'wɪ 'gυε -a crεn -tenan 'cεε 'nan, ka Satan nen e 'wɪ 'wɪdɪ "paa 'nyranman -a bε, -a klɪ.

14 'Mɛn 'nɛnnun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka -kaa "tɪ Bali -tɔ. "Tɪnun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, min nɛn e cɪ 'wɪ pou sianan "a bɛ, kaa -tɔ. -Gobonun, 'wɪ 'gʊɛ maan cɛn -tɛ 'cɛɛ 'nan, ka ya 'plɛblɛ, Bali wei a 'ka 'ji, ɛn ka Satan nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "paa 'nyranman -a bɛ, -a klɪ.

15 'Wɪnun nɛn 'trɛda minnun -a dra bɛ te 'ka 'yɪ "yi "dɪ! -Te min 'wɪnun zɪɛ -a drɛdɪ ye "yi "bɛ, te -kaa "tɪ Bali yɪdɪ "yi 'ka -a san ji dɪ. 16 Kɔɔ o drɛ wɪnun 'bɔ nɛn 'gʊ, min 'kɔlɛ 'ci 'sɔ wɪnun 'wɪlɪdɪ "a -tɔ, 'lee fɛ pɛɛnɔn nɛn min yɪɛ -a ye bɛ min a "vale 'e 'kɔn 'yee vɛ -a, e ya "nyian -tɔ. ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn min lɔ bɛ min a "vale 'e 'fli -kɔɔnman -a, 'bɛ a "nyian -tɔ. 'Wɪnun pɛɛnɔn zɪɛ, wa'a 'sia -kaa "tɪ Bali va dɪ, 'pian o "sia 'trɛda 'gʊ. 17 ɛn 'trɛ 'gʊɛ, e -nyaan 'o 'vale fɛ pɛɛnɔn nɛn min cɪ "vale 'e 'kɔn "nyian 'yee vɛ -a bɛ waa. 'Pian min nɛn e Bali cɪ 'sɔ wɪnun dra bɛ, 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -a san -le vɛ -a.

'Ka drɛ "yi Crizi 'nanmanzan 'va

18 'Mɛn 'nɛnnun, tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ 'gʊ. Kaa 'man 'nan, Crizi 'nanmanzan -taa "talɛ. ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, Crizi 'nanmannɔn 'bɔla "kaga 'va. 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan tɔ -nyranman -ji nɛn -kaa cɪ. 19 Crizi 'nanmannɔn zɪɛ o ya "nɛn 'kʊ 'va, 'pian kʊ 'ka waa -tɔwɪlɪ "dɪ, -yee "wɛan nɛn o 'bɔla 'kʊ 'va. "Te 'e 'kɔn 'nan kʊ ya waa -tɔwɪlɪ "bɛ, "te o -fʊ 'kʊ 'va. 'Pian o 'bɔla 'kʊ 'va, 'dʊ -e 'e -kɔɔn 'wein, 'nan kʊ 'ka waa -tɔwɪlɪ "dɪ.

20 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ, ɛn 'ka pɛɛnɔn 'wɪ tɪglɪ -tɔa. 21 Wa'a vɪɛ 'nan ka'a 'wɪ tɪglɪ 'tɔa dɪ, -yee "wɛan an 'wɪ 'gʊɛ -a cɛn -tɛ 'cɛɛ dɪ, 'pian 'nan -kaa -tɔa. ɛn kaa -tɔa 'nan 'wɪlɪ -tɔwɪlɪ 'ka 'sia 'wɪ tɪglɪ 'va dɪ.

22 -Tɪɛ cɪ 'wɪluzan 'a? Min nɛn yaa ve 'nan Zozi 'ka min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a dɪɛ -a san nɛn. Crizi 'nanmanzan zɪɛ, min nɛn ya'a -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ siala fɛ -tɔ -a dɪɛ -a san nɛn. 23 ɛn min oo min nɛn ya'a Bali -pɪ siala fɛ -tɔ -a dɪɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a o 'ka min -tɔwɪlɪ "a "dɪ. 'Pian min nɛn yaa 'vɪ 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a

bɛ, te 'o 'vale -a "tɪ "a, o ya min -tɔwɪlɪ "a.

24 'Cee vɛ bɛ, 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan "bɛ, -a -cin 'e 'fɔla 'ka 'ji. Kɔɔ -te 'wɪ nɛn kaa 'man -a pou sianan, 'nan -a -cin -fɔla 'ka 'ji bɛ, te 'ka 'vale -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ -a ka ya min -tɔwɪlɪ "a, 25 te 'wɪ nɛn e 'nan 'e dra -cɛɛ bɛ, e ya -cee vɛ -a, -nyɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a.

26 'Wɪ 'gʊɛ maan cɛn -tɛ 'cɛɛ minnun nɛn o ya "vale 'o 'ka 'sia -si tɪglɪ da bɛ -wee "wɛan. 27 'Cee vɛ bɛ, Bali lei 'saun nɛn Crizi -a -nɔn 'cɛɛ bɛ, e ya 'ka 'lɔ. -Yee "wɛan e 'ka "le min 'e 'bɛ "paa "nyian 'ka 'ji dɪ. 'Pian -yee lei 'saun 'bɔ 'bɛ 'wɪ pɛɛnɔn "paaman 'ka 'ji. ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn, yaa "paaman 'ka 'ji, 'wɪlɪ "cɛɛ dɪ. -Yee "wɛan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪlɪ, "le zɪ lei 'saun -a paa 'ka 'ji bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

Bali -le 'nɛnnun 'ka 'wɪ 'wɪlɪdɪ dra dɪ

28 'Mɛn 'nɛnnun, -maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan 'ka 'vale Crizi -a 'ka 'fʊ -tɔwɪlɪ, 'dʊ -e tɔ nɛn e -taa "man "bɛ, te 'ka 'ci a 'e 'sɔdɪ 'nan 'ka 'man a 'e wɔɔdɪ. ɛn 'yɪra 'ka 'kɔɔn yɪɛ man yɪ zɪɛ -a da dɪ.

29 Zɪ kaa -tɔa 'nan Zozi Crizi a min tɪglɪ 'a bɛ, -a -tɔwɪlɪ "nɛn 'ka -tɔ "nyian 'nan min nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a.

3

1 "Ka 'yɪɔ "le zɪ -kaa "tɪ Bali -kaa 'yɪ "yi -dan, ɛn e -kaa laabʊ 'yee 'nɛnnun, ɛn -kaa ya "nyian -yee 'nɛnnun -a 'kpagba. 'Trɛdanɔn 'ka -a -ci tɔa 'nan -kaa ya Bali -le 'nɛnnun -a dɪ, kɔɔ wa'a Bali -tɔlɛ dɪ. 2 'An beenun 'bɛ nɛn 'gʊɛ, -kaa drɛ Bali -le 'nɛnnun -a, ɛn zɪ -kaa -taa "kɔnɪɛ bɛ, ka'a tian -a tɔa dɪ. 'Pian tɔ nɛn Crizi -taa "man "bɛ, -kaa -kɔɔn "le -yee 'wɪ 'zʊ kɔɔ -kaa ye "le zɪ e cɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. 3 Min nɛn 'wɪ zɪɛ -a -cin cɪ "ji "bɛ, 'e yɪɛ -tɔa 'e 'fli -va, -e 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ "le zɪ Crizi "e drɛ bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

4 Min nɛn e 'wɪ 'wɪlɪdɪ "dra bɛ, te -a pei a 'e 'padɪ Bali man, kɔɔ 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛdɪ bɛ, e ya pei 'padɪ -a Bali man.

5 ɛn kaa -tɔa 'nan Crizi -ta -e 'e -cee 'wɪ 'wɪlɪdɪ pɛɛnɔn bɛ -a "nɛn "wɪ yɪ, te ya'a 'wɪ 'wɪlɪdɪ "drɛɪɛ dɪ. 6 -Yee "wɛan min nɛn 'o 'vale Crizi -a o ya min -tɔwɪlɪ "a

bε, ya'a 'wɪ 'wliɖɪ 'dra dɪ. 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wliɖɪ "dra bε, te zɪ Crizi cɪ bε, yi'a 'tɔa dɪ, ɛn yi'a tian Crizi -tɔlɛ "fo "dɪ.

7 'Mɛn 'nɛnnun, te min 'e 'ka see "paa dɪ! Min nɛn e 'wɪ tɪglɪ dra Bali 'lɛ bε, te e ya tɪglɪ, "le Zozi a tɪglɪ bε -yee 'wɪ 'zʊ. 8 'Pian bii nɛn i 'wɪ 'wliɖɪ "dra bε, te Satan -le 'nɛn nɛn 'yia. -Yɛɛ cɪ 'nan, Satan 'wɪ 'wliɖɪ "drɛdɪ 'sia 'trɛda pou sianan. -Yee "wɛan nɛn Bali -pɪ -ta, 'nan -e 'e Satan -le 'nyranman sɛ.

9 Min nɛn e cɪ Bali -le 'nɛn a bε, ya'a 'wɪ 'wliɖɪ 'dra dɪ, kɔɔ Bali -le 'belidɪ a -a san lɔ. Ya'a 'kɔlamɛn te e 'wɪ 'wliɖɪ "dra dɪ, e ya Bali -le 'nɛn 'a -le "wɛan. 10 'Pian bii nɛn yi'a 'wɪ tɪglɪ 'dra dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. ɛn -te yi'a 'i "bʊɪ -tʊ ye "yi "dɪɛ, te Bali -le 'nɛn "cɛɛ 'yia dɪ. 'Wɪnun zɪɛ -a man nɛn o Bali -le 'nɛn 'lee Satan -le 'nɛn -kɔnnɛn "ye.

'Ka cin yi 'yi!

11 'Wɪ nɛn -kaa man -a pou sianan "bε, -nyrɛn 'nan -kaa cin yi "yi!

12 Te -kaa 'kɔn "le min -tʊ nɛn waa laabo Kaɛn bε -yee 'wɪ 'zʊ dɪ! -Yɛɛ cɪ 'nan e ya Satan nɛn e 'wɪ 'wliɖɪ "paa 'nyranman a bε, -yee 'nɛn 'a. ɛn 'e -suannɛn "bʊ "tʊwli, "tɪ "tʊwli "tɛ. -Mɛ "le "wɛan nɛn yaa -tɛ "mɛn? Kɔɔ Kaɛn 'pa nyranman a -wliɖɪ, 'pian -a -suannɛn "le 'pa nyranman a "yi.

13 'An "bʊɪ Zozinɔn, -te 'trɛdanɔn 'ka 'ka 'ye "yi "dɪɛ, te 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ. 14 Kɔɔ -kaa -tɔa 'nan, -kaa 'sʊ 'ka -lɔ, ɛn 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -cee vɛ -a. -Kaa "bʊɪnun ye "yi "le "wɛan nɛn -kaa -tɔa zɪɛ. -Te min -tʊ a 'nan, ya'a 'e "bʊɪ -tʊ ye "yi "dɪɛ, te -a san a tian 'ka -lɔ. 15 Min oo min nɛn e "naan 'e "bʊɪ -tʊ man bε, te min -tɛzan nɛn -a san -a. ɛn kaa -tɔa 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e 'ka min -tɛzan -le vɛ -a dɪ.

16 'Wɪ 'gʊɛ -a nɛn -kaa yɪdɪ "yi "ci -tɔa: Zozi Crizi -ka -cee "wɛan. -Yee "wɛan -kaa "ka wʊ "nyian -kaa "bʊɪnun 'tɔ 'ji. 17 -Te 'trɛda fɛnun a min -tʊ -lɔ 'nan 'e "bʊɪ -tʊ 'yi, te -yee "ka "dɪ, ɛn -a 'wɪ a "man "bε, -te -a nyrinta 'ka 'sɛnɛ "da "dɪɛ, -a -ci a 'wein 'nan Bali -le yɪdɪ "yi 'ka -a san lɔ dɪ.

18 'Mɛn 'nɛnnun, te -kaa min yi "yi -kaa 'le lou "dɪ! 'Pian -kaa drɛ wɪ 'e -kɔɔn 'nan -kaa min ye "yi. 19 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman -cɛɛ 'nan -kaa ya Bali -le 'wɪ tɪglɪ -sru, te -kaa ci yra "tra Bali 'lɛ. 20 ɛn -te -cee ci "nrɔndɪ tin -tɛa -kaa da bε, -kaa -tɔ 'nan Bali -dan "mlian -cee ci "nrɔndɪ da ɛn e -kaa drɛ wɪ pɛɛnɔn -tɔa.

21 'An beenun, -te -cee ci "nrɔndɪ 'ka tin -tɛa -kaa da dɪɛ, te -kaa Bali trʊ 'ba -kaa 'ji le "klan -a dɪ, 22 ɛn fɛ pɛɛnɔn nɛn -kaa laabo -yrɔ "bε, yaa -nɔan -cɛɛ. Kɔɔ -kaa 'ta wo -yee -pei da, ɛn 'wɪ nɛn e cɪ -a -ci 'sɔ 'a bε, -kaa dra.

23 ɛn 'wɪ nɛn yaa laabʊ -kaa 'lɔ bε -nyrɛn 'nan, -kaa yi -tɛra 'e 'pɪ Zozi Crizi da, ɛn -kaa cin yi "yi "le zɪ 'e 'vɪ -cɛɛ bε, -yee 'wɪ 'zʊ. 24 Min nɛn e 'ta wo 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bε -a da bε, -a san 'lee Bali a min -tʊwli "a. ɛn Bali 'lee -a san a min -tʊwli "a. Bali -le lei 'saun nɛn yaa -nɔn -cɛɛ bε, -yɛɛ -ci -kɔɔnman 'nan -kaa 'vale Bali -a -kaa ya min -tʊwli "a.

4

O Bali lei 'saun -tɔa 'kɔ?

1 'An beenun, te 'ka yi -tɛra minnun -tʊdʊ pɛɛnɔn nɛn waa ve 'nan Bali lei a 'o 'lɔ bε, o da dɪ. 'Pian 'ka o bʊɪ 'kpa -e 'ka -tɔ 'nan lei nɛn -wɔ "bε, e "sia Bali va. -Yɛɛ cɪ 'nan, 'wlunɔn "kaga fuila "man 'trɛda, te o 'nan 'o ya Bali 'lewei vɪnɔn 'a. 2 Fɛ nɛn e Bali lei 'saun 'nɔan -kɔɔnman bε -nyrɛn 'gʊ: Min nɛn yaa ve min pɛɛnɔn yiɛ man 'wein 'nan Zozi Crizi -ta 'trɛda blamin -a bε, te -a san zɪɛ Bali lei 'saun a -yrɔ.

3 'Pian bii nɛn yi'a 'wɪ zɪɛ -a ve Zozi man dɪɛ, te Bali lei 'saun 'ka 'i 'lɔ dɪ. Lei zɪɛ e "sia Crizi 'nanmanzan 'va. Kaa 'man 'nan lei zɪɛ e -taa "talɛ, ɛn 'e -ta 'trɛda 'va.

4 'Mɛn 'nɛnnun, ka ya Bali -le 'nɛnnun -a. ɛn minnun nɛn o Bali 'lewei ve 'wlu 'a bε, ka o kɪ, kɔɔ lei nɛn 'ka 'ji bε, -a 'plɛblɛ "mlian lei nɛn 'trɛda minnun ji bε, -a da. 5 'Wlunɔn zɪɛ, 'trɛdanɔn nɛn waa -yee "wɛan o 'wɪ ve "le 'trɛdanɔn 'le 'wɪ 'zʊ, ɛn 'trɛdanɔn o wei maan "yi. 6 -Kaa 'gʊɛ, -cɛɛ cɪ Bali -le 'nɛnnun -a. -Yee "wɛan min nɛn e Bali -tɔa "bε, e -kaa wei maan "yi, 'pian min nɛn e 'ka Bali -le 'nɛn 'a dɪɛ, -a san

'ka -kaa wei maan "yi "di. Zi -kaa lei nen e 'wɪ tɪɣɪ ve bɛ, 'lee lei nen e 'wlu -sɛan "bɛ, -a -tɔa zɪɛ.

Bali va nen yidi "yi "sia

⁷ An beenun, -kaa cin yi "yi, kɔɔ Bali va nen yidi "yi "sia. Min nen e min ye "yi "bɛ, te Bali -le 'nen -a san -a, ɛn e Bali -tɔa. ⁸ Pian bii nen yi'a min ye "yi "diɛ, te yi'a Bali tɔa di, kɔɔ Bali min ye "yi. ⁹ Zi Bali -a -ci kɔɔn -cɛɛ 'nan e min ye "yi -gɔ, e 'yee 'nen -tɔwli 'pa 'sia 'trɛda, 'nan -e 'e 'belidi -nɔn -cɛɛ. ¹⁰ ɛn -yee yidi "yi zɪɛ, e 'ka 'nan -cɛɛ Bali yi "yi "di, 'pian -yɛɛ -kaa 'yi "yi. -Yee "wɛan e -ta 'yee 'nen 'a, -e 'e drɛ 'sraga bu vɛ -a -kaa man, 'nan -e Bali 'bɔ 'e -cee 'wɪ 'wliɪ 'fui.

¹¹ An beenun, Bali -kaa 'yi "yi zɪɛ, -yee "wɛan -kaa "cin yi "yi "nyian. ¹² Min -tɔ 'ka tian Bali yɪɛ di. -Te -kaa cin ye "yi "bɛ, te -kaa 'vale Bali -a, -kaa ya min -tɔwli "a, ɛn te Bali yidi "yi "a 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji.

¹³ Bali 'yee lei 'saun 'nɔn -cɛɛ, -yɛɛ -kɔɔnman 'nan -kaa ya waa min -tɔwli "a, ɛn -kaa fo waa min -tɔwli "a. ¹⁴ -Kaa "ti Bali 'yee 'nen 'pa 'sia 'nan -e 'e 'trɛdanɔn 'si 'wɪ 'ji. Ku 'bɔ 'gɔvɛ kɔa -nan 'yi, ɛn ku ya -a vɪnan minnun lɛ. ¹⁵ -Te min -tɔ -a 'vɪ minnun pɛɛnɔn yɪɛ man 'wein 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ, te -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. ¹⁶ -Kaa 'gɔvɛ, -kaa -tɔa 'nan Bali -kaa ye "yi, ɛn -kaa yi -tɛra 'wɪ zɪɛ -a da.

Bali min ye "yi, -yee "wɛan min nen e minnun ye "yi ɛn e Bali ye "yi "bɛ, te -a san 'lee Bali a min -tɔwli "a, ɛn Bali 'lee -a san a min -tɔwli "a. ¹⁷ 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ -kɔɔnman 'nan minnun yidi "yi 'lee Bali yidi "yi "a 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji. -Te 'wɪ zɪɛ e ya 'e 'lɛ sɔɔɪ -kaa 'ji bɛ, "klan 'ka 'kɔɔn -kaa 'ji tin 'ba nyan di, kɔɔ -kaa 'wɪnɔn drɛ 'trɛ da 'le Zozi Crizi -le 'wɪ 'zɔ. ¹⁸ Min nen Bali -a ye "yi "bɛ "klan 'ka 'ji "di, -yɛɛ ci 'nan -a -nan nen Bali -le yidi "yi "ci 'e 'lɛ sɔɔɪ bɛ, "klan "sia -nan "fo. Min nen yaa -tɔa 'nan o 'wɪ "nen -kɔɔnman 'yɛ bɛ, "klan a "ji, min nen "klan a "ji zɪɛ, te -yee Bali yidi "yi 'ka 'e 'lɛ sɔɔɪ di. ¹⁹ Bali

'bɔ 'bɛ -kaa 'yi "yi 'e 'flin, -yee "wɛan -kaa minnun 'lee Bali ye "yi.

²⁰ -Te min -a ve 'nan, an Bali ye "yi -e te ya'a 'e "buɪ -tɔ ye "yi "diɛ, te 'wluzan nen -a san -a. -Yɛɛ ci 'nan, min nen ya'a 'e "buɪ nen yɛɛ ye bɛ, 'bɛ ye "yi "diɛ, ya'a 'kɔlaman -e 'e Bali nen ya'a 'bɛ ye diɛ, 'bɛ yi "yi "di. ²¹ -Pei nen yaa -tɔ -cɛɛ bɛ, -nyɛn 'gɔ. E 'nan: Min nen 'e Bali ye "yi "bɛ 'e "buɪ -tɔ yi "yi "nyian.

5

¹ Minnun nen o yi -tɛala "da 'nan Zozi 'bɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -a bɛ, te Bali -le 'nɛnnun nen waa. ɛn -te min 'e "ti ye "yi "bɛ, yaa ci 'nɛnnun ye "yi "nyian. ² 'Wɪ nen yaa -kɔɔnman 'nan -kaa Bali -le 'nɛnnun ye "yi "bɛ, -cee Bali yidi "yi 'lee 'ta wɔladɪ -a wei da nen. ³ -Te -kaa 'ta wɔla 'wɪ nen Bali -a 'vɪ bɛ -a da bɛ, -yɛɛ ci Bali yidi "yi "a. -Yee 'wɪnɔn 'bɔ 'ta 'ta wɔdɪ 'ka 'plɛblɛ di, ⁴ kɔɔ min nen Bali -le 'nen 'a bɛ, e 'trɛda fɛnɔn klɪ.

Min nen e yi -tɛra Bali da bɛ 'wɪ "yi "nen yaa -si 'sia

Fɛ nen yaa -maan 'lɔɔ -kaa 'trɛda fɛnɔn klɪ bɛ, -cee yi -tɛradɪ Bali da nen. ⁵ -Tɪɛ -kɔlaman 'trɛda fɛnɔn 'klɪdɪ -a? Min nen e yi -tɛala "da 'nan Zozi a Bali -pɪ -a bɛ -a san nen.

⁶ Zozi Crizi zɪɛ e -ta. Zi e -ta bɛ, 'yi nen waa -batize drɛ -a bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nen. ɛn -a -tɛ nen waa 'wɔ -a nyɛn nen e -sran bɛ, -yɛɛ -maan waa -tɔ 'nan Bali -pɪ nen. Wa'a vɪɛ 'yi 'saza 'bɛ -maan waa -tɔ di, 'pian o "flinɔn nen. ɛn Bali lei "e 'vɪ 'nan 'wɪ zɪɛ, 'wɪ 'kpa nen, kɔɔ Bali lei 'ka 'wlu 'sɛan di. ⁷ Fɛ nen yaa -kɔɔnman 'nan 'wɪ 'kpa nen bɛ, e ya yaaga. ⁸ Bali lei 'saun a, ɛn 'yi a, ɛn nyɛn a, o yaaga zɪɛ o wei drɛ 'tɔwli.

⁹ 'Wɪ nen min -a ve bɛ, -kaa "siala 'wɪ 'kpa -a. 'Pian 'wɪ nen Bali -a ve bɛ -a 'kpa "mlian 'wɪ nen min -a ve bɛ -a da, ɛn "mɛn "bɛ Bali 'bɛ 'vɪ 'nan 'e 'pɪ nen. ¹⁰ Min nen e yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ nen Bali -a 'vɪ zɪɛ, yaa -tɔa 'nan 'wɪ 'kpa nen. ɛn min nen ya'a yi tɛala Bali da diɛ, e Bali "siala 'wluzan 'a, kɔɔ ya'a yi -tɛlɛa 'wɪ nen Bali -a 'vɪ 'e 'pɪ man bɛ -a

da di. ¹¹ 'Wɪ 'bɔ nɛn Bali-a 'vɪ bɛ -nyɛn 'gʊ: 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ Bali 'bɔ -a -nɔn -cɛɛ. 'Belidɪ zɪɛ yaa -nɔn -cɛɛ 'e 'pɪ -a. ¹² Min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o ya min -tɔwli "a bɛ, te 'belidɪ zɪɛ e ya -yrɔ. ɛn min nɛn 'o 'vale Bali -pɪ -a o 'ka min -tɔwli "a diɛ, 'belidɪ zɪɛ e 'ka -a san lɔ di.

Te 'ka 'pɛ 'si 'cee yi -tɛradɪ Bali da -sru "di!

¹³ Kaa nɛn ka yi -tɛala Bali -pɪ da bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ maan crɛn -tɛ 'cɛɛ -e 'ka -tɔ 'nan 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ, e ya 'ka 'lɔ.

¹⁴ Fɛ nɛn yaa -maan 'lɔɔ nyɛn 'ka -kaa 'ji Bali 'lɛ diɛ, -nyɛn 'gʊ, -te -kaa fɛ -tɔ laabu -yrɔ "le zɪ e cɪ -a cɪ 'sɔ 'a -yee 'wɪ 'zɔ bɛ, e -kaa wei maan. ¹⁵ -Te -kaa fɛ -tɔ laabu -yrɔ "bɛ, -kaa -tɔa 'nan e -kaa wei maan, -yee "wɛan -kaa -tɔ "nyian 'nan, fɛ nɛn -kaa laabu -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan -cɛɛ.

¹⁶ -Te min 'e "bɔɪ Zozizan -tɔ 'yɪ, te e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnan bɛ, 'e Bali trɔ 'ba -yee 'wɪ man. 'Wɪ 'wɪdɪ "nɛn min zɪɛ ya'a drɛ bɛ -te ya'a 'belidɪ sia min lɔ diɛ, Bali 'belidɪ -nɔan -yrɛ. 'Pian 'wɪ 'wɪdɪ "tɔ a bɛ, e 'belidɪ "sia min lɔ. -Te min -a drɛ bɛ, te 'ka Bali trɔ 'ba -a san lɛ "fo "di! ¹⁷ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a dra te e 'kla -si yra diɛ, e ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ -a Bali 'lɛ. 'Pian -a -mie a bɛ, 'bɛ 'ka 'belidɪ sia min lɔ di.

¹⁸ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛn 'ka 'wɪ 'wɪdɪ dra te yaa dra di. Bali -pɪ 'bɔ 'bɛ yiɛ -tɔa "va -e Satan 'e vɪɛ 'e 'wɪ 'tɔ drɛ -yrɛ "di.

¹⁹ -Kaa -tɔa 'nan Bali -le 'nɛnnun nɛn -kaa a, ɛn 'trɛdanɔn pɛɛnɔn a Satan -lɔ.

²⁰ -Kaa -tɔa "nyian 'nan Bali -pɪ -ta, e 'pa -kaa 'va ɛn -kaa Bali tɪglɪ 'tɔ. ɛn -kaa 'vale Bali tɪglɪ 'a -kaa drɛ min -tɔwli "a, kɔɔ -kaa 'vale -a -pɪ Zozi Crizi -a -kaa drɛ min -tɔwli "a. -A -pɪ zɪɛ, -yɛɛ cɪ Bali tɪglɪ 'a, ɛn -yɛɛ cɪ 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan diɛ -a.

²¹ 'Mɛn 'nɛnnun, te 'ka -sɔɔnla fɛ nɛn min -a -paan "bɛ -a -sru "di.

'Fluba "flizan nɛn Zan -a crɛn -tɛ

¹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tʊ -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ -leglizi nɛn, Bali -a 'si "va "bɛ, -yrɛ. Maan crɛn -tɛ -a 'bɔ 'lee 'e 'jinɔn lɛ. An 'ka ye "yi 'kpa, 'pian 'an 'saza "cɛɛ dɪ, minnɔn pɛɛnɔn nɛn o -si tɪglɪ -tɔa "bɛ "o 'ka ye "yi "nyian. ² Kɔɔ Bali wei tɪglɪ a -kaa 'ji, ɛn -a -cin yra -kaa 'ji 'li 'trilii.

³ -Kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ Zozi Crizi bɛ, o "yi "dra -cɛɛ, o -kaa nyrinda "sia, ɛn o -fʊdɪ -trɔɔ -nɔan -cɛɛ. -Te -kaa ya -tʊwli 'wɪ tɪglɪ -sru, ɛn -kaa cin ye "yi "bɛ, -a pɛɛnɔn zɪɛ, waa -nɔan -cɛɛ -kpɔ.

'Ka cin yɪ "yi!

⁴ 'An 'ci nran 'kpa, kɔɔ an 'ka -mienun 'yɪ, te o 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru, "le zɪ -kaa "tɪ a 'vɪ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. ⁵ ɛn 'bɛ nɛn 'gʊɛ, 'an "bʊɪ Zozinɔn, an 'wɪ "paala 'cɛɛ 'nan, -kaa cin yɪ "yi! -Pei -trɛ "cɛɛ an cɪ -a crɛn -tɛnan dɪ, 'pian -pei ceje nɛn -a pou sianan -kaa 'man bɛ, -nyrɛn. ⁶ Yɪdɪ "yi "nɛn maan ve bɛ, -nyrɛn 'nan, -kaa 'ta wɔla Bali wei da. -Pei ceje nɛn -a pou sianan kaa 'man bɛ, -nyrɛn. 'Ka 'ta wɔla "da!

'Ka drɛ "yi minnɔn nɛn o Bali 'lewei ve 'wlu 'a bɛ o va

⁷ Minnɔn nɛn o min see "paaman -e min 'e 'si 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, o ya "kaga, ɛn o fuila "man 'trɛda. Minnɔn zɪɛ, o 'ka "vale 'o "we "man 'nan Zozi Crizi nɛn e -ta 'trɛda bɛ blamin nɛn dɪ. Min nɛn yaa dra zɪɛ, Zozi Crizi 'nanmanzan nɛn, ɛn min nɛn 'e min see "paaman bɛ -nyrɛn. ⁸ 'Ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va, -e 'ka 'ka -kopa yɪ 'e 'ciila "da. -Te ka'a dreɛɛ dɪɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn -kaa drɛ bɛ, -a "nɛn "fo 'e "tun. ⁹ 'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn ya'a 'bɛ "paalɛ minnɔn ji dɪɛ, 'pian "e pee 'pa "da "bɛ, te -a san 'lee Bali 'ka min -tʊwli "a dɪ. 'Wɪ nɛn Crizi 'a paa minnɔn ji bɛ, min nɛn yaa 'lein "paaman minnɔn ji bɛ, te -a san a min -tʊwli "a 'o 'vale -kaa "tɪ 'lee 'e 'pɪ -a. ¹⁰ -Te min -ta 'ka 'va 'nan, ɛn -yee 'wɪ

"paadɪ a 'e 'pee Crizi 'le vɛ man bɛ, te 'ka 'wɪ "man -e 'e 'fʊ 'cee "kɔnnɛn "dɪ, ɛn te 'ka 'bɔ 'tɔ bʊ "fo "dɪ. ¹¹ Kɔɔ min nɛn yaa 'tɔ 'bʊ bɛ, 'wɪ 'wliɪdɪ "nɛn min zɪɛ yaa drɛ bɛ, te e drɛ o "fli "le vɛ -a.

¹² 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'cɛɛ, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ. An ya "vale 'an "lo 'ka 'va -e 'an 'wɪ tin 'ba 'cɛɛ 'an 'bɔ 'a, 'dʊ -e -kaa ci 'e "nran 'kpa.

¹³ 'Ka "bʊɪ Zozinɔn nɛn Bali o 'si "va "nyian 'gʊɛ, o "we 'ka 'va.

'Fluba yaagazan nɛn Zan -a crɛn -tɛ

¹ 'An 'bɔ 'gʊɛ, an ya -leglizi min ceje -tv -a, mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ. Maan crɛn -tɛ 'an bee Gai nɛn maan ye 'yi 'kpa bɛ -yrɛ.

² 'An bee, an Bali trʊ "baa 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn 'e drɛ 'yie 'yi, 'nan 'i 'kɔn 'i 'belidɪ 'i kɔlebo 'ji. Maan -tɔa 'nan, Bali 'lɛ bɛ 'i lei a 'e 'belidɪ. ³ Kɔɔ -kaa "bʊi Zozinɔn -mienun -ta 'gʊ, ɛn zɪ i cɪ 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ, 'lee zɪ i 'ta wɔla "da "bɛ, waa 'vɪ 'mɛn. 'Wɪ zɪɛ yaan 'ci nran 'kpa. ⁴ 'Wɪ 'pee 'ka "nyian 'an 'ci nranman -e 'bɛ 'mlin -a mandɪ 'nan 'mɛn 'nɛnnun 'ta wɔla 'wɪ tɪglɪ -sru "bɛ -a da dɪ.

Zan Gai 'tɔ 'yi 'vɪ

⁵ 'An bee, i 'wɪ dra 'i 'ci -a -tɔwli 'i "bʊi Zozinɔn lɛ. -Te yi 'a o tɔa dɪ oo, yia dra -wɛ "nyian zɪ. ⁶ Minnun zɪɛ, o 'yie min yɪdɪ 'yi 'vɪ -leglizi -ji 'nɔn lɛ 'gʊ. Mɛin trʊ "baa, -te o "ta -ko fɛ pee -nan bɛ, 'i 'pa o va. -Yɛɛ cɪ Bali ci 'sɔ wɪnun -a. ⁷ O 'si 'wee vɛ -nan 'nan -e 'o Zozi Crizi -le 'nyranman 'pa. Wa'a 'wɪlɛ "man -e minnun nɛn wa'a tian -sɔɔnlɛa Zozi -sru "dɪɛ, 'o o lɔ fɛ 'sɪ dɪ. ⁸ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan bɛ, -kaa nɛn -kaa -sɔɔnla Zozi -sru "bɛ, -kaa 'pa minnun zɪɛ o va. Zɪ -kaa "paa o va 'wɪ tɪglɪ fuiladɪ -a "man zɪɛ.

Zan min -tv nɛn waa laabo Diotrɛfu bɛ -yee 'wɪ 'vɪ

⁹ An 'wɪ -mie crɛn -tɛ 'e tɛdɛ, maan 'pa 'sia -leglizi nɛn Diotrɛfu cɪ -ji bɛ, -a -ji 'nɔn lɛ. 'Pian Diotrɛfu 'bɔ nɛn e cɪ "vale 'e dra o tazan -a bɛ, 'wɪ nɛn maan 'vɪ bɛ, ya'a 'silɛa "da "dɪ. ¹⁰ -Yee "wɛan -te an 'bɔla 'nan nun bɛ, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn nɛn yaa dra bɛ, maan ta bɔala. E "we 'kʊ man -wɪdɪ, ɛn e 'wɪlɪ -sɛan 'kʊ man. 'Pian 'bɛ nɛn zɪɛ 'bɛ 'ka -a ci sɔa dɪ. -Kaa "bʊi Zozinɔn nɛn o bɔala "va "bɛ, ya'a 'we "man -e 'o 'fʊ -yee "kɔnnɛn "dɪ. ɛn -te min nɛn e -kʊ min zɪɛ -a 'yee "kɔnnɛn "bɛ, yaa san -pian -leglizi -ji.

¹¹ 'An bee, te 'i 'wɪ nɛn e cɪ -wɪdɪ "bɛ -a -nan yɪ min lɔ -e 'i drɛ dɪ. 'Pian 'wɪ "yi "nɛn 'i drɛ. Min nɛn e 'wɪ "yi "dra bɛ, te Bali -le 'nɛn nɛn -a san -a. ɛn min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, te ya'a Bali tɔa dɪ.

Zan min -tv nɛn waa laabo Demetri bɛ -yee 'wɪ 'vɪ

¹² Demetri -le vɛ bɛ, min pɛɛnɔn -yee 'wɪ "yi "ve. ɛn 'wɪ tɪglɪ nɛn e 'ta wɔla "da "bɛ -yɛɛ 'tɔ "yi bɔala "nyian. 'Kʊ 'bɔ 'gʊ, "kʊ 'tɔ "yi "ve "nyian, ɛn yia -tɔa 'nan 'wɪ nɛn kʊa ve bɛ, 'wɪ 'kpa nɛn.

¹³ 'Wɪ "kaga "a 'an 'ji -e 'an vɪ 'yie, 'pian an 'ka "vale 'an crɛn -tɛa "dɪ.

¹⁴ Maan "nrɔnman 'nan tv -fʊ "wɛnnɔn -e 'kʊ cin yɪ, -e 'kʊ -sɛɛ "wʊ 'kʊ cin yei.

¹⁵ 'I 'fʊ -trɔɔ! 'I beenun "we 'i 'va, ɛn an "we 'kʊ beenun pɛɛnɔn 'va 'tʊdʊ.

'Fluba nɛn Zud -a crɛn -tɛ

¹An 'bɔ Zud nɛn Zaji "bʊl -a bɛ, an ya Zozi Crizi 'suzan 'a. Mɛɛn 'fluba 'gʊɛ -a crɛn -tɛ minnʊn pɛɛnɔn nɛn Bali o laabu bɛ -wɛ. -Kaa "tɪ Bali 'ka ye "yi, ɛn -a yɪɛ a 'ka da -trilii -e Zozi Crizi 'e 'ta.

²Bali -le nyrinda, 'lee 'yee -fʊdɪ -trɔɔ, 'lee 'yee yɪdɪ "yi 'e drɛ 'cee vɛ -a 'e 'ciɪla "da!

*'Ka drɛ "yi minnʊn nɛn o 'wɪ ve 'wɪ
'a Bali wei da bɛ o va!
(2 Pi 2.1-17)*

³An beenun, -a -cin a 'an 'ji 'e tɛdɛ 'kpa tɪglɪ 'nan, 'an 'fluba 'crɛn -tɛa 'cɛɛ, -kaa 'si nɛn Bali -a 'wʊ 'wɪ 'ji bɛ -a da. 'Pian maan 'yɪ 'nan, e ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn -kaa yɪ -tɛra "da "bɛ, 'ka 'tɔ "da 'plɛblɛ! Bali -a -nɔn minnʊn nɛn o cɪ -yee vɛ -a bɛ -wɛ, ɛn ya'a 'limlan 'li "fo "dɪ. ⁴'Wɪ zɪɛ maan 'pla 'cɛɛ, kɔɔ min -mienun wɪa 'ka yei 'e yɔɔdɪ. Wa'a 'ta 'wʊla Bali wei da dɪ, ɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "dra te waa "paa 'nan, Bali -le "yi 'bɛ -si -nɔn 'wɛ. 'Wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -ji bɛ, Minsan Zozi Crizi nɛn -kaa tazan -a 'e -tʊwɪ "bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tua 'o 'pɛla koda. Minnʊn zɪɛ 'wɪ nɛn e "ta -taa "bɔɛ o man bɛ, waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji 'e 'cɛn.

⁵'Winun nɛn 'gʊɛ kaa -tɔa 'e 'cɛn 'va, ɛn an ya "vale 'an -cin -tɔa "nyian 'ka 'ji. 'Li 'kpa bɛ, Minsan 'yee minnʊn Izraɛl 'nɔn 'si Ezipti nɔanba -ji, 'pian "bɛ -sru minnʊn nɛn wa'a yɪ -tɛɛa "da "dɪɛ, e o -nan -nyan. ⁶ɛn "nyian bɛ 'ka 'ci "nrɔn 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ o -mienun man bɛ -a da. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan: Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɛ, ɛn wa'a 'wɪɛ 'bɛ man dɪ. Fɛnan nɛn Bali o -nyran bɛ, -wɛɛ 'tʊl. -Yee "wɛan Bali o yɪɪ, ɛn e o 'pla klun 'pʊ 'va. O -fo -nan zɪɛ, -trilii -e tin 'ba yɪ -dan 'e 'bɔ. ⁷'Fla nɛn waa laabo Sodɔm 'lee Gomɔr bɛ 'lee 'flanun nɛn o "srɔn "bɛ, o -cin 'e -trɔa 'ka 'ji "nyian. 'Fla zɪɛ -a da 'nɔn bɛ, 'wɪ 'tʊwɪ "nɛn Bali -le 'pasianɔn zɪɛ waa drɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn

"o drɛ. Kɔɔ 'o 'fli -nɔn -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'lee lɪ -wɛɛdɪ lɛ, te 'winun nɛn blamin 'ka -a dra dɪɛ, waa "paa 'nyranman -a. -Yee "wɛan Bali 'wɪ "nɛn -kɔɔn -wɛɛ 'tɛ nɛn ya'a 'driman 'li 'mlɔnmlɔn dɪɛ -a. Bali 'wɪ zɪɛ -a drɛ 'nan -e 'e drɛ -cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a.

⁸Minnun nɛn o wɪa 'ka yei "bɛ, 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn waa dra. Nyrin nɛn waa -tɛa "bɛ, -a da nɛn o 'wɪ "paa -e 'o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛ, -e 'o Bali wei -fɔla 'o "trɔɛn -sru, -e 'o 'tɔ srɔ Bali -le 'pasianɔn nɛn laji ɛn o cɪ -dan -a bɛ, o man. ⁹Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o tazan -dan nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ dɪ. Tʊ nɛn 'o 'vale Satan -a o Moizi pa ta wɪ 'vɪ bɛ, ya'a 'tɔ srɔɛ Satan man dɪ. Yaa 'vɪ 'pian -yrɛ 'nan: «Minsan 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'yɪɛ!»

¹⁰'Pian minnʊn 'labɛ o 'tɔ srɔman fɛ nɛn wa'a 'tɔa dɪɛ -a man. O -blʊ "taan "le -winun -zʊ. 'Wɪ nɛn e -trɔa 'o 'wʊlo -ji bɛ, -a da nɛn o 'ta 'wʊla, o 'bɔ 'nan -nyan wɪ nɛn.

¹¹'Wɪ -taa "bɔɛ o man. Kɔɔ -si -tʊwɪ "nɛn Kaɛn 'ta 'wʊla "da 'li bɛ, -a da nɛn o -sɔɔnla. ɛn "lala yɪdɪ "yi "le "wɛan, 'wɪ 'wɪdɪ "nɛn Balam a drɛ 'li bɛ, -a -tʊwɪ "nɛn o cɪ -a drɛnan. ɛn o wɪuan Bali man "le zɪ Kore -a drɛ 'li bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. O -nan -nyan wɪ nɛn.

¹²-Te Zozinɔn 'o cin 'yɪ 'nan, -e 'o fɛ -blɪ 'e cin va bɛ, vɛ -mienun zɪɛ o ya 'o yei. 'Yra 'ka 'o yɪɛ man fɛ -blɪnan dɪ. O 'bɔ 'pɔn -ji fɛ nɛn waa -wɛɛman. Wɛɛ -maan minnʊn 'ka 'tɔ srɛman. Vɛ -mienun zɪɛ o ya "le 'nan laa 'bɛ wɪa "ji, 'pian 'yɪ 'ka "ji -e 'e 'fɛn dɪ, fulɔ -ciala waa "da. ɛn o ya "nyian "le yiba "nɛn -a ba tʊ 'bɔ, te -a 'blʊ "ka "man "dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O ya "le yiba "nɛn waa 'sʊra bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. O -ka "fo. ¹³Waa dra "le zɪ jemie 'e 'blʊ -fɔa, -e 'e 'va "tri wɛɛn bei "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Waa dra "le mlɛn crɛn nɛn e 'si 'e 'tɔ -nan bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ. Klun 'pʊ tiidii 'va nɛn Bali o -nyran "nan 'pla. -A -nan nɛn, o -fo 'li 'trilii.

¹⁴'Li bɛ Enɔk nɛn Adan klu 'sɔravɪzan 'a bɛ, e minnʊn zɪɛ 'wee 'wɪ 'vɪ. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Minsan -taa 'o 'vale 'yee 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "kaga 'kpa -a, ¹⁵-e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le tin 'ba. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman

minnun nen o dre wɪ ci -wliɔtɪ "bɛ -wɛ,
'wɪnun nen waa dre "va 'zia -wliɔtɪ 'lee
'wɪnun nen waa 'vɪ "va 'zia -wliɔtɪ "bɛ
-a man.»

¹⁶ Minnun zɪɛ o ci 'ka 'li 'sɔɛ dɪ.
'Wɪ pɛɛnɔn nen e bɔa "o man bɛ, o
wunwun "ve "da. O 'ta 'wɔla 'o 'ci
'sɔ wɪnun -wliɔtɪ "da. Wei -dandan a
o 'le, ɛn o minnun see "paaman wei
'nɔnnɔn 'a, te o o -ble.

Te 'ka 'pɛ -sru 'e tɔa dɪ!

¹⁷ 'An beenun, 'wɪnun nen -kaa san
Zozi Crizi -le 'pasianɔn -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ,
-a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji. ¹⁸ Waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan:
«Tɔ -fɔla "da "ji bɛ, Bali sɛɛ wɔnɔn -
kɔan. O 'ta wɔ 'o 'bɔ 'ci 'sɔ wɪnun 'wliɔtɪ
-sru.»

¹⁹ Minnun zɪɛ -wɛɛ Zozinɔn "cɛan 'e
cin man. 'O 'bɔ 'wulo -ji 'wɪnun da nen
o 'ta wɔla, Bali lei 'ka -wɔ "fo "dɪ.

²⁰ 'Pian 'an beenun, 'cee vɛ bɛ, 'wɪ
'nɔnnɔn nen e 'si Bali 'bɔ 'va, ɛn ka yi
-tɛra "da "bɛ, 'ka 'pa 'ka cin va -a -e 'ka
'tɔ 'plɛblɛ! 'Ka Bali trɔ 'ba Bali lei 'saun
'le 'plɛblɛ 'a! ²¹ Bali 'ka ye "yi, 'ka 'fɔ
'ka lɛadɪ "man! -Kaa san Zozi Crizi -
kaa nyrinda 'si, 'ka yiɛ 'trɔa "da "trilii,
-e tɔ nen e 'belidɪ nen ya'a 'nyaan dɛ
-a -nɔan -cɛɛ bɛ, 'e bɔ.

²² Minnun nen 'o 'ci -fɔɔdɪ 'sia bɛ,
'ka o nyrinda 'si! ²³ ɛn "nyian min -
mienun a bɛ, o dre wɪ o 'pla Bali -le tin
'badɪ wlu. 'Ka o 'si 'wɪ 'ji, "tɔgɔ 'o 'kɔ 'tɛ
'va! ɛn "nyian min -mienun a bɛ, 'ka
o nyrinda 'si! 'Pian 'ka "klan Bali lɔ! -
Wee "tri "nen -wɔ "bɛ, te 'ka 'pɛ wɔ "va
"dɪ!

²⁴ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -
kɔlaman 'e yiɛ 'tɔdɪ -a 'ka 'va, -e 'ka vɛɛ
'ka 'wɪ 'wliɔtɪ "dre dɪ.

'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E -
kɔlaman e -ko 'kaa, -e 'ka -yee -dan ci
yɪ, te 'tɔ 'ka 'e 'padɪ 'ka man dɪ, te ci
"nrandɪ a 'ka 'lɔ.

²⁵ 'Tɔ -dan 'e 'kɔn Bali -le vɛ -a! E ya
'e 'tɔwli, ɛn -yɛɛ ci min 'sizan 'wɪ 'ji -a.
-Kaa san Zozi Crizi -le "wɛan bɛ, 'tɔ -
dan a -yee vɛ -a, ɛn mingɔnnɛn -blidɪ
a -yee vɛ -a, ɛn 'plɛblɛ a -yee vɛ -a, ɛn
-kɔladɪ a -yee vɛ -a. -A pou sianan 'li 'e
'cɛn, -e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, zɪ Bali ci zɪɛ,
ɛn e -fo -a 'li 'trilii. Amɛn!

'Winun nen Zozi -a -nan koon Zan le be -nyren 'gu Apokalis

¹ 'Winun nen Bali -a ta 'bala Zozi Crizi le be -nyren 'gu. 'Winun zie Bali -a ta bala -yre 'nan -e 'wi nen e -taa "drele be, Zozi 'e -koon 'e 'sunon le. -Yee "wean nen Zozi 'yee 'pasianon nen laji be -a -tu 'pa 'sia 'e 'suzan Zan -va, en yaa -a -nan koon -yre.

² 'Wi pegenon nen Bali -a ta 'bala Zozi le, en Zozi -a -nan koon Zan le be, -a 'bo nen Zan -a 'sinan 'pa 'fluba 'gube -a -ji. ³ Min nen e 'fluba 'gube -a ta ve be, Bali -le -fa a "man. En minnun nen 'o "troen -toa -a -ji wile, waa "paala 'o 'ji te o 'ta wula "da "be, Bali -le -fa a o man. Minnun zie 'o 'ci 'e "nran, koo 'winun nen Zozi -a -nan koon be -a dredi tu 'bo 'kogo.

Zan Zozinon 'to 'bu

⁴ 'An 'bo Zan, meen 'fluba 'gube -a cren -te 'ka -leglizi 'saravli "nen Azi 'leglon 'ji be, 'cee. Bali -a -nan tu pegenon man, e ya -nan 'li 'e 'cen, en e -taa.

'E 'yee "yi 'lee 'yee -fudi -troo -non 'cee. En "nyian be, lei 'saravli "nen Bali -le mingonnen pein 'le be, Bali lei 'saun nen. 'O 'wee "yi 'lee 'wee -fudi -troo -non 'cee. ⁵ En "nyian be, Zozi Crizi 'e 'yee "yi 'lee 'yee -fudi -troo -non 'cee. -Yee ci 'wi zie -a -nan yizan -a, ya'a 'wi ve 'wlu 'a di. En -yee ci min nen Bali -a wluan -kanon 'va 'e tede be -a, en -yee mingonnennun pegenon nen 'treda be o "paala.

Zozi Crizi -kaa ye "yi. E wu "man en minnun -a -te, 'nan -e -a nyen 'e -kaa 'su 'wi 'wli di 'lo. ⁶ E -kaa dre Bali -le mingonnen treda 'non 'a. E -kaa dre Bali -pannon 'a, 'nan -e -kaa 'e "ti Bali 'su. 'To -dan 'e 'kon Zozi 'le ve -a, en 'pleble 'e 'kon 'yee ve -a 'li 'trilii. Amen!

⁷ 'Ka dre "yi! Zozi Crizi -taa "nyian 'e 'pee. E -taala "lolu -koei "da, en minnun pegenon -a ye. Minnun 'bo nen o -tin 'wu -a 'sean da oo, "o "ye "nyian. Yi zie -a da be, 'leglon pegenon

'ji minnun -wuodi "siala "klan -dan 'lo. 'Wi tigli nen, Amen!

⁸ Minsan Bali "e 'nan, 'yee ci 'wi pegenon pou sianan "a, en 'yee ci 'wi pegenon 'le 'srannan "a. 'E ya -nan tu pegenon man, 'e ya -nan 'li 'e 'cen, en 'e -taa. 'Yee ci 'pleble pegenon 'san Bali -a.

Zozi 'e 'fli koon Zan le

⁹ 'An 'bo Zan nen 'ka "bu Zozizan 'tu -a be, an ya 'an yra yinan 'le 'cee 'wi 'zu. An ya Bali -le mingonnen tredave -a "le 'cee 'wi 'zu. Zozi "paa 'an 'va, -yee "wean nen an -pooan "soa 'winun -ji "le 'cee 'wi 'zu. An -to Bali -le 'wi -sru, en an -to 'winun nen Zozi -a -ci 'si 'men be -a da, -yee "wean nen minnun 'an 'kun, en o -ku 'maan 'yi yei 'tre nen waa laabo Patmo be -a da. ¹⁰ -Kaa san -le yi da nen Bali lei -sen 'an da, en an wei -tu 'man 'an koda. E wu 'pleble "le 'bei 'le 'wi 'zu. ¹¹ Wei zie e 'nan: «'Winun nen yia -nan ye be, 'i cren -te 'fluba da, -e 'i 'pa 'sia -leglizi 'saravli 'gube -wle. Efez -leglizi a -tu, en Simiri -leglizi a -tu, en Pergami -leglizi a -tu, en Tiatire -leglizi a -tu, en Sardo -leglizi a -tu, en Filadefi -leglizi a -tu, en Laodize -leglizi a -tu, o le nen 'i 'fluba zie -a 'pa 'sia.»

¹² -A -nan nen 'an 'man lila 'nan -e 'an min nen e ci 'wi tin 'banan 'men be -a yi. Zi 'an 'man lila be, an -kannen -tora "dave 'yi 'saravli. O ya 'o dredi -siga -a. ¹³ -Kannen -tora "dave zie o yei "be, an fe -tu 'yi. E ya "le Blamin -pi -le 'wi 'zu. So -gblon nen 'e wodi "da, en -tien 'kole nen 'e dredi -siga -a be, -a 'bo nen yaa -to 'e kugu da. ¹⁴ -A -wulo "je "a 'fuvu "le 'nanwle luw "le 'wi 'zu. E ya 'fuvu 'yryri. En -a yie "bia "le 'te 'le 'wi 'zu. ¹⁵ En -a cein "fli "nen 'e 'wlu be, o "bia "le -bulale nen waa 'wu 'te 'a en e 'man be -yee 'wi 'zu. En -a wei -klunman "le 'yi -dan 'be ci -sennan -klo -ji. ¹⁶ En mlen cren 'saravli "a -a -pe "yi 'lo. Sen nen -a 'le a "man en -a 'le a -pe "fli "da be, e ya -a 'le. En -a yra "bia "le yide 'be ci 'binan 'pleble 'kpa.

¹⁷ Zi an min zie -a 'yi be, en an -tria "wlu. An 'sura "ji "le min -kadu -le 'wi 'zu. -A -nan nen 'e 'pe "yi 'pla 'an da, en e 'men 'nan: «Te "klan 'e 'i 'te di! Meen ci 'wi pegenon pou sianan "a, en meen

cı 'wı pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. ¹⁸ Mɛɛn 'belidı -nɔan "min lɛ. An -ka ɛn an fuɔ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ 'an yie a "man 'li 'trilii. 'Plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun wluan -kanɔn 'va. ɛn 'plɛblɛ a 'an 'lɔ -e 'an minnun 'si -yremo fla.

¹⁹ -Yee "wɛan 'wɪnɪn nɛn yia 'yɪ bɛ, 'i crɛn -tɛ. -A -mienun a drɛnan 'va, ɛn -a -mienun -taa "drɛlɛ. ²⁰ I mlɛn crɛn 'sɔravli 'yɪ 'an 'pɛ "yɪ 'lɔ, ɛn i -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a 'yɪ 'sɔravli. 'Wɪnɪn zɪɛ -a -ci nɛn 'gʊ, mlɛn crɛn 'sɔravli "bɛ, -wɛɛ cı Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, o 'sɔravli "nɛn 'o yie -tɔa -leglizı 'sɔravli 'bɔ 'va bɛ waa. ɛn -kannɛn -trɔa "davɛ 'sɔravli "bɛ -leglizı 'sɔravli 'bɔ nɛn.»

2

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Efɛz 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Efɛz -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

'An 'pɛ "yɪ 'lɔ nɛn mlɛn crɛn 'sɔravli "cı, ɛn 'mɛn 'ta 'wɔla -kannɛn -trɔa "davɛ nɛn -siga -a bɛ -a yei. 'An 'bɔ "e 'nan:

² 'Ka Zozinɔn nɛn Efɛz bɛ, an 'ka drɛ wɪnɪn -tɔa, ɛn 'ka 'fli nɛn kaa -nɔan 'mɛn 'nyranman -ji 'plɛblɛ bɛ, maan -tɔa. ɛn 'ka yie nɛn ka -tɔala 'wɪ da bɛ, maan -tɔa. Maan -tɔa 'nan 'ka 'vale min -wɪdɪnɪn -a ka'a 'sɔala dɪ. Minnun nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan Zozi 'le 'pasianɔn nɛn 'waa, te o 'ka 'a dɪɛ, ka o -nanjɛn ɛn kaa -tɔ 'nan 'wɪnɪn nɛn waa. ³ Maan -tɔa 'nan 'ka yie -tɔala 'wɪ da, ɛn 'mɛn "wɛan 'ka yra 'yɪ, 'pian 'ka 'pɛ 'ka plɔlɛ dɪ.

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn kaa drɛ "yɪ "bɛ, maan -tɔa, 'pian 'wɪ 'tɔ a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cɛɛ. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'nan, 'an yɪdɪ "yɪ "tɛdɛ nɛn 'ka 'ji bɛ, 'ka 'pɛ plɔ "man. ⁵ 'Cee 'an yɪdɪ "yɪ "tɛdɛ te ka drɛ 'an -srɪnɔn 'a 'e 'trɛ bɛ, 'ka 'ci "nrɔn "da! 'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man, -e 'wɪ "yɪ "nɛn kaa drɛ 'e tɛdɛ bɛ 'ka drɛdɪ 'sia "nyian! -Te ka'a drɛlɛ dɪɛ, an "lo 'ka 'va -e 'an 'cee -kannɛn -trɔa "davɛ 'si 'an man -kɔɔbli. ⁶ 'Wɪ nɛn kaa dra "nyian "yɪ "bɛ, -nyrɛn 'gʊ, 'wɪnɪn nɛn Nikolai -srɪnɔn -a

dra bɛ, -a 'wɪ "naan 'ka man "le zɪ -a 'wɪ "naan 'an man bɛ -yee 'wɪ 'zʊ.

⁷ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cı -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cı -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, yiba "nɛn e 'belidı -nɔan "min lɛ bɛ, maan 'blɔ -nɔan -a san lɛ -e 'e -bli. Yiba zɪɛ e ya 'e 'tɔdɪ Bali -le fei.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Simiri 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

⁸ «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Simiri -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Mɛɛn cı 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cı 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. An -ka ɛn an fuɔ. 'An 'bɔ "e 'nan:

⁹ 'Ka Zozinɔn nɛn Simiri bɛ, 'ka yra nɛn ka cı -a vɪnan bɛ, maan -tɔa. ɛn 'yalɛ nɛn e 'ka 'tɛ bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan ka ya fɛnɔn 'a. Zuif 'nɔn nɛn waa ve 'o 'fli man 'nan 'o ya Bali -le minnun -a bɛ, 'wɪnɪn nɛn waa ve 'ka man -wɪdɪ "bɛ, maan -tɔa. 'Pian maan -cin -tɔa 'ka 'ji 'nan, o 'ka Bali -le minnun -a dɪ. O ya Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, -yee minnun -a. ¹⁰ Yra yɪdɪnɪn nɛn o -taa "bɔlɛ "nyian 'ka man bɛ, te 'ka "kɪlan -wɔlɔ "dɪ! Bali 'nanmanzan nɛn waa laabo Satan bɛ, yaa dra -e 'o 'ka 'va min -mienun -fɔ -pʊ 'kuin. Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'e 'cee yɪ -tɛradɪ 'an da -nanjɛn. ɛn "nyian bɛ minnun 'tɛ "paa 'ka da yɪ -fu. -Te 'ka 'va min -mienun -ka 'wɪ zɪɛ -a -ji oo, te 'ka yɪ -tɛradɪ 'an da 'le 'tɔ "fo "dɪ! -Te kaa drɛ zɪɛ, 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, maan -nɔan 'cɛɛ 'ka -kopa 'a.

¹¹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "cı -a -wulo -man bɛ, 'wɪ nɛn Bali lei cı -a vɪnan Zozinɔn lɛ bɛ -a san 'e man. Min nɛn e 'ta 'wɔla 'wɪnɪn zɪɛ -a da ɛn -a -wulo 'bɔla "va "bɛ, 'belidı nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yee vɛ -a. -Yɛɛ cı 'nan -a san 'ka -ka "flizan 'wo dɪ.»

'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pɛrgami 'nɔn 'le vɛ -a bɛ -nyrɛn 'gʊ

¹² «'Wɪ 'gʊɛ 'i crɛn -tɛ -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nɛn Pɛrgami -leglizı -ji bɛ -yrɛ. 'I crɛn -tɛ 'nan:

Sen nen -a 'le a "man en -a 'le a -pe
"fli "da be, 'an 'lo nen e ci. 'An 'bo "e
'nan:

¹³ 'Ka Zozinon nen Pergami be, ka
-nyeanla 'fla nen Bali 'nanmanzan
Satan mingonnen -ble "da "be -a da.
'Pian 'ka 'pe -sru 'ka toale -e 'ka 'si 'an
-sru "di. Maan -toa zie. Antipa nen
'an -sruzan 'pleble 'a be, minnun -a
-te 'ka 'va nun, 'pian ka'a yi -teradi
'an da 'le 'tole di.

¹⁴ 'Wi pegenon zie kaa dre "yi, 'pian
'wi 'tu a 'an 'ji -e 'an 'pla 'cee. 'Wi
zie -nyren 'nan, 'winun nen Balam -
a paa minnun ji 'li be, min -mienun
a -a drenan "nyian 'cee -leglizi -ji. -A
-cin 'e 'to 'ka 'ji 'nan, -si nen ko Izrael
'non 'o 'ciila "da -e 'o 'wi 'wli di "dre
be, Balam -a kon Balak le, en Balak
-a kon -wle. -A -nan nen Izrael 'non -
yo -pan wi -bli di 'sia, en o nyinnandi
'sia li 'lee 'konnen -a te wa'a 'o cin
'pale di. ¹⁵ 'Wi 'towli zie, -a 'bo nen
Nikolai -srunon ci -a drenan, en min
-mienun a 'ka 'va te o ya 'wi zie -a -
sru. ¹⁶ 'Ka 'si 'wi 'wli di zie -a dre di
man! -Te ka'a 'sile -a dre di man die,
an "lo 'ka 'va -e 'an 'wi "nen -kon
"minnun nen o ci 'wi zie -a drenan
be -wle. Sen nen 'an 'le 'gve, -a 'bo 'a
nen maan dra.

¹⁷ Min nen 'wi man "tron "ci -a -
wulo -man be, 'wi nen Bali lei ci -a
vnan Zozinon le be -a san 'e man.
Min nen e 'ta 'wula 'winun zie -a da
en -a -wulo 'bola "va "be, -blife nen e
ya laji, waa laabo mannen be, maan
-non -yre. En "nyian be, an -kole
'fuvu -non -yre. -Kole zie -a da nen
min 'bo 'to 'tre -kon 'e 'cren -tedi. 'To
zie -a 'bo 'towli 'be -toa, min pee 'ka -
a toa "fo "di.»

*'Wi nen Zozi -a 'vi Tiatire 'non 'le ve
-a be -nyren 'gv*

¹⁸ «'Wi 'gve 'i cren -te -e 'i 'pa 'sia Bali
-le 'pasiazan nen Tiatire -leglizi -ji be
-yre. 'I cren -te 'nan:

Meen ci Bali -pi -a, en 'an yie 'be
"bia "le 'te 'le 'wi 'zv, en 'an 'cein -
man 'be "bia "le -siga -le 'wi 'zv. 'An
'bo "e 'nan:

¹⁹ 'Ka Zozinon nen Tiatire be, an
'ka dre winun -toa, en 'cee 'an yidi
'yi "be, maan -toa. En 'cee yi -teradi

'an da be, maan -toa. En 'cee 'nyran-
man nen kaa "paa 'men be, maan -
toa. En 'ka yie nen kaa -toala 'wi da
be, maan -toa. En maan -toa "nyian
'nan, 'wi "yinun nen ka ci -a drenan
'e 'fola "da 'gve, -a "kaga "mlian -a
tede ve da.

²⁰ 'Wi pegenon nen kaa dre "yi "be,
maan -toa, 'pian 'wi 'tu a 'an 'ji -e 'an
'pla 'cee. 'Wi zie -nyren 'nan, lunon
nen waa laabo Zezabel be, ka'a -si
toa -yro "di. Yaa ve 'e 'fli man 'nan
Bali 'lewei vnan nen 'yaa. 'Pian
-yee 'wi "paadi -a -maan minnun
nen 'cee -leglizi -ji be, o 'wi 'wli di
"dre di 'sia. O -yo -panwi -bli di 'sia,
en o nyinnandi 'sia li 'lee 'konnen -a
te wa'a 'o cin 'pale di. ²¹ An tu -non -
yre 'nan -e 'e 'si 'wi 'wli di zie -a dre di
man. 'Pian ya'a 'wle "man -e 'e 'si
'e dre wi -wli di zie -a man "fo "di. ²² -
Yee "wean an "ta -a nyianla -saa nen
min 'e yra ye "da "kaga "be -a da.
En "nyian be, an 'wi "nen -konman
minnun nen o 'si 'an -sru en o sounla
-a -sru "be -wle. 'Pian -te o 'si 'o dre
wi -wli di nun man be, ma'an dra di.
²³ An Zezabel -le 'nennun -teeman.
Kon zi min -to 'wi dre be, -a "nen "fe
nen maan -non -a san le. Maan dra
zie -e -leglizi 'non pegenon 'o -to 'nan,
an min ci wi -toa 'e pegenon.

²⁴ Maan -toa 'nan, Zozinon -
mienun a Tiatire be, wa'a -sounlea
'wi "paadi -wli di zie -a -sru "di. En
wa'a -wele 'nan Satan -le 'winun
nen minnun -a "siala 'wi -dan a be,
'o -toa "di. 'Ka Zozinon zie, 'ka le nen
an ci 'wi 'gve -a vnan. An 'ka 'an
'to di 'ka man -sa -a 'nan 'an 'wi 'pee
"paa "da 'cee -e 'ka dre di. ²⁵ 'Pian
'winun nen kaa -toa 'va be, -a da nen
'ka yie -traa -trilii, -e 'men 'lodi 'e bo.

²⁶ Min nen e 'ta 'wula 'an 'ci 'so
winun da -trilii en e 'bo -a 'le 'sran-
nan "be, -yee ci min nen -a 'wulo
'bola "va "be, -a. Min zie an 'trada
'leglon pegenon 'peba wo -yro, -yee
"paala.

²⁷ «En -bulale "tonyrin -a nen

e -va -ble 'leglannun zie o da.

E o -wiiman "le zi -po -wia "be -yee 'wi
'zv.»

28 'An "tī 'bē 'plēble zīe -a -nōn 'mēn, en an min zīe -yee -nōan "nyian. En "nyian bē, an bodrun mlēn crēn -nōan -yrē.

29 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē, -a san 'e man.»

3

'Wī nēn Zozi -a 'vī Sardo 'nōn 'le vē -a bē -nyrēn 'gū

1 «'Wī 'gūe 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiāzan nēn Sardo -leglizi -ji bē -yrē. 'I crēn -tē 'nan:

'An 'lō nēn Bali lei 'sōravli "cī, en 'an 'lō nēn mlēn crēn 'sōravli "cī. 'An 'bō "e 'nan:

'Ka Zozinōn nēn Sardo bē, an 'ka drē wīnun -tōa. 'Ka 'tō "we 'nan 'belidī a 'ka 'lō, 'pian -a tīglī da bē ka ya 'ka 'kadī. 2 'Ka drē "yī, "tōgō ka -kaala 'nan "fo! 'Ka 'wī "wēnwēnnēn -mīenun dra bē, e ya 'an 'cī 'sō wīnun yra man, 'wīnun zīe -a -sru "nēn 'ka 'kōla, "tōgō 'ka -kaala 'nan "fo! Fē nēn maan vē zīe -yēē cī 'nan, zī an 'ka drē wīnun -nanjēēn bē, maan 'yī 'nan ya'a 'sōlē 'an "tī "lē dī. 3 Bali -le 'wīnun nēn kaa 'man bē, 'ka 'cī "nrōn "da, en 'wīnun nēn waa paa 'ka 'jī "da "bē, 'ka 'cī "nrōn "da! 'Wīnun zīe -a -cīn 'e 'fōla 'ka 'jī -e 'ka 'sī 'wī 'wīdī "drēdī man. -Tē ka'a 'wī zīe -a manlē "yī "dī, en ka -fō yī -tēnan bē, an bōa 'ka man klīglī, "lē zī crīnzān -taa "mīn va bē -yēē 'wī 'zō. 'Ka drē "yī, kōō tō nēn an -taa "man "bē ka'a tōa dī.

4 Maan -tōa 'nan, Zozinōn -mīenun a Sardo bē, wa'a 'o 'fī "trī "tōlē Bali 'lē dī. -Yēē "wēan nēn Bali -taa sō 'fuvu wōlē o da, -e 'kō 'ta wōla waa. -A -nōan da nēn -e Bali 'e 'wī zīe -a drē -wlē. 5 Min nēn e 'ta 'wōla 'wīnun zīe -a da en -a -wulo 'bōla "va "bē, sō 'fuvu zīe -a 'bō nēn e -taa -a wōlē. En "nyian bē, min zīe -a 'tō nēn 'e 'crēn -tēdī Bali -le min 'belī 'fluba 'jī bē, ma'an fuiman "fo "dī. 'Pian maan vē 'an "tī 'lēē 'yēē 'pasianōn nēn lajī bē -wlē 'nan, 'mēn min nēn.

6 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē -a san 'e man.»

'Wī nēn Zozi -a 'vī Filadēfi 'nōn 'le vē -a bē -nyrēn 'gū

7 «'Wī 'gūe 'i crēn -tē -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiāzan nēn Filadēfi -leglizi -ji bē -yrē. 'I crēn -tē 'nan:

'An 'bō 'gūe, an ya 'saun, en an ya tīglī. 'An 'lō nēn David -le -laglē cī, -a -cī nēn 'nan mēēn Bali -le mīngōnnēn trē "paala. -Tē maan 'lē 'sō bē, min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē wōdī -a dī. En -tē maan -fō -jī bē, min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē 'sōdī -a dī. 'An 'bō "e 'nan:

8 'Ka Zozinōn nēn Filadēfi bē, an 'ka drē wīnun -tōa. Maan -tōa 'nan, mīnnun yīē 'ka 'naan 'ka man dī, 'pian ka 'ta 'wōla 'an wēi da, en ka'a 'sīlē 'an -sru "dī. -Yēē "wēan an -kpēin 'lē 'sō 'cēē. -Kpēin zīē min pēē 'ka 'kōlaman -a 'lē wōdī -a dī. 9 'Wī nēn an -taa -a drēlē bē -nyrēn 'gū. Zuif 'nōn nēn waa vē 'o 'fī man 'nan, 'o ya Bali -le mīnnun -a, tē o 'ka 'a dīē, 'wlunōn nēn waa. Kōō Bali 'nanmanzan nēn Satan -a bē, -a -srunōn nēn waa. Mīnnun zīē an -taa "tōlē o man -sa -a 'nan 'o "pō -sōōn 'ka 'wlu, -e 'o -tō 'nan an 'ka yē "yī. 10 'Ka 'pē 'ka plōlē dī, 'wīnun nēn maan 'vī 'cēē bē ka 'ta 'wōla "da. -Yēē "wēan yra yīdī -dan nēn e -taa "bōlē 'trēdanōn man bē, 'an yīē -tōa 'ka 'va. Yra yīdī zīē an -taa "a 'trēda 'nan -e 'an o drē wīnun -nanjēn.

11 -A -nan 'ka "nyian mōan dī, tē an "ta "lō. 'Wīnun nēn kaa -tōa 'va bē, 'ka yīē -trōa "da. 'Ka drē zīē -e 'ka -kōpa 'e -fō 'ka 'lō, "tōgō 'e drē min pēē -le vē -a. 12 Min nēn e 'ta 'wōla 'wīnun zīē -a da en -a -wulo 'bōla "va "bē, maan dra 'kōladrēn 'a 'an "tī Bali -le 'kuin. 'Kōn zīē -a -jī nēn e -fō 'lī "fo. 'An "tī Bali 'tō nēn maan crēn -tēa mīn zīē -a man. En 'an "tī Bali -le 'fla 'tō nēn maan crēn -tēa "nyian "man. 'Fla zīē Zeruzalēm -trē nēn e "sia 'an "tī Bali "srōn "lajī bē -nyrēn. En "nyian bē, 'an 'tō -trē nēn 'an man 'gūē, -a 'bō nēn maan crēn -tēa mīn zīē -a man.

13 Min nēn 'wī man "trōen "cī -a -wulo -man bē, 'wī nēn Bali lei cī -a vīnan Zozinōn lē bē -a san 'e man.»

'Wī nēn Zozi -a 'vī Laodize 'nōn 'le vē

-a bε -nyren 'gυ

¹⁴ «'wι 'gυε 'i cren -te -e 'i 'pa 'sia Bali -le 'pasiazan nen Laodize -leglizi -ji bε -yre. 'I cren -te 'nan:

Mεεn cι Amεn -a. Mεεn cι 'wι nen Bali -a dre bε, -a -nan yιzan tιglι 'a, εn ma'an 'wι 've 'wlu 'a dι. Bali cιla 'an 'va εn e fε pεεnōn dre. 'An 'bō "e 'nan:

¹⁵ 'Ka Zozinōn nen Laodize bε, an 'ka dre winun -tōa. Maan -tōa 'nan, ka 'ka 'mεn 'wι 'ji 'pleble dι, εn ka 'ka 'mεn 'wι 'ji 'ka tōadι dι. Ka -kōan paan 'pε -tυ da. ¹⁶ 'Pian ka ya -a yei, -yee "wεan an 'ta 'ka -pian 'an -sru. ¹⁷ 'Ka 'fli "siala fenōn 'a. Kaa ve 'ka 'fli man 'nan, fε a 'kυ 'lō, kυ 'ka "nyian fε pee -va dι. Ka'a -ci tōa dι, -yee "wεan nen ka 'wι zιε -a ve. -A tιglι da bε, -pε nen ka cι -ji bε, e ya -wli dι "fo. 'Yalε 'ka 'tε, 'ka yιε a 'e 'widι, εn ka ya 'ka plbdι. ¹⁸ -Yee "wεan an 'wι "paala 'cεε 'nan, -siga nen o -yee 'kpa -nanjen 'tε 'va bε, 'ka 'ta -a 'lō 'an 'lō. -Te ka 'wι zιε -a dre bε, ka -taa "drele fenōn tιglι 'a. εn "nyian bε, an 'wι "paala 'cεε 'nan, 'ka 'ta sō 'fuvu 'lō 'an 'lō, -e 'ka wυ 'ka da. -Te ka 'wι zιε -a dre bε, 'yra -taa 'silε 'ka yιε man. εn "nyian bε, an 'wι "paala 'cεε 'nan, 'ka 'ta yιε 'yile 'lō 'an 'lō, -e 'ka -sen 'ka yιε -goei -e 'ka -kōla "fenan yιdι -a.

¹⁹ -A -cin 'e 'kōn 'ka 'ji 'nan, minnun nen an o ye "yi "bε, an 'wι "paala -wle, εn an 'wι tōdι "paaman o ji sōnba "a. -Yee "wεan 'ka 'si 'wι 'wli dι "dredι man -e 'ka 'tō 'mεn 'wι 'ji 'pleble. ²⁰ Maan nen, 'an -tōdι 'cee 'kōn -yre "nen 'gυ. An ya -a -tenan 'ka da. Min nen yaan wei 'man εn e 'kōn 'lε 'sυ 'mεn bε, an -wlamlan -a san -le 'kuin -e 'kυ fenun -blι -a 'e cin va.

²¹ Zi an 'wι pεεnōn dre, εn 'an 'wulo 'bōla "va "bε, -a -nan nen 'an "tι Bali 'an 'nyran 'e "srōn 'yee mingōnnen pein -da. Min nen e 'ta 'wula 'winun zιε -a da εn -a -wulo 'bōla "va "bε, 'wι 'tōwli zιε -a 'bō nen 'an 'bō "nyian "an "dra -a san lε. Maan -nyεanla 'an "srōn 'mεn mingōnnen pein -da.

²² Min nen 'wι man "trōεn "cι -a -wulo -man bε, 'wι nen Bali lei cι -a

vunan Zozinōn lε bε -a san 'e man.»

4*Fenun pεεnōn nen laji bε o Bali bōa*

¹ Zi e cεεn 'winun zιε -a tin 'badι man 'mεn bε, εn an fε pee yιdι 'sia "nyian. An -kpein "tυ 'yι 'e 'lε 'sūdι laji. Wei nen maan 'man paan 'e tεde 'pleble "le 'bei 'le 'wι 'zυ bε, e wι "nyian. E 'nan: «'I 'ta 'an 'va lou 'gυ! 'Winun nen o -taa "drele "bε -sru "bε -e 'an -nan -kōn 'yιε.» ² Nun tōn Bali lei -sen 'an da, εn an mingōnnen pein -tυ 'yι laji. Bali a 'e -nyrandι "da. ³ E "bia -nyrannyran, εn -a cren 'bō a fenyian 'e -ciala "da. -Yee mingōnnen pein zιε -pōblen a 'e 'sūdι "ta lou te e "bia. -Pōblen zιε -a cren a fenyian 'e -ciala "da. ⁴ Mingōnnen pein zιε e ya 'e 'si -fōdι mingōnnen pein -yō -tυ 'wle sinjen -a. Mingōnnen peinnun zιε min cejenun yra 'o -nyrandι "da, te sō 'fuvu a o pεεnōn da. -Siga kle "a o pεεnōn 'wulo -man. ⁵ Mingōnnen pein zιε laa 'wlei -wlei -fōdι "sia "va 'zia te e -ko -pε pεεnōn da, te laa -paan "we. εn -kannen -pō 'sōravli "nen o "bia 'pleble 'kpa bε, o ya 'o -trōadι -a 'lε. Lei 'sōravli "nen Bali lei 'saun 'a bε -nyren. ⁶ Mingōnnen pein zιε -a 'lε bε, jemie a -nan. E ya 'e siadι "da.

εn pein 'bō zιε -a "srōn -e 'e si -fō "da "bε, fenun sinjen a 'o -tōadι -nan. O yιε a "kaga, εn e ya o fε pεεnōn 'nan. ⁷ Fenun zιε -a -tυ a "le -jra -le 'wι 'zυ, εn -a -tυ a "le tri -kōnnen -le 'wι 'zυ, εn -a -tυ yra a "le blamin -le 'wι 'zυ, εn -a -tυ a "le kōεbo -le 'wι 'zυ. "Loman zιε e ya 'sōnan. ⁸ Fenun zιε o -pε "jε "a 'shεεdυ, 'shεεdυ 'o pεεnōn. Yιε "kaga "a o -pε "jε "ta lou, εn -a -mie a o -pε "jε 'wlu. Wa'a 'flian "dre -fōdι -a dι. Bodrun funnin te o "dre -fōa, waa -fōa 'nan:

«Minsan Bali a 'saun 'saun 'saun.

-Yεε cι 'pleble pεεnōn 'san -a.

E ya -nan tυ pεεnōn man,

e ya -nan 'li 'e 'cεn, εn e -taa.»

⁹ Fenun sinjen 'bō zιε, "dre "nen waa -fōa "bε, min nen -a yιε a "man 'li 'trilii εn e ya 'e -nyrandι mingōnnen pein -da bε, -a 'tō nen waa dra -dan, te waa bōa, te waa muo -fōa. ¹⁰ -Te o ya "dre zιε -a -fōnan bε, min ceje -yō -tυ 'wle sinjen bε, 'o "po -sōnman min nen -a

yie a "man 'li 'trilii en e ya 'e -nyrandi mingōnnēn pēin -da bē, -a wlu. O 'wee -siga klenun -sēanla -a 'lē te waa bōa "drenun -a. Waa -fōa 'nan:

¹¹ «'Kv 'san, yie ci 'kve Bali -a.

Yie fē pēēnōn drē,
 en fēnūn pēēnōn nēn 'trēda 'gūe,
 'i 'ci 'sō winun da nēn i o drē.
 -Yee "wēan -a -nōan da nēn
 -e min 'e 'tō -dan 'nōn 'yie,
 en -a -nōan da nēn
 -e min 'e 'i bō,
 en -a -nōan da nēn
 -e min 'e vī 'nan 'plēble pēēnōn a 'yie vē
 -a.»

5

Fēnūn pēēnōn nēn laji bē o Bali -le 'bla bōa

¹ "Bē -sru en min nēn 'e -nyrandi mingōnnēn pēin -da bē, an 'fluba 'tō 'yī -a -pē "yī 'lō. 'Fluba zīe e ya 'e plīndī, en 'winun a 'e 'crēn -tēdī "man bei, en e ya 'e 'crēn -tēdī -ji. En "nyian bē, -a -yrīnan a 'sōravli. ² -A -nan nēn Bali -le 'pasianōn nēn laji bē, maan 'plēble 'tō 'yī, te e -paanman wei 'plēble 'ji. Yaa laabv 'nan: «-Tīe ci "le 'e 'fluba 'gūe -a baanun "flu -e 'e 'lē 'sū?» ³ Min 'ka yīe laji dī, en min 'ka yīe 'trēda dī, en min 'ka yīe 'trē 'wlu dī. Min -tō 'ka yīe -e 'e -kōla 'e 'fluba zīe -a "flu -e 'e yīe 'tō -ji dī. ⁴ 'Wī zīe, zī maan -nan 'yī bē, -a 'wī 'nan 'an man, en an -wuōdī 'sia. Kōō min -tō 'ka yīe -e 'e 'fluba zīe -a 'lē 'sū, -e 'e yīe 'tō -ji dī. ⁵ -A -nan nēn min ceje -tō "e 'mēn 'nan: «Te 'i 'wuō dī! -Jra nēn 'e "sia Zuda -le kunnin -wulo da bē, David kluda min bē -a 'bō nēn. E fē pēēnōn klī, en 'bē nēn 'gūe 'e -kōlaman 'fluba 'labē -a -yrīve pēēnōn "cēēndī -a -e 'e yīe 'tō -ji.»

⁶ En an fē -tō 'yī, e ya 'e 'tōdī mingōnnēn pēin 'lē. Min cejenun 'lee fēnūn sinjēn bē waa si -fō. Bali -le 'bla nēn. E ya "le fē nēn waa -blō cēēn 'sraga -a bē -yee 'wī 'zū. -A 'bei a 'sōravli, en -a yīe a 'sōravli. Yie 'sōravli zīe Bali lei 'sōravli "nēn Bali o 'pa 'sia 'trēda fē pēēnōn 'nan bē, o 'bō nēn.

⁷ 'Bla zīe e pli min nēn 'e -nyrandi mingōnnēn pēin -da bē -a man, en e 'fluba 'si -a -pē "yī 'lō. ⁸ Zī e 'fluba 'bō

'si bē, 'nun tōōn en fēnūn sinjēn bē 'lee min ceje -yō -tō 'wle sinjēn bē, 'o "pō sōōn "wlu. "Dre "fō "dave nēn e ya "le -gōēdī -le 'wī 'zū bē, e ya o pēēnōn 'lō. En -siga 'kulenēn nēn e ya 'e fādī -laziglō -a bē, e ya "nyian o pēēnōn 'lō. -Laziglō zīe minnūn nēn o ci Bali -le vē -a bē, -wee Bali trv 'badī nēn. ⁹ -A -nan nēn o "dre "trē -fōdī 'sia. Waa -fōa 'nan:

«-A -nōan da nēn i 'fluba 'sia,
 'nan -e 'i -a -yrīvenun "cēēn "man.

Kōō yie drē 'sraga bōve -a
 'lēglōn -tōdū pēēnōn nēn
 'trēda 'gūe -a -ji minnūn man,
 'lee minnūn nēn
 o wei -tōdū pēēnōn -fōa
 'trēda 'gūe o man.

'I nyēn nēn e -sran bē,
 -a 'bō 'a nēn i o ta pan 'wv Bali lē.

¹⁰ Yia drē zīe
 en o drē Bali -le mingōnnēn trēda 'nōn
 'a,

en o drē Bali -pannōn 'a,
 'nan -e 'o -kaa "tī Bali 'sū.
 -Wēē -taa "mingōnnēn -blīe
 'trēda fē pēēnōn da.»

¹¹ "Bē -sru en Bali -le 'pasianōn nēn laji bē, an o "kaga 'yī. O ya "kaga, blamin 'ka 'kōlaman -e 'e o "nrōn dī. An o 'yī mingōnnēn pēin "srōn, o ya fēnūn sinjēn 'lee min cejenun yēi. An o wei 'man, ¹² te o "dre -fōa wei 'plēble 'ji. Waa -fōa 'nan:

«Bali -le 'bla nēn
 waa -blō cēēn 'sraga bōve -a minnūn
 man bē,

-a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 'plēble a -yrō.
 En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 "yī pēēnōn 'san nēn.

En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 'wī 'tōdī pēēnōn "sia "va.

En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 -a lō nēn "koe "cī.

En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 'tō bōdī a -yee vē -a.

En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 'tō -dan a -yee vē -a.

En -a -nōan da nēn minnūn -a ve 'nan,
 'tō "yī "vīdī a -yee vē -a.»

¹³ En "nyian fēnūn pēēnōn nēn Bali o drē bē, an o wei 'man te o "dre -fōa. -A -mienun a laji, en -a -mienun

a 'trɛda, ɛn -a -mienun a 'trɛ 'wlu, ɛn -
a -mienun a jemie -va. Waa -fɔa 'nan:
«Min nɛn 'e -nyrandi mingɔnnɛn pɛin
-da bɛ,
'lee Bali -le 'bla bɛ,
-kaa o 'tɔ 'yi 'vi,
ɛn -kaa o 'tɔ bɔ,
ɛn -kaa o 'tɔ -dan vi,
ɛn -kaa vi o man 'nan
o ya 'plɛblɛ 'li 'trilii.»

¹⁴ -A -nan nɛn fɛnun sinjɛn bɛ, o
wula "man 'nan: «Amɛn!» ɛn min
cejɛnun 'o "po sɔɔn, te waa bɔa.

6

*Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛnun "cɛɛndi
'sia "man*

¹ "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'bla 'yi, te
e ya 'fluba -yrivɛ 'sɔravli "bɛ -a tɛdɛ
'cɛnnan. Zɪ yaa cɛɛn bɛ, -a -nan nɛn
fɛnun sinjɛn bɛ, -a tɛdɛ paan 'kpa
'plɛblɛ "le laa -paan 'bɛ wɪ. Yaa 'vi fɛ
-tɔ lɛ 'nan: «'I 'ta!» ² 'An yie 'tɔ, ɛn an -
sɔ 'fuvu 'yi 'tanɛn. Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da
bɛ, "sa "a -yrɔ. Fɛ pɛɛnɔn 'klɪzan nɛn ɛn
e "ta -ko "nyian o 'klɪɛ. Bali -siga kle
'wɔ -a -wulo -man.

³ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ "flizan
cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ -a "flizan
paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ 'nan: «'I 'ta!»

⁴ ɛn an -sɔ pee 'yi "nyian -tanɛn. E ya
'tɛndɛn "le 'tɛ nyin -le 'wɪ 'zɔ. Min nɛn
-sɔ zɪɛ -a da bɛ, Bali sɛn -plɔun -nɔn -
yrɛ, 'nan -e 'e 'kuli -fɔla 'trɛdanɔn yei.
Yaa dra zɪɛ 'nan -e 'o cin -tɛɛ.

⁵ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
yaagazan cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ -
a yaagazan paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ 'nan:
«'I 'ta!» 'An yie 'tɔ, ɛn an -sɔ tiidii 'yi
'tanɛn. -Yee tiidii "a "le 'tɛ -drɛn 'zɔ.
Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ, fɛ -kali "vɛ
a -yrɔ. ⁶ ɛn an wei -tɔ 'man fɛnun
sinjɛn bɛ o yei. Yaa 'vi 'nan: «'I drɛ
-e -blɪfɛnun pɛɛnɔn 'flɛ 'e drɛ 'plɛblɛ,
'pian 'nyrɔn 'lee -wɛn bɛ, te o 'flɛ 'e 'pa
"da "di!»

⁷ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
sinjɛzan cɛɛn bɛ, ɛn fɛnun sinjɛn bɛ
-a -nyranman paan. Yaa 'vi fɛ -tɔ lɛ
'nan: «'I 'ta!» ⁸ 'An yie 'tɔ, ɛn an -sɔ
'yi 'tanɛn. -A crɛn min -tɛa "klan -a.
Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ, -a 'tɔ nɛn -
ka. -Yremo fla a -a -sru, te e -taa. Bali

'plɛblɛ 'nɔn -wɪɛ 'nan 'o 'trɛ 'fɔi 'tɔ da
minnɔn -tɛɛ, kɔɔ e 'trɛ 'bɔ cɛɛn 'e cin
man sinjɛn. Waa -mie -tɛɛman sɛn -
a, ɛn waa -mie -tɛɛman dra -tɛdi -a,
ɛn waa -mie -tɛɛman -cɛ -tɔ nɛn e min
"saa bɛ -a, ɛn waa -mie -tɛɛman plɔ
winun -a.

⁹ Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
'sooluzan cɛɛn bɛ, ɛn an min leinun
'yi Bali -pan "davɛ wlu. Minnɔn nɛn
o -tɔ Bali -le 'wɪ -sru 'kpa tɪgli minnɔn
yie man, ɛn minnɔn o tɛɛ bɛ, o leinun
nɛn. ¹⁰ Min leinun zɪɛ, o -paandi 'sia
'kpa 'plɛblɛ. O -paanman 'nan: «'Kɔ
'san, i ya 'saun, ɛn i ya tɪgli. Tɔ "cɛn
"nɛn i cɪ -a -pɛnnan, -e 'i 'wɪ "nɛn -kɔɔn
'trɛdanɔn lɛ, 'wɪ nɛn waa drɛ 'kɔvɛ bɛ
-a man?» ¹¹ Bali sɔ 'fuvu 'wɔ o pɛɛnɔn
da, ɛn yaa 'vi -wɪɛ 'nan, 'o man -pɛn
tian "nyian. Kɔɔ o "blu 'lee o "bɔɪnɔn
nɛn o 'nyranman -tɔwli zɪɛ -a "paa bɛ,
minnɔn -taa "o -tɛɛɛ "le -wee 'wɪ 'zɔ.
ɛn o pɛɛnɔn 'ka tian 'o cin yidi di.

¹² Zɪ Bali -le 'bla 'fluba -yrivɛ
'shɛɛdɔzan cɛɛn bɛ, 'an yie 'tɔ ɛn an 'trɛ
nyɔɔndi -dan 'yi. Yidɛ yra drɛ tiidii "le
-cɛ bɔ sɔ -le 'wɪ 'zɔ, ɛn mlɛn drɛ 'tɛndɛn
"le nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. ¹³ -A -nan nɛn mlɛn
crɛnnun 'sidi 'sia laji te o -tɛɛmlan
"tra. O -sɛanla "le 'nan -te fulɔ 'plɛblɛ
yiba nyɔɔn -a 'blɔ -sɛanla bɛ -yee 'wɪ
'zɔ. ¹⁴ ɛn labli 'sandɪ 'sia 'sɛzɛnɔn "le
'nan 'fluba nɛn o cɪ -a 'bunan bɛ -yee
'wɪ 'zɔ. Pɔnnun pɛɛnɔn 'lee 'yi yei trɛ
pɛɛnɔn 'san 'o 'tɔnan.

¹⁵ Zɪ 'trɛ nyɔɔndi 'sia bɛ, 'trɛda
blamin pɛɛnɔn yɔɔ. -Te e ya
mingɔnnɛn a oo, ɛn -te e ya minnɔn
tazan a oo, ɛn -te e ya 'sounjanun
tazan a oo, ɛn -te e ya fɛzan a oo, ɛn
-te e ya min 'plɛblɛ 'a oo, ɛn -te e ya
nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a di oo, o
pɛɛnɔn yɔɔ 'tredre. O -mie yɔɔ kunun
ji, ɛn o -mie yɔɔ -kɔɛ -dandannun yei,
ɛn o -mie yɔɔ pɔnnun yei. ¹⁶ Waa ve
pɔnnun 'lee -kɔɛ -dandannun lɛ 'nan:
«'Ka 'tɛ 'kɔ da -e 'kɔ 'ta 'e 'san, "tɔgɔ
min nɛn 'e -nyrandi mingɔnnɛn pɛin
-da bɛ 'e 'kɔ yi, ɛn "tɔgɔ Bali -le 'bla 'le
nyran -blɪdi 'e bɔ 'kɔ man. ¹⁷ Kɔɔ -wee
nyran -blɪ yi -dan bɛ, -yɛɛ 'bɔ. Min -tɔ
'ka 'kɔlaman -e 'e 'tɔ o 'lɛ di.»

7

Bali 'yee minnun -kønnen 'pla

¹ "Be -sru en Bali -le 'pasianøn nen laji be, an o sinjen 'yi. -A -tv a 'e 'tødi yide wluan "nan 'zia, en -a -tv a 'e 'tødi yide 'fō -nan "va 'zia, en -a -tv a 'e 'tødi 'trēda "tre 'zia, en -a -tv a 'e 'tødi 'trēda lou 'zia. Waa dre zie 'nan -e fulō 'e vile 'e "fēen 'trēda di, en -e fulō 'e vile 'e "fēen jemie da di, en -e fulō 'e vile 'e "fēen yiba "tōwli "man di. ² En Bali -le 'pasianøn nen laji be, maan pee 'yi "nyian, te e ya 'sinan yide wluan "nan 'zia. Bali nen -a yie a "man "be, -yee fe -kønnen pla "ve a -yrō. -A -nan nen e paan wei 'plēble 'ji Bali -le 'pasianøn sinjen be -wle, kōō o le nen Bali 'plēble 'nøn 'nan 'o 'tre 'lee jemie sre. ³ E paan -wle 'nan: «Te 'ka kle tian 'tre man di! En te 'ka kle tian jemie man di! En te 'ka kle tian yibanun man di! 'Ka ta -pen, 'kō 'cēn -kaa "ti Bali 'sunøn -kønnen pladi man 'o yra 'vaa -e 'ka dre.»

⁴ -A -nan nen minnun nen Bali -le 'pasianøn nen laji be, o o -kønnen 'pla Izrael kunnin -wulo -tōdv pēenøn da be, an o "nen 'man. O ya min -kpi yaa tv 'e 'ta le min -fuba sinjen 'wle sinjen (144.000).

⁵ Zuda -le kunnin -wulo da minnun "nen "nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Ruben -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Gad -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁶ En Aser -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Nefotali -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Manase -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁷ En Simeøn -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Levi -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Izaka -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

⁸ En Zabuløn -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Zozefv -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000),

en Benzamen -le ve nen 'gō,

o ya min -kpi fuda 'fili (12.000).

'Lēgløn -tōdv pēenøn 'ji minnun "kaga 'o cin 'yi Bali 'le

⁹ "Be -sru en an min "kaga 'kpa 'yi. Blamin 'ka 'kōlaman o "nrōndi -a "fo "di. 'Lēgløn 'tōdv pēenøn nen 'trēda 'gōve -a -ji minnun nen waa. En o wei -tōdv pēenøn nen 'trēda 'gōve -a -fōa. O ya 'o 'sendi mingønne pein 'lee Bali -le 'bla 'le. Sō 'fuvu nen o pēenøn da en lo 'la a o pēenøn 'lō. ¹⁰ O -paanman wei 'plēble 'ji 'nan:

«'Kō "ti Bali nen

'e -nyrandi 'yee mingønne pein -da be,

'o 'vale 'yee 'bla 'a

-wee -maan kō 'si 'wi 'ji.»

¹¹ -A -nan nen Bali -le 'pasianøn pēenøn nen laji be, 'lee min cejenun, 'lee fenun sinjen be, o mingønne pein zie -a si -fō. O pēenøn 'ta "blulea mingønne pein zie -a 'le en o Bali 'bō.

¹² Waa 'vi 'nan:

«'Wi tighi nen.

'Kō "ti Bali be,

kōi 'tō "yi "ve,

en kōi 'tō -dan ve,

en kōi 'yie 'wi 'tōdi ve,

en kōi muo -fōa,

en kōi 'tō bōa,

en kōa ve 'nan

'plēble 'lee -kōladi a 'yie ve -a 'li 'trilii.

Amēn!»

¹³ -A -nan nen min ceje -tv 'wi laabu 'an 'lō. Yaa laabu 'nan: «Minnun nen sō 'fuvu 'ji 'labē, -tūnun nen waa? En o "sia nyin zia?»

¹⁴ En maan 'vi -yre 'nan: «'An 'san, ma'an 'kōlaman -e 'an -tō di, 'pian 'i 'bō yia -tōa. 'I yra 'si, 'i vi 'mēn!»

En e 'nan 'mēn 'nan: «Minnun nen o "sia 'o yra yūnan -dan be o nen. Bali -le 'bla nyen -wee sō ci 'bōla. ¹⁵ -Yee "wean nen o ya 'o 'sendi Bali -le mingønne pein 'le, te o Bali "sua bodrun, funnin -yee 'kuin. Bali nen 'e -nyrandi pein zie -a da be, 'e yie -tōa "o va. ¹⁶ Dra 'ka "nyian o tea di, en 'yi dra 'ka "nyian o tea di, en yide 'ka "nyian o tea di, en 'tedē 'ka "nyian o tea di. ¹⁷ Kōō Bali -le 'bla nen Bali -le mingønne pein "srøn

"bε, e -blufe -nəan -wle, en e 'yi nen e 'belidi -nəan "min le bε, -a -nəan -wle, en Bali o yie 'yi pεenən buuman.»

8

Bali -le 'bla 'fluba -yrive 'səravlizan cεen

¹ Zı Bali -le 'bla 'fluba -yrive 'səravlizan cεen bε, en laji -tə flu. E 'mən fəonən. E bəa 'leri -bu -a.

² "Bε -sru en Bali -le 'pasianən nen laji bε, an o 'səravli 'yi 'o 'tədi Bali 'le. Bali 'bei 'səravli "nən -wle.

³ En Bali -le 'pasianən nen laji bε -a pee -ta -təle Bali -pan "dave "srən. Fε -tu a -yrə, e ya 'e drədi -siga -a. Fε zıe -a -ji nen o -laziglə 'tε 'ble Bali le. Bali -laziglə "kaga "nən -yre, 'nan -e 'e baa Bali -le minnun -le Bali trv 'badı -a. -A pεenən zıe, yaa 'tε bli Bali -pan "dave nen 'e drədi -siga -a, en e ya 'e -trəadı Bali -le mingənnən pein 'le bε -a da.

⁴ -A -koei wluan -yrə, te e -ko Bali va zia 'o 'vale Bali -le minnun -le Bali trv 'badı -a. ⁵ "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan zıe e fε nen o -laziglə 'tε 'ble -ji bε -a 'si, en e 'tε nen Bali -pan "dave da bε -a -sən -ji. -A -nan nen yaa tuv 'trəda. Zı yaa tuv bε, en laa -paan 'wıdı 'sia, te laa 'e 'wlei -wlei -fəa, te 'trε 'nyəonman.

-Te 'bei -tv wu bε 'wı a -a -sru

⁶ Bali -le 'pasianən nen 'bei 'səravli "a -wle "bε, 'o 'man wv 'nan -e 'o 'fεn.

⁷ -A tədə -a fεen, en lalo 'lee 'tε nyin -srandı 'sia 'trəda. O ya 'e baadı nyen -a. -Te o 'trε cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'fvi 'tv nen yaa 'tε bli "fo 'o 'vale 'e 'ta yibanun 'lee 'e 'ta lunun pεenən 'a.

⁸ -A "flizan -a fεen, en pən -dan tv nen e drε 'tε 'a "fo "bε, e -kv -təle jemie -va. -Te o jemie cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'fvi 'tv nen yaa drε nyen -a "fo. ⁹ -Winun pεenən nen jemie -va bε, -te o cεen 'e cin man yaaga bε, -a 'pa 'tv nen yaa -nan -nyan "fo. 'Wı zıe -yεε drε -klv -dandannun pεenən nen jemie da bε -wee vε -a "nyian.

¹⁰ -A yaagazan -a fεen, en mlen cren -dan tv 'si laji 'e -tria te 'e -ble "le 'nan srəan -le 'wı 'zv. 'Yi ba pεenən nen 'trəda bε 'lee 'yi ku pεenən nen 'trəda bε, -te waa cεen 'e cin man yaaga bε,

-a 'fvi 'tv -va nen e -tε. ¹¹ Mlen cren zıe -a 'tə nen 'yile nyrannyran. Kəə 'yi pεenən zıe yaa lila nyrannyran, en minnun nen waa mlin bε o kaa.

¹² -A sinjenzan -a fεen, 'nun təon en yide 'le 'bidi -ta "tra. Kəə yide 'le 'bidi -le 'plεble cεen 'e cin man yaaga, en -a 'fvi 'tv 'si "va. 'Wı 'towli zıe, -yεε drε mlen 'lee mlen crennun pεenən le. Zı 'wı zıe e drε bε, klun -le tiidii 'pa "da en yide drε "le klun "ta -təala.

¹³ 'An yie 'tə en an kəəbo 'yi te 'e -cia 'wıdı -a laji 'plεble. Yaa ve 'nan: «'Trədanən, 'wı "ta bəa 'ka man! 'Trədanən, 'wı "ta bəa 'ka man! 'Wı "ta bəa 'ka man, kəə Bali -le 'pasianən yaaga "ta -daa 'wee 'beinun 'fεnlε.»

9

'Bei 'sooluzan wu en 'wı yıdı 'e pou 'sia

¹ Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'yee 'bei fεen, en an mlen cren -tv 'yi 'sinan laji, e -tria. -Klu nen -a 'leda "ka "dıe, Bali -a -lagle 'wle 'nən mlen cren zıe -yre. ² Yaa 'le 'sv, en 'tε -goei wluandı 'sia -klu zıe -a ji. E ya "le 'nan -yre bli -dan nen waa 'tε 'wv. 'Tε -goei zıe e yide drε tiidii, en e fulv drε tiidii.

³ 'Flεvlənun bəladı 'sia "va, en o fuila "man 'trəda. Bali 'plεble 'nən -wle, -wee 'shε wv "yaaman "le zı 'trəda -sanjre 'shε "yaaman bε -yee 'wı 'zv. ⁴ En yaa 'vı -wle 'nan, te 'o klε 'trəda lu -tvwli "man dı, en te 'o klε yiba "tvwli "man dı. 'Pian minnun nen o 'ka 'o -kənnən pladı fε -tv -a 'o yra dıe, o man nen 'o 'shε wv. ⁵ Ya'a -si -nənlε -wle 'nan 'o minnun zıe o -tεε "dı. 'Pian yaa 'vı -wle 'nan 'o 'wı "nen -kəon -wle mlen 'soolu 'wlu. -Wee 'shε wv "yaaman "le 'nan -te -sanjre 'shε 'wv min man e "yaaman bε -yee 'wı 'zv. ⁶ Tv zıe -a man bε, minnun 'bə -a -wεeman 'nan 'o 'fli -tεa, 'pian wa'a 'kaa dı. O -kadı -wεeman 'o 'bə 'a, 'pian wa'a ye "fo "dı.

⁷ 'Flεvlənun zıe 'o "nen 'pa "le 'nan -sənun nen o -sən o "ta -ko -kuli man bε -wee 'wı 'zv. Fε -tv a o -win -ji 'e pladı "le -siga kle "le 'wı 'zv, en o yra a "le blamin -le vε -zv. ⁸ En o -wulo "jε "a "le limən -wulo "jε 'zv, en o 'shε a "le -jra 'shε 'zv. ⁹ O 'kəle da yəəve -kuli -lə

bε, e ya -bulalε -a. En o -pε "jεnun 'o 'cin "we 'plεblε "le 'nan odronun nen -su -a -klanman bε, o "kaga 'bε ci flan 'blinan -kɔdɪ -a -kuli man. ¹⁰ O wei "a, en -a "nen "a 'e bɔdɪ "le -sanjre -le vε -zv. O wei 'bɔ zɪε, fε -tv nεn e "yaaman bε e ya "ji. -Yεε -maan o -taa 'wɪ "nen -kɔɔnle minnun lε mlεn 'soolu 'wlu. ¹¹ Satan -le 'pasiazan nen 'e yɪε -tɔa -klu nen -a 'leda "ka "dɪε -a va bε, -yεε ci 'flεvlenun zɪε o da mingɔnnεn -a. Satan -le 'pasiazan 'bɔ zɪε waa laabo Ebre wei -ji «Abadɔn», en waa ve Grεk wei -ji «Apoliyɔn». 'Tɔ "fli zɪε -a -ci nen fε klu 'svzan.

¹² 'Wɪ yɪdɪ tɛdε "sia -nyannan, en 'wɪ yɪdɪ "fli nen -a tɛdε -sru "bε -nyrεn 'gɔ.

'Bei 'shεεdɔzan wu en 'wɪ yɪdɪ 'pa "da

¹³ Bali -le 'pasiazan 'shεεdɔzan "e 'yee 'bei fεen, en an wei -tv 'man Bali -pan "dave nen o -siga 'yi 'wɔ "man "bε, -a -gan sinjen ji. Bali -pan "dave zɪε, e ya 'e -trɔadɪ Bali 'lε. ¹⁴ Wei zɪε yaa 'vɪ Bali -le 'pasiazan 'shεεdɔzan nen 'bei a -yrɔ "bε -yrε 'nan: «Bali -le 'pasianɔn sinjen nen 'o -yrɪdɪ 'yi nen waa laabo Efra bε -a "srɔn bε, 'i o "flu.» ¹⁵ -A -nan nen e o flu. E o flu 'nan -e 'o 'trɛdanɔn pεenɔn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fɔɪ 'tv -tεε. Kɔɔ 'wɪ zɪε -a man -pennan nen o ci 'e 'cεn, en tv 'gɔε e 'bɔ o man. Bali -a lε 'pla 'e 'cεn, en yaa mlεn 'pla 'e 'cεn, en yaa yi 'pla 'e 'cεn. ¹⁶ -Wee minnun a -sv da. An o "nen 'man. O ya min -kpi yaa -tɔdɔ -trilii -mlinyɔn -yaa 'fili (200.000.000).

¹⁷ -A -nan nen an -sɔnun 'lee 'o 'ta minnun 'bɔ 'yɪ. Minnun zɪε o 'kɔlε da yɔɔvε -kuli -lɔ bε, -a crɛn -mie a 'tɛnden "le 'tε 'le 'wɪ 'zv, en -a crɛn -mie a tiidii "le 'tε -goei "le 'wɪ 'zv, en -a crɛn -mie min -tεa "klan "a. -Sunun zɪε o -wulo a "le -jra -wulo -zv, en 'tε bɔala o 'le, te 'tε -goei bɔala o 'le, te -kɔlε 'tε bɔala o 'le. ¹⁸ 'Tε a -tv, en 'tε -goei "a -tv, en -kɔlε 'tε a -tv, fε yaaga zɪε, -wεε 'trɛda minnun pεenɔn nen Bali o cεen 'e cin man yaaga bε, o 'fɔɪ 'tv tεε "fo. ¹⁹ Kɔɔ -sɔnun zɪε, 'wee 'plεblε a 'o 'le, en e ya o wei 'ji. O wei "a "le -mlεn -le 'wɪ 'zv, -a -wulo a "da. -A 'bɔ 'a nen o 'wɪ 'wɪdɪ "dra minnun lε.

²⁰ 'Wɪ yɪdɪ -dan zɪε, ya'a minnun pεenɔn -tεεlε dɪ. 'Pian minnun nen o yɪε 'fɔ "man "bε, wa'a 'silε 'o drε wɪ -wɪdɪnun man dɪ, en wa'a 'silε -yɔnun -pandɪ man dɪ, en wa'a 'silε fεnun -pandɪ man dɪ. -Te e ya -siga a oo, en -te e ya -bulalε a oo, en -te e ya -kɔlε a oo, en -te e ya yiba "a oo, wa'a 'silε -a -tv -pandɪ man "fo "dɪ. Fεnun zɪε wa'a fεnan ye dɪ, en wa'a 'wɪ maan dɪ, en wa'a 'ta 'wo dɪ. ²¹ Wa'a 'silε min -tɛdɪ man dɪ, en wa'a 'silε 'bui 'fɔdɪ man dɪ, en wa'a 'silε nyinnandɪ lɪ 'lee 'kɔnnεn -a te wa'a 'o cin 'palε dɪε -a man dɪ, en wa'a 'silε crin wɔdɪ man dɪ.

10

Bali -le 'pasiazan -tv 'fluba 'nɔn Zan lε 'nan 'e -bli

¹ "Bε -sru en Bali -le 'pasianɔn nen laji bε, maan pee nen e ya 'plεblε 'kpa bε -a 'yɪ, te e ya 'sinan laji. "Lolu -koei -a man 'si, en -pɔblεn a 'e 'sɔdɪ -a -wulo -man. -A yra "bia "le yidε 'le 'wɪ 'zv, en -a cεinnun "bia "le 'tε nrɛn -le 'wɪ 'zv. ² 'Fluba "wennεn 'tv a -yrɔ 'e 'le 'sɔdɪ. 'E 'pε "yi "cεin -trɔa jemie da, en 'e 'pε bɔ cεin -trɔa 'trε da. ³ -A -nan nen e paan wei 'plεblε 'kpa -ji "le zɪ -jra -paanman bε -yee 'wɪ 'zv. Zɪ e cεen -paandɪ man bε, en laa -paan wu 'sɔravli. ⁴ 'Wɪ nen maan 'man laa -paan zɪε -a wlu bε, an "ta -a crɛn -tεa, en an wei -tv man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'Wɪnun nen laa -paan 'sɔravli -a 'vɪ 'labε te 'yɪε 'crɛn -tε "fo "dɪ.»

⁵ Bali -le 'pasiazan nen maan 'yɪ 'e 'tɔdɪ lou 'trε 'lee jemie da zɪε, 'e 'pε "yi wluan laji. ⁶ En e 'nan: «Bali yɪε a "man 'li 'trilii, en -yεε labli 'lee 'e 'ci fεnun pεenɔn drε, en -yεε 'trε 'lee 'e 'ta fεnun pεenɔn drε, en -yεε jemie 'lee 'e 'va fεnun pεenɔn drε. Bali zɪε -a man nen 'an 'pε wluan 'gɔ, ya'a "nyian mɔan dɪ, ⁷ -e Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'e 'yee 'bei 'fɛn. -Te yaa fεen bε, 'wɪ nen Bali -a yɔɔ minnun man bε te -a drε tv 'bɔ. 'Pian 'wɪ zɪε Bali -a 'vɪ 'e 'lewei vɪnɔn nen 'e 'sunɔn 'a bε -wɪε 'e 'cεn.»

⁸ "Bε -sru en wei nen maan 'man paan laji bε, e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «Bali -le 'pasiazan nen 'e 'tɔdɪ 'trε 'lee

jemie da be, 'i 'ku 'fluba "wennen nen
'e 'le 'sudi -yrɔ "be -a 'si.»

⁹ An -ku Bali -le 'pasiazan zɛ -a va,
en maan 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'fluba 'bɔ 'nɔn
'mɛn. -A -nan nen e 'nan 'mɛn 'nan: «'I
'fluba 'bɔ 'si, 'i "suu -e 'i 'mɛn! E -kɔan
'i 'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zɔ, 'pian 'i
-pɔan 'ka 'taa -a yɪɛ "yi "dɪ.» ¹⁰ Yaa -
nɔn 'mɛn, en maan "suudi 'sia, e ya 'an
'le 'nɔnnɔn "le -srɔ 'nyrɔn 'zɔ. 'Pian zɪ
maan mɛɛn be, en 'an 'ci plɛndɪ 'sia.

¹¹ "Be -sru en Bali -le 'pasiazan 'bɔ
"e 'nan 'mɛn 'nan: «'Wɪ nen e -taa
"dreɛ be, 'i tin 'ba "nyian Bali 'tɔ da
minnun nen 'leɣlɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'ji be
-wɛ, en 'i tin 'ba minnun nen o wei -
tɔdɔ pɛɛnɔn -fɔa "be -wɛ, en 'i tin 'ba
mingɔnnɛnnun lɛ.»

11

Bali 'yee 'wɪ vɪnɔn "fli 'pa 'sia

¹ "Be -sru en e -cɛan -kɔ -tɔ -nɔn 'mɛn.
E ya fɛ -sunzun dre ve -a. En e 'nan
'mɛn 'nan: «'I 'ku Bali -pan 'kɔn 'sun-
zun dre, -e 'i Bali -pan "dave -sunzun
dre! En "nyian be, minnun nen o Bali
trɔ "baa 'kɔn 'bɔ 'ji be, 'i o "nrɔn! ² 'Pian
-klɔn nen e -cia Bali -pan 'kɔn 'bɔ man
be, 'yie 'tɔɪ 'e "tun, te 'yie 'ci -sunzun
dre dɪ! Kɔɔ minnun nen wa'a Bali tɔa
dɪe o fɛ zɛ -a -nan "sia -e 'o srɛ. Bali
-le 'fla 'saun zɛ, waa ta srɛman mlɛn
-fuba sinjɛn 'wɛ 'fili 'wlu.»

³ En Bali "e 'nan: «An 'mɛn 'wɪ vɪnɔn
"fli "paa -sia, -e 'o 'wɪ nen e -taa "dreɛ
be -a tin 'ba minnun lɛ 'an 'tɔ da. -Cɛ
bɔ sɔ 'be -kɔan 'e wɔdɪ o da, en waa tin
"baa -wɛ yi -kpi tɔ yi -yaa 'fili 'e 'ta le
yi -fuba 'shɛɛdɔ (1.260) wlu.»

⁴ Min "fli zɛ, o ya "le Olivie yiba "fli
"le 'wɪ 'zɔ, en o ya "nyian "le -kannɛn
-trɔa "dave "fli "le 'wɪ 'zɔ. Bali nen e
'trɛ "paala be -a 'lɛ nen o cɪ 'o 'tɔdɪ. ⁵ -
Te min "ta 'wɪ 'wɪdɪ "dra -wɛ "be, 'tɛ
bɔala o 'le -e 'e min zɛ -a -nan -nyan. E
ya 'wɪ 'kpa -a, min nen e ya "vale 'e 'wɪ
'wɪdɪ "dra -wɛ "be, zɪ e -kaa zɛ. ⁶ Tɔ
nen o "ta 'wɪ nen e -taa "dreɛ be -a ve
minnun lɛ Bali 'tɔ da be, 'plɛblɛ a -wɔ
-e 'o 'tɛ 'pa minnun da. O -kɔlaman laa
'cɛndɪ -a, en "nyian be o -kɔlaman -e
'o 'yi lila nyɛn -a. -Te o ya "va "be, o
'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn bɔa 'trɛdanɔn
man.

⁷ -Te o cɛɛn 'wɪ nen e -taa "dreɛ be -a
vɪdɪ man minnun lɛ be, -wɪ -tɔ bɔala -
klu nen -a 'leda "ka "dɪe -a ji, -e 'e 'kuli -
tɔ o man. E o "flinɔn "kle -e 'e o -tɛɛ. ⁸ O
-kadɪ -fɔla 'fla -dan zɛ -a -guada. 'Fla
'bɔ zɛ -a da nen minnun Minsan pɛɪn
yiba "plan da. 'Fla zɛ e ya "le 'o laabu
Sodɔm, en e ya "le 'o laabu "nyian
Ezipti. ⁹ Minnun 'ka 'wɛɛ "man -e 'o
min "fli zɛ o wɔ dɪ. 'Leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji
'nɔn 'ta o pa -nanjɛnɛ yi -tɔdɔ yaaga
'e 'ta le 'e -bu. ¹⁰ -Wee -kadɪ be, -a 'wɪ
'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'ci nran. O ci "nran
'e 'ciɪla "da, en waa -ci "yinun dre 'o cin
lɛ. Kɔɔ min "fli zɛ o 'tɛ 'pa 'trɛdanɔn da
"kaga.

¹¹ Zɪ yi yaaga 'e 'ta le 'e -bu zɛ e cɪɪ
be, lei nen e 'belidɪ -nɔan "min lɛ be,
Bali -a 'pa -sia 'yee 'wɪ vɪnɔn "fli 'bɔ lɛ.
E wlala o ji en o wluan lou 'o 'cɛɪn -
da. -A -nan nen minnun nen o ya 'wɪ
zɛ -a -nan yɪnan be, nyɛn -dan o cɛɛn.
¹² En o wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man laji. Wei
zɛ yaa 'vɪ Bali -le 'wɪ vɪnɔn "fli zɛ -wɛ
'nan: «'Ka 'ta 'an 'va lou 'gɔ!» -A -nan
nen o wluandɪ 'sia "lolu -koei 'va te o
'nanmannɔn -a -nan ye.

¹³ Tɔ 'bɔ 'lein zɛ -a wlu be, 'trɛ
'nyɔɔndɪ 'sia 'kpa tɪɣɪ. 'Fla zɛ -te waa
cɛɛn 'e cin man -fu be, -a 'fɔɪ 'tɔ -nan -
nyan "fo. Min -kpi 'sɔravli (7.000) 'be
kaa 'wɪ zɛ -a -ji. Min -mienun nen o
-fɔ be, nyɛn o cɛɛn 'wɪdɪ, -a -nan nen
o wɪ "man "mɛn 'nan Bali nen laji lou
"be, -yɛɛ cɪ o da.

¹⁴ 'Wɪ yɪdɪ "flizan "sia -nyannan,
'pian 'ka dre "yi -a yaagazan 'bɔla
'kogo.

'Bei 'sɔravlizan wu en 'wɪ yɪdɪ yaagazan 'e pou 'sia

¹⁵ "Be -sru en Bali -le 'pasiazan
'sɔravlizan 'yee 'bei fɛɛn. -A -nan nen
weinun 'wɪdɪ 'sia laji 'kpa 'plɛblɛ. Waa
'vɪ 'nan:

«Mingɔnnɛn trɛ pɛɛnɔn nen
'trɛda be o dre "mɛn 'ku 'san Bali -le ve
-a,
en o dre -a -pɪ Zozi Crizi -le ve -a.
E mingɔnnɛn -ble "da 'li 'trilii.»

¹⁶ Min cejenun -yɔ -tɔ 'wɛ sinjɛn nen
'o -nyrandɪ 'wee mingɔnnɛn pɛɪnnun

da Bali 'lɛ bɛ, o blula 'o 'kɔlɛ "nɛn ɛn o
 Bali 'bɔ. ¹⁷ Waa 'vɪ 'nan:
 «'Kv "tɪ Bali, kvɪ muo -fɔa.
 Yɪɛ cɪ 'kv 'san -a,
 ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a 'yie vɛ -a.
 I ya -nan 'li 'e 'cɛn,
 ɛn i ya -nan cɛɛgv yi -a.
 I 'yie 'plɛblɛ -dan ci kɔɔn,
 ɛn 'bɛ nɛn 'gvɛ
 i ya mingɔnnɛn -a fɛ pɛɛnɔn da.
¹⁸ 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn 'ka 'i wei
 manlɛ "yi "dɪ,
 -yee "wɛan 'yie nyran -blɪ tv 'bɔ o va.
 ɛn "nyian bɛ,
 minnɔn pɛɛnɔn nɛn o kaa bɛ,
 -wee tin 'badɪ 'bɔ.
 I 'sunɔn nɛn 'i 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,
 'lee 'yie minnɔn bɛ,
 'lee minnɔn nɛn o 'yra -tɛa 'i man bɛ,
 o -ko 'pa tv 'bɔ.
 -Te e ya 'i -sruzan "wɛnnɛn 'a oo,
 ɛn -te e ya 'i -sruzan -dan a oo,
 o -ko 'pa tv 'bɔ.
 ɛn "nyian bɛ,
 minnɔn nɛn o 'trɛda srɛ 'trilii bɛ,
 o -nan -nyan tv 'bɔ.»
¹⁹ -A -nan nɛn Bali -pan 'kɔn nɛn laji
 bɛ, Bali -a 'lɛ 'sv. ɛn an Bali -le 'cezu
 nɛn -yee -pei -tɔ wɪnɔn cɪ -ji bɛ -a 'yl.
 ɛn laa 'e 'wlei -wlei -fɔdɪ 'sia, te laa -
 paan -klunman, te 'trɛ 'nyɔɔnman, te
 lalo -sɛanla 'kpa 'plɛblɛ.

12

Limɔn -tv 'lee -mlɛngan -dan

¹ ɛn 'lɛbo "fɔ wɪ -dan tv drɛ laji. 'Wɪ
 zɪɛ -nyrɛn 'gv: Limɔn -tv nɛn, yidɛ -a
 man 'si 'e pɛɛnɔn bɛ, -a cɛin "fli "a 'e
 'tɔdɪ mlɛn da, ɛn -siga kle "nɛn mlɛn
 crɛn a "man 'sɔravli "bɛ, e ya 'e wɔdɪ -
 a -wulo -man. ² Lɪ zɪɛ -a -pɔn a 'e man,
 ɛn e -fɔ -srunan, -yee "wɛan e -paandɪ
 'sia.
³ Zɪ e -paandɪ 'sia bɛ, ɛn 'lɛbo "fɔ
 wɪ pee drɛ laji. 'Wɪ zɪɛ -nyrɛn 'gv:
 -Mlɛngan nɛn, e ya -dan, ɛn e ya
 'tɛndɛn. -A -wulo a "da 'sɔravli, ɛn
 -a 'bei a "da "fu, ɛn -siga kle "a 'e
 wɔdɪ -a -wulo 'sɔravli 'bɔ man. ⁴ Mlɛn
 crɛn pɛɛnɔn nɛn Bali o cɛɛn 'e cin man
 yaaga bɛ, -mlɛngan zɪɛ -a wei -a 'fɔɪ
 'tv wɛɛn 'trɛda. -A -nan nɛn -mlɛngan
 pli lɪ zɪɛ -a man, 'nan -te e cɛɛn 'nɛn

'yadɪ man bɛ -e 'e 'nɛn 'bɔ 'blɪ. ⁵ Kɔɔ
 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ nɛn Bali -a 'pla 'nan -yɛɛ
 -taa "mingɔnnɛn -blɪlɛ 'lɛglɔn pɛɛnɔn
 'ji 'nɔn da "fo. Lɪ zɪɛ e 'nɛn 'bɔ 'ya -
 klɔnmɔn -a, ɛn Bali -kv -a 'e "srɔn. 'Wɪ
 'kpa nɛn, e ya Bali -le mingɔnnɛn pɛin
 "srɔn, -mlɛngan 'ka -kɔlɛ -a -blɪdɪ -a
 dɪ. ⁶ -A -nan nɛn lɪ 'bɔ flɛn 'sia, ɛn e -
 kv "bui "da zia. E -kv fɛnan nɛn Bali
 -a man drɛ -a yɔɔnan -a bɛ -a -nan. Fɛ
 zɪɛ -a -nan nɛn waa 'lɛ 'bv 'trilii yi -kpi
 tv yi -yaa 'fiili 'e 'ta le yi -fuba 'shɛɛdɔ
 (1.260).

Bali -le 'pasianɔn 'kuli -tɔ Satan man ɛn waa klɪ

⁷ -Kuli 'sv laji. Bali -le 'pasiazan
 nɛn waa laabo Mishɛl bɛ, o 'vale 'yee
 'pasianɔn 'a, o -kuli -tɔ -mlɛngan man.
 ɛn -mlɛngan 'lee 'yee 'pasianɔn -a -
 tan 'o 'vale waa. ⁸ 'Pian zɪ -mlɛngan
 -pɛ 'ka 'sɔlɛ -kuli -a dɪɛ, ɛn 'o 'vale
 'yee 'pasianɔn 'a o -nyrannan 'ka yɪɛ
 "nyian laji dɪ. ⁹ -A -nan nɛn Bali -
 le 'pasianɔn o -pin laji, ɛn o 'ta 'tɔ
 o pɛɛnɔn man 'trɛda. -Mlɛn nɛn e
 blamin see paa 'li bɛ, -a 'bɔ nɛn. Waa
 laabo Bali 'nanmanzan, ɛn waa laabo
 "nyian Satan. -Yɛɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ
 "paa 'trɛda blamin lɔ.

¹⁰ "Bɛ -sru ɛn an wei 'plɛblɛ 'tv 'man
 laji. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Bɛ nɛn 'gvɛ,
 tv nɛn -kaa "tɪ Bali min "sia 'wɪ 'ji bɛ, e
 'bɔ.

E 'yee 'plɛblɛ 'ci kɔɔn,

ɛn yaa -ci kɔɔn 'nan

'yɛɛ cɪ mingɔnnɛn -a.

ɛn e 'plɛblɛ 'nɔn

'e 'pɪ Zozi Crizi lɛ

'nan 'e mingɔnnɛn -blɪ fɛ pɛɛnɔn da.

'Wɪ 'kpa nɛn 'wɪnɔn zɪɛ -a,

kɔɔ o Satan -pin laji.

Ya'a 'kɔlaman "nyian -tɔdɪ -a Bali 'lɛ,

-e 'e 'wɪ 'tɔ -kaa "bvɪ

'lee -kaa "blu Zozinɔn man dɪ.

'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn

yaa dra 'e 'cɛn bodrun funnin,

ɛn waa 'le 'tɔ -yrɔ 'sɪɛn.

¹¹ ɛn "nyian bɛ,

Bali -le 'wɪ nɛn

waa 'vɪ minnɔn lɛ bɛ,

'lee Bali -le 'bla nyɛn nɛn,

e -sran bɛ,

-yee "wεan -kaa "bυi
 'lee -kaa "blu Zozinon Satan klι.
 Wa'a "klanε -kadι lυ
 'wee yi -tεradι Zozi da -ji dι.

12 'Wι zιε -yee "wεan bε,
 laji fεnun 'lee 'ka pεεnōn nēn
 ka -nyεanla 'nan nun bε,
 'ka 'ci 'e "nran!
 'Pian 'trε 'lee jemie -le vε bε,
 'wι -taa "bōε "wee "man,
 kōō Satan 'e yra 'pa o da.
 'Bli a 'e 'fōdι "ji -dan,
 kōō yaa -tōa
 'nan 'yee tυ 'ka "nyian -fυε "kaga "dι.»

13 Zι -mlengan -a 'yι 'nan laji si a 'e
 'lε wōdι 'e 'lō bε, -a -nan nēn e sōōnla
 limōn nēn e 'nēn 'ya -klōnmōn -a bε -
 a -sru. 14 'Pian lι zιε, Bali kōεbo -pε
 "jε -dandan "fli "nōn -yrε, 'nan -e 'e 'kυ
 "bui "da, fεnan nēn Bali 'bō -a 'pla -yrε
 "bε -a -nan. Fε zιε -a -nan nēn waa 'lε
 'bυ 'trilii lε yaaga 'e 'ta le 'e -bu, εn -
 mlengan 'ka -kōlale -a man yιdι -a dι.
 15 Tυ zιε -a man bε -mlengan 'yi bōladι
 'sia 'e 'le te e "yro, 'nan -e 'yi 'bō 'e -kυ
 lι zιε -a. 16 'Pian 'trε 'pa lι zιε -a va. E 'lε
 'sυ, εn 'yi nēn e 'bōla -mlengan 'le bε,
 e -sēn "ji 'e pεεnōn. 17 -A -nan nēn 'bli
 'fō -mlengan -ji lι zιε -a man -wlidι. -
 Yee "wεan e -kuli -tō 'sien lι zιε -a kluda
 'nōn man. Minnun nēn o 'ta wōla Bali
 wei da, εn o -tō 'winun nēn Zozi 'a -ci 'si
 -wlε "bε -a da bε, -wεε cι lι zιε -a kluda
 'nōn 'a.

Satan -wi -tυ 'pa 'sia 'trεda

18 "Bε -sru εn -mlengan 'bō 'kυ jemie
 man.

13

1 -A -nan nēn an -wi -tυ 'yι, te e ya
 bōlanan jemie -va. -Wι zιε -a 'bei a
 -fu, εn -a -wulo a 'sōravli. Εn -siga
 kle "a 'e wōdι -a 'bei pεεnōn man. Εn
 "nyian bε 'tōnun nēn e ya Bali sεε wōdι
 -a bε, e ya 'e 'cren -tēdι -a -wulonun
 'bō man. 2 E ya "le 'nan kōanēn 'le
 'wι 'zυ. -A cεinnun a -dandan, εn -a
 srōēn a 'e trōdι. Εn -a 'le a "le -jra 'le
 'zυ. -Mlengan 'yee 'plεblε 'nōn -wi zιε
 -yrε, εn e 'yee mingōnnēn pεin 'bōla -
 yrε 'nan 'e mingōnnēn -blι "da. 3 -Wι
 'bō zιε -a -wulo -tυ tuo 'plεblε, 'pian -a
 mlōn "a 'e 'nyandι, -a "pa 'ji "tun "nēn

-nan. 'Wι zιε e 'trεdanōn pεεnōn 'lεbo
 "fō, -yee "wεan o sōōnla -a -sru. 4 -A -
 nan nēn o pεεnōn 'o "po sōōn -mlengan
 zιε -a wlu, εn waa 'bō, kōō -yεε 'plεblε
 'nōn -wi lε. Εn o pεεnōn 'o "po sōōn
 "nyian -wi 'bō 'wlu, εn waa 'bō -a vιdι
 -a 'nan: «Min -tυ 'ka 'kōlaman -e 'e 'fli
 -kōōn -wi 'gυε -a man dι. Εn min -tυ 'ka
 'kōlaman -a 'klidι -a dι.»

5 -Si a e 'lε 'sōdι -wi zιε -yrε -e 'e 'fli
 'sia -dandan, εn "nyian -e 'e 'wι Bali
 man -wlidι. -Si a 'e 'nōndι -yrε mlēn
 -fuba sinjēn 'wlε "fli (42) 'wlu. 6 -Yee
 "wεan nēn e Bali "srōndι 'sia. E wυ
 Bali man -wlidι, εn e wυ fεnan nēn
 Bali -nyεanla bε -a man -wlidι, εn e wυ
 minnun nēn o -nyεanla laji bε o man
 -wlidι. 7 Εn -si a 'e 'lε 'sōdι "nyian -
 wi zιε -yrε -e 'e Bali -le minnun 'klι -
 kuli -a. Εn "nyian -si a 'e 'nōndι -yrε -e
 'e mingōnnēn -blι 'lεglōn pεεnōn 'jinōn
 da. 8 -Yee "wεan nēn 'trεdanōn pεεnōn
 'o "po sōōn "wlu εn waa 'bō. 'Pian Bali
 -le minnun 'ka "o "drεlε dι. Kōō Bali o
 'tō 'cren -tε min 'beli 'fluba 'ji 'vaa εn
 Bali 'trε drε. 'Fluba zιε Bali -le 'bla nēn
 waa 'nōn 'sraga -a bε, e ya -yee vε -a.

9 Min nēn 'wι man "trōēn "cι -a -wulo
 -man bε, -a san 'e "trōēn "tō 'wι nēn an
 "ta -a ve 'gυε -yrε! 10 Min nēn Bali -a
 'pla 'nan 'e 'pυ 'kōn 'blι bε, e -pυ 'kōn
 'ble. Εn min nēn Bali -a 'pla 'nan 'e 'ka
 -kuli 'tan sēn "nēn "bε, waa -tεa -kuli
 'tan sēn -a. -Yee "wεan nēn e ya "le Bali
 -le minnun -pōan 'e 'sō. Te -wee yi -
 tεradι Bali da 'le 'e 'tō dι!

Satan -wi pee 'pa 'sia 'trεda

11 "Bε -sru εn an -wi pee 'yι, te e ya
 bōlanan 'trε 'ji. -Wι zιε -a 'bei a "fli, εn
 o ya "wεnwεnnōn "le 'bla 'nēn 'bei 'le
 'wι 'zυ. 'Pian -a wei min -tεa "klan -
 a "le -mlengan wei -le 'wι 'zυ. 12 -Wι
 tēdε nēn -a -wulo -tυ tuo 'plεblε, εn -a
 mlōn 'bō 'nyan bε, e 'yee 'plεblε pεεnōn
 'nōn -wi "flizan zιε -yrε. -A -nan nēn e
 -tō 'trεdanōn pεεnōn man -sa -a, 'nan
 'o "po -sōōn -wi tēdε wlu -e 'o bō. 13 E
 'lεbo "fō winun -dandan drε, e 'tε 'si
 laji minnun pεεnōn yιε man, εn yaa -
 sran 'trεda. 14 'Lεbo "fō winun nēn -
 wi tēdε -a -si -nōn -yrε 'nan 'e drε bε,
 -a 'bō 'a nēn e kōla 'trεdanōn 'ci srēdι -
 a. Yaa 'vι -wlε 'nan, -wi nēn waa tuo

sen -a en ya'a 'kale die, 'o -a min yiba "nyaan. ¹⁵ En -wi tedε -a -si -nən -yrε "nyian 'nan, 'e 'belidi -nən min yiba 'bɔ le. Zi yaa dre be, en min yiba 'bɔ 'widi 'sia. En minnun nen wa'a 'o "po -sɔɔnlεa "wlu -e 'o bɔ die, min yiba 'bɔ o tεε. ¹⁶ Yaa dre en min -tɔdɔ pεenən plɔ 'pla 'o 'pε "yi "man, -te 'be "cεε die waa 'pla 'o nyrenbɔn da. -E 'e 'sia min -dan man, 'lee min nen e 'ka -dan die -a man, 'lee fεzan man, 'lee 'yale -tezan man, 'lee min nen e ya nɔan -a be -a man, 'lee min nen e 'ka nɔan -a die -a man, o pεenən plɔ zιε -a 'pla 'o man 'tredre.

¹⁷ Min oo min nen plɔ zιε e ya "man "be, -a san -kɔlaman fεnun 'lɔdi -a, en -a san -kɔlaman fεnun -tandi -a. 'Pian min nen plɔ 'ka "man "die, ya'a 'kɔlaman -e "e "dre di. -Wi 'bɔ 'tɔ nen waa 'pla 'o man. -Te 'be "cεε die, waa 'tɔ 'bɔ 'fluba 'wle -tɔdɔ -te 'e cin da, en waa cren -te 'o man. Kɔɔ -a 'tɔ 'cren 'fluba 'wle 'tɔ "we fε "nrɔndi -a, en -a -tɔ "we fε "nrɔndi -a.

¹⁸ 'Wɪ 'tɔdi -a nen min -kɔlaman 'wɪ zιε -a -ci mandɪ -a. -Yee "wεan min nen e 'wɪ -tɔa "be, 'e -wi zιε -a 'tɔ 'cren 'fluba 'wle -tɔdɔ -te 'e cin da, -e 'e -tɔ. E -tiala min 'tɔ 'le vε -a. En -a "nen "nen 'gɔ, e ya -yaa 'shεεdɔ -fuba 'shεεdɔ 'wle 'shεεdɔ (666).

14

Minnun nen Bali-le 'bla o 'si 'wɪ 'ji be o "dre "fɔ

¹ "Be -sru en an Bali -le 'bla 'yɪ 'e 'tɔdi pɔn nen waa laabo Ziɔn be -a da. Pɔn zιε e ya Zeruzalem fla yei. Min -kpi yaa tɔ 'e 'ta le min -fuba sinjɛn 'wle sinjɛn (144.000) a 'o 'tɔdi -a "srɔn. Bali -le 'bla 'tɔ 'lee -a "tɪ 'tɔ a 'e 'cren -tɛdi o pεenən nyrenbɔn da. ² En an wei -tɔ -klundi 'man laji. E wu "le 'nan 'yi -dan 'be ci 'yrɔnan, en e wu "nyian "le 'nan laa -paan 'be wu 'pleble. En e wu "nyian 'nɔnnɔn "le 'nan "dre "nen min "kaga "ci -a -fɔnan -gɔedi -ji. ³ Bali -le 'pasianɔn nen laji be, o ya 'o 'tɔdi Bali -le mingɔnnɛn pein 'lee min cejenun 'lee fεnun sinjɛn be o 'le, en o "dre zιε -a -fɔa. Min -tɔ 'ka 'kɔlaman -e 'e "dre 'bɔ -tranladɪ. 'Pian min -kpi yaa tɔ 'e 'ta le min -fuba sinjɛn 'wle sinjɛn (144.000)

be, -wεε -fɔa "sidɔ. Minnun nen Bali o 'si 'wɪ 'ji 'treda be, o 'bɔ nen. ⁴ 'Wɪ 'kpa, minnun zιε Bali o 'si 'wɪ 'ji 'nan -e 'o 'kɔn Bali -le vε -a, en "nyian -e 'o 'kɔn Bali -le 'bla 'le vε -a. Te o ya "le 'nan fei fε 'wle tedε nen waa -nɔan Bali le be -yee 'wɪ 'zɔ. Fεnan pεenən nen Bali -le 'bla 'ko be, te o -ciala -a -sru. Minnun zιε wa'a lumɔn -tɔle di. Wa'a 'o 'fli "tri "tɔle Bali 'le nyinnandi -a lumɔn -sru "di. ⁵ Wa'a 'wlu -tɔwli "sɛnlε "fo "di. En 'tɔ 'tɔ 'ka 'e 'padɪ o man di.

Bali -le 'pasianɔn yaaga 'wɪ 'pla minnun le

⁶ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan -tɔ 'yɪ, te e ya 'sɔnan laji. 'Wɪ 'nɔnnɔn nen ya'a 'li srɛman "fo "die, -a vidɪ -a nen e ya ciinan 'leɣlɔn pεenən 'ji minnun 'lee minnun nen o wei -tɔdɔ pεenən -fɔa "be -wle. ⁷ Yaa 'vɪ wei 'pleble 'ji 'nan: «'Ka yie 'e 'nan Bali man, en 'ka Bali 'bɔ 'tɔ dre -dan! Tɔ nen e 'tredanɔn 'le tin "baa be e 'bɔ. Bali nen e 'tre 'lee la 'lee jemie 'lee 'yi pεenən dre be, 'ka "po sɔɔn "wlu -e 'ka bɔ.»

⁸ Bali -le 'pasiazan "flizan sɔɔnla -a tedε -sru "nyian, te yaa ve 'nan: «Babilɔn -nan -nyan. Babilɔn -dan nen e -tɔ 'leɣlɔn pεenən 'jinɔn man -sa -a 'nan 'o 'si Bali -sru "be, -a -nan -nyan.»

⁹ En Bali -le 'pasiazan yaagazan sɔɔnla -a "flizan -sru "nyian, te yaa ve wei 'pleble 'ji 'nan: «Min oo min nen 'e "po sɔɔnla -wi nen waa min yiba dre be -a wlu en yaa 'bɔ be, Bali 'wɪ "nen -kɔɔnman -a san le. Min nen 'e "po sɔɔnla -a min yiba 'bɔ wlu en yaa 'bɔ be, Bali 'wɪ "nen -kɔɔnman "nyian -a san le. En "nyian be min nen e plɔ 'pla 'e nyrenbɔn da, -te 'be "cεε di yaa 'pla 'e 'pε -man be, Bali 'wɪ "nen -kɔɔnman -a san le. ¹⁰ Bali nyran -ble minnun zιε o va 'pleble. O -taa 'o yra yɪε -wliɪdi 'te 'va. -Kɔle nen e 'le "sia be e -kɔan 'va. Bali -le 'pasianɔn 'saun nen laji be 'lee Bali -le 'bla yie man nen 'wɪ zιε e dra. ¹¹ O -taa 'o yra yɪε bodrun funnin 'te zιε -a va, te -a -koei "ko laji 'li 'trilii. En -wee yra yɪdi 'leda "ka "di.»

¹² 'Wɪ zιε -yee "wεan nen e ya "le Bali -le minnun -pɔan 'e 'sɔ. Te 'o 'ta wɔladɪ

Bali -le -pei da 'le 'tɔ dɪ, ɛn te -wee yi -teradɪ Zozi da 'le 'e 'tɔ dɪ!

¹³ "Bɛ -sru ɛn an wei -tʊ 'man laji. E 'nan 'mɛn 'nan: «'I 'wɪ 'gʊɛ -a crɛn -tɛ! Minnun nɛn o -fɔ yi -teranan Minsan da ɛn minnun o tɛɛ bɛ, 'bɛ nɛn 'gʊɛ tʊ nɛn Bali -le -fɛa dra -wee vɛ -a bɛ 'e 'bɔ.»

ɛn Bali lei 'saun -a 'vɪ "nyian 'nan: «'Wɪ 'kpa, o "flian 'wee 'nyranman 'padɪ -a, kɔɔ 'wɪ "yinun nɛn waa drɛ bɛ, -a "nɛn "blɪdɪ 'bɔ.»

Bali 'trɛdanɔn 'le tin 'badɪ pou 'siala 'kɔ?

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn an "lolu -koei 'fuvu 'yɪ laji. Fɛ -tʊ a 'e -nyrandɪ "lolu -koei zɪɛ -a da, e ya "le Blamin -pɪ -le 'wɪ 'zʊ. -Siga kle "a 'e wɔdɪ -a -wulo -man, ɛn fɛ -tʊ nɛn o 'saa -tɛa "a "bɛ e ya -yrɔ. Fɛ zɪɛ -a 'lɛ a "man 'kpa tɪglɪ. ¹⁵ -A -nan nɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -a -tʊ 'bɔla Bali -pan 'kɔn 'bɔ 'ji, ɛn e paan 'kpa 'plɛblɛ min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i 'saa 'tɛdɪ 'sia! 'Saa 'tɛ tʊ 'bɔ, kɔɔ 'saa pɛɛnɔn tran 'trɛda.» ¹⁶ -A -nan nɛn min nɛn 'e -nyrandɪ "lolu -koei "da bɛ, e 'trɛda 'saa pɛɛnɔn 'tɛ.

¹⁷ "Bɛ -sru ɛn -a pee 'bɔla "nyian Bali -pan 'kɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -ji. 'Saa 'tɛvɛ nɛn -a 'lɛ a "man 'kpa bɛ -a -tʊ a "nyian -yee 'lɔ.

¹⁸ ɛn Bali -le 'pasianɔn 'bɔ nɛn laji bɛ, -a -tʊ nɛn -te e 'wɪ 'vɪ 'tɛ lɛ yaa dra bɛ, e 'si Bali -pan "davɛ va zia. E paan 'kpa 'plɛblɛ Bali -le 'pasiazan nɛn 'saa 'tɛvɛ 'lɛ 'lɛa a -yrɔ "bɛ -yrɛ. Yaa 'vɪ 'nan: «'I 'yie 'saa 'tɛvɛ 'si -e 'i rɛzɛn 'blɔ "cɛɛndɪ 'sia! Kɔɔ rɛzɛn yiba pɛɛnɔn nɛn rɛzɛn fei bɛ o 'blɔ tran.» ¹⁹ -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan zɪɛ e rɛzɛn yiba pɛɛnɔn 'bɔ 'nan. ɛn yaa -sɛn fɛnan nɛn o rɛzɛn "blo "bɛ -a -nan. Zi Bali -le nyran -blɪdɪ -taa "drɛlɛ zɪɛ. ²⁰ O -taa "minnun -tɛɛlɛ -e 'o o pɔlɛ "bʊ. O nyɛn "yro "le 'yi ba -le 'wɪ 'zʊ. E -ko -trilii e bɔa kilo -ya yaaga da, ɛn -a klu trʊdɪ bɔa -mɛnliɛ -tʊ.

15

Bali 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ 'kɔ?

¹ "Bɛ -sru ɛn an 'lɛbo "fɔ wɪ -dan 'yɪ "nyian laji. An Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli 'yɪ. Bali o 'pla 'nan -wɛɛ 'wɪ "nɛn "nyranman -kɔɔnman 'trɛdanɔn lɛ. -A -tʊ 'yee vɛ -kɔɔnman, "bɛ -sru -e -a -tʊ 'e 'yee vɛ -kɔɔn. Bali -le nyran -blɪdɪ -nyranman 'leda nɛn zɪɛ.

² ɛn an fɛ -tʊ nɛn e ya "le jemie -le 'wɪ 'zʊ bɛ -a 'yɪ "nyian. 'Pian e ya 'e siadɪ "da, ɛn 'tɛ a "va. ɛn "nyian bɛ, an minnun 'yɪ. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnlɛa -wi nɛn waa min yiba drɛ bɛ -a wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnlɛa -a min yiba 'bɔ 'wlu dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'o man dɪ, ɛn -wɛɛ 'ka "nyian -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn 'fluba 'wɛlɛ 'tʊdʊ -tɛlɛ 'e cin da, -e 'o 'pla 'o man dɪ. O ya 'o 'tɔdɪ jemie 'bɔ da lou. Bali "dre "fɔ "davɛ nɛn e ya "le -gɔɛdɪ -le 'wɪ 'zʊ bɛ, -a -nɔn o pɛɛnɔn lɛ. ³ ɛn o "dre "nɛn Moizi nɛn Bali 'suzan 'a bɛ yaa 'pa bɛ, -a -fɔdɪ 'sia. "Dre zɪɛ e ya "nyian Bali -le 'bla 'le "dre "a. Waa -fɔa 'nan:

«Bali, yie cɪ 'kʊ 'san -a,
ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia,
'i drɛ 'wɪnun a -dandan,
ɛn o ya 'lɛbo "fɔ wɪnun -a.

Yie cɪ 'kʊ 'san -a
ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san nɛn 'yia.
-Si tɪglɪ nɛn yia -kɔɔnman minnun lɛ,
ɛn -yɛɛ cɪ -a 'kpa -a.

Yie cɪ mingɔnnɛn -a
'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn da.

⁴ -Tɪɛ 'ka 'klanman 'i 'lɔ dɪ?

ɛn -tɪɛ 'ka 'i 'tɔ -dan 've dɪ?

-A san "ka "fo "dɪ.

Kɔɔ yie cɪ 'saun 'i -tʊwli.

'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn

'o "po -sɔɔnmlan 'i 'wlu -e 'wei bɔ.

Kɔɔ o -taa -a -tɔlɛ 'nan
'wɪnun nɛn o cɪ tɪglɪ bɛ,
-nyrɛn yia dra.»

⁵ "Bɛ -sru, ɛn an Bali -pan 'kɔn 'yɪ 'e 'lɛ 'sʊdɪ laji, te -tandan yra 'e -trɔadɪ fɛnan 'saunzaun 'kpa -nan. ⁶ ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, an o 'sɔravli 'yɪ bɔlanan -tandan zɪɛ -a -ji. -Wɛɛ "ta -daa 'wɪ "nɛn "tʊdʊ 'sɔravli -kɔɔnlɛ 'trɛda 'nɔn lɛ 'gʊ. Sɔ 'fuvu 'yɪrɪyɪ nɛn 'e wɔdɪ o da, ɛn -tɪɛn 'kɔlɛ nɛn e ya -siga -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e 'tɔdɪ o kugu da. ⁷ -A -nan nɛn fɛnun sinjɛn nɛn Bali 'lɛ

bε, -a -tv -siga 'kulenennun -nən Bali -le 'pasianən 'səravli 'bɔ lε. Yaa -nən o pɛɛnən lε 'səravli. En 'kulenennun zɪɛ, Bali nən -a yɪɛ a "man 'li 'trilii bε, -yee nyran -blɪdɪ nən -a pɛɛnən 'ji. ⁸ 'Nun tɔɔn en Bali -le 'plɛblɛ 'lee -yee -dan -le "wɛan bε, 'tɛ -goei Bali -pan 'kən 'bɔ 'ci 'si. -Te Bali -le 'pasianən 'səravli zɪɛ wa'a tian 'cɛnlɛ 'wɪ "nən -kɔɔndɪ man 'trɛdanən lɛ dɪɛ, min -tv 'ka 'kɔlamən -e 'e -wla Bali -pan 'kən 'bɔ 'ji dɪ.

16

Bali -le 'pasianən 'səravli 'wɪ "nən kɔɔn 'trɛdanən lɛ

¹ -A -nan nən an wei 'plɛblɛ 'tv 'man. Wei zɪɛ e wɪ Bali -pan 'kən 'bɔ 'ji, en yaa 'vɪ Bali -le 'pasianən 'səravli "lɛ 'nan: «'Ka 'kɔ Bali -le nyran -blɪdɪ 'səravli "nən 'kulenennun -ji 'labɛ -a -sran 'trɛda.»

² Bali -le 'pasiazan tɛdɛ -kɔ en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn 'trɛda. -A -nan nən mlɔnnun -sɛn minnən nən -wɪ 'tɔ 'crɛn plɔ a o man en 'o "pɔ -sɔɔnmlan -wɪ zɪɛ -a min yiba 'wɪ -e 'o bɔ bε o man. Mlɔnnun zɪɛ o ya "wɪdɪ 'kpa en o ya "nyian 'o 'lɛ 'sidɪ.

³ "Bɛ -sru en -a "flizan 'kɔ, e 'yee vɛ -wun sɔɔn jemie -va. Jemie zɪɛ e 'nyin "lɛ 'nan min -kadɪ nyɛn -le 'wɪ 'zv. -A -nan nən fɛnun pɛɛnən nən "va te o yɪɛ a "man "bɛ, o kaa.

⁴ "Bɛ -sru -a yaagazan 'kɔ, en e 'yee vɛ -wun sɔɔn 'yi banun 'lee 'yi kunun va. -A -nan nən o pɛɛnən lila nyɛn -a.

⁵ En Bali -le 'pasiazan nən -te e 'wɪ 'vɪ 'yi lɛ yaa dra bε, maan wei 'man. Yaa 'vɪ 'nan:

«Bali, yɪɛ cɪ Bali -a,
en i ya -nan 'li 'e 'cɛn,
en yɪɛ cɪ 'saun.

'Yie 'wɪ "nən -kɔɔndɪ minnən lɛ bε,
e ya 'e 'nɔan da.

⁶ Kɔɔ o 'yie minnən tɛɛ
en wei 'le 'wei vɪnɔn tɛɛ,
-yee "wɛan o tɛɛ nən yia 'wɔ bε,
yia drɛ 'e nɔan da.»

⁷ En an wei -tv 'man, e 'si Bali -pan "davɛ va zia. Wei zɪɛ e 'nan:

«'Kɔ "tɪ Bali,
yɪɛ cɪ 'kɔ 'san -a,
en yɪɛ cɪ 'plɛblɛ pɛɛnən 'san -a,

en 'yie tin -tɛdɪ min da bε,
'wɪ 'kpa, e ya 'e 'nɔan da.»

⁸ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan sinjɛzan -kɔ, en e 'yee 'kulenən -wun sɔɔn yidɛ da. 'Nun tɔɔn Bali 'plɛblɛ 'nən yidɛ lɛ 'nan -yee 'bidɪ 'e minnən 'tɛ 'blɪ. ⁹ -A -nan nən yidɛ 'bidɪ 'sia 'kpa 'plɛblɛ, en e minnən 'tɛ 'blɪdɪ 'sia. Bali 'bɔ nən -yɛɛ cɪ 'wɪ "nən -kɔɔnnan minnən lɛ 'e 'bɔ 'a bε, waa "srɔndɪ 'sia, 'pian wa'a 'silɛ 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'o Bali 'tɔ -dan vɪ dɪ.

¹⁰ "Bɛ -sru Bali -le 'pasiazan 'sooluzan 'kɔ, en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn -wɪ nən waa min yiba drɛ bε -yee mingɔnnən pɛin -da. 'Nun tɔɔn klun -trɔa -wɪ 'bɔ 'le mingɔnnən trɛda "fo. En minnən 'o yra yɪdɪ 'sia 'wɪdɪ te o 'shɛ wɔɔman 'o nɛn man. ¹¹ Mlɔnnun nən o -sɛn o man bε, 'lee yra nən o cɪ -a yɪnən -wɪdɪ "bɛ -yee "wɛan o Bali nən laji lou "bɛ -a "srɔndɪ 'sia. 'Pian wa'a 'o 'pɛ 'silɛ 'o drɛ wɪ -wɪdɪnən -sru "dɪ.

¹² "Bɛ -sru en Bali -le 'pasiazan 'shɛɛdɔzan -kɔ, en e 'yee 'kulenən 'wun sɔɔn 'yi -dan nən waa laabo Efra bε -a da. 'Nun tɔɔn 'yi zɪɛ 'e bee 'ji, 'nan -e mingɔnnennun nən o "sia yidɛ wɪuan "nan 'zia bε -wee -si 'e 'lɛ 'sɔ. ¹³ En an fɛ -wɪdɪ yaaga 'yɪ. O ya "lɛ 'nan yolunən -le 'wɪ 'zv. -A -tv 'bɔla -mlɛngan -dan 'lɛ, en -a -tv 'bɔla -wɪ nən waa min yiba drɛ bε -a 'lɛ, en -a -tv 'bɔla min nən e 'wɪ -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnən bε -a 'lɛ. ¹⁴ -Yɔ -wɪdɪnən nən o 'lɛbo "fɔ wɪnən dra bε o 'bɔ nən. O yaaga zɪɛ o -kɔ 'trɛda mingɔnnennun cɪn yidɛ 'nan -e 'o 'man wɔɔ -kuli -tandɪ da. -Kuli zɪɛ waa -taan Bali man, yɪ -dan nən 'plɛblɛ pɛɛnən 'san Bali -a 'pla bε -a da.

¹⁵ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ nən Minsan -a 'vɪ bε -a da. Yaa 'vɪ 'nan: «'Mɛn -tadɪ dra kligli. E dra "lɛ crɪnzən -le vɛ 'zv, ma'an yɪ paa dɪ. Min nən -a yɪɛ 'fɔ "man en 'e 'man wɔɔ bε, Bali -le -fɛa a -a san man. 'Pian min nən ya'a 'e 'man wɔɔlɛ dɪɛ, an bɔa "man 'e plɔdɪ, -e 'yra 'e san -tɛ min pɛɛnən yɪɛ man.»

¹⁶ -Yɔ -wɪdɪ yaaga zɪɛ o 'trɛda mingɔnnennun cɪn 'yɪ fɛnan nən waa laabo Ebre wei -ji «Armajɛdɔn» bε -a -nan.

17 "Bε -sru εν Bali -le 'pasiazan 'sɔravlizan 'kɔ, εν e 'yee 'kulenen 'wun sɔɔn fɛnan 'wein nen labli 'lee 'trɛ yei "bε -a va. 'Nun tɔɔn an wei 'pleble 'tɔ 'man Bali -pan 'kuin. Wei zɪε e 'si Bali -le mingɔnnen pɛin -va zia, εν yaa 'vɪ 'nan: «'Bε nen 'gɔε, e -nyan "mɛn "fo!» 18 Εν laa 'e 'wlei -wlei -fɔdɪ 'sia, εν laa -paan -klundɪ 'sia, εν 'trɛ 'nyɔɔndɪ 'sia 'kpa 'pleble. Zɪ Bali blamin sɔɔnla 'li 'trɛda bε, -a sɔman 'trɛ 'ka tian 'nyɔɔnlɛ dɪ. 19 Babilɔn 'fla -dan bε, e cɛɛn 'e cin man yaaga. Εν 'fla pɛɛnɔn nen 'trɛda bε, o -nan -nyan. Bali 'yee nyran -blɪdɪ -ci kɔɔn Babilɔn lɛ 'pleble, kɔɔ 'wɪ 'wɪdɪnɪn nen yaa drɛ bε, -a -cin 'ka 'sanlɛ "ji "dɪ. 20 'Yi yei 'trɛnɪn pɛɛnɔn saan, εν pɔn -tɔ 'ka "nyian yɪlɛ 'trɛda dɪ. 21 Εν lalo 'wɪlɛ -dandan -srandɪ 'sia 'trɛda. -A 'wɪlɛnɪn cibɛn a -wɪdɪ. -A -tɔ -kɔlaman e bɔa kilo -fuba 'soolu. Lalo nen e cɪ -srannan -wɪdɪ zɪε, -yee "wɛan minnɪn Bali "srɔndɪ 'sia.

17

-Kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan -le 'wɪ

1 "Bε -sru εν Bali -le 'pasianɔn 'sɔravli "nɛn 'kulennɪnɪn a -wɪɔ "bε, -a -tɔ -ta 'wɪ tin 'balɛ 'mɛn. E 'nan: «'Wɪ nen e -taa "bɔlɛ Babilɔn man bε, 'i 'ta -e 'an -kɔɔn 'yɪlɛ! 'Fla zɪε e ya 'e 'tɔdɪ 'yɪ -dandannɪn "srɔn, εν e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a. 2 Mingɔnnɛnɪn pɛɛnɔn nen 'trɛda bε, o -fɔ -a -sru. -Yee -kɔnnɛn -wɛɛdɪ 'bɔ zɪε e 'trɛda minnɪn pɛɛnɔn 'sianan, εν 'o 'fli -nɔn -yrɛ.»

3 E drɛ 'mɛn "le 'nan nyrin -tɛnan nen an cɪ. Εν Bali -le 'pasiazan zɪε e -kɔ 'maan "bui "da. An lɪmɔn -tɔ 'yɪ fɛ zɪε -a -nan. E ya 'e -nyrandɪ -wi 'tɛndɛn 'tɔ da. -Wi zɪε -a -wulo a 'sɔravli, εν -a 'bei a -fu. 'Tɔnɪn nen e ya Bali sɛɛ wɔdɪ -a bε, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ -wi 'bɔ man. 4 Εν sɔ 'tɛndɛn nen -a 'flɛ a bε -a 'bɔ nen lɪ zɪ -a da. Min -dandannɪn da sɔ nen. -Siga 'lee fɛnɪn nen -a 'flɛ a bε, e lɪ zɪε -a man 'si 'e pɛɛnɔn. Εν -siga 'kulenen a -yrɔ. 'Wɪ 'wɪdɪnɪn nen yaa drɛ -kɔnnɛn -wɛɛdɪ -a bε e ya 'e fadɪ 'kulenen zɪε -a.

5 'Wɪ 'tɔ nen -a -ci a 'e yɔɔdɪ bε, e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ lɪ zɪε -a nyɛnbɔn da. E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

Mɛɛn cɪ Babilɔn -dan a.

Mɛɛn cɪ -kɔnnɛn -wɛɛnɔn pɛɛnɔn "bɔ "a.

Εν mɛɛn cɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn "bɔ "a.

6 An lɪ zɪε -a 'yɪ Bali -le minnɪn nen e o tɛɛ bε o nyɛn mlɪnnan, 'lee Zozi -srunɔn nen e o tɛɛ bε o nyɛn mlɪnnan. Εν yaa -tɛdɪ 'sia "le -wɛn -le 'wɪ 'zɔ. 'Wɪ zɪε yaan 'lɛbɔ "fɔ 'e cɪla "da.

7 -A -nan nen Bali -le 'pasiazan zɪε, e 'nan 'mɛn 'nan: «-Mɛ "le "wɛan 'i 'lɛbɔ "fɔ? Lɪ nen yia 'yɪ 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pian an -taa -a -ci vɪlɛ 'yɪlɛ. Εν -wi nen -a -wulo a 'sɔravli, εν -a 'bei a -fu tɛ lɪ 'bɔ a 'e -nyrandɪ "da 'labɛ, e ya 'wɪ yɔɔdɪ -tɔ -a, 'pian an -taa -a -ci vɪlɛ 'yɪlɛ. 8 -Wi nen i 'sia -a yɪnan 'gɔε, 'li tɛ e ya, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪ. Yi -tɔ bɔa "bε, -wi zɪε e bɔala -klu nen -a 'leda "ka "dɪε -a ji, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. Tɔ zɪε -a man bε, minnɪn nen Bali 'ka o 'tɔ 'crɛn -tɛlɛ 'yee min 'beli 'fluba 'ji 'vaa εν e 'trɛ drɛ dɪε, -wi zɪε -a yɪdɪ o 'lɛbɔ -fɔa. Kɔɔ -wi zɪε, 'li tɛ e ya, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪ.

9 'Wɪ 'tɔdɪ -a nen min -kɔlaman 'wɪ zɪε -a -ci mandɪ -a.

-A -wulo 'sɔravli "nɛn yia 'yɪ 'labɛ, pɔn 'sɔravli "nɛn lɪ 'bɔ cɪ 'e -nyrandɪ "da "bε -nyɛn. Pɔnnɪn zɪε o ya "le mingɔnnɛn 'sɔravli "le 'wɪ 'zɔ. 10 Mingɔnnɛnɪn zɪε o 'soolu yɪlɛ 'ka "nyian "man "dɪ. 'Pian -a -tɔ a mingɔnnɛn -blɪnɔn cɛɛgɔ yɪ -a, εν -a -tɔ 'ka tian 'talɛ dɪ. -Tɛ e -ta bε, ya'a mingɔnnɛn -ble tɔ "kaga 'wɪ dɪ. 11 -Wi 'bɔ nen, e ya 'li, 'pian 'bɛ nen 'gɔε e "ka "nyian dɪε, -yɛɛ -taa "mingɔnnɛn 'sɔrazan 'a, -e Bali 'e -nan -nyan "fo. -Wi zɪε e ya "nyian mingɔnnɛn 'sɔravlinɔn 'bɔ 'va.

12 'Bei 'fu nen yia 'yɪ bε, mingɔnnɛn -fu nen waa. 'Pian wa'a tian mingɔnnɛn -blɪdɪ 'silɛa dɪ. Bali -taa -a -si -nɔnlɛ -wɪlɛ 'nan 'o mingɔnnɛn -blɪ 'o 'vale -wi bε waa tɔ "wɛnnɛn 'a. E bɔa 'lɛrɪ -tɔ. 13 Mingɔnnɛnɪn zɪε 'wɪ -tɔwɪlɪ "cin a o pɛɛnɔn 'ji. O 'wee -kɔladɪ 'lee 'wee 'pleble 'pa -wi zɪε -yee vɛ da. 14 Εν o -kɔ -kuli -tɔlɛ Bali -le 'bla man. 'Pian Bali -le 'bla o klɪ, kɔɔ

-yee ci minsannun da Minsan -a, en -yee ci mingonnennun da mingonnen -a. Minnun nen Bali -le 'bla o laabu en e o 'si 'va 'yee ve -a be, -wee -taa mingonnennun 'klile 'o 'vale Bali -le 'bla 'a.»

¹⁵ "Be -sru en Bali -le 'pasiazan zie, yaa 'vi 'men "nyian 'nan: «I 'yi -dandannun 'yi, te -konnen pennen -weezan a 'e -nyrandi -a "srøn. 'Yinun zie -wee ci "le 'legløn pennen 'ji minnun -le 'wi 'zv, 'lee minnun nen o wei -tudv pennen -foa "be -wee 'wi 'zv.

¹⁶ En 'bei 'fu nen yia 'yi be, 'o 'vale -wi -a, o -taa 'nanle -konnen pennen -weezan 'bo man. O -taa fe pennen "koolε "man -e 'o 'tvi 'e plvdi. O -taa li 'bo 'blile, -e 'o -nyranman 'te 'bli. -A fe -tv 'ka 'fo "fo "di. ¹⁷ 'Wi pennen nen o -taa -a drele be, Bali 'bo 'be 'cin -toa "o ji, 'nan -e 'wi nen yaa 'pla 'e 'cen be 'e 'le soa.

¹⁸ En lumøn nen yia 'yi be, Babiløn 'fla -dan 'bo nen. -Yee 'trēda mingonnennun pennen "paala.»

18

-Konnen pennen -weezan -nan -nyan

wi

¹ "Be -sru en an Bali -le 'pasiazan pee 'yi, te e ya 'sinan laji. E ya 'pleble 'kpa, en -yee 'te 'san 'trēda 'si "fo. ² E paan 'kpa 'pleble -a vidi -a 'nan:

«Babiløn -nan -nyan.

Babiløn 'fla -dan be,

-a -nan -nyan.

E dre -yv -wliidunun fla -a.

-Yv -wliidi 'to 'tudv pennen -nyēanla 'nan nun.

"Loman 'to 'tudv pennen nen o 'ka 'saun Bali 'le di,

en minnun 'ka o ye "yi "die,

o ya -nan nun.

[-Wi -tudv pennen nen

o 'ka 'saun Bali 'le di,

en minnun 'ka o ye "yi "die,

o ya -nan nun.]

³ 'Legløn pennen 'ji minnun

Babiløn 'fla 'le -wen mlin 'e 'ciila "da.

-Yee ci 'nan

e o pennen wee 'konnen -a.

En "nyian be

'trēda mingonnennun -fo -a -sru,

en o 'wi 'wliidi "tvwli zie -a dre.

En 'fle 'tannøn nen 'trēda be,

o dre fenøn 'a,

Babiløn 'fla yife a "kaga "le "wean.»

⁴ "Be -sru en an wei pee 'man laji.

Wei zie yaa 'vi 'nan:

«'Men minnun,

'ka 'si Babiløn 'fla!

'Ka 'si 'nan nun,

-e -yee 'wi 'wliidi 'e vile e baa 'ka man

di,

"təgə 'wi nen e -taa "bale "man "be,

e 'bo 'ka man.

⁵ 'Fla zie -yee 'wi 'wliidi a "kaga,

e bo labli man.

-Yee 'wi 'wliidunun 'bo zie

-a -cin -trōa Bali ji.

⁶ 'Winun nen yaa dre minnun le be,

'men 'pasianøn "o "dra "nyian -yee "le.

Waa 'leji bōala 'e 'pa -a "fli.

'Kulenen nen e 'wi 'wliidi 'fa 'a

en yaa -nøn minnun le be,

waa faa 'e 'pa -a "fli

-e 'o -nøn -yee "le.

⁷ 'Fla zie,

zi 'e 'to 'widi 'yi "yi

en e fe yidi 'yi "yi "be,

-a da nen o 'te "paa "da,

en -a da nen waa ta dra -trōdrō.

Yaa 'vi 'e 'fli man 'nan,

e ya mingonnen -blinan,

en -konnen 'ka 'kalε 'e da di,

en 'e 'ta 'ka 'li 'dra -trōdrō "fo "di.

⁸ 'Wi nen yaa 'vi zie -yee "wean be,

'winun nen o -taa "bale "man

yi -tvwli "ce 'wlu be -nyren 'gv,

-ce bōdi a -tv,

en ta dredi -trōdrō a -tv,

en dra -tedi a -tv.

En 'te 'be -taa -a -nan -nyanle.

Kōa Minsan Bali nen e tin -te "da "be,

e ya 'pleble.»

⁹ 'Trēda mingonnennun nen o -fo -a

-sru, en -yee 'wi 'wliidi zie "o dre, en "o

fe yidi 'yi "yi "be, 'wi -taa 'nanle o man.

Tv nen o 'fla zie -a -yee 'te 'blinan be, -a -

nan nen 'wi 'nandi "siala o man. ¹⁰ 'Wi

nen e -taa "bale 'fla zie -a man be, e o -

tea "klan -a, -yee "wean wa'a -kolaman

-e 'o -pli "man "kogo di. 'Pian o -fo -

kōbli te o -paanman. Waa ve 'nan:

«Babiløn 'fla -dan,

'wi 'bo 'i man,

'wi 'bo 'i man.

Tv "wennen "ce 'wlu nen

Bali cēen 'wi "nen -kōndi man 'yi.»

11 'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, -yee "wɛan 'flɛ 'tannɔn 'wuɔdɪ "siala, kɔɔ min 'ka "nyian -wee 'flɛ 'lɔa dɪ. 12 -Wee 'flɛnɔn 'bɔ nɛn 'gʊ: -siga fɛnɔn 'lee "lala fɛnɔn, 'lee -kɔlɛnɔn nɛn o 'flɛ "mlɪan -siga da bɛ, 'lee mingɔnnɛnnɔn da sɔnɔn, 'lee yɪba "nɛn -a 'flɛ cɪ bɛ, 'lee -fɪ 'shɛ fɛnɔn, 'lee -bulalɛ fɛnɔn, 'lee -kɔlɛ 'kpagba, 13 'lee -lazɪglɔ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnɔn, 'lee rɛzɛn -wɛn, 'lee 'nyrɔn, 'lee -fari puu, 'lee fei fɛ 'wɛnɔn, 'lee trinɔn, 'lee 'blanɔn, 'lee -sɔnɔn, 'lee odronɔn, 'lee nɔannɔn.

14 Yɪba "bɛ 'wɛ "trandɪ pɛɛnɔn nɛn yaa 'yɪ "yɪ "bɛ, -a -nan -nyan. ɛn -a yɪfɛnɔn pɛɛnɔn bɛ, o 'san -yrɔ, wa'a "nyian taa "fo "dɪ.

15 'Flɛ 'tannɔn nɛn o drɛ fɛnɔn 'a Babilɔn 'fla 'le "wɛan bɛ, 'wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, e o -tɛa "klan -a, -yee "wɛan wa'a 'kɔlaman -e 'o -pli "man "kogo dɪ. 'Pian o -fo -kɔɔbli te o -wua. 16 Waa 've 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,

'wɪ 'bɔ 'i man,

'wɪ 'bɔ 'i man.

'I man a 'e 'padɪ

"nɛn mingɔnnɛnnɔn da sɔnɔn -a

'lee -siga fɛnɔn 'lee -kɔlɛnɔn nɛn

o 'flɛ "mlɪan -siga da bɛ -a.

17 ɛn tʊ "wɛnnɛn 'wɪ nɛn

Bali -a pɛɛnɔn zɪɛ -a -nan -nyan.

E bɔa 'lɛrɪ -tʊ.»

'Wɪ nɛn e -taa "bɔlɛ 'fla zɪɛ -a man bɛ, -yee "wɛan -klɔ -dandan -fɔnɔn 'lee minnɔn nɛn o "ta 'ta wo ɛn o ya -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lee minnɔn nɛn o 'nyranman "paa -klɔ 'bɔ 'jɪ bɛ, 'lee minnɔn nɛn o 'wee -blɪfɛ ye 'yɪ yɪɛ da bɛ, o pɛɛnɔn 'fʊ -kɔɔbli. 18 Zɪ 'fla zɪɛ e ya -blɪnan, ɛn waa 'tɛ -goei 'yɪ bɛ, ɛn o pɛɛnɔn -a vɪdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a 'nan: «Babilɔn 'fla -dan, 'i yra "nɛn 'fla 'ka yɪɛ 'trɛda 'li "fo "dɪ.» 19 O 'trɛ 'wɪ 'o da, te o -wua 'wɪ

'nanmandɪ -a. Waa ve 'nan:

«Babilɔn 'fla -dan,

'wɪ 'bɔ 'i man,

'wɪ 'bɔ 'i man.

Minnɔn pɛɛnɔn nɛn

'wee -klɔ -dandannɔn a 'yɪ yɪɛ da bɛ

o drɛ fɛnɔn 'a,

'i yɪfɛ a "kaga "le "wɛan.

Tʊ "wɛnnɛn "cɛ 'wɪ nɛn

Bali cɛɛn 'wɪ "nɛn -kɔɔndɪ man 'yɪɛ.

20 'Pian kaa nɛn ka cɪ laji bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Bali -le minnɔn -a bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Zozi -le 'pasianɔn 'a bɛ,

'lee kaa nɛn

ka cɪ Bali 'lewei vɪnɔn 'a bɛ,

'ka 'cɪ 'e "nran!

Kɔɔ Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan

lɛ,

'wɪ nɛn yaa drɛ 'cɛɛ bɛ -yee "wɛan.»

21 -A -nan nɛn Bali -le 'pasiazan -tʊ

nɛn e ya 'plɛblɛ 'kpa bɛ, e -kɔlɛbu -dan

'kpa 'sia ɛn yaa tʊv jemɪe -va, ɛn yaa

'vɪ 'nan:

«Zɪ Babilɔn 'fla -dan bɛ

o -taa -a tʊvɛ zɪɛ,

te wa'a "nyian -a ye 'li "fo "dɪ.

22 Wa'a "nyian "dre "fɔ "da "fɛnɔn -cin

'wɪdɪ maan

-nan 'li "fo "dɪ,

ɛn wa'a "nyian "dre maan

-nan 'li "fo "dɪ.

Wa'a bla bɔnɔn 'ye

'nan 'li "fo "dɪ,

ɛn wa'a "nyian fɛ -sɔndɪ -cin 'wɪdɪ

maan

-nan 'li "fo "dɪ.

23 Wa'a "nyian -kannɛn 'san ye

-nan 'li "fo "dɪ,

ɛn lɪ 'pa "fɛdinɔn 'ka "nyian -kɔan

-nan 'li "fo "dɪ.

Fɛ -le "wɛan nɛn 'wɪ zɪɛ e 'bɔ 'i man bɛ,

-nyrɛn 'nan:

'Yɪɛ 'flɛ 'tannɔn 'tɔ bɛ wɪ 'trɛ 'gʊɛ -a da.

'Yɪɛ -dravia wɪnɔn drɛdɪ -a nɛn

i 'trɛda minnɔn pɛɛnɔn see paa.

24 Babilɔn 'fla -dan,

yɪɛ Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ,

ɛn yɪɛ Bali -le minnɔn tɛɛ.

ɛn "nyian bɛ minnɔn pɛɛnɔn nɛn

minnɔn o tɛɛ bɛ,

yɪɛ -maan ɛn e drɛ.

'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn

Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn 'yɪɛ.»

19

Cɪ "nrandɪ -dan drɛ laji

1 "Bɛ -sru ɛn an wei -tʊ 'man laji

'plɛblɛ 'kpa. E wɪ "le 'nan min "kaga

'bɛ cɪ -a vɪnan 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ "yɪ "vɪ!

-Kaa "tɪ Bali 'bɔ

'bɛ cɪ min 'sizan 'wɪ 'jɪ -a,

'tə -dan a -yee vɛ -a,
 ɛn 'plɛblɛ pɛɛnɔn a -yee vɛ -a.
 2 -Yee tin -tɛdɪ min da a 'e 'nɔan da,
 ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ da.
 E 'wɪ "nɛn kɔɔn Babilɔn 'fla -dan nɛn
 e drɛ -kɔnnɛn pɛɛnɔn -wɛɛzan 'a bɛ -
 yrɛ.

Lɪmɔn zɪɛ -yɛɛ 'trɛda srɛ 'yee 'wɪnɪn
 nɛn
 yaa dra bɛ -a.

Bali -le 'nyranman 'panɔn nɛn
 e o tɛɛ bɛ,

-a 'tɔ 'ji nɛn Bali 'wɪ "nɛn kɔɔn -yrɛ.»

3 ɛn waa 'vɪ "nyian 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ 'yi "vɪ!

Babilɔn 'fla -dan zɪɛ,

e ya 'tɛ 'blɪnan.

-A 'tɛ -koei wuanla 'li 'trilii.»

4 -A -nan nɛn min cejenun -yɔ -tɔ
 'wlɛ sinjɛn 'lee fɛnɪn sinjɛn bɛ, o "po
 sɔɔn Bali -le mingɔnnɛn pɛɪn 'lɛ, ɛn o
 Bali 'bɔ. Waa 'vɪ 'nan:

«Amen! -Kaa Bali 'tɔ 'yi "vɪ!»

5 ɛn wei -tɔ 'si Bali -le mingɔnnɛn
 pɛɪn zɪɛ -a va zia. Wei zɪɛ yaa 'vɪ 'nan:

«'Ka pɛɛnɔn nɛn

ka cɪ Bali -le 'nyranman 'panɔn 'a bɛ,

'lee 'ka pɛɛnɔn nɛn

'ka yɪɛ "naan Bali man bɛ,

-e 'e 'sia 'nɛn "wɛnnɛn man

-e 'e bɔ min ceje da bɛ,

'ka -cee Bali 'tɔ 'yi "vɪ!»

6 "Bɛ -sru ɛn an wei -tɔ 'man "nyian.
 E wɪ 'le 'nan min "kaga 'bɛ cɪ -a vɪnan,
 ɛn e wɪ "nyian "le 'nan 'yi -dan 'bɛ cɪ
 'yrɔnan, ɛn e wɪ "nyian "le 'nan laa
 paan 'bɛ wɪ 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'nan:

«-Kaa Bali 'tɔ 'yi "vɪ!

Kɔɔ -kaa san Bali nɛn

e cɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san -a bɛ,

e mingɔnnɛn -blɪdɪ 'sia.

7 -Kaa cɪ 'e "nran!

-Kaa -paan cɪ "nran "dre "fɔdɪ -a!

-Kaa Bali 'tɔ bɔ!

Kɔɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa tɔ 'bɔ,

ɛn -a nan 'bɔ 'e man wɔv 'va.

8 O sɔ 'fuvu 'yrɪyrɪ nɛn

"tri 'ka 'ji "dɪɛ -a -nɔn -yrɛ

'nan -e 'e 'wɔ 'e da.»

Sɔ 'fuvu zɪɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ tɪglɪnɪn nɛn Bali
 -le minnɪn -a drɛ bɛ, -a -kɔɔn "manvɛ
 -a.

9 Bali -le 'pasiazan bɛ, e 'nan 'mɛn
 'nan: «'I crɛn -tɛ 'nan: Minnɪn nɛn o

o laabɔ Bali -le 'bla 'le lɪ 'pa "fɛdɪ da bɛ,
 Bali -le -fɛa a o man.» ɛn yaa -tɔ "nɛn
 "nyian 'nan: «'Wɪ zɪɛ e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, ɛn
 e 'si Bali 'bɔ 'le.»

10 'Nun tɔɔn ɛn an blula "wɪ 'nan -
 e 'an bɔ. 'Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «Te 'i
 'wɪ zɪɛ -a drɛ "fo "dɪ! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ
 an ya Bali 'suzan 'a "le 'yɪɛ 'wɪ 'zɔ. ɛn
 an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bɔvɪ Zozinɔn
 'le 'wɪ 'zɔ. -Wɛɛ cɪ 'o 'tɔdɪ 'wɪnɪn nɛn
 Zozi 'a -cɪ 'si -wlɛ "bɛ -a da.» 'Wɪnɪn
 nɛn Zozi 'a -cɪ 'si minnɪn lɛ bɛ, -yɛɛ 'ta
 -tɔa "o man ɛn o Bali 'lewei vɛ.

Min -tɔ a 'e -nyrandɪ -sɔ 'fuvu da

11 "Bɛ -sru ɛn an lablɪ 'yɪ 'e 'lɛ 'sɔdɪ te
 an -sɔ 'fuvu ye. Min nɛn -sɔ zɪɛ -a da bɛ
 waa laabo yɪɛ -trɔazan 'wɪ da, ɛn waa
 laabo "nyian 'wɪ tɪglɪ drɛzan. E tin -
 tɛa "min da 'e 'nɔan da, ɛn e -kuli -taan
 'e 'nɔan da. 12 -A yɪɛ "bia "le 'tɛ 'le 'wɪ
 'zɔ. -Siga kle "kaga "a 'e wɔdɪ -a -wulo
 -man. 'Tɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man. Min
 -tɔ 'ka 'tɔ zɪɛ -a tɔa "fo "dɪ, -te ya 'a 'silɛa
 -a 'bɔ 'tɔwli "a dɪɛ. 13 Sɔ nɛn e ya 'e 'fɔdɪ
 nyɛn -a bɛ, -a 'bɔ nɛn 'e wɔdɪ "da. O
 min 'bɔ laabo Bali wei. 14 -Kuli man
 'nɔn nɛn laji bɛ, o yra -a -sru. O ya -
 sɔ 'fuvunɪn da o pɛɛnɔn, ɛn sɔ 'fuvu
 'yrɪyrɪ nɛn "tri 'ka 'ji "dɪɛ, -a 'bɔ nɛn o
 da. 15 Sɛn nɛn -a 'lɛ a "man "bɛ, e ya -
 a 'le. -A 'bɔ a nɛn e 'wɪ "nɛn -kɔɔnman
 'lɛglɔn pɛɛnɔn lɛ. ɛn -bulalɛ "tonyrin -
 a nɛn e -va -ble o da. E o pɔlɛ "bo "le zɪ
 minnɪn rɛzɛn pɔlɛ "bo bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.
 Zɪ 'plɛblɛ pɛɛnɔn 'san Bali -le nyran -
 blɪdɪ bɔa "o man zɪɛ. 16 'Tɔ 'tɔ a 'e 'crɛn
 -tɛdɪ -yee sɔ da -a "pin "man. Waa crɛn
 -tɛ 'nan:

Mingɔnnɛnnɪn da mingɔnnɛn,

ɛn minsannɪn da Minsan.

17 "Bɛ -sru ɛn an Bali -le 'pasiazan -
 tɔ 'yɪ "nyian 'e 'tɔdɪ yɪɛ yra. E paan
 'kpa 'plɛblɛ "lomannɪn nɛn o -wi -
 ble bɛ -wlɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Bali
 fɛ -dan tɔɛn, 'ka 'ta 'ka cin yɪ "man!

18 'Ka 'ta mingɔnnɛnnɪn wi -blɪ! 'Ka
 'ta 'sounjanɪn tanɔn wi -blɪ! 'Ka 'ta
 'sounjanɪn wi -blɪ! 'Ka 'ta -sɔnɪn 'lee
 minnɪn nɛn o -sɔnɪn -fɔa "bɛ, o wi -
 blɪ! 'Ka 'ta minnɪn pɛɛnɔn wi -blɪ! -Te
 e ya nɔan -a oo, ɛn -te e 'ka nɔan -a dɪ
 oo, -te e ya min -dan a oo, ɛn -te e 'ka
 min -dan a dɪ oo, 'ka 'ta o wi -blɪ!»

19 -A -nan nen an -wi be -a 'yi, en an 'trɛda mingɔnnɛnnun 'yi o 'vale waa. O -ta 'wee 'sounjanun -a, 'nan -e o 'kuli -tan min nen 'e -nyrandi -su 'fuvu da be 'lee 'yee 'sounjanun man. 20 -Wi zɪɛ waa 'kun o 'vale min nen e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan 'e ya Bali 'lewei vɪnan be waa. 'Wluzan zɪɛ e 'lebo "fɔ winun drɛ "le zɪ -wi 'bɔ 'a 'vɪ -yrɛ "be -yee 'wɪ 'zɔ. Minnun nen -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn plɔ a o man en 'o "po -sɔɔnmlan -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ be, 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a nen e o man 'yi. O -wi 'lee 'wluzan zɪɛ o tuv 'tɛ -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ be -a va te o yiɛ a "man. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ en -kɔlɛ nen e 'lɛ "sia be e ya "va. 21 Min nen -su da be e o -nyranman tɛɛ sɛn nen -a 'le be -a. En "lomannun -ta 'kanɛ minnun zɪɛ o wi -a.

20

Zozi Crizi -mlɛngan -fɔ -pv 'kuin lɛ -kpi tv (1.000)

1 "Bɛ -sru en an Bali -le 'pasiazan 'yi te e ya 'sinan laji. -Klu nen -a 'leda "ka "dɪɛ, -a -lagle 'wɪɛ a -yrɔ, en -bulalɛ baa a -yrɔ "nyian. 2 E -mlɛngan be -a 'kun, en yaa yrɪ 'nan 'e 'fɔla baa da lɛ -kpi tv. -Mɛn nen e blamin see paa 'li be, -a 'bɔ nen. Waa laabo Bali 'nanmanzan, en waa laabo "nyian Satan. 3 Yaa tuv -klu nen -a 'leda "ka "dɪɛ -a ji. Yaa -fɔ -ji "da, en yaa -kɔnnɛn 'pla. Yaa drɛ zɪɛ 'nan -e -mlɛngan 'e vɪɛ 'e 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji minnun see "paa "nyian dɪ. E -fo -nan zɪɛ -trilii -e lɛ -kpi tv (1.000) 'e 'ciɪ. -Te lɛ -kpi tv ciɪ be, -e 'o "flu tv "wɛnnɛn 'wlu.

4 "Bɛ -sru en an mingɔnnɛn pɛinnun 'yi. Minnun nen 'o -nyrandi pɛinnun zɪɛ -a da be, Bali 'plɛblɛ 'nɔn -wɪɛ 'nan 'o minnun -le tin 'ba. Minnun nen o -tɔ 'winun nen Zozi 'a -ci 'si -wɪɛ "be -a da, en o -tɔ Bali -le 'wɪ -sru "be o 'bɔ nen. Minnun zɪɛ -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnɛa -wi zɪɛ -a wlu -e 'o bɔ dɪ, en -wɛɛ 'ka 'o "po -sɔɔnɛa -wi zɪɛ -a min yiba 'wlu -e 'o bɔ dɪ. En "nyian -wɛɛ 'ka -wi 'bɔ 'tɔ 'crɛn plɔ 'palɛa 'o nyɛnɔn da dɪ, en wa'a 'palɛa "nyian 'o 'pɛ -da dɪ. -Wɛɛ wluan -kanɔn 'va, en -wɛɛ mingɔnnɛn blɪ 'o 'vale Crizi a lɛ -kpi tv 'bɔ 'wlu. 5 'Pian

min -kadɪ -mienun be wa'a 'wunɛa -kanɔn 'va dɪ. O -fɔ zɪɛ -trilii en lɛ -kpi tv be e -nyan.

Zɪ wluandi -kanɔn 'va tɛdɛ drɛ zɪɛ. 6 Minnun nen wluandi -kanɔn 'va tɛdɛ zɪɛ e drɛ 'wee vɛ -a be, Bali -le -fɛa a o man. -Wɛɛ cɪ Bali -le minnun -a. Wa'a 'ka "flizan 'wo dɪ. -Wɛɛ -kɔan Bali 'lee Crizi -pannɔn 'a, en -wɛɛ mingɔnnɛn ble 'o 'vale Crizi -a lɛ -kpi -tɔwɪ 'bɔ 'wlu.

7 Lɛ -kpi tv zɪɛ -te e -nyan be, o "sia Satan man, 8 -e 'e 'kɔ 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan. E -ko 'trɛda 'lɛglɔnnun see "paalɛ 'nan 'o 'tɛ 'e cin da -e 'o 'kɔ -kuli man. 'Lɛglɔnnun zɪɛ o o laabo Go, en o o laabo "nyian Mago. -A -ji minnun a "kaga "le jemie man nyɛn -le 'wɪ 'zɔ. 9 O fuila "man 'trɛda 'nan -e 'o 'kɔ minnun nen o cɪ Bali -le vɛ -a be o fla si -fɔ. 'Fla zɪɛ Bali -a ye "yi. -A -nan nen 'tɛ -dan 'si laji en e minnun nen Satan o cin 'yi be o -nan -nyan "fo. 10 "Bɛ -sru en Bali 'nanmanzan nen e minnun see paa be, waa tuv 'tɛ -dan nen -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ be -a va. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ en -kɔlɛ nen e 'lɛ "sia be e ya "va. 'Tɛ zɪɛ -a va nen -wi 'lee min nen e 'wlu -sɛan te yaa ve 'nan e ya Bali 'lewei vɪnan be o o tuv. Fɛ zɪɛ -a -nan nen o -fo 'o yra yɪnan bodrun funnin 'lɛ 'fu 'lɛ man.

Bali yi -tv 'pla 'nan -e 'e 'trɛdanɔn pɛɛnɔn 'le 'wɪ tin 'ba

11 "Bɛ -sru en an mingɔnnɛn pɛin 'fuvu -dan 'yi, te Bali a 'e -nyrandi "da. En Bali 'bɔ 'lɛ be an 'trɛ 'lee labli 'yi te o -ko 'sandɪ -a. Wa'a "nyian o yɪɛ 'li "fo "dɪ. 12 'Nun tɔɔn en minnun nen o -kaa be an o yɪdɪ 'sia. -E 'e 'sia 'nen "wɛnnɛn man, -e 'e bɔ min ceje da be, an o pɛɛnɔn 'yi 'o 'tɔdɪ lou Bali -le mingɔnnɛn pɛin 'bɔ 'lɛ. En 'flubanun nen o drɛ winun a 'e 'crɛn -tɛdɪ -ji be, Bali -a 'lɛ sɔv. "Bɛ -sru en Bali 'fluba pee 'lɛ 'sɔ, min 'beli 'fluba be -nyɛn. Minnun zɪɛ o drɛ winun nen 'e 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'ji be, -a da nen Bali tin -tɛ o da. 13 Minnun nen o kaa jemie -va be, jemie o bɔɔla bei. Minnun nen o kaa, en o ya -ka 'lɔ be, -ka o bɔɔla 'ji. En minnun nen o kaa, o ya -yremo fla be, -yremo fla o bɔɔla 'ji. 'Winun nen

o pɛɛnɔn 'tɔvɔ -a drɛ bɛ, -a da nɛn Bali tin -tɛ o da. ¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Bali fɛ 'bɔ nɛn waa laabo -ka bɛ 'lee fɛ nɛn waa laabo -yremo fla bɛ o tuv 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yi 'le 'wɪ 'zɔ bɛ -a va. 'Tɛ zɪɛ -a va nɛn min -ka "flizan wo. ¹⁵ Min oo min nɛn -a 'tɔ 'ka yɪɛ 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le min 'beli 'fluba zɪɛ -a -ji dɪɛ, 'tɛ zɪɛ -a va nɛn waa tuv.

21

Bali 'trɛ -trɛ 'lee labli -trɛ drɛ

¹ "Bɛ -sru ɛn an 'trɛ -trɛ 'lee labli -trɛ 'yɪ. 'Trɛ tɛdɛ 'lee labli tɛdɛ bɛ, "wee "nan -nyan, ɛn jemie -nan -nyan "nyian. ² ɛn an Bali -le 'fla 'saun 'yɪ 'sinan Bali "srɔn "laji te e -taa. Zeruzalɛm -trɛ bɛ -nyrɛn. -A man 'e drɛdɪ fɛnyian "le zɪ lɪmɔn 'e 'man dra fɛnyian te e ya 'e bɔɛ -pɛnnan 'nan -e 'o cin 'pa bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ³ ɛn an wei 'plɛblɛ 'tɔ 'man. Wei zɪɛ e 'si Bali -le mingɔnnɛn pɛin zɪɛ -a va zia. Yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! Fɛnan nɛn Bali -nyɛanla bɛ, 'bɛ nɛn 'gɔvɛ e ya minnun yɛi. E -fo o va, ɛn o -kɔan -yɛɛ minnun -a. Bali 'bɔ -nyɛanla o va ɛn e -kɔan -wee Bali -a. ⁴ Bali 'bɔ 'bɛ -taa "o yɪɛ 'yi bɔvɛ. -Kadɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, ɛn -cɛ 'ka "nyian bɔa min da dɪ, ɛn -wuɔdɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ, ɛn 'wɪ 'nanmandɪ 'ka "nyian kɔan min man dɪ. Kɔɔ 'wɪnɪn nɛn e dra 'e tɛdɛ bɛ, 'bɛ yɪ -ka.»

⁵ -A -nan nɛn Bali nɛn 'e -nyrandɪ mingɔnnɛn pɛin -da bɛ, yaa 'vɪ 'nan: «"Ka 'yɪɔ! An fɛ pɛɛnɔn dra 'e -trɛ.» ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I crɛn -tɛ! Kɔɔ 'wɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ e ya "le min 'e yɪ -tɛra "da, ɛn e ya 'wɪ tɪglɪ 'a.»

⁶ ɛn e 'nan "nyian 'mɛn 'nan: «An cɛɛn -a drɛdɪ man. Mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn pou sianan "a, ɛn mɛɛn cɪ 'wɪ pɛɛnɔn 'le 'srannan "a. Min nɛn 'yi dra -a -tɛa "bɛ, an -taa 'yi 'nɔnɛ -yrɛ. Maan -nɔan -yrɛ 'yi nɛn e 'belidɪ -nɔan -yrɛ "bɛ -a ba ji. Maan -nɔan -yrɛ 'e "tun, ma'an fɛ -tɔ sia -yrɔ "fo "dɪ. ⁷ Min nɛn e 'bɔla -a 'le 'srannan "bɛ, -a san lɛ nɛn an "yɪ zɪɛ -a dra. Mɛɛn -kɔan -yɛɛ Bali -a, ɛn e -kɔan 'mɛn 'nɛn 'a. ⁸ 'Pian minnun nɛn o klan 'an -sru 'ta wɔdɪ lɔ bɛ, 'lee minnun nɛn -wee yɪ -tɛradɪ

'an da 'le 'tɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ 'pa 'nyranman -a bɛ, 'lee minnun nɛn o drɛ min -tɛnɔn 'a bɛ, 'lee minnun nɛn o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, 'lee minnun nɛn o 'bui 'fɔ bɛ, 'lee minnun nɛn o -yɔnɪn -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o 'wɪ 'sɛn bɛ, 'tɛ -dan nɛn -a ta a "le 'yi "le 'wɪ 'zɔ bɛ -a va nɛn Bali 'wɪ "nɛn -kɔanman -wɛɛ. 'Tɛ zɪɛ e ya -wɪdɪ ɛn -kɔɛ nɛn e 'lɛ "sia bɛ e ya "va. -Yɛɛ cɪ -wee -kadɪ "flizan 'a.»

Zeruzalɛm -trɛ -kɔan 'kɔ?

⁹ "Bɛ -sru ɛn Bali -le 'pasiazan -tɔ -ta 'an 'va. Bali -le 'pasianɔn 'sɔravɪ "nɛn 'wɪ "nɛn -kɔan "vɛ -nyranman a -wɔlɔ 'kulɛnɛn 'sɔravɪ "ji bɛ, o vazan -tɔ nɛn. ɛn e 'nan 'mɛn 'nan: «'I -ta -e 'an lɪmɔn nɛn e -taa "drɛɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, -a -kɔan 'yɪɛ.»

¹⁰ E drɛ 'mɛn "le 'nan nyrin -tɛnan nɛn an cɪ. ɛn Bali -le 'pasiazan -kɔ 'maan pɔn loulou 'kpa -tɔ -win -ji. ɛn e Bali -le 'fla 'saun bɛ -a kɔan 'mɛn. Zeruzalɛm 'bɛ cɪ 'sinan Bali "srɔn "laji ɛn e ya -tanan. ¹¹ Bali -le 'tɛ 'san a "da 'e 'sɛndɪ. 'Fla 'bɔ "bia "le 'nan -kɔɛ fɛnyian -tɔ nɛn -a 'flɛ a 'kpa tɪglɪ bɛ -yɛɛ 'wɪ 'zɔ. ¹² 'Fla zɪɛ e ya 'e 'si -fɔdɪ -klɔn loulou 'kpa -a. ɛn -kpɛin "a -klɔn 'bɔ man -fuda 'fili. Bali -le 'pasianɔn a o -tɔdɪ -tɔvɔ -kpɛin "fuda "fli 'bɔ 'lɛ "nɛn 'e pɛɛnɔn. Izraɛl kunnin -wulo -fuda "fli "bɛ, 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ -kpɛinnun 'bɔ man -tɔvɔ 'e pɛɛnɔn. ¹³ -Kpɛin yaaga a yidɛ wɪuan "nan 'zia, ɛn -a yaaga a yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda lou 'zia, ɛn -a yaaga a 'trɛda "tre 'zia. ¹⁴ 'Fla 'bɔ man -klɔn bɛ e ya 'e -trɔadɪ -kɔɛ -tɔvɔ -fuda 'fili "da. -Kɔɛnɪn zɪɛ o man bɛ Bali -le 'bla 'le 'pasianɔn 'fuda 'fili 'bɔ 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdɪ "man "tɔvɔ 'e pɛɛnɔn.

¹⁵ Bali -le 'pasiazan 'bɔ nɛn e cɪ 'wɪ tin 'banan 'mɛn bɛ, fɛ -sunzun drɛ vɛ a -yrɔ. E ya -siga -a. -A 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa 'fla 'bɔ 'sunzun drɛɛ, ɛn -a 'bɔ 'a nɛn e "ta -daa -klɔn 'bɔ 'lee -kpɛinnun -sunzun drɛɛ. ¹⁶ 'Fla 'bɔ 'pɛ sinjɛn bɛ, e bɔa 'e cin man 'sɛzɛ. Zɪ yaa -sunzun drɛ bɛ, -a loulou "da 'lee -a -pɛ sinjɛn 'bɔ bɛ e ya stad -kpi fuda "fli. (Kilo 2.500) ¹⁷ ɛn e 'fla 'bɔ 'sunzun drɛ

'e loulou "da, 'bε a kude -yaa tv -fuba sinjen 'wle sinjen. (-Menlie 35) ¹⁸ Fla 'bɔ man -klɔn bε e ya 'e dɾedi -kɔle fenyian -tv nɛn -a 'fle a 'kpa tɪglɪ bε -a. En 'fla 'bɔ bε e ya 'e 'tɔdi -siga 'tɛnden tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega 'kpa bε -yee 'wɪ 'zɔ. ¹⁹ -Kɔle -fuda "fli "nɛn o -klɔn 'bɔ 'pɔ -fɔ "da "bε, o man a 'e 'padɪ -kɔle fenyian fenyian nɛn -a 'fle a 'kpa tɪglɪ bε -a. -A tɛde a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Yaspe bε -a, en -a "flizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Safi bε -a, en -a yaagazan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Kalzedo bε -a, en -a sinjenzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Emero bε -a, ²⁰ en -a 'sooluzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Sadoni bε -a, en -a 'shɛɛdɔzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Sadoan bε -a, en -a 'sɔravlizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Crizoli bε -a, en -a 'sɔrazan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Beri bε -a, en -a 'sɔrasienzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Topaze bε -a, en -a -fuzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Crizopla bε -a, en -a -fuda -tvzan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Yasɛn bε -a, en -a -fuda "flizan a 'e dɾedi -kɔle nɛn waa laabo Ameti bε -a. ²¹ -Kpɛin "fuda 'fili 'bɔ bε o ya 'o dɾedi -kɔle fenyian -tv nɛn -a 'fle "mlian -siga da bε -a. -Kɔle -tv "fo "a nɛn -kpɛin "tv a 'e dɾedi. En -si nɛn 'fla 'bɔ yei "bε, e ya 'e dɾedi -siga 'tɛnden tɪglɪ 'a. E "bia "le -niannun nɛn e ya "segasega bε -yee 'wɪ 'zɔ.

²² Ma'an Bali -pan 'kɔn yɪle 'fla 'bɔ da "fo "di. Kɔɔ Minsan Bali nɛn 'plɛble pɛɛnɔn 'san Bali -a bε, -yɛɛ cɪ -nan "le Bali -pan 'kɔn 'le 'wɪ 'zɔ, 'o 'vale 'yee 'bla 'a. ²³ Fla 'bɔ zɪe e 'ka 'nan yide 'san 'lee mlɛn -san nɛn 'o 'ta dɾe 'wein di. Kɔɔ Bali -le 'tɛ 'san 'bε ta dra 'wein, en Bali -le 'bla 'bε cɪ -yee -kannɛn -a. ²⁴ Fla 'bɔ san 'bε 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji minnun man dra 'wein. En 'trɛda mingɔnnɛnnun -ko 'o yɪfenun -a -nan nun. ²⁵ Fla 'bɔ man -kpɛinnun bε, o -fo 'o 'le "sɔvɔdi tv pɛɛnɔn man, kɔɔ -pei 'ka 'taan -nan nun di. ²⁶ Minnun -ko fenun fenyian 'lee 'o yɪfenun pɛɛnɔn 'a -nan nun. ²⁷ Pian fɛ nɛn e ya 'e "tri "tɔdi Bali 'le bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. En min nɛn e 'wɪ 'wɪdi "dra bε,

ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. En min nɛn e 'wɪ -sɛan "bε, ya'a 'ko 'nan nun "fo "di. Minnun nɛn 'o 'tɔ a 'e 'crɛn -tɛdi Bali -le min 'beli 'fluba 'ji bε -wɛɛ -ko -nan nun. Min 'beli 'fluba zɪe, Bali -le 'bla 'le vɛ nɛn.

22

¹ "Bε -sru en Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bε -a -tv 'yi nɛn e 'belidi -nɔan "min le bε -a kɔɔn 'mɛn. 'Yi zɪe e ya 'e ba -a, en e ya 'e siadi "da. E bɔala mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a en e ya "nyian Bali -le 'bla 'le vɛ -a bε -a wɪ. ² En e "yro -si nɛn 'fla 'bɔ da bε -a yei. Yibanun nɛn o 'belidi -nɔan "min le bε, o ya 'o 'tɔdi -a 'plo "fli 'bɔ da. Yibanun zɪe o baa 'e 'pa -a -fuda "fli 'le man. En mlɛn -tv -ji bε o baa 'e 'pa -a -tv. En o 'la 'bε 'belidi -nɔan 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji minnun le. ³ Fɛ -tv 'ka 'kɔan 'fla zɪe -a da, te Bali wei a 'e pladi "man "fo "di.

Mingɔnnɛn pɛin nɛn e ya Bali -le vɛ -a, en e ya Bali -le 'bla 'le vɛ -a bε, e ya 'e -trɔadi 'fla 'bɔ da, te Bali 'sunɔn Bali bɔa. ⁴ O Bali ye 'o yɪe 'a, en -a 'tɔ 'crɛn -kɔan 'e 'tɛdi o nyɛnbɔn da. ⁵ Wa'a wɛɛman 'nan -kannɛn 'san 'e 'o 'man dɾe 'wein di. En wa'a wɛɛman "nyian 'nan yide 'san 'e 'o 'man dɾe 'wein di. Kɔɔ klun 'ka 'nan di, Minsan Bali 'bε o man dra 'wein 'le "wɛan. En o mingɔnnɛn -ble 'li 'trilii le -fu 'le man.

'Wɪ tɪglɪ, Zozi -taa

⁶ "Bε -sru en Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ 'mɛn 'nan: «'Wɪnun pɛɛnɔn zɪe e ya 'wɪ tɪglɪ 'a, en e ya "le min 'e yi -tɛra "da. Minsan Bali nɛn e 'yee lei 'saun 'nɔn 'e 'lewei vɪnɔn le bε, -yɛɛ 'yee 'pasiazan 'pa 'sia 'nan -e 'e 'wɪ nɛn e -taa "dɾɛle bε -a 'sinan 'pa 'e 'sunɔn le.»

⁷ En Zozi "e 'nan: «'Ka dɾe "yi! 'An 'lɔdi 'bɔ 'kogo. 'Wɪnun nɛn o -taa "dɾɛle en o ya 'o 'crɛn -tɛdi 'fluba 'gɔe -a -ji bε, min oo min nɛn e -tɔ "da "bε, Bali -le -fɛa -a -a san man.»

⁸ 'An 'bɔ Zan, 'wɪnun pɛɛnɔn zɪe maan 'man 'an "trɔɛn "a, en maan -nan 'yi 'an yɪe 'a. Zi Bali -le 'pasiazan cɛɛn 'wɪnun pɛɛnɔn zɪe -a -nan -kɔɔndɪ man 'mɛn bε, en 'an "po sɔɔn "wɪ 'nan -e 'an bɔ. ⁹ Pian e 'nan 'mɛn 'nan: «'Te 'i 'wɪ zɪe -a dɾe "fo "di! Bali nɛn 'i bɔ! Kɔɔ

an ya Bali 'suzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ. En an ya Bali 'suzan 'a "le 'i "bʊi Zozinən nən o Bali 'lewei ve bɛ -wee 'wɪ 'zʊ. En an ya Bali 'suzan 'a "le minnun nən o ya 'o 'tɔdɪ 'wɪnʊn nən 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ -a da bɛ -wee 'wɪ 'zʊ.»

10 En yaa -tɔ "nən "nyian 'nan: «'wɪnʊn nən o -taa "drɛɛ ɛn o ya 'o 'crɛn -tɛdɪ 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, te 'i 'tʊɪ 'i 'tʊwli -le vɛ -a dɪ. Kɔɔ tʊ nən 'wɪnʊn zɪɛ o 'lɛ sɔɔman bɛ, e 'bɔ 'kogo. 11 Min nən e 'ka "vale 'e "sia 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛdɪ man dɪɛ, -a san 'e 'wɪ 'wliɪdɪ "drɛ. En min nən e ya "vale 'e 'fli "tri -tɔa "bɛ, -a san 'e drɛ. 'Pian min nən e 'wɪ tɪgɪ dra bɛ, -a san 'e drɛ tian 'trilii. En min nən e ya Bali -le vɛ -a bɛ, -a san 'e -kən Bali -le vɛ -a 'e ciɪa "da.»

12 En Zozi "e 'nan: «'Ka drɛ "yi! 'An 'lʊdɪ 'bɔ 'kogo. 'Ka 'kopa a 'an 'lɔ. Zi min -tʊ drɛ wɪ ci bɛ, -a da nən maan -ko "paa. 13 Mɛɛn ci 'wɪ pɛɛnən pou sianan "a, ɛn mɛɛn ci 'wɪ pɛɛnən 'le 'srannan "a.

14 Minnun nən o 'wee sɔ -sruman bɛ, Bali -le -fɛa a o man. En -si a 'e 'lɛ 'sʊdɪ -wɛ -e 'o -wɪa Bali -le 'fla, 'dʊ -e yiba "nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ 'o 'blʊ 'blɪ. 15 'Pian minnun nən 'o 'fli -nən 'wɪ 'wliɪdɪ 'tɔ 'tʊdʊ pɛɛnən lɛ bɛ, 'lee minnun nən o 'bui 'fɔ "bɛ, 'lee minnun nən o nyinnan lɪ 'lee 'kɔnnɛn -a te wa 'a 'o cin 'palɛ dɪɛ, 'lee minnun nən o drɛ min -tɛnən 'a bɛ, 'lee minnun nən o

-yʊnʊn -pan bɛ, 'lee minnun pɛɛnən nən o 'wɪ -sɛndɪ 'yɪ "yi "bɛ o -fo bei.

16 'An 'bɔ Zozi, an 'mɛn 'pasiazan nən laji bɛ -a 'pa 'sia, ɛn 'wɪnʊn zɪɛ yaa -ci 'si -leglizinun -le vɛ -a. David klu da min nən 'maan. Mɛn crɛn nən e "bia bodrun bɛ -nyrɛn 'maan.»

17 Bali lei 'saun 'lee lɪmən nən e -taa "drɛɛ Bali -le 'bla nan -a bɛ, waa 'vɪ 'nan: «'I 'ta!»

En min oo min nən e 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, "e "vɪ "nyian 'nan: «'I 'ta!»

Min nən 'yi dra -a -tɛa "bɛ, 'e 'ta. En min nən e ya "va "bɛ, 'e 'ta 'yi nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'kolu 'e "tun.

18 'wɪnʊn nən o -taa "drɛɛ bɛ e ya 'fluba 'gʊɛ -a -ji. -Yee "wɛan min oo min nən e "trɔɛn -tɔa -a ci 'wɪnʊn lɛ bɛ, 'an 'bɔ Zan, an 'wɪ "paala -a san lɛ 'nan: Te min -tʊ 'e 'wɪ 'pee 'pa -a ci 'wɪnʊn va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'wɪ "nən -kɔn -a san lɛ "le zɪ e ci 'fluba 'bɔ 'gʊɛ -a -ji bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. 19 En "nyian bɛ te min -tʊ 'e -a ci 'wɪ -tʊwli "cɛ 'si "va "fo "dɪ, "tɔgɔ Bali 'e 'si -tɔ -yrɔ. -A san 'ka -wɪlamlan Bali -le 'fla 'saun da dɪ, ɛn -a san 'ka yiba "nən e 'belidɪ -nɔan "min lɛ bɛ -a 'blʊ 'ble dɪ.

20 Zozi 'bɔ nən yaa 'vɪ 'nan 'wɪ pɛɛnən nən 'fluba 'gʊɛ -a -ji bɛ, e ya 'wɪ 'kpa 'a bɛ, e 'nan: «'wɪ tɪgɪ, 'an 'lʊdɪ 'bɔ 'kogo.»

Amɛn! Minsan Zozi, 'i 'ta!

21 Minsan Zozi 'le "yi 'e drɛ 'ka pɛɛnən 'le vɛ -a.